

VLAAMSE RAAD

1 BUITENGEWONE ZITTING 1988

27 MEI 1988

ONTWERP VAN DECREET

houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 1988

VERSLAG

namens de Commissie voor Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer F. Vermeiren

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer J. Pedé.

Vaste leden : de heren P. Deprez, M. Didden, C. Moors, M. Olivier, E. Van Rompuy, G. Verhaegen ;

de heer J. De Bremeaker, mevrouw A. Duroi-Vanhelmont, de heren G. Moens, F. Vandenbroucke ;

de heren A. Denys, J. Pedé, F. Vermeiren ;

de heren J. Sauwens, R. Van Hooland.

Plaatsvervangers :

de heren E. Bockstal, F. Cauwenberghs, E. Cooreman, C. Marchand, J. Van Eetvelt, J. Van Looy ;

de heer G. Bossuyt, mevrouw M. De Meyer, de heren M. Schoeters, J. Van Elewyck ;

de heren W. Cortois, R. Daems, F. Verberckmoes ;

de heren H. Candries, H. Coveliers.

Zie :

8 (BZ 1988)

— Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen

— Nrs. 2 tot 8 : Amendementen

6 (BZ 1988)

— Nr. 1 : Algemene Toelichting

Zie ook :

7 (BZ 1988)

— Nr. 1 : Ontwerp van decreet

— Nrs. 2 en 3 : Amendementen

— Nr. 4 : Verslag

INHOUD

	Blz.
Werkwijze in de Commissie	3
1. Algemene bespreking	
Onderzoek van de aan de Commissie voor Financiën en Begroting toegewezen decreetbepalingen en artikelen van de tabel	4
II. Verslagen uitgebracht door de verslaggevers van de diverse bevoegde commissies	
A. Verslagen over aangelegenheden van artikel 59bis van de Grondwet	
1. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden door de heer E. Bockstal	5
2. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Cultuur door de heer F. Bosmans	19
3. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor de Media door de heer U. Van Peel	122
4. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming door mevrouw A. Leysen	155
5. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Sport en Toerisme door de heer P. Vandermeulen	252
6. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Welzijn en Gezondheid door de heer A. Deneir	276
B. Verslagen over aangelegenheden van artikel 107quater van de Grondwet	
1. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreeetgeving door de heer M. Van houtte	307
2. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie door de heer J. De Roo	320
3. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Huisvesting en Stadsvernieuwing door de heer J. de Seranno	431
4. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud door de heer Jos Bosmans	490
5. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening door de heer G. Beerden	540
III. Artikelsgewijze bespreking	556
IV. kndstemming	566
Bijlage	567
Tekst aangenomen door de Commissie	Stuk 8-A (BZ 1988) – Nr. 10

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie voor Financiën en Begroting onderzocht op 29 maart, 27 april en 26 mei 1988 het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988.

Op te merken valt dat bij het begin van de behandeling van de middelenbegroting 1988 uw commissie besliste voor de middelen- en uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988 één algemene bespreking te houden.

De inleidende uiteenzetting van de Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting en de algemene bespreking vindt men terug in het verslag van collega E. Van Rompuy bij de middelenbegroting 1988 (Stuk 7 (1986-1987) — Nr. 4)

WERKWIJZE IN DE COMMISSIE

Net zoals bij de aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1987, werd wat de procedure betreft, artikel 66, punt 2 van het Reglement van Orde van de Vlaamse Raad toegepast.

Het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988 werd in eerste instantie besproken door uw Commissie voor Financiën en Begroting en na opsplitsing ervan overgezonden aan de diverse gespecialiseerde commissies die na onderzoek verslag uitbrachten aan uw commissie voor Financiën en Begroting.

Zowel de decreetbepalingen als de artikelen van de decreettabel werden opgesplitst. In bijlage van dit verslag vindt u de gebruikte indeling bij de werkzaamheden.

Uiteraard heeft uw Commissie voor Financiën en Begroting zelf de specifiek onder haar bevoegdheid ressorterende decreetbepalingen (artikelen van het ontwerp van decreet) en artikelen van de decreettabel (begrotingstabel) behandeld.

Zowel in de Commissie voor Financiën en Begroting als in de zogenaamde deelcommissies of gespecialiseerde commissies konden amendementen worden ingediend.

In de deelcommissies hadden de stemmingen indicatieve waarde. De definitieve stemmingen, inbegrepen de eindstemming over het gehele ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988, ressorteerden onder de bevoegdheid van uw Commissie voor Financiën en Begroting.

Ten slotte' kan er worden op gewezen dat de volgende gespecialiseerde commissie bij uw Commissie voor Financiën en Begroting verslag uitbrachten :

A) Commissies inhoudelijk bevoegd voor aangelegenheden voorzien bij artikel 59bis van de Grondwet :

1. Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden ;
2. Commissie voor Cultuur ;
3. Commissie voor de Media ;
4. Commissie voor Sport en Toerisme ;
5. Commissie voor Welzijn en Gezondheid.

B) Commissies inhoudelijk bevoegd voor aangelegenheden voorzien bij artikel 107quater van de Grondwet.

1. Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taal-decreetgeving ;
2. Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie ;
3. Commissie voor Huisvesting en Stadsvernieuwing ;
4. Commissie voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud ;
5. Commissie voor Ruimtelijke Ordening.

1. ALGEMENE BESPREKING

Onderzoek van de aan de Commissie voor Financiën en Begroting toegewezen decreetbepalingen en artikelen van de tabel

Het onderzoek van de aan de Commissie voor Financiën en 'Begroting toegewezen decreetbepalingen geeft geen aanleiding tot noemenswaardige opmerkingen, uitgezonderd enerzijds de uitvoerige behandeling van Sectie 20, Titels 1 en II, waarvoor wij verwijzen naar het verslag van collega E. Van Rompuy bij de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988 (Stuk 7 (BZ 1988) — Nr. 4) en anderzijds hetgeen verder wordt vermeld bij de artikelsgewijze bespreking.

II. VERSLAGEN UITGEBRACHT DOOR DE VERSLAGGEVERS VAN DE DIVERSE BEVOEGDE COMMISSIES

A. VERSLAGEN OVER AANGELEGENHEDEN VAN ARTIKEL 59BIS VAN DE GRONDWET

A.1. Verslag uitgebracht namens de Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden door de heer E. Bockstal

A. ALGEMENE BESPREKING

1. Algemene toelichting van de Gemeenschapsminister

De heer G. Geens, Gemeenschapsminister bevoegd voor buitenlandse en externe aangelegenheden, brengt hulde aan zijn voorganger en stelt dat diens beleid, dat hij omschrijft als degelijk pionierswerk, onverkort moet worden voortgezet.

Het niet zo omvangrijke budget van 475 miljoen frank dient inderdaad wel aanzien te worden als een kwalitatief belangrijk instrument om „Vlaanderens aangezicht” in de wereld bekend te maken. In grote lijnen zal het beleid van de Gemeenschapsminister er op gericht zijn ter zake het Vlaams Regeerakkoord in te vullen. Het belangrijkste instrument daartoe is het Commissariaat-Generaal voor Internationale Samenwerking (CGIS), dat over 325 miljoen frank beschikt om hogergenoemde opdracht uit te voeren. Uiteraard zijn er ook in andere begrotingsposten kredieten voor het buitenlands beleid voorzien. Het personeelskader van het CGIS is thans **volzet**, voor een gedeelte ook met zgn. „pre-cairen”, ter vervanging van gedetacheerden.

In het buitenland zal een netwerk van internationale vertegenwoordigers worden opgezet om zeer specifieke taken op te zetten. Er zijn ten eerste de attachés van de Vlaamse Gemeenschap : het is de bedoeling attachés bij de Belgische ambassades of consulaten te installeren, waarvan een in het verre Oosten. De attaché in Washington is reeds geruime tijd werkzaam. De taak van de Gemeenschapsattachés is ruimer dan die van de voormalige culturele attachés. Zij vertegenwoordigen ons en dienen Vlaanderen beter bekend te maken. Zij hebben niet dezelfde functie als die van de consulaten en ambassade.

Verder zijn nog de investeringsprospectoren voorzien, waarvan een in Japan (Osaka) en een in Boston werkzaam is. Er zal voor wat de EG-instellingen betreft, een permanente dienst bij het CGIS worden opgericht, die onze belangen bij de Europese instellingen, namelijk de Fondsen en de projecten, zal behartigen.

Aan de Vlaamse Executieve zal zeer binnenkort een nieuw globaal voorstel worden voorgelegd wat betreft de internationale vertegenwoordiging. De Gemeenschapsminister deelt mee dat er van een doorbraak kan worden gesproken i.v.m. de coördinatie tussen de Vlaamse Gemeenschap en de EG, gezien het tot rechtstreekse afspraken is gekomen i.v.m. het toekomstcontract voor de reconversie van Limburg.

In verband met de actiemiddelen wijst de Gemeenschapsminister op de 47 culturele akkoorden, waarvan er thans een 40-tal actief zijn.

Voor de uitvoering van deze akkoorden wordt gewerkt in gemengde commissies, waarin de twee Gemeenschappen van

ons land zijn vertegenwoordigd alsook het nationale Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Voor de uitvoeringsprogramma's wordt afzonderlijk onderhandeld, de inhoud daarvan wordt door de Gemeenschappen bepaald en voor akteneming ondertekend door de nationale overheden, met name Buitenlandse Zaken.

Wat de internationale samenwerking betreft, zijn initiatieven genomen o.m. met Tunesië (uitwisseling van technologie) . De herziening van sommige **samenwerkingsprogramma's** is noodzakelijk en vraagt het herinvullen van deze programma's.

Wat de interregionale samenwerking betreft, is er ruimte voor initiatieven. De Gemeenschapsminister is verheugd te kunnen aankondigen dat de samenwerking met regio's op ons niveau heel wat mogelijkheden biedt, zoals de samenwerking met de dynamische Westduitse deelstaat **Baden-Württemberg**. Daar zal de Vlaamse Gemeenschap in Stuttgart deelnemen aan een technologie-beurs in juni 1988. Ook met Catalonië zijn er goede contacten.

Wat de samenwerking van zijn departement met het Ministerie van Buitenlandse Zaken betreft, deelt de Gemeenschapsminister mee dat er een driemaandelijks overleg bestaat tussen Buitenlandse Zaken en de voorzitters van de Executieven en een maandelijkse bijeenkomst van **topambtenaren** van de drie betrokken ministeries.

De Gemeenschapsminister heeft het vervolgens over de diverse actiemiddelen van het departement. Een daarvan is het profileren van ons land naar het buitenland toe, zoals „Flanders Technology”. Anderzijds wordt ook deelgenomen aan tentoonstellingen uit een internationaal circuit (Azteken) zodat daaruit voor de Vlaamse Gemeenschap internationale uitstraling resulteert. Ook internationale congressen en instituten zoals Imec (Leuven), dat alleen kan vergeleken worden met zijn evenknie in Carolina, bezorgen ons internationale bekendheid en versterken ons imago van dynamische staat. De Gemeenschapsminister wil deze acties continu en systematisch doorzetten in de komende legislatuur.

Er zijn echter nog wel een aantal punten van de **staatshervorming** van 1980 die dringend dienen gerealiseerd. O.m. zouden niet de nationale Kamer en Senaat maar wel de Gemeenschappen hun vertegenwoordigers naar de Europese Raad dienen af te vaardigen. Een en ander is vervat in een nota van de Vlaamse Executieve over „De verdere uitvoering van de Staatshervorming van 1980” waarvan U in bijlage 1, het punt 10 „Buitenlands beleid van de Vlaamse Gemeenschap” in extenso terugvindt.

De Gemeenschapsminister wil vóór het reces een uitgebreide beleidsnota over het buitenlands beleid ter bespreking aan de Commissie voorleggen.

2. Overzicht van de begrotingscijfers

Vervolgens geeft de Gemeenschapsminister vogend overzicht van de begrotingskredieten.

1. Globaal overzicht van de beschikbare kredieten

	Goedge- keurd Krediet 1987	Aanpas- sing	Voorstel 1988
1) Sectie 90 (Titel 1 en II)			
– Algemene werkingsuitgaven	65,0	—	73,0
– Uitgaven voor economische promotie en acquisitiebeleid	49,0	—	40,0
– Intern. samenwerk. en akkoord met Duitstalige Gemeenschap	2,5	—	2,5
	116,5	—	115,5
2) Fonds voor Economische Expansie en Regionale Recon- versie (Titel IV)			
– Voorziene uitgaven voor economische promotie en acquisitiebeleid	20,0	—	34,0
3) Commissariaat-Generaal voor de Internationale Samen- werking (Titel VII)			
– Toelagen ten laste van de Vlaamse Gemeenschap	314,0	—	324,0
– Andere middelen	2,3	—	1,9
	316,3	325,9	

Op de diverse titels van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap is voor het beleid inzake de externe betrekkin-
gen bijgevolg volgende middelen voor 1988 ter beschikking :

– Titels 1 en II (eigenlijke begroting) :	115,5
– Titel IV (Afzonderlijke Sectie) :	34,0
– Titel VII (Instellingen van Openbaar Nut) :	325,9
	<u>475,4 milj. fr.</u>

2. Functioneel kunnen deze uitgaven als volgt worden op-
gedeeld :

A. Buiten C.G.I.S.

1. Uitgaven bestemd voor de algemene werkingskosten
inzake externe betrekkingen (reis- en verblijfkosten in het
kader van zendingen namens de Vlaamse Gemeenschap ;
publiciteitsmateriaal etc.) : 73 miljoen fr (tov 65 miljoen in
'87)

2. Uitgaven bestemd voor de economische promotie en de
verwerving van buitenlandse investeringen : 74 miljoen fr
(tov 69 miljoen in '87)

3. Internationale samenwerking : 1 miljoen fr

4. Samenwerkingsakkoord met de Duitstalige Gemeen-
schap : 1,5 miljoen fr.

B. Langs het C.G.I.S.

1. Uitgaven bestemd voor de bezoldiging en vergoeding
van het personeel en de werking van het C.G.I.S. : 198,2
miljoen fr

2. Uitgaven bestemd voor activiteitenprogramma's m.b. t .
de externe betrekkingen van de Vlaamse Gemeenschap :
115,5 miljoen fr

– Multilaterale samenwerking :	12,– miljoen fr
– Bilaterale samenwerking :	17,6 miljoen fr

- Stages in buitenland :	10,0 miljoen fr
- Publiciteit en promotie :	15,0 miljoen fr
- Deelname in specifieke projecten (Osaka, Vlamingen in de Wereld, Chinatentoonstel.)	45,8 miljoen fr
- Andere specifieke beleidsprojecten	15,0 miljoen fr

3. Bespreking

De diverse vragen van de leden en antwoorden van de Gemeenschapsminister werden omwille van de **overzichtelijkheid** per onderwerp opgenomen.

1. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en relatie tot het nationale niveau

Verschillende leden hebben nog vragen over onze bevoegdheid met het afsluiten van buitenlandse verdragen. Kunnen wij zelf de verdragen afsluiten en er de inhoud ervan bepalen ? In welke mate worden we erbij betrokken en wat is onze relatie dan met de Franse Gemeenschap ?

De Gemeenschapsminister erkent deze vragen als de kern van het probleem. De Vlaamse Executieve heeft hier te maken met gemengde dossiers, waarin klaarheid dient te worden geschapen. Wij hebben verdragsbevoegdheden i.v.m. culturele en persoonsgebonden materies (art. 59bis). Wat de gewestmateries betreft (art. 107quater) dienen wij betrokken te worden bij de inhoudsbepaling, maar naar buitenuit is het de Belgische Staat die de verdragen afsluit.

Er dienen volgens de Gemeenschapsminister regelen uitgewerkt, waarbij de diverse rechtspersonen en hun taakomschrijving worden aangewezen, en die regels moeten dan worden gevolgd, dit in samenspraak met de nationale instanties en hun diensten, de ambassades en consulaten. De attaché van de Vlaamse Gemeenschap in Washington heeft haar standplaats in de Belgische Ambassade te Washington. Om dit te regelen werd een protocol afgesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en Buitenlandse Zaken. De „**delegation de Quebec**” in Brussel is een initiatief van de Canadese provincie Quebec, mbt toestemming van onze instanties.

De Gemeenschapsminister verwijst nogmaals naar de nota van de Executieve i.v.m. de op te lossen knelpunten van het buitenlands beleid (bijlage 1).

Aansluitend bij deze problematiek wil een lid weten of er een soort meldingsplicht bestaat bij Buitenlandse Zaken wanneer een Gemeenschapsminister een initiatief naar het buitenland toe neemt.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat hij ter zake tot niets verplicht is, maar dat hij omwille van de coördinatie deze houding als een vaste regel aanneemt.

2. Attachés van de Vlaamse Gemeenschap en **investeringsprospectoren**

Door verschillende leden worden hierover diverse vragen gesteld. Hoe en in welke landen gaan b.v. de vacatures worden ingevuld en op welke wijze gebeurt de selectie. Is het Vast Wervingssecretariaat hierbij betrokken ? Zijn er i.v.m. de investeringsprospectoren tegenhangers aan Waalse kant ? Hoe verloopt de coördinatie van de investeringsprospectoren met de **GOM's**, het **CGIS** en het Ministerie van Buitenlandse Handel ? Wat zijn de resultaten van de acties van onze Gemeenschapsattaché in Washington ?

De Gemeenschapsminister deelt mee dat vanuit de Vlaamse Executieve er 4 ambten van attachés gepland zijn. De

attaché te Washington is reeds 1 jaar werkzaam : de **affirmatie**periode is achter de rug, want heel wat hindernissen dienden overwonnen te worden. Nu is er een Vlaamse Culturele Week in Maryland gepland. Op vraag van verschillende leden zal er een verslag over de werking van deze attaché aan dit verslag worden toegevoegd (bijlage 2). De standplaatsen van de andere attachés zijn nog niet toebedeeld.

De recrutering, aldus de Gemeenschapsminister, gebeurt niet door het Vast Wervingssecretariaat, dat in **aanwervings**graden recruteert. Het jobprofiel is hier heel speciaal en de recrutering niet eenvoudig. Van de 2 aangeworven **investe**ringsprospectoren heeft er één afgezegd. Meer en meer wordt de brain-drain uit de administratie naar de particuliere sector voelbaar.

De Gemeenschapsminister vindt het dan ook aangewezen dat de steeds groter wordende personeelsmoeilijkheden in de administratie zouden worden opgelost via een horizontale mobiliteit in de besturen. De Gemeenschapsminister werkt ter zake aan een plan met Minister Kelchtermans, bevoegd voor het Openbaar Ambt van de parastatalen.

Wat de coördinatie van de diverse exportinitiatieven (GOM's, BDBH) en het optreden met verwante instanties betreft, meent de Gemeenschapsminister dat een veelheid van initiatieven op zich nog niet zo kwaad is.

In verband met de vraag van een lid hoe hij de rol van de GOM's ziet, deelt de Gemeenschapsminister mee dat er wel een decreet in de maak is dat de structuren van de GOM's beter afstemt op het te voeren beleid, zodat ook een betere coördinatie met buitenlandse handel mogelijk wordt. Het aantrekken van de investeringen wordt gecoördineerd en geprogrammeerd door het F.I.O.C. (Flanders Investment Opportunity Council).

3. Europese Fondsen

Een lid stelt dat wij te weinig **gebuik** maken van de Europese Fondsen. Deze zijn voor België overigens nadelig, en de thans aangekondigde wijzigingen zullen deze tendens versterken.

Verskillende leden willen dienaangaande de stand van zaken kennen, alsmede de verwachte wijzigingen. Zij wensen ook de gegevens te kennen van deze fondsen voor wat betreft de Vlaamse ontwikkelingsgebieden van Limburg, de Westhoek en de Kempen.

De Gemeenschapsminister geeft hierop volgend omstandig antwoord.

In verband met de optimale aanwending van de **mogelijk**heden van de Structuurfondsen zijn er :

1. Het Europees Sociaal Fonds (ESF)

Het aantal aanvragen bij het ESF uitgaande van Vlaamse privé-promotoren stijgt ieder jaar. Een door de Vlaamse Regering in 1986 georganiseerde informatiecampagne over de EG-fondsen en -programma's is daar zeker niet vreemd aan.

Stijging van het aantal Vlaamse privé-dossiers in 1986 : 27 % . Stijging van het aantal Vlaamse privé-dossiers in 1987 : $\pm$ 20 %, en dit niettegenstaande de vermindering van het aantal prioritaire regio's in Vlaanderen.

Door de Vlaamse Gemeenschap totaal ontvangen **steunbe**drag in 1987 : 436 miljoen F. Daarnaast geniet Vlaanderen ook mee van de ongeveer 1 miljard F die België als **niet-splits**-bare subsidie van het ESF ontving (zie bijlage 3).

2. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)

– Limburg :

22 oktober 1987 : goedkeuring van een nationaal programma van communautair belang (1987-1991) ad 3,269 miljard F waarvoor 1,397 miljard F EFRO-steun wordt gereserveerd.

– Westhoek :

22 oktober 1987 : goedkeuring van een nationaal programma van communautair belang (1987-1991) ad 2,934 miljard F waarvoor 500,6 miljoen F EFRO-steun wordt gereserveerd.

– Het arrondissement Turnhout :

15 december 1987 : indiening door de Vlaamse Regering van een nationaal programma van communautair belang, waarbij de EFRO-financiering ongeveer 447 miljoen F kan bedragen voor 5 jaar. Het programma werd op de vergadering van het EFRO-Comité van 26 en 27 april 1988 goedgekeurd.

– Goedgekeurde individuele projecten in 1987 :

totale EFRO-steun :	367,7 miljoen F
infrastructuurprojecten :	253,6 miljoen F
industriële investeringen :	69,- miljoen F
diverse projecten :	45,1 miljoen F

3. Het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL)

Steun van de afdeling „Oriëntatie” van het EOGFL in 1987 :

- aan België : 479,1 miljoen F
- aan Vlaamse projecten : 325,7 miljoen F

4. Het E.G.K.S. – reconversieleningen

De Vlaamse Regering heeft in 1987 een speciale inspanning gedaan om het mechanisme van het EGKS-leningen te reactiveren, opdat in de toekomst Limburgse bedrijven met gunstige tewerkstellingsperspectieven hierop meer en meer een beroep zouden doen.

I.v.m. de hervorming van de Structuurfondsen heeft de Commissie op 18 maart jl. haar voorstellen inzake de hervorming van de Structuurfondsen voorgelegd.

De besprekingen hierover in de Raad zijn nog niet ver gevorderd, gezien de grote onenigheid die bestaat tussen de Lidstaten (de „noordelijke” tegen de „zuidelijke”).

Het Vlaamse Gewest wordt volledig betrokken bij deze besprekingen via voorafgaande nationale coördinatievergaderingen. De samenwerking met de nationale overheid verloopt vlekkeloos.

De Gemeenschapsminister geeft vervolgens een synthese van de voorstellen van de Commissie inzake de hervorming van de Structuurfondsen

1. Doelstellingen van de Structuurfondsen

- de ontwikkeling en de structurele aanpassing van de regio's met een ontwikkelingsachterstand (doelstelling 1) ;
- de reconversie van de regio's, de grensregio's en delen van regio's die zwaar worden getroffen door de industriële achteruitgang (doelstelling 2) ;
- de strijd tegen de werkloosheid van lange duur (doelstelling 3) ;
- de bevordering van de inschakeling van jongeren in het beroepsleven (doelstelling 4) ;
- de versnelling van de aanpassing van de landbouwstructuren (doelstelling 5a) ; de bevordering van de ontwikkeling van plattelandsregio's (doelstelling 5b)

2. Methode van de interventies van de fondsen

- via programma's, al dan niet geïntegreerd ;
- in een volledig partnership tussen de Commissie en de Lidstaat en de door deze laatste aangewezen regionale of lokale autoriteiten.

3. Concentratie van de middelen op de regio's van doelstelling 1

- de bijdragen van de fondsen aan de achtergebleven regio's zullen tot 1992 in reële termen verdubbeld worden ;
- het EFRO kan tot 80 % van zijn middelen besteden in de achtergebleven gebieden.

M.b.t. Europa en het reconversiebeleid van de Vlaamse Regering worden volgende gegevens meegegeeld.

1. het toekomstcontract voor Limburg

Doelstelling :

De werkloosheid in Limburg over een periode van 10 jaar op het gemiddelde peil van de rest van Vlaanderen brengen.

Europese primeur :

Met het organiseren van de concertatie tussen vier besluitvormingsniveaus (Commissie, Nationale Regering, Limburgs Provinciebestuur en Vlaamse Regering) onder de verantwoordelijkheid van de regio in plaats van de Lidstaat, schrijft de Vlaamse Regering Europese geschiedenis.

2. Het geïntegreerd Actieprogramma (GAP) voor Limburg (1987-1991)

- voorziet voor 9 miljard F projecten en acties ;
- het EFRO-gedeelte is reeds goedgekeurd onder de vorm van een nationaal programma van communautair belang (1,397 miljard F steun) ;
- op dit ogenblik wordt samen met de Commissie de laatste hand gelegd aan de andere delen (ESF, EOGFL, EGSK, . . .) zodat vóór de zomervakantie het totale GAP zal goedgekeurd zijn.

3. Het GAP voor de Westhoek (1987-1991)

- nog geen principiële goedkeuringsbeslissing van de Commissie die een nieuw onderzoek van het dossier van de Westhoek gestart is ;
- wel is reeds het EFRO-gedeelte goedgekeurd (500,6 miljoen F steun).

4. Het GAP voor het arrondissement Turnhout

- afgewezen door de Commissie
- een nationaal programma van communautair belang (+ 447 miljoen F EFRO-steun) werd op de vergadering van het EFRO-Comité van 26 en 27 april 1988 goedgekeurd.

Ten slotte verstrekt de Gemeenschapsminister nog volgende gegevens over de deelname van Vlaanderen aan Europese onderzoeksprogramma's

ESPRIT :

- geavanceerde micro-electronica, geavanceerde informatieverwerking, software-technologie, kantoorautomatisering, computer-geïntegreerde productie ;
- Vlaanderen participeert aan 32 van de 221 projecten op een totale Belgische deelname van 48 projecten ;
- IMEC is één van de belangrijkste projecthouders.

BRITE :

- stimulering van het fundamenteel technologisch onderzoek en de toepassing van nieuwe technologieën (bv. CAD/CAM, automatisering, . . .)

– totaal aantal projecten : 95 ; Belgische deelname : 17 projecten ; Vlaamse inbreng : 6 projecten ;

RACE :

– ontwikkeling en constructie van **telecommunicatiesystemen** en IBC-netwerken

totaal aantal projecten : 31 ; Vlaamse inbreng : 4 projecten.

Actieprogramma inzake biotechnologie :

– deelname van de drie grote Vlaamse universiteiten en van o.a. PGS.

Eureka :

– een intergouvernamenteel initiatief in **sleuteltechnologieën** zoals robotica, sensoren, lasertoepassing, nieuwe materialen, biotechnologie ;

– totaal aantal projecten : 166 ; Vlaamse inbreng : 14 projecten.

De Gemeenschapsminister merkt nog op dat de **structuurfondsen** ontworpen zijn voor echte ontwikkelingsgebieden. Het is dus normaal dat in ons land Wallonië beduidend meer ontwikkelingsgebieden kent dan Vlaanderen en dat bovendien in de EG de ontwikkelingsgebieden hoofdzakelijk in het Zuiden liggen (Spanje, Portugal, Mesogiorno). Wij moeten er voor zorgen dat ons Vlaamse beleid consistent is met het Europees beleid en het daarop afstemmen. Ter zake haalt de Gemeenschapsminister het voorbeeld van de slachthuizen aan.

4. De culturele akkoorden

Verschillende leden vragen een overzicht van de bestaande akkoorden, de bedragen, de duurtijd. Een lid vraagt of we die zelf kunnen afsluiten zonder de Franse Gemeenschap.

De Gemeenschapsminister bevestigt dat dit sinds einde 1981 mogelijk is. De lijst van de culturele verdragen met de stand van zaken wordt meegedeeld (bijlage 4).

5. Prioriteiten van binnenlandse en buitenlandse **samenwerking**

5.1. Samenwerking met de Gewesten en Gemeenschappen

Verschillende leden vestigen de aandacht op de mogelijkheid tot samenwerking binnen de Belgische staat. Hoe ver staat het daarmee ?

De Gemeenschapsminister herinnert aan het afgesloten akkoord met de Duitstalige Gemeenschap en de uitvoering die daaraan is gegeven. Wat het samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap betreft, waren er besprekingen maar die zijn opgeschort ingevolge sommige provocerende acties van Franstalige kant en dat op het hoogste echelon.

Met de Belgische overheid verloopt de samenwerking steeds intenser. In een groot aantal gevallen worden we betrokken bij belangrijke beslissingen zoals i.v.m. de **supersnelle trein (SST)**, de waterverdragen, de herziening van de **structuurfondsen**.

5.2. Samenwerking met het buitenland

Verschillende leden benadrukken dat we prioritair samenwerking dienen te zoeken met volkeren die ons goed kennen of waarmee we culturele verwantschap hebben. Zo is er de zo noodzakelijke samenwerking met Frans-Vlaanderen. De 100.000 Nederlandssprekenden uit de Franse Westhoek

roeien met karige middelen tegen de verfransing in. Er zijn tekenen van culturele herbewustwording in die regio. Vlaanderen en Nederland zijn verplicht derhalve een soort „Frans-Vlaamse cel” op te richten die een actieprogramma voor Frans-Vlaanderen zal op punt stellen en er een driemaandelijke evaluatie van maakt.

Hetzelfde lid wijst op de Vlaamse tentoonstelling in **Ville-neuve-d'Asq** en suggereert een bezoek van deze Commissie als blijk van belangstelling van de hoogste instanties van de Vlaamse Gemeenschap.

De Gemeenschapsminister beaamt principieel de bedoelingen om prioritair met cultuurverwante volkeren samen te werken. De hogervermelde tentoonstelling is door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (de administratie Kunst) georganiseerd. Er is bovendien een samenwerkingsakkoord met Nord-Pas de Calais met 3 werkgroepen respectievelijk voor Ruimtelijke Ordening en Infrastructuur, Leefmilieu en Wetenschappelijk Onderzoek. In juni e.k. vergaderen deze werkgroepen.

Hetzelfde lid merkt op dat deze werkgroepen nogal technisch zijn. Hij stelt de oprichting van een culturele werkgroep voor met afgevaardigden van onderwijs, cultuur en buitenlands beleid.

6. Erasmusprogramma

Een lid wil weten of de samenstelling van de afvaardiging in het Benelux-parlement voor dit programma reeds is meegedeeld aan de Executieve. Wordt de Vlaamse Executieve daarover geïnformeerd? Indien niet, hoe wordt hierop dan zinnig gereageerd?

De Gemeenschapsminister deelt mee dat binnen de Vlaamse Gemeenschap een werkgroep werd samengesteld om deze problematiek op te volgen, in afwachting van de overheveling van deze materies.

7. CGIS

Vervolgens vragen een paar leden meer uitleg over de personeelssituatie in het **CGIS**. Wanneer wordt, aldus een lid, het probleem van de zgn. „precairen” opgelost?

De Gemeenschapsminister wijst er op dat het hoger vermelde probleem voortvloeit uit een personeelstekort veroorzaakt door detachering naar kabinetten. Het tekort werd dan opgevuld met tewerkgestelde werklozen, en andere personeelsleden met voorlopige contracten. De oplossing zal moeten gezocht worden in een algemene oplossing van de tijdelijk aangeworven personeelsleden in alle diensten. Hiervoor wordt verwezen naar de Gemeenschapsminister bevoegd voor het Openbaar Ambt.

8. Informatie over Vlaanderen

Een lid merkt op dat wij nog steeds in het buitenland niet gekend zijn. Brochures van de vorige Minister mogen niet ter beschikking liggen op de Belgische ambassades. **Desinformatie** over Vlaanderen is regelmatig het geval en het lid feliciteert de Gemeenschapsminister dat hij terecht heeft gereageerd tegen een misleidend artikel in een Amerikaanse publikatie. Het lid suggereert dat wij nog meer de juiste wegen moeten zoeken om juist te informeren en te reageren.

Een lid sluit zich daarbij aan. Informeren over de situatie is zeker noodzakelijk in bevriende gewesten, zoals b.v. Catalonië.

De Gemeenschapsminister beaamt deze stellingname. Informatie zal prioritair worden gevoerd via aangepaste brochures die in akkoord met de ambassades op een goed georganiseerde manier dienen te worden verspreid.

9. Varia

Ten slotte worden over allerlei onderwerpen nog diverse vragen gesteld.

Een lid meent vooreerst dat de Vlaamse Gemeenschap met het oog op 1992 zijn steentje moet bijdragen. Hij legt de nadruk op de werking van de hogergenoemde Europese dienst.

I.v.m. de ontwikkelingssamenwerking, die in **principe** niet tot onze bevoegdheden behoort, vraagt het betrokken lid of er gedacht wordt aan een intensieve samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Opleidingsprogramma's in het buitenland (VVOB).

De Gemeenschapsminister deelt mee dat de Vlaamse Gemeenschap in het VVOB 2 afgevaardigden heeft. De samenwerking is uitstekend.

Op vraag van een lid hoe ver het staat met de samenwerking met de ACP-landen, in het kader van het CDI, antwoordt de Gemeenschapsminister dat verleden jaar een akkoord is afgesloten. Het krediet is te vinden op sectie 90 van de begroting (art. 34.01 .Ol).

Op vraag van een lid deelt de Gemeenschapsminister ten slotte mee dat het verdrag over de Europese stichting door de Nederlandse Eerste Kamer niet werd geratificeerd.

B. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Er zijn geen opmerkingen of vragen.

De aan de Commissie toegewezen decreetsbepalingen, artikelen en secties worden aangenomen met 5 stemmen voor en 4 stemmen tegen.

BIJLAGE 1

Uittreksel uit de nota van de Vlaamse Executieve : „De verdere uitvoering van de staatshervorming van 1980” (goedgekeurd door de Vlaamse Executieve op 23 maart 1988)

10. Het Buitenlands Beleid van de Vlaamse Gemeenschap

10.1. De Gemeenschappen hebben een volledige bevoegdheid inzake buitenlands beleid m.i.v. alle vormen van internationale samenwerking. De problematiek van het afsluiten van internationale verdragen en de betrokkenheid bij supranationale intellingen inzake culturele en persoonsgebonden aangelegenheden dient (dringend) opgelost.

10.2. De Gewesten moeten – op voet van gelijkheid – vanaf de aanvang betrokken worden bij de onderhandelingen ter afsluiting van internationale verdragen inzake gewestelijke aangelegenheden en inzake aangelegenheden met een impact of repercussie voor de Gewesten.

10.3. De Vlaamse Gemeenschap wil vermijden dat in het buitenland, een parallel circuit van vertegenwoordigingen op diplomatiek vlak zou ontstaan. Daarom moet volwaardig en direkt beroep kunnen gedaan worden op de diverse bestaande nationale vertegenwoordigingen in het buitenland.

10.4. Op economisch vlak dienen de Gewesten te beschikken over de hefbomen die de export promoveren. De kredieten van het Fonds

voor Buitenlandse handel dienen geregionaliseerd te worden via *ristomo's*. De BDBH moet verder gedecentraliseerd worden zodat de gewesten op autonome wijze hun **experten** kunnen promoveren. De Gewesten dienen hiervoor te **beschikken** over het personeel van de gewestelijke aktie en over de huidige werkingskredieten van de BDBH voor deze promotie-akties.

10.5. De Gewesten dienen eveneens vertegenwoordigd te zijn in de Nationale Delcredere dienst, in Copromex en in de Belgische Maatschappij voor Internationale Investerings. Wat de bilaterale Samenwerking en de Leningen van Staat tot Staat betreft dient de in de wet voorziene betrokkenheid van de Gewesten gerealiseerd te worden (artikel 7 en artikel 9 van wet van 10 augustus 1981).

10.6. De nationale kredieten voor onderwijs, culturele en persoonsgebonden aangelegenheden inzake bilaterale ontwikkelingssamenwerking, dienen overgeheveld naar de Gemeenschappen.

BIJLAGE II

Jaarverslag van de attache van de Vlaamse Gemeenschap
te Washington — mei 1987 — mei 1988.

Voorafgaandelijke opmerking :

De attache van de Vlaamse Gemeenschap is sedert 1 mei 1987 werkzaam aan de Belgische Ambassade te Washington. Dit jaarverslag bestrijkt dan ook de periode van Mei 1987 tot en met mei 1988.

Toestand van de sectie :

a. personeel

Tijdens de maanden mei, juni, juli en augustus werd tijdelijk logistieke steun verstrekt door de diensten van de Ambassade.

Vanaf september werd een secretaresse aangeworven. Deze laatste werd oorspronkelijk deeltijds in dienst genomen. Vanaf januari 1988 vervult zij een voltijdse betrekking.

b. uitrusting

In september 1987 werd een **computer ITT Xtra/101** (720 KB floppy disk drive — 20 MB hard disk) verworven.

In maart 1988 werd overgegaan tot de leasing van telefax.

1. Beweging van de correspondentie.

A. Binnengekomen stukken :

— brieven	258
— telexen	26
— telefaxen	48
totaal :	332

B. Verzonden stukken :

— brieven	255
— telexen	15
— telefaxen	60
Totaal :	320

2. Contacten met universiteiten.

De Vlaamse Gemeenschap subsidieert momenteel twee leerstoelen in de VS.

Dit zijn :

- PP. Rubensleerstoel te Berkley, Californië
- P. Breughelleerstoel te Philadelphia, Pennsylvania

Deze Vlaamse aanwezigheid kan uitgebreid worden. Concrete voorstellen tot creëren van **samenwerking/fellowship/leerstoel** werden onder meer geformuleerd door volgende universiteiten :

- Columbia University, New York, NY
- University of Kansas, Laurence, Ka
- Harvard University, Oxford, Ma
- Maryland University, College Park, Md

Verdere uitbouw van deze contacten kan alleen mits concrete instructies vanwege administratie aan de **Attache** met andere woorden uitbreiding is mogelijk indien budgetten hiervoor worden toegekend.

3. Culturele aangelegenheden.

Na enkele maanden kon ook deel genomen worden aan de maandelijks vergaderingen van de EG cultuurraden.

De EG-cultuurraad organiseerde vorig jaar de Amerikaanse toernee van het European Youth Orchestra.

Tijdens het European Film Festival (dat telkenmale tijdens de maand juni te Washington plaats heeft) werd „Het gezin van Paemel”, geregistreerd door Paul Cammermans, vertoond.

Contacten werden gelegd met USIA (United States Information Agency). Deze laatsten stellen voor elk jaar twee kunstenaars uit te nodigen, die via een US studiereis in diverse steden hun Amerikaanse kollegae kunnen ontmoeten. Dit project is momenteel ter studie bij de bevoegde administratie.

Verder verzorgt de Attache de voorlichting voor het algemene publiek : kontakten met Amerikanen die nauwere banden met Vlaanderen willen, het verschaffen van dokumentatie en beantwoorden van tal van specifieke vragen. Zo werd bijvoorbeeld intense medewerking verleend aan National Geographic voor een artikel omtrent Brugge.

Enige diensten die vanwege de Belgische Ambassade overgeheveld werden naar de dienst van de Vlaamse Gemeenschap : beheer Nederlandse taalkursus, beheer der Studiebeurzen.

Verder werden kulturele manifestaties georganiseerd en wordt bijstand verleend aan Vlaamse kunstenaars :

* Podiumkunsten :

— 1 to 9 november 1987 : Rosas treedt op te Brooklyn BAM — Brooklyn Academy of Music — tijdens het befaamde New Wave Festival

— 11 to 20 november 1987 : The Kitchen te New York brengt drie Vlaamse avant-garde theatergroepen

— februari 1988 : optreden van Tine Ruyschaert te Washington en in Californie.

* Film :

— cfr. hoger „Het gezin van Paemel” neemt deel aan het European Film Festival te Washington.

— „Crazy love” geregisseerd door Dominique Deruddere kent succesrijk release te Los Angeles en te New York. Wordt tevens in première vertoond tijdens de „Flemisch Week” te Washington.

— deelname van Vlaamse films (onder meer „De Griekse Tragedie” door Nicole Van Goethem) aan de jaarlijkse bijeenkomst van CINE (Council on Non-Theatrical Cinematic Events).

— „De Vlasschaard” verschijnt op het Amerikaanse kabelnet in New York state in mei 1988.

* Tentoonstellingen :

— Medewerking wordt momenteel verleend aan enkele projecten van wereldformaat, zoals voorbereiding tentoonstelling „Van Dyck” in The National Gallery te Washington (1991), een geplande Rubens-tentoonstelling in het Museum for Fine Arts te Boston (1991-1992), een project tentoonstelling Middeleeuwse kunst opnieuw te Washington in The National Gallery.

— kontrakten met belangrijke musea : uitgebreide nota hieromtrent werd aan de bevoegde administratie overgemaakt.

— polsen naar de mogelijkheid retrospectieve Jan Cox in de States te organiseren

* literatuur :

„De Vlasschaard” verschijnt in Amerikaanse editie.

4. Werkbezoeken en representatieverplichtingen

mei 1987 :

— deelname wereldkongres „Vlamingen in de Wereld” te New York

— opening tentoonstelling Rik Slabbinck te New York

juni 1987 :

— voordracht voor de Vlaamse Klub van het International Monetary Fund en de Wereldbank.

— Lunck Amerikaans-Belgische Kamer van Koophandel, ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan der lijn Brussel-New York via Sabena.

— bijwonen opening tentoonstelling Marc Lambrechts te New York.

Juli 1987 :

— 11 Juli werd voor het eerst gevierd te Washington via de organisatie van een Vlaams tuinfeest.

— Bezoek aan Agfa-Gevaert, Ridgefield New Jersey. Bezoek werd georganiseerd op uitnodiging van de heer Coppenrath, Algemeen Voorzitter Agfa Gevaert VS.

Augustus 1987 :

— werkbezoek aan Chicago, georganiseerd via het Belgisch consulaat aldaar.

September 1987

— werkbezoek aan Atlanta, georganiseerd via het Belgisch consulaat en Vlamingen in de wereld.

— bijwonen opening tentoonstelling Marc Lambrechts te New York.

Oktober 1987

— werkbezoek aan Los Angeles, bijwonen jaarlijkse vergadering „Vlamingen in de wereld”

— werkbezoek aan België November 1987

— receptie aangeboden door de Vlaamse Gemeenschap te New York ter gelegenheid van het optreden van Rosas, en ter gelegenheid van het optreden van Wim Vandekeybus in The Kitchen

— januari 1988 :

— deelname reis aangeboden door USIA aan de EG-kultuurraad

BIJLAGE III

E.S.F.-STEUN 1987						
	PRIVE- PROJEC- TEN	RVA	Sociale Reclasse- ring (ge- handicapten)	Ministerie Onderwijs	RSZ	TOTAAL
Vlaanderen (direct toewijsbaar)	145.195.129 (42)	223.356.002 (44)	5.447.703 (2)	61.898.635 (1)	—	435.897.469 (89)
Wallonië (direct toewijsbaar)	527.649.970 (211)	394.913.732 (122)	5.447.703 (2)	—	—	928.011.405 (335)
België (niet gesplitst)	—	195.860.724 (6)	310.047.021 (2)	—	535.011.523 (2)	1.040.419.268 (10)
Totaal	672.845.099 (253)	813.630.458 (172)	320.942.427 (6)	61.898.635 (1)	535.011.523 (2)	2.404.328.142 (434)

() = aantal projecten

BIJLAGE IV

De Culturele Akkoorden

1. Algerije
C.A. afgesloten in 1966
2. Argentinië
C.A. afgesloten in 1965
3. Bondsrepubliek Duitsland
C.A. afgesloten in 1956
4. Brazilië
C.A. afgesloten in 1960
5. Bulgarije
C.A. afgesloten in 1967
6. Canada
C.A. afgesloten in 1967
7. China
C.A. afgesloten in 1980
8. Denemarken
C.A. afgesloten in 1957
9. Duitse Democratische Republiek
C.A. afgesloten in 1979
10. Egypte
C.A. afgesloten in 1950
11. Finland
C.A. afgesloten in 1979

12. Frankrijk
C.A. afgesloten in 1970
 13. Griekenland
C.A. afgesloten in 1954
 14. Groot-Brittanië
C.A. afgesloten in 1946
 15. Hongarije
C.A. afgesloten in 1965
 16. Ierland
C.A. afgesloten in 1980
 17. India
C.A. afgesloten in 1973
 18. Indonesië
C.A. afgesloten in 1970
 19. Iran
C.A. afgesloten in 1960
 20. Israël
C.A. afgesloten in 1967
 21. Italië
C.A. afgesloten in 1948
 22. Japan
C.A. afgesloten in 1973
 23. Joegoslavië
C.A. afgesloten in 1957
 24. Luxemburg
C.A. afgesloten in 1967
 25. Marokko
C.A. afgesloten in 1975
 26. Mexico
C.A. afgesloten in 1964
 27. Nederland
C.A. afgesloten in 1946
 28. Nederlandse Antillen
C.A. afgesloten in 1975
 29. Noorwegen
C.A. afgesloten in 1948
 30. Oostenrijk
C.A. afgesloten in 1952
 31. Pakistan
C.A. afgesloten in 1963
 32. Polen
C.A. afgesloten in 1963
 33. Portugal
C.A. afgesloten in 1955
 34. Roemenië
C.A. afgesloten in 1963
 35. Senegal
C.A. afgesloten in 1975
 36. Spanje
C.A. afgesloten in 1958
 37. Suriname
C.A. afgesloten in 1975
 38. Syrië
C.A. afgesloten in 1980
 39. Tsjechoslowakije
C.A. afgesloten in 1947
 40. Tunesië
C.A. afgesloten in 1962
 41. Turkije
C.A. afgesloten in 1956
 42. USSR
C.A. afgesloten in 1956
 43. Venezuela
C.A. afgesloten in 1962
 44. Zuid-Afrika
C.A. afgesloten in 1954
 45. Zuid-Korea
C.A. afgesloten in 1980
-

A 2. Verslag namens de commissie voor Cultuur uitgebracht door de heer F. Bosmans

1. TOELICHTING VAN HET BELEID DOOR DE GE- MEENSCHAPSMINISTER

De Gemeenschapsminister wil in de eerste plaats verwijzen naar zijn beleidsverklaring die hij begin 1986 in de Vlaamse Raad heeft mogen afleggen. Het spreekt vanzelf dat de opties van die beleidsverklaring omwille de politieke crisis die geleid heeft tot de verkiezingen van 13 december 1987, nog niet volledig werden uitgevoerd. Uiteraard wenst hij zijn beleid de komende legislatuur verder te baseren op die opties die toen werden goedgekeurd. Met andere woorden, er zal geen „tabula rasa” gemaakt worden maar de continuïteit in het beleid zal worden nagestreefd.

Deze toelichting, die moet worden gezien in relatie tot de beleidsverklaring van begin 1986, vat de **Gemeenschapsminister** op als een inleiding tot de bespreking van de ontwerp-begroting 1988. De Gemeenschapsminister tracht hier een kader te schetsen waarin dit cultuurbeleid zich moet plaatsen.

1.1. Cultuur moet weggehaald worden uit het isolement. Er moet afgerekend worden met de gangbare slogan als „cultuur is iets wereldvreemd”, „marginalen”, „niet echt belangrijk”, „soort nagerecht”. Hiervoor is het echter nodig dat het beleid de sector niet beschouwt alsof deze op zichzelf zou kunnen leven en gedijen. Dit impliceert het *onderkennen van de vele raakvlakken van de cultuursector met andere sectoren van het maatschappelijk leven : economie, tewerkstelling, onderwijs enzovoort. Wij moeten met andere woorden de plaats opeisen in het maatschappelijk leven voor cultuur die ze verdient.

Wat zijn daarvan de consequenties :

a) Culturele frontvorming :

De kwetsbare positie van de cultuur is vaak een gevolg van onmacht om aan dezelfde koord te trekken. Ook zijn de onderlinge naijver, het gebrek aan samenwerking en de tegenstellingen tussen alle culturele sectoren veel te groot. De tegenstellingen worden dan ook veel te vaak gesteld in termen van subsidie. De ene krijgt volgens de andere steeds te veel. Het beleid moet daarom de dialoog bevorderen, vermits er geen tegenstellingen zijn, integendeel. Daarom is spreker de idee van een cultuurparlement, zoals voor kort geopperd, zeer genegen.

b) Het onderkennen van de vitale rol van Cultuur.

De vernieuwingsprocessen in een samenleving worden in essentie gevoed door een levende cultuur en dito beleid. Cultuur maakt mensen weerbaar, staat borg voor creativiteit, inventiviteit enzovoort. Met andere woorden : economie en cultuur gaan hand in hand. Dit moet men beginnen te begrijpen, te aanvaarden in plaats van de kunstmatige tegenstelling economie — cultuur in stand te houden.

c) De onmacht een cultuurbeleid te voeren zonder goede samenwerking of wisselwerking met andere departementen.

Voor ogen moet gehouden worden dat een cultuurbeleid voeren zonder medewerking van andere departementen, onmogelijk is. Dit is des te problematischer in ons land waar medewerking van een andere overheid, met name de nationale regering, vereist is.

Voorbeelden zijn er te over :

- Cultuur en onderwijs.
- Cultuur en de fiscus.
- Cultuur en sociale zaken (bijvoorbeeld statuut kunst-

— Cultuur en arbeid en tewerkstelling (bijvoorbeeld IDF, opslorplingsprogramma's . . .).

Alle beleidsopties (meer cultuur op school, tax shelter en fiscale stimuli, tewerkstellingsprogramma's, sociaal statuut kunstenaar, enzovoort) maken geen kans zonder medewerking van die andere overheden.

d) „Culture pays”

Blijvend moet gewezen worden op het economisch „multiplicatoreffect” van cultuur. Investeren in cultuur is geen weggegooid geld, zoals trouwens verschillende wetenschappelijke studies duidelijk aangetoond hebben. Investeren in cultuur heeft trouwens eveneens een impact op de tewerkstelling. Hiermee wil de Gemeenschapsminister ook verduidelijken dat praten over tewerkstelling in de culturele sector veel meer is dan het probleem van de volledige uitvoering van de decreten.

e) Cultuurfinanciering

Het regeerakkoord spreekt in alle duidelijkheid over de „eigen onvervangbare rol van de overheid” in de financiering van het cultuurbeleid. Dit mag ons echter niet beletten om andere financieringsbronnen aan te boren waar dit kan.

f) Mentale reconversie

Blijvend wil de Gemeenschapsminister hameren op de noodzakelijke mentaliteitswijziging, op de noodzaak van enig „cultuur-chauvinisme” bij de Vlamingen. De Vlaming neemt zijn culturele prestaties niet altijd ernstig. In het buitenland lijkt altijd alles beter. Wij moeten onderkennen dat onze cultuur nog altijd ons beste visitekaartje is in het buitenland waar men de kracht van een verenigingsleven en de prestaties van onze kunstenaars wel waardeert. De Vlamingen moeten hiervan doordrongen worden en aangezet tot meer cultuurbeleving en dito participatie.

Dit moet een niet aflatende zorg van de overheid zijn.

Dit is ook de ware reden voor dit pleidooi voor **publieksgerichtheid**. Dit is geen doel op zich maar om een volwassen cultuurbeleid te voeren en om de cultuur zijn juiste plaats in de samenleving te geven, kan men er niet onderuit om niet alleen de „aanbodzijde” van de cultuur te beschouwen —, maar moet men ook oog hebben voor de „vraagzijde”, en dit sluit avant-garde, experiment, behoeften van minderheidsgroepen enzovoort allerminst uit. Het zijn deze vormen die een verhoogde aandacht van het beleid nodig hebben omdat zij minder dan andere vormen beroep kunnen doen op privé-financiering.

1.2. Moeilijke budgettaire context

Het is volgens de Gemeenschapsminister een open deur instampen door te zeggen dat dit hierboven geschetst cultuurbeleid moet waargemaakt worden in een moeilijke budgettaire context. We moeten stoppen om mekaar hiermee rond de oren te slaan. Dit is een feit, een gegeven dat telt voor elke fractie.

De Gemeenschapsminister zegt zijn uiterste best te hebben gedaan de middelen voor cultuur te vermeerderen. Dat resulteerde in verhogingen van de cultuurbegroting in 1986 en 1987. Ook voor 1988 wordt een verhoging geboekt weze het niet van dezelfde grootte. Nochtans staat of valt een beleid hiermee niet. Als wij zeggen dat in onze maatschappij de cultuur borg staat voor creativiteit en inventiviteit, moeten we ook creatief genoeg zijn om andere oplossingen te bedenken (cfr. de Koning Boudewijnstichting) en moeten we ophouden met de overheid als de boeman te zien.

1.3. Decentralisatie

Het zo geprezen principe van de decentralisatie dient eindelijk ook gestalte te krijgen. Aldus kan het beleid beter aansluiten bij de lokale behoeften. Het jeugdbeleid lijkt de Gemeenschapsminister ter zake een typisch voorbeeld. Tevens ontstaat er zo een bundeling van de budgettaire middelen en waarschijnlijk ook een betere coördinatie.

1.4. Deregulering en versnelling uitbetaling procedures.

Hier bevestigt de spreker de vroegere opties dat het dringend noodzakelijk is over te gaan tot deregulering opdat onze culturele werkers zich voornamelijk met cultuur en niet met administratie moeten bezighouden.

Naast de uitvoeringsbesluiten op het decreet-Breyne heeft de Gemeenschapsminister een reeks andere maatregelen getroffen, via omzendbrieven die in nauw overleg met de Inspectie van Financiën en het Rekenhof tot stand kwamen, die ervoor zorgden dat de uitbetaling der subsidies veel vlotter verloopt.

2. Sectoriële benadering

2.1. Wetenschappelijk onderzoek

1. In het Regeerakkoord wordt gesteld dat het cultuurbeleid door meer toegepast wetenschappelijk onderzoek zal worden onderbouwd.

2. In het kader hiervan is de ontwerpbegroting 1988 **ondermeer** voor de begrotingspost enquêtes en studies meer geld (3 miljoen meer) vrijgemaakt.

3. Het ligt in de bedoeling, in navolging van de enquête over de cultuurparticipatie van de Vlamingen, analoge onderzoeken op te zetten teneinde het cultuurbeleid meer te funderen. Zo wordt gedacht aan een studie over het fenomeen sponsoring, alsook een enquête naar de culturele behoeften van jongeren. Met de studiegroep voor cultuurbevordering die een nominatieve toelage ontvangt van 2,6 miljoen zal nagegaan worden op welke wijze zij haar activiteiten meer ten **dienste** kan stellen van de prioritaire aandachtspunten van het beleid.

2.2. Jeugdbeleid

1. Aan de basis van een jeugdbeleid, moet het stimuleren van de culturele bewustwording van jongeren liggen. Hun culturele bewustwording zal hen immers in staat stellen om volwaardig hun plaats in te nemen in een steeds sneller evoluerende samenleving.

2. Aangezien „jeugdbeleid” meer inhoudt dan cultuurbeleid, stellen zich een aantal vragen naar dwarsverbindingen met andere Nationale en Vlaamse departementen. Hoe die dwarsverbindingen moeten gerealiseerd worden is tot op heden nooit aan de orde geweest. In ieder geval zegt de Gemeenschapsminister dat hij de afgelopen twee jaar het bestaande jeugdwerk loyaal verder heeft gesubsidieerd en benaderd. Hij verwijst hier onder meer naar het decreet landelijk jeugdwerk.

3. Concrete plannen.

a. Het ontwerp-decreet houdende oprichting van een jeugdraad van de Vlaamse Gemeenschap zal, nadat de Raad van State advies heeft uitgebracht, bij de Vlaamse Raad worden ingediend. Dit decreet is vernieuwend omdat het vrijwilligerswerk, traditionele ruggegraat van het jeugdwerk, erdoor geherwaardeerd wordt.

Ook de leeftijd voor het lidmaatschap van de jeugdraad werd met het decreet verlaagd. Dit nieuwe decreet was nodig omdat het oude decreet '82 qua samenstelling en bevoegdheden tot zoveel discussie aanleiding gaf dat de jeugdraad de laatste jaren niet meer volwaardig kon werken.

b. voor het overige grote deel van gesubsidieerde initiatieven bestaat er geen **decretaire** basis. Het gaat veelal ook om vormen van regionaal of **locaal** jeugdwerk. Er wordt onderzocht in hoeverre een decentralisering, decretair geregeld, voor deze werkvormen een oplossing kan bieden. Het dient immers gezegd dat de gemeente bij uitstek de geschikte bestuursentiteit is die een jeugdbeleid, aangepast aan de plaatselijke noden, kan voeren.

c. Voor wat betreft de evaluatie en eventuele aanpassing van het decreet landelijk jeugdwerk zijn nog geen definitieve opties genomen. In afwachting wordt het decreet binnen de beschikbare middelen uitgevoerd.

2.3. Volksontwikkeling, Permanente Opvoeding.

Allereerst wil de Gemeenschapsminister het belang van deze sector bevestigen. Deze sector heeft als eerste en belangrijke taak het individu meer cultuurbewust te maken. Dit is noodzakelijk voor zijn persoonlijkheidsvorming. Daardoor leert hij hoe zich weerbaar op te stellen in een snel evoluerende maatschappij met steeds meer vrije tijd. De Gemeenschapsminister wil ook alle opmerkingen ter zijde schuiven, dat hij de sector van het sociaal-cultureel werk onderschat of niet in zijn hart draagt. De begrotingscijfers over de jaren 1986, 1987 en 1988 bewijzen trouwens het tegendeel.

Maar hij meent wel dat de sector niet voor zichzelf bestaat. Hij moet een instrument zijn voor het beleid. Hij is ook van mening dat het individu primeert op de structuren of de organisatie.

Dit veronderstelt van de sector een gerichtheid naar het individu en een bereidheid om op de concrete culturele behoeften van het individu in te spelen. Dit houdt ook in dat het individu moet prevaleren op de organisatie. Hiermee heeft de sector blijkbaar last : er wordt zelfs gezegd dat de stellingname zou inhouden dat de Gemeenschapsminister de sociaal-culturele sector miskent, er geen belangstelling voor heeft, hem wil afbouwen.

De sociaal-culturele sector is bij uitstek een sector die diep verankerd is in onze samenleving. Hij kan dus bij uitstek fungeren als een instrument voor de realisatie van de doelstellingen die een cultuurbeleid zich stelt.

1. In het Regeerakkoord wordt gezegd dat de decreten moeten aangepast worden naar finaliteiten, normen en controle toe. Vooral de aanpassing en evaluatie van de **finaliteiten** zorgt voor opschudding. Het moet nochtans eigen zijn aan een creatief cultuurbeleid steeds de doelstellingen in vraag te stellen in functie van wijzigende behoefte en omstandigheden. **Zoniet** is een cultuurbeleid synoniem van verstar-ring.

2. Globaal gezien zou de sector moeten geheroriënteerd worden naar :

- minder administratieve rompslomp ;
- minder verzuiling, in de zin dat de identificatie met grote structuren en machtsblokken niet getuigt van grote creatieve dynamiek ; waarmee niet gezegd wil zijn dat de sociaal-culturele sector in zijn vormingsopdracht niet **waarden**-gebonden zou zijn ;

- een grotere functie in de cultuurspreiding, die op dit ogenblik volgens de decreten niet kan ;

- een grotere taak naar elk individu toe via een aanbod dat eigentijds en kwalitatief hoogstaand is ;

- een duidelijkere afbakening met welzijns- en onderwijs-materies ;

- een minder groepsgericht denken.

3. Concreet staan op stapel :

- een nieuw decreet op de culturele raden, waarbij er vanuit gegaan wordt dat de adviesverstrekking op ondergeschikt niveau niet door de Vlaamse Gemeenschap moet worden ingevuld ;

- voor de sectoren amateuristische kunstbeoefening en culturele centra, bij uitstek de sectoren die aansluiten bij „Vlaanderen Leeft”, zullen **decretaire** initiatieven de eerstkomende maanden uitgewerkt worden. Er dient trouwens op gewezen dat in gans de sector Volksontwikkeling de culturele centra de enige werksoort is die niet verzuild is en derhalve moet gekoesterd worden.

2.4. Bibliotheekwezen.

In de sector van het Openbaar Bibliotheekwerk is het belangrijkste beleidspunt de aanpassing van het decreet van 19 juni 1978. Het ontwerp van nieuw decreet zal eerstdaags samen met de ontwerpen van uitvoeringsbesluiten voor advies overgezonden worden aan de Hoge Raad voor Openbaar Bibliotheekwerk.

De essentiële principes die bij de aanpassing van het decreet gehanteerd worden zijn de volgende :

- a) behoud van de basisopties van het decreet van 1978 ;

- b) behoud van de verplichting naar de gemeenten toe ;

- c) spreiding in de tijd van de periode waarbinnen de gemeenten aan deze verplichting moeten voldoen ; er wordt gesteld dat de gemeenten over de volledige volgende gemeentelijke legislatuur beschikken om zich conform het decreet op te stellen ;

- d) over éénzelfde periode zal de vroegere wet van 1921 mogen blijven bestaan ;

- e) de overgangsbepalingen die in 1978 werden ingeschreven met betrekking tot de privaatrechtelijke plaatselijke openbare bibliotheken worden geactualiseerd, in die zin dat, zoals in 1978, het totaal aantal privaatrechtelijke openbare bibliotheken die mogen blijven bestaan niet hoger kan zijn dan 50. Dat betekent de facto dat de initieel overeengekomen lijst van 50, waarvan er nu nog maar 18 overblijven, mag en kan aangevuld worden met diegenen die reeds erkend waren maar niet tot de lijst behoorden en met enkele nieuwe.

Deze maatregelen zouden voor gevolg moeten hebben dat, waar nu nog ongeveer 1/3 van de Vlaamse gemeenten zich niet conform het decreet hebben opgesteld, dit tegen 1995 geen enkele gemeente meer zou zijn.

Een belangrijk aandachtspunt van het decreet is steeds de betaalbaarheid geweest. Wat dit betreft wordt ervoor geopteerd om naar kleinere gemeenten toe soepelere normen te hanteren, waardoor deze sneller dan vroeger het geval was zich conform het decreet zullen opstellen. Daarenboven zullen gemeenten tot een inwonertal van 8.000 in de gelegenheid gesteld worden zich te verenigen met aangrenzende gemeenten (vroeger was dit 5.000 inwoners).

Het ligt in de bedoeling om de subsidiepercentages, zoals ingeschreven in het zogenaamde crisisbesluit van 4 februari 1987, te handhaven. Voor de privaatrechtelijke bibliotheken zal voor de weddetoelagen een subsidie van 100 % gegeven worden.

De volgende opties worden tevens via het nieuwe decreet uitgewerkt :

a) de definitieve beperking tot 6 centrale openbare bibliotheekwerken in plaats van 13

b) de afschaffing van provinciale en plaatselijke coördinatiescomités. De adviesverstrekking op plaatselijk niveau dient door de ondergeschikte besturen zelf te worden georganiseerd :

c) de reizende Openbare Bibliotheken wordt een bijzondere rol toebedacht naar kleinere gemeenten en deelgemeenten toe ;

d) de mogelijkheid dat provincies forfaitair subsidiëren en niet langer gebonden zijn aan percentages wordt onderzocht.

Het zou verkeerd zijn te stellen dat de geschetste aanpassingen voor gevolg hebben dat een tweede parallel net zou worden uitgebouwd. De optie met de privaatrechtelijke openbare bibliotheken is enkel de bevestiging van het compromis van 1978.

Samen met de aanpassing van het bibliotheekdecreet moet melding worden gemaakt van de invoering van een stelsel van leenvergoeding, waarvan de opbrengst via een fonds zou worden toebedeeld aan auteurs, specifieke initiatieven in de letterensector, en specifieke initiatieven in de bibliotheeksector (automatisering).

Wat het NCOB betreft, wordt nagegaan welke taken deze instantie zou kunnen of moeten opnemen. In functie daarvan zal het NCOB-idee al of niet weerhouden blijven en, zo ja, de juridische structuur bepaald worden.

2.5. Schone Kunsten.

Wanneer in de regeerverklaring de volzin voorkomt : „(dat) de Vlaamse wetgevende vergadering de nodige initiatieven zal nemen om dit beleidsprogramma aan te vullen en te verbreden zodat op een doeltreffende wijze wordt tegemoetgekomen aan de eigentijdse behoeften en nieuwe mogelijkheden van een Vlaamse Gemeenschap in dynamische ontwikkeling,” dan moet men weten dat deze „dynamische ontwikkeling” mede bepaald zal worden door meer inventiviteit, door de kracht en de originaliteit van ons „verbeeldingsproces, door de kracht en de originaliteit van onze kunstproductie”.

Tijdens de voorbije twee jaar heeft de Gemeenschapsminister een reeks voorbereidende maatregelen genomen — die in de begrotingscijfers terug te vinden zijn — met vooral de bedoeling de „scheppende kunstenaar,” wat zuurstof toe te dienen. De volgende tijd zal moeten gebruikt worden om dit decretaal te regelen.

De omvorming in de begroting van de secties 45 tot 48 tot één sectie 42 „Schone Kunsten,” genaamd (niet te verwarren met artikel 42 van de statuten van de OVV !) had onder meer als bedoeling de drie geledingen, Scheppende Kunsten, Uitvoerende Kunsten, Promotie enzovoort van de kunsten, decretaal te regelen. Het decreet ten aanzien van het stimuleren van de scheppende kunstenaar is in voorbereiding en weldra zal een ontwerp tekst voorgelegd worden. Enige achterstand is vooral te wijten aan het feit dat een aantal bepalingen nauw verbonden zijn met andere bepalingen, die eveneens in de maak zijn, of aan herziening toe zijn in andere decreten.

De decretale regeling van de sector 42 is in ieder geval van prioritair belang. Ter informatie kan de Gemeenschapsminister alvast mededelen dat een “voorontwerp,, decreet leenrecht klaar is, dat het voorontwerp van een **synthese-decreet** ten aanzien van alle Staatsprijzen in de Kunstsector eveneens klaar is. Verder is het de bedoeling binnen enkele maanden met een voorontwerp decreet “Scheppende Kunsten,, naar buiten te komen. Het theaterdecreet zal herzien en heringeschreven dienen te worden. Een museumdecreet staat op het programma. Naast dit vele decretale werk, is spreker ervan overtuigd dat de volgende belangrijke dossiers alle aandacht verdienen. Vooreerst de problematiek rond het statuut van de kunstenaar. De recente beslissing om alle uitvoerende kunstenaars als werknemers te beschouwen zorgt voor heel wat moeilijkheden, niet in het minst bij diegenen die als free-lance artiesten diverse podia bespelen.

Wordt de scheppende kunstenaar terecht als een zelfstandige beschouwd (ook hier dient het zuiver statuut van zelfstandige enigszins aan de specifieke eigenheden van dit soort kunstenaarsbestaan te worden aangepast), dan is het heel wat minder evident dat iedere uitvoerende kunstenaar zomaar als werknemer kan aangezien worden.

Niet alleen komen heel wat “artiesten,, in moeilijkheden, ook diverse organisatoren worden met een niet te overziene administratieve rompslomp en meeruitgaven bedreigd, zodat velen hun uiterst risico-dragende activiteiten dreigen stop te zetten. Stimulerend werken is dit duidelijk niet. Een tweede belangrijk dossier is het sponsoringdossier. Dringend is er nood aan concrete voorstellen, gebaseerd op een degelijk onderzoek naar ter zake bestaande initiatieven in het buitenland. Zonder dat het de overheidsbijdragen zou verminderen of monopoliseren zou bevorderen, is het rendement volgens de Gemeenschapsminister op zichzelf interessant genoeg en zeker een bijkomende mogelijkheid om de kunstproductie te stimuleren.

2.6. Cultureel erfgoed

Het beleid inzake monumenten en landschapszorg zoals dat de voorbije twee jaar werd gevoerd, zal gecontinueerd worden.

Inzake beschermingsvoorstellen en -aanvragen dienen grondig te worden onderzocht :

- * de intrinsieke waarde van het monument, het stedelijke of rurale ensemble, het landschap en/of het roerend cultureel erfgoed dat voor bescherming wordt voorgesteld ;

- * de bezwaarschriften die in de loop van het openbaar onderzoek werden ingediend

- * de adviezen, opmerkingen en bedenkingen van zowel de betrokken lokale besturen als van de bevoegde commissies.

Het beschermingsbeleid moet inzake het onroerend cultureel patrimonium ook oog hebben voor de mogelijkheden van integratie en hergebruik van het monument, mede binnen het maatschappelijk bestel en de stedenbouwkundige of landschappelijke context waarin het zich situeert. De beste garantie voor het voortbestaan van een monument is ten slotte nog steeds het oordeelkundig gebruik daarvan (cf. Zuiderpershuis te Antwerpen, thuishaven van de Internationale Nieuwe Scène ; Sint-Pieterskerk, Lanaken, museale functie).

Wat betreft restauratie van ons roerend en onroerend cultureel patrimonium dient op oordeelkundige manier gebruik te worden gemaakt van de beperkte budgettaire middelen

die voorhanden zijn. Dat betekent :

* zonder in excessen te vervallen de nadruk leggen op verantwoorde dringende werken die al dan niet van definitieve aard zijn, maar die het in elk geval mogelijk maken in te grijpen om verder verval te voorkomen.

* zoveel mogelijk werken met gefaseerde dossiers. Voordeelen

— budgettair haalbaar ;

- laat toe binnen 1 begrotingsjaar meerdere dossiers van start te laten gaan en/of hun beloop te laten kennen ;

— men werkt met up to date dossiers en actuele prijzen ; meerwerken, bijkomende werken en contractuele herzieningen worden beperkt tot een minimum. (bijvoorbeeld : Gent, Sint-Niklaaskerk : in plaats van 295 mio vast te leggen, werd opgesplitst in deeldossiers van 30 à 40 mio ; in plaats van in uitbreiding te geven, werd nieuwe aanbesteding geëist) ;

* een hiërarchie van werken naleven waarbij **ruwbouwwerken** prioritair worden behandeld en afwerking achteraan komt (dakwerken, stabiliteitswerken, droogmaken van muren, elektriciteitswerken — vaak oorzaak van brand —, gaan voor op bijvoorbeeld schilder- en opfrissingswerken) ;

* in de geest van de regeringsverklaring die aanmoediging voorstaat van “het versterken van het financiële draagvlak,, zullen in de monumentensector die initiatieven aangemoedigd en als exemplum gesteld worden, waarin overheid en privé samenwerken ten behoeve van het behoud van ons cultureel erfgoed (bijvoorbeeld Leuven, Koopmanshuis : wij betalen mee in dringende werken, de rest komt via sponsoring bijeengebracht door Kamer van Koophandel en Koning Boudewijnstichting).

Ook het decretale werk zal worden voortgezet op basis van wat de afgelopen twee jaar ter zake gebeurde

* de voorlopige conclusies van de werkgroep ter evaluatie, een herziening van het decreet van 3 maart 1976 (monumenten, stads- en dorpsgezichten), worden vertaald in een nieuw decreet dat de totaliteit van het onroerend erfgoed zal geslaan (ook landschappen en archeologische sites) en dat een grotere rol zal toebedelen aan de onderscheiden lokale besturen ;

* er wordt eveneens gewerkt aan de evaluatie en herziening van het decreet van 17 november 1982 (decreet op het roerend cultureel patrimonium).

Daarnaast zal in uitvoering van het Regeerakkoord ook het subsidiebeleid dienen te worden geëvalueerd. Hierbij zal in de monumentensector — in het licht van de schaarse financiële middelen die beschikbaar zijn — dienen te worden nagegaan of de huidige subsidiepercentages kunnen worden behouden, alsook of alle tot nu toe voor betoelaging vatbare werken, ook in de toekomst nog in aanmerking dienen te komen voor subsidiëring (bijvoorbeeld schilder- en opfrissingswerken, verwarmingsinstallaties, voor zover deze geen aan het gebouw aangepaste, buitengewone en dus dure installatie vragen).

Met de Nationale Regering dient overleg te worden gepleegd over :

* mogelijk te treffen fiscale maatregelen ten gunste van eigenaars van beschermde monumenten ;

* de schulden uit het verleden in zake de drie grote kerk-restauraties (Mechelen, St. Rombout ; Gent , St. Niklaas ; Antwerpen, O.L.V. Kathedraal) waarvoor nog ettelijke tientallen miljoenen dienen betaald ;

* een geïnstitutionaliseerde vorm van samenwerking met het departement openbare werken inzake mogelijke tussenkomst in zware restauraties (bijvoorbeeld St. Salvator, Brugge ; Basiliek, Tongeren). Cf. hier : wetsontwerp Minister Olivier tot wijziging van de wet op de Regie der Gebouwen, zodat deze karkasrestauratie zou kunnen uitvoeren).

3. Besluit

Naast deze aangelegenheden wil de Gemeenschapsminister nog 2 initiatieven in het vooruitzicht stellen die kaderen in de actie „Vlaanderen Leeft” en die beogen om, naast de bestaande adviesorganen, beleidsvoorbereidende standpunten op te maken in het vooruitzicht van een cultuurbeleid naar de 21e eeuw toe.

Allereerst wil hij de schepenen van Cultuur ontmoeten om met hen, die aan de basis te maken hebben met het **cultuur**-beleid en vooral de cultuurbeleving, de problemen van de decentralisering te bespreken.

Tevens wil hij ingaan op het idee van een **cultuurparlement**. Graag zal hij een sneuveltekst „Platform voor een cultuurbeleid naar de 21e eeuw” voorleggen aan een aantal bevoorrechte getuigen uit de politieke, de economische en vooral de culturele wereld. Indien zij erin zouden kunnen slagen — en waarom niet in de parlementaire vergaderzaal — om een dergelijke tekst, een dergelijk platform tot stand te brengen, meent hij dat wij over een charter zouden beschikken waarop de Cultuurminister en zijn opvolger een toekomstgericht beleid kunnen bouwen.

II. ALGEMENE BESPREKING

Een lid vraagt waarom de Samenlevingsopbouw in de Commissie voor Onderwijs verzeild geraakte, terwijl binnen de Executieve de Gemeenschapsminister van Welzijn, Gezin en Volksgezondheid ter zake bevoegd is en de materie in feite thuishoort bij de Gemeenschapsminister van Cultuur. Tenslotte vraagt hij naar de stand van zaken in het dossier Opera voor Vlaanderen.

De Gemeenschapsminister antwoordt als volgt :

— Inzake de kwestie Samenlevingsopbouw kan hij zich slechts neerleggen bij de beslissing enerzijds van de Executieve, anderzijds van het Bureau van de Vlaamse Raad.

— In de vorige legislatuur heeft men het dossier van de Opera voor Vlaanderen niet kunnen afhandelen. In juli aanstaande is de termijn voor de intercommunale verstreken. Dan zal een vrijwillige of gedwongen liquidatie plaatsvinden. De stad Antwerpen is meer inschikkelijk dan Gent. Deze laatste eist dat eerst voor 750 miljoen werken worden uitgevoerd aan het operagebouw vooraleer zij wil participeren aan de operastichting. Een bijeenkomst met de stad Gent is gepland. De lonen en wedden zullen verder betaald worden. Hiervoor zijn de nodige kredieten beschikbaar.

Een lid vraagt hoe men het vormingswerk operationeel zal maken, rekening houdend met de tekst van het regeerakkoord. Verder is spreker van oordeel dat in de culturele sector een rechtstreekse en onrechtstreekse tewerkstelling kan en moet worden gerealiseerd.

De Gemeenschapsminister zegt dat decreten evalueren niet betekent dat de decreten zullen worden afgebouwd, alhoewel hiertoe wel eens redenen voorhanden zijn. Men moet wel inzien dat decreten, dus verplichtingen, soms hinderlijk

werken. De tijden veranderen ! De Gemeenschapsminister wil discussie in de Hoge Raad voor Volksontwikkeling en aan de leden vragen een evaluatie te doen van eigen werking. De Gemeenschapsminister wil daarbij niet overhaast tewerkgaan en stelt daarom geen termijnen.

Wat de tewerkstelling betreft verklaart de Gemeenschapsminister :

1) de decreten uitvoeren betekent werkverschaffing. Wij doen zelf aan tewerkstelling, maar is de nodige medewerking van andere departementen (parallele arbeidscircuits) niet altijd even vlot ;

2) onrechtstreekse tewerkstelling kan voortvloeien uit cultuurinvesteringen. Musea bouwen, bijvoorbeeld, leidt tot grote economische activiteit. Vandaar dat het interessant is dergelijke werken aan te zwengelen.

Een lid toont aan de hand van een voorbeeld aan dat er te weinig publiciteit gemaakt wordt rond promotie-initiatieven. De Gemeenschapsminister geeft toe dat het probleem van de communicatiestoornissen reëel is en verwijst hierbij naar de uitreiking van een staatsprijs aan het RIS0 Antwerpen en aan de KVLV. De uitreiking had plaats op zijn Kabinet. Hierbij was de pers niet aanwezig en een communiqué met de visie op het sociaal-cultureel werk werd niet verspreid. Dit doet geen afbreuk aan het feit dat de Gemeenschapsminister het sociaal-cultureel werk beschouwt als een onmisbare schakel in het cultuurbeleid. De Gemeenschapsminister wijst er terloops op dat hier een voorbeeld gegeven worden van noodzaak tot evalueren, en niet van afbouwen van decreten. Hij zegt dat een opbouwend gesprek met vrijwilligers dikwijls gemakkelijker verloopt dan met de beroepsmensen aan de top van een organisatie.

De Gemeenschapsminister geeft vervolgens een toelichting bij de begrotingscijfers. Het is de derde begroting die hij aan de Vlaamse Raad voorlegt.

In 1986 kon de Gemeenschapsminister initieel een bedrag voorleggen van 6.708,5 miljoen frank. Dit was een stijging ten opzichte van 1985 van 13 %. Voor 1987 werd een bedrag van 7.593,8 miljoen frank genoteerd, zijnde een verhoging van circa 9,2 % (aangepast).

Inbegrepen de sectie 23 die in feite enkel ordonnanceringskredieten omvat voor het betalen van engagementen uit het verleden en mits een nodige rectificatie voor de kredieten ICS, komen we tot de volgende bedragen.

	1986	1987	1988
Titel I	9.132,5	9.843,6	10.036,6
Titel II	2.936,0	3.198,1	2.982,8

De Gemeenschapsminister doet opmerken dat de kredieten voor de BRT niet figureren in deze cijfers maar nog wel deze voor sport en het VCGT.

Hieruit blijkt dat de werkingsmiddelen voor cultuur met een kleine 200 miljoen zijn toegenomen (Titel 1). Dit is mogelijk gemaakt dank zij een zeer rigoureuze berekening van de benodigde ordonnanceringskredieten voor 1988. Dit betekende een vermindering van die ordonnanceringskredieten waardoor hij, binnen de hem toegemeten enveloppe, 211 miljoen aan werkingsmiddelen (193 mio in Titel 1 en 18 mio in Titel II) meer kon verkrijgen ten opzichte van 1987.

Deze vermeerdering gaat in hoofdzaak naar :

OVV	+ 40 mio
Bibliotheken	+ 85 mio
Theaterdecreet	+ 37 mio
Uitvoering decreten	+ 37 mio
Scheppende kunstenaar	+ 37 mio

Twee leden verzoeken de Gemeenschapsminister gegevens te bezorgen in verband met het buitenlands cultuurbeleid, de uitvoering van de culturele verdragen, de Taalunie. Het heet bijvoorbeeld dat de vertegenwoordiging van de ambtenarij in Brazilië bugettair meer voorstelt dat de vertegenwoordiging van onze cultuur zelf. Spreker bedoelt niet dat aan dergelijke beweringen zomaar geloof moet worden gehecht. Hij acht het wenselijk dit soort geruchten door correcte informatie zo snel mogelijk uit de wereld te helpen.

Een ander lid komt nog eens terug op de in de toelichting van de Gemeenschapsminister gesignaleerde onmacht om een cultuurbeleid te voeren zonder goede samenwerking of wisselwerking met andere departementen. Dit wekt volgens spreker de indruk dat die samenwerking er nu niet is. Hij vraagt verder hoever het staat met de evaluatie van de decreten. Hij acht ook een evaluatie van de campagne „Vlaanderen” leeft wenselijk. In hoever is de amateuristische kunstbeoefening hierbij aan bod gekomen ?

De volgende spreker vraagt een overzicht van de subsidie-regelingen die nog niet bij decreet werden vastgesteld.

De Gemeenschapsminister deelt de volgende gegevens mee :

A) Begrotingsposten zonder decretale basis maar pluralistisch adviesorgaan.

artikel 33.01.02	Toelagen aan componisten-opdrachten voor symfonisch werk voor compositiekamerorkesten en diverse ensembles en solistische werken.	5,5
artikel 33.02.02	Toelagen aan componisten voor compositie-opdrachten voor opera en kameropera.	2,5
— advies :	Stuurgroep ter Bevordering van Hedendaagse Muziek.	
artikel 33.04.02	Toelagen aan filmscenarioschrijvers en aan initiatieven in verband met het filmscenarioschrijven.	8,0
— advies :	Selectiecommissie voor de culturele film.	
artikel 33.06.02	Toelagen aan beeldende kunstenaars.	9,3
— advies :	Vlaamse commissie Beeldende Kunst.	
artikel 33.22.02	Toelagen ter bevordering en aanmoediging van jeugd- en vormingstoneel, kleinkunst, mimekunst, nieuwe experimenten en initiatieven op het gebied van het beroepstoneel en de toneelschrijfkunst. (de zgn. projectenpot)	29,0
artikel 33.23.02	Toelagen aan poppentheater	3,0
artikel 33.24.02	Toelagen aan werkplaatsen voor multimediale initiatieven.	19,0
— advies :	Raad voor Advies van de Toneelkunst.	
artikel 33.27.02	Toelagen ter Bevordering voor Internationale en Vlaamse Hedendaagse Muziek	12,0
— advies :	Stuurgroep ter Bevordering van de Hedendaagse Muziek.	
artikel 33.52.02	Toelagen aan instellingen ter bevordering, spreiding, onderzoek en documentatie van literatuur, muziek, theater, dans, ballet, musea, beeldende kunst.	34,4
	Deels advies van Commissie Beeldende Kunst, Letteren, RAT, Selectiecom-	

artikel 33.52.02	Toelagen voor de toekenning van Staatsprijzen en Prijzen van de Vlaamse Gemeenschap.	2,3
—	Deels advies Commissie Beeldende Kunst	
artikel 33.56.02	Toelagen aan verenigingen en openbare instellingen voor hun activiteiten, tentoonstellingen en verscheidene initiatieven t.a.v. de plastische kunsten.	2,5
— advies :	Vlaamse Commissie Beeldende Kunst	
artikel 33.64.02	Toelagen aan muziek, theater,dans- en audiovisuele festivals.	5,1
— advies :	Selectiecommissie voor de culturele film, letterencommissie, RAT	
artikel 33.57.02	Toelagen voor educatieve projecten in private musea.	0,6
artikel 43.03.02	Toelagen voor educatieve projecten in openbare musea.	1,4
— advies :	Museumraad.	
TOTAAL :		134,6

B) Begrotingsposten zonder decretale basisonderbouw of adviesorganen.

artikel 33.26.02	Toelagen aan vaste orkesten en ensembles.	22,5
artikel 33.28.02	Toelagen voor het optreden van solisten	1,5
artikel 33.29.02	Toelagen aan initiatieven i.v.m. lyrische kunst.	4,0
artikel 33.30.02	Toelagen ter Bevordering van oude muziek op historisch verantwoorde wijze gebracht.	5,0
artikel 33.31.02	Toelagen aan dansprojecten.	10,0
TOTAAL :		39,0

Lijst niet wettelijk of decretaal geregelde initiatieven
sectie 39 - Jeugdwerk, sectie 40 - Volksontwikkeling

A. Sectie 39

1. Regionaal en lokaal gestructureerd Jeugdwerk
 - 2.1. Criteria jeugdhuizen
 - 2.2. Criteria jeugdatelier
 - 2.3. Criteria jeugdmuziekatelier
 - 2.4. Criteria jeugdgroepen voor amateuristische kunstbeoefening
 - 2.7. Criteria regionaal jeugdwerk
2. Welzijnswerk voor jongeren
 - 3.1. Criteria initiatieven werkend met kansarme jeugd
 - 3.2. Criteria vorming werkende jongeren

B. Sectie 40

- toelage aan ateliers creatieve expressie voor volwassenen (0,3 mio)
- toelagen voor culturele animatie in erkende vakantiecentra (11 mio)

Een lid herinnert eraan dat volgens het regeerakkoord sponsoring en mecenaat zullen worden bevorderd. Hij wil graag het resultaat van de besprekingen ter zake vernemen.

De Gemeenschapsminister gaat verder in op zijn stelling inzake de „onmacht” van de cultuurminister als er geen samenwerking met de andere departementen bestaat. Tegenover beslissingen van de nationale regering staan de leden van de Vlaamse Executieve machteloos. De ingewikkelde bevoegdheidsverdeling is een bron van veel moeilijkheden en ergernis. Tevens verklaart hij van de Minister van Financiën nooit medewerking te hebben gekregen inzake zijn ideeën in verband met fiscale aftrekbaarheid. Hij is nochtans overtuigd van het recuperatie-effect ten gunste van de Schatkist als sponsoring fiscaal zou worden aangemoedigd. Contact met de Minister van Arbeid en Tewerkstelling inzake de bijzondere tewerkstellingsstatuten heeft weinig opgele-

verd. Samenvattend zegt hij dat niet zozeer gebrek aan politieke wil dan wel de complexiteit van de staatsstructuur samenwerking bemoeilijkt. Hij beaamt — bij de opmerking van een lid — dat de Voorzitter van de Vlaamse Executieve verantwoordelijk is voor het personeelsbeleid. Maar voor de problemen van de tewerkstelling in de culturele sector en bij het uitvoeren van decreten is hijzelf uiteraard verantwoordelijk.

Een lid doet een suggestie in verband met de 1490 Vlaamse leerkrachten die moeten worden gereffecteerd. Is er geen mogelijkheid deze mensen **tewerk** te stellen in de culturele sector ?

De Gemeenschapsminister wijst op het belang van de culturele sector voor de tewerkstelling. Er is behoefte aan een mentaliteitsverandering op dit gebied. Hij zegt dat cultuur in de budgettaire schaarste niet meer heeft moeten inboeten dan de andere sectoren.

De Gemeenschapsminister deelt mee dat hij op grond van het KB nr. 25 bij de Minister van Tewerkstelling en Arbeid de volgende aanvragen heeft ingediend.

1. In de sector Volksontwikkeling :

366 voltijdse arbeidsplaatsen (administratieve en educatieve functies) ; 3 halftijdse arbeidsplaatsen.

Budgettaire impact : 244,7 mio frank berekend aan de decretale normen ; aan IDF-normen (plafond van $\pm$ 590.000 per werkplaats) betekent dit een financiering uit het Fonds van Cultuur van $\pm$ 218 mio frank.

2. In de sector Jeugd :

112 voltijdse arbeidsplaatsen ; 6 halftijdse arbeidsplaatsen.

Budgettaire impact : 83,0 mio frank berekend aan de decretale normen ; aan IDF-normen (plafond van $\pm$ 590.000 per werkplaats) betekent dit een financiering uit het Fonds van Cultuur van $\pm$ 69,9 mio frank.

3. In de sector Theater :

100 arbeidsplaatsen (67 freelance acteurs, 20 opstellers rekenplichtigen en 13 opstellers).

Budgettaire impact : 101,2 mio frank berekend aan de decretale normen ; aan IDF-normen (plafond $\pm$ 590.000 frank per werkplaats) betekent dit een financiering uit het Fonds van Cultuur van $\pm$ 59 mio frank.

4. In de sector Sport :

494 arbeidsplaatsen.

Budgettaire impact : 343,6 mio frank berekend aan de decretale normen ; aan IDF-normen $\pm$ 590.000 per werkplaats) betekent dit een financiering uit het Fonds van Cultuur van $\pm$ 291 mio frank.

5. Geschematiseerd :

	ARB. PL.	DECR. NORM	IDF NORM
Volksontwikkeling	376	244,7	218
Jeugd	118	83,0	69,6
Theater	100	101,2	59,0
sport	494	343,6	291,5
TOTAAL	1079	772,5	638,1

Het spreekt vanzelf dat het maximale aanvragen waren en dat kon verwacht worden dat niet alle aanvragen zouden kunnen ingewilligd worden.

Talrijke contacten en nota's hebben ondertussen nog tot geen resultaat geleid. De stand van zaken doet zich als volgt voor (toestand maart 1988) :

1. Door de administratie van Cultuur werden in de maand juni van vorig jaar vier dossiers ingediend, met name voor de sectoren Volksontwikkeling, Jeugdwerk, Theater en Sport.

In oktober/november 1987 werden bijkomende inlichtingen verstrekt.

In begin 1988 werden nogmaals nieuwe berekeningen en gegevens over en weer gewisseld :

Momenteel is het dossier nog in onderzoek bij de administratie van werkgelegenheid.

2. In een laatste brief (17 maart 1988) aan Minister Hansenne, werd één en ander geconcretiseerd :

* Voor de Jeugdsector (Landelijk georganiseerden) lijkt een bij komende aanwerving van 25 personeelsleden realistisch :

- 10 eerste aanwervingen (± 5,9 mio)
- 10 tweede aanwervingen (± 4,9 mio)
- 5 derde aanwervingen (± 1,6 mio)

totaal 12,4 — (voornamelijk pedagogische medewerkers met diploma hoger onderwijs).

Momenteel 380 tewerkgesteld. Dus eventuele verhoging met 25 betekent ± 7 % effect.

* Voor de sector Theater :

— gestreefd wordt vooral naar aanwervingen van administratief personeel van 25 gezelschappen en 100 arbeidsplaatsen.

— beroepsgezelschappen zijn bereid het verschil bij te passen tussen het IDF-plafond (590.000/jaar voltijds) en de totale kost van een aanwerving.

* Voor de sector Sport :

— maximum na te streven tewerkstelling :

266 arbeidsplaatsen (landelijk) ; 258 arbeidsplaatsen (gemeentelijk).

* Voor de sector Volksontwikkeling :

— maximum in te vullen : ± 370 arbeidsplaatsen.

Anderzijds werd er een permanent onderzoek gewijd aan de evaluatie van de decreten. Dit vraagt een lange voorbereiding. In sommige sectoren, bijvoorbeeld volksontwikkeling, bibliotheken, monumenten en landschappen, is het administratief onderzoek pas vorig jaar beëindigd. Er zijn ongetwijfeld een aantal resultaten geboekt maar het werk is niet af. Daarom werd dit juist in het regeerakkoord opgenomen. Hierbij wordt bepaald op grond van welke normen de toetsing moet gebeuren. Geen enkel decreet zal aan evaluatie ontsnappen. De betrokken sectoren hoeven nochtans deze evaluatie niet te vrezen. Het komt erop aan te achterhalen in welke mate aan de reglementering moet worden geschaafd.

Op 16 december 1987 heeft de Vlaamse Executieve beslist de campagne „Vlaanderen leeft” in 1988 verder te zetten. De doelstellingen blijven hier dezelfde. Vlaanderen kankert nog te veel over het verleden terwijl er op het gebied van de schone kunsten nochtans prestaties worden geleverd die de wereld ons benijdt. Het stoort de Gemeenschapsminister dat zoveel Vlamingen nog steeds niet de weg vinden naar cultuur,

in de ruimste zin, als instrument om het individu weerbaar te maken in de samenleving. Daarom moet de overheid bepaalde initiatieven stimuleren. Hij zegt dat de politieke crisis het voeren van de campagne evenwel niet vergemakkelijkt !

De Vlaamse Executieve heeft beslist te Gent, einde oktober, begin november een culturele happening te organiseren. Het is de bedoeling deze happening mede te ondersteunen door enkele colloquia. Een werkgroep ad hoc binnen de Vlaamse Executieve evalueert de campagne.

De v.z.w. „Vlaanderen leeft” zal worden verruimd met een aantal representatieve personen uit de privé-sector. Deze v.z.w. krijgt geen toelagen van de Vlaamse Gemeenschap. Zij werd opgericht om dingen te doen die de overheid niet aankan. De Gemeenschapsminister herinnert eraan dat op basis van het verslag over de bespreking in de commissie van de begroting 1987 het Rekenhof van mening was dat het opnemen van leidende ambtenaren van zijn administratie al een feit zou zijn, waardoor de v.z.w. het karakter van een parallelle overheidsadministratie zou hebben. Zo is het echter niet, en de v.z.w. werd alleen uitgebreid met personen uit de privé-sector. De Gemeenschapsminister acht een evaluatie nu nog niet mogelijk, doch de draad moet nu wel heropgenomen worden. Hij denkt aan de mogelijkheid om hierbij de amateuristische kunstbeoefening, het vormingswerk en het verenigingswerk te betrekken.

Een lid heeft de indruk dat de v.z.w. een instrument is in dienst van de Minister,. De vraag van het Rekenhof om deze aangelegenheid bij decreet te regelen lijkt hem niet onzinnig als de v.z.w. „Vlaanderen Leeft” als beleids- of werkinstrument zou behouden blijven. Dan zal het mogelijk zijn er een juiste kijk op te krijgen. Hij vraagt op welke begrotingsposten de Gemeenschapsminister in 1987 de nodige kredieten heeft uitgetrokken — 18 miljoen volgens de pers — voor deze campagne.

Tevens wenst hij de lijst te bekomen van de sponsoring van de v.z.w. alsook de aanwending van deze bedragen.

Een ander lid vraagt waarom de Gemeenschapsminister zo erg tegen een decretale regeling gekant is.

Het antwoord van de Gemeenschapsminister luidt dat de kredieten gevonden werden in de secties 40 en 42 van de begroting 1987. Hij zal schriftelijk de samenstelling van de v.z.w. en de middelen bezorgen (Bijlage). De programmatie voor 1988 is nog niet helemaal rond.

Uw verslaggever doet opmerken dat de verwijzing van het Rekenhof naar het verslag 1987 enkel betrekking heeft op de inhoud van een brief van de Gemeenschapsminister. (Zie Stuk 8 (1986-1987) nr. 5, blz. 42-43 en 85-87).

Een lid komt terug op de problematiek van de samenwerking met andere departementen, met name inzake de biculturele instellingen zoals het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium. Volgens spreker is dit instituut een praktisch eentalig Franstalig instituut geworden. Nochtans is het belangrijk voor de Vlaamse Gemeenschap, voor de revalorisatie en restauratie van ons roerend cultureel patrimonium. Dit soort instellingen zouden volgens spreker in de toekomst door de beide cultuurministers samen moeten worden bestuurd. Hij wenst dat de Vlaamse Executieve bij de staatshervormingen op dit gebied voor een logische oplossing zou pleiten. Hij acht het wenselijk dat de campagne „Vlaanderen leeft” ook hierop de aandacht zou vestigen.

Dezelfde spreker weidt vervolgens uit over het wetenschappelijk onderzoek in verband met het cultuurbeleid, en pleit voor meer middelen en minder enquêtes. Hij vestigt de

aandacht op de bijdrage van Johan van Hoorde in het tijdschrift „Vlaanderen morgen” over de Burke-studie, die blijkbaar de resultaten heeft opgeleverd die beantwoorden aan de intenties van de Gemeenschapsminister. Hij pleit voor een studie-opdracht naar wie eigenlijk met cultuur begaan is, wie bibliotheek, opera, theater, enzovoort bezoekt en welke hun bedoelingen zijn. De resultaten van een dergelijk sociologisch onderzoek zouden nuttig zijn om te weten op welke categorieën de campagne „Vlaanderen leeft” moet worden afgestemd.

Een ander lid deelt, als Brusselse Vlaming, de zorg van de vorige spreker in verband met de biculturele instellingen. Hij beaamt dat er zich een ontwikkeling voordoet die de Vlaamse Gemeenschap in een onaangename situatie zou kunnen brengen. Hij is er voorstander van door middel van een campagne de Vlamingen op hun eigen mogelijkheden en krachten op dit terrein te wijzigen. In de structuren van deze instellingen moet men kunnen steunen op een Vlaams Minister die zich laat adviseren door personen met ervaring ter zake.

Spreker herinnert er ook aan dat het in de vorige Executieve een beleidsprioriteit was sterk te rekenen op sponsoring. Met dit doel werd er een stichting opgericht. Het blijkt dat daar uiteindelijk weinig uit gekomen is. Heeft de Gemeenschapsminister een idee van de middelen waarover deze mensen kunnen beschikken.

De Gemeenschapsminister gaat in op de problematiek van de biculturele instellingen. Het zou interessant zijn als de twee Gemeenschapsministers van cultuur de problemen samen zouden aanpakken. Het probleem moet bij prioriteit worden behandeld bij de staatsvorming. Het is zijn stelling dat ook de gemeenschappen hierbij moeten betrokken worden. De campagne „Vlaanderen leeft” met betrekking tot Brussel is gestart. De Gemeenschapsminister pleit voor een taakverdeling tussen de Gemeenschappen in verband met Brussel als cultuurcentrum.

Het wetenschappelijk onderzoek moet volgens de Gemeenschapsminister verder worden uitgebreid en meer gericht zijn op de zaken die men wil realiseren. Een aantal aspecten moet verder onderzocht worden. Voor dit onderzoek werden, een aantal instellingen gesubsidieerd. Hierbij zouden meer eisen kunnen gesteld worden. De Gemeenschapsminister betwist dat de enquête-Burke volgens het schema „u vraagt, wij draaien” zou uitgevoerd geworden zijn. Het leek hem belangrijk de aandacht te vestigen op een reactie van heel wat Vlamingen : „Cultuur, sorry, niets voor mij.” Hij geeft wel toe dat de enquête onvolledig was, maar ze had dan toch de verdienste de aandacht op die problematiek te vestigen.

Wat de sponsoring betreft verklaart de Gemeenschapsminister dat de Stichting voor Kunstpromotie is ontstaan in dubbelzinnige communautaire omstandigheden, in kringen die eerder Belgisch-unitair en internationaal dachten. Er werd een Vlaamse en een Franstalige vleugel opgericht. Pas na veel moeilijkheden is men het eens geworden. De Gemeenschapsminister stelt dat de Stichting niet mag uitgroeien tot een parallelle cultuuradministratie. Overigens, met welk recht en in welke hoedanigheid zou de Stichting bedrijven kunnen aanraden hun geld aan een bepaalde selectie te besteden ? Belangrijk is dat deze Stichting sponsoring gaat aanpraten aan bedrijven die hiermee nog niet vertrouwd zijn. De Gemeenschapsminister heeft evenwel geen inzage in de beschikbare middelen en de wijze waarop ze worden besteed.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Op de vraag welke entiteiten bedoeld worden in artikel 27 deelt de Gemeenschapsminister mee dat de volgende intendancerekeningen onder zijn bevoegdheid ressorteren :

ADM.	DIENT OF INSTELLING	BESTAANDE INTENDANCE-REKENING	AFGEVAAR-DIGDE ORDONNATEUR	REKENPLICHT.
Kunst	Frans Masereelcentrum, Zaardendijk 20 2460 KASTERLEE	000-2001718-26	P. VERBEECK	J. CAERS
	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, Plaatsnijdersstraat 2 2000 ANTWERPEN	nieuwe aanvraag		
	Cultureel Centrum Het Veltmanshuis, Kwinten 36 3790 VOEREN	000-2001720-28	G. VAN HOUTVEN	S. HAVENEERS
Onder- wijs en Perma- nente	Conferentieoord voor Vrijtijdsbesteding Kasteel van Ham De Maillelaan 2 3080 STEENOKKERZEEL	000-2001713-21	G. VAN HOUTVEN	L. BOULANGE
	Cultureel Centrum De Lijsterbes, Lijsterbessenbomenlaan 6 1950 KRAAINEM	0-2001589-91	G. VAN HOUTVEN	H. DIERCK
Vor- ming	Cultureel Centrum De Bosuil, Witherendreef 1 1900 OVERIJSE-JEZUS-EIK	000-2001740-48	W. VAN KEIRSBILCK G. VAN HOUTVEN(*)	J. VANDUEREN D. CLEYMANS
	Cultureel Centrum Koningslo, Streekbaan 185 1800 VILVOORDE-KONINGSLO	000-2001588-90	G. VAN HOUTVEN	GEEN REKEN- PLICHTIGE
	Cultureel Centrum De Zandloper, Kaasmarkt 1 1810 WEMMEL	000-2001719-27	S. BRUSSEEL G. VAN HOUTVEN(*)	L. HENNES
	Cultureel Centrum De Moelie, St. Sebastiaanstraat 14 1630 LINKEBEEK	000-2001591-93	G. VAN HOUTVEN	M. DE MAEYER
	Vormingscentrum voor de Jeugd Destelheide, Destelheidestraat 36 1612 DWORP	000-2001577-79	A. DE VOS	R. DEFREERE

(*) reserve-ordonnateur of -rekenplichtige.

IV. BESPREKING PER SECTIE

Titel 1 — Lopende uitgaven

Secties 17 en 20

Geen opmerkingen

Sectie 24

Wat de kredieten voor het Centrum voor Andragogisch Onderzoek betreft zegt de Gemeenschapsminister dat studie en onderzoek en theorievorming de grondslagen zijn van waaruit de werking van het centrum voor Andragogisch Onderzoek wordt opgevat. Het CAO beschouwt zich evenwel

niet louter als een onderzoekscentrum maar als een wetenschappelijk ontwikkelingscentrum dat gebruik maakt van publikaties, advies, opleiding, vorming en directe praktijkbegeleiding om zijn eigenlijke doelstelling te bereiken namelijk : „de bevordering van de kwaliteit van de volwasseneneducatie, van het cultureel werk en van het cultuurbeleid”.

Deze algemene doelstelling werd geconcretiseerd in „de ontwikkeling van een systeem van plaatselijke volwasseneneducatie en cultuurbeleid” ; een doelstelling waar men naartoe werkt via de projecten :

- 1) „Gemeentelijke burgerparticipatie en sociale agogiek”
- 2) „Systeemontwikkeling Volwasseneneducatie”, met het deelproject „Studiemogelijkheden voor volwassenen” (STU-MOVO).

Het CAO heeft drie vaste medewerkers in dienst en krijgt een nominatieve toelage van vijf miljoen.

Sectie 39

De Gemeenschapsminister licht de begrotingscijfers toe.

Bij de opstelling van de begroting 1988 voor de sectie 39 — Jeugdwerk werd er rekening gehouden met de bepalingen uit het regeerakkoord van 24 november 1985.

Voor wat de uitvoering van het decreet van 22 januari 1975, houdende erkenning en subsidiëring van het landelijk georganiseerd jeugdwerk aangaat, werd berekend dat deze normering in 1988 voor ongeveer 75 % zal toegepast worden.

Rekening houdend met de bijzonder strenge **begrotings**voorschriften die de laatste jaren van toepassing zijn, is de Gemeenschapsminister van oordeel dat deze cijfers een relatief goed resultaat mogen genoemd worden.

In 1980 noteerde men immers een uitvoeringspercentage van slechts 61,9 %.

De verbetering beloopt aldus ongeveer 13 %. Men dient zich er daarenboven terdege van bewust te zijn dat procenten minder sprekend zijn dan de reëel uitbetaalde subsidies.

In 1980 werd er aan ongeveer hetzelfde aantal landelijk erkende jeugdorganisaties 185,7 mio frank subsidies uitbetaald. In 1988 zal dit 314,0 miljoen frank zijn. De verhoging in centen is dus 128,3 mio frank.

Deze verhoging resulteerde ook in een supplementaire tewerkstelling.

In 1984 telde het landelijk jeugdwerk 353 deeltijdse en/of voltijdse gesubsidieerde werknemers. In 1987 liep dit aantal op tot 380. Naast de inspanningen die sedert meerdere jaren worden volgehouden voor het landelijk georganiseerd jeugdwerk groeiden, ten aanzien van de initiële begroting 1987, de middelen voor de jeugdorganisaties die zich tot een zwak maatschappelijk doelpubliek richten, eveneens aan.

Verenigingen en projecten kansarme jeugd plus 4,3 miljoen frank. Organisaties voor de Vorming van werkende en Werkzoekende jongeren plus 2,0 miljoen frank. Naast deze positieve aanpassingen heeft de Gemeenschapsminister voor de begroting 1988 een extra stimulans ingebouwd voor de regionale jeugdverenigingen.

Deze sector werd gans doorgelicht door de Dienst Jeugdwerk. Als gevolg van dit nauwkeurig onderzoek werden de erkenningsnormen aangepast aan recente maatschappelijke evoluties. Om de gewenste vernieuwde dynamiek mogelijk te maken heeft de Gemeenschapsminister de middelen verhoogd van 8,2 miljoen frank naar 10,5 miljoen frank.

Tenslotte wil de Gemeenschapsminister ook vermelden dat werkingskredieten voor de jeugdmuziekateliers met 0,5 miljoen werden opgetrokken.

Een lid zou nadere informatie willen over het gebruik van het krediet aan het Centrum voor Andragogisch Onderzoek.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat het krediet met 3 miljoen werd verhoogd. Hij overweegt een enquête naar de culturele behoeften voor jongeren.

Ter inleiding van de bespreking van deze sectie zegt de Gemeenschapsminister dat in het Regeerakkoord wordt gesteld dat het cultuurbeleid door meer toegepast wetenschappelijk onderzoek zal worden onderbouwd.

In het kader hiervan zijn in de ontwerpbegroting 1988 ondermeer voor de begrotingspost enquêtes en studies meer kredieten (3 miljoen meer) vrijgemaakt.

Het ligt in de bedoeling, in navolging van de enquête over de cultuurparticipatie van de Vlamingen, analoge onderzoeken op te zetten teneinde het cultuurbeleid meer te funderen. Zo wordt gedacht aan een studie over het fenomeen sponsoring, alsook een enquête naar de culturele behoeften van jongeren. Met de studiegroep voor cultuurbevordering die een nominatieve toelage ontvangt van 2,6 miljoen zal nagegaan worden op welke wijze zij haar activiteiten meer ten **dienste** kan stellen van de prioritaire aandachtspunten van het beleid.

Een lid vraagt welk beleid er wordt gevoerd inzake de niet-georganiseerde jeugd.

Uw verslaggever doet opmerken dat inzake **vakantiespeelpleinwerk** niet alle verenigingen kennis hebben van de bestaande subsidiëeringsmogelijkheden. Zullen de kredieten aangepast worden als een groter aantal aanvragen zich melden ?

Een lid erkent dat het krediet voor jeugdbeleid is toegenomen. Toch dringt de sector, met begrip voor de budgettaire situatie, nog altijd aan om dit krediet verder te laten stijgen. Men verwacht veel van de evaluatie van de decreten, omdat bepaalde regelingen verouderd zijn. Men rekent ook op een comparatieve evaluatie omdat de regelingen voor deze sector strenger zijn dan voor andere. Spreker is van mening dat de Gemeenschapsminister binnen het raam van een decreet organisaties kan verplichten mee te werken aan wetenschappelijk onderzoek. Hij vraagt of de Gemeenschapsminister zal deelnemen aan de Conferentie over Jeugdbeleid te Oslo. Hij wil beschikken over de lijst van de toelagen voor de instellingen en organisaties die niet onder een decretale regeling vallen.

Een ander lid heeft geen vragen bij de finaliteit van de decreten maar wel bij de normen en bij de controle. Hij wenst de toedracht van artikel 33.30.02 toelage aan de v.z.w. „Jeugd en plastische kunst”. De toelage aan het Vlaams Platform voor Internationaal Jongerenwerk (artikel 33.26.02) noemt hij gering.

De Gemeenschapsminister zegt dat hij zich bewust is van de moeilijkheden om het decreet betreffende de landelijk georganiseerde jeugdverenigingen uit te voeren. De Vlaamse Executieve doet ter zake een inspanning die zijns inziens niet voldoende wordt gewaardeerd. De evaluatie van dit decreet noemt hij een werk van lange termijn. Wil men een intellectueel eerlijke discussie voeren dan moet men bij de evaluatie alle andere betrekken : finaliteit, normen, toepasbaarheid. De wil is er om te onderzoeken of er meer uit te halen is.

De Gemeenschapsminister geeft toe dat de inspectie onderbezet is. Slechts 1/3 van de effectieven zijn in dienst. Er zijn 6 vacatures. Dit is een kwestie van personeelsbeleid. Dat ressorteert onder de voorzitter van de Executieve.

De Vlaamse Gemeenschap zal op de conferentie over jeugdbeleid te Oslo vertegenwoordigd worden door een kabinetsmedewerker van de Gemeenschapsminister en een lid van de administratie.

Wat het beleid inzake de andere sectoren van het jeugdwerk betreft is het volgens de Gemeenschapsminister moeilijk deze bij decreet te regelen. De jeugdraad heeft niet de verwachte resultaten opgeleverd. Er wordt gedacht aan een decretale regeling in het kader van de decentralisatie, van transfers naar de lokale besturen. Zulke aanpak verdient de voorkeur boven een centralistische, die gevaar voor verstarving zou kunnen opleveren.

De Gemeenschapsminister deelt nog mede dat het nieuwe artikel 33.30.02 — v.z.w. Jeugd en Plastische Kunst — een initiatief in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten betreft, met de bedoeling joneren meer aan tentoonstellingen te doen participeren. Nu is het nog maar een experiment, dat later zou kunnen worden veralgemeend. Wat artikel 01.01.02 betreft — Toelagen aan verenigingen voor vakantiespeelpleinwerk en verenigingen voor jeugdvakanties — stelt de Gemeenschapsminister dat men het krediet opnieuw zal moeten bekijken als het aantal aanvragen toeneemt. Hij is het ermee eens dat voor meer informatie hierover zou kunnen worden gezorgd. Voor het Vlaams Platform voor het Internationaal Jongerenwerk onderzoekt de administratie nieuwe structuren en mogelijkheden.

Sectie 40

De Gemeenschapsminister geeft een toelichting bij de cijfers.

Het rigoreus hanteren van het enveloppesysteem, en het prioritair honoreren van onder meer de verplichtingen inzake het bibliotheekdecreet, het theaterdecreet, de Opera hadden voor gevolg dat de Sectie 40 slechts met een kleine 2 % stijgt. (in '86 was dit 13 %, in '87 4 %).

Binnen de Sectie 40 werd de uitvoering van decreten veilig gesteld. Zo is de stijging van 2 % voornamelijk terug te vinden in de anciënniteitsverhoging van de gesubsidieerde personeelsleden.

De nominatieve toelagen werden in principe status quo gehouden, met uitzondering van de Federatie Erkende Culturele Centra (**FeVeCC**) (+ 0,2 mio) en het VCVO (+ 0,5 mio).

De groei van de sector werd gevrijwaard door een aantal nieuwe erkenningen.

Een begrotingsruiter werd ingeschreven voor de uitvoering van het decreet Culturele Centra (Art. 19 van het **begrotingsdecreet**). Wellicht zal het decreet echter volledig kunnen blijven uitgevoerd worden, mits een aanpassing van de data waarop een gemeente met een erkend centrum kan aanspraak maken op een gesubsidieerd cultuurfunctionaris.

Wat de werkingsuitgaven van het departement betreft (Artikelen 12) is het de optie om minder zelf te bouwen (vermindering Art. 74.01 Titel II) ten einde meer geld vrij te houden om wat bestaat te onderhouden, te verwarmen en te doen werken.

Er wordt thans werk gemaakt van de herziening van het decreet AKB en van het decreet Culturele Centra, telkens met als uitgangspunten : een deregulering en vereenvoudiging, en een grotere autonomie voor de geëigende werking van de organisaties.

Enkele cijfermatige toelichtingen :

- Decreet Verenigingen : 6,7 mio
- Decreet Instellingen : + 4,0 mio
- Decreet AKB : + 5,7 mio
- Vijfde decreet : + 10,0 mio ten opzichte van 1987 initieel ; 7,3 mio ten opzichte van 1987 aangepast.

— Decreet Culturele Centra :

* VZW-formule

+ 8,4 mio ten opzichte van 1987 initieel

+ 0,1 mio ten opzichte van 1987 aangepast

* gemeentelijk beheer

- 0,6 mio ten opzichte van 1987 initieel

+ 5,2 mio ten opzichte van 1987 aangepast.

* Het KB '67 wordt verder afgebouwd :

- 9,6 mio ten opzichte van 1987 initieel

- 2,3 mio ten opzichte van 1987 aangepast.

Om de begrotingsenveloppe te kunnen respecteren werd ervoor geopteerd om de kredieten voor Internationale Culturele Samenwerking te verminderen. In 1987 was er voor de Secties 39, 40, 41 respectievelijk 10,3 ; 16,3 ; 1,4 mio beschikbaar (totaal 28 mio). In 1988 is dit respectievelijk 6,3 mio, 12,3 mio, 1,4 mio (totaal 20 mio).

Bij deze sectie worden de volgende amendementen ingediend : Bij artikel 12.27.02 — Erelonen, studie-, expertise- en representatiekosten, publikatiekosten, kosten van allerhande aard voor organisatie en deelname aan bijeenkomsten met betrekking tot culturele materies, problematiek en vertegenwoordigingen — een amendement van de heer J. Geysels en mevrouw M. Vogels dat ertoe strekt het niet-gesplitste krediet 22,0 miljoen frank te brengen op 12,0 miljoen frank (vermindering met 10,0 miljoen frank).

Het amendement wordt als volgt verantwoord : „Voor de campagne „Vlaanderen leeft,, wordt 38 miljoen uitgetrokken terwijl het de vernieuwende experimenten aan de nodige gelden ontbreekt .”

Bij artikel 33.04.02 — Toelage aan de erkende koepelorganisaties voor beleidsvoorbereidend overleg in de sector van het sociaal-cultureel werk voor volwassenen — een amendement van de heren W. Seeuws, R. Garcia, S. Geysels, M. Galle en A. De Beul dat ertoe strekt het niet-gesplitste krediet 48,2 miljoen frank te brengen op 54,9 miljoen frank (verhoging met 6,7 miljoen frank).

Dit amendement wordt als volgt verantwoord : „De koepelorganisaties bieden de specifieke structuur waardoor de onderscheiden ideologische en filosofische strekkingen rechtstreeks betrokken worden bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid van de overheid.

Deze adviesfunctie of samenwerking speelt ook ten aanzien van individuele parlementsleden of leden van de cultuurraad. Wat de uitvoerende macht betreft, kan in het kader van deze probleemstelling een onderscheid worden gemaakt tussen de regering, de Gemeenschapsminister van Cultuur, zijn kabinet en administratie.

Het dynamisme van de koepelorganisaties wordt gewaarborgd door de vrij strenge erkennings- en werkingsvoorwaarden van het decreet alsook door de werkingsmiddelen die

de koepelorganisaties worden ter beschikking gesteld.

In 1987 werden de koepels reeds geconfronteerd met een plotse afschaffing van de indexering van de werkingskosten, wat een reducering ervan betekende tot 1/3. Het gevolg was dat de koepels vleugellam werden gemaakt en dat ze in hun activiteiten naar buiten zeer beperkt werden. Wat hen restte was nog enkel voldoende om secretariaatskosten en huisvestingskosten te bekostigen. Nochtans is het decreet op de koepelorganisatie niet duur. Het is erkend en gewaardeerd door alle politieke en ideologische geledingen van onze maatschappij en het is een waarborg voor het pluralisme in het beleidsvoorbereidend werk.

Er moet voor de koepelorganisaties 6,7 miljoen meer worden ingeschreven (het huidige tekort bedraagt dus gemiddeld bijna 1 miljoen per koepel)."

Bij artikel 33.43.02 — Toelage aan de v.z.w. „Bond Beter Leefmilieu” — een amendement van de heer J. Geysels, mevrouw M. Vogels en de heren H. Lauwers en W. Seeuws dat ertoe strekt het niet-gesplitste krediet 3,0 miljoen frank te brengen op 5,0 miljoen frank. (Verhoging met 2,0 miljoen frank).

Dit amendement wordt als volgt verantwoord : „Aan de Bond Beter Leefmilieu, pluralistische koepelorganisatie van de Vlaamse milieuorganisaties, voldoende werkingsmiddelen verzekeren ten einde een minimale werking, eigen aan haar koepelfunctie te verzekeren, ook na het Europees Jaar van het Leefmilieu."

Bij amendement van de heren W. Seeuws, R. Garcia en M. Galle wordt voorgesteld een nieuw artikel 31.61.02 te voegen : „Artikel 31.61.02 — Basiseducatie : Niet-gesplitst krediet 14,25 miljoen frank (Invoering van een krediet van 14,25 miljoen frank)".

Dit amendement wordt als volgt verantwoord : „In Vlaanderen is tijdens de voorbije jaren het besef gegroeid dat volwassenen met relatief weinig vooropleiding het steeds moeilijker krijgen om zich staande te houden in de moderne samenleving. Men heeft ingezien dat hier iets kan en moet aan gedaan worden. Zo verleende de Vlaamse Gemeenschap steun aan het experiment basiseducatie dat op 5 plaatsen in Vlaanderen kon gestart worden.

In afwachting van een nieuwe beleidsregeling pleiten wij er dan ook voor dat de vijf projecten van het experimenteerplan ook na juni 1988 met een zelfstandige structuur verdergezet worden.

Daarom stellen wij voor om het bedrag dat nodig is voor de verderzetting van de vijf projecten ad nominatim in de begroting op te nemen. Daardoor kan continuïteit aangebracht worden in een ontwikkeling, die door alle deskundigen als sterk innoverend is ervaren. Voor 1988 kan de kostprijs worden geraamd op 14,25 miljoen (loonkosten 13 miljoen en 1,25 miljoen voor de werking.)"

Door de heer J. Geysels, mevrouw M. Vogels en de heer H. Lauwers wordt eveneens voorgesteld een „nieuw artikel : 33.61.02 — Toelage experimenten basiseducatie : 30 miljoen" in te voegen.

Dit amendement wordt als volgt verantwoord : „Bestendingen van de werking van de vijf experimenten basiseducatie".

Een lid wenst te vernemen welke organisaties op artikel 33.11.02 — Toelagen voor experimenteel vormingswerk — worden gesubsidieerd. Hij vraagt waarom het krediet voor artikel 33.08.02 — Decreet op de politieke vormingsinstellingen — verlaagd werd. Hij vraagt naar de stand van de uitvoering

van het vijfde decreet en naar de samenstelling van de Hoge Raad voor Volksontwikkeling.

Uw verslaggever vraagt uitleg over de uitvoering van het decreet van 16 juli 1973 betreffende de personeelstoelagen voor staffunctionarissen van culturele centra, aangezien een begrotingsruiter de Gemeenschapsminister zou toelaten een „crisisbesluit” te treffen.

Een lid vindt het krediet 33.33.02 — Toelage aan de v.z.w. De Singel — aan de lage kant.

Uw verslaggever vestigt er ook de aandacht op dat 1988 voor de Vlamingen in de faciliteitengemeenten een cruciaal jaar is. Hij vraagt of het krediet voor de culturele raden van Kraainem, Linkebeek en Wemmel niet te laag werd geraamd, aangezien sedert dit ruim 10 jaar niet meer werd aangepast.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat voor de uitvoering van het vijfde decreet het krediet is opgelopen van 110 miljoen in 1987 tot 120 miljoen voor 1988. Er wordt gezocht naar een oplossing voor het probleem van de basiseducatie, in samenwerking met zijn collega die de bevoegdheid heeft over onderwijs. Het hele experiment is nu aan evaluatie toe. Er werden geen nieuwe projecten erkend.

De Gemeenschapsminister zegt dat de groei van de politieke vormingsinstellingen niet werd afgeremd. Op het krediet van 1987 was er een overschot. De uitvoering van het decreet kostte minder dan men voorzien had.

In verband met het experimenteel vormingswerk deelt de Gemeenschapsminister de volgende gegevens mee :

Aanwending in de voorbije jaren van artikel 33.11
(Experimenteel vormingswerk)

1985

— Alfabetisering Vlaanderen	1.365.000 frank
— Alfabetisering (plaatselijke projecten)	5.464.362 frank
— Algemene Bond Patiënten	100.000 frank
— Archief Samenlevings- en Woonvormen	79.977 frank
— Basiseducatie VCVO	6.525.101 frank
— BG MK	100.000 frank
— Biro	485.000 frank
— Casa Chile	100.000 frank
— Project Stumovo	600.000 frank
— CIBE	400.000 frank
— Wakkere Burger	300.000 frank
— Intersectoriële Werkgroep Participatie	206.700 frank
— Dinamo	544.535 frank
— Elck-Muziek	100.000 frank
— Federatie Vrouwen ten mishandeling	97.248 frank
— Federatie Werkgroepen Homofilie	800.000 frank
— Hefboom	49.000 frank
— Instuif	700.000 frank
— Karma	100.000 frank
— Kopspeel	500.000 frank
— Landelijke Vormingsdienst Zelfstandigen	1.500.000 frank
— Langzaam Verkeer	100.000 frank
— Netwerk Zelfhulp Vlaanderen	5.000 frank
— Vrouw en Maatschappij	500.000 frank
— Draaischijffunctie CC Hasselt	67.500 frank

1986

— Centrum Mondiale Vorming	2.448.532 frank
— Instuif	500.000 frank
— Cultureel Steunfonds VUB	400.000 frank
— Netwerk Zelfhulp Vlaanderen	5 .000 frank
— Opnieuw gaan leren — Leuven	49.000 frank
— Prolema	400.000 frank
— PES	55.500 frank
— VOKV	488.728 frank
— Vormingsinstituut Veurne	46.248 frank
— Vereniging van VZW's	150.000 frank

1987

— Vereniging Organisaties Kunstzinnige Vorming	800.000 frank
— Project Extentie in muzikale en creatieve expressie	100.000 frank
— PES-experimenten	400.000 frank
— Stumono	200.000 frank
— VZW Casa Chile	500.000 frank
— Centrum voor Mondiale Vorming	1.800.000 frank
— Prolema VZW	400.000 frank
— VZW Durme	5 .000 frank
— Stichting E. Vandergucht	5 .000 frank

In verband met de toelagen aan culturele initiatieven te Brussel verstrekt de Gemeenschapsminister de volgende gegevens :

Sectie 40 — artikel 01.01.02 — 1985

DTB	5.771.580
Comité Vieringen — J. Van Ruysbroeck	
250.000 + 285.000	535 .000
Guldensporenviering	
200.000 + 199.995	399.995
Trefcentra Schaarbeek — Project Islam	40.000
Visverkopersstraat : huur gebouw	3.957.081
Academie Derde Leeftijd	48.136
Koninklijke Toneelvereniging De Noordstar	10.000
Stichting Stad	600.000
Congres Brusselse Vlamingen	
— werking	150.000
— lunchgesprekken 3 x 10.000	30.000
— diamontages 5 x 6.500	32.500
Ancienne Belgique — „Brussel Vlaams Trefpunt”	200.065
Archief en Museum van het Vlaams Leven te Brussel	261.258

12.035.615

Sectie 40 — Artikel 01.01.02 — 1986

DTB	4.500.000
CCC — Projecten DCP	1.501.000
Congres Brusselse Vlamingen	
— diamontages 22 x 6.500	143 .000
— lunchgesprekken 2 x 10.000	20.000
Visverkopersstraat : huur gebouw	4.019.919
Vrienden van Brosella	268.274
Guldensporenviering	400.000
Theater Taptoe H. Teirlinck	
— een Brusseleer 7 x 15.000	105 .000
Archief en Museum van het Vlaams Leven te Brussel	250.000
Stichting Stad - Nieuwsbrieven	301.690
DCP — Open theaterdag	250.000
DCP — 10 jaar Metro	49.720

11.808.603

Sectie 40 — Artikel 01.01.02 — 1987

Visverkopersstraat : huur gebouw	3.886.209
AMVB — 10 boeken Albert Peerenboom	4.950
Koninklijke Harmonie De Koorgalmen Halen	
Optreden Brussel 8 maart	40.000
Vrienden van Brossella	246.900
Sociaal Culturele Raad Anderlecht	300.000
Guldensporenviering	388.467
Trefcentrum De Zeyp	65.930
Tsleutelgat — Haren	30.000
DCP — Jazz — Kroegentocht	99.500
DCP — K. Bulsviering	43.500
Sociaal Culturele Raad Jette — Culturele 14-daagse	30.000
Culturele Raad Ukkel — Jaarmarkt	45.000
AMVB	500.000
	5.680.456

De Gemeenschapsminister bereidt een decreet voor op de Hoge Raad voor Volksontwikkeling. Ondertussen zal zo snel mogelijk een nieuwe raad worden benoemd. Er was een probleem gerezen in verband met de nieuwkomers in deze raad. De Gemeenschapsminister zal zijn beslissing steunen op de uitspraak van de Cultuurpactcommissie ter zake.

Bij de Singel te Antwerpen is er een probleem aangaande het onderhoud van het gedeelte van het gebouw dat ten dienste staat van het Conservatorium. De gemeente en Onderwijs dragen 7 à 8 miljoen bij. De Gemeenschapsminister wil in de Vlaamse Executieve het probleem van de onderhoudskosten ten behoeve van het conservatorium opnieuw aan de orde stellen.

Het decreet betreffende de koepelorganisaties wordt uitgevoerd. Indexering van de werkingstoelage kan echter niet volstaan. De Nationale Loterij doet ook een inspanning om hiervoor in extra-inkomsten te voorzien.

Verwijzend naar de verklaringen van de Gemeenschapsminister in verband met de basiseducatie wijst een lid erop dat hier een fundamenteel probleem rijst. De Gemeenschapsminister remt af om budgettaire redenen, en zegt dat deze sector naar Onderwijs gaat, dit wil zeggen dat pluralistisch opgezette initiatieven in een verzuild onderwijskader terechtkomen.

De Gemeenschapsminister noemt het onverantwoord dat het onderwijs nog zoveel analfabeten voortbrengt. Het initiatief Alfabetisering Vlaanderen werd bekroond. Hij spreekt zich niet uit over het werk dat op experimentele basis werd gedaan. De vraag is echter of dit moet in stand worden gehouden door de Gemeenschapsminister van Cultuur. Het lijkt de Gemeenschapsminister evident dat men ter zake het onderwijs voor zijn verantwoordelijkheid moet stellen. Experimenten blijven experimenten ; men moet er de nodige lessen uit trekken en de vraag stellen of ze moeten worden bestendigd, en zo ja volgens welke formule. De Gemeenschapsminister wil wel een afgeslankt experiment voortzetten.

Een lid is de mening toegedaan dat de discussie ter zake moet worden gezien in het licht van de binnenkort in te voeren communautarisering van het onderwijs. In dit licht moet de opdracht van het onderwijs ten aanzien van de gemeenschap opnieuw worden geëvalueerd.

Een ander lid stelt dat deze discussie er niet toe kan leiden dat een aantal mensen tussen twee stoelen zouden vallen. Het experiment is naar zijn mening gestart met het oog op een decretale regeling.

Nog een ander lid wijst erop dat de Ancienne Belgique stiefmoederlijk wordt bedacht in vergelijking met de Singel te Antwerpen. Hij wijst op de problematiek van de Vlaamse culturele uitstraling te Brussel. Hij beklagt er zich over dat Vlaamse schepenen in Brusselse gemeenten veel moeilijker iets loskrijgen van hun Vlaamse Gemeenschapsminister dan de Franstaligen.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat van de 41,5 miljoen voor de Singel er 23,5 miljoen besteed is voor het onderhoud van de gebouwen. De werkingstoelage bedraagt 18,2 miljoen wat niet zo onbillijk is ten opzichte van de 12,3 miljoen voor de Ancienne Belgique. Hij herinnert eraan dat er in de begroting ook nog een dotatie voor de NCC zit, wat toch een belangrijke steun aan de Vlaamse Gemeenschap te Brussel betekent.

De vorige spreker zegt dat hij met zijn opmerkingen bedoelde de aandacht te vestigen op de problemen van Vlaamse schepenen te Brussel. Het heeft volgens deze spreker geen zin in het kader van de staatshervorming te streven naar Vlaamse schepenen te Brussel als die niet over de nodige middelen zouden beschikken.

Een ander lid wijst erop dat verdeling van 25 % over de gemeentelijke middelen voor de Nederlandstalige cultuurschepenen en 75 % voor de Franstalige in de Brusselse gemeenten teruggaat op het akkoord Persoons-Parisis. Zij herinnert eraan dat de pogingen vanwege de NCC om tot samenwerking te komen met Vlaamse schepenen en gemeenteraadsleden doodgelopen zijn. Wat de opmerkingen betreft over de mogelijke grotere steun van de Franse Gemeenschap aan Franstalige schepenen in Brusselse gemeenten meent zij hier de gevolgen te zien van het feit dat de Franstaligen veel minder strakke regelingen uitwerken dan de Vlamingen.

De Gemeenschapsminister verklaart dat hij altijd open staat voor gesprekken.

Sectie 41

Als inleiding deelt de Gemeenschapsminister de volgende gegevens mede :

De voorgestelde begroting vertoont dezelfde eigenschappen als de begrotingen 1983, 1984, 1985, 1986 en 1987.

1. een status-quo of zelfs een vermindering van de uitgaven in het kader van de wet van 17 oktober 1921 betreffende de openbare bibliotheken.

2. een voortgezette inspanning in het raam van het decreet van 19 juni 1978 betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk inzonderheid ten aanzien van 2 belangrijke posten :

a) de weddetoelagen, voor het leidend en technisch personeel. Met ingang van 1/1/1988 zullen de verrekeningen ten aanzien van de vorige jaren zo goed als verdwenen zijn waardoor wij van zogenaamde „**nettoweddetoelagen**” zullen kunnen spreken. Mede hierdoor maar anderzijds ook door de verdere groei van het aantal openbare bibliotheken en door de betere uitbouw van de reeds erkende instellingen is een aanzienlijke verhoging van de kredieten 1988 voor de weddetoelagen noodzakelijk.

b) de bouwtoelagen voor de gemeentelijke POB. De reeds sedert 1985 vastgestelde trend van een groeiend aantal ingediende dossiers duurt hier nog steeds voort.

Een lid noemt het verheugend dat in meer en meer gemeenten het bibliotheekdecreet wordt uitgevoerd. Openbaar bibliotheekwerk is belangrijk, het geld ervoor is goed besteed geld en het is jammer dat men, bij gebrek aan geld, tot driemaal toe is moeten overgaan tot het nemen van een

decreet zal worden aangepast. Hij beschouwt dat als het terugschroeven van wat 10 jaar terug tot stand is gekomen. Hij heeft indertijd de Executieve ertoe aangespoord om de gemeenten onder druk te zetten opdat ze het decreet zouden uitvoeren, maar men is blijkbaar bang voor bepaalde regio's, de bisdommen Brugge en Gent. Dit is niet te aanvaarden. Het decreet kwam nochtans tegemoet aan een behoefte van ons volk, het voorzag in een overgangsfase van 10 jaar om het bibliotheeknetwerk tot stand te brengen en hierbij werd rekening gehouden met het bestaan van een vrije sector : 32 van de 50 zogeheten bibliotheken van groot belang hebben zich inmiddels ingeschakeld. In Limburg werd het decreet het vlugst uitgevoerd. Spreker verklaart dat hij zich met alle middelen zal verzetten tegen een terugschroeven van het decreet en tegen een terugkeer naar netvorming.

Een ander lid treedt de vorige spreker bij en herinnert aan de voorgeschiedenis van het decreet. Hij noemt het gevaarlijk dat men vorig jaar begonnen is met privatisering van de infrastructuur. Daarbij gaat men een weg op die slechts door een kleine minderheid wordt gewenst. Hij spoort er de Gemeenschapsminister toe aan niet aan die druk toe te geven en pleit voor een soepele overschakeling van particulier naar openbaar net. Bij het idee om maar zes in plaats van twaalf centrale bibliotheken te behouden, moet men oppassen voor het gevaar dat dit louter theorie zou blijven. Hij heeft bedenkingen bij het nut van de reizende bibliotheken. De Hoge Raad zou zich daarover moeten uitspreken. Die reizende bibliotheken lijken misschien wat voorbijgestreefd, maar in bepaalde streken, zoals bijvoorbeeld aan de kust, kunnen ze nuttig zijn. Laten wij allen samen, besluit spreker, vermijden om terug te komen op wat we samen goed hebben gedaan.

Een lid heeft vernomen dat door het COI ongeveer 300 miljoen werd geïnvesteerd in de bibliotheeksector. Hij vindt dit overdreven als men de povere resultaten op het veld zelf beschouwt. Hij zegt dat men voor de gewone bibliotheken niet te werk moet **gaan** als voor wetenschappelijke bibliotheken en de eisen niet te hoog mag stellen.

De Gemeenschapsminister stelt dat men in de discussie een onderscheid moet maken tussen de uitvoering van het huidige decreet en de regeringsvoorstellen. Het probleem is moeilijk, zowel omwille van de beperkte budgettaire ruimte als van de gevoelige ideologische en filosofische aspecten. De financiële middelen ontbreken echter om het decreet helemaal uit te voeren. Toch **kanmen** niet blind zijn voor de geleidelijke stijging, van de uitgaven sinds een aantal. De voorgenomen operatie moest rond zijn in 1987, maar was dit wel een realistische timing ? Men heeft het streefdoel dan wat verder gelegd. Desondanks waren er 248 gemeentelijke bibliotheken op 1 januari 1988. De Gemeenschapsminister stelt de vraag of de decreetgever in 1978 niet te ambitieus is geweest. In de Scandinavische landen ligt de **inwonersdrempel** hoger. De aarzeling van sommige gemeenten is niet louter van filosofische en ideologische maar ook van budgettaire aard. Een aanpassing van het decreet is onvermijdelijk op basis van de opgedane ervaring. De Gemeenschapsminister bezorgt volgende gegevens over de huidige situatie.

Status quaestionis in verband met de zogenaamde 50 bibliotheken „van groot belang” (situatie per 1.1.1988).

Van de 50 bibliotheken van groot belang :

a) hebben er 18 (in 12 verschillende gemeenten) hun erkenning bekomen onder het bibliotheekdecreet.

— 2 van deze 18 bibliotheken, namelijk de **privaatrechelijke** POB van Koekalare en deze van Wilrijk, hebben aan de respectievelijke gemeente een aanvraag tot overname gericht. De procedure tot overname is in die mate gevorderd

dat de erkenning tot gemeentelijke POB kan ingaan per 1 januari 1988. In tegenstelling tot Wilrijk bezat de gemeente Koekelare nog geen gemeentelijke POB.

— Wat de 15 overige bibliotheken betreft, bevindt alleen deze van Kortemark zich in een gemeente zonder gemeentelijke POB.

— Met uitzondering van Kortrijk, Oostende en Roeselare zijn het allemaal deeltijds werkende POB's-Kortrijk, Oostende en Roeselare werken voltijds.

b) hebben er 33 hun overname door de gemeente bekomen.

c) blijven 11 bibliotheken (in 10 verschillende gemeenten) verder erkend als vrije openbare wet-'21 bibliotheek. Drie onder hen hebben intussen hun erkenning als zijnde "van groot belang", verloren.

— 2 van deze 11 bibliotheken, namelijk deze van Brake1 en Oudenburg zijn in overname. De erkenning als gemeentelijke POB zal ingaan per 1 januari 1988.

— van de 9 overige vrije openbare bibliotheken zullen deze van Wachtebeke en Merelbeke per 1 januari 1989 overgenomen worden door de respectievelijke gemeenten.

— 4 van de 7 resterende bibliotheken bevinden zich in een gemeente zonder gemeentelijke POB. Dit geldt voor **Bugenhout**, Gistel en Haaltert waar zich momenteel nog twee vrije openbare bibliotheken erkend onder de wet '21 bevinden.

Een lid meent dat een principiële wijziging van het decreet niet zou mogen gebeuren door een toevallige meerderheid : alle strekkingen moeten erbij worden betrokken.

Een ander lid stelt dat de lijst van een 50-tal bibliotheken van groot belang die in het decreet nominatim werden vermeld het resultaat was van een compromis. Een aantal werd ondertussen opgenomen in het nieuw systeem, zodat er nog 18 overblijven. Een decreetaanpassing mag niet tot gevolg hebben dat een aantal nieuwe bibliotheken in het uitzonderingssysteem zouden opgenomen worden.

De Gemeenschapsminister stelt dat bij de herziening de basisfilosofie en het decreet van 1978 onaangetast zou blijven.

Wat de automatisering betreft belopen volgens de Gemeenschapsminister de kosten van het COI-informaticaproject 70 miljoen in sectie 20 en 11 miljoen in sectie 41. Hoe een lid van de Commissie tot 300 miljoen kwam is de Gemeenschapsminister niet duidelijk.

Een lid betreurt de toon en de overdreven ideologische accenten bij de bespreking over de uitvoering van het **bibliotheekdecreet** waardoor eerder wantrouwen wordt gecreëerd.

De vorige spreker begrijpt geenszins het verzet tegen de uitvoering van het decreet in gemeenten waar de ideologische meerderheid de inrichtende overheid genegen is. Hij vraagt nog aandacht voor de technologische ontwikkeling waardoor het bibliotheekwerk er in de toekomst heel anders kan uitzien.

Een ander lid wijst er tenslotte op dat sommige gemeenten de uitvoering van het decreet uitstellen in afwachting van de toezegging tot subsidiëring van de bouwontwerpen.

Sectie 42

In deze sectie worden de kredieten gegroepeerd die voorheen in de secties 45, 46, 47 en 48 afzonderlijk werden ingeschreven.

De Gemeenschapsminister geeft een toelichting bij de cijfers.

In het verleden is in de vergadering van de Commissie van Cultuur herhaaldelijk gesproken over het duidelijker en orthodoxer maken van de begroting bestemd voor de respectievelijke kunstuitingen. Tijdens het begrotingsjaar 1987 heeft dit geleid tot de realisatie van een sectie 42 waarbij een onderscheid werd gemaakt tussen “Scheppende Kunst,, , “Uitvoerende Kunst,, en “Promotie en Archivering van Kunst,,. Alle kredieten waren in 1987 ingeschreven in de oude secties 45, 46, 47 en 48 en werden — voor wat hun saldi betreft — in september 1987 overgeheveld naar sectie 42. Voor het eerst zal dit begrotingsjaar gewerkt worden vanuit een volwaardige sectie 42, die de gehele sector “Schoone Kunsten,, omvat.

Zoals de Gemeenschapsminister al in zijn inleiding zei is de Scheppende Kunstenaar van primordiaal belang in ons cultureel landschap. De scheppende kunstenaars zijn de dragers van de toekomst voor alles wat nú leeft. Vooral de compositie-opdrachten springen hierbij in het oog : niet alleen het bedrag van 8 miljoen is uitzonderlijk, maar ook de verplichting tot uitvoering van het gecomponeerde werk. Er kan nu geen sprake meer van zijn dat een aantal werken in de lade blijft liggen.

Voor 1988 is er ook een duidelijke stijging in de kredieten voor de sector “Beeldende Kunst,, waar wij internationaal ten zeerste gewaardeerd worden. Voor de sector “Film,, werd in de periode '80-'85 gemiddeld $\pm$ 55 miljoen effectief als ondersteuning verleend. Dit bedrag is onder het mandaat van de Gemeenschapsminister opgelopen tot 104 miljoen, hetgeen een quasi verdubbeling is. Indien we daarnaast rekening houden met de voorziene uitgaven op artikel 12.29.02, de scenarioschrijvers en de toelagen voor produktie zélf, komen we tot de totaalsom van 114 miljoen. Ook in de sector “Literatuur,, blijven de toelagen voor de scheppende kunstenaar constant.

De stijging van 459 miljoen naar 488 miljoen moet het de Gemeenschapsministers in 1988 mogelijk maken een financiële status quo in het Vlaamse theaterlandschap te behouden. Interne herschikkingen ten gevolge van de evaluatie en de adviezen van de Raad van Advies voor Toneelkunst zijn uiteraard niet uitgesloten. Het ligt trouwens in zijn bedoeling om — rekening houdend met de noodzaak om toelagen tijdig uit te betalen — vóór het einde van mei '88 een beslissing ter zake aan de Vlaamse Executieve voor te leggen.

Alle reeds bestaande initiatieven en grote culturele instellingen met betrekking tot de “Uitvoerende Kunsten,, blijven status quo of kennen een lichte stijging (Festival van Vlaanderen, Filmharmonie).

Het regeerakkoord voorziet dat “het gesprek met de andere partners over de herstructurering van de OVV zo vlug mogelijk zal worden afgerond,, .

Onder de hoofding “Promotie en Archivering van Kunst,, vinden we diverse initiatieven terug die zichzelf de taak hebben toebedeeld één of meerdere facetten van het kunstleven in Vlaanderen, in binnen- en buitenland te promoten en te beschermen. Bekende namen komen hierbij terug in art. 33.51.02, waarbij de ondersteuning van literaire tijdschriften stijgt van $\pm$ 4 mio naar 8,3 mio. Artikel 33.52.02 voorziet voor Flanders Film in 2,5 mio, voor filmverenigingen in meer dan 11 mio, voor VTI in 5 mio enzovoort.

Ook de toekenning van Staatsprijzen rekenen we hierbij, en Festivals van alle disciplines.

Het MUHKA werd geopend op 21 juni 1987 en zal in 1988 voor het eerst een volledige en volwaardige werking kennen. Dit impliceert dat alle kosten voor personeel, uitrusting en onderhoud en werkingskosten voor het organiseren van tentoonstellingen voor het eerst met hun volle gewicht op de begroting drukken. Met zijn 26 personeelsleden en 6 mio werkingskosten, is hierbij een toelage van 32 mio verantwoord. Naar de verdere toekomst toe zullen in 1988 nóg twee determinerende elementen meespelen :

- de aankoop van een aantal omliggende panden en het opstarten van een volgende fase van de uitbouw en

- het tegemoetkomen aan de opmerkingen van het Rekenhof waar nodig (zoals de Gemeenschapsminister dit reeds gesteld heeft in zijn antwoord aan de heer De Beul begin maart 1988).

Over de Opera voor Vlaanderen verklaart de Gemeenschapsminister dat de Vlaamse Executieve een herstructureringsprogramma heeft goedgekeurd en een gesprek begonnen is met de steden Gent en Antwerpen. Er werd nog geen consensus bereikt. De stad Gent blijft de restauratie van zijn operagebouw (kostprijs 750 miljoen) eisen. Ingevolge de wet-Nothomb zal de Executieve zich in juli uit de intercommunale moeten terugtrekken. De Vlaamse Executieve heeft zeer veel goede wil aan de dag gelegd wat betreft het deficit en het sociaal passief. De Gemeenschapsminister hoopt nog altijd op de vrijwillige liquidatie. Anders wordt het, door de wet-Nothomb, een gedwongen liquidatie. In dat geval vreest hij voor de toekomst van de opera in Vlaanderen. Eventueel kan onderzocht worden om alleen met Antwerpen voor te werken.

Een lid had verwacht dat de Gemeenschapsminister de voorzorg zou hebben genomen in de begroting een schuldrekening van 500 à 600 miljoen in te schrijven. Komt het tot een akkoord dan zou het geld ervoor beschikbaar zijn. Nu staat alleen een toelage ingeschreven. De schuld die ingevolge artikel 42 moet worden betaald komt nergens voor. Hij zegt begrip te hebben voor de positie van de Gemeenschapsminister die met lastige partners te doen heeft. Aan diens voorganger kan men volgens spreker het verwijt maken dat hij een verrottingsstrategie heeft gevolgd die het einde van de opera in Vlaanderen zou kunnen betekenen.

Hij vraagt nog eens of de Gemeenschapsminister inderdaad terug wil naar het duidelijk betere systeem van het filmfonds en hoe het staat met de evaluatie van de decreten. Hij herinnert eraan dat het MUHKA-gebouw bekroond werd met de prijs van Europa nostra.

Een ander lid stelt vragen over de subsidiëring van de lichte muziek.

Een spreker wijdt uit over de subsidiëring van toneelgezelschappen. Hij hoort dat het systeem van de adviesraad leidt tot immobilisme, omdat de betrokkenen bij het uitbrengen van adviezen in de eerste plaats zichzelf bedenken.

Een lid heeft vragen over de Opera voor Vlaanderen. Er is een vonnis van de rechtbank. Zijn de nodige kredieten beschikbaar om dit vonnis uit te voeren ?

Een lid vraagt uitleg over de besteding van de kredieten op de artikelen 12.29.02, 33.02.02, 33.24.02 en 33.26.02. Sprekend over het Gentse operagebouw informeert hij naar het resultaat over de suggestie dat de gemeenschap dit gebouw zou overnemen. Hij vraagt ook gegevens over de toepassing van het decreet-De Beul betreffende de kunst in

openbare gebouwen en over de optredens van de **Filharmonie**. Tenslotte heeft hij vragen over de toestand in het Paleis voor Schone Kunsten.

Uw verslaggever wenst te vernemen of het juist is dat van de uitgetrokken toelagen bestemd voor de produktie van de culturele film en de deelneming in coprodukties, er voor 1988 nog nauwelijks 15 miljoen beschikbaar is.

De Gemeenschapsminister verklaart dat wat de schulden van de Opera voor Vlaanderen betreft een onderscheid moet worden gemaakt tussen drie aspecten : de schulden ingevolge artikel 42, het sociaal passief dat ontstaat bij liquidatie en het probleem van de volstorting van het kapitaal. De in de begroting ingeschreven 140 miljoen betreffen de uitvoering van deze bij vonnis door de rechtbank opgelegde volstorting door de Vlaamse Gemeenschap. De betrokken steden kwijten zich eveneens van deze verplichting. Voor de delging van de schulden uit het verleden zal er een consolidatielening moeten aangegaan worden. De Gemeenschapsminister stelt dat de Vlaamse Gemeenschap niet alleen kan instaan voor de 460 miljoen die er minimaal noodzakelijk zal zijn om kwaliteit te garanderen. Hij zal de Vlaamse Raad verder informeren over de stand van zaken.

Het Filmfonds zal opnieuw worden ingevoerd. Een decreet over de schone kunsten wordt voorbereid en de evaluatie van de bestaande decreten wordt verdergezet.

Een lid herinnert eraan dat het aankoopartikel voor boeken en tijdschriften (12.20.02) ongetwijfeld tot misbruiken aanleiding gaf dat de beperking hiervan nu leidt tot de toestand dat bibliotheken nog slechts een beperkt aantal exemplaren van tijdschriften afnemen.

In verband met de sector van de lichte muziek heeft de Gemeenschapsminister, in een gesprek met een **ACOD**-afgevaardigde, vastgesteld dat een belangen van **podiumartisten** en scheppende kunstenaars nogal uiteenlopen. Hij is er zich ook van bewust dat de RAT wordt gecontesteerd omwille van belangenvermenging. Het krediet 12.29.02 betreft de campagne „Vlaanderen leeft”.

De toelagen voor vaste orkesten (33.26.02) worden als volgt verdeeld :

1 Fiamminghi (oude VZW)	1.500.000
1 Fiamminghi (nieuwe VZW)	4.225.466
Westvlaams Orkest	12.900.000
François Glorieux and his Orchestra	2.500.000
Kamerorkest W. Proost	384.534
Nieuw Belgisch Kamerorkest	352.500
Losse aanvragen (38)	643.500
Totaal	22.496.000

Als de gemeenschap het Gentse operagebouw overneemt is dit volgens de Raad van Staat geen zaak van de Vlaamse Gemeenschap, maar van het departement van Openbare Werken.

De Gemeenschapsminister zegt dat het decreet-De Beul inderdaad wordt uitgevoerd. In de ontwerpen van openbare gebouwen wordt de opgelegde verplichting steeds ingecalculleerd.

Inzake de culturele films zijn er nog twee produkties aan de gang : Taxandria (50 miljoen) en Boerenpsalm (18 miljoen).

De toelagen aan receptieve productiecentra werden in 1987 als volgt verdeeld :

Schaamte	3.600.000
stuc	2.700.000
Nieuwpoorttheater	2.400.000
Vooruit	1.500.000
Proka	1.500.000
Limelight	1.500.000
Monty	1.000.000
Sfinkx	800.000
	15.000.000

Secties 45, 46, 47 en 48

Naar aanleiding van de bespreking van deze artikelen wijdt de Gemeenschapsminister enkele beschouwingen aan het buitenlands cultuurbeleid. Hij wijst op de in Bijlage opgenomen gegevens in verband met dit beleid (Bijlage 2). Hij stelt dat de door een lid betreunde vermindering van de hiervoor beschikbare kredieten niet van die aard is dat onze doelstellingen inzake internationale culturele samenwerking niet zouden bereikt worden.

Op een vraag over de gang van zaken in De Brakke Grond antwoordt de Gemeenschapsminister het volgende :

1. Voor de begroting 1988 werd beslist 19,4 mio uit te trekken op het fonds Internationale Culturele Kredieten. Voor 1987 was dat 20 mio. Voor 1986 was dat eveneens 19,4 mio.

2. Op het vlak van de personeelsproblematiek werden thans de nodige maatregelen getroffen voor de onmiddellijke aanwerving van een aantal personeelsleden. Conform de bevoegdheidsverdeling binnen de Vlaamse Executieve ligt er thans een concreet voorstel ter tafel voor akkoord bij de Voorzitter van de Vlaamse Executieve.

3. Momenteel zijn de algemeen technische diensten van de Vlaamse administratie een onderzoek bezig naar een aantal infrastructurele verbeteringen aan ons Vlaams Cultureel Centrum : meer bepaald gaat het hier over een verfraaiing en verbetering van de ingang, en een onderzoek naar de mogelijkheden om de tentoonstellingszaal eveneens voor theateractiviteiten bruikbaar te maken.

4. Ook te noteren valt dat binnen afzienbare tijd (1990-1991) de overeenkomst met de Theaterunie uitdooft. In de nabije toekomst zal dan ook een aanvang gemaakt worden met de hernegotiatie van deze overeenkomst.

5. Het is nuttig om in tegenstelling met het pessimisme dat sommige leden van de Vlaamse Raad permanent aan de dag leggen, toch even te wijzen op de positieve werking de laatste jaren van het Cultureel Centrum De Brakke Grond. Een belangrijk bij komend circuit van Vlaams Theaterleven is aldaar tot stand gekomen. De integratie van De Brakke Grond in het Amsterdamse cultuurgebeuren is een feit : zie ondermeer het geweldig succes van de Reuzenstoet, alsmede de activiteiten die zich hebben afgespeeld in het kader van de viering Amsterdam, Culturele Hoofdstad.

In verband met de door een lid ter sprake gebrachte geruchten over de deelneming aan de Biënnale van Sao Paulo deelt de Gemeenschapsminister het volgende mee :

Van 2 oktober tot 13 oktober 1987 heeft de 19^e Biënnale van Sao Paulo plaatsgevonden.

Vanuit België werden, voor de Vlaamse Gemeenschap, volgende kunstenaars geselecteerd : de heer Leo Copers, de heer Mark Maet, de heer Guy Rombouts.

De heer Roland Patteeuw werd als “commissaris,, voor deze manifestatie aangeduid.

Overzicht van de zendingen naar aanleiding van de 19^e Biënnale van Sao **Paulo**.

A) Officiële vertegenwoordiging : Nihil.

B) Zending van Commissaris Patteeuw :

Periode : 25.09.1987 tot en met 9.10.1987. Het doel van deze zending was dat de heer Patteeuw, in zijn hoedanigheid van Commissaris, de nodige kontakten diende te leggen met onze diplomatieke post te Sao **Paulo**, met de verantwoordelijken van de Biënnale, met de lokale pers, kunstgalerijen en mecenasen.

C) Zending van de 3 geselecteerde kunstenaars :

- a) de heer Leo Copers : van 28.09.1987 tot 6 oktober 1987 ;
- b) de heer Mark Maet : idem
- c) de heer Guy Rombouts : idem.

Sommige van de kunstenaars zijn wel langer in Brazilië gebleven, doch op eigen kosten. De Vlaamse Gemeenschap stond in voor hun vliegtuigticket en een dag- en **nachtvergoeding** voor de periode, vermeld naast hun naam.

Zij kregen op die manier de gelegenheid om de **openig** van de Biënnale bij te wonen en om zelf eveneens nodige kontakten te kunnen leggen met galerijhouders, pers, en andere.

D) Zending van ambtenaren :

1) Montage van de werken : de heren Hicquet, De Boeck en Hoogewijs voor de periode van 21 september 1987 tot en met 9 oktober 1987.

2) Demontage van de werken : de heren De Boeck, **Hoo-gewijs**, Deweerdt, voor de periode van 10 tot en met 23 december 1987.

Zowel voor het monteren als voor het demonteren van de tentoon te stellen werken was het onontbeerlijk dat dit gebeurde met 3 ambtenaren, die ginder dagdagelijks in de gebouwen, waar de Biënnale plaatsvonds, de materiële montage hebben opgebouwd. Ambtenaren monteren en demonteren telkens de biënnales van Sao **Paulo** en Venetië.

Zo dienden zij er voor te zorgen dat elke kunstenaar een geschikte ruimte ter beschikking kreeg en dat deze ruimtes volledig aangepast waren aan de te tonen werken.

Deze ambtenaren hadden 14 kisten bij.

Het gewicht en de afmetingen van sommige werken lieten niet toe om zowel de montage als demontage met minder dan 3 personen uit te voeren, er rekening mede houdende dat men omzeggens geen beroep kon doen op hulp ter plekke. Inlichtingshalve vindt U hierbij een kopie van een overzicht van de kisten en het gewicht ervan :

Dat deze mensen zich ginder telkens ten volle hebben ingezet voor het tot een goed einde brengen van hun taken, kan gerust worden nagetrokken, zowel bij de Commissaris en kunstenaars, als bij onze diplomatieke post te Sao **Paulo**.

Kist NR	INHOUD	LENGTE (in cm)	BREEDTE (in cm)	HOOGTE (in cm)	GEWICHT
1	GLAZEN VAAS - Leo Copers	187	187	230	540 kg
2	KRISTAL VAAS - Leo Copers	187	187	230	630 kg
3	BLOEMENVAAS - Leo Copers	187	187	230	450 kg
4	2 DOEKEN - Marc Maet	267		265	166 kg
5	3 DOEKEN - Marc Maet	358	2:	295	352 kg
6	ALFABET - Guy Rombouts	95	95	73	79 kg
7	TAFELS klaslokaal - Guy Rombouts	150	73	74	229 kg
8	STOELTJES klaslokaal - Guy Rombouts	95	95	73	238 kg
9	STOELTJES klaslokaal - Guy Rombouts	95	95	73	238 kg
10	STOELTJES klaslokaal - Guy Rombouts	123	92	70	270 kg
11	SCHOOLBORD klaslokaal - Guy Rombouts	370	12	222	278 kg
12	COMPUTERTAFEL - Guy Rombouts	167	26	135	107 kg
13	materiaal (o.a. vorklift)	155	73	74	305 kg
14	COMPUTER -Guy Rombouts				

Een lid stelt een vraag over de subsidiëring van de vzw Algemeen Nederlands Congres. Toen er in de Commissie een voorstel van decreet werd besproken dat de bedoeling had deze vzw blijvend te subsidiëren heeft de Gemeenschapsminister toegezegd een nominatim subsidiëring in de begroting in te schrijven omdat naar zijn mening een decreet overdreven was. Dit beloofde krediet is echter niet terug te vinden in de begroting.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het Algemeen Nederlands Congres via de internationale kredieten, voorhanden op de sectie 40, in 1988 een subsidie van 450.000 frank krijgt.

Het Algemeen Nederlands Verbond krijgt via dezelfde kredieten een toelage van 1,4 miljoen frank.

Eventuele kredietaanpassingen dienen te gebeuren in nauw overleg met de Nederlandse Cultuurminister.

Het lid gaat niet akkoord met de aanpak van de Gemeenschapsminister. Volgens hem daalt het beschikbare krediet van 157 tot 128 miljoen. Dit krediet is naar zijn mening toch niet bedoeld om tentoonstellingen — cf. Azteken — in eigen land te organiseren.

Op een vraag in verband met de toestand in het Paleis voor Schone Kunsten antwoordt de Gemeenschapsminister dat de Vlaamse Gemeenschap er alleen een vzw subsidieert, wat een ander lid de opmerking ontlokt dat er in het Paleis nog altijd moeilijkheden zijn die verband houden met de taaltoestanden. Als ze er onze centen goed vinden moeten ze er volgens spreker ook ons goed vinden.

Sectie 78

De Gemeenschapsminister geeft een toelichting bij de cijfers.

Deze algemene inleiding kan zich, wat de sectie 78 betreft, beperken tot titel II, het investeringsprogramma. In titel 1 doen zich ten opzichte van 1987 trouwens weinig of geen noemenswaardige verschuivingen en/of wijzigingen voor, op het nieuwe artikel na dat de betoelaging van het IJzermonument regelt, overeenkomstig het decreet ter zake van 27 december van afgelopen jaar.

Titel II vertoont ten aanzien van 1987 en tengevolge van de beslissingen van de Vlaamse Executieve, slechts op één artikel een stijging. Metname op het artikel 63.03, restauraties ondernomen door lokale besturen aan gebouwen in hun bezit. Deze stijging van ca. 20 miljoen is bedoeld om een eerste

fase van de restauratie van de Antwerpse Bourlaschouwborg in uitvoering te laten gaan. De overige begrotingsartikelen zijn : 51.01 (privé) : van 132,5 naar 117 mio (cijfer van 1986) ; 51.03 (zoo) : 24,3 mio (uitvoering van het vijfjarenplan) ; 63.04 (eredienst) : van 320 naar 300 mio.

Deze beperkte budgettaire middelen dienen op dezelfde oordeelkundige manier te worden aangewend als dat de afgelopen twee jaar gebeurde. Dit betekent :

- + de nadruk leggen op lopende en/of gestrande dossiers vooraleer nieuwe initiatieven op te starten ;

- + zonder in excessen te vervallen de nadruk leggen op verantwoorde dringende werken die al dan niet van definitieve aard zijn, maar die in elk geval toelaten onmiddellijk in te grijpen om verder verval te voorkomen ;

- + in geval van nieuwe initiatieven zoveel mogelijk werken met gefaseerde dossiers. Voordelen hiervan :

- budgettaire haalbaarheid ; dit laat toe binnen één begrotingsjaar meerdere dossiers van start te laten gaan of hun beloop te laten kennen ;

- men werkt met up to date dossiers en actuele prijzen ; meerwerken, bijkomende werken en contractuele herzieningen worden beperkt tot een minimum.

Bijvoorbeeld : Gent, Sint-Niklaaskerk. In plaats van 295 mio vast te leggen werd opgesplitst in deeldossiers van een **40** mio.

- + een hiërarchie van werken naleven waarbij ruwbouwwerken prioritair worden behandeld en afwerking achteraan komt. Dakwerken, stabiliteitswerken, droogleggingswerken, electriciteitswerken — vaak oorzaak van brand - gaan voor op schilder- en opfrissingswerken ;

- + in de geest van de regeringsverklaring die aanmoediging voorstaat van “het versterken van de financiële draagvlak,, zullen in de monumentensector die initiatieven worden aangemoedigd en als exemplum gesteld, waarin overheid en privé samenwerken ten behoeve van het behoud van ons cultureel erfgoed.

Bijvoorbeeld : Leuven, Koopmanshuis : wij betalen mee in dringende werken, het hoofddossier dat daarop volgt wordt betaald met gelden bijeengebracht door een sponsoringactie opgezet door de Leuvense Kamer van Koophandel en de Koning Boudewijnstichting.

Tot slot dient met de Nationale Regering overleg gepleegd over :

- + mogelijk te treffen fiscale maatregelen ten gunste van eigenaars van beschermde monumenten ;

- + de schulden uit het verleden voor de drie grote kerkrestauraties (Gent, Sint-Niklaaskerk ; Mechelen, **Sint-Rombouts** en Antwerpen, Kathedraal) waarvoor nog ettelijke tientallen miljoenen dienen betaald.

Een lid informeert naar de uitvoeringsbesluiten van het decreet op het onroerend patrimonium en vraagt naar er ter zake moeilijkheden zijn. Wat de bescherming van het onroerend patrimonium betreft herinnert hij aan de recente publicatie van de Federatie van Algemene Bouwaannemers en de Nationale Confederatie van het Bouwbedrijf. Hij vraagt welk gevolg er is geweest op de inventarisatie van het **orgelpatrimonium**. Ten slotte handelt hij over het **mijnenpatrimonium** in Limburg. Hij betreurt dat de Gemeenschapsminister op dit terrein geen initiatieven heeft genomen omdat hij, zijn
blijkens

antwoord op een onlangs in de openbare vergadering gestelde vraag, geen aanvraag had gekregen.

Een ander lid brengt de sinds kort beschermde gebouwen die eigendom zijn van de gemeenschap ter sprake. Er is in het decreet in niets voorzien om, in afwachting dat ze worden gerestaureerd, noodzakelijke beschermingswerken te kunnen uitvoeren. Hij wijst er verder op dat de voornaamste oorzaak van de verkommering van het patrimonium de zure regen is : de teloorgang verloopt daardoor zeer vlug en daarom zou men gelijktijdig met het starten van restauratie beschermende maatregelen moeten nemen. Dit is een taak voor verschillende leden van de Executieve. Hij vraagt ook nog wat er met de herstelde beschermde orgels gebeurt, of die bespeeld worden, en welke parochies erin geslaagd zijn toegelagen voor restauratie los te krijgen.

Een derde lid wijst op de lijdensweg van de **restauratiedossiers**. Vorig jaar zijn er ter zake nieuwe richtlijnen van de Vlaamse Executieve gekomen. Hoe is de overgang tussen de voormalige en de huidige regeling verlopen ? Zijn er veel dossiers vervallen ? Hij pleit voor meer soepelheid ter zake.

De Gemeenschapsminister beaamt dat de Executieve nieuwe procedureregels heeft ingevoerd, om uniformiteit te brengen in de behandeling van de dossiers zoals dat ook het geval is voor landschapszorg, culturele infrastructuur en **sportinfrastructuur**.

De procedure omvat vooreerst de kostenraming, vervolgens de vaste belofte van subsidiëring, en in de laatste fase kan de subsidiëring nog worden aangepast. Sommige dossiers, waarvoor er een principiële belofte van subsidiëring, was blijven aanslepen. De Vlaamse Executieve heeft beslist dat die helemaal opnieuw moeten worden ingediend. Het was volgens de Gemeenschapsminister fout de principiële belofte te beschouwen 'als een vaste belofte. Bij zijn aantreden had hij daardoor een schuld van meer dan 1 miljard geërfd. Er is geen andere mogelijkheid in de huidige procedure.

Een lid wil dat de Gemeenschapsminister zijn collega's in de Vlaamse Executieve aanzet tot samenwerking op dit terrein.

De Gemeenschapsminister pleit ervoor toch eens opnieuw de sector in zijn geheel en de bestaande regelingen te bekijken. Dat is de opdracht van een werkgroep in de Executieve, met vertegenwoordigers van de Gemeenschapsministers van Cultuur, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting. Hij doet opmerken dat bij restauratie de lokale besturen wel moeten meebetalen maar dat ze zich beklagen over gebrek aan inspraak.

Wat het mijnenpatrimonium in Limburg betreft spreekt de Gemeenschapsminister tegen dat hij niets heeft ondernomen omdat hij geen aanvraag heeft gekregen. In werkelijkheid is dit een materie waarvoor de Werkgroep Limburg oplossingen moet bedenken.

Een lid wijst er nog op dat het niet zou mogen zijn dat men monumenten blijft verwaarlozen tot ze niet meer **restaureerbaar** zijn. Dat zou wel eens met de orgels, en ook met de molens, het geval kunnen zijn.

Sectie 95

Bij de bespreking van de begroting van de Nederlandse Commissie voor de Brusselse Agglomeratie is een delegatie van deze instelling aanwezig, bestaande uit de heren J. **Beghin**, voorzitter, en W. Nys en E. Van **Linter**, ambtenaren.

De Voorzitter van de NCC geeft daarna de volgende toelichting bij de begroting.

Onder meer door de toename van de activiteiten en de werksoorten sedert het ontstaan van de NCC en door de reorganisatie van de NCC-administratie werd het nodig de NCC-begroting aan te passen, om de overzichtelijkheid, de duidelijkheid en de eenvormigheid van de begroting als **werkdocument** te behouden. De fundamentele wijzigingen kunnen **wij** als volgt samenvatten :

— De indeling in beleidsdomeinen blijft behouden. Voor de dienst speelpleinen werd wel een afzonderlijk hoofdstuk gecreëerd, gezien de omvang en de ontwikkeling van deze dienst.

— De naam van de beleidsdomeinen “Infrastructuur,, en “Kinderdagverblijven,, werd respectievelijk vervangen door “Trefcentra,, en “Voorschoolse aangelegenheden,, en dit om een mogelijke begripsverwarring te voorkomen. Ook op andere beleidsdomeinen wordt infrastructuur beheerd, en het begrip “Voorschoolse Aangelegenheden,, is ruimer en stemt beter overeen met de werkelijkheid.

— Het Algemeen hoofdstuk “Verzekeringen,, wordt geschrapt en verspreid over de verschillende beleidsdomeinen en de Algemene Administratie. De uitgaven zijn immers gekoppeld aan personeel, activiteiten, onroerende goederen enzovoort en het lijkt ons logischer dat zij de functionele indeling volgen.

— De materiaaluitleendienst, die gegroeid is uit de sector “Jeugd,, , is inmiddels uitgebreid tot een algemene uitleendienst van niet alleen materiaal maar ook van wagens, speelgoed en sportmateriaal. Om die reden werd hij overgebracht naar het hoofdstuk “Algemene Administratie,, .

— Gelet op de uitbouw van een werkelijke **documentatie**-dienst binnen de sector “Culturele Uitstraling,, worden de uitgaven hiervoor ook op deze sector aangerekend.

— De werkingskosten van de algemene administratie worden anders gegroepeerd.

— De werkingskosten van de beleidsdomeinen vertegenwoordigen de uitgaven voor eigen initiatieven binnen die sector, en worden gegroepeerd naar de economische natuur van de uitgaven.

De begroting wordt afgesloten met een batig saldo van 189, — frank gewone dienst.

Ten opzichte van de begroting 1987 dalen de ontvangsten met 448.435,- frank van 33.615.445,- frank naar 333.167.010,- frank.

Overzicht van de uitgaven :

Functioneel	in miljoen frank	%
Algemene uitgaven	11,655	3,5 %
Overboekingen	0,250	0,07 %
Algemene administratie	96,051	28,79 %
Toerisme	0,650	0,2 %
Onderwijs	12,909	3,88 %
Jeugdvorming	21,664	6,51 %
Speelpleinen	15,854	4,76 %
Volksontwikkeling	53,115	15,95 %
Trefcentra	25,202	7,57 %
Derde Leeftijd	9,840	2,96 %
Sport	5,070	1,52 %
Bibliotheekwerking	32,490	9,76 %
Culturele Uitstraling	15,830	4,75 %
Voorschoolse Aangelegenheden	32,437	9,74 %
Tekort vorige dienstjaren	0,149	0,05 %

Economisch	in miljoen frank	%
Personeel	159,697	47,9 %
Werkingskosten	53,860	16,18 %
Overdrachten	85,466	25,67 %
Schuld	33,744	10,13 %
Overboekingen	0,250	0,07 %
Tekort vorige dienstjaren	0,149	0,05 %

Personeelslasten	in miljoen fr.	% wedde- lasten	% be- groting
Algemene administratie	79,160	49,5	23,71
Sociaal-culturele werkers	27,834	17,45	8,36
Personeel trefcentra	22,376	14,03	6,72
	20,951	13,14	6,29
Personeel Bibliotheekpersoneel kinderdagverblijf	9,376	5,88	2,82

Minder-inkomsten worden onder andere verwacht in de sector "Voorschoolse Aangelegenheden,, van de bijdrage van de Rijksdienst voor Kinderbijslag van Werknemers en van het Fonds voor Collectieve uitrusting en diensten in de wer-
kingskosten van het NCC-kinderdagverblijf te Anderlecht. (- 2,7 miljoen).

Bovendien verwacht men minder interesten op de termijn-
rekening van de bijzondere dotatie van het vestigingsplan
omwille van de creatie van een "Fonds **eigenaarsverplichtin-**
gen,, van 50 miljoen, beheerd op de dienst voor orde, en
door afname van het beschikbaar kapitaal voor investeringen
(totaal : — 4,14 miljoen).

Deze minder-ontvangsten worden grotendeels gecompens-
seerd door een stijging van de dotaties met ongeveer 3,5
miljoen, van de eigen inkomsten uit prestaties met 1,5 mil-
joen en de inontvangstname van 520.000 frank aan interesten
uit het pensioenfonds.

Overzicht van de ontvangsten :

	in miljoen fr.	%
* verschillende dotaties	274,6	82,47 %
* rijks- en provinciale bijdragen in de weddelasten	36,479	10,96 %
- bibliotheekpersoneel	16,849 miljoen	
- staffunctionarissen trefcentra	14,430 miljoen	
- personeel kinderdagverblijf	5,2 miljoen	
* vergoedingen voor geleverde prestaties	6,425	1,93 %
- uitleendienst	0,4 miljoen	
- speelpleinen	3,8 miljoen	
- kinderdagverblijf	2 miljoen	
- diverse	0,225 miljoen	
* overdrachten	4,573	1,37 %
- subsidies voor speelpleinen	3,04 miljoen	
- subsidies voor het KDV	1,2 miljoen	
- diverse	0,333 miljoen	
* interesten	11,09	3,27 %
- eigen rekeningen	1,57 miljoen	
- termijnrekening vestigingsplan	9 miljoen	
- pensioenfonds	0,52 miljoen	
Totaal :	333,167	

Uitgaven :

Ten opzichte van de begroting 1987 dalen de uitgaven met
436.179 frank van 333.603.000 frank naar 333.166.821 frank.

Meer-uitgaven worden onder andere verwacht voor de per-
soneelslasten (nieuwe KAO, baremieke verhogingen, geste-
gen pensioen- en RSZ-bijdragen), minder-uitgaven door de
daling van de interestvoeten en de daling van het volume.

Een lid vraagt of de beleidsintenties inzake Brussel van de
Regeringsverklaring in de Vlaamse Executieve al ter sprake
zijn gekomen. Hij stelt ook een vraag in verband met het
krediet van 7,8 miljoen voor de trefcentra.

De Gemeenschapsminister zegt dat zijn collega H. Weckx bevoegd is inzake Brussel en in de Executieve een comité voorziet van de Gemeenschapsministers die ter zake bepaalde bevoegdheden hebben. Dit comité is nog niet tot conclusies gekomen. Het bedoelde krediet moet het de Vlaamse Gemeenschap mogelijk maken het personeel van de trefcentra over te nemen.

Een lid informeert naar de beleidsvoornemens inzake Jeugd en Stad.

De Voorzitter van de NCC wijst erop dat hierover nogal verkeerde informatie de wereld werd ingestuurd. Het krediet werd opgesplitst : 1/3 voor de voortzetting van de werkzaamheden, de rest voor ander jeugdwerk. De personen wier job bedreigd heette zijn in dienst gebleven bij JES.

Een lid doet opmerken dat het cultuurbeleid voor Brussel ook moet worden gezien in het licht van de confrontatie met de Franstalige cultuur.

De Voorzitter van de NCC zegt dat de NCC en de FCC dezelfde dotatie krijgen. Hij stelt vast dat de Franse Gemeenschap ter zake een grotere inspanning doet. De 19 gemeentebesturen van de Brusselse Agglomeratie beheren samen een begroting van 40 miljard. Voor de gemeenschapsmateries besteden zij zowat 40 procent terwijl dat procent voor het hele land 33 is. Indien voor de 20 procent Nederlandstaligen in Brussel een gelijkaardige inspanning zou worden gedaan dan zou er tienmaal zoveel geld beschikbaar zijn als nu. Daar komt bij dat er in een 15-tal gemeenten van de agglomeratie door de gemeenten quasi niets wordt gedaan voor de Nederlandstaligen. De Vlamingen kunnen te Brussel niet beschikken over hun eigen belastinggeld.

Sectie 96

Bij de bespreking van deze sectie bezorgt de Gemeenschapsminister de gevraagde cijfers in verband met de uitvoering van de culturele akkoorden. (Bijlage 2)

Titel II : Kapitaaluitgaven

Secties 17 en 23

Geen opmerkingen

Sectie 40

Op een vraag van uw verslaggever antwoordt de Gemeenschapsminister dat het dossier voor het cultureel centrum te Linkebeek klaar is en er 50 miljoen wordt ingeschreven ; het dossier van het cultureel centrum te Kraainem is nog niet rond maar er wordt nu werk van gemaakt.

In verband met de overige secties van titel II en van titel IV worden er geen opmerkingen geformuleerd.

V. STEMMINGEN

Tenslotte gaat de Commissie over tot stemmingen.

Het amendement van de Vlaamse Executieve bij Sectie 40, artikel 12.02.02, dat ertoe strekt het niet-opgesplitste krediet "17,0 miljoen frank,, te brengen op "16,9 miljoen frank,, en het amendement van de Vlaamse Executieve bij Sectie 40, artikel 12.03.02, dat ertoe strekt het niet-gesplitste

krediet "22,6 miljoen frank,, te brengen op "20,8 miljoen frank,, worden aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

De bovengenoemde amendementen van de heer Geysels c.s. bij sectie 40, artikel 12.27.02, van de heer Seeuws c.s. bij sectie 40, artikel 33.04.02 en van de heer Geysels c.s. bij sectie 40, artikel 33.43.02, worden verworpen met 9 stemmen tegen 5.

Het bovengenoemde amendement van de heer Geysels c.s. bij sectie 40, artikel 33.61.02 (nieuw) wordt verworpen met 9 stemmen tegen 2, bij 3 onthoudingen.

Het bovengenoemde amendement van de heer Seeuws c.s. bij hetzelfde artikel wordt verworpen met 9 stemmen tegen 5.

Het amendement van de Vlaamse Executieve bij Titel II, sectie 42, het artikel 52.07.02 te vervangen door wat volgt :
"Artikel 52.07.02 — Toelage aan de Opera voor Vlaanderen
— Niet-gesplitst krediet : 140,0 miljoen frank,, wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

Het amendement van de Vlaamse Executieve bij sectie 40, artikel 41.01.02, dat ertoe strekt het niet-opgesplitste krediet "12,3 miljoen frank,, te brengen op "6,3 miljoen frank,, wordt eenparig aangenomen.

Het amendement van de Vlaamse Executieve bij titel II, sectie 49, artikel 63.05.02 dat ertoe strekt dit artikel weg te laten, wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

Bij stemming over het geheel van de aan de Commissie voorgelegde titels, artikels en secties van de begroting stemmen 9 leden voor, 3 tegen en 2 leden onthouden zich.

BIJLAGE 1

MIDDELEN VLAANDEREN LEEFT

Begroting 1986 en 1987 : 40.000.000 verdeeld over de secties 40 en 42 van de begroting van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Uitgegeven in 1986 :		
Sectie 40 :	9.119.370	
Sectie 42 :	4.609.747	
		13.729.117
Uitgegeven in 1987 :		
Sectie 40 :	13.323.025	
Sectie 42 :	11.180.285	
		24.503.310
Totaal voor 1986 en 1987 :		38.232.427

Voorziene middelen begroting 1988 :	
Sectie 40 :	22.000.000
Sectie 42 :	16.000.000

Het dient aangestipt dat dit begrotingsposten zijn waaruit voor de campagne Vlaanderen Leeft kan geput worden. Deze ganse som zal niet alleen voor de campagne Vlaanderen Leeft worden gebruikt. Op dit ogenblik is voorzien een bedrag van om en nabij 26.000.000 (inbegrepen 6.000.000 voor de spots voor televisie).

Facturen betaald op artikel 12.29.02 — Sectie 42 — Vlaanderen Leeft

Datum	Bedrag	Omschrijving
1986		
15.12.86	174.157	Gezin van Paemel(3)
31.10.86	2.965.535	Litteratuur (1) + (2)
31.12.86	1.470.055	Permeke (1) + (2)
	4.609.747	
1987		
30.01.87	1.503.250	Arno-Skin (1) + (2)
30.01.87	151.562	Skin (3)
31.03.87	1.541.026	Jeugdboek (1) + (2)
10.04.87	— 301.779	Jeugdboek — Kredietnota
29.05.87	1.087.524	Festival van Vlaanderen (1) + (2)
29.05.87	153.271	Festival van Vlaanderen (3)
29.05.87	193.288	Festival Neerpelt (3)
30.04.87	1.088.357	Festival Neerpelt (1) + (2)
31.07.87	980.009	MUHKA + Middelheim (1)
30.01.87	164.969	Permeke Oostende (3)
29.05.87	1.131.672	Christo (1)
29.05.87	4.201	Christo persfoto's
29.05.87	170.444	Christo (3)
15.07.87	161.367	MUHKA (3)
31.07.87	32.130	MUHKA (2)
30.09.87	905.338	Theater (1)
30.09.87	50.865	Theater (2)
30.09.87	213.993	Theater (3)
30.11.87	182.739	Int. Filmfestival (3)
30.10.87	754.448	Int. Filmfestival (1)
30.10.87	32.130	Int. Filmfestival (2)
30.11.87	754.448	Ballet van Vlaanderen (1)

Datum	Bedrag	Omschrijving
30.11.87	32.130	Ballet van Vlaanderen (2)
30.11.87	192.903	Ballet van Vlaanderen (3)
	11.180.285	

Facturen betaald op artikel 12.27.02 — Sectie 40 — Vlaanderen Leeft

Datum	Bedrag	Omschrijving
1986		
28.11.86	1.329.135	Gezin van Paemel (1) + (2)
28.11.86	71.400	Rectificatie bij Gezin van Paemel (1) + (2)
31.10.86	2.936.743	Advertentie Wonen (1)
29.09.86	3.996	Regie assistentie regeringsmededeling
26.10.86	9.485	Realisatie regeringsmededeling
31.10.86	35.368	Wonen — Adaptatie logo
31.10.86	45.381	Elementen voor persmap
15.12.86	12.572	Drukproeven logo
15.12.86	20.552	20 Duplicaten van Ekta (logo)
31.10.86	35.368	Mode — Adaptatie logo
26.09.86	309.361	Regeringsmededeling
30.09.86	2.914.669	Mode (1) + (2)
31.10.86	203.039	Mode (3)
31.10.86	227.989	Wonen (3)
15.12.86	731.850	Creatie, ontwikkeling en begeleiding campagne
15.12.86	84.044	Briefhoofden
15.12.86	148.418	Ontslagen
	9.119.370	
1987		
30.11.87	180.693	Klapstuk (3)
30.10.87	754.448	Klapstuk (1)
30.10.87	32.130	Klapstuk (2)
30.11.87	754.448	Koninklijk Landjuweel (1)
30.11.87	32.130	Koninklijk Landjuweel (2)
30.11.87	191.547	Koninklijk Landjuweel (3)
31.07.87	904.624	Adv. 11 juli (1)
26.05.87	595.000	Creatie Logo
16.11.87	753.853	De Gordel (1)
30.09.87	32.130	De Gordel (2)
30.09.87	179.784	De Gordel (3)
30.01.87	1.539.836	Kleuterfestival (1) + (2)
30.01.87	185.609	Kleutertheaterfestival(3)
30.01.87	20.581	Logo
31.03.87	1.541.026	B.R.T. 3 (1) + (2)
10.04.87	— 301.779	Korting op dagbladen
30.01.87	93.802	Uitmodiging sponsoravond
10.04.87	— 39.062	Correctiefact. 870.160
30.04.87	1.163.802	Sport (1) + (2)
30.04.87	10.612	Drukproef logo
30.04.87	26.320	25 kleurenakta's
30.04.87	153.890	Sport (3)
30.04.87	207.055	Prod. B.R.T. 3 (3)
30.04.87	216.184	Jeugdboekenweek (3)
29.05.87	321.300	Kopie- en onderzoekwerk verschillende advertenties
29.05.87	85.680	Stationaffichage
29.05.87	119.000	Tramaffichage
29.05.87	183.260	Rijdende affichage

Datum	Bedrag	Omschrijving
28.07.87	1.660.000	Panelenactie
31.07.87	980.009	Torhout-Werchter(1)
15.12.87	446.250	Advies en begeleiding campagne 2e fase
30.09.87	170.838	Torhout-Werchter (3)
30.09.87	128.025	11 juli (3)
	13.323.025	

- (1) Advertentiekosten bij de kranten Krantengroep De Standaard, Gazet van Antwerpen, Het Belang van Limburg, Het Volk, Het Laatste Nieuws, De Morgen, Financieel Economische Tijd.
 (2) Advertentiekosten bij de krant „Wij”.
 (3) Produktiekosten in verband met de advertenties.

1. Wat heeft **VZW** Vlaanderen Leeft in 1987 gedaan ?
 Voorbereiding Happening 88.

2. Wat heeft **VZW** Vlaanderen Leeft in 1987 aan sponsoring ontvangen ?
 15 mio vanwege Nationale Loterij,
 100.000 KB voor inrichting avond rond sponsoring met Eyskens.

3. Plannen **VZW** Vlaanderen Leeft in 1988.
 Inrichten Happening 88.

4. Begroting **VZW** Vlaanderen Leeft in 1988.
 Nog geen.

Wachten op nieuw **RuB**.

Vnl. naar — Happening 88,
 — Beheer BTK project.

Middelen **VZW** Vlaanderen Leeft

1. Geen enkele rechtstreekse subsidie vanwege het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

2. Toelage van Nationale Loterij, geadviseerd door de Minister van Cultuur.

1986 : 6.800.000,
 1987 : 5.000.000, **10.000.000**. Deze 15.000.000 miljoen zijn gereserveerd voor de Happening '88.

3. Sponsorgelden. Te verkrijgen voor specifieke activiteiten, voornamelijk Happening '88. Tot nu toe 100.000 frank Kredietbank voor inrichten sponsoravond met Minister Eyskens.

Jaarrekening per 31 december 1987

Balans, resultatenrekening,
 accountantsverslag en toelichtingen

1. Balans per 31.12.1987

Aktief :

Vaste activa :		
Bureaumachines	73761	
Afschrijving	— 14752	
		59009
 Vlottende activa :		
Debiteuren	5000	
Vorderingen	12000	
		17000
 Liquide middelen :		
Termijnrekening ASLK	3500000	
ASLK Giro	15635562	
Kredietbank	112340	
Kas	15230	
		19263132
 Totaal activa :		19339141

Passief :

Eigen vermogen :		
Overgedragen winst		2445694
Schulden op korte termijn :		
Leveranciers	1389322	
Nog te betalen BTK project	400000	
		1789322
Overlopende rekeningen :		
Toe te rekenen kosten	104125	
Over te dragen opbrengsten	15000000	
		15104125
Totaal passiva :		19339141

2.A. Resultatenrekening per 31.12.87, uitgaven :

1) Uitgaven, diverse goederen en diensten :		
Huur muziekinstrumenten	5000	
Tijdschriften, dokumenten	5500	
Fotokopies	5361	
Verz. postzegels, adressen	268527	
Bureelbehoeftigheden	113389	
Onderhoud kant. materiaal	2886	
Erelonen boekhouding	104125	
Erelonen artiesten	30000	
Erelonen derden	6179	
Publikatiekosten Staatsblad	4327	
Publiciteit — sponsoring	33008	
Promotie materiaal	2184321	
Promotie drukwerken	41326	
T-shirts	235900	
Recepties, persconferentie	47270	
Cultuur sponsoravond	455070	
Tentoonstelling, Christo Gent	1578935	
Happening '88 Folders	637038	
Folder Fland. Bluestrain	25000	
Vervoerongkosten	14835	
		5797997
2) Loonlasten :		
Lonen BTK Project, voorziening	400000	
		400000
3) Afschrijvingen van het boekjaar	14752	
		14752
4) Andere bedrijfskosten :		
Roerende voorheffing	25863	
		25863
5) Financiële kosten :		
Bankkosten	617	
		617
Totaal kosten :		6239229

2.B. Resultatenrekening per 31.12.1987, Ontvangsten :

1) Ontvangsten, verkopen en activiteiten :		
Verkoop promotiemateriaal	176014	
Cultuur sponsoringavond	485790	
T-Shirts	67985	
Christo tentoonstelling	1051680	
		1781469

2) Subsidie :		
Subsidie Nationale Loterij	6800000	
		6800000
3) Financiële opbrengsten :		
Genoten intresten	103454	
		103454
Totaal ontvangsten		8684923

3. Verlies- en winstrekening per 31.12.1987

Debet :

Diverse goederen en diensten	5797997
Loonlast BTK	400000
Afschrijvingen 1987	14752
Andere bedrijfskosten	25863
Financiële kosten	617
Winst van het boekjaar	2445694
Totaal debet :	8684923

Credit :

Ontvangsten, verkopen en activiteiten	1781469
Subsidie	6800000
Financiële opbrengsten	103454
Totaal credit :	8684923

Sectie 42

Art. 12.29.02 : Allerhande uitgaven 16 miljoen.
Dit is het artikel waarop o.a. „Vlaanderen Leeft” betaald wordt (14 milj. Bfr.) : het detail van deze 14,0 milj. Bfr. werd ter zitting gegeven.

Daarenboven is er 2,0 milj. Bfr. bestemd voor de betaling van een aantal facturen in de filmsector (aanmaken copieën, verzendingskosten buitenland, . . .).

Art. 33.03.02 :

Deze kredieten werden niet meer ingeschreven onder de vorm van opdrachten, maar werden overgeheveld naar art. 33.06.02 S 42. Toelagen aan beeldende kunstenaars.

BIJLAGE 2

STAND VAN ZAKEN OPVOLGING INTERNATIONAAL
CULTUREEL BELEID
(BINNEN OF BUITEN CULTUREEL AKKOORD)

1. Werkzaamheden in verband met samenwerkingsakkoorden (twee- of driejaarlijks) binnen cultureel akkoord.

Land	Loop- tijd	Opmerkingen
Algerije	83-89	
Argentinië	88-90	
Brazilië	87-89	
BRD	87-88	
Bulgarije	87-89	
Canada (1)	88-89	
China	88-90	
DDR	88-90	

Land	Loop- tijd	Opmerkingen
Denemarken	88-90	
Egypte	88-90	
Finland	88-90	
Frankrijk	88-89	
Griekenland	88-89	Bijeenkomst van de vaste gemengde commissie : 9 mei 1988. Akkoord was de facto opgeschort wegens het niet aanvaarden van de procedure, aangepast aan de staatshervorming van 1980.
Hongarije	88-90	
Ierland	87-88	
India	86-88	
Indonesië		Bijeenkomst van de vaste gemengde commissie, gepland voor 1987, heeft niet plaatsgehad (reden bij Indonesische partij).
Irak		Cultureel akkoord werd niet ondertekend.
Iran		De facto opgeschort — Laatste werkprogramma : 1977-78-79.
Israël	86-88	
Italië	86-88	
Japan	87-88	
Joegoslavië	87-88	
Korea (Zuid)	87-89	
Luxemburg	87-88	
Marokko	86-88	
Mexico	88-90	
Nederland		Jaarlijkse bijeenkomst van de vaste gemengde commissie — uitvoering d.m.v. subcommissies.
Ned. Antillen	88-89	
Noorwegen	88-91	
Oostenrijk	87-89	
Pakistan		Er werden nog geen stappen ondernomen om werkprogramma's af te sluiten.
Polen	86-88	
Portugal	86-87	Bijeenkomst van de vaste gemengde commissie : 26 april 1988.
Roemenië		De facto opgeschort wegens het niet aanvaarden van de procedure, aangepast aan de staatshervorming van 80.
Senegal	88-90	
Spanje	87-88	
Syrië		De facto opgeschort
Suriname		De facto opgeschort
Tsjechoslov.	86-88	
Tunesië	87-89	
Turkije		De facto opgeschort wegens het niet aanvaarden van de procedure, aangepast aan de staatshervorming van 80.
USSR	87-89	
Venezuela	88-90	
Ver. Koninkr.	88-89	
Zuid-Afrika		De facto opgeschort
Zweden	88-91	Geen cultureel akkoord — overeenkomst met het „Zweeds Instituut”

(1) met jaarlijks een bijeenkomst van de subcommissie „Quebec”.

2. Beleid en verwezenlijkingen in 1987.

2.1. In de socio-culturele sector.

2.1.1. Uitvoering van culturele akkoorden.

a) Voor 15 landen (bijlage 1) :	2.320.358
b) Subcommissie (bijlage 2) :	283.230
c) Vaste Gemengde Commissies (bijlage 2) :	131.052
Totaal (a + b + c) :	2.734.640

2.1.2. Buiten cultureel akkoord.	
a) Subsidies aan jeugdverenigingen (bijlage 3) :	2.453.403
b) Subsidies aan volwassenenverenigingen (bijlage 4) :	1.317.360
c) Bibliotheeksector (bijlage 5) :	109.370
	360.098
d) Internationale werking Alden Biesen :	6.000.000
e) Bijzondere toelagen (bijlage 6) :	4.360.000
f) Zendingen Raad van Europa :	108.176
g) Zendingen Unesco :	77.468
h) Toelagen Amateuristische kunstbeoefening (bijlage 7) :	3.983.327
Totaal (a t/m h) :	18.769.202

2.1.3. **Bedrag** besteed in socio-culturele sector =
(2.1.1. + 2.1.2) : 21.503.842

2.2. Monumenten en Landschappen

2.2.1. Binnen cultureel akkoord.

— 3 zendingen :

Italië : 3 inspecteurs (monumenten)

Ierland : 1 inspecteur (landschappen)

DDR : 2 inspecteurs (monumenten, beschilderde gebouwen).

— 2 ontvangsten : een Pool en een Joegoslaf, beiden voor monumenten.

2.2.2. Buiten cultureel akkoord.

— 1 ontvangst : Prof. Von Sonnenberg (BRD) : restauratie van de kruisoprichting (Rubens) in de OLV-kathedraal.

— 20-tal zendingen : o.a. Japan, Washington (Alg. Icomosvergadering), Oostenrijk (Congres industriële archeologie), Tsjechoslovakie (Vraag, Congres over restauratie textiel), Raad van Europa : Congres over de financiering van monumenten te Messina.

— Publikaties :

• brochure in het Frans en in het Engels over de werking van AROL ;
• 3-talige brochure over de beveiliging van het Lam Gods (n.a.v. Flanders Technology).

2.3. Schone Kunsten

2.3.1. Zie bijlage 8.

2.3.2. Totaal besteding in deze sector : 109,7 mio

3. Prognoses 1988.

3.1. Socio-culturele sector

— projecten binnen culturele akkoorden :	3 miljoen
— subsidie-aanvragen :	6 miljoen
— bijzondere dossiers (ANV, ANC, . . .) :	3 miljoen
— zendingen buiten culturele akkoorden :	0,7 miljoen
— multi-laterale en multi-nationale contacten (Raad van Europa, Unesco, . . .) :	0,5 miljoen
— vergaderingen subcommissies :	0,5 miljoen
— vergadering Vaste Gemengde Commissies :	0,3 miljoen
— Alden Biesen (zie ook amendement bij de begroting) :	6 miljoen

Totaal : 20 miljoen (spijzigingsartikels verspreid op secties 39, 40 en 41).

3.2. Schone Kunsten.

Zie bijlage 9.

4. Globaal overzicht internationale culturele kredieten.

Zie bijlage 10.

Bijlage 1

Uitvoering van culturele akkoorden

Groot-Brittannië

1) Zending van drie deskundigen van Openbaar Bibliotheekwerk naar Groot-Brittannië (R. Moucheron, F. Heymans, E. Heidebuchel) van 13 tot 15.1.1987

Kostprijs : 43.494 fr.

2) Zending van Arlette Thijs naar Stockton i.v.m. leenrecht en weerslag ervan op openbaar bibliotheekwerk van 25 tot 27.2.1987.
Kostprijs : 19.038 fr.

62.532 fr.

Italië

1) Cursus Italiaans voor jeugdanimatoren te Porderone van 1 tot 21 september 1987

Kostprijs : 32.116 fr.

2) Cursus Italiaans voor beginners te Fiuggi van 20.8.1987 tot 12.9.1987

Kostprijs : 9.300 fr.

3) Studiereis van 5 personen i.v.m. sociaal toerisme voor jongeren van 1 tot 7 juli 1987

Kostprijs : 53.240 fr.

4) Ontvangst van 3 deskundigen i.v.m. kansarme jongeren en sociaal afwijkingsgedrag van 13 tot 19 november 1987.

Totale kostprijs : 164.547 fr.

5) Studiereis naar Italië i.v.m. kansarme jongeren en sociaal afwijkingsgedrag van 25 tot 30 januari 1987

Kostprijs : 96.474 fr.

355.677 fr.

Nederland

1) Studieconferentie in Oostmalle „De computer in de volwassenenvorming” van 15 tot 16 oktober 1987

Kostprijs : 64.958 fr.

64.958 fr.

Duitse Bondsrepubliek

1) Ontvangst 6 à 8 jeugdwerkers i.v.m. **kinder-** en jeugdwerk in de grootstad van 16 tot 23 oktober 1987

Kostprijs : 156.485 fr.

2) Studiereis van 6-8 deskundigen i.v.m. uitwisselingsbeleid van 27 tot 29 april 1987

Kostprijs : 13.140 fr.

3) Studiereis van 6 à 8 personen „Sommerfreizeiteinrichtungen und Sommeraktivitäten für **Kinder** und Jugendliche” van 27.7.1987 tot 1.8.1987

Kostprijs : 21.888 fr.

4) Ontvangst van 6 à 8 personen „Informationsaufenthalt” — Gebruik van media in het jeugdwerk van 23 tot 28.3.1987

Kostprijs : 137.541 fr.

329.054 fr.

Spanje

1) Ontvangst vertegenwoordigers van Spaanse jeugdraad van 9 tot 15.11.1987

Kostprijs : 133.505 fr.

2) Studiereis i.v.m. situatie van de jeugdontmoeting van verantwoordelijken — contact met ledenorganisaties van Catalaanse **jeugd-**raad

Kostprijs : 37.472 fr.

3) Studiereis van 6 personen i.v.m. problematiek van de gehandicapten van 11 tot 17 mei 1987

Kostprijs : 82.908 fr.

4) Studiereis van 4 personen over gemeentelijk jeugdbeleid van 4 tot 10 mei 1987

Kostprijs : 37.492 fr.

5) Studiereis van 6 personen over decentralisatie van 6 tot 11 april 1987

Kostprijs : 82.908 fr.

6) Ontvangst van 6 personen van jeugdraden van Galicië en Valencia van 14 tot 21 december 1987

Kostprijs : 218.435 fr.

592.720

Quebec

1) Jeuaduitwisselingen met Quebec : in Quebec 19.9 tot 2.10.1987:

— in Vlaanderen : 89.600 fr. (van 17 tot 30 oktober 1987)

Kostprijs : 76.600 fr.

166.200

Polen

1) Prospectiereis over volwassenenvorming buiten schoolverband van 17 tot 23 mei 1987

Kostprijs : 53.240 fr.

2) Ontvangst van 3 deskundigen over gezinsopvang en **wezenpre-**ventie van maatschappelijke wezenstaat van 31.5 tot 6.6.1987

Kostprijs : 97.043 fr.

150.283

Denemarken

1) Studiereis van 2 personen i.v.m. openbaar bibliotheekwerk van 6 tot 12 april 1987

Kostprijs : 54.316 fr.

54.316 fr.

Finland

1) Studiereis van 2 deskundigen volksontwikkeling in mei 1987

Kostprijs : 81.396 fr.

81.396 fr.

Canada

1) Studiereis van twee deskundigen over situatie van werkende jeugd en de relatie tot het jeugdwerk

Kostprijs : 49.400 fr.

49.400 fr.

Noorwegen

1) Studiereis van drie deskundigen i.v.m. openbaar **bibliotheek-**werk juni 1987

Kostprijs : 140.232 fr.

2) Vaste Gemengde Commissie : deelname G. Van **Houtven** 25 tot 28.8.1987

Kostprijs : 69.108 fr.

209.340 fr.

Portugal

1) Ontvangst van 2 leiders (in afspraak slechts betaald voor één persoon) over jeugdherbergen

Kostprijs : 14.600 fr.

2) Studiereis van één persoon voor leiding van stage voor leiders van jeugdverenigingen 28.11 tot 3.12.1987

Kostprijs : 14.418 fr.

3) Zending één expert voor begeleiding van seminarie over beheer van openbare bibliotheken

Kostprijs : 14.418 fr.

43.436 fr.

Ierland

1) Studiereis van twee deskundigen over beleid t.a.v. verwaarloosde jeugd van 30.11 tot 6.12.1987

Kostprijs : 25.376 fr.

25.376 fr.

Oostenrijk

1) Ontvangst van twee deskundigen voor prospectiereis inzake jeugdwerk van 25 tot 31.1.1987

Kostprijs : 91.850 fr.

91.850 fr.

Frankrijk

1) Rencontres internationales de jeunes Festival d'Avignon van 12 tot 31 juli 1987

Kostprijs : 36.960 fr.

2) Deelname aan XXXième Université Internationale d'Eté van 7 tot 23.7.1987

Kostprijs : 6.860 fr.

43.820 fr.

2.320.358

Bijlage 2

Subcommissies

- * Duitsland : 10.650 fr.
- * Frankrijk : 36.200 fr.
- * Spanje : 89.000 fr.
- * Italië : 147.380 fr.

283.230

Vaste Gemengde Commissies

- * Noorwegen : 69.108 fr.
- * Denemarken : 61.944 fr.

131.052

Bijlage 3

Subsidies aan jeugdverenigingen

1. V.K.S.J.-West voor een internationale uitwisseling met J.E.C. van Santiago de Compostella.
Bedrag : 80.000 fr. Spanje.

2. Info-Jeugd voor een studiereis naar Hamburg.
Bedrag : 8.970 fr. W.-Duitsland.

3. Nationale Dienst voor Openluchtleven voor deelname aan de 10e IPA-wereldconferentie te Stockholm.
Bedrag : 37.980 fr. Zweden.

4. Vlaamse Federatie Jeugdhuisen voor deelname aan het E.C.Y.C.-seminarie „Youth Clubs and the local environment”.
Bedrag : 3.586 fr.

5. Mutualiteit Jonge Arbeiders voor een uitwisselingsproject met Denemarken.
Bedrag : 46.518 fr. Denemarken.

6. Centrum voor Vorming en Actie voor een uitwisseling van jonge werklozen.
Bedrag : 13.500 fr. Nederland.

7. Vlaamse Federatie van Jeugdhuisen voor een deelname aan het E.C.Y.C.-seminarie te Hope.
Bedrag : 9.902 fr. Groot-Brittannië.

8. Ibn Khaldoun voor een studiereis naar Marokko.
Bedrag : 84.000 fr. Marokko.

9. Vlaamse Federatie van Jeugdhuisen voor deelname aan een kaderdag betreffende Vormingsmethodieken te Rotterdam-Schiedam.
Bedrag : 5.740 fr. Nederland.

10. Katholieke Jeugdraad voor een uitwisseling met de Federaties van de Katholieke Centra voor Levensvorming in Nederland.
Bedrag : 4.500 fr. Nederland.

11. Katholieke Jeugdraad voor deelname aan de Oekumenische Pinksterconferentie te Hirschlich.
Bedrag : 11.250 fr. D.D.R.

12. V.V.K.S.M. voor de deelname aan een bijbelseminarie in Israël.

Bedrag : 20.000 fr. Israël.

13. Socialistische Federatie van Plaatselijk Open Jongerenwerk voor een studiereis naar Tsjechoslovakije.

Bedrag 49.000 fr. Tsjechoslovakije.

14. Jeugd en Stad voor de organisatie van een studieweek rond „Jeugd in de Grootstad”.

Bedrag : 49.000 fr. België.

15. De Kolk voor de deelname aan het Theater der Onderdrukten te Amsterdam.

Bedrag : 4.875 fr. Nederland.

16. K.S.J.-West voor de Internationale Vredesconferentie in **Flanders Fields** te Kemmel.

Bedrag : 34.650 fr. België.

17. Internationaal Ontmoetingscentrum Basisgroepen voor een bezoek aan Nederlandse werklozenprojecten te Nijmegen en te Utrecht.

Bedrag : 2.247 fr. Nederland.

18. Het **Neerhof** voor deelname aan de Internationale Conferentie van City Farms in Den Haag.

Bedrag : 20.250 fr. Nederland.

19. Jeugd en Stad voor een bezoek aan het Jugendkutterwerk in **Bremen**.

Bedrag : 5.226 fr. W.-Duitsland.

20. Het Socialistisch Jeugdverbond voor een uitwisselingsproject in het kader van het Belgisch-Italiaans Cultureel Akkoord (art. A.5.) met de partnerorganisatie ARCI RAGAZZI.

Bedrag : 40.500 fr. Italië.

21. K.S.A.-Noordzeegouw voor een voorbereidingsreis i.v.m. een uitwisseling met Santiago de Compostella.

Bedrag : 20.250 fr. Spanje.

22. Internationale Jongeren Uitwisseling België voor een uitwisseling met de Federacion Espanola de Universidades Populares.

Bedrag : 9.225 fr. Spanje.

23. Vlaams Arbeiderssportcentrale voor een deelname aan een Internationale Jongerenutwisseling in Schleching.

Bedrag : 10.317 fr. D.D.R.

24. Vlaamse Arbeiderssportcentrale voor deelname aan een congres i.v.m. Jeugd en Vrije Tijd in de crisis van de 20ste eeuw te Jeruzalem.

Bedrag : 27.825 fr. Israël.

25. Chirojeugd Vlaanderen voor deelname aan het 17e Euroform te Leibnitz.

Bedrag : 43.500 fr. Oostenrijk.

26. V.V.K.S.M. voor de organisatie van een studiecongres „Scouting boven 16 jaar” te Dworp.

Bedrag : 39.180 fr. België.

27. Jeugd en Muziek Vlaanderen voor de organisatie van het 26ste Internationaal Muziekkamp te Oostmalle.

Bedrag : 375.000 fr. België.

28. Vlaamse Federatie van Jeugdhuizen voor de ontvangst van een Hongaarse delegatie in Vlaanderen.

Bedrag : 49.000 fr. België.

29. Cultureel Jongeren Paspoort voor een werkbezoek aan de uitgevers van de jongerenpas in Portugal.

Bedrag : 27.000 fr. Portugal.

30. Katholieke Jeugdraad voor een studiesessie te Mechelen.

Bedrag : 31.275 fr. België.

31. Vlaamse Federatie van Jeugdhuizen voor een studiereis naar Hongarije.

Bedrag : 25.970 fr. Hongarije.

32. Katholieke Landelijke Jeugdcentrale voor de organisatie van een internationaal seminarie.

Bedrag : 27.000 fr. België.

33. Katholieke Landelijke Jeugdcentrale voor deelname aan een seminarie over plattelandsontwikkeling te Portugal.

Bedrag : 24.000 fr. Portugal.

34. Jongerengemeenschappen voor een uitwisseling met „Jong Nederland” rond het thema milieu.

Bedrag : 11.550 fr. Nederland.

35. Katholieke Arbeidersjeugd voor een uitwisseling met Y.C.W. Ierland.

Bedrag : 49.000 fr. Ierland.

36. Het **Neerhof** voor een bezoek aan de Kinderbauernhof van de Deutsche Schreberjugend in het kader van het cultureel akkoord jeugd artikel B.6.

Bedrag 49.000 fr. W.-Duitsland.

37. Het **Neerhof** voor de ontvangst van 6 Mitarbeiter van de Deutsche Schreberjugend in het kader van het kultureel akkoord Jeugd artikel B.6.
Bedrag : 49.000 fr. België.

38. Internationale Jongerenuitwisseling voor de organisatie van de „Zomerontmoeting” te Leuven.
Bedrag : 49.000 fr. België.

39. VKAJ voor een studiereis naar Malta.
Bedrag : 20.655 fr. Malta.

40. Oxfam-Wereldwinkels voor een studiereis naar Algerije.
Bedrag : 20.655 fr. Algerije.

41. Info-Jeugd voor een voorbereidende reis naar Hamburg en Berlijn.
Bedrag : 7.650 fr. W.-Duitsland.

42. Info-Jeugd voor een studiereis naar Hamburg en Berlijn.
Bedrag : 8.235 fr. W.-Duitsland.

43. KSA-Noordzeegouw voor een uitwisselingsreis naar Santiago de Compostela.
Bedrag : 49.500 fr. Spanje.

44. SOLAC voor de organisatie van het ECCO Congres te Dworp.
Bedrag : 49.500 fr. België.

45. CVP-Jongeren voor de deelname aan het studiecongres „Gezin en Solidariteit” te Lugano.
Bedrag : 49.500 fr. Zwitserland.

46. KSJ voor deelname aan de Summerweek Universitair te Wales.
Bedrag : 10.500 fr. Groot-Brittannië.

47. KSJ voor de deelname aan de Summerweek Secundair te Oostenrijk.
Bedrag : 10.500 fr. Oostenrijk.

48. HUMJOS voor de ontvangst van Poolse speleologen.
Bedrag : 32.175 fr. Polen.

49. Vrijwillige Internationale Aktie voor de organisatie van een werkkamp.
Bedrag : 36.712 fr. België.

50. Stedelijke Jeugdraad Antwerpen voor een zending naar **Ros-tock**.
Bedrag : 41.250 fr. D.D.R.

51. Katholieke Jeugdraad voor de organisatie van een werkkamp.
Bedrag : 11.250 fr. België.

52. Info-Jeugd voor een Internationale Bijeenkomst te Belfast.
Bedrag : 15.735 fr. N.-Ierland.

53. Jongsocialisten voor de organisatie van de Internationale van Jongsocialisten in Brussel.
Bedrag : 100.000 fr. België.

54. VPIJ voor het uitwisselingsproject Stem van de Derde Wereld.
Bedrag : 180.000 fr. Burkina Faso, Bolivia, Filippijnen.

55. Jongkommunisten voor een studiereis naar Hongarije.
Bedrag : 38.380 fr. Hongarije.

56. Jeugd Rode Kruis voor een studiereis naar Madrid.
Bedrag : 39.720 fr. Spanje.

57. Internationaal Ontmoetingscentrum Basisgroepen voor een prospectiereis naar Mali.
Bedrag : 49.500 fr. Mali.

58. Nationale Dienst voor Openluchtlevens voor een studiebezoek aan de Zürichse Gemeenschapscentra.
Bedrag : 21.750 fr. Zwitserland.

59. Internationaal Ontmoetingscentrum Basisgroepen voor deelname „**Première Rencontre** internationale des Associations des **Chômeurs**”.
Bedrag : 9.450 fr. Frankrijk.

60. Vereniging van Vlaamse Studenten voor de organisatie van de European Student Conference te Gent.
Bedrag : 37.500 fr. België.

61. ABVV-Jongeren voor een uitwisseling met Juventudes **Socialistes** Espanoles. Deze uitwisseling is voorzien in het protocol van het C.A. met Spanje art. II.
Bedrag : 49.500 fr. België.

62. Vlaamse Jeugdherbergcentrale voor een uitwisseling met een Italiaanse Zusterorganisatie ter uitvoering van art. 2 van het protocol van het C.A. met Italië.
Bedrag : 49.500 fr. Italië.

63. VPIJ voor de ontvangst van een Russische Partnerorganisatie.
Bedrag : 49.500 fr. Rusland.

64. Bouworde voor deelname aan de Consultatieve Raad te Wenen.
Bedrag : 16.000 fr. Oostenrijk.

Bijlage 4

Subsidies aan volwassenenverenigingen

1. Kontaktorgaan Internationale Solidariteit voor de organisatie van het Festival van de Immigrant.
Bedrag : 37.500 fr. België.
2. Koninklijke Belgische Commissie voor Volkskunde voor de deelname aan het SIEF-congres te Zürich.
Bedrag : 31.135 fr. Zwitserland.
3. Bond voor Vormings- en Ontwikkelingsorganisaties voor de deelname aan de Mediakonferentie „The role of the media as an instrument of community development” in Edinburg — Londen.
Bedrag : 12.900 fr. Groot-Brittannië.
4. Universitair Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking voor de deelname aan een internationale conferentie te Stockholm.
Bedrag : 40.000 fr. Zweden.
5. Spina Bifida voor deelname aan het internationaal congres te Denver.
Bedrag : 20.000 fr. U.S.A.
6. Vlaamse Juristenvereniging voor een ontmoetingsdag te Alden Biesen.
Bedrag : 200.000 fr.
7. Dialoog v.z.w. Vormingswerk voor een studiereis naar Groot-Brittannië i.v.m. een mens- en milieuvriendelijke technologie.
Bedrag : 17.000 fr. Groot-Brittannië.
8. Bond van Grote en Jonge Gezinnen voor deelname aan de Internationale Unie voor Gezinsorganisaties te Sigtuna.
Bedrag : 26.490 fr. Zweden.
9. Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid voor deelname aan het Colloquium Affirmative Action te Dublin.
Bedrag : 11.850 fr. Ierland.
10. Stedelijke Culturele Raad Diksmuide. Uitwisseling Westhoek-Zuid Beveland.
Bedrag : 100.000 fr. België.
11. Vereniging Vlaamse Onthaalhuizen voor de deelname aan de internationale conferentie „Away from Home” te Boston.
Bedrag : 15.602 fr. U.S.A.
12. Werkplaats voor bewoners in de ruimtelijke ordening voor een studiereis naar Berlijn.
Bedrag : 14.250 fr. W.-Duitsland.
13. Stichting-Lodewijk De Raet voor deelname aan een cursus van het British Council over de begeleiding van leerkrachten en vormingswerkers die drama als pedagogisch middel willen gebruiken te Stanhope.
Bedrag : 6.795 fr. Groot-Brittannië.
14. Federatie van Vlaamse Doven voor deelname aan het „10th World Congress of the W.F.D.” te Helsinki.
Bedrag : 26.723 fr. Finland.
15. Tiens Vormingsinstituut voor een studiereis naar Wales.
Bedrag : 12.675 fr. Groot-Brittannië.
16. Federatie van Vlaamse Simileskringen voor een studiereis naar Nederland.
Bedrag : 30.000 fr. Nederland.
17. Vlaams Centrum voor Volksontwikkeling voor een studiebezoek aan The European Institute of the Media te Hatfield.
Bedrag : 14.115 fr. Groot-Brittannië.
18. Nationaal Instituut voorbereiding op pensioen voor de organisatie van een studienamiddag „Oudere werknemers en nieuwe technologieën” te Steenokkerzeel.
Bedrag : 4.125 fr. België.
19. Elcker-Ik voor een studiereis naar Nederland.
Bedrag : 6.300 fr. Nederland.
20. Stichting Lodewijk De Raet voor een studiereis i.v.m. decentralisatie van het Jeugd- en Cultuurbeleid en i.v.m. gemeentelijke autonomie.
Bedrag : 10.480 fr. Denemarken.
21. Universitair Consultatiecentrum SJERP voor deelname aan het Internationaal Congres met als thema „Vrouwen en Gezondheid” te Costa Rica.
Bedrag : 30.000 fr. Costa Rica.
22. Vlaams Centrum voor Volksontwikkeling voor deelname aan de NIACE annual study conference te Hatfield.
Bedrag : 5.625 fr. Groot-Brittannië.
23. Tibetaans Instituut Karma voor een zomerstage onder de leiding van de meester schilder Gega Lama.
Bedrag : 20.000 fr. Indië.

24. Culturele Centrale Midden Zuid-West-Vlaanderen voor een studiereis naar Zeeland.
Bedrag : 21.000 fr. Nederland.

25. Nederlandse Commissie voor de Cultuur voor een studiereis naar Berlijn.
Bedrag : 49.500 fr. W.-Duitsland.

26. Trefcentra voor een studiereis naar Koblenz.
Bedrag : 6.228 fr. W.-Duitsland.

27. Federatie van Vlaamse Erkende Culturele Centra voor een studiereis naar de D.D.R.
Bedrag : 24.000 fr. D.D.R.

28. Projekt Gemeentelijk Emancipatiebeleid voor een studiereis naar Nederland.
Bedrag : 15.750 fr. Nederland.

29. Internationale van Oorlogstegenstanders voor deelname aan een internationale conferentie in Engeland.
Bedrag : 16.500 fr. Groot-Brittannië.

30. FLEJA voor de organisatie van het tiende FLEJA-weekend.
Bedrag : 8.400 fr. België.

31. Elcker-Ik voor een studiereis naar Nederland.
Bedrag : 23.458 fr. Nederland.

32. Wederzijds Hulpbetoon voor deelname aan het Europees Seminarie te Paderborn.
Bedrag : 7.188 fr. W.-Duitsland.

33. TOGS voor deelname aan studiedagen in Saderbrücken.
Bedrag : 3.123 fr. W.-Duitsland.

34. Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid voor deelname aan een Internationaal Seminarie te Strobl.
Bedrag : 10.508 fr. Oostenrijk.

35. Masereelfonds voor het bijwonen van colloquia te Wien.
Bedrag : 30.000 fr. Oostenrijk.

36. La Verda Stelo voor de organisatie van Internationale Avonden met gastsprekers.
Bedrag : 39.750 fr. België.

37. Tibetaans Instituut Karma voor een Internationale Stage in Indië.
Bedrag : 49.000 fr. Indië.

38. Humanistische Organisatie Ontwikkelingssamenwerking voor een prospectiereis naar Senegal, Mali en Burkina Faso.
Bedrag : 28.275 fr.

39. Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid voor de deelname aan het congres „Labor Education and Educating Labor” te New York.
Bedrag : 15.600 fr. U.S.A.

40. V.C.V.O. voor deelname aan de studieconferentie „Flexibiliteit en Vorming” te Amsterdam.
Bedrag : 12.450 fr. Nederland.

41. U.C.O.S. voor deelname aan het congres van de Senegalese Vereniging ENDA in Thiès.
Bedrag : 49.500 fr. Senegal.

42. Intermedium voor een studiereis naar Berlijn.
Bedrag : 23.265 fr. W.-Duitsland.

43. TOGS voor deelname aan het colloquium „Charter van het Gezin” te Straatsburg.
Bedrag : 3.015 fr. Frankrijk.

44. TOGS voor deelname aan „Union Internationale des organismes Familiaux” te Parijs.
Bedrag : 6.705 fr. Frankrijk.

45. TEIB voor deelname aan de 8ste Internationale Suzuki-Conferentie te West-Berlijn.
Bedrag : 45.000 fr. W.-Duitsland.

46. VCVO voor deelname aan het congres „Welcom” (Welzijn en Computers) te Bussum.
Bedrag : 25.080 fr. Nederland.

47. Theater Stap voor deelname aan het „Second European Colloquium Sevilla”.
Bedrag : 10.500 fr. Spanje.

48. ATD Vierde Wereld voor de deelname aan de bijeenkomst van de verdedigers van de mensenrechten.
Bedrag : 100.000 fr. Frankrijk.

Bijlage 5

Openbare bibliotheeksector

1. Vlaamse Blindenbibliotheek voor de deelname aan het IFLA-congres te Londen.
Bedrag : 14.720 fr. Groot-Brittannië.
2. Vlaamse Bibliotheekcentrale voor de organisatie van een congres naar aanleiding van het 10-jarige bestaan te Antwerpen.
Bedrag : 49.500 fr. België.
3. Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatie voor deelname aan het IFLA-congres te Brighton.
Bedrag : 12.000 fr. Groot-Brittannië.
4. Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatie voor een studiereis naar de Duitse Openbare en Schoolbibliotheken te Glabeck, Gütersloh en Munster.
Bedrag : 23.250 fr. Duitsland.
5. Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek voor deelname aan het IFLA-congres te Brighton.
Bedrag : 6.000 fr. Groot-Brittannië.
6. Vlaamse Blindenbibliotheek voor de ontvangst van een Nederlandse gastspreker ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Vlaamse Pluralistische Blindenbibliotheek.
Bedrag : 3.900 fr. België.

109.370

Zendingen buiten akkoord bibliotheekwerk

- 1) Zending naar Rijswijk Nederland : 7.649 fr.
- 2) Zending naar Den Haag Nederland : 5.550 fr.
- 3) Zending naar Nice Frankrijk : 45.715 fr.
- 4) Zending naar IFLA-congres Brighton Groot-Brittannië : 288.050 fr.
- 5) Zending naar Duitse Bondsrepubliek : 13.134 fr.

360.098

Bijlage 6

Bijzondere dossiers

- Toelage aan de Stichting Auschwitz : 250.000 fr.
- Toelage aan de Vereniging Autisme voor studiereis in Amerika : 300.000 fr.
- Toelage aan JECI-MIEC : 450.000 fr.
- Toelage aan het Algemeen Nederlands Congres : 450.000 fr. (toelage 1986 — in 1987 betaald).
- Toelage aan Jeugd en Muziek voor Internationaal Muziekkamp : 375.000 fr.
- Toelage aan Algemeen Nederlands Verbond : 1.400.000 fr.
- Toelage 1987 aan Algemeen Nederlands Congres : 450.000 fr.
- Toelage (eerste deel) aan het Platform voor Voluntariaat voor internationaal congres : 485.000 fr.
- Toelage aan het C.A.B.N. : 200.000 fr.

4.360.000 fr.

Bijlage 7

Subsidies amateuristische kunstbeoefening 1987

- Musica Nova** : deelname aan de internationale koorwedstrijd te Spittal — Oostenrijk : 8 tot 13 juli 1988.
Bedrag : 37.500 fr.
- V.T.B. — V.A.B. : ontvangst van een groep uit Baden-Bei-Wien — Oostenrijk, ter gelegenheid van folklorefeest Hallo Baden : 17 oktober 1987.
Bedrag : 37.500 fr.
- Koninklijke Fanfare „De Eendracht” : reis naar Pitztal — Tirol, ter gelegenheid van haar eeuwfeest : 18 tot 25 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Cantemus : deelname aan het Internationaal Muziekfestival van Cantonigros — Spanje : 21 tot 28 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Kortrijks Gemengd Koor : ontvangst van het Janacekkoor — Tsjecho-slowakije : 9 tot 13 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Gelmelzwaaiers : Deelname aan Internationaal Folklorefestival te Murfreesboro Tennessee — U.S.A. : 1 tot 10 mei 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Antwerps Bachkoor : concertreis naar Boedapest — Hongarije : 15 tot 23 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

De Speleman Klein-Brabant : culturele uitwisseling met Sierakowiche — Gdansk — Polen : 18 tot 30 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Het lijsternestje : concert naar Praag : 18 tot 25 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

West-Vlaamse Volkskunstensemble „Die Rooselaer” : ontvangst groepen uit verschillende landen ter gelegenheid van hun 11e Internationaal Folklorefestival.
Bedrag : 37.500 fr.

De Vlasbloem : Internationale culturele uitwisseling te Elmshorn — Duitsland : 28 tot 31 mei 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstgroep „De Krekels” : deelname aan het festival Mondial de folklore de Drummond-Ville-Canada : 2 tot 19 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Koninklijke harmonie „Kunst en Vreugd” : ontvangst van de groep Tambour-corps uit Neheim-Duitsland : 28 tot 30 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Vagantes Morborum : deelname aan het Internationaal Koortreffen te Montreux — Zwitserland : 21 tot 25 april 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Schola Cantorum : deelname 27e Rassegna Internazionale di Cappelle Musicale te Loreto — Italië : 22 tot 26 april 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstgroep „Die Spelemei” : deelname aan Internationale Folklorefestivals te Balkany en Szervas — Hongarije : 20 tot 28 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Brass-Band Willebroek : ontvangst van de Heer Steven Mead, solist uit Engeland : 28 februari 1987.
Bedrag : 5.250 fr.

Scherminkelharmonie : ontvangst van de groep Swaele Music Centre — Groot-Brittannië : 22 tot 26 mei 1987 ter gelegenheid van 40-jarig bestaan Scharminkelharmonie.
Bedrag : 37.500 fr.

Gregoriaans O. -L.-Vrouwkoor van Abele-Watou : concertreis naar Straatsburg — Frankrijk : 21 tot 24 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Knapenkoor „In dulci jubilo” : deelname aan de 9e Shrewbury International Music Festival te Shrewsbury : Groot-Brittannië : 8 tot 23 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volksdansgroep Toon en Tine : ontvangst groepen uit verschillende landen ter gelegenheid van hun 4e Internationaal Volksdansfestival.
Bedrag : 37.000 fr.

Volksdansgroep Lange Stien : ontvangst Poolse Volksdansgroep Wielkopole uit Nekla op basis van culturele uitwisseling : 19 tot 25 april 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Koninklijke Fanfare St. Cecilia : deelname viering 750 jaar bestaan van Gladenbach : 27 — 28 juni 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Euregio Maas-Rijn : stage van de Euregio Maas-Rijn Jeugdorkesten : 17 tot 25 april 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Imago Stijl : uitwisseling met de organisatie „People to people” Israël : 12 tot 22 april 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

De Passanten : culturele uitwisseling — New York : april 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Mistral : deelname culturele manifestaties te Wallis en Meer van Genève : 30 juli tot 8 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

De Heidebiekens : deelname culturele animatie te Leysin : 11 tot 20 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volksdanscentrale voor Vlaanderen : uitwisseling informatie met de organisatie Cemea — Rome — Italië : 19 tot 23 maart 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Meisjeskoor Virga Jesse : concertreis — culturele uitwisseling te Praag — Tsjechoslowakije : 30 juni tot 4 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Expressiegroep Vredon : culturele uitwisseling met Griekenland, Athene, Delphi, Tripolis, Patras : 14 tot 28 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Aarschots Jeugdkoor : concertreis naar Vorderhornbach — Oostenrijk : 19 tot 26 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Kunstgroep Nele : voorbereidingsreis op hun lustrumviering naar New-York, Washington : 11 tot 20 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Vlaamse Federatie van Jonge Koren : ontvangst gemengd koor Carmina uit Barcelona 1 tot 10 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Socialistisch Centrum voor Amateuristische Kunstbeoefening (SO-CAK) : deelname aan een studiebijeenkomst te Rotterdam — Nederland : 17 januari 1987.
Bedrag : 2.654 fr.

Koninklijke Harmonie St. Cecilia : 165 jarig bestaan van deze Harmonie — Internationale Muzikale en culturele uitwisseling — ontvangst buitenlandse groepen : 14 — 16 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstgroep „De Mandoerse” Internationale uitwisseling Siatista — Griekenland : 18 — 26 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volksdansgroep „Pajottenland” culturele uitwisseling ontvangst volksdansgroep Rondo uit Flisa — Noorwegen : 30 juli — 16 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Creachor : deelname aan het 9e int. Kinderfestival in Turkije : 13 tot 27 april 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Brass-Band Willebroek : deelname Europees Kampioenschap voor Brass-bands te Nottingham — Groot-Brittannië : 2 mei 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Brass-Band Willebroek : concertreis Friesland — Nederland : 10 — 11 oktober 1987.
Bedrag : 20.000 fr.

Konk. Fanf. St.-Cecilia — Leest : Internationale Concertwedstrijd voor Harmonieën, ontvangst groepen uit de U.S.A. — Italië : 19 — 20 september 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Gemengd Zangkoor Maria-Kring Gent : culturele uitwisseling met het Poolse Koor „Collequim Novum uit Olsztyn : 5 tot 14 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Saxofoonorkest — De Eendracht — Zwijndrecht : culturele uitwisseling met Musikkfreunde Idstein — Duitsland : 23 — 24 mei 1987.
Bedrag : 23.250 fr.

A.K.V.T. — Gent : ontvangst speelgroep „La Cueva” Mexico : 13 — 14 september 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Pro-Misica-Beverst : concertreis op uitnodiging van de Kapelmeeester van Notre Dame Parijs : 23 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

K.F. St. Cecilia — **Hombeek** : deelname Internationale Musikan-
tentreff te Rostock-Duitsland : 3 tot 13 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Kon. Stockheimer Harmonie St. Elisabeth-Dilsen Stokkem : ontvangst van Spaanse Harmonie Orkest „Amposta” als culturele uitwisseling : 7 tot 11 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

K.F. De Kunstminnaars — Kasterlee : Culturele uitwisseling ter gelegenheid van hun 110-jarig bestaan — ontvangst muziekvereniging en zangkoor uit Rietz — Oostenrijk : 17 tot 21 juni 1987.
Bedrag : 37.000 fr.

K.F. De Woudfanfare — Houthulst : concertreis naar Mamaia — Roemenië : 18 - 25 juli 1987 : de Woudfanfare is gerangschikt in tweede afdeling van de provinciale tornooien van West-Vlaanderen.
Bedrag : 37.500 fr.

Euroweekend Malle-Oostmalle : Internationale Muziekwedstrijd Ontvangst uit verschillende landen : 22 tot 24 mei 1987.
Bedrag : 35.000 fr.

Merksems Jeugd en Kinderkoor — Merksem : deelname Europalia Munchen 30 — 31 juli — 1 — 2 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Harmonie Slyps — Slypskapelle — Moorslede — culturele uitwisseling met een Oostenrijks Korps : ontvangst 24 — 27 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Jeugdharmonie Burleske — Gullegem : concertreis naar Finland, muzikale uitwisseling 29 juli tot 12 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Kon. Harmonie „Hoop in de toekomst” — Lommel — deelname Muziekfeesten te Niederburg — Duitsland : 16 — 17 mei 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Kon. Fanfare Volksopbeuring — Massemen : ontvangst Duitse Muziekvereniging Internationale Culturele uitwisseling : 1 — 3 mei 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Rondinella — Knokke-Heist : concertreis met optredens te Luxemburg en Echternach : 23 — 26 april 1987.
Bedrag : 30.000 fr.

De Konsinjoorkes — Kontich-Waarloos : culturele uitwisseling met Kinder- und Jugendchor Duisburg te Duisburg Duitsland : 28 febr. tot 6 maart 1987.
Bedrag : 18.750 fr.

Die Ghespeelkens — Wilrijk : culturele uitwisseling deelname Festival „Diane D’Or” te Jambol Bulgarije : 13 — 20 april 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Kunstgroep Alkuone — Aalst : verschillende optredens in Frankrijk 13 — 27 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Zonhovense Leeuweriken — Zonhoven : concertreis te Leusden — Amsterdam — Soest : 4 — 7 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Meisjeskoor Rundadinella — Kluisbergen — Ronse : concertreis te Lund — Stockholm — Zweden : 13 — 24 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volksdansgroep Brabo Spoor Antwerpen : deelname aan een Internationaal Folklorefestival te Joensuu — Finland : 9 juni — 16 juni 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Kindervolksdansgroep Vlijtigh ende Boos — Izegem : culturele uitwisseling met Kindergrüppe te Hajos Hongarije : 13 — 22 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Brass-Band Union — Buizingen : uitwisselingsconcert met de The Hangleton Band of Hove Groot-Brittannië : 25 — 26 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Harmonie Noordlimburgse Muziekacademie Overpelt : internationale uitwisseling met Halmstad (Zweden) en Turku (Finland) : 17 — 27 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Europees Filharmonisch Orkest van de Gemeenschap : deelname aan verschillende festivals in Frankrijk en Spanje : 9 — 19 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstgroep Die Boose — Izegem : culturele uitwisseling met Holmfirth — Groot-Brittannië : 18 — 20 april 1987.

S.O.C.A.K.-Gent : studiereis naar Utrecht en Amsterdam : juni 1987.
Bedrag : 2.562 fr.

Toneelvereniging Reynaert — Melsele : deelname Festival in Holzhausen — Oostenrijk : 16 — 19 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstgroep „De Boezeroenen” — Kuringen : deelname internationaal Folklorefestival te Bursa — Turkije : 7 — 22 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Jeugdkoor „De Demerklokjes” — Hoeselt : deelname Internationaal Zangfestival te Vila Nova de Gaia Portugal : 10 — 14 april 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstgroep „Reintje Vos” — Antwerpen : deelname Volkskunstfestival te Kopenhagen — Denemarken : 18 — 23 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Koninklijke Fanfare „Vermaak en Kunst” — Lille : culturele uitwisseling te Dornhau — Duitsland : 12 — 16 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstgroep „Reuzegom” — Leuven : deelname Volkskunstfestival te Machico Madeira : 19 — 26 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

De Leeuwerekenaers — Dendermonde : deelname wereldfestival te Detroit — USA 20 — 27 juni 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

N.V.K.T. Lieven Vercaempst : deelname aan het 18de AITA Congres te Utrecht — Nederland : 21 — 27 augustus 1987.
Bedrag : 18.750 fr.

Drieske Nijpers — St. Gillis-Waas : internationaal volkskunstfestival te St. Gillis-Waas : ontvangst volksdansgroepen uit verschillende landen : 12 — 13 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstgroep „Edelhart” — Zottegem : deelname aan het Volkskunstfestival te Matyoföld — Hongarije : 24 juli — 3 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

De Heer Nico Neyens — Neerpelt : deelname als jurylid en als vertegenwoordiger van de Vlaamse Blaasmuziek aan drie festivals in het buitenland : 24 juni — 12 juli 1987.
Bedrag : 25.200 fr.

De Schalmei — Mol : culturele uitwisseling met zangkoor te Cobh-Cork — Ierland 12 — 23 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Koninklijke Harmonie St. Catharina — Kortesseem : ontvangst Amerikaanse groep Blue Lake te Kortesseem : 30 juni 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstgroep Lange Stien — Beveren : culturele uitwisseling volkskunstgroep Wichopolanië te Nekla — Polen : 16 — 25 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Atelier-theater Deurne : deelname Internationaal Poppenspelfestival te Praag — Tsjechoslowakije 3 tot 9 juli 1987.
Bedrag : 13.350 fr.

Rondinella — Knokke-Heist : culturele uitwisseling concertreis te Vacen Budapest — Hongarije 19 tot 29 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Katholiek Vormingswerk voor Landelijke Vrouwen — Merelbeke : culturele uitwisseling ontvangst groep uit Amsterdam : 22 november 1987.
Bedrag : 15.000 fr.

Muziekverbond van België : Brussel : Deelname aan het internationaal congres te Meran — Italië 15 — 18 oktober 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Vlaamse Volkskunstbeweging : Antwerpen : deelname aan de 24ste Europeade voor Europese volkscultuur 30 juli tot 2 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Praetorius Gezelschap — Bornem : kooruitwisseling : ontvangst Frans koor „Ensemble vocal de la côte basque” uit Bayonne Frankrijk 11 — 19 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Cantate Domino — Aalst : concertreis te Leningrad, Moskou — U.S.S.R. 1 — 11 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

FA-MI-LA koor — Berchem Antwerpen : culturele uitwisseling met het Kodaly koor te Komlo Hongarije 19 — 26 april 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Vlaamse Federatie van Jonge Koren — Gent : deelname Internationaal Concours te Varna Bulgarije 14 — 17 mei 1987.
Bedrag : 14.250 fr.

Algemeen Nederlands Zangverbond — Antwerpen : deelname aan verschillende congressen in Nederland juni — juli 1987.
Bedrag : 20.729 fr.

L.R.V. Producties — Bilzen : deelname theatercursus rond non-verbaal theater te Montreal — Canada — 6 — 19 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Expressiegroep Vredon — Aalst : ontvangst dansgroep uit Bulgarije, Internationale culturele uitwisseling — 21 tot 28 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Gemengd Koor Silvatica — Bilze : concertreis naar Mittenaar — Offenbach-Duitsland : 26-27 september 1987.
Bedrag : 23.250 fr.

D'Oude Kapel — Gent : culturele uitwisseling met dansgroep Eleftheria te Athene — Patras-Griekenland : 15 tot 25 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Hasselts A Cappelia koor — Hasselt : Concertreis naar Lüdenschheid — Duitsland : culturele uitwisseling met de Lüdenschneider Männer — Ge Sanguerein : 26 — 27 september 1987.
Bedrag : 23.250 fr.

Volkskunstgroep Nele — Grimbergen : deelname Internationaal Festi Rose of Tralee — Ierland — 21 tot 27 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstensemble : „Die Rooselaar” — Oostrozebeke deelname World Folk Fest te Springville — U.S.A. — 22 juli tot 10 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Sint-Maartenkoor — Stevoort-Hasselt : concertreis naar Bremen — Duitsland — deelname aan de Europese koordagen — 18 tot 20 september 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

F.U.S.T. Landelijk — Gent : uitwisselingsprogramma 1986-1987 van het Multatuli theater uit Gent en het Piccollo theater uit Amsterdam waarbij respectievelijk in Gent en Amsterdam een toneelweekend werd georganiseerd. Deze subsidiëring werd berekend op basis van de geldende subsidies : voor uitwisselingen in de AKB-sector tussen Vlaanderen en Nederland.
Bedrag : 40.898 fr.

Sint-Sebastiaangilde — Wester10 — Internationale culturele uitwisseling volksdansen — volksmuziek — vendelen te Tiszafüred — Siofok — Hongarije 9 — 16 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Kunstgroep Nele — Dendermonde — Internationale culturele uitwisseling : internationale culturele uitwisseling met Lozere — Frankrijk — 1 — 13 juli 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Meisjeskoor Virga Jesse — Hasselt — concertreis naar Trieste — Italië — 27 tot 31 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Kon. Muziekmaatschappij „Casino” Tongeren — culturele uitwisseling met de stad Heerlen — Nederland — 5 september 1987.
Bedrag : 11.250 fr.

Toneelvereniging „Ontwikkeling door ontspanning” Parike-Brake1 — ontvangst theater Rosenheim — Beieren — Duitsland — 18 tot 22 november 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Zangkoor „Margoda” — Diepenbeek — culturele uitwisseling met het Tivolikoar te Eindhoven — 11 oktober 1987.
Bedrag : 6.000 fr.

Schuttersgilde St. Sebastiaan — As : deelname aan het Europees Koningschieten met optocht te Lippstadt — Duitsland — 12-13 september 1987.
Bedrag : 15.720 fr.

Schutterij St.-Dionysius — Opoeteren : deelname aan het 50-jarige Jubileum van de Oud Limburgse Schuttersfederatie te Venlo-Nederland 5-6 september 1987.
Bedrag : 7.746 fr.

Schutterij St.-Martinus — Kinrooi : deelname aan het 50-jarige Jubileum van de Oud Limburgse Schuttersfederatie te Venlo-Nederland 5 — 6 september 1987.
Bedrag : 9.495 fr.

Schutterij St.-Martinus — Niel : deelname aan het 50-jarige Jubileum van de Oud Limburgse Schuttersfederatie te Venlo-Nederland 5 — 6 september 1987.
Bedrag : 9.060 fr.

Schutterij St.-Sebastiaan — Grote-Brogel : deelname aan het 50-jarige Jubileum van de Oud Limburgse Schuttersfederatie te Venlo-Nederland 5 — 6 september 1987.
Bedrag : 10.388 fr.

Schutterij St.-Martinus — Kinrooi : deelname aan het 50-jarige Jubileum van de Oud Limburgse Schuttersgilde te Venlo-Nederland 5 — 6 september 1987.
Bedrag : 8.025 fr.

Verbond voor Vlaamse Volkskunst — Antwerpen : deelname aan de 30ste Brabantse dag te Heeze-Nederland 30 augustus 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Jeugdconcertband — Lier : deelname aan het internationale muziekwedstrijd voor Harmonie-orkesten te Wembley Conference Center London — Groot-Brittannië — 14 november 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Volkskunstgroep Die Boose — Izegem : ontvangst buitenlandse groepen ter gelegenheid van een Internationaal Kindervolksdansfestival te Izegem 2 — 4 oktober 1987.
Bedrag 37.500 fr.

Die Ghespeelkens — Wilrijk : ontvangst van 35 leden van het Oostenrijks koor uit Burgenland ter gelegenheid van Europalia 1987 — 28 oktober — 4 november 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Choraël Muys Antwerps Kathedraalkoor — Antwerpen : deelname aan het Internationaal Congres Pueri Cantores te Rome. Optreden in de Audiëntiezaal van het Vatikan — 28 december 1987 — 1 januari 1988.
Bedrag : 37.500 fr.

D'Oude Kapel — Gent : ontvangst van de beroemde Italiaanse specialiste Barbara Spati om een cursus Italiaanse Renaissancedans te bezorgen 19 — 23 december 1987.
Bedrag : 37.500 fr.

Zanggroep **Aveland** — Hoeselt : optreden in de Notre-Dame te Parijs op uitnodiging na zorgvuldige selectie en deskundige beoordeling 27 — 28 juni 1987.
Bedrag : 49.500 fr.

3.983.327

Bijlage 8

Wat de Internationale kredieten in de Kunstsector betreft werd in 1987 **109,7** miljoen besteed, verdeeld in de sectoren als volgt :

— Letteren en Dramatische Kunst :	38 miljoen
— Film en Muziek :	29,7 miljoen
— Beeldende Kunst en Musea :	42 miljoen

109,7 miljoen

1. Beeldende Kunst

Een bedrag van 5 miljoen werd besteed voor het uitzenden van individuele Vlaamse kunstenaars of galerijen die deze kunstenaars in het buitenland brengen.

Aan de Biënnale van Sao Paulo werd 3,250 miljoen besteed.

Europalia kreeg een toelage van 12 miljoen.

Project Henry Vandeveld in Finland 4 miljoen.

Permeke in Hannover en Italië (Ferrara) 1,2 miljoen.

Project Belgio Oggi, 800.000 (15 Vlaamse kunstenaars Rome : Luk Van Soom, Jan Vercruysse, Philippe Van Snick, Don Van Severen, Narcisse Tordoir, Walter Swennen, Guy Rombouts, Panamarenko, Bernd Lohaus, Jef Geys, Paul Gees, Filip Francis, Leo Copers, Guillaume Bijl, Sigefride Hautman).

Terugtransport Vlaamse Expressionisten uit Fort Lauderdale (V.S.) 2 miljoen.

Tentoonstelling Rubens en zijn Tijd in Genua en Firenze, 1 miljoen.

Belgisch Huis in Keulen, 1,5 miljoen, o.a. Jan Fabre en Michel Martens.

Tentoonstelling „Hongaars Keramiek”, Museum Sierkunst in Gent, (Cultureel akkoord) 1.000.000 fr.

Tentoonstelling „Finse Keramiek in het Museum voor Sierkunst in Gent, 750.000 fr. (cultureel akkoord).

Masereeltentoonstelling in China (terugtransport) 400.000 fr. (cultureel akkoord).

Tentoonstellingen Kunstambacht in het I.C.C., 500.000 fr. (cultureel akkoord).

Tsjechisch Kubisme : 250.000 fr. (cultureel akkoord).

José Vermeersch in Mexico (Museo de Arte Moderno) 1,5 miljoen.

Tentoonstelling Roger Wittevrongel in Gordes, 300.000 fr.

Architectuurtentoonstelling Resurgam naar Polen, 200.000 fr.

Voor het overige : tussenkomst voor kleinere tentoonstellingen binnen en buiten cultureel akkoord.

2. Muziek en Film

a) Muziek : de grote uitgaven

Festival van Vlaanderen in het kader van Flanders Technology (Chicago symphony Orchestre), 400.000 fr.

Ballet van Vlaanderen naar China, 2,5 miljoen.

Toernee Filharmonisch Orkest van Vlaanderen in Duitsland en Oostenrijk, 600.000 fr.

Dansproject Antwerpen in Shanghai, 450.000 fr.

Europees centrum voor Opera en Vocale Kunst, 2,5 miljoen.

Internationaal Dansfestival, Klapstuc, 1,5 miljoen.

Orgelweek in Brussel, 100.000 fr.

Alex de Vries (buitenlands student), 350.000 fr.

Vlaams Kamerorkest van Brussel in de Verenigde Staten, 500.000 fr.

1 Fiamminghi in de Verenigde Staten, 450.000 fr.

ANZ, ontvangst jaarcongres, 600.000 fr.

b) Film

Filmfestival Venetië, 1.250.000 fr.

Filmdagen in Utrecht, 200.000 fr.

Venezolaanse Week, 140.000 fr. (cultureel akkoord).

Femi (Flemish European Media Institute), Scenarioschrijvers, 4.000.000 fr.

Filmfestival Venetië, 600.000 fr.

Filmfestival Cannes, 950.000 fr.

In de muziek en Filmsector zijn er heel wat beperkte toelagen en zendingen van individuele musici, duo's of kleine ensembles, voor circa 10 miljoen.

3. Letteren en Dramatische Kunst

A) Letteren :

Stichting Vertalingen, 4,2 miljoen.

2,7 miljoen ondersteuning Tijdschrift Septentrion, Ons Erfdeel en het Jaarboek Franse Nederlanden.

Kinderboekenmarkt Bologna, 150.000 fr.

Poésie Flamande d'aujourd'hui, 230.000 fr. (aankoop).

Brochure New Books in Flanders, 280.000 fr.

Europese Veren. Ter Bevordering Poëzie, verblijf buitenlandse dichters, 300.000 fr.

Aankoop van boeken in vertaling (o.a. **Lampo**) 600.000 fr.

Toelagen aan vertalers : 500.000 fr.

Deelname Frankfurter Buchmesse, 950.000 fr.

B) Dramatische Kunst

Buitenlandse projecten in receptieve centra (De Singel, De Vooruit, Nieuwpoort, Beursschouwburg, Stuc, Limelight), 12 miljoen.

Subcommissie Teateruitwisselingen met Nederland, 3,6 miljoen.

Uitzenden dans en teatergroepen :

Rosas : 2,6 miljoen

Pat Van **Hemelrijk** : 900.000 fr.

Needcompany, 2 miljoen

Wisseltheater (Michel Ann De **Mey** en Wim Van de Keybus) 1 miljoen

Amsterdam Culturele Hoofdstad, 1,5 miljoen (deelname Vlamingen), o.a. Tone **Brulin**.

Jan Fabre — Israël, 560.000 fr.

Mallemt, 800.000 fr.

Poppentheaterfestival Dommelhof, 200.000 fr.

Bijlage 9

Internationale kredieten 1988

Algemeen overzicht van verdeling

(in frank)

Sektor	Binnen akkoord	Buiten akkoord	Subtotaal per sektor
Algemene Projecten	3.000.000	8.350.000	11.350.000
Beeldende Kunst	5.950.000	9.850.000	15.800.000
Film	600.000	10.350.000	10.950.000
Muziek	5.025.000	9.000.000	14.025.000
Podiumkosten	7.675.000	18.500.000	26.175.000
Literatuur	—	13.300.000	13.300.000
Subtotaal :			
Algemeen tot.			91.600.000

Verdeling Internationale kredieten 1988

(in frank)

Bedrag	
A) Algemene projecten : algemeen totaal : 11.350.000	
Binnen akkoord	
Berlijn : Europese Cultuurstad 1988	3.000.000
Subtotaal	3.000.000
Buiten akkoord	
Project Rijsel 1988	2.000.000
Project USA (OMWAL)	1.600.000
Toelagen kleinere projecten	4.750.000
Subtotaal	8.350.000
B) Sector Beeldende kunst : algemeen totaal : 15.800.000	
Canada : TT. Rubens en zijn tijd	nihil
Denemarken : TT. Vlaamse Kunst „Louisianemuseum”	600.000
Groot-Brittannië : P.M.	250.000
Hongarije : TT. Yvan Theys	350.000
Ierland : Viering 1000 jaar Dublin	800.000
Indonesië : Beurs grafische Kunst Kasterlee	70.000
Israël : TT. Hedendaagse Vlaamse Kunst of Tekeningen van Rubens	900.000
Italië : Jan Cox in Rome	650.000
Marokko : TT. Marokkaanse schilderkunst in Vlaanderen	450.000
Nederland : TT. Gust De Smet (50 j. Belgenland)	950.000
Quebec : (Uitwiss. Museumdesk. + desk. hedendaagse kunst	100.000
Tunesië : Zending + ontvangst kunstenaar (o.a. Tun. kunstenaar in Kasterlee)	80.000
U.S.S.R. : Rubens en zijn tijd — Leningrad	750.000
Subtotaal	5.950.000
Buiten akkoord	
Toelagen Commissie Beeldende Kunst (met inbegrip van toelage voor EIGHTY — 750.000 fr.)	4.700.000
Biënnale Van Venetië	3.400.000

	(in frank)
	Bedrag
Projecten met landen waarmee geen cult. akkoorden zijn afgesloten (o.a. USA-Zwitserland)	1.000.000
Europalia Japan 1989 — Voorschotten n.a.v. zendingen 1988	750.000
Subtotaal	9.850.000

C) Film : algemeen totaal : 10.950.000

Binnen akkoord	
Canada : Retrospectieve Delvaux en Toronto	100.000
Groot-Brittannië : P.A.	50.000
Japan : Zending 1 deskundige	75.000
Joegoslavië : Sturen films Intern. Fest. Krans + Fest. Animatiefilms Zagreb	75.000
Tunesië : Sturen van films Filmdagen van Carthago	50.000
U.S.S.R. : Vlaamse filmdagen (3 zendingen + films)	250.000
Subtotaal	600.000
Buiten akkoord	
Filmfestivals in België (Gent, Antwerpen, Genk, e.a.)	1.200.000
Femi-Internationaal	3.000.000
Deelname aan buitenlandse festivals en markten	2.800.000
Steun voor Vlaamse Filmproducties (dubbing, ondertiteling, buitenlands scenarist of andere buitenlandse medewerkers)	1.400.000
Internationale filmpublicaties	450.000
Europees Jaar van Film en T.V.	1.500.000
Subtotaal	10.350.000

D) Muziek : algemeen totaal : 14.025.000

Binnen akkoord	
Brazilië : Sigiswald Kuypken en groep, geven van lessenconcerten — juli '88	275.000
Canada : Ontvangst muziekgroep	150.000
DDR : Zending Vlaams ensemble	50.000
Finland : Zending „Nieuwe Muziekgroep”	150.000
Frankrijk : Collegium Vocale + Chapelle Royale naar U.S.A.	750.000
Ontvangst Ensemble Contemporain	400.000
Griekenland : Sturen klein ensemble (max. 12 p.)	275.000
Groot-Britt. P.M.	200.000
Japan : Ontvangst pianist	250.000
Luxemburg : Uitwisseling kleine ensembles	200.000
Mexico : Concerttoernooi Pandora	200.000
Nederland : Subcommissie Muziek	1.700.000
Oostenrijk : Ontvangst ensemble in kader van Festival van Vlaanderen	75.000
Quebec : Prijs hedendaagse muziek + zending lp.	150.000
Deelname groep Festival d'Été Quebec	200.000
Subtotaal	5.025.000
Buiten akkoord	
Reis Ballet van Vlaanderen naar USA	1.200.000
Andere projecten zoals het sturen naar het buitenland van Collegium Vocale Filharmonie van Vlaanderen 1 Fiamminghi e.a.	7.800.000
Werking ECOV	
Subtotaal	9.000.000

(in frank)

	Bedrag
E) Podiumkunst : algemeen totaal : 26.175.000	
Binnen akkoord	
Bulgarije : Ontvangst poppentheater (7 p.)	250.000
China : Rondreis I.N.S.	900.000
	+
	* 900.000
D .D .R. Rondreis non-verbaal gezelschap	150.000
Frankrijk : ROSAS-Needcie-V. Hemehijck-Fabre	500.000
Griekenland : Sturen van visueel improvisatietheater	100.000
Groot-Britt. : P.M.	500.000
Italië : Kinderboekenbeurs Bologna	350.000
Joegoslavië : Deelname aan Intern. Ontmoeting Bled + Zagreb + Int. Symposium critici en experts podiumkunsten	125.000
Nederland : Subcommissie Theateruitwissel.	3.600.000
Noorwegen : Optreden Rosas	375.000
Quebec : Ontvangst Theatergroep	150.000
Zweden : Organiseren van dans- en theatervoorstellingen	375.000
Subtotaal	7.675.000

Buiten akkoord	
Prospecties van STUC — VOORUIT — Beursschouwburg — Nieuwpoort-Limelight AB e.a.	400.000
Vlaamse Club Luxemburg — Werking 88	150.000
Mallemunt 1988	800.000
V.Z.W. De Singel (*zie K.N. 19.1.88)	4.500.000
Internationaal Theatertijdschrift Articles (VTI)	1.000.000
Optredens buitenlandse groepen in Vlaanderen	3.500.000
Optredens Vlaamse groepen in buitenland (andere dan Schaamte/Kaai)	2.000.000
V.Z.W. Schaamte/Kaai (Rosas-Need e.a.)	3.000.000
V.Z.W. Troubleyn/Fabre (zie K.N. 19.01.88)	—
Werking I.T.I.	300.000
Manifestaties in Belgisch in Huis Keulen	1.000.000
Deelname W. Tillemans — Europees Theat. fest. (Israël)	1.000.000
Distributietoelage buitenland RIOT 88	500.000
Zendingen Muziek + Podiumkunsten	350.000
Subtotaal	18.500.000

F) Literatuur : algemeen totaal : 13.300.000

Binnen akkoord	
Buiten akkoord	
Stichting vertalingen — werkingstoelage '88	4.200.000
Deelname buitenlandse boekenmarkten	2.250.000
Brochure „New Books in Flanders”	950.000
Stichting „Ons Erfdeel” — Monumenten	2.200.000
Deelname Vlaamse auteurs + steun aan buitenlandse literaire manifestaties	350.000
Aankoop + verspreiding vertalingen	1.000.000
Toelagen aan literaire vertalers (cfr. Kabinetsnota A6/MN/AD/040488-15.10.87)	1.200.000
Europees centrum ter Bevord. Poëzie Leuven	500.000
Zendingen	350.000
Subtotaal	13.300.000

Bijlage 10
Overzicht internationale kredieten

1. Vergelijking 1987-1988

SECTIE — ART.	1987		1988	
	Krediet vóór overdracht fonds S. 22 — art. 70.09.02	Krediet na herverdeling	Sectie - artikel	Krediet
Jeugd — S. 39 art. 41.01.02	4,0			6,3
Volksontw. Sectie 40 art. 41.01.02	10,7			12,3
Bibliotheken Sectie 41 art. 41 .01.02	1,4			1,4
Totaal		28,1		20,0
Film — Sectie 45 — art. 41 .01.02	35,0			
Letteren — Sectie 46 — art. 41.02.02	36,7		S 42	
Muziek — Sectie 47 — art. 41 .01.02	35,0		art. 41.01.02	
Musea — Sectie 48 — art. 41.02.02	35,0			
Totaal	141,7	129,7		100,0
		157,s		120,0
Sport — Sectie 52 — art. 12.26.02	1,0			1,0
AROL — Sectie 78 — art. 12.21.02	0,3			0,3
— art. 12.22.02	0,2			0,7
Algemeen totaal		159,3		122,0

2. Bijkomende middelen die het gevolg zijn van initiatieven genomen door de Vlaamse Gemeenschap :

2.1. Tentoonstelling „De Vrouw in het Rijk van de Farao's” :

De organisatie van deze tentoonstelling heeft aan de Vlaamse Gemeenschap een nettowinst van 18,4 miljoen Bfr. opgeleverd. Van dit bedrag is er in 1987 6,1 miljoen Bfr. toegewezen geworden aan de sektor der Schone Kunsten.

Het saldo — 12,3 miljoen Bfr. — werd in 1988 als volgt verdeeld :
Sektor jeugd-volksontwikkeling : 1,3 miljoen Bfr.
Sektor Schone Kunsten : 11,0 miljoen Bfr.

2.2. Tentoonstelling „De Azteken” : voor deze tentoonstelling die onlangs werd afgesloten verwacht men een netto-opbrengst van ongeveer 15,0 miljoen Bfr. Ook deze middelen zullen onmiddellijk geherinvesteerd worden.

3. De toelage aan het V.C.C. „De Brakke Grond” wordt betaald uit het pakket der Schone Kunsten en bedraagt 19,4 miljoen Bfr.

BIJLAGE 3

KULTUURKONSUMPTIE IN VLAANDEREN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	
A. PROBLEEMSTELLING	
B. METHODOLOGIE	
C. KONKRETE REALISATIE EN RAPPORTERING : :	
D. INGEVOERDE CROSSINGS	
KULTUURKONSUMPTIE IN VLAANDEREN	
1. KULTURELE KONSUMPTIE IN VLAANDEREN ..	
1.1. Bezoekfrequentie kulturele voorstellingen	
1.2. Vergelijking met vroeger	
1.3. Vergelijking met de toekomst	
1.4. Bekendheid kulturele plaatsen en manifestaties	
1.5. Bezoek kulturele plaatsen	
1.6. Reden niet gaan	
1.7. Stimulans om te gaan	
1.8. Informatie-aanbod	
1.9. Te verwezenlijken	
2. KWALITATIEVE VERGELIJKING KULTUUR ...	
2.1. Vlaanderen / Nederland	
2.2. Vlaanderen / Wallonië	
3. VLAAMSE KULTUUR OP SCHOOL	
4. DE BELANGRIJKSTE VLAMINGEN IN DE KULTURELE SEKTOR	
ANALYSE PER KULTUURDOMEIN	
1. TENTOONSTELLINGEN	
2. MUSEA	
3. MUZIEK	
3.1. Bekendheid Vlaamse liederen	
3.2. Liederenspakket op school	
4. FILM	
4.1. Filmliethebbers	
4.2. Filmtaal	
4.3. Filmvoorkeur	
4.4. Plaats van kijken	
4.5. Bioskoop	
4.6. Video	
4.7. Satelliet-televisie	
4.8. Bekendheid Vlaamse film	
5. TONEEL	
6. BIBLIOTHEEK	
7. LITERATUUR	
7.1. Schrijvers	
7.2. Vlaamse werken uit de literatuur	
7.3. Boeken / romans	
8. VLAAMSE STEDEN	
8.1. Steden met beschermde gebouwen	
8.2. Mooiste monument, markt, plaats	
8.3. Lelijkste monument, markt, plaats	
9. HET BEHOUD VAN VLAAMSE MONUMENTEN .	
10. SCORE PER KULTUURDOMEIN	
DE VLAAMSE PERS	
1. KRANT	
1.1. Leesgewoonte	
1.2. Beste krant	
2. WEEKMAGAZINE	
2.1. Leesgewoonte	
2.2. Beste tijdschrift	
3. MAANDBLAD	
4. ARTIKELS OVER KUNST EN KULTUUR	
ALGEMEEN	
1. FEESTDAG VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP .	

2. BELG OF VLAMING ?
3. HET BELGISCH NATIONAAL VOLKSLIED : : : : :
4. DE VLAAMSE LEEUW
5. DE VLAAMSE LEEUW ALS VLAAMSE HYMNE : :
6. ALGEMEEN NEDERLANDS OF DIALEKTEN ? . . .
7. AANTAL ANALFABETEN
8. DE IJZERTOREN

CONCLUSIE

INLEIDING

A. Probleemstelling

Het is duidelijk dat de maatschappij de laatste jaren in al haar geledingen onderhevig is geweest aan socio-economische **veranderingen** die op een ingrijpende manier zowel het individueel als collectief leven hebben aangetast.

De zich snel evoluerende Westerse samenleving heeft tot gevolg gehad dat het individu zich in alle situaties heeft moeten aanpassen, dus ook wat betreft zijn vrije tijd.

Een mens, die nu 70 jaar is, zou de wereld waarin hij geboren werd niet meer herkennen.

De term „vrije tijd” heeft een andere betekenis gekregen, het aandeel ervan in het dagelijks leven is aanzienlijk vermeerderd. Zo ontstond het probleem om deze vrije tijd op te vullen, creatief door te brengen.

Eén van de middelen om deze vrije tijd op een optimale en bevredigende manier op te vullen is het deelnemen aan kulturele manifestaties die de mens toelaat om zich op te voeden, om tot geestelijke ontplooiing te komen.

Maar men stelt vast dat de kloof tussen de mens en de kulturele web die hem omringt steeds maar groter werd en wordt.

Eén van de factoren die daartoe heeft bijgedragen is de enorme ontwikkeling van de communicatiemedia die het universum van de mens heeft uitgebreid, die een informatiemaatschappij heeft gecreëerd, die hem de mogelijkheid gaf om zich te „kultiveren”.

Echter, deze ontwikkeling bracht niet het gewenste resultaat met zich mee, de kulturele behoeften van de mens namen een secundaire plaats in.

Niet de kulturele rijkdom heeft aan waarde ingeboet maar wel de mens die zijn prioriteiten aan andere domeinen gaf.

Een kultuurarme mens verliest zijn menselijke identiteit, zijn eigen waarden, zijn kennis en de opvoeding die hem mens maken.

Een andere en voornaamste faktor die geleid heeft tot een „gedekultiveerde” samenleving is het feit dat men misschien kultureel onvoldoende heeft ingespeeld op de socio-ekonomische veranderingen in de Vlaamse samenleving.

Hoe ervaart de mens de kulturele beleving, wat zijn heden ten dage zijn kulturele interesses, hoe evalueert hij de cultuur en wat zijn zijn verwachtingen ?

Bij al deze vragen zijn we stilgestaan om een dieper inzicht te verkrijgen in de aktuele toestand op kultuurgebied in Vlaanderen en op de sociokulturele veranderingen die zich voordoen met het oog op het uitstippelen van een aangepast kultuurbeleid nu en voor de nabije toekomst.

B. Methodologie

We hebben geopteerd voor een kwantitatief ad-hoc onderzoek dat werd uitgevoerd bij 995 Vlamingen, verspreid over de 5 Nederlandstalige provincies.

Deze studie werd over drie weken verspreid, van 14 maart tot 8 april 1987. De face-to-face interviews werden bij de respondenten thuis zelf afgenomen teneinde een optimaal verloop van de interviews te bekomen en het bood tevens de mogelijkheid om de antwoorden van de ondervraagde te controleren.

De steekproefmethode was gebaseerd op adressen ad-random getrokken uit kiezerslijsten van representatief genomen Vlaamse gemeenten.

De vragenlijst duurde gemiddeld 1 uur en aan de hand van een combinatie van gesloten en open vragen van verschillende types verkreeg men een duidelijk beeld van de aktuele gedragingen en de wensen van de Vlaming m.b.t. Cultuur in het algemeen.

Er werd gewerkt met ervaren en professionele enquêteurs teneinde eventuele tekortkomingen en vertekeningen van resultaten te vermijden.

De statistische standaardafwijking bij deze studie bedraagt 3,16 % .

C. Konkrete realisatie en rapportering.

Het **BURKE® BELGIUM** team dat zich met de konkrete realisatie van het onderzoek bezighield stond onder leiding van Marc **HOFMANS**, Wetenschappelijk Directeur, Germanist, **ex-verantwoordelijke** voor de Nederlandstalige afdeling van het Interuniversitair Instituut voor **Opiniepeiling** en ex-assistent VUB, geassisteerd door Jean-Benoît **SCHRANS**, licentiaat Pers- en **Communicatiewetenschappen** RUG.

D . Ingevoerde crossings

In de rapportering zult u naast de belangrijke vaststellingen steeds een tabel vinden die als hulpmiddel dient om de resultaten te staven.

Hiervoor hebben we geopteerd om naast de totalentabel steeds de percentages van de mannen en de vrouwen aan te duiden, dit omdat we van mening zijn dat het onderscheid naar geslacht in relatie tot het onderzoeksobject de meest relevante informatie biedt.

Vanzelfsprekend, daar waar er significante verschillen of **tendenzen** optreden zult u eveneens relevante crossings aantreffen.

Ingevoerde crossings zijn :

- * Geslacht
- * Leeftijd
- * Provincie
- * Beroep
- * Inkomenpositie
- * Onderwijstype
- * BelgMaming
- * Burgelijke Staat

1. Geslacht

man :	N=421
vrouw :	N=571

2. Leeftijd

18-24 :	N=151
25-34 :	N=249
35-44 :	N=217
45-54 :	N=158
55-64 :	N=154
65+ :	N=63

3. Provincie

West-Vlaanderen :	N=180
Oost-Vlaanderen :	N=254
Antwerpen :	N=258
Limburg :	N=130
Vlaams-Brabant :	N=171

4. Beroep

hoger kader :	N=14
lager kader :	N=9
bediende :	N=200
geschoolde arbeider :	N=127
ongeschoolde arbeider :	N=38
landbouwer :	N=5
hogere ambtenaar :	N=5
ambtenaar :	N=37
werkloos, student :	N=242
zelfstandige :	N=72
vrij beroep :	N=5
huishoudster :	N=249
geen antwoord :	N=5

5. Inkomenspositie

< 15.000	N=28
15-20.000	N=10
20-25 .000	N=39
25-30.000	N=57
30-40.000	N=111
40-50.000	N=95
50-60.000	N=71
60-80.000	N=66
80.000 en >	N=31
geen antwoord	N=472

6. Onderwijstype

lager onderwijs	N=80
rijksonderwijs	N=164
vrij onderwijs	N=740
ander onderwijs	N=11

7. BelgMaming

Voelt men zich Belg of Vlaming ?

Belg :	N=396
Vlaming :	N=545
Beide :	N=31

8. Burgelijke Staat

vrijgezel :	N=151
samenwonend :	
(inwonend)	N=249
gehuwd :	N=217
wettelijk gescheiden :	N=158
weduwnaariweduwe :	N=154
geen antwoord :	N=63

Bij de tabellering werden de respondenten die geen antwoord geven op een bepaalde vraag uit de tabellen geweerd daar men slechts relevante informatie wenst te verkrijgen.

Daar waar een speciale categorie „weet niet / zonder antwoord” is voorzien treft men wel een percentage aan van respondenten die geen specifiek antwoord kunnen geven.

Kultuurconsumptie in Vlaanderen

1. Kulturele consumptie in Vlaanderen

1.1. Bezoekfrequentie kulturele voorstellingen

De kulturele consumptie in Vlaanderen is bijzonder laag !

De Vlaamse bevolking heeft in het algemeen weinig of zelfs geen interesse om naar kulturele manifestaties te gaan.

De opera, de operette, het klassiek concert en het popconcert hebben een bijzonder kleine aantrekkingskracht wat aantoont dat vooral de muzikale manifestaties weinig in de belangstelling staan.

De bibliotheken hebben vaste bezoekers, doch toch nog 59 % van de Vlamingen gaat nooit een boek ontlennen.

frekwentie N=995	1 per maand	2 - 6 jaar	1 per jaar	bijna nooit	NOOIT
Toneelvoorstelling	4	26	18	18	35
Museum		20	17	17	44
Bibliotheek	24	7		7	59
Boekenbeurs	1	2	26	8	63
Kabaret, kleinkunst	1	8	13	16	63
Klassiek concert	1	4	5	8	80
Popconcert				5	84
Opera, operette	1	5		8	82
Andere muziek	1	10	8	8	72
Ballet	1	4		9	80
Tentoonstelling :					
- schilderkunst	3	15	11	13	58
- beeldhouwkunst	2	8	7	11	73
- fotografie	2	5	8	11	74

Bezoekplaats

Antwerpen op de eerste en vervolgens Gent zijn de meest bezochte steden om naar kulturele manifestaties of tentoonstellingen te gaan.

Antwerpen scoort heel hoog (88 %) voor zijn boekenbeurs en Brussel is het centrum voor popconcerten (46 %).

a) Toneelvoorstelling

Enkel Antwerpen (47 %) en Gent (29 %) zijn van betekenis voor toneel.

toneelvoorstelling	% TOT N=221	% MAN N=87	% VROUW N=134
Antwerpen	47	46	47
Gent	29	32	26
Neerpelt	6	5	7
Brussel	6	5	7
Kortrijk	5	5	5
De kust	4	1	5
Brugge	3	6	2
	2	1	2

b) Kabaret, kleinkunst

Voornamelijk Antwerpen (55 %) en vervolgens Gent (21 %) zijn de centra van de kabaret- en kleinkunst.

kabaret, kleinkunst	% TOT N=110	% MAN N=46	% VROUW N=64
Antwerpen	55	54	55
Gent	21	24	19
Leuven	7	4	9
Brussel	5	7	5
Neerpelt	5	2	
Kortrijk	5	4	5
De kust	2	2	2
Eeklo		2	—

c) Opera, operette

Antwerpen : 48 % :

Gent : 33 %

opera, operette	% TOT N=90	% MAN N=37	% VROUW N=53
Antwerpen	48	51	45
Gent	33	35	32
Kortrijk	7	8	6
Leuven	6	5	6
Brugge	2	—	4
Brussel	2	—	4
Brussel	2	—	4

d) Ballet

Zelfde beeld : Antwerpen (42 %) scoort het hoogst.

ballet	% TOT N=93	% MAN N=24	% VROUW N=69
Antwerpen	42	42	42
Gent	28	22	30
Kortrijk	6	6	6
Brussel	18	23	9
Leuven	7	8	
Brugge	4	—	6

e) Museum

Antwerpen (44 %) en Gent (21 %) zijn de meest bezochte steden voor hun musea.

museum	% TOT N=141	% MAN N=60	% VROUW N=80
Antwerpen	44		
Gent	21	32	24
Brussel	15	15	15
Brugge	11	12	10
Kortrijk	6		
De kust	2	3	4

f) Het klassiek concert

De Vlamingen gaan meestal naar Antwerpen (51 %) voor het bijwonen van een klassiek concert.

klassiek concert	% TOT N=74	% MAN N=30	% VROUW N=43
Antwerpen	51		
Gent	28	33	30
Brugge	4	3	2
Brussel			5
Kortrijk	3	—	2

g) Pop-concert

De centra van pop-concerten zijn Brussel (46 %) en Antwerpen (40 %).

	% TOT N=57	% MAN N=30	% VROUW N=27
pop-concert	46	43	
Brussel	40	40	48
Antwerpen			41
Gent	12	17	7
Leuven	2	—	4

h) Andere muziekvoorstelling

	% TOT N=66	% MAN N=30	% VROUW N=36
andere muziekvoorstelling	46		
Antwerpen	29	17	42
Gent		13	39
Brugge	8		3
Brussel	8	10	6
Neerpelt	3	—	6
De kust	3	7	
Leuven	3	3	3

i) Bibliotheek

Antwerpen (52 %) en Gent (23 %) hebben de meestbezochte bibliotheken.

	% TOT N=93	% MAN N=37	% VROUW N=56
ballet			
Antwerpen	52	60	46
Gent	23	24	21
	7	3	9
Kortrijk	5	—	10
Eeklo	5	8	4
Neerpelt	4	3	5
Brussel	2	3	2

j) Boekenbeurs

De boekenbeurs van Antwerpen heeft een hoge bezoekfrequentie.

	% TOT N=159	% MAN N=68	% VROUW N=90
boekenbeurs			
Antwerpen	88	91	86
Gent		4	3
Brussel	3	2	4

k) Tentoonstelling schilderkunst

Opnieuw Antwerpen (46 %) en Gent (23 %).

	% TOT N=92	% MAN N=35	% VROUW N=55
tentoonstelling schilderkunst			
Antwerpen	46	46	46
Gent	23	26	22
	10	20	4
Brussel	5	—	7
De kust	4	—	7

1) Tentoonstelling beeldhouwkunst

Antwerpen scoort hoog met 66 %

	% TOT N=59	% MAN N=23	% VROUW N=35
tentoonstelling beeldhouwkunst			
Antwerpen	66	70	63
Gent	17	17	17
Brussel	7		9
Leuven	5	4	6

m) Tentoonstelling fotografie

Brussel (22 %) komt op gelijke voet te staan met Gent (20 %), maar Antwerpen (53 %) voert nog steeds de leiding.

tentoonstelling fotografie	% TOT N=49	% MAN N=25	% VROUW N=23
Antwerpen	22	56	48
Brussel		16	30
Gent	20	20	22
De kust	2	4	—

De meerderheid van de trouwe bezoekers van kulturele manifestaties gaat voornamelijk naar Antwerpen (73 %) :

hoe vaak/ waar ?	% TOT N=223	% 1/ MAAND N=26	% 2 - 6/ JAAR N=99	% 1/ JAAR N=60	% BIJNA NOOIT N=36	% NOOIT N=2
Antwerpen	46	73	49	37	39	—
Gent	28	15	28	30	36	—
Neerpelt	6		7		6	—
Leuven	6	4	6	7	3	—
Brussel	5			8	3	—
Kortrijk	4	4	3	7	8	—
Kust	3	—	2	7	3	—
Brugg	2	—	1	3	3	—
Eeklo		—	—	—	—	100

1.2. Vergelijking met vroeger

Bij de vergelijking met de vroegere bezoekfrequentie stelt men heden ten dage een **dalend** van de kultuurconsumptie vast.

Voor al toneel, musea en bibliotheken vertonen een dalende trend.

1 op 3 Vlamingen ging vroeger meer naar toneelvoorstellingen !

VROEGER	% MEER	% HETZELFDE	% MINDER
Toneelvoorstelling	33	51	17
Bibliotheek	29	60	12
Musea	23	63	15
Kabaret, kleinkunst	20	71	9
Opera, operette	16	75	9
Tentoonstelling			
Schilderkunst	16	75	9
Andere muziek	15	79	6
Ballet	12	80	8
Klassiek concert	12	82	6
Popconcert	12	80	8
Tentoonstelling			
Fotografie	9	84	7
Beeldhouwkunst	8	85	8

1.3. Vergelijking met de toekomst

In de nabije toekomst valt er een stagnatie van de **kultuurconsumptie** te verwachten.

De percentages die wijzen op de bereidheid om meer naar kulturele manifestaties te gaan zijn betrekkelijk laag.

De oorzaken van de algemene stagnatie vindt men terug in tabel 1.6 aan waar men de redenen van het „niet-bezoeken” nagaat.

TOEKOMST	% MINDER	% EVEN VEEL	% MEER	% WEET NIET
Toneelvoorstelling	3	53	28	16
Tentoonstelling				
Schilderkunst		56	19	21
Musea	3	58	16	20
Kabaret, kleinkunst	5	58		22
Tentoonstelling				
Beeldhouwkunst		59	14	24
Fotografie	5	58	13	25
Bibliotheek	3	63	13	21

TOEKOMST	% MINDER	% EVEN VEEL	% MEER	% WEET NIET
Ballet concert	4	55	12	26
Operaconcert	7	57	12	27
Operaconcert	7	58	10	27
Boekenbeurs	3	65	7	28
			7	25

1.4. Bekendheid kulturele plaatsen en manifestaties

De hier aangehaalde kulturele plaatsen zijn in het algemeen vrij goed bekend, met uitzondering van „het Kaaitheater” en „het NTG”.

Het Ballet van Vlaanderen (83 %) is het meest gekend, gevolgd door Het Festival van Vlaanderen (81 %), niet toevallig kulturele manifestaties die niet plaatsgebonden zijn.

ja, kent . . .	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Het Ballet van Vlaanderen	83	79	85
Het Festival van Vlaanderen	81	83	80
De Koninklijke Vlaamse Schouwburg	75	76	74
De Muntchouwburg	73	76	71
De Koninklijke Nederlandse Schouwburg	72	73	70
Het Mechels Miniatuurtheater	72	73	72
Het Philharmonisch Orkest van Vlaanderen	70	70	70
De Ancienne Belgique	68	72	65
Het Internationaal Filmgebeuren	67	72	64
De Beursschouwburg	64	68	62
De Gentse Opera	64	65	63
De Singel	50	52	49
NTG	35	37	33
Het Kaaitheater	18	21	16

1.2. Bekendheid kulturele plaatsen volgens provincie

A. Het Ballet Van Vlaanderen

Het Ballet Van Vlaanderen is het meest gekend in Oost-Vlaanderen (92 %) en Antwerpen (87 %).

Ballet Van Vl.	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
ja	83	71	92	87	24	78
neen	17	29	8	13		22

B. Het Philharmonisch Orkest van Vlaanderen

Slechts de helft (52 %) van de Limburgers kent het Philharmonisch Orkest van Vlaanderen. De bekendheid is het grootst in Oost-Vlaanderen (81 %).

Philh. Orkest	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
ja	30	64	89	25	52	68
neen					48	32

C. De Singel

De Singel is logischerwijze het meest bekend in Antwerpen (77 %), maar het is interessant op te merken dat het duidelijk een onbekende kulturele plaats is voor de Limburgers (29 %).

De Singel	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
ja	50	89	53	24	29	35
neen			47		71	65

D. De Muntschouwburg

De Limburgers blijken minder op de hoogte te zijn van het bestaan van de Muntschouwburg dan hun Vlaamstalige landgenoten.

	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=58	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
Munt- s c h o u w b u r g						
ja	73	71	87	69	62	70
neen	27	29	13	31	38	30

E. De Ancienne Belgique

Limburg scoort hier ook bijzonder laag (32 %). 84 % der Oost-Vlamingen kent het bestaan van de Ancienne Belgique.

	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
Ancienne Belgique						
ja	68	63	84	73	68	68
neen	32	37	16	27	32	32

F. De Beursschouwburg

Identiek aan voorgaande resultaten stelt men vast dat de Beurschouwburg een grote bekendheid geniet in Oost-Vlaanderen (80 %) tegen een kleine bekendheid in Limburg (44 %).

	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
Beurs- s c h o u w b u r g						
ja	64	62	80	61	44	66
neen	36	36	20	39	56	34

G. Het Mechels Miniatuurtheater

Het Mechels Miniatuurtheater scoort qua bekendheid significant lager in West-Vlaanderen (58 %).

	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
Mechels Miniatuurth.						
ja	72	58	78	77	65	72
neen	28	42	22	23	35	28

H. De Koninklijke Vlaamse Schouwburg

Analoog aan voorgaande resultaten komt aan het licht dat de bevolking van Oost-Vlaanderen duidelijk meer kulturele plaatsen kent en hier in het bijzonder wat betreft de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (86 %).

	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
K.V.S.						
ja	74	64	86	78	65	72
neen	26	36	14	22	35	28

1. De Gentse Opera

90 % van de Oostvlaamse bevolking kent de Gentse opera. Daarentegen is deze opera weinig gekend in Antwerpen (47 %) en in Limburg (48 %).

	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
Gentse Opera						
ja	64	69	90	47	48	60
neen	36	31	10	53	52	40

J. De Koninklijke Nederlandse Schouwburg

De voorgaande resultaten weerspiegelen zich opnieuw wat betreft de bekendheid van de Koninklijke Nationale Schouwburg. De bekendheid is kleiner in Limburg (44 %) en West-Vlaanderen (56 %).

K.N.S.	% T O T N=995	% W-VL N=180	% O - V L N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
ja	28	56	84	84	44	67
neen		44			56	33

K. Het NTG

Het NTG is enkel gekend in Oost-Vlaanderen (73 %).

N.T.G.	% T O T N=995	% W - V L N=180	% O - V L N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
ja	85	74	73	28	12	17
neen			27		88	83

L. Het Kaaitheater

Het Kaaitheater klinkt ook nog niet heel goed bekend in de oren van de Vlamingen.

Kaaitheater	% T O T N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
ja	18	13	24	24	10	14
neen	82	87	76	76	90	86

M. Het Festival Van Vlaanderen

Het Festival Van Vlaanderen is een goedgekende kulturele manifestatie in Vlaanderen.

Festival Van Vl.	% T O T N=995	% W - V L N=180	% O - V L N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
ja	81	79	92	84	70	73
neen	19	21	8	16	30	27

N. Het Internationaal Filmgebeuren

Het Internationaal Filmgebeuren scoort qua bekendheid eveneens goed, behalve in Limburg (39 %) en West-Vlaanderen.

Intern. Filmg.	% T O T N=995	% W - V L N=180	% O - V L N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL.BR N=171
ja	67	55	85	73	39	67
neen	33	45	15	27	61	33

1.5. Bezoek kulturele plaatsen

De grote bekendheid van deze kulturele plaatsen of manifestaties stemt echter helemaal niet overeen met het bezoeken ervan.

Men kan inderdaad vaststellen dat de Vlamingen zelden één van deze manifestaties meemaken. De Koninklijke Nederlandse Schouwburg is met 37 % de meest bezochte kulturele plaats, gevolgd door het NTG (34 %) en de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (30 %), doch de overige kulturele centra liggen ver achter.

is er al geweest	% TOT	% MAN	% VROUW
De Koninklijke Nederlandse Schouwburg	37	35	39
NTG	34	32	36
De Koninklijke Vlaamse Schouwburg	30	30	30
De Singel	24	21	25
Het Ballet van Vlaanderen	22	18	25
De Gentse Opera	21	20	23
Het Mechels Miniatuurtheater	19	18	20
De Ancienne Belgique	17	16	19
Het Festival van Vlaanderen	17	18	16
De Muntschouwburg	16	16	15

	% TOT	% MAN	% VROUW
is er al geweest			
Het Internationaal Filmgebeuren	16	19	13
Het Philharmonische Orkest			
van Vlaanderen	12	10	13
Het Kaaithheater	10	9	8

1.6. Reden niet gaan

De dalende cultuurconsumptie en de niet al te rooskleurige vooruitzichten zijn voornamelijk te wijten aan :

1. een totaal gebrek aan interesse voor de kulturele aangelegenheden

2. een gebrekkige informatievoorziening en de daarmee gepaard gaande onvoldoende kennis van het cultuurgebeuren.

	% TOT N=955	% MAN N=402	% VROUW N=550
reden niet gaan			
- -			
Geen interesse	57	59	55
Niet geïnformeerd	35	33	37
Te ver	16	14	17
Te duur	14	16	13
Geen opvang voor kinderen	10	7	12
Slechte dag van de week	8	7	9
Geen tijd	7	6	8
Slecht uur	5	5	5

Uit deze negatieve resultaten komt duidelijk aan het licht dat er nood is aan een informatie- en promotiecampagne om de cultuur dichterbij de mensen te brengen en hen aan te wakkeren om uit de kulturele slaap te komen.

1.7. Stimulans om te gaan

Voor 2 op 3 Vlamingen kan hen er niets toe aanzetten om in de toekomst vaker naar kulturele manifestaties te gaan.

35 % van diegenen die eventueel toch bereid zouden zijn om meer te gaan is van mening dat er meer informatie moet worden verstrekt aangaande de kulturele beleving in Vlaanderen terwijl 19 % van mening is dat de toegangsprijzen naar beneden moeten gehaald worden.

	% TOT N=319	% MAN N=126	% VROUW N=192
wat moet er worden gedaan			
Meer informatie	35	37	33
Goedkoper, reducties	19	24	16
Dichterbij	16	17	16
Meer vrije tijd creëren	10	11	9
Wachten tot kinderen ouder zijn	4	3	5
Kinderopvang	4		7
Gepast tijdstip	3	2	5
Interessanter programma	3	2	3
Beter vervoer	3		
Andere	14	13	15
Weet niet/z.a.	4	2	5

Andere : * meer met school gaan
* betere voorverkoop kaarten
* interesse opwekken

Een diepere analyse van de resultaten brengt aan het licht dat de algemene onverschilligheid voor het cultuurgebeuren in Vlaanderen vooral te wijten is aan een informatiegebrek.

Er is een behoefte aan informatie aanwezig (en interesse) waarop echter onvoldoende werd ingespeeld. Het gevolg daarvan is een kulturele apathie.

1.8. Informatie-aanbod

De helft van de Vlaamse bevolking vindt dat het onvoldoende informatie krijgt over het kunst- en cultuurgebeuren in Vlaanderen.

	% TOT N=926	% MAN N=394	% VROUW N=529
informatie			
voldoende informatie	51	51	51
onvoldoende informatie	49	49	49

Het informatie-aanbod van de kulturele manifestaties en ontwikkelingen is hoofdzakelijk gebrekkig in West-Vlaanderen en Antwerpen.

provincie	% TOT N=926	% W-VL N=177	% O-VL N=241	% ANTW N=248	% LIMB N=126	% VL.BR N=133
voldoende	51	38	62	44	54	58
onvoldoende	49	62	38	56	46	42

Hier ook fungeert de televisie als voornaamste **communicatiekanaal**.

provincie	% TOT N=188	% MAN N=73	% VROUW N=114
TV-programma's	59	38	38
Artsen/magazines	26	30	24
Brochures	10	11	10
Radioprogramma's	5	6	4

1.9. Te verwezenlijken

De Vlaamse bevolking heeft in het algemeen geen mening wat betreft initiatieven die men zou moeten nemen om de Kultuur dichterbij de mensen te brengen en om tot een kulturele verruiming te komen.

10 % wenst dat er een beter subsidiebeleid komt terwijl een niet te onderschatten percentage meer kulturele impulsen wil in de media en in het onderwijs.

De meerderheid (55 %) verkeert echter in de onverschilligheid.

te veranderen	% TOT N=514	% MAN N=267	% VROUW N=244
Beter subsidiebeleid	10	10	9
Meer cultuur in onderwijs	10	10	10
Meer cultuur in media	9	7	12
Duidelijk konkreet beeld	3	5	2
Financieel haalbaar	3	3	3
Andere	20	25	15
Geen interesse/weet niet	55	52	58

Andere : * financieel haalbaar
* steun geven aan kleine projecten
* bescherming van kunstenaars

2. Kwalitatieve vergelijking cultuur

2.1. Vlaanderen/Nederland

31 % van de Vlaamse bevolking vindt dat het kultureel niveau in Vlaanderen kwalitatief lager is dan in Nederland, terwijl 53 % beide op gelijke voet stelt.

Vlaanderen/Nederland	% TOT N=920	% MAN N=393	% VROUW N=524
Beter dan N	16		15
Even goed als N	53	48	56
Minder goed dan N	31	34	29

Het is interessant te kunnen vaststellen dat 72 % van de Vlamingen die in Vlaams Brabant wonen van mening is dat de cultuur in Vlaanderen even belangrijk is als in Nederland.

provincie	% TOT N=920	% W-VL N=173	% O-VL N=226	% ANTW N=238	% LIMB N=123	% VL.BR N=158
Beter dan N	16	17	16	19	20	8
Even goed als N	53	58	44	45	51	72
Minder goed dan N	31	24	40	36	29	20

2.2. Vlaanderen-Wallonië

- Daarentegen is bijna de helft van mening dat Vlaanderen het beter doet dan Wallonië en slechts een minimum percentage vindt dat de Waalse cultuur van groter belang is.

Vlaanderen/Wallonië	% TOT N=871	% MAN N=376	% VROUW N=492
Beter dan W	49		47
Even goed als W	44	4:	46
Minder goed dan W	7	8	7

Slechts 30 % van de inwoners uit Vlaams Brabant is van mening dat de cultuur in Vlaanderen kwalitatief hoger ligt dan in Wallonië.

provincie	% TOT N=871	% W-VL N=172	% O-VL N=207	% ANTW N=223	% LIMB N=114	% VL.BR N=153
Beter dan W	49	51	60	53	44	30
Even goed als W	44	42	32	38	52	63
Minder goed dan W	7	8	8	9	4	7

3. Vlaamse cultuur op school

Meer dan de helft van de Vlaamse bevolking vindt dat er op school onvoldoende aandacht wordt geschonken aan de Vlaamse cultuur.

Voorgaande resultaten wezen reeds op de aanwezigheid van een behoefte aan meer cultuurgerichte activiteiten in schoolverband.

voldoende aandacht	% TOT N=880	% MAN N=367	% VROUW N=510
ja	49	47	50
neen	51	53	50

Het is duidelijk, de initiatieven moeten er op gericht zijn om de cultuur in de scholen te introduceren of er althans meer belang aan te hechten.

te verbeteren	% TOT N=433	% MAN N=187	% VROUW N=244
Meer lessen algemene cultuur	22	23	21
Bezoeken toneel/theater	19	16	22
Meer activiteiten (aktief)	14	14	14
Motiveren, interesseren	13	11	14
uitleg muziek, zangles	10	10	11
Meer informatie	10	9	10
Bezoeken musea, kunst	10	9	10
Meer kulturele vakken	9		10
Schooltoneel, zelf toneel	6	6	6
Meer literatuur & lezen	6	6	5
Meer geschiedenis			
Vlaamse cultuur	5		3
Leerkrachten stimuleren	3	4	3
Uitleg over soorten cultuur	2	1	3
Andere	9	8	10
Weet niet/z.a	6	5	6

4. De belangrijkste Vlamingen in de kulturele sektor

Vlaanderen is rijk aan kulturele personages doch bij de vraag naar een bekend personage in Vlaanderen van de laatste jaren verkrijgt men een veelheid aan antwoorden.

Hugo Claus (26 %) is de meest bekende Vlaming in de kulturele sektor.

belangrijkste Vlamingen	% TOT N=601	% MAN N=277	% VROUW N=321
Anderen literatuur	30	34	27
Anderen kabaret/akteur	26	26	26
Hugo Claus	26	29	23
Anderen muziek	23	22	23
Anderen schilder	11	13	9
Will Tura	10	7	13
Anderen TV/radio	10	9	10

belangrijkste Vlamingen	% TOT N=601	% MAN N=277	% VROUW N=321
Patrick Dewael	9	11	7
Anderen politiek	9	10	8
	7	5	9
Yvonne Lex	7	7	7
Anderen sport	5	5	5
Johan Verminnen	4	3	5
Andere	19	18	21

Naast de literaire meester Hugo Claus zien we dat de muzieksector en de kabaret-akteurswereld in verhouding tot de overige **kultuurdomeinen** meer aanspreekt bij de Vlamingen.

Andere : * Louis Paul Boon
 * Jan Decleir
 * Jo De Meyere
 * Jef Geeraerts
 * Permeke
 * **Ernest** Claes
 * enz...

Analyse per kultuurdomein

1. Tentoonstellingen

Het is interessant vast te stellen dat toch 41 % van de Vlaamse bevolking vaker naar bepaalde exposities van kunstenaars wil gaan en in het bijzonder naar tentoonstellingen over schilderkunst en plastische kunsten.

welke exposities	% TOT N=140	% MAN N=59	% VROUW N=80
Schilder- en plastische kunst	41	39	43
Anderen schilderkunst	18	14	21
Klassieke schilderkunst	16	10	18
Moderne schilderkunst	8		6
Beeldhouwkunst			10
Fotografie	8	5	9
	16	23	15

De meerderheid wenst in de namiddag naar exposities te gaan.

– in de week : 63 %
 – op zaterdag : 81 %
 – op zondag : 80 %

2. Musea

In het algemeen houdt de helft (52 %) van de Vlaamse bevolking van musea.

houdt u van musea	% TOT N=991	% MAN N=419	% VROUW N=569
ja, veel	15	16	15
ja, nogal	36	35	37
neen, niet veel	22	25	20
neen, helemaal niet	26	24	28

22 % van de Vlamingen heeft nog nooit een museum in Vlaanderen bezocht.

reeds bezocht	% TOT N=961	% MAN N=411	% VROUW N=547
ja	78	80	77
neen	22	20	23

Het muzeumbezoek in het kader van de schoolactiviteiten is onregelmatig.

frekwentie met school	% TOT N=687	% MAN N=298	% VROUW N=388
vaak	12	10	14
soms	36	34	37
zelden	29	31	27
nooit	23	26	22

Men kan ook vaststellen dat heden ten dage meer **museumbezoeken** in schoolverband worden georganiseerd dan vroeger toen dit vrij onbestaande was.

leeftijd	% TOT N=687	% 18-24 N=130	% 25-34 N=185	% 35-44 N=150	% 45-54 N=95	% 55-64 N=90	% 65+ N=35
vaak	12	17	16	13	10	6	—
soms	36	41	43	39	33	20	14
zelden	29	38	29	25	35	17	23
nooit	23	5	12	23	23	58	63

Museumbezoeken in **groepsverband**, los van de school, zijn eveneens uiterst zeldzaam. 44 % van de Vlaamse bevolking zegt nooit een museum in groepsverband te hebben bezocht.

in groepsverband	% TOT N=693	% MAN N=300	% VROUW N=392
vaak	9	6	11
soms	29	28	30
zelden	19	21	16
nooit	44	45	43

in gezinsverband	% TOT N=705	% MAN N=310	% VROUW N=393
vaak	11	11	10
soms	32	32	31
zelden	22	19	24
nooit	36	38	35

Uit het onderzoek komt tevens aan het licht dat de meerderheid (66 %) van de Vlamingen nooit alleen naar een museum gaat.

alleen	% TOT N=664	% MAN N=297	% VROUW N=366
vaak	9	10	8
soms	16	22	12
zelden	9	12	6
nooit	66	56	75

De toegangsprijzen van musea zijn in het algemeen in overeenstemming met de verwachtingen van de bezoekers.

toegangsprijzen	% TOT N=779	% MAN N=341	% VROUW N=436
goed	89	88	91
te hoog	9		9
te laag	2	3	1

Qua bereikbaarheid en openingsuren van musea spreken de Vlamingen zich positief uit.

bereikbaarheid	% TOT N=798	% MAN N=349	% VROUW N=447
goed	79	83	77
gemakkelijk	7	5	8
te moeilijk	14	13	15

openingsuren	% TOT N=782	% MAN N=340	% VROUW N=440
goed	84	87	83
gemakkelijk	6	4	6
moeilijk	10	9	11

infrastructuur	% TOT N=775	% MAN 342	% VROUW 431
goed	58	57	60
matig	39	40	39
slecht	2	4	1

inrichting	% TOT N=781	% MAN N=342	% VROUW N=437
goed	66	64	68
matig	32	34	31
slecht	1	2	1

kwaliteit inhoud	% TOT N=776	% MAN N=340	% VROUW N=434
goed	66	68	64
matig	32	30	34
slecht	2	3	1

Bijna de helft van de Vlaamse bevolking heeft geen specifieke voorkeur voor een museum.

beste museum	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Weet niet/z.a.	47	41	51
Andere	15	15	15
Museum schone kunsten (Antwerpen)	5	6	4
Openluchtmuseum (Bokrijk)	4	5	3
Kongomuseum (Brussel)	4	5	4
Rubenshuis (Antwerpen)	4	5	4
Gruythuusemuseum (Brugge)	3	2	2
Museum volkskunde (Gent)	3	3	3
Paleis voor schone kunsten (Brussel)	2	4	2

De voornaamse criteria die de voorkeur voor een specifiek museum uitmaken zijn :

- * historische waarde (17 %)
- * veel bezienswaardigheden, uitgebreid (14 %)
- * mooie kunst, goede expositie (11 %)

reden beste museum	% TOT N=601	% MAN N=271	% VROUW N=328
Historische waarde	17	22	13
Veel te zien, uitgebreid	14	12	15
Mooie kunst, goede expositie	11	13	9
Leerrijk, informatief	9	11	11
Aantrekkelijk	9	9	10
Smaakvol ingericht, mooi	9	7	9
Grote variëteit	8	7	9
Mooi gebouw	6	6	6
Mooie omgeving	6	6	6
Goede sfeer	4	3	4
Goede inrichting	4	3	4
Leuk voor gezin, jeugd	3	2	4
Typisch Vlaamse kunst	3	3	2

	% TOT N=601	% MAN N=271	% VROUW N=328
reden beste museum			
Gemakkelijk bereikbaar	3	4	
Up-to-date, moderne kunst	3	3	2
Andere	9	10	
Weet niet/z.a.	17	16	17

De bekendheid van musea is heel groot.

	% TOT N=633	% MAN N=296	% VROUW N=336
2 andere musea die u kent			
Rubenshuis (Antwerpen)	13	16	11
Het Steen (Antwerpen)	10	13	7
Vleeshuis (Antwerpen)	9	7	11
Gruythuuseum (Brugge)	9	8	10
Museum Schone Kunsten (Antwerpen)	9	8	9
Kongomuseum (Brussel)	7	7	7
Museum Schone Kunsten (Gent)	6	6	6
Schone Kunsten (ongepreciseerd)	6	5	6
Openluchtmuseum Bokrijk	5	5	6
Paleis voor Schone Kunsten (Brussel)	5	4	5
Plantin Moretus (Antwerpen)	5	4	5
Andere	56	60	52

De meerderheid (89 %) van de Vlamingen vindt de voordelige toegangsprijzen voor gezinnen interessant, doch dit wil niet zeggen dat het om die reden meer naar musea zou gaan.

	% TOT N=947	% MAN N=397	% VROUW N=548
voordelige toegangsprijzen			
Zeer interessant, zou meer gaan	24	22	25
interessant, zou niet meer gaan	65	65	65
niet interessant	11	13	10

3. Muziek

3.1. Bekendheid Vlaamse Liederen

Bij de vraag naar de drie bekendste liederen zijn „Klokke Roeland”, „De Vlaamse Leeuw” en „Vlaanderen mijn land” het winnend tiercé, drie liederen die het glorieus verleden van Vlaanderen huldigen.

	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Vlaamse liederen			
Klokke Roeland	38	39	38
De Vlaamse Leeuw	32	33	31
Vlaanderen mijn land	32	34	30
Op de purperen heide	31	28	35
Bronsgroen eikenhout	28	29	28
Drie/vier weverkens	26	27	25
Kempenland	23	25	22
Hoog op de gele wagen	20	20	20
Vliegt den blauwvoet	13	13	13
Tinneke van heule	11	12	10
Daar bij die molen	4	5	3

Bij de „andere” treft men een veelheid aan oude en recente liedjes aan die men hier allen moeilijk kan opnoemen

3.2. Liederenspakket op school

Het Vlaams liederenspakket krijgt volgens de meerderheid (58 %) van de Vlaamse bevolking onvoldoende aandacht op school.

	% TOT N=931	% MAN N=387	% VROUW N=541
waardecijfer aandeel liederenspakket			
1 (helemaal geen aandacht)	18	18	18
2	25	27	23
3	15	12	17

waardecijfer aandeel liederenpakket	% TOT N=931	% MAN N=387	% VROUW N=541
4			
5	28 8	28 9	28 8
6	5	4	5
7 (heel veel aandacht)	1	1	1

4. Film

4.1. Filmliefhebbers

82 % van de Vlaamse bevolking houdt van film.

houdt van film	% TOT N=990	% MAN N=417	% VROUW N=570
ja, heel veel	26	27	25
ja, veel	27	28	27
ja, nogal	29	29	30
neen, niet veel	11	9	13
neen, helemaal niet	7	7	6

4.2. Filmtaal

De taal van de film speelt voor de helft van de cinefielen geen rol.

filmtaal	% TOT N=808	% MAN N=346	% VROUW N=461
Alle, om het even	46	49	44
Engels	34	32	35
Frans	17	15	18
Nederlands	16	18	15
Vlaams	16	14	18
Amerikaans	14	13	15
Andere	8	9	7
Weet niet	1	1	1

4.3. Filmvoorkeur

Uit het onderzoek blijkt dat de Vlaamse bioskoopfilm op een betrekkelijk laag niveau staat. 44 % van de Vlaamse bevolking heeft geen voorkeur voor een bepaalde Vlaamse bioskoopfilm. Dit percentage is tevens groter bij de vrouwen (49 %) dan bij de mannen (38 %).

beste Vlaamse film	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
De witte van Zichem	12	17	9
De vlasschaard	6	7	5
De leeuw van Vlaanderen	5	7	
Mira	4	4	4
Pallierter	3	2	3
Brussels by night			2
Crazy love	2	2	3
Paniekzaaiers	2		2
Zware jongens	2	2	1
Enz. .			
Andere	10	9	11
Weet niet/z.a.	44	38	49

4.4. Plaats van kijken

Films worden logischerwijze vooral thuis (94 %) bekeken. 41 % van de Vlaamse bevolking gaat naar de bioskoop en 24 % beschikt reeds over een videorecorder.

kijkplaats	% TOT N=968	% MAN N=413	% VROUW N=552
Televisie (thuis)	41	40 95	42
Bioskoop (thuis)	24	24	24
In zaal (gehuurd)	4	3	
In culturele centra	3	3	3
Andere	1	1	1

4.5. Bioskoop

Minder dan de helft (41 %) van de Vlamingen gaat naar de bioskoop. (zie vorige tabel)

hoe vaak	% TOT N=396	% MAN N=165	% VROUW N=231
> 1 keer per week	4	2	3
2 à 3 keer per maand	15	5	10
1 keer per maand	21	21	21
3 à 4 keer per jaar	47	39	52
< 1 keer per jaar	13	13	13

Men kan vaststellen dat in het algemeen de mannen iets vaker naar de bioskoop gaan dan de vrouwen.

Slechts een miniem percentage (8 %) van de bioskoopbezoekers gaat niet in gezelschap films bekijken.

Dit gezelschap bestaat in de eerste plaats uit de echtgenoot : 58 %.

gezelschap	% TOT N=378	% MAN N=150	% VROUW N=228
echtgenoot (vriend(in))	58	47	65
kinderen	50	53	48
andere	18	13	22
	2	3	2

Uit bovenstaand tabel blijkt ook dat de mannen minder met hun vrouw naar de bioskoop gaan dan omgekeerd.

43 % van de bioskoopbezoekers geeft maandelijks meer dan 200 BF uit aan films.

maandelijks bedrag bioskoop	% TOT N=398	% MAN N=166	% VROUW N=232
< 200 fr.	57		59
200 - 499 fr.	24	22	25
500 - 999 fr.	14	18	12
1000 - 1999 fr.	5	7	3
2000 fr. en meer	—	—	—

Slechts 1 op 5 Vlaamse bioskoopbezoekers geniet van reducties ; in de eerste plaats betreft het studenten die dan ook vaker naar de bioskoop gaan (zie bezoekfrequentie van de leeftijdscategorie 18-24 j die veel hoger ligt dan bij de overige categorieën).

De avonturenfilms en de romantische films trekken het meest aan : de voorkeur van de vrouwelijke bioskoopbezoekers gaat vooral uit naar romantische films (65 %) terwijl de mannen meer avontuurlijk geïnspireerd zijn (65 %).

Mannen houden ook meer van politiefilms (40 %) en gewelddadige films (24 %) dan de vrouwen, respectievelijk 21 % en 8 %.

genre film	% TOT N=396	% MAN N=165	% VROUW N=231
Avonturenfilm	58	65	53
Romantische film	54	39	65
Filos./psych. film	45	38	49
Komische film	37	44	33
Politiefilm	29	40	21
Tekenfilms	26	19	31
Science fiction	16	23	11
Gewelddadige films	14	24	8
Popfilms	10	15	7
Andere	9	8	10

4.6. Video

Reeds 24 % van de huisgezinnen beschikt over een video.

94 % van de videobezitters bekijken hun tapes thuis. 86 % van de videofilms worden gehuurd, 11 % gekocht en 9 % ontleend van familie of vrienden.

	% TOT N=185	% MAN N=75	% VROUW N=110
huren			
> 1 keer per week	25	31	21
1 keer per week	40	35	43
andere maand	36	35	36

	% TOT N=187	% MAN N=76	% VROUW N=111
genre film			
Avonturenfilm	72	74	71
Romantische film	61	53	67
Komische film	48	54	43
Politiefilm	44	53	39
Filos/psych. film	33	33	32
Tekenfilms	29	28	31
Geweldfilm	27	41	18
Science fiction	25	30	22
Popfilms	8	13	4
Andere	13	17	10

Bij de vergelijking van de films die in de bioskoop worden bekeken en die door middel van de video op de televisiescherm worden bekeken kan men vaststellen dat de Vlamingen thuis meer verschillende genres bekijken.

De bioskoopbezoekers gaan zodoende vaker naar eenzelfde genre film terwijl de videobezitters quasi alle genre films huren.

4.7. Satelliet-televisie

Slechts 2 % van de Vlaamse bevolking is aangesloten op een satellietnet dat 24 u. op 24 u. films uitzendt en de overgrote meerderheid (81 %) blijkt niet geïnteresseerd om een aansluiting aan te vragen.

	% TOT N=970	% MAN N=412	% VROUW N=555
aangesloten			
ja	98	93	99
neen			

	% TOT N=940	% MAN N=393	% VROUW N=544
interesse			
ja	14	14	14
neen	81	81	80
weet niet	5	5	6

provincie	% TOT N=940	% W-VL N=173	% O-VL N=243	% ANTW N=240	% LIMB N=118	% VL.BR N=164
ja	14	8	15	18	14	14
neen	81	85	82	80	74	82
weet niet	5	8	4	2	14	4

4.8. Bekendheid Vlaamse film

Analoog aan de vraag naar de voorkeur van de Vlamingen voor Vlaamse bioskoopfilms vindt men ongeveer dezelfde resultaten terug bij de bekendheid van de Vlaamse films.

Het is belangrijk te wijzen op het feit dat vele Vlamingen geen 3 titels van Vlaamse films kunnen opgeven.

„De witte van Zichem” is de meest bekende film terwijl de overige films in veel mindere mate bekend zijn.

	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
titel 3 Vlaamse films			
De witte van Zichem	33	37	21
De leeuw van Vlaanderen	14	16	12
De vlasschaard	12	12	12
Mira			11

titel 3 Vlaamse films	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Paniekzaaiers	10	11	10
Brussels by night	8	10	7
Zware jongens	6	6	6
Pallieter	5	5	6
Crazy love	5	6	4
Loteling		5	3
Istamboel	4	5	4
Her gezin van Paemel	3	4	3
Ciske de rat	3	2	3
Springen	2	2	3
Enz.. .			
Andere	23	24	21
Weet niet/z.a.	31	25	34

5. Toneel

Meer dan de helft van de Vlaamse bevolking heeft geen voorkeur voor een Vlaamse toneelstuk aller tijdens of blijft het antwoord schuldig.

„Het gezin van Paemel” scoort het hoogst met 8 %, de overige liggen allen onder de 5 % . Men kan dus uit deze negatieve resultaten uitmaken dat het toneelgebeuren in Vlaanderen nog onbekend is en ondergewaardeerd wordt.

beste Vlaamse toneelstuk	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Het gezin Van Paemel	8	10	7
De Paradijsvogels	5	5	4
Slisse en Cesar	2	2	2
Schipper N. Mathilde	1	1	1
Weet niet/z.a.	57	55	58

6. Bibliotheek

4 op 10 Vlamingen gaan af en toe een boek ontlene in een bibliotheek.

Voor de meerderheid (69 %) gebeurt dit in een lokale, gemeentelijke bibliotheek en voor 42 % in de stadsbibliotheek.

gaat soms ontlene in bibliotheek	% TOT N=982	% MAN N=417	% VROUW N=562
ja	40	39	41
neen	60	61	59

waar	% TOT N=388	% MAN N=160	% VROUW N=227
Lokale, gemeentelijke bibliotheek	67	61	71
Stadsbibliotheek	42	52	36
Universitaire bibliotheek	1	13	2
Nationale bibliotheek	1	3	—
Bibliotheek van verenigingen		4	1
Andere	4		4

In 58 % der gevallen is dat uitlenen niet gratis waarbij meestal (68 %) de vergoeding vorm vindt in een jaarlijks te betalen lidgeld. Voor 29 % wordt een bijdrage per ontleend boek gevraagd.

40 % is bereid om 10 fr. of meer te betalen, 1/3 wil tot 5 fr. geven. 23 % verkiest een jaarlijkse bijdrage te betalen.

te betalen bedrag	% TOT N=221	% MAN N=89	% VROUW N=131
lidgeld per jaar	68	73	65
bijdrage per boek	29	21	34
jaarlidgeld en per boek	3	6	2

De meerderheid is bereid om per ontleend boek een financiële bijdrage te leveren.

bedrag per boek	% TOT N=369	MAN N=149	% VROUW N=219
ja, tot 5 fr.	24	32	32
ja, tot 10 fr.			
ja, tot 20 fr.	16	19	15
ja, tot 50 fr.	1		2
ja, tot 100 fr.		1	—
neen, liever jaarlijkse bijdrage	23	21	23
neen, zou minder lenen		2	
neen, geen meer lenen	2	2	2

Het vragen van een geringe bijdrage leidt niet tot een kleinere konsumptie !

61 % van de Vlaamse bevolking dat soms een boek in een bibliotheek gaat ontfemen is bereid om een jaarlijkse bijdrage tussen de 100 BF en de 200 BF te betalen.

jaarlijks lidgeld	% TOT N=197	% MAN N=80	% VROUW N=117
< 100 fr.	26	24	27
100 - 200 fr.	61	65	58
200 - 500 fr.	12	10	13
> 500 fr.	2	1	2

7. Literatuur

7.1. Schrijvers

Ernest Claes (28 %) en Hugo Claus (24 %) zijn de bekendste Vlaamse schrijvers.

bekendste schrijvers	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Ernest Claes	28	30	27
Hugo Claus	24	29	20
Stijn Streuvels	21	24	18
Felix Timmermans	17	17	18
Guido Gezelle	10	11	8
Louis Paul Boon	9	8	9
Gerard Walschap	8	9	
Jef Geeraerts	8		8
Jos Vandelloo	8	6	10
Hendrik Conscience	8	11	5
Hubert Lampo	6		7
Ward Ruyslinck	5	6	5
Aster Berkhof	5	5	6
Marnix Geysen	5		6
Cyriel Buysse	3	2	3
Jos Ghysen	3	2	3
Johan Daisne	2		2
Rene Swartenbroekx	2	2	1

7.2. Vlaamse werken uit de literatuur

Toch nog 35 % van de Vlaamse bevolking kan geen Vlaamse literaire werken opnoemen !

De Witte van Zichem is het meest bekend (29 %), de overige literaire werken die Vlaanderen rijk is zijn bijzonder weinig gekend.

Vlaamse literatuur	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
De Witte	29	31	27
De Vlasschaard	14	17	11
De Leeuw van Vlaanderen	13	16	10
Het verdriet van België	9	12	7
Pallieter	8	9	7
Wierook en tranen	3	3	3
Het gevaar	3	3	3
De muur	2	2	3
Gangreen	2	3	
Vrijdag	2	2	2
Het gezin Van Paemel	2	3	1
Het reservaat			2
Enz. .			
Weet niet	35	30	40

Vlaamse werken uit de literatuur

leeftijd	% TOT N=995	% 18-24 N=151	% 25-34 N=249	% 35-44 N=217	% 45-54 N=158	% 55-64 N=154	% 65+ N=63
De Witte	29	27	27	29	30	32	32
De Vlasschaard	14	9	13	13	14	17	24
De Leeuw van Vl.	13	17	11	11	9	16	16
Verdriet v. België	9	13	6	14	8	7	3
Pallierter	8	5	5	7	12	10	14
Wierook en tranen	3	4	5	2	2	1	—
Het gevaar	3	7	5	1	1	1	—
De muur	2	6	4	2	1	—	—
Gangreen	2	2	4	2	1	1	2
Vrijdag	2	1	1	4	1	2	2
Andere	40	42	44	41	47	25	32
Weet niet	35	33	32	32	37	44	40

7.3. Boeken/romans

Uit het onderzoek komt aan het licht dat 47 % van de Vlaamse bevolking nooit een boek of roman leest !

leesfrequentie boek/roman	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
dagelijks	8	8	8
minstens 1/week	9	9	9
minstens 1/maand	18	17	19
minstens 1/jaar	17	19	17
nooit	47	47	48

Indien men de resultaten naar leeftijdscategorie bekijkt dan blijkt dat de jongere categorieën (18-34j.) in het algemeen duidelijk vaker boeken of romans lezen dan de oudere leeftijdsklassen.

leeftijd	% TOT N=995	% 18-24 N=151	% 25-34 N=249	% 35-44 N=217	% 45-54 N=158	% 55-64 N=154	% 65+ N=63
dagelijks	8	7	10	7	6	6	16
minstens 1/week	9	11	15	8	4	7	2
minstens 1/maand	18	27	19	19	17	11	13
minstens 1/jaar	17	23	17	15	18	16	16
nooit	47	33	39	50	55	61	54

21 % van de Vlaamse bevolking besteedt maandelijks minder dan 200 BF aan boeken.

maandelijks bedrag	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
minder dan 200 fr.	21	—	22
200 - 999 fr.	25	25	25
1000 - 1999 fr.	35	34	35
2000 - 3999 fr.	16	18	14
4000 fr. en meer	4	4	4
	—	—	—

Minder dan de helft (46 %) koopt af en toe een boek voor zichzelf. Romans is het meest gekochte genre.

genre boek	% TOT N=439	% MAN N=199	% VROUW N=239
Roman	58	45	69
Hobbyboek	33	32	34
Wetenschappelijk werk	31	40	23
Detektieve/thriller	21	25	18
Technisch werk	17	26	9
Stripverhaal	11	9	12
Poëzie	11	9	12
Fictie	6	—	5
Non-fiction	6	10	3
Science-fiction	5	—	2
Andere	15	15	14

Wat de aankoopplaats betreft komen de gespecialiseerde **boekhandels op de eerste plaats (71 %)**, gevolgd door de boekenclubs (post) **met 32 %**.

aankoopplaats	% TOT N=437	% MAN N=200	% VROUW N=236
Gespecialiseerde boekhandel	71	75	68
Met de post (boekenclubs)	32	29	36
(Groot)warenhuis	16	14	17
Boekenbeurs	13	12	12
tweedehands	10		8

8 op de 10 Vlamingen weten waar ze terecht moeten voor het aankopen of het raadplegen van lektuur.

waar	% TOT N=900	% MAN N=379	% VROUW N=518
Ja, weet waar ik terecht kan	79	80	78
Neen, weet niet waar ik terecht kan	21	20	22

De informatiebronnen die ze opzoeken voor de aankoop en raadpleging van boeken zijn.

informatiebron	% TOT N=696	% MAN N=297	% VROUW N=397
Boekhandels, winkels	28	28	29
Reclame, folders, post	21	22	20
Krant	20	21	20
Katalogus boekenclub	17	14	19
Bibliothecaris	11	13	10
Tijdschrift	9	10	9
Radio, TV	8	7	8
Boekenbeurs	7	9	5
Vrienden, collega's	3	3	3
Via school	3	4	2
Uitgeverij, leveranciers	1	2	1
Via familie, kinderen	1		2
Andere	4	4	4
Weet niet/z.a.	9	8	9

19 % van de Vlaamse bevolking wenst meer informatie te verkrijgen over de plaatsen waar ze terecht kunnen voor raadpleging of aankoop van lektuur via meer reclame terwijl 17 % deze informatie via de post (folders) wenst.

wat moet er gedaan worden	% TOT N=264	% MAN N=106	% VROUW N=157
Meer reclame	19	16	20
Meer info via post (folders)	17	20	15
Meer info via kranten, tijds.	8	8	8
Andere	8	2	12
Weet niet/geen interesse	52	55	50

8. Vlaamse steden

8.1. Steden met beschermde gebouwen

De Vlaamse bevolking beschouwt vooral Brugge (74 %), Gent (66 %) en Antwerpen als steden met de grote rijkdom aan beschermde gebouwen.

Het is opmerkelijk dat aan Brussel bijzonder weinig cultureel belang wordt gegeven.

steden met beschermde gebouwen	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Brugge	74		
Gent	66	79	70
Antwerpen	55	66	66
Brussel	28	55	55
Mechelen	8	24	31
		10	7

steden met beschermde gebouwen	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Kortrijk		10	
Leuven			
Ieper			
Tongeren			
Lier			
Andere	14	14	15
Weet niet/z-a	5	4	5

8.2. Mooiste monument, markt, plaats

In het algemeen kan men niet stellen dat er één monument of markt in Vlaanderen torenhoog boven de andere uitsteekt.

De grote markt van Brussel scoort het hoogst (18 %) maar is dan ook de enige plaats te Brussel die aan bod komt terwijl de andere steden een veelheid aan bezienswaardige monumenten, markten, kathedralen of plaatsen hebben.

mooiste monument/markt/plaats	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Brussel : grote markt	18	16	20
Brugge : grote markt	8	8	8
Brugge : andere	5	6	5
Antwerpen	5	5	6
Brugge : Belfort	5	7	3
Gans Brugge	5	3	6
Antwerpen : andere	4	4	5
Gent : andere	4	4	5
Antwerpen : O.-L.-V.-toren	4	5	4
Brussel : andere	4	6	2
Gent : Gravensteen	2	2	2
Gent : St. Baafskathedraal	1	1	1
Andere	18	19	17
Weet niet/z.a.	11	8	12

8.3. Lelijkste monument, markt, plaats

Bij de vraag naar het lelijkste gebouw of monument stelt men vast Vlaanderen bijzonder **weinig** smaakloze bezienswaardigheden heeft.

lelijkste gebouw/monument	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Andere : Brussel		6	4
Andere : Antwerpen	4	5	3
Andere : Gent	4	3	4
KNS : Antwerpen	2	2	
Atomium		3	2
Centraal station Antwerpen	2	3	1
Boerentoren Antwerpen	2	2	2
IJzertoren	1	2	1
Weet niet/z.a.	68	61	73

9. Het behoud van Vlaamse monumenten

De meerderheid (61 %) van de Vlaamse **bevolking** is van mening dat er voldoende inspanningen gedaan worden voor het behoud van monumenten in Vlaanderen.

De mannen (56 %) zijn wat dit betreft wel kritischer dan de vrouwen (65 %). Diegenen die van mening zijn dat er wat meer aan gedaan zou moeten worden voor het behoud van de Vlaamse monumenten verklaren dat het Vlaams patrimonium beter en meer **bescherm**d moet worden (39 %) en dat verval (26 %) moet tegengegaan worden.

Op de vraag welke monumenten in Vlaanderen moeten aangepakt worden om herstellingen uit te voeren blijven ze echter het antwoord schuldig (72 %).

De staat alleen (53 %) moet volgens hen instaan voor de financiële steun. 23 % van de Vlaamse bevolking is echter van mening dat ook de burgers moeten participeren in het financieren ervan.

wie moet betalen	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
De staat alleen	53	46	57
De staat + de burgers	23	23	23
De burger zelf	7	8	6
Andere	7	10	8
De burgers alleen	1	1	1
Weet niet/z.a.	10	11	10

De overgrote meerderheid (87 %) is van mening dat er meer moet gebruik gemaakt worden van de bestaande gebouwen, dat men ze moet restaureren en er iets in moet organiseren zoals musea, tentoonstellingen, enz.. .

13 % daarentegen vindt dat het onderhoud van al die gebouwen veel te veel geld aan de burgers zou kosten en dat men die liever zou moeten afbreken of er toch zeker geen geld instoppen.

Bijna 8 op 10 Vlamingen vindt het aanvaardbaar dat aan de burger de kans zou worden gegeven om vrijwillig een bijdrage te leveren tot het bewaren van het kunstpatrimonium en dat die bijdrage dan fiscaal aftrekbaar zou zijn.

vrijwillige bijdrage burger	% TOT N=362	% MAN N=169	% VROUW N=193
Helemaal aanvaardbaar	37	41	34
Aanvaardbaar	39	38	40
Eender	10	7	11
Eerder niet aanvaardbaar	8		8
Helemaal niet aanvaardbaar	7	7	7

De meerderheid van de Vlaamse bevolking vindt het eveneens interessant dat bedrijven mee in de kultuur zouden investeren en dat ze daarbij een fiscaal voordeel zouden halen.

participatie bedrijven	% TOT N=982	% MAN N=415	% VROUW N=565
Interessant	43	46	40
Eender	34	31	36
Niet interessant	6	11	14
Helemaal niet interessant	5	7	5

10. Score per kultuurdomein

In deze fase van het onderzoek werd aan de Vlaamse respondenten gevraagd om aan de hand van een lijst, bevattende de verschillende kultuurdomeinen, vijf domeinen naar voorkeur te rangschikken volgens hun belangstelling.

Deze vraag naar belangstelling gaf het volgende resultaat :

Domein	%
Film op televisie	61
Toneel	52
Lichte, onderhoudende muziek	40
Literatuur allerhande	39
Film in de bioscoop	35
Moderne (pop)muziek	32
Schilderkunst	31
Klassieke muziek	26
Kleinkunst, kabaret	23
Fotografie	19
Operette	16
Ballet	15
Architectuur	11
Beeldhouwkunst	10
Jazz	9
Klassieke, Vlaamse literatuur	8
Opera	7
Andere	7
Poëzie	5
Klassieke, buitenlandse literatuur	4

Per domein

film op televisie	% TOT N=611	% MAN N=264	% VROUW N=346
score 1	37	37	37
score 2	23	25	22
score 3	15	17	14
score 4	13	13	13
score 5	11	9	13

toneel	% TOT N=513	% MAN N=200	% VROUW N=312
score 1	27	27	30
score 2	20	18	22
score 3	18	20	16
score 4	20	23	18
score 5	16	21	14
lichte onderhoudende muziek	% TOT N=399	% MAN N=167	% VROUW N=229
score 1	17	16	18
score 2	23	25	22
score 3	19	15	20
score 4	18	20	22
score 5			18
literatuur allerhande	% TOT N=392	% MAN N=165	% VROUW N=226
score 1	29	27	31
score 2	17	16	18
score 3	16	15	16
score 4	18	22	16
score 5	20	20	20
film in de bioskoop	% TOT N=348	% MAN N=155	% VROUW N=193
score 1	24	28	28
score 2	30	34	22
score 3	20	19	15
score 4	13	10	15
score 5	13		
moderne (pop)muziek	% TOT N=316	% MAN N=148	% VROUW N=168
score 1	18	23	14
score 2	22	21	23
score 3	24	18	32
score 4	22	12	24
score 5	14		16
schilderkunst	% TOT N=313	% MAN N=133	% VROUW N=177
score 1	13		13
score 2	19	12	16
score 3	26	23	21
score 4	21	24	27
score 5		19	23
klassieke muziek	% TOT N=257	% MAN N=101	% VROUW N=153
score 1	23		20
score 2	20	16	22
score 3	26	25	27
score 4	14	14	14
score 5	18	20	18
kleinkunst, kabaret	% TOT N=229	% MAN N=98	% VROUW N=131
score 1	19	19	18
score 2	28	24	31
score 3	25	30	21
score 4	18	14	21
score 5			

fotografie	% TOT N=193	% MAN N=108	% VROUW N=84
score 1	7	7	6
score 2	12	10	14
score 3	22	22	23
score 4	28	27	29
	31	33	29
operette	% TOT N=156	% MAN N=59	% VROUW N=97
score 1	26	24	24
score 2	18	9	14
score 4	17	20	25
score 5	17		23
			14
ballet	% TOT N=147	% MAN N=26	% VROUW N=121
score 1	18	12	6
score 2	25	23	20
score 3	25	23	26
score 4	27	39	25
			24
architectuur	% TOT N=105	% MAN N=54	% VROUW N=50
score 1	15	4	14
score 2	21	20	10
score 4	41	9	20
score 5		26	16
		41	40
beeldhouwkunst	% TOT N=100	% MAN N=41	% VROUW N=58
score 1	18	15	2
score 2	23	22	21
score 3	26	29	24
score 4	29	27	24
			29
Jazz	% TOT N=88	% MAN N=45	% VROUW N=43
score 1	6	7	5
score 2	18	18	19
score 3	25	24	26
score 4	23	29	16
	28		35
klassieke Vlaamse literatuur	% TOT N=79	% MAN N=34	% VROUW N=45
score 2	18	15	20
score 3	15	15	27
score 4	25	35	20
			16
			18
opera	% TOT N=77	% MAN N=29	% VROUW N=48
score 1	9	—	15
score 2	30	31	29
score 3	17	28	17
score 5	23	17	13
			27

andere	% TOT N=69	% MAN N=32	% VROUW N=37
score 1	61	59	62
score 2	7	3	11
score 3	10	9	11
score 4	9		
score 5	13	19	8

poëzie	% TOT N=54	% MAN N=20	% VROUW N=34
score 1	6	15	—
score 2	15	20	11
score 3	13	5	18
score 4	28	30	27
score 5	39	30	44

klassieke buitenlandse literatuur	% TOT N=38	% MAN N=17	% VROUW N=21
score 1	8	—	14
score 2	21	29	29
score 3	29	24	29
score 4	21		19
score 5	21	35	10

De Vlaamse pers

1. Krant

1.1. Leesgewoonte

59 % van de Vlaamse bevolking leest dagelijks een krant :

leesfrequentie krant	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
dagelijks	59	67	
minstens 1 keer/week	21	18	24
minstens 1 keer/maand	4	3	4
minstens 1 keer/jaar	1		1
nooit	16	1:	18

Bij het onderscheid volgens leeftijdscategorieën kan men vaststellen dat de ouderen, significant meer dan de jongeren, dagelijks een krant ter **hande** nemen.

naar leeftijd	% TOT N=995	% 18-24 N=151	% 25-34 N=249	% 35-44 N=217	% 45-54 N=158	% 55-64 N=154	% 65+ N=63
dagelijks	59	55	44	59	70	66	76
minstens 1/week	21	28	26	21	18	16	8
minstens 1/maand	4	4	6	4	—	2	3
minstens 1/jaar	1	1	1	1	—	1	2
nooit	16	13	22	15	12	15	11

De Westvlamingen lezen iets minder geregeld een krant dan hun Vlaamstalige landgenoten en 24 % leest zelfs nooit een dagblad :

provincie	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL-BR N=171
dagelijks	59	53	67	54	65	53
minstens 1/week	21	22	14	24	21	28
minstens 1/maand	4	1	4	6	3	2
minstens 1/jaar	1	1	—	2	1	2
nooit	16	24	16	14	10	15

Elke krant heeft haar eigen lezerspubliek :

krant	% TOT N=808	% MAN N=353	% VROUW N=453
Het Nieuwsblad	24	26	22
Het Laatste Nieuws	20	21	20
Het Volk	20	23	18
De Gazet van Antwerpen	19	17	21
Het Belang van Limburg	13	14	13
De Standaard	11	12	11
De Morgen	7	8	6
De Gentenaar	4	5	4
andere	5	6	4
zonder antwoord	3	3	3

Bij de indeling naar provincies komen er een aantal belangrijke vaststellingen aan het licht :

— Het Nieuwsblad (16 %), Het Laatste Nieuws (4 %) en Het Volk (4 %) worden duidelijk minder in Limburg gelezen.

— Het Laatste Nieuws heeft haar grootste bereik in Vlaams Brabant (36 %).

— Het Volk heeft zijn grootste penetratie in West- en Oost-Vlaanderen, respectievelijk 40 % en 35 %.

— De Standaard en De Morgen worden het meest in Antwerpen gelezen.

provincie	% TOT N=808	% W-VL N=136	% O-VL N=209	% ANTW N=209	% LIMB N=116	% VL-BR N=136
Het Nieuwsblad	24	32	20	19	16	36
Het Laatste Nieuws	20	19	22	13	4	43
Het Volk	20	40	35	8	4	11
Gazet v. Antwerpen	19	1	4	65	1	7
Belang v. Limburg	13	—	1	—	78	10
De Standaard	11	5	14	19	8	5
De Morgen	7	4	3	15	3	4
De Gentenaar	4	—	16	1	—	—
De Nieuwe Gazet	3	2	1	7	3	2
andere	4	4	5	4	—	4
weet niet/z.a.	3	2	1	7	3	2

1.2. Beste krant

De Standaard (20 %) en Het Nieuwsblad (19 %) zijn de beste nederlandstalige kranten in België wat tot gevolg heeft dat de VUM bijzonder goed uit de verf komt :

krant	% TOT N=839	% MAN N=370	% VROUW N=466
De Standaard	20	22	19
Het Nieuwsblad	19	21	17
Het Volk	15	15	15
Het Laatste Nieuws	14	14	14
De Gazet van Antwerpen	11	8	13
Het Belang van Limburg	9	—	10
De Morgen/De Vooruit	—	8	6
De Gentenaar	3	2	3
De Nieuwe Gazet	1	1	—
andere	2	2	1
weet niet/z.a.	2	1	3

2. Weekmagazine

2.1. Leesgewoonte

61 % van de Vlaamse bevolking leest minstens 1 keer per week een weekmagazine.

leesfrequentie magazine	% TOT N=994	% MAN N=421	% VROUW N=570
dagelijks		3	3
minstens 1/week	61	57	65
minstens 1/maand	8	7	8
minstens 1/jaar	2		2
nooit	27	3:	23

naar leeftijd	% TOT N=994	% 18-24 N=151	% 25-34 N=249	% 35-44 N=217	% 45-54 N=158	% 55-64 N=153	% 65+ N=63
dagelijks	3	3	3	3	1	5	2
minstens 1/week	61	61	61	70	65	50	52
minstens 1/maand	8	13	9	6	6	5	5
minstens 1/jaar	2	1	2	1	3	1	3
nooit	27	23	25	20	25	39	38

magazine	% TOT N=708	% MAN N=277	% VROUW N=429
Knack	22	29	17
Humo	19		17
Libelle	14	5	20
Flair	12	6	21
Rijk der vrouw			15
			8
TV-Express	5	17	9
Panorama	4	7	4
Zondagnieuws		4	5
Joepie	4	3	4
Zondagsblad	3	3	4
De Post	3		3
Privé	2	2	3
TV-blad	2	2	2
Dag allemaal	2	1	3
Sport 80 (sportmagazine)	1	2	1
Trends	1	—	2

2.2. Beste tijdschrift

Knack en **Humo** zijn de beste Nederlandstalige tijdschriften :

beste tijdschrift	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
Knack	21	15	15
Humo	13	18	10
Libelle	7	2	10
Flair	6	2	9
Het Rijk der vrouw	5	2	8
Panorama	4	4	4
story	3	3	4
TV-Express	2	1	3
De Post	2	1	2
enz. . .			
weet niet	29	33	27

3. Maandblad

2 op 3 Vlamingen leest nooit een maandblad !

leesfrequentie maandblad	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
nooit	67	67	68
minstens 1/week		1	2
minstens 1/maand	28	29	27
minstens 1/jaar	3	2	3
dagelijks	1	1	1

naar leeftijd	% TOT N=995	% 18-24 N=151	% 25-34 N=249	% 35-44 N=217	% 45-54 N=158	% 55-64 N=154	% 65+ N=63
dagelijks	1	1	—	1		1	—
minstens 1/week	1	1	1	2	2	1	2
minstens 1/maand	28	34	29	26	29	28	16
minstens 1/jaar	3	2	2	3	4	1	
nooit	67	63	68	67	66	70	78

De Westvlamingen lezen duidelijk minder maandbladen :

provincie	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL-BR N=171
dagelijks		1	—		2	—
minstens 1/week		1	1	3	2	—
minstens 1/maand		28	16	28	33	34
minstens 1/jaar		3	3	4		—
nooit		67	81	64	60	66

maandblad	% TOT N=302	% MAN N=130	% VROUW N=171
Het Beste	8	8	8
Vrouw & wereld	7	5	9
EOS	6	5	7
Hobby	4	5	3
autokrante-moto	4	5	3
VTB	3	3	3
Tuin, natuur, planten	3	3	2
Bij de haard	3	—	5
Dialogo	3	3	2
Uit-magazine	2	3	2
Sport maandblad	2	2	1
andere	58	60	56
z.a.	9	10	8

4. Artikels over kunst en cultuur

Iets meer dan de helft van de Vlamingen leest soms artikels over kunst en cultuur (58 %) ;

het lezen van kunstartikels	% TOT N=977	% MAN N=414	% VROUW N=560
ja	55	60	
neen	42	45	40

Hiervoor worden op de eerste plaats de kranten (68 %) geraadpleegd :

bron	% TOT N=398	% MAN N=179	% VROUW N=218
krant	68	72	64
tijdschrift	34	31	37
Knack	14	11	17
Humo	6	6	6
De Standaard	3	2	3
andere	12	9	15
weet niet/z.a.	2	3	1

Algemeen

1. Feestdag van de Vlaamse Gemeenschap

Slechts 2 op 3 Vlamingen weet wanneer de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap wordt gevierd !

feestdag	% TOT N=647	% MAN N=284	% VROUW N=361
11 juli	68	71	65
onjuist	32	29	35

Men kan tevens vaststellen dat voornamelijk de jongeren een foutief antwoord geven.

leeftijd	% TOT N=647	% 18-24 N=82	% 25-34 N=153	% 35-44 N=155	% 45-54 N=114	% 55-64 N=102	% 65+ N=40
11 juli	68	62	63	68	69	71	80
onjuist	32	38	37	32	31	29	20

2. Belg of Vlaming ?

56 % van de Vlaamse bevolking voelt zich meer Vlaming dan Belg. De jongeren voelen zich echter meer Belg dan hun ouderen.

Belg/Vlaming	% TOT N=972	% MAN N=405	% VROUW N=564
Vlaming	56	59	54
Belg	41	39	43
beide	3	3	4

leeftijd	% TOT, N=972	% 18-24 N=146	% 25-34 N=244	% 35-44 N=211	% 45-54 N=154	% 55-64 N=153	% 65+ N=61
Vlaming	56	49	56	57	58	56	64
Belg	41	49	43	40	39	39	28
beide	3	3	1	3	3	5	8

De resultaten naargelang de indeling in provincies tonen duidelijk aan dat de bevolking uit Vlaams Brabant zich meer Belg voelt dan de inwoners uit de andere provincies :

provincies	% TOT N=972	% W-VL N=179	% O-VL N=243	% ANTW N=250	% LIMB N=127	% VL-BR N=171
Vlaming	56	59	65	54	54	44
Belg	41	41	35	44	45	43
Beide	3	1	—	2	1	14

3. Het Belgisch Nationaal Volkslied

Nog slechts een heel klein percentage (14 %) van de Vlaamse bevolking zingt of neuriet af en toe het Belgisch nationaal volkslied.

13 % zingt het soms gedeeltelijk, de overigen nooit.

Nationaal volkslied	% TOT N=990	% MAN N=417	% VROUW N=570
ja	14	12	15
neen	74	76	72
gedeeltelijk	13	13	13

Of de persoon zich nu eerder Belg, Vlaming of beide voelt wijzigt niets :

Belg/Vlaming	% TOT N=990	% Belg N=395	% Vlaming N=543	% Beide N=31
ja	14	13	13	13
neen	74	73	74	87
gedeeltelijk	13	14	13	—

De Limburgers zijn duidelijk meer geneigd om het Belgisch volkslied te zingen of te neuriën :

provincie	% TOT N=990	% W-VL N=178	% O-VL N=254	% ANTW N=257	% LIMB N=129	% VL-BR N=170
ja	14	5	19	14	23	8
neen	74	85	71	74	58	77
gedeeltelijk	13	10	11	11	19	15

4. De Vlaamse Leeuw

De Vlaamse Leeuw wordt iets meer gezongen of geneuried : 21 %

De Vlaamse Leeuw	% TOT N=987	% MAN N=416	% VROUW N=568
ja	21	24	20
neen	64	59	67
gedeeltelijk	15	17	13

De vlaamsbewuste Vlamingen zingen of neuriën wel lichtjes meer de Vlaamse Leeuw :

Belg/Vlaming	% TOT N=987	% Belg N=395	% Vlaming N=540	% Beide N=31
ja	21	13	28	16
neen	64	74	56	81
gedeeltelijk	15	14	17	3

provincie	% TOT N=987	% W-VL N=179	% O-VL N=252	% ANTW N=255	% LIMB N=129	% VL-BR N=170
ja	21	12	29	22	28	15
neen	64	75	60	62	47	73
gedeeltelijk	15	12	12	16	25	12

5. De Vlaamse Leeuw als Vlaamse hymne

Meer dan de helft (59 %) van de Vlaamse bevolking is van mening dat de Vlaamse Leeuw als Vlaamse hymne moet beschouwd worden.

Vlaamse leeuw als Vlaamse hymne	% TOT N=976	% MAN N=413	% VROUW N=560
ja	59	65	55
neen	20	19	21
weet niet/z.a.	21	17	24

70 % van de Vlamingen die zich eerder Vlaming voelen is van mening dat de Vlaamse Leeuw de muzikale uitdrukking is van de Vlaamse gedachte. 48 % van diegenen die meer nationalistisch ge-

richt zijn, vindt eveneens dat de Vlaamse Leeuw als Vlaamse hymne moet bewaard blijven.

Belg/Vlaming	% TOT N=976	% Belg N=390	% Vlaming N=537	% Beide N=30
ja	59	48	70	23
wee niet/z.a.	20	2:	16	70

Bij het onderscheid naar provincie noteert men geen significante verschillen.

6. Algemeen Nederlands of dialecten ?

Uit het onderzoek blijkt dat zowel de dialecten als het Algemeen Nederlands een eigen betekenis hebben en moeten blijven **voortbestaan** : 33 % wenst uitdrukkelijk dat de dialecten moeten blijven voortbestaan, het getuigt van een zekere identiteit (13 %), het maakt deel uit van de eigen cultuur (9 %).

dialekt/algemeen nederlands	% TOT N=995	% MAN N=421	% VROUW N=571
dialekt moet blijven bestaan	33	36	32
men moet beide kennen	18	19	18
A. N. moet verspreid worden	17	17	17
A.N. is beter verstaanbaar	13	11	14
dialekt : geeft identiteit	13	15	11
dialekt : deel van eigen cultuur	9	10	8
dialekt : sympathiek, tof	5	4	7
voorkeur A.N. belangrijker	5	5	6
dialekt : rijkdom van taal, volk	5	6	4
A.N. : betere communicatie	5	6	4
iedereen moet A.N. spreken	5	5	5
dialekt : lelijk, gemeen	4	2	5
met A.N. kom je verder	3	2	5
A.N. klinkt/is mooier	3	2	4
weet niet	5	5	5

Bij de indeling in provincies komt aan het licht dat vooral de Limburgers van mening zijn dat beide, het Algemeen Nederlands en de dialecten, moeten gekend zijn :

provincie	% TOT N=995	% W-VL N=180	% O-VL N=254	% ANTW N=258	% LIMB N=130	% VL-BR N=171
dialekt moet blijven	33	34	39	40	22	22
beide kennen	18	14	21	11	42	10
AN moet verspreid	17	16	17	24	4	18
AN beter verstaanbaar	13	12	9	10	4	31
dialekt : identiteit	13	11	16	14	3	16
dialekt : deel cultuur	9	6	11	13	4	5
dialekt : tof, plezant	5	3	5	8	2	8
voorkeur A.N.	5	6	5	3	12	3
dialekt : rijkdom taal	5	6	4	8	1	1
AN : betere communicatie	5	4		4		
iedereen AN	5	3	5	10	11	12
dialekt : gemeen, lelijk	4				2	1
met AN kom je verder	3	3	6	2	2	4
AN klinkt mooier	3	1		2		7
AN klinkt mooier	3	1	2	5	18	14
weet niet	5	4	1			4

7. Aantal analfabeten

92 % van de Vlamingen is van mening dat er nog steeds mensen in Vlaanderen zijn die niet kunnen lezen en/of schrijven.

analfabeten ?	% TOT N=988	% MAN N=417	% VROUW N=568
ja	92	93	92
neen	3	3	
weet niet	5	5	6

Slechts 17 % van de Vlaamse bevolking denkt dat er in Vlaanderen meer dan 100.000 analphabeten zijn :

schatting aantal analphabeten	% TOT N=900	% MAN N=383	% VROUW N=514
< 5000	12	11	13
tussen 5 en 20.000	24	20	27
tussen 20 en 50.000	17	19	15
tussen 50 en 100.000	9	10	8
> 100.000	17	22	13
weet niet	22	19	24

8. De IJzertoren

De IJzertoren is goed gekend (92 %) en is voor 75 % van de Vlamingen het symbool van de Vlaamse gemeenschap.

De overigen die het niet als Vlaams symbool beschouwen hebben echter geen alternatief. Inderdaad, 83 % weet niet welk monument de Vlaamse gedachte of beweging zou kunnen vertegenwoordigen in plaats van de IJzertoren.

kent de IJzertoren	% TOT N=984	% MAN N=416	% VROUW N=566
ja	92	95	90
neen	8	5	10

symbool van Vlaamse gemeenschap	% TOT N=887	% MAN N=384	% VROUW N=501
ja	75	73	77
neen	25	27	23

Het is tevens interessant om de aandacht te vestigen op het feit dat uit dit onderzoek duidelijk blijkt dat die Vlamingen die zich meer Vlaming dan Belg voelen meer de **IJzertoren** als symbool van de Vlaamse gedachte, van het Vlaamse bewustzijn beschouwen :

Belg/Vlaming	% TOT N=887	% Belg N=339	% Vlaming N=506	% Beide N=23
ja	75	68	80	70
neen	25	32	20	30

Konklusie

Dit onderzoek bij de Vlaamse bevolking, uitgevoerd door BURKE BELGIUM, heeft een aantal merkwaardige en soms verontrustende resultaten aan het licht gebracht.

De voornaamste en tevens meest negatieve vaststelling die uit deze studie resulteert is dat de kultuurconsumptie in Vlaanderen bijzonder laag is ! Men zou zelfs kunnen spreken van een kulturele apathie.

Interesse voor het cultuurgebeuren is quasi afwezig en de kloof tussen de Cultuur en de Vlaamse burger is immens. Antwerpen en Gent hebben nog enig belang als steden met kulturele bezienswaardigheden, doch de overige Vlaamse steden (en in het bijzonder Brussel) spreken heel weinig aan.

Deze toch negatieve vaststellingen zijn des te verontrustend daar de kulturele konsumptie een dalende tendens vertoont. De bezoekfrequentie van toneelvoorstellingen springt hierbij uit het oog : 1 op 3 Vlamingen ging vroeger meer naar toneelvoorstellingen !

De vooruitzichten zijn tevens niet al te rooskleurig. Een verhoging van de kultuurkonsumptie in Vlaanderen valt niet te verwachten.

Ondanks de grote bekendheid van kulturele centra en manifestaties (Ballet van Vlaanderen : 83 %) is de bezoekfrequentie uitzonderlijk klein.

Deze discrepantie tussen de bekendheid en de konsumptie wordt verklaard door :

1. een totaal gebrek aan interesse voor het cultuurgebeuren.
2. een gebrekkige informatievoorziening.

Er is dus duidelijk nood aan een informatie- en promotiecampagne om de cultuur dichterbij de mensen te brengen.

Zonder een noodzakelijke kulturele injectie zal de Vlaming uit eigen beweging deze kloof niet kunnen overbruggen.

De helft van de Vlaamse bevolking vindt dat het onvoldoende informatie krijgt over het kunst- en cultuurgebeuren in Vlaanderen en 35 % is van mening dat het verstrekken van deze informatie zou kunnen leiden tot een grotere konsumptie.

Andere factoren die de Vlamingen meer zouden aanzetten om kulturele manifestaties bij te wonen zijn : goedkopere toegangsprijzen (19 %), geografische afstand naar kulturele plaatsen verkleinen (16 %) en meer vrije tijd creëren.

Een andere belangrijke vaststelling die men kan doen situeert zich op het onderwijsniveau. Meer dan de helft van de Vlaamse bevolking vindt dat er op school onvoldoende aandacht wordt geschonken aan de Cultuur in het algemeen.

Hier dringt zich dus eveneens een promotie-campagne op om de Cultuur in de scholen te (her)introduceren of te accentueren.

De analyse per kultuurdomein geeft een duidelijk beeld van de interesse en verwachtingen van de Vlamingen.

1. 41 % wenst vaker naar exposities van kunstenaars te gaan.
2. 22 % heeft nog nooit een museum bezocht.
3. Het Vlaams liederenpakket krijgt onvoldoende aandacht op school.

4. Het niveau van de Vlaamse bioscoopfilm is bijzonder laag.

5. 81 % is niet geïnteresseerd in satelliet-TV.

6. De Vlamingen hebben het vrij moeilijk om 3 Vlaamse bioscoopfilms op te noemen (idem voor toneel).

7. 60 % gaat nooit een boek ontfen in de bibliotheken. Het vragen van een geringe financiële bijdrage leidt niet tot een lagere konsumptie. De meerderheid is bereid om een jaarlijkse bijdrage tussen 100 BF en 200 BF te betalen.

8. 35 % kan spontaan geen Vlaams literair werk opnoemen.

9. 47 % van de Vlaamse bevolking leest nooit een boek of roman.

10. De grote markt van Brussel bekleedt de eerste plaats van de mooiste monument, markt of plaats in Vlaanderen.

11. 87 % is van mening dat er meer moet gebruik worden gemaakt van de bestaande gebouwen, dat ze moeten gerestaureerd worden en dat er kulturele activiteiten in moeten worden georganiseerd. De overgrote meerderheid is voorstander van een financiële participatie van de bedrijfswereld voor het bewaren van het kunstpatrimonium.

12. De voorkeur van de Vlamingen voor kultuurdomeinen gaat uit naar : film op TV (61 %); toneel (52 %) ; lichte, onderhoudende muziek (40 %), literatuur allerhande (39 %) en bioscoopfilm (35 %).

Het laatste gedeelte van het onderzoek bevatte een aantal onderwerpen die betrekking hebben op het Vlaamse bewustzijn.

1. Slechts 2 op 3 Vlamingen weten dat de Vlaamse feestdag de 11e juli is.

2. 56 % voelt zich meer Vlaming dan Belg.

3. 14 % zingt of neuriet nog af en toe het Belgisch Nationaal Volkslied, 21 % de Vlaamse Leeuw.

4. 59 % is van mening dat de Vlaamse Leeuw „de” Vlaamse hymne is.

5. Zowel het Algemeen Nederlands als de dialecten hebben een eigen betekenis en moeten naast mekaar blijven voortbestaan.

6. Voor 75 % van de Vlamingen is de IJzertoren het symbool van de Vlaamse Gemeenschap. De overige kunnen echter geen alternatief in de plaats stellen.

A.3. Verslag namens de Commissie voor de Media uitgebracht door de heer M. Van Peel

De Commissie voor de Media besprak gedurende twee vergaderingen de haar toegewezen artikelen en secties van de ontwerp-begroting 1988.

INLEIDING VAN DE GEMEENSCHAPSMINISTER VAN CULTUUR

De Gemeenschapsminister wijst vooreerst op de vier klemtonen inzake het mediabeleid die vervat zitten in het regeerakkoord van de Vlaamse Executieve :

- de ontwikkeling van de Vlaamse media-industrie zal worden aangemoedigd
- de BRT moet een voldoende financiering met openbare middelen ontvangen ;
- het operationeel maken van het kabeldecreet ;
- inzake de niet-openbare radio's zal de nieuwe **erken-**
ningsronde worden afgehandeld.

Hij verduidelijkt dat deze begroting een nulbegroting is zoals dit voor de hele Vlaamse Gemeenschap geldt. Dit is dus eveneens van kracht voor de BRT, een parastatale B. Het regeerakkoord stelt dat de BRT wordt gefinancierd met een dotatie. Zoals het vorig regeerakkoord wordt ook nu herhaald dat men moet komen tot een vast percentage van de opbrengst van het kijk- en luistergeld ter financiering van de omroep. Momenteel wordt de opbrengst van het kijk- en luistergeld nog niet volledig aan de Gemeenschappen geris-
torneerd.

Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de belangrijkste verzuchtingen van de BRT zelf, te weten dat de BRT moet worden gewapend tegen de toenemende concurrentie en de mogelijkheid om een planning op lange termijn toe te laten.

Verder moeten de taken en de doelstellingen van de BRT opnieuw worden bekeken. Hierover werd door de Gemeenschapsminister een advies gevraagd aan de Vlaamse Mediaraad. De decreetgever zal moeten onderzoeken of er niet moet worden ingegrepen in het BRT-decreet van 28 december 1979 ten einde de omroep beter te wapenen in de concurrentiestrijd. Nadien zal men zich moeten buigen over de nodige financiële middelen die voor deze opdrachten noodzakelijk zijn. Het Comité van **Experten** heeft haar werkzaamheden reeds beëindigd ; de Algemene Vergadering van de Mediaraad moet nog een advies uitbrengen.

De tweede klemtoon van het regeerakkoord is nauw verbonden met de implementatie van de doorlichting. De Raad van Beheer van de BRT moet zelf laten weten wanneer deze implementatie is afgerond en welke maatregelen worden overwogen om aan de doorlichting een gevolg te geven.

Op korte termijn stelt zich een probleem door de beslissing van de Executieve van 19 november 1987 waardoor het de BRT wordt verboden vanaf 1 september 1988 niet-commerciële reclame uit te zenden of van enige sponsoring te genieten. De dotatie aan de BRT zal daardoor moeten worden aangepast.

Alleszins zal de BRT moeten vaststellen welk **inkomens-**
verlies dit voor de BRT betekent. Parallel zal de openbare omroep moeten laten weten of er, ten gevolge van de doorlichting, in 1988 besparingen werden gerealiseerd. **Momen-**

teel circuleren er op deze terreinen uiteenlopende cijfers. In een brief aan de Administrateur-generaal heeft de **Gemeenschapsminister** geïnformeerd naar het standpunt van de BRT. Hij zal verder overleg plegen met de BRT ten einde een amendement van de Executieve te kunnen indienen voor de eindstemming over de begroting in de Openbare Vergadering van de Vlaamse Raad.

Met betrekking tot de overige aspecten van het mediabeleid stelt de Gemeenschapsminister dat de Executieve inzake de uitvoering van het kabeldecreet de prioriteit legt bij de landelijke niet-openbare televisievereniging. De Executieve zal echter ook de andere bepalingen van het decreet, met name over de lokale en regionale televisie, uitvoeren. Van zodra de 4 uitvoeringsbesluiten bekrachtigd zijn, is het **legislatieve** kader volledig.

De Raad der Niet-Openbare Radio's moet ingevolge de verkiezingen opnieuw worden samengesteld en dit tegen 2 mei 1988. Deze Raad zal tegen die datum geïnstalleerd zijn.

De procedure voor de erkenningsronde der niet-openbare radio's werd reeds opgestart.

Op verzoek van de vorige Raad zullen er in de agglomeraties Brussel, Antwerpen en Gent agglomeratieradio's worden erkend.

Volgende werkwijze werd vastgelegd :

— In een eerste fase zullen de agglomeratieradio's worden onderzocht. Momenteel zijn er 46 aanvragen ingediend.

— In een tweede fase zullen de agglomeratieradio's worden ingeplant in de kanalen 102 tot 104.

— In een derde fase zullen de aanvragen tot erkenning der lokale radio's worden onderzocht. Zij zullen worden ingeplant volgens het theoretisch optimaal frequentieplan in de kanalen 104-108. Indien er echter ruimte over is op de band 102-104, zal ook hier voor de kleine niet-openbare radio's nog ruimte zijn.

Over de BRT-begroting zelf deelt de **Gemeenschapsminister** mee dat de ventilatie als dusdanig door de BRT zelf werd vastgelegd. De dotatie voor 1988 is dezelfde als deze voor 1987 en bedraagt 5,448 miljard frank. Uitgesplitst wordt dit in Titel I, 4,440 miljoen frank voor de werking van de BRT en 64,6 miljoen frank voor de uitzendingen voor derden ; in titel II, 400 miljoen frank aan het investeringsfonds en 543,6 miljoen frank voor het urgentieprogramma en de aflossing van leningen.

In 1986 bedroeg de dotatie aan de BRT 5,360 miljard frank. De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de **exploitatiekredieten** verhogen door een interne herschikking. Het aanbod naar de kijker blijft intact. Nieuwe initiatieven zijn echter niet mogelijk. Wel blijft de discrepantie bestaan tussen de netto-exploitatiekredieten en de rest der uitgaven.

Hij vestigt de aandacht op wat is vermeld op p. 13 van het stuk 8-A (BZ 1988 — nr. 1 — bijlage IV) van het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988 en wijst op het feit dat de netto-exploitatiekredieten voor radio en televisie 1.075 miljoen frank bedragen in een totale begroting van 6.026 miljoen frank (cf. p. 3 van voornoemd document).

De ganse discussie draait in essentie rond de vraag of het bedrag der dotatie voldoende is. Hij wil niet vooruitlopen op het advies van de Mediaraad. Wel werd de vraag gesteld of de indirecte kosten bij de BRT niet te hoog zijn. Vergelijkingen met het buitenland kunnen nuttig zijn — de BRT

zegt van zichzelf dat zij de goedkoopste is in een Europese context —, maar in de Scandinavische landen bijvoorbeeld ligt de levensstandaard hoger. Nederland heeft meer inwoners, wat zijn gevolgen heeft op de prijs der aangekochte produkten. Ook liggen in België de uurlonen lager dan in de rest van Europa : dit impliceert eveneens een lagere kostprijs.

Op verzoek van verschillende leden geeft de **Gemeenschapsminister** inzage van het advies van het Comité van **Experten** (zie bijlage 1).

De Administrateur-generaal van de BRT, de Directeur van de Financiële Directie alsmede de BRT-implementator wonen de vergadering bij.

De Administrateur-generaal stelt dat de BRT als openbare omroep deze openbare dienst zo goed mogelijk wil verzorgen. Daarom probeert zij zo veel mogelijk middelen te verwerven. Deze **betrachting** is echter geenszins tegen een andere omroep gericht. Ook het Hof van Karlsruhe stelt de openbare omroep als prioriteit voorop.

Hij poneert dat, indien in een besparingsperiode onvoldoende middelen ter beschikking worden gesteld, de openbare omroep dan gelegenheid moet krijgen andere aanvullende bronnen aan te boren. In Vlaanderen zou er 4 miljard frank ter beschikking zijn voor etherreclame. Alleszins moeten de middelen van de BRT voldoende hoog zijn om tegenover de buitenlandse of de binnenlandse concurrentie niet uit de toon te vallen. Wat heeft de Vlaamse Gemeenschap hiervoor over ? Tegenover het buitenland mogen wij niet achterop geraken. Teletekst bijvoorbeeld heeft een redactie van 7 à 10 mensen ; in Nederland zijn dit er 44. Ook onze embryonale Wereldomroep zou meer kunnen worden gestimuleerd. Momenteel wordt er met één tiende van het personeel en één twintigste van de financiële middelen van Nederland gewerkt.

De Administrateur-generaal oordeelt dat aan de BRT 75 procent van het in Vlaanderen geïnd kijk- en luistergeld moet worden toegekend. Dit moet wettelijk worden vastgelegd en geïndexeerd.

Deze middelen mogen niet worden verspild : ze moeten zo efficiënt mogelijk worden gebruikt. De uitgevoerde doorlichting wees alleszins niet op enige verspilling. Om een grondige produktiviteitsstudie uit te voeren nam de **implementator** contact op met een gespecialiseerd studiebureau. Dit vroeg dat 15 hogere kaderleden voor 6 maand permanent ter beschikking zouden worden gesteld. Bovendien werd er nog 20 miljoen frank gevraagd.

De door Peat Marwick uitgevoerde doorlichting kostte 12 miljoen frank. Uiteraard kon deze studie enkel probleemgebieden aanduiden en geen oplossingen suggereren. **Rendementscijfers** zijn echter op enkele maanden onmogelijk. Voorwaarden om een beter rendement (10 à 12 procent) te realiseren, zijn een betere informaticastructuur en auditsector. Inzake de uitvoering van de doorlichting pleit hij voor een beter beheer en een enveloppebegroting ; dit laat een soepeler werking toe, ook met betrekking tot het personeelsbeleid.

Een eerste gevolg van een eventuele vermindering of niet-verhoging van de dotatie is een stijging van de **personeelsuitgaven** waardoor er minder middelen overblijven voor de exploitatie. Met de huidige dotatie slaagt de BRT er niet in vele initiatieven te nemen. Immers, er wordt vertrokken van een zero-basebudgettering. Naar de toekomst toe moeten er vijfjarenplannen worden ontwikkeld waarvan het eerste jaar telkens wordt aangepast aan de beschikbare middelen.

Als het niet mogelijk is de dotatie te verhogen moet het voor de openbare omroep mogelijk zijn middelen uit niet-commerciële reclame en sponsoring te verwerven. Zo is Vlaamse cultuur in de media brengen niet goedkoop terwijl sponsoring van deze programma's onmogelijk wordt. Bij de commerciële televisie verwacht de Administrateur-generaal in de beginfase weinig belangstelling voor cultuur. VTM zal een ander gebied betreden. Daarom moet het voor de BRT mogelijk blijven grote culturele programma's uit te zenden. Vele inrichters van deze manifestaties willen via sponsoring met de BRT samenwerken.

De Directeur van de Financiële Directie repliceert op de opmerking van de Gemeenschapsminister met betrekking tot de discrepantie inzake de netto-exploitatiekredieten.

Van de totale begroting van 6.026 miljoen dient afgetrokken te worden 1.058 miljoen, zijnde het bedrag vermeld op blz. 13. Dit betreffen de kredieten voor orde, de zogenaamde niet-limitatieve kredieten, de toelage bestemd voor de uitzendingen door derden en de financiële lasten, allemaal bedragen waarop de BRT thans geen invloed kan uitoefenen en die dus ook niet meer kunnen gewijzigd worden.

Verder zou ter correctie ook uit de totale begroting moeten geëlimineerd worden een bedrag van 227 miljoen bestemd voor de pensioenen.

Het basisbedrag wordt dan :

6.026 miljoen — 1.058 miljoen — 227 miljoen, zijnde 4.741 miljoen.

Wat nu het bedrag betreft dat specifiek aan radio en televisie wordt besteed zou niet alleen het reeds vermelde bedrag van 1.075 miljoen moeten in aanmerking worden genomen, maar ook de personeelskredieten die voorkomen in de begroting van radio en televisie evenals die van de technische diensten.

Die kredieten bedragen respectievelijk 469, 706 en 1.261 miljoen of totaal 2.436 miljoen.

Televisie- en radioproducties zijn inderdaad niet mogelijk zonder personeel.

Daarenboven zitten ook in de sector van de gemeenschappelijke kosten 217 miljoen bestemd voor personeels- en exploitatiekredieten van het Filharmonisch Orkest, het Omroepkoor, het Grote Big-Band Ensemble en het Dramatisch Gezelschap.

Het geheel van de kredieten die praktisch toewijsbaar zijn aan radio- en televisieproducties bedraagt dan :

1.075 miljoen netto-exploitatiekredieten en 2.653 miljoen personeels- en exploitatiekredieten (de 217 miljoen inbegrepen) = 3.728 miljoen in totaal.

Berekend op de reeds vermelde basis van 4.741 miljoen blijkt dan dat 78 procent van de kredieten onmiddellijk toewijsbaar zijn voor radio- en televisieproducties.

Met betrekking tot de kostprijs vermeld in het verslag van het Comité van **Experten** verwijst hij naar de nota voor de Vaste Commissie van de Raad van Beheer betreffende de kostprijs per uur uitzending in 1986 (zie bijlage 2). In bijlage 4 van deze nota bevinden zich de gegevens waarnaar is verwezen door het Comité van **Experten**.

Hij wijst op het feit dat de 10 à 15 procent reductie van de indirecte kosten, waarvan sprake in dat rapport, moeilijk haalbaar zal zijn. Dit blijkt uit de analyse. 10 à 15 procent

op het verschil tussen 858.000 frank en 348.000 frank betekent dat de gemiddelde kostprijs met 51.000 à 76.000 frank per uur zou moeten dalen.

Uit de analyse blijkt nu dat die indirecte kosten bestaan uit 4 elementen :

- De indirecte televisiekosten voor gemiddeld 68.000 frank, wat de toerekening is van de algemene directie van de televisie, evenals van de kosten van de directies programmering en dienstverlening en programmabewerking, dus kosten gemeenschappelijk aan de andere directies. Deze kosten zijn hoofdzakelijk vast.

- Het tweede element bedraagt 97.000 frank en bestaat uit toerekening van de gemeenschappelijke kosten (bijvoorbeeld Raad van Beheer, de gemeenschappelijke diensten — bijvoorbeeld studiedienst — de orkesten en de exploitatie- en weddekosten van de personeelsdirectie en financiële directie).

- Het derde element betreft de toeslag voor de technische diensten en die bedraagt 234.000 frank per uur.

- Het vierde element bedraagt 111.000 frank en betreft de afschrijvingen.

Hoe deze 511.000 à 76.000 frank zouden kunnen gerecupereerd worden op de indirecte kosten is hem voorlopig een raadsel.

BESPREKING

Een lid stelt vast dat er vaak vergeleken wordt met andere landen. De BRT doet dit eveneens, evenals de Gemeenschapsminister. De argumenten van de Gemeenschapsminister om gebruik te maken van voor vergelijking vatbare zaken lijken aanvaardbaar. Die vergelijkingen werden nog te weinig uitgediept om een oordeel te kunnen vellen of de voorliggende begroting in het licht van de internationale concurrentie al dan niet voldoende is. Bestaan er ruimer uitgewerkte documenten om dit aan te tonen ?

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat er vergelijkingen mogen worden gemaakt, maar alles moet in zijn context worden bekeken.

De Administrateur-generaal voegt hier aan toe dat exacte vergelijkingen met andere landen steeds moeilijk zullen blijven. De BRT bezit echter een aantal aanwijzingen. Tijdens een onderhoud met de vakbonden vroegen deze een vergelijkende loonstudie. Het is even moeilijk om hieruit conclusies te kunnen trekken. Deze studie werd gevraagd aan de EBU in Genève. De secretaris van de EBU maakt hieromtrent een studie. Maar zullen hierin telkens vergelijkbare factoren worden gebruikt ? Zijns inziens kunnen dit enkel aanwijzingen zijn. De Administrateur-generaal oordeelt dat de BRT vaak onverantwoorde risico's neemt bij het maken van programma's. Met buitenlandse omroepen gebeurt dit niet ; de Vlamingen moeten vaak improviseren. Hij concludeert echter dat alle vergelijkingen in dezelfde richting wijzen.

De Administrateur-generaal vermeldt nog dat de BRT alle kleine Europese landen wil samenbrengen om hun aanbod van hoogwaardige eigen produkties te centraliseren. Naast de Amerikaanse penetratie valt er nu ook een opdringen van de grote Europese culturen vast te stellen. Wij staan open voor alle culturen maar moeten ook onze eigen hoogwaardige produkties in een internationaal circuit kunnen brengen. Op

9 februari laatstleden werd in Genève hierover een eerste bijeenkomst gehouden. In juli aanstaande gebeurt de **follow-up**.

Een ander lid vraagt of het juist is dat in een vorige legislatuur de toenmalige Minister van Cultuur kon instemmen met het feit dat de BRT, bovenop de dotatie, nog bijkomende middelen zocht. Indien dit correct blijkt te zijn, hoe kan de BRT, ingevolge de steeds wisselende beleidsopties, een beleid op lange termijn ontwikkelen ?

Elk jaar wordt een concert ingericht dat door de Vlaamse Executieve wordt gesponsord. Zal, ingevolge de beslissing van 19 november 1987, de BRT dit concert niet meer mogen overnemen ? Is dit de juiste interpretatie die aan deze beslissing moet worden gegeven ?

Welke programma's zullen verdwijnen als de BRT niet langer over bijkomende inkomsten beschikt ? Wat impliceert voor de BRT de opdracht die door de decreetgever aan de openbare omroep werd toevertrouwd ?

De Administrateur-generaal durft niet bevestigen of een voormalige Minister van Cultuur deze woorden heeft **uitgesproken**. De BRT opteerde er zelf voor om op deze middelen een beroep te doen. Op termijn bepleit de BRT een zekerheid die de planning zal vergemakkelijken. Deze zekerheid zal er zijn op het ogenblik dat de BRT 75 procent krijgt van de opbrengst van het in Vlaanderen geïnde kijk- en luistergeld.

Is sponsoring onontbeerlijk ? De BRT zal ook zonder sponsoring voortwerken. Maar de openbare omroep zal meer kunnen realiseren met sponsoring. In het verleden werden zaken niet uitgevoerd door een gebrek aan financiële middelen.

De Directeur van de Financiële Directie verduidelijkt dat 50 miljoen frank niet ontvangen, op een totaal van 1,076 miljard frank, een reductie betekent van 5 procent op de netto-exploitatiekredieten. Dit impliceert een vermindering met 200 uren televisie- en 1.150 **uren** radio-uitzendingen. Vanaf september betekent dit 50 uren minder televisie per maand en dit gedurende 4 maanden.

De Administrateur-generaal verklaart dat met de **Gemeenschapsminister** werd overeengekomen om de 270 miljoen frank inkomstenverlies ingevolge het wegvallen van de **niet-commerciële** reclame te compenseren zodat de begroting wordt gerespecteerd.

Een lid drukt er zijn verwondering over uit dat de **Administrateur-generaal** in deze vergadering stelt dat 75 procent van het in Vlaanderen geïnde kijk- en luistergeld aan de BRT moet toekomen. De grootte der toekomstige financiering heeft te maken met het debat hierover dat nog in de Vlaamse Raad moet worden gevoerd. Daarop zullen ook de opdrachten van de BRT moeten worden vastgelegd. Zullen de uitzendingen voor derden en de schooltelevisie behouden blijven ? Hij is verwonderd dat de BRT nu reeds het bedrag van 75 procent van het kijk- en luistergeld vooropstelt. Betekent dit dat men vanuit de BRT geen rekening houdt met de toekomstige discussie in de Vlaamse Raad ? De **Administrateur-generaal** vraagt gedeeltelijk „carte **blanche**”. Hij kan ermee instemmen dat de BRT op langere termijn wil plannen, maar kan de openbare omroep zo maar 75 procent van het kijk- en luistergeld vragen ? De decreetgever blijft immers met de financiële verantwoordelijkheid belast. Zo stelt hij weinig concrete besparingen ten gevolge van de implementatie vast. Hij oordeelt dat het percentage van de programma's die aan de Vlaamse beeldindustrie worden uitbesteed, zeer beperkt

is. De samenwerking tussen de BRT en de Vlaamse beeldindustrie stijgt omzeggens niet. Krijgt men nu een beter inzicht in het maken der programma's ?

Een lid dat niet tot deze Commissie behoort oordeelt dat het pleidooi van de Administrateur-Generaal geloofwaardiger zou overkomen als de BRT zou verklaren wat ze met deze middelen wil realiseren.

De Administrateur-generaal beaamt dat de grootte der financiële middelen afhankelijk is van het nog te voeren debat in de Vlaamse Raad over de opdrachten van de openbare omroep. Maar de BRT vertrekt vanuit de momenteel bestaande taken om deze toekomstvisie voor de openbare omroep in Vlaanderen voorop te stellen. Deze 75 procent werd niet zomaar bepaald : de motivatie is terug te vinden in de brochure „De Openbare Omroep in Vlaanderen — Hoe ziet de BRT zichzelf in de toekomst ?”

De Directeur van de Financiële Directie voegt er nog aan toe dat in het doorlichtingsrapport geen aanbevelingen werden gedaan om op korte termijn de produktiviteit te verhogen of tot een kostenbesparing te komen. De enige suggestie op korte termijn is de herziening van het arbeidsreglement : de compensaties zouden bij de BRT hoger liggen dan in de privé-industrie. Hij heeft zelf een nieuw ontwerp gemaakt en dit met de vakbonden besproken. Hij heeft zijn werkzaamheden op dit punt echter onderbroken om sociale strubbelingen tijdens de verkiezingsperiode te vermijden. Nu wordt hier echter opnieuw aan gewerkt. Inzake de automatisering is de BRT geweldig achterop geraakt. De vakbonden aanvaarden het besluit van de doorlichting niet. De lonen die de BRT uitbetaalt, zijn de laatste jaren achterop geraakt. Dit wordt enigszins gecompenseerd door de enkele voordelen van het werkreglement. Het arbeidsreglement wijzigen behoort echter tot de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve. De Raad van Beheer van de BRT zal dienaangaande een voorstel aan de Executieve voorleggen ; de vakbonden zullen het echter verwerpen.

Meer dan de helft der uitgaven gaan naar het personeel. Hieruit concludeert men dat het personeel moet besparen. Een gedetailleerde produktiviteitsstudie is echter niet eenvoudig. De BRT zal dit echter uitvoeren. In de administratieve sector lijkt een produktiviteitswinst van 10 à 15 procent realiseerbaar. Vermits veel BRT-personeelsleden een ambtenarenstatuut bezitten, kan er hier enkel met natuurlijke afvloeiingen worden rekening gehouden. Ook wil men in de toekomst tot een vereenvoudigde BRT-top komen

Een lid vraagt of er reeds voorstellen zijn uitgewerkt met betrekking tot het rigide ambtenarenstatuut.

De implementator antwoordt dat deze kwestie eind vorig jaar in de Raad van Beheer werd besproken. Men kwam echter niet tot een eensgezindheid. De nieuwe Raad van Beheer zal deze zaak opnieuw bespreken. Hij stelt dat ambtenaren voor de BRT goedkoper uitvallen dan contractuelen. Wel is een ambtenarenstatuut niet soepel, maar de pensioenlast der contractuelen moet onmiddellijk worden betaald.

Het vorig lid wijst erop dat het ambtenarenstatuut fundamenteel is in het audit-verslag.

Een ander lid oordeelt dat men in dit dossier niet willekeurig mag beslissen.

De Administrateur-generaal verduidelijkt dat de implementator zelfstandig werkt. Zijn conclusies legt hij aan de Raad van Beheer voor.

De Directeur van de Financiële Directie voegt eraan toe

dat de kostprijs van ieder programma gekend is. Het enig probleem ligt bij de indirecte kosten : de doorstroming der gegevens heeft hier vertraging. Hij hoopt in de toekomst hierop een vastere greep te krijgen.

Een lid meent dat voor een goede analyse zo vlug mogelijk een boekhoudkundig systeem moet worden uitgewerkt. Beschikt men over een gedetailleerd onderscheid tussen de directe en de indirecte kosten ?

De Directeur van de Financiële Directie bevestigt dat er hierover jaarlijkse rapporten bestaan.

De Voorzitter vraagt dat deze in de toekomst aan de Commissie voor de Media zouden worden overgemaakt.

De afgevaardigden van de BRT stemmen hiermee in (zie ook bijlage 2).

De Directeur van de Financiële Directie wijst erop dat het meer toevertrouwen van opdrachten aan derden ertoe leidt dat de eigen personeelscapaciteit onderbezet dreigt te worden. Door het kostprijsstelsel zou een kostprijsverhoging hiervan het gevolg zijn.

Een ander lid oordeelt dat een dotatie die wordt bepaald door een vast percentage van het kijk- en luistergeld, irrelevant is. Wel relevant is de vaststelling dat de BRT voor de uitvoering van de momenteel aan de omroep toevertrouwde taken een bepaald bedrag nodig heeft. Indien de omroep er andere opdrachten moet bijnemen, dan impliceert dit zoveel kosten meer. Deze totale som moet de dotatie uitmaken. Als naderhand blijkt dat ingevolge de politieke beslissingen, of door een andere oorzaak, deze dotatie te hoog is, dan kan de BRT op andere terreinen iets doen of het overschot teruggeven. Wel is hij verwonderd over het feit dat de BRT geïnteresseerd is in samenwerking op Europees niveau terwijl de meest aangewezen partner om samen te werken Nederland is. Vlaanderen en Nederland vormen ingevolge de Taalunie de Nederlandse taalgemeenschap. Dikwijls wordt beweerd dat de Nederlanders bij onderhandelingen moeilijk posities zouden innemen, wat hun recht is. Maar het zijn de Vlamingen — hiermee wordt niet de BRT bedoeld — die hiertoe aanleiding hebben gegeven. Het lid verwijst hiervoor naar de gesprekken over de Open Universiteit. Inzake het financieren is Vlaanderen steeds te laat of het geeft te weinig. Alles op zijn eigen problemen realiseren is zeer moeilijk, zowel op commercieel als op cultureel gebied.

De Administrateur-generaal verduidelijkt dat de vooropgezette 75 procent van het kijk- en luistergeld enkel een richting aangeeft. Men kan evengoed van 7,5 miljard frank spreken. Hij stelt dat, bij het bepalen van dit bedrag, met de door het vorig lid gesuggereerde methode werd gewerkt : de BRT tekende zijn eigen opdracht uit en bepaalde hiervoor de nodige financiële middelen. Die 7,5 miljard frank werd verbonden aan een systeem dat concreet bestaat, namelijk het kijk- en luistergeld, vandaar de 75 procent.

Hij repliceert dat Nederland participeert in het project der kleine Europese landen. Inzake de samenwerking met Nederland werden de meeste projecten door de BRT voorgesteld ; in Venetië werd het Canal Grande-project gesuggereerd (Nederland en Vlaanderen te samen op een cultureel kanaal) en in Genève de Delta-omroep (radio). De liefde komt vaak van één kant. De BRT en de NOS vergaderen jaarlijks om de onderlinge samenwerking te bespreken. Voor de oprichting van Nederland 3 werd een heel schema uitgetekend en aan de NOS overgemaakt. De BRT wou onder meer een tweede kans geven aan de eigen producties via een

Nederlands-Vlaamse omroep. Deze kwam echter niet van de grond.

Over de Open Universiteit werd eveneens met Nederland gepraat. Hoe wou men dit project bij ons organiseren en met welke middelen ? Welke rol moeten radio en televisie in het afstandsonderwijs spelen ? Hierover werd aan de Bestuursdirecteur Instructieve Omroep gevraagd om, na samenspraak met de Minister, een nota op te stellen.

De Gemeenschapsminister verklaart dat van Nederlandse zijde de bereidheid om op cultureel gebied met Vlaanderen samen te werken niet altijd zo evident is.

Het vorig lid meent echter dat men niet mag veralgemenen. We werden gevraagd om mee te werken aan de Open Universiteit Heerlen. Nederland heeft deze instelling uiteindelijk zelf moeten uitbouwen. In de Nederlandse Taalunie staan wij bekend als slechte betalers. In het verleden heeft ook Vlaanderen fouten begaan.

Een lid **waarschuwt** voor illusies. Vlaanderen geniet weinig waardering in Nederland. Enkel een jarenlange inspanning zal hierin verandering kunnen brengen.

Met betrekking tot de BRT breekt hij een lans voor een tweesporenbeleid : enerzijds moet er aangedrongen worden op besparingen en rationalisaties, anderzijds moet er aan de openbare omroep de nodige middelen worden gegeven. Inzake de ambtenaren zullen de afvloeiingen niet vlug kunnen gebeuren. Men moet dus voorzichtig zijn en niet alles van besparingen verwachten.

Hij aanvaardt dat de BRT zich in een uitzonderlijk moeilijke concurrentiepositie bevindt, zowel op internationaal (onder meer de Nederlandse private zenders, de Franse zender, de BBC, de RTL) als op nationaal vlak (de Vlaamse commerciële zender). Van de Vlaamse commerciële televisie blijft hij nochtans voorstander, gezien de positieve invloed op de objectiviteit en de stimulans voor goede programma's die er zullen uit voortvloeien.

Maar terzelfdertijd wordt aan de BRT een zero-basebudget en een verbod van sponsoring en niet-commerciële reclame opgelegd. Dit leidt tot minder middelen voor de openbare omroep. Een debat over de taken en de financiële middelen van de BRT is nu dringend nodig. De noodzakelijke middelen, ook voor een verdere groei, moeten aan de BRT worden verstrekt. Zo opteert hij eveneens voor een regionaal optreden van de televisie, zoals dit gebeurt bij de RTBF en de BRT-radio. Dit zal leiden tot een verhoging van het aantal kijkers.

De BRT moet de nodige rechtszekerheid krijgen, zowel inzake de opdrachten als inzake de middelen en dit vóór 1 september 1988. De BRT moet kwalitatief-populair blijven.

Een lid dat niet tot de Commissie behoort deelt de aversie van het vorig lid tegenover Nederland niet. Er zijn contacten tussen de kleine Europese cultuurgemeenschappen. Welke initiatieven zal de BRT nu en in de toekomst samen met Nederland ontwikkelen ?

De Administrateur-generaal verduidelijkt dat hier van een prioritaire samenwerking sprake is. Als uitgangspunt geldt dat de taalgemeenschap determinerend is bij de samenwerking. De RTBF bijvoorbeeld heeft meer affiniteiten met andere kleine Franstalige gemeenschappen zoals de Zwitserse. De Nederlandstalige omroepen promoten dus de Nederlandstalige producties. Zo bezit de BRT een eigen coproduk-

tiefonds waarin een deel van de opbrengsten van het kabelakkoord met Nederland worden gestort. De BRT voorziet produkties rond Rubens, Breughel en Van Eyck. Nederland heeft gelijkaardige projecten. Deze programma's zullen in andere talen worden gedubt en te samen, via gemeenschap-pelijke stands op beurzen, worden gepromoot.

Door de Vlaamse Executieve wordt een amendement ingediend dat ertoe strekt in artikel 02.02.02 (Dotatie aan de instituten van de Belgische Radio en Televisie, uitzendingen in de Nederlandse taal), Sectie 96, Titel 1 het krediet van 4.440,2 miljoen frank te brengen op 4.505,2 miljoen frank (verhoging met 65 miljoen frank). (Stuk 8-A (BZ 1988) – Nr. 7).

De Gemeenschapsminister verantwoordt dit amendement door te verwijzen naar het regeerakkoord van de Vlaamse Executieve en naar de beslissing van de vorige Executieve van 19 november 1987. Inzake de financiering van de BRT werd geopteerd om enkel met gemeenschapsgelden te werken. Het volledig publiciteitspakket wordt aan privaatrechtelijke televisie-initiatieven overgelaten. De Gemeenschapsminister geeft toe dat er tussen de commerciële en de niet-commerciële reclamespots een „grijze zone” bestaat, wat tot een aantal misverstanden aanleiding heeft gegeven.

Ingevolge de beslissing van 19 november 1987 moet de BRT voor de minderontvangsten worden vergoed. Dit bedrag werd, na een tegensprekelijk gesprek met de BRT-leiding, door de Executieve op 65 miljoen frank vastgesteld.

Een lid stelt dat dit amendement middelen aan de BRT ontnemt. Het negatief saldo van de beslissing van 19 november 1987 ligt veel hoger dan wat de Executieve via dit amendement bijgeeft. Dit is lijnrecht in tegenspraak met wat sommige van zijn collega's verklaarden bij de begrotingsbesprekingen in 1987 ; zij moeten nu hun verantwoordelijkheid nemen.

Een ander lid wijst erop dat de Executieve nu op indirecte wijze de commerciële televisie betoelaagt. De BRT heeft de inkomsten uit de niet-commerciële publiciteit en de sponsoring nodig. Beide inkomstenbronnen worden echter van de openbare omroep afgenomen terwijl men zijn dotatie verhoogt. Deze indirecte subsidiëring betekent dat men afwijkt van het liberale principe volgens dewelke de niet-openbare televisievereniging enkel met reclamegelden zal werken.

Een lid dat niet tot deze Commissie behoort oordeelt dat dit amendement in tegenspraak is met de vroegere officiële verklaringen van de Executieve. Hij betreurt dit. De BRT verliest hierdoor 270 miljoen frank, bedrag dat voldoende is om de werkingskosten van de radio te dragen.

Een lid wil vernemen hoeveel inkomsten er vorig jaar uit sponsoring afkomstig waren.

Het amendement wordt door een ander lid gesteund. Het betekent geenszins dat er minder middelen aan de BRT worden gegeven ; er is enkel sprake van een compensatie voor het inkomstenverlies dat zal worden geleden. Wat dekt bovendien het begrip „sponsoring” ? Over de inhoud bestaat er een grote discussie. Indien sponsoring wordt voorbehouden aan de commerciële televisie, mits de nodige compensaties voor de openbare omroep, ontstaat een klarere situatie.

De 65 miljoen frank heeft ook slechts betrekking op een deel van het jaar ; volgend jaar mag de BRT dan ook een groter bedrag verwachten. Dit betekent geenszins een afbreuk aan het engagement dat door hem en zijn collega's werd aangegaan.

Een lid wijst op de oprichting in het verleden van een onderzoekscommissie ter beteugeling van de sluikreclame op de BRT. Alle fracties verwierpen toen de sluikreclame. Hij vreest dat men terug met deze moeilijkheden zal worden geconfronteerd.

De Gemeenschapsminister repliceert met de bedenking dat dit amendement door de Executieve werd ingediend om aan de BRT een vergoeding te geven voor het **inkomstenverlies** dat de openbare omroep, ingevolge de beslissing van 19 november 1987, zal lijden. De BRT verliest geen middelen : dit bedrag werd na een tegensprekelijk gesprek met de BRT vastgesteld. Het heeft enkel op de inkomsten van de vier laatste maanden van 1988 betrekking. De Executieve compenseert hierdoor de minder ontvangsten van de BRT. Mogelijks zou er kunnen worden uitgegaan van de denkpiste waarbij de 270 miljoen frank slecht een minimum is, dat er met andere woorden meer kan worden gerealiseerd. Dit is echter foutief. De BRT voorzag 150 miljoen frank inkomsten uit niet-commerciële reclame en 120 miljoen frank uit sponsoring. De openbare omroep gaf zelf toe dat 25 miljoen frank niet kan worden gerealiseerd. De Executieve past het verschil bij.

In de Vlaamse Gemeenschap bestaat er geen decretale basis voor het uitzenden van niet-commerciële reclame. Het advies van de Raad van State waarnaar soms wordt verwezen vormt enkel een zeer smalle basis. De Executieve oordeelde het niet opportuun om de niet-commerciële publiciteit via een ontwerp van decreet te regelen : zij opteerde voor een volledige scheiding inzake de financiering van de openbare en de niet-openbare televisie. Deze regeling maakt geenszins een indirecte betoelaging van de commerciële televisie uit.

De Gemeenschapsminister verklaart dat de BRT evenveel middelen als in 1987 ontvangt.

Er werd besloten om de begroting van de hele Vlaamse Gemeenschap in 1988 niet te laten stijgen ; voor de BRT werd er dienaangaande geen uitzondering gemaakt. Dit amendement wil enkel het door de beslissing van 19 november 1987 geschapen onevenwicht herstellen.

De geraamde inkomsten in 1987 uit niet-commerciële publiciteit en uit sponsoring bedroegen respectievelijk 105 miljoen frank en 104 miljoen frank. De Gemeenschapsminister weet niet of deze bedragen werden gerealiseerd : hij heeft de rekeningen van de BRT nog niet ontvangen.

De BRT verlegde echter systematisch de grens tussen de commerciële en de niet-commerciële reclame : dit blijkt uit het feit dat er steeds meer spots worden uitgezonden.

Bij het bepalen van het bedrag van 65 miljoen frank werd rekening gehouden met wat reeds werd gerealiseerd. De BRT schatte haar verlies echter groter in : de openbare omroep beweerde meer inkomsten te kunnen halen uit publiciteit en sponsoring. De Gemeenschapsminister repliceerde toen met de vraag waarom geen groter bedrag in de **ontwerp**-begroting werd ingeschreven. De Administrateur-generaal antwoordde hierop in een brief van 26 april 1988 aan de Gemeenschapsminister.

De Voorzitter vraagt of het verbod tot sponsoring algemeen is, met andere woorden, wordt ook deze van de openbare kredietinstellingen uitgesloten ?

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de 65 miljoen frank enkel voor de begroting 1988 geldt. Er wordt niet vooruitgelopen op het te voeren debat tussen de Executieve en de BRT. De discussie over de sponsoring mag niet worden **gehypotheceerd**.

De Verslaggever leidt hieruit af dat het door de BRT geleden verlies elk jaar zal moeten worden ingeschat.

De Gemeenschapsminister bevestigt dat er bij de begroting 1989 opnieuw een discussie over de financiën zal plaatsvinden.

Een lid wil echter geen nieuwe discussie over het principe dat de BRT geen inkomsten uit publiciteit en sponsoring mag verwerven.

De Gemeenschapsminister is de mening toegedaan dat de openbare omroep enkel voldoende middelen vraagt. Het middel waaruit deze worden verkregen (dotatie, sponsoring, publiciteit) is hierbij subsidiair.

Hij oordeelt dat de Executieve en de Commissie voor de Media voldoende materie zullen bezitten om eerst de doelstellingen van de BRT en dan de financiële middelen in te vullen. Vóór de bespreking van de ontwerp-begroting 1989 zal dit geglobaliseerd debat kunnen worden gevoerd.

Het vorig lid wil zo vlug mogelijk een discussie over de uitvoering van de BRT-doorlichting.

Een lid heeft enkele bedenkingen bij de nieuwe samenstelling van de Raad van niet-openbare radio's. De Raad bestaat uit een Voorzitter en achttien leden die door de Executieve worden benoemd, de helft op voordracht van de erkende niet-openbare radio's, na raadpleging van hun representatieve organisaties. De Vlaamse Mediagroep, een representatieve organisatie die 70 vrije radio's groepeerde, stelde kandidaten voor maar de Executieve wees ze af. Wat wordt nu juist bedoeld met een „representatieve” organisatie.

Het decreet houdende organisatie en erkenning van de niet-openbare radio's omschrijft in artikel 2 de taak van deze radio's als volgt : „Zij hebben tot taak een verscheidenheid van informatie, animatie en ontspanning te brengen met de bedoeling binnen hun zendgebied de communicatie te bevorderen en bij te dragen tot de algemene ontwikkeling.”

In artikel 4, c) wordt gesteld dat om erkend te worden en te blijven deze radio's onder meer onafhankelijk moeten zijn van een politieke partij, een beroepsvereniging of een organisatie met een commercieel doel. Artikel 4, e) voert het verbod in om rechtstreeks noch zijdelings een verbinding tussen twee of meer niet-openbare radio's tot stand te brengen.

Het lid oordeelt dat deze laatste bepalingen werden overtreden door de oprichting van SV-Contact dat de contracten regelt van een aantal radiostations, voornamelijk uit de grote agglomeraties.

Bovendien bestaat er eveneens een organisatie die voor de reclame instaat. Momenteel mag er slechts 12 minuten per uur, in blok, reclame op de niet-openbare radio's worden uitgezonden. De vrije radio's zenden echter meer dan 12 minuten per uur reclame uit en dit gebeurt niet in een blok. Via deze organisatie wordt eveneens druk uitgeoefend om tot SV-Contact toe te treden.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat binnen de drie maanden na de vernieuwing van de Vlaamse Raad de nieuwe samenstelling van de Raad van niet-openbare radio's moet gebeuren. Op het ogenblik van de vernieuwing moet tot een nieuwe erkenningsronde worden overgegaan. Bovendien stelt het regeerakkoord dat een grondige evaluatie van het decreet zal plaatshebben in functie van die nieuwe erkenningsronde.

Voor de samenstelling van de Raad verkoos de Executieve dezelfde representatieve verenigingen als deze die in de uit-tredende Raad waren vertegenwoordigd. Indien uit de eva-

luatie zal blijken dat de situatie in het landschap der vrije radio's is gewijzigd dan zal hij hieruit de nodige conclusies trekken.

Met betrekking tot de gemelde overtredingen van de decreetbepalingen zal de Gemeenschapsminister een onderzoek laten instellen. Indien nodig zal hij bij de nieuwe **erkenning**sronde maatregelen nemen. Hij zal de klachten van het lid aan de Raad van niet-openbare radio's overmaken en een advies vragen.

Het lid repliceert dat dit laatste voorstel niet volstaat. Het decreet verbiedt netvorming. Niettegenstaande dit toch geschiedt trekt de Gemeenschapsminister geen enkele erkenning in. Hij verlangt dat alle vrije radio's die bij de SV zijn aangesloten hun erkenning verliezen. Bovendien hangen ze eveneens af van een commerciële groep.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat er in het **verleden** wel erkenningen werden ingetrokken.

Het lid oordeelt verder dat de samenstelling van de Raad niet op korte termijn kan worden gewijzigd. De leden worden voor een bepaalde periode benoemd.

De Gemeenschapsminister voegt eraan toe dat de voorzitter van de Vlaamse Mediagroep in de Raad is vertegenwoordigd.

Het lid verduidelijkt dat dit ingevolge het Cultuurpact is gebeurd.

Stemming

Ter stemming gelegd wordt het amendement van de Vlaamse Executieve met 9 stemmen bij 5 onthoudingen aangenomen.

De artikelen 02.02.02 en 02.06.02 van Sectie 96, Titel 1 en de artikelen 81.01.02 en 81.02.02 van Sectie 96, Titel II worden telkens met 9 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen aangenomen.

BIJLAGE 1

COMITÉ VAN EXPERTEN

ADVIES NR. 8

Met een brief van 14 juli 1987 verzocht de Administrateur-generaal van de BRT de Vlaamse Mediaraad om een advies met betrekking tot de financiering van de BRT.

De Vlaamse Mediaraad besloot de studie van deze vraag aan te vatten, maar met een brief van 27 augustus 1987 verzocht dan de Gemeenschapsminister van Cultuur om een ruimer advies, met betrekking tot de „rol en opdracht van de openbare omroep in het gewijzigde medialandschap (internationaal en nationaal) anno 1987”.

Het Comité van **Experten** heeft het onderzoek van deze problematiek aangevat en er vijftien vergaderingen, geheel of gedeeltelijk, aan gewijd.

Gebruik makend van artikel 22 van het Reglement van orde heeft het Comité de heren A. Gekiere en J. Op de Beeck, van de BRT, en De Moor, die werkzaam was in de zogenaamde „werkgroep Verplaetse”, gehoord.

Het Comité heeft ook kennis genomen van het advies van 8 februari 1988 van de afdeling „BRT — problematiek”, opgericht in de schoot van de Vlaamse Mediaraad. Tenslotte is het Comité van **Experten** eenparig tot volgend advies gekomen :

Een vernieuwde visie op de openbare omroep**Inleiding**

De vooraanstaande rol die de omroep verworven heeft, als medium van communicatie en van cultuurspreiding moet niet meer onderstreept worden.

Het Vlaamse, Belgische en Europese omroepeland heeft de jongste jaren sterke wijzigingen ondergaan en dit proces gaat nog steeds verder.

Op het gebied van de radio heeft zich in Vlaanderen een ware explosie voorgedaan van niet-openbare omroepen, gaande van zeer bescheiden tot middelgrote, waarbij het verschijnsel van **ketenvorming** begint op treden.

Op het gebied van de televisie zijn er talrijke commerciële stations ontstaan, ook satelliettelevisie, betaaltelevisie. Regionale en lokale televisie staat voor de deur. De kabeltransmissie zorgt hierbij voor een multiplicatoreffect. Inhoudelijk kan een sterke internationalisering van het aanbod waargenomen worden, zeker op televisie, misschien in mindere mate op de radio.

De overheid heeft daarbij een regulerende rol te spelen. Het aantal frequenties is beperkt. Sommige programma's moeten aan beperkingen onderworpen worden (bijvoorbeeld reclame). Sommige deelpublieken moeten tegen bepaalde programma's beschermd worden (bijvoorbeeld jeugd). Maar de rol van de overheid houdt daar niet bij op.

De overheid heeft ook tot taak om, in zekere mate, het gebruik van het medium te stimuleren en te activeren, om de eigen cultuur te bevorderen en te verspreiden. Dit is des te meer geboden in kleine cultuurgemeenschappen, zoals Vlaanderen. De openbare omroep heeft dus nog beslist een rechtmatige plaats in het Vlaamse Media-landschap.

Uit wat voorafgaat volgen reeds twee belangrijke uitgangspunten : dat het programma-aanbod van de openbare omroep evenwichtig moet zijn, een weerspiegeling van de pluralistische maatschappij ; en dat sterk de nadruk moet gelegd worden op de eigen Vlaamse inbreng.

Anderzijds zal de openbare omroep gefinancierd worden met openbare middelen.

Dit brengt een derde belangrijk uitgangspunt mee : het programma-aanbod moet tegemoet komen aan de wensen en verlangens van een zo ruim mogelijk publiek.

Bovendien behoort het tot de taak van de openbare omroep om programma's te ontwikkelen voor specifieke groepen waaronder kansarmen en minderheidsgroepen, en om experimentele en grensverleggende programma's te produceren.

De toenemende trend naar politisering heeft een verstikkende werking op de creatieve ontplooiing van elke openbare omroep. De escalatie van de politisering binnen de BRT moet dan ook terugschroefd worden.

De de-escalatie van de politisering is een absolute voorwaarde om de BRT slagvaardiger te maken.

Hierna worden de volgende punten behandeld :

1. Rol en opdracht van de openbare omroep.
2. Beheer.
3. Financiering.
4. Nieuwsdienst.
5. Derden.
6. Netvorming.
7. Statuut van het personeel.

1. Rol en opdracht van de openbare omroep

1.1. Formulering van doelstellingen en taken

De doelstellingen blijven essentieel dezelfde als in artikel 2 van het decreet van 28 december 1979 : voorlichting en informatie, vorming, ontspanning. Ontspanning vormt een essentieel onderdeel van iedere omroep.

Op het gebied van de informatie moet de nadruk liggen op enerzijds Vlaamse onderwerpen en anderzijds internationale onderwerpen vanuit een eigen visie.

Informatie- en duidingsprogramma's zoals Journaals, Panorama, Terloops, Actueel . . . moeten meer uitgebouwd worden.

Wat vorming betreft moet de taak van de instructieve omroep herdacht worden. Schooluitzendingen in de strikte zin van het woord kunnen ook door andere instellingen worden geproduceerd en via andere technieken worden aangeboden ; de financiering ervan valt niet ten laste van de openbare omroep, wel bijvoorbeeld van het Ministerie van Onderwijs.

Er blijven echter taken op het gebied van bijvoorbeeld „Open University”, tweedekansonderwijs, volwassenenvorming met nadruk op programma's voor kansarmen en minderheden;

Meer aandacht zou moeten besteed worden aan de productie van eigen Vlaams werk. Aan de niet-openbare omroep werden concrete verplichtingen opgelegd. Er is geen reden waarom dit niet voor de openbare omroep zou gebeuren.

Een bijzondere opdracht van de openbare omroep ligt in de productie van experimentele, grensverleggende programma's. Dit geldt voor de drie gebieden van informatie, vorming en ontspanning.

1.2. Eventuele aanpassingen van artikel 2 van het decreet

Toevoegen : „De Vlaamse Executieve kan, op advies van de Vlaamse Mediaraad, voorwaarden opleggen inzake het aandeel eigen culturele producties”.

2. Beheer

2.1. Algemene visie

Het huidige statuut van de BRT is niet zeer geschikt gebleken om de rol en opdracht van de openbare omroep waar te maken.

Enerzijds is de voogdij, uitgeoefend in toepassing van de wet van 16 maart 1954, te zwaar en beperkt zij te sterk de autonomie van de BRT.

Anderzijds werkt het ambtenarenstatuut van en het werkreglement voor de personeelsleden verlamvend voor de creativiteit, in ieder geval voor het cultureel en artistiek personeel.

De aangewezen oplossing bestaat erin om de BRT een grotere autonomie te geven door haar statuut als instelling van openbaar nut te wijzigen.

Dit kan gebeuren, ofwel door een nieuwe categorie E, die door responsabilisering leidt tot een grotere autonomie, in te voeren in de wet van 16 maart 1954, in samenwerking met de nationale wetgever, en vervolgens de BRT in deze nieuwe categorie onder te brengen ; ofwel door voor de BRT een volledig eigen, specifiek statuut te ontwerpen.

Het te bereiken doel is, hoe dan ook, de omvorming van de BRT tot een „overheidsbedrijf”, waarmee de overheid een **beheersovereenkomst** afsluit. Deze overeenkomst bepaalt enerzijds, de rol en de opdracht die de overheid van de BRT verwacht, en anderzijds, de financiële enveloppe die de overheid ter beschikking stelt van de BRT.

Hiervoor dient de BRT een grotere bestuursautonomie te verwerven.

Tezelfdertijd worden de beheersorganen en de leidende ambtenaren verantwoordelijk gesteld voor de naleving van de door de overeenkomst voorgeschreven verplichtingen.

De overeenkomst moet afgesloten worden voor een relatief lange tijd, bijvoorbeeld 3 of 5 jaar, om continuïteit in het beleid mogelijk te maken.

2.2. Nadere omschrijving van de opdracht van openbaar nut

De voorgestelde hervorming kan de huidige opdracht van de BRT

volledig intact laten. De produktie van programma's zou kunnen toevertrouwd worden aan een zelfstandige onderneming, die ofwel zelf eveneens een overheidsbedrijf van dezelfde categorie zou zijn, ofwel een zuivere privé-onderneming. Deze onderneming zou produceren voor de BRT, maar ook voor andere omroepen en in beginsel zelfbedruipend zijn.

2.3. Bevoegdheden Vlaamse Raad, Executieve, Minister

De Vlaamse Raad benoemt de bestuurders. Zij zijn aansprakelijk voor hun beheer conform de bepalingen van de wetgeving inzake handelsvennootschappen. Hiertegenover hoort een aangepaste vergoeding. De nieuwe taak die hen wacht in een Raad van Bestuur van een overheidsbedrijf vereist van hen managerskwaliteiten, die een rem kunnen plaatsen op de ongewenste politisering van de Raad.

De onverenigbaarheden opgesomd in het laatste lid van artikel 7, § 2 van het decreet moeten behouden blijven en uitgebreid tot verantwoordelijken uit onder andere partijen, ziekenfondsen, werknemers- of **wergeversorganisaties**.

De taak van de Executieve bestaat hoofdzakelijk in het afsluiten van de beheersovereenkomst. De Minister keurt de jaarrekeningen goed en laat een controle uitoefenen door een regeringscommissaris. Deze controle slaat op de uitvoering van de beheersovereenkomst.

2.4. Bevoegdheden Raad van Bestuur, Vast Comité, **Administrateur-generaal** ; anderen.

De bevoegdheden van de Raad van Bestuur moeten groter worden. Om te beginnen moet de Raad de beheersovereenkomst afsluiten met de Executieve. Vervolgens zal de Raad het algemeen beleid vaststellen, in overeenstemming met de overeenkomst.

De Raad van Bestuur moet over meer autonomie beschikken inzake aanwerving, bevordering, honorering en werkreglement van het personeel.

Over de onderlinge bevoegdheidsverdeling tussen Raad, Vast Comité en Administrateur-generaal staan belangwekkende **opmerkingen** te lezen in het Eindrapport van het Doorlichtingsonderzoek (maart 1987). Cf. punten 2.5, 2.6 en 6.1.

De Raad moet zich houden aan het algemeen beleid en zich niet mengen in het dagelijks beheer.

De Raad bepaalt de rol en bevoegdheden van de Vaste Commissie en van de Administrateur-generaal in overeenstemming met de beheersovereenkomst. De Raad bepaalt eveneens de duur van het mandaat van de Vaste Commissie en van het contract van de **Administrateur-generaal**.

De Administrateur-generaal moet de centrale leiding-gevende figuur zijn.

Zoals bij privé-ondernemingen moeten bedrijfsrevisoren worden aangesteld, die aan de Minister en aan de Raad van bestuur jaarlijks verslag uitbrengen over de activa, de passiva en de resultaten.

3. Financiering

3.1. Probleem ristorering kijk- en luistergeld

Het huidige kijk- en luistergeld is in feite een gewone belasting geworden. Er is geen enkel verband tussen het kijk- en luistergeld en de dotatie van de BRT.

Dit is een hypokriete toestand, die door het publiek niet begrepen wordt en leidt tot verkeerde opvattingen over de openbare omroep. Daarom wordt aanbevolen om ofwel het kijk- en luistergeld volledig af te schaffen, en de dotatie van de BRT te betalen uit de algemene middelen ; ofwel een eigen Vlaams kijk- en luistergeld in te voeren, waaraan het bedrag aangepast moet worden aan de behoeften van de BRT, en waarvan de BRT dan de integrale opbrengst zou dienen te ontvangen.

Uiteraard kan dit probleem alleen in de gewenste zin opgelost worden in overleg met de nationale wetgever.

3.2. Probleem reclame-inkomsten

In principe moet de regel zijn : openbare middelen voor openbare omroepen, privé-gelden voor privé-omroepen. Het is alleen omdat de dotatie niet meer volstond dat de BRT gezocht heeft naar middelen uit reclame.

De afbakening van commerciële reclame enerzijds, en **niet-commerciële** reclame anderzijds is artificieel en enigszins hypocriet. Het is verkieslijk dat de dotatie voldoende hoog is om de BRT in staat te stellen om haar rol te vervullen.

3.3. Welke middelen heeft de BRT nodig ?

Vooraf dient opgemerkt dat de jaarlijkse onzekerheid over de dotatie nefast is voor een behoorlijke bedrijfsleiding. In het raam

van de met de overheid af te sluiten beheersovereenkomst (cf. punt 2) moet de dotatie voor langere tijd, bijvoorbeeld 3 of 5 jaar, vastgelegd worden, met een ingebouwde evolutie volgens bepaalde parameters.

De in dit advies gesuggereerde oplossingen brengen enerzijds besparingen mee (aanschaffing schooltelevisie, afschaffing uitzendingen door derden, herziening werkreglement), maar anderzijds ook hogere uitgaven (meer zenduren, versterking nieuwsdienst, meer eigen, Vlaamse produkties).

Een vergelijking met de middelen van vergelijkbare buitenlandse omroepen (cfr. tabel in bijlage) toont aan dat de dotatie van de BRT gevoelig moet opgetrokken worden om het de BRT mogelijk te maken om evenwaardige programma's te produceren.

Dit blijkt eveneens uit de vergelijking gemaakt in het Eindrapport van het Doorlichtingsonderzoek (maart 1987). Cfr. punt 1.2 11.3. Nu zijn het vooral de **middelen, die** rechtstreeks ter beschikking worden gesteld van de programmamakers, die moeten verhoogd worden. Dit zijn de zogenaamde „directe kosten”, die in 1986, voor de televisie, 348.000 frank per uur bedroegen. Een verdubbeling van deze middelen komt redelijk voor, gelet op de reeds gemaakte vergelijking met het buitenland.

De „indirecte kosten” liggen bij de BRT echter in verhouding te hoog.

Steeds in 1986, voor televisie, bedroegen zij 510.000 frank per uur. Een vermindering met 10 % van deze kosten is absoluut noodzakelijk. Er moet zelfs gestreefd worden naar 15 %.

Bij een streefdoel van 5.000 zenduren in televisie, betekent dit een stijging van de dotatie met ongeveer 2 miljard fr. directe kosten, en ongeveer 250 miljoen fr. indirecte kosten.

Er moet ook rekening gehouden worden met een stijging voor de radio-uitzendingen in overeenstemming met de hoger gedane voorstellen.

De totale stijging van de dotatie zou dus van een orde van grootte van 2,5 miljard fr. moeten zijn. Uiteraard kan echter het streefdoel van 5.000 zenduren televisie niet onmiddellijk bereikt worden. Een overgangperiode van 3 à 5 jaar lijkt redelijk.

4. Nieuwsdienst

4.1. In welke mate kan objectiviteit gewaarborgd worden ?

Objectiviteit zal steeds een ideaal blijven ; ze is niet van deze wereld, dus onmogelijk te realiseren.

Het is een dwaling te denken dat een optelling van verschillende subjectieve versies tot objectiviteit leidt.

De openbare omroep moet nochtans informatie verstrekken, en dat is niet alleen het doorgeven van loutere feiten. Feiten moeten gesitueerd worden. Vele mensen begrijpen de feiten niet, omdat ze hun onderlinge samenhang niet begrijpen.

Loutere feitenberichtgeving is zelfs niet objectief, omdat ze onvolledig is en dikwijls ook onbegrijpelijk.

Duiding is dan ook een absolute noodzaak, om volledig en zo objectief mogelijk te kunnen informeren.

Informatie moet naar de inhoud waarheidsgetrouw zijn, relevant en onpartijdig ; en naar de vorm moet ze zo neutraal mogelijk gebracht worden.

Waarheidsgetrouw : de feiten moeten juist zijn, correct weergegeven. Relevant : is al moeilijker te omschrijven. Het is de keus van de te brengen informatie, het niet weglaten van belangrijke gebeurtenissen en het niet aandikken van bijkomstigheden. Hier speelt de ethiek van de journalist.

Onpartijdig : is de belangrijkste component. Vergt onvooroordeel, het los staan van iedere opinie of versie.

De Omroepwet van 1930 stelde deze eis in plaats van de eis van objectiviteit. Het lijkt beter en realistischer om in het omroepdecreet „de objectiviteitsplicht” te vervangen door „de plicht van onpartijdigheid”.

Neutrale vormgeving : betreft onder meer het voorkomen van de journalist, houding, kleding, stijl, woordkeuze, intonatie zelfs. De vormgeving kan soms belangrijker zijn dan de inhoud ! Van de journalist vergt dit alles afstandelijkheid, intellectuele eerlijkheid en een optimale vak- en dossierkennis.

Om de nieuws- en duidingsprogramma's behoorlijk te verzorgen is een voldoende aantal journalisten onmisbaar. Het huidige aantal moet dus sterk verhoogd worden.

4.2. Toezicht, vaststellen en beteugelen van beroepsfouten

Het toezicht behoort uitsluitend toe te komen aan de redactionele

hiërarchie, dus de hoofdredacteur en de bestuursdirecteur informatie.

Het vaststellen en beteugelen van beroepsfouten moet onttrokken worden aan de Raad van Bestuur en toevertrouwd worden aan een neutraal orgaan, buiten de BRT.

Het zou bijvoorbeeld de Geschillenraad kunnen zijn, voorzien in het kabeldecreet.

Niet alleen de Raad van Bestuur, maar iedere belanghebbende kan zich tot de Geschillenraad wenden.

De bevoegdheden van de Geschillenraad, de te volgen procedure en de mogelijke sancties moeten bij decreet geregeld worden.

De beslissingen van de Geschillenraad worden uitgevoerd door de Raad van Bestuur. (Uiteraard blijft de Raad van Bestuur wel bevoegd voor niet-professionele fouten, zoals afwezigheden, te laat komen, enz...).

5. Derden

5.1. Veranderingen aan het systeem van de derden

Het systeem van de derden heeft niet gegeven wat er van verwacht werd. Niemand is er eigenlijk gelukkig mee.

Daarom verdient het aanbeveling de programma's van derden, in hun huidige vorm, af te schaffen.

De mogelijkheid blijft echter open dat de Raad van Bestuur zendtijd toekent aan ideologische en filosofische verenigingen.

Deze verenigingen kunnen deze zendtijd dan invullen naar eigen inzicht, maar uitsluitend met eigen middelen.

Het zendschema van de BRT mag niet verstoord worden. In bepaalde omstandigheden (bijvoorbeeld verkiezingen) kan de Raad van Bestuur, ten behoeve van de politieke partijen, tijdelijk zendtijd ter beschikking stellen.

De BRT wordt niet langer verplicht gratis technische middelen en personeel ter beschikking te stellen. Wie een beroep wil doen op deze middelen en personeel kan dit tegen betaling aan de gangbare tarieven.

5.2. Inhoud van de programma's

Deze programma's hebben de vorm van een vrije tribune. De bedoeling is dat de verenigingen hun mening kunnen verkondigen. Zij maken deze programma's dus naar eigen inzicht.

5.3. Toezicht op de programma's

Deze programma's ontstaan buiten iedere verantwoordelijkheid van de BRT. De BRT moet dus ook geen toezicht uitoefenen. Overtredingen van de terzake geldende wetten vallen onder de bevoegdheid van de gewone rechtbanken.

6. Netvorming

6.1. Radio

De BRT moet kunnen blijven beschikken over de huidige netten (BRT 1, BRT 2, BRT 3; Studio Brussel, Wereldomroep). Er moeten inspanningen gedaan worden om langer uit te zenden. Nachtuitzendingen op minstens 1 net (BRT 1 of 2) zijn noodzakelijk.

De uitzendingen van BRT 2 moeten nog meer aansluiten op de regio's. Er zou meer ontkoppeld moeten worden.

Er moet gestreefd worden naar het verwerven van een langegolfzender, in samenwerking met Nederland.

6.2. Televisie

De opdracht die de BRT te vervullen heeft, moet worden waargemaakt in de context van de hoge bekabelingsgraad van ons land. Het aantal uren enerzijds dat wordt uitgezonden voor het grote publiek moet de vergelijking met het aantal zenduren van de omliggende omroepen kunnen doorstaan en dat is minimum 90 uur per week of 4.500 uur per jaar. Anderzijds vraagt het uitzenden voor specifieke groepen dat nog eens 2 à 3 uren per dag of ongeveer 1000 uur per jaar zou kunnen beschikbaar zijn.

In ieder geval moet op één kanaal een volledig uitgebouwd programma aangeboden worden, dat de concurrentie met de buitenlandse zenders aankan. Zo moet er langer uitgezonden worden. Ontbijttelevisie, namiddagtelevisie, laatavondtelevisie moeten overwogen worden.

De combinatie van beide opdrachten — programma's voor het grote publiek enerzijds en programma's voor specifieke groepen anderzijds — vergt dat het programma-aanbod van de openbare omroep over twee kanalen zou moeten uitgezonden worden.

7. Statuut van het personeel

7.1. Personeelsformatie

In vergelijking met vergelijkbare omroepen (Nederland, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Zwitserland) is de personeelsformatie van de BRT zeker niet overdreven.

Alleszins moeten meer middelen en personeelsleden worden toegekend aan de nieuwsdienst teneinde de opdracht van de openbare omroep als informatieverstrekker **tenvolle** te kunnen waarmaken.

Een nadere analyse (administratief, technisch, cultureel, artistiek) en vergelijking zijn niet eenvoudig omdat de structuren verschillend zijn.

Bij interne vergelijking tussen de jaren 1977 en 1987 valt een relatief sterke stijging op van het administratief personeel van niveau 1 en het technisch personeel van niveau 2, trouwens van het personeel van niveau 2 in het algemeen, met uitzondering van het artistiek personeel.

Uiteraard moet dit punt bekeken worden in het licht van wat opgemerkt werd onder punt 2.2.

Doch zelfs indien besloten wordt tot afsplitsing van de procedure, zal de B.R.T. een minimaal aantal technici moeten behouden, o.m. voor de nieuwsuitzendingen.

7.2 Statuut

Dit hangt nauw samen met wat uiteengezet werd onder punt 2. Om de B.R.T. als overheidsbedrijf optimaal te laten werken lijkt het een noodzaak voor het personeel het ambtenarenstatuut te verlaten.

Om de verworven rechten te eerbiedigen kan aan het bestaande personeel de keuze gelaten worden tussen behoud van het huidige statuut, of overgang naar het privaatrechtelijk statuut. Voor bepaalde functies en bevorderingen kan echter uitdrukkelijk de eis gesteld worden van overgang naar het nieuwe statuut.

Het personeel wordt aangeworven en ontslagen door de Raad van Bestuur. Dit geldt ook voor de Administrateur-generaal en de Directeurs-generaal.

De onafhankelijkheid van de journalisten wordt gewaarborgd door de bijzondere procedure voor beoordeling van hun beroepsfouten, uiteengezet in punt 4.2.

Brussel, 8 april 1988.

De Voorzitter,

J. CORBET

Bijlage (*)

	Aantal inwoners (in miljoenen)	Beschikbare middelen (in miljarden) (1)	Aantal zenduren per jaar	
			Televisie (2)	Radio (3)
BRT (2 tv-netten)	6,0	5,916	4.021	23.548
RTBF (2 tv-netten)	4,0	6,257	4.127	29.255
Denemarken (1 tv-net)	5,1	9,718	3.075	13.970
Noorwegen (1 tv-net)	4 s	7,650	2.871	12.862
Zweden (2 tv-netten)	8,3	14,253	5.126	19.597
Finland (2 tv-netten)	4,9	10,912	4.153	19.332
Nederland (2 tv-netten)	14,5	15,741	6.577	29.761
Zwitserland (3 tv-netten)	6,5	15,200	14.273	60.455

Bron : EBU Statistics 1987 (Gegevens voor 1986)

(1) Onder beschikbare middelen worden verstaan, de middelen die aan de openbare omroep worden toegekend door de overheid, vermeerderd met de eigen inkomsten (verkoop van programma's, niet com-

(*) Uit : Brochure : De Openbare Omroep in Vlaanderen : Hoe ziet de B.R.T. zichzelf in de toekomst, p. 2.

merciële reclame, sponsoring, enz.). Voor de BRT is het bedrag voor 1986 samengesteld uit een toelage van 5,360 miljard en 0,556 miljard eigen inkomsten. In 1987 bedroeg de toelage 5,448 miljard, de eigen inkomsten bedroegen 0,755 miljard. Voor 1988 is de begroting nog niet goedgekeurd door de Vlaamse Raad. Er wordt gerekend op 5,448 miljard toelage en 0,621 miljard aan eigen inkomsten.

- (2) Er bestaan drie systemen om het aantal uren televisie te bepalen : de programmatijd, de programmabindingen (dit is de **programmatijd** vermeerderd met de tijd ingenomen door pauzes, onderbrekingen, e.d.) en de antennetijd (vanaf het openen tot het sluiten van de antenne.) In de **EBU-statistics** is het vermelde cijfer dat van de antennetijd. Alleen voor de BRT is in dit overzicht de tijd van de programmabindingen opgenomen, het aantal uren stemt overeen met dat wat is opgenomen in het jaarverslag voor 1986. De antennetijd voor de BRT bedroeg in 1986 4.352 uur.
- (3) In de uren uitzending voor de radio zijn de uren van de Wereldomroep niet inbegrepen. Hierbij dient opgemerkt dat in sommige landen de uitzendingen van de Wereldomroep niet moeten worden gefinancierd met de beschikbare middelen.
- (*) Uit : Brochure : De Openbare Omroep in Vlaanderen : Hoe ziet de B.R.T. zichzelf in de toekomst, p. 2.

BIJLAGE 2

BELGISCHE RADIO EN TELEVISIE. NOTA VOOR DE VASTE COMMISSIE VAN DE RAAD VAN BEHEER. HDV/RV/582/87 8.9.1987

Betreft : Kostprijs per uur uitzending 1986.

Hierbij vinden de leden van de Vaste Commissie een overzicht van de kostprijs per uur uitzending van Radio en Televisie in 1986.

Dit document opgesteld door de financiële directie, telt 8 bijlagen. Bijlage 2 geeft o.a. een overzicht van de directe kosten van de televisienieuwsdienst zonder herhalingen en simultane uitzendingen. Op basis van die kosten wordt de toelage voor de derden berekend.

Artikel 29, paragraaf 1 van het Omroepdecreet van 28.12.79 zegt immers : „Het bedrag dat voor de uitzendingen van derden in het BRT-krediet wordt gereserveerd is gelijk aan het bedrag dat tijdens het voorlaatste jaar voor een zelfde aantal uren zendtijd werd uitgegeven voor de programmakosten en voor de personeelskosten van de televisienieuwsdienst van de BRT, verhoogd met een vaste basis-toelage. Voor de berekening van de kosten wordt het bedrag verhoogd met de index van het vorige jaar.”

Uit deze studie blijkt dat de kost van een uur radio-uitzending nauwelijks is gewijzigd in vergelijking met vorig jaar. Bij de televisie steeg de integrale kostprijs met 4,3 % voornamelijk ten gevolge van de daling van het aantal uren herhaling en simultane uitzendingen.

Voorstel.

Ik verzoek de Vaste Commissie deze gegevens over de kostprijs per uur uitzending van Radio en Televisie in 1986 aan de Raad van Beheer voor te leggen voor bespreking en **passende** conclusies, o.m. met het oog op het vaststellen van de toelage voor erkende **verenigingen** en stichtingen die TV-uitzendingen verzorgen.

Administrateur-generaal,

C. GOOSSENS

KOSTPRIJS VAN DE UITZENDINGEN IN 1986

1. Inleiding

De hierna volgende commentaar betreft een beknopte analyse van de kostprijs per uur uitzending 1986 en de evolutie in de tijd ervan.

Deze studie heeft naast een informatief belang ook een praktische betekenis. De kostprijs per uur uitzending van de nieuwsdienst bepaalt immers de toelage aan de derden.

De tabellen hebben geen enkele wijziging in presentatie ondergaan t.o.v. vorig jaar.

Er werden 8 bijlagen opgemaakt :

1. Kostprijs per uur uitzending 1986 van de radio, exclusief de overname-uren ;
2. Kostprijs per uur uitzending 1986 van de televisie, exclusief de herhalingen en simultane uitzendingen ;
3. Kostprijs per uur uitzending 1986 van de herhalingen en de simultane uitzendingen bij de televisie ;
4. Kostprijs per uur uitzending 1986 van de televisie, inclusief de herhalingen en de simultane uitzendingen ;
5. Evolutie van de kostprijs per uur uitzending 1980-1986 ;
6. Aantal uren uitzending 1986 (exclusief overname en herhalingen) per cultureel personeelslid ;
7. Aantal zenduren 1986 per directie ;
8. Berekening van de toelage aan de derden voor 1988.

Aan elk van deze bijlagen wordt nu een korte bespreking gewijd. Om te vermijden dat deze bespreking een eindeloze opsomming wordt van cijfers, beperken we ons tot de meest belangrijke. Gedetailleerd cijfermateriaal is steeds in de bijlagen terug te vinden.

II. Kostprijs per uur uitzending 1986 van de radio, exclusief de overname-uren (bijlage 1)

De directe radiokosten voor een uur uitzending zijn ongewijzigd gebleven in vergelijking met vorig jaar : 30.000,- fr. De toegewezen kosten (indirecte kosten, toeslagen en afschrijvingen) zijn lichtjes afgenomen zodat de integrale kostprijs van een uur uitzending is gedaald van 72.000,- fr. tot 71.000,- fr.

Het totaal aantal uren uitzending is toegenomen van 27.343 uren tot 28.108 uren, een stijging met 2,8 %. Per directie is het beeld als volgt :

	Aantal uren uitzending 1985	Aantal uren uitzending 1986	Vershil 86/85 in %
B.R.T. 1	4.983	4.991	+ 0,2
B.R.T. 2	11.247	11.690	+ 3,9
B.R.T. 3	5.209	5.470	+ 5,0
Werelduitzendingen	4.191	4.282	+ 2,2
Instructieve omroep	462	425	- 8,0
Informatie	1.251	1.250	- 0,1
	27.343	28.108	+ 2,8

Hieruit blijkt dat vooral BRT 2 en 3 bijgedragen hebben tot de verhoogde output. De instructieve omroep zag zijn uren uitzending met 8 % teruglopen.

De directe radiokosten liggen bij de bestuursdirectie informatie en instructieven omroep beduidend -hoger dan bij de andere radiodirecties. Een uur uitzending kost er resp. 94.000,- fr. en 65.000,- fr.

De laagste kost noteren wij bij de Wereldomroep waar een uur uitzending slechts 15.000,- fr. aan directe radiokosten met zich brengt.

III. Kostprijs per uur uitzending 1986 van de televisie, exclusief de herhalingen en de simultane uitzendingen (bijlage 2)

De directe televisiekosten per uur uitzending bedragen in 1986 407.000,- fr. of 41 % van de totale kosten van een uur uitzending. Vorig jaar bedroegen de vergelijkbare cijfers 403.000,- fr. en 41 % aan de totale kosten. De totale uurkost zelf liep terug van 994.000,- fr. in 1985 naar 993.000,- fr. in 1986.

Uiteraard zijn de verschillen tussen de directies zeer aanzienlijk. De totale TV-kosten (dus inclusief indirecte kosten, toeslagen en afschrijvingen) per uur uitzending bedragen :

	Uitgaven per uur in 1986 (in,mln. fr.)	Uitgaven per uur in 1985 (in mln. fr.)
Directie Cultuur	1,7	1,6
Directie Ontspanning	2,4	2,3
Directie Programmering en Dienstverlening	0,4	0,4
Schooluitzendingen en vol- wassenenvorming	1,6	1,9
Gastprogramma's	1,2	1,1
Nieuws en Duiding	1,1	1,0
Sport en toevallige reportages	0,5	0,5

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er nauwelijks verschuivingen zijn tussen 1985 en 1986 inzake de kostprijs per uur uitzending.

De directies Cultuur (met o.a. jeugd-, kunstprogramma's) en Ontspanning (met o.a. Variété en Drama) zijn de directies met de hoogste kostprijs.

De directie Programmering en dienstverlening, die o.a. instaat voor het filmaanbod, is de goedkoopste. Eén uur uitzending kost er 0,4 miljoen fr. aan totale kosten en 0,2 miljoen fr. aan directe TV-kosten. Ook nieuws- en sportprogramma's behoren tot het goedkopere televisie-aanbod.

Bijlage 2 leert eveneens dat de personeelskosten en de filmkosten het belangrijkste gedeelte uitmaken van de directe televisiekosten. Bij de indirecte kosten wegen vooral de personeelskosten van het technisch personeel en de afschrijving van het patrimonium door. Deze 4 genoemde kostensoorten maken samen 62 % uit van de totale kosten.

Inzake het aantal uren uitzending ligt de directie Programmering en Eurovisie ver voorop. Met 1.221 uren neemt ze 38 % van het totaal uitzendurenpakket zonder herhalings en simultane uitzendingen voor haar rekening.

IV. Kostprijs per uur uitzending 1986 van de herhalings en de simultane uitzendingen bij de televisie (bijlage 3)

De BRT zond in 1986 595 uren herhalings en simultane uitzendingen uit. Ongeveer 40 % daarvan (239 uren) komt voor rekening van de Schooluitzendingen en de Volwassenenvorming. De directie Cultuur zond 158 uur herhalings uit. De nieuwsredactie zond 85 uur simultaan uit op net 1 en 2 en programmeerde 2 uur herhaling.

De kostprijs per uur van dergelijke uitzendingen is vanzelfsprekend zeer laag : slechts 20.000,- fr. directe kosten (voornamelijk auteursrechten) en 118.000,- fr. toegewezen kosten.

Een uur herhaling is het duurst bij de directie Ontspanning (174.000,- fr.) omdat de auteursrechten er zwaarder doorwegen. ,

In vergelijking met vorig jaar valt het op dat heel wat minder herhalings en simultane uitzendingen uitgezonden werden : van 757 uur in 1985 naar 595 uur in 1986.

V. Kostprijs per uur uitzending 1986 van de televisie, inclusief de herhalings en de simultane uitzendingen (bijlage 4)

Deze tabel is de som van de twee vorige en omvat dus het totale uitzendurenpakket.

Als analyse-instrument is deze tabel minder relevant en kan ze aanleiding geven tot voorbarige conclusies. Men zou er bv. (verkeerdelijk) kunnen uit afleiden dat een uur uitzending bij de schooluitzendingen of de volwassenenvorming veel goedkoper is dan een uur uitzending van de directie Cultuur : 284.000,- fr. vs. 547.000,- fr. aan directe TV-kosten en 743.000,- fr. vs. 1.361.000,- fr. aan totale kosten. De oorzaak voor deze lagere uurkost is het groter aantal uren herhalings bij de instructieve omroep. In bijlage 2 (zonder herhalings) kon vastgesteld worden dat de totale uurkost van beide directies vergelijkbaar was.(1,6 mln. vs. 1,7 mln.)

De integrale kostprijs van een uur televisie-uitzending bedroeg in 1986 858.000,- fr. Dit is 36.000,- fr. (+ 4 %) meer dan in 1985. Het totaal aantal uren uitzending liep met 20 uur terug : van 3.861 uur naar 3.841 uur. (- 0,6 %). Het aantal uren herhalings liep gevoelig terug (zie hoger). Beide factoren verklaren gedeeltelijk de toename van de globale kostprijs.

VI. Evolutie van de kostprijs per uur uitzending 1980 - 1986 (bijlage 5)

Uit bijlage 5/1 blijkt dat de integrale radiokost per uur uitzending in vergelijking met 1980 met slechts 1,78 % is toegenomen. In absolute cijfers ligt deze kost onder het niveau van 1983 en zelfs lager

dan in 1982. Deze cijfers zijn slechts mogelijk bij een toegenomen produktie met dezelfde input aan mensen en middelen, bij een volgehouden besparingsijver of bij een combinatie van voornoemde factoren.

Bijlage 5/3 toont eveneens aan dat de televisiekost per uur uitzending met 22,5 % is toegenomen in vergelijking met 1980. De gemiddelde jaarlijkse groeivoet bedraagt dus minder dan 4 %.

VII. Aantal uren uitzending 1986 (exclusief overname en herhalingen) per cultureel personeelslid (Bijlage 6)

Bijlage 6 poogt een begin van inzicht te geven in verhouding tussen het aantal uren uitzending en de inzet van cultureel personeel.

Uit deze indicatie van produktiviteit blijkt dat voor de radio de informatieve en instructieve programma's heel wat arbeidsintensiever zijn dan bv. de BRT 2 of BRT 3 programma's. Dit ligt trouwens ook in de lijn van de verwachtingen. Gemiddeld wordt per cultureel personeelslid 195 uur uitzending (exclusief overname) verzorgd.

Voor de televisie liggen deze cijfers uiteraard heel wat lager. Gemiddeld wordt er 13 uur uitzending per cultureel personeelslid verzorgd. We moeten benadrukken dat dit cijfer geen enkele beoordeling inhoudt omdat er binnen de BRT geen terzake aanvaarde normen gehanteerd worden.

VIII. Aantal zenduren 1986 per directie (bijlage 7)

Deze bijlage verzamelt voor het grootste gedeelte het cijfermateriaal inzake uren uitzending uit de vorige bijlagen.

De radio zag dus haar produktie met 765 uren, de televisie met 142 uur oplopen. Het aantal uren herhaling en simultane uitzendingen liep bij de televisie terug zodat de totale output met 20 uur is verminderd in vergelijking met 1985.

Bij de radio neemt BRT-2 ongeveer 40 % van de totale uitzenduren voor haar rekening. Bij de televisie is, zoals reeds aangegeven, de directie Programmering en dienstverlening de grootste aanbieder van programma's.

IX. Berekening van de toelage aan de derden voor 1988 (bijlage 8)

Artikel 29, paragraaf 1 van het Omroepdecreet van 28/12/1979 zegt :

„Het bedrag dat voor de uitzendingen van derden in het BRT-krediet wordt gereserveerd is gelijk aan het bedrag dat tijdens het voorlaatste jaar voor eenzelfde aantal uren zendtijd werd uitgegeven voor de programmakosten en voor de personeelskosten van de Televisienieuwsdienst van de BRT, verhoogd met een vaste basistoelage. Voor de berekening van de kosten wordt het bedrag verhoogd met de index van het vorig jaar.”

Bij de berekeningen gingen we er van uit dat de vaste basistoelage en het aantal uren uitzending door derden ongewijzigd zullen blijven, t.w. 4,6 miljoen en 121 uur.

Met hogergenoemde factoren rekening gehouden, zou de toelage aan derden in 1988 56,8 miljoen worden (bijlage 8). In 1987 bedroeg deze 64,6 miljoen.

X. Conclusie

De integrale kostprijs 1986 van een uur radio-uitzending bedraagt 71.000,- fr., van een uur televisie-uitzending (met herhalingen) 858.000,- fr. Deze cijfers benaderen die van 1985 zeer sterk (resp. 72.000,- fr. en 822.000,- fr.).

BIJLAGE 1

1. RADIO KOSTPRIJS PER UUR UITZENDING 1986 (bedragen in 1.000,- fr.) (zonder overnameuren)

Uitgavesoort	BRT 1 4.991 u			BRT 2 11.690 u			BRT3 5.470 u			WERELDUITZ. 4.282 u			INSTR. OMROEP 425 u			INFORMATIE 1.250 u			TOTAAL 28.108 u		
	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%
Directe radiokosten																					
Wedden en lasten	148.377	30	31	136.178	12	24	139.388	25	33	40.840	10	21	18.343	43	25	79.725	64	33	562.851	20	28
Erelonen	32.341	7	7	38.805	3	6	23.461	4	6	5.472	2	4	7.640	18	10	10.957	9	5	118.676	4	6
Verplaatsingskosten	7.289	1	1	4.905	—	—	3.858	1	1	924	—	—	690	2	1	7.913	6	3	25.579	1	1
Auteursrechten	16.231	3	3	38.024	3	6	17.788	3	4	13.926	3	7	123	—	—	9.395	7	4	95.487	4	6
Andere	5.753	1	1	6.141	1	2	8.165	2	3	1.598	—	—	712	2	1	10.084	8	4	32.453	1	1
Totale directe radiokosten	209.991	42	43	224.053	19	38	192.660	35	47	62.760	15	32	27.508	65	37	118.074	94	49	835.046	30	42
Indirecte radiokosten																					
Wedden en lasten	7.931	1	1	12.646	1	2	7.865	1	1	4.208	1	2	887	2	1	3.439	3	1	36.976	1	1
Andere	5.672	1	1	9.043	1	2	6.737	1	1	3.009	1	2	635	1	1	2.459	2	1	27.555	1	1
Toeslag gem. personeels- en financiële diensten																					
Wedden en lasten	58.377	12	12	69.122	6	12	55.468	10	13	23.441	5	11	7.313	17	10	33.747	27	14	247.468	9	13
Andere	18.212	4	4	26.164	2	4	17.830	3	4	8.602	2	4	2.094	5	3	8.416	7	4	81.318	3	4
Toeslag techn. diensten																					
Wedden en lasten	117.319	24	25	138.576	12	24	75.049	14	19	51.946	12	25	22.967	54	31	46.600	37	19	452.457	16	23
Andere	35.385	7	7	46.111	4	8	24.569	5	7	19.736	5	11	9.500	22	12	13.482	11	6	148.783	5	7
Afschrijvingen	36.773	7	7	56.175	5	10	29.747	6	8	27.028	6	13	3.658	9	5	15.541	12	6	168.922	6	9
Totaal	489.660	98	100	581.890	50	100	409.925	75	100	200.730	47	100	74.562	175	100	241.758	193	100	1.998.525	71	100

Bron uren uitzending : nota Directeur-generaal Radio + jaarverslag technische diensten.

BIJLAGE III

KOSTPRIJS PER UUR UITZENDING 1986 (herhalingen + simultane uitzendingen) (bedragen in 1.000,- fr.)

TELEVISIE

Uitgavensoort	CULTUUR 159 u			ONTSPANNING 62 u			PROG. & DIENSTV. 49 u			BESTIJDIRECTIE INSTRUCTIEVE OMROEP SCHOOLUITZENDING- GEN VOLWASSENEN- VORMING 239 LI			BESTIJDIRECTIE INFORMATIE NIEUWS DUIDING 87 u			SPORT. TOEV. REPORT. - u			TOTAAL 595 u		
	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%
A. Directe TV-kosten																					
Wedden en lasten																					
Ereloon	1.186	7	6	631	10	6	-	21	-	1.183	5	5	-	-	-	3.021	5	4	-	-	-
Verplaatsingskosten										5	-	-	-	-	-	5	-	-			
Auteursrechten	2.172	14	11	3.639	59	34	954	20	14	314	1	1	-	-	-	7.019	12	10			
Filmkosten	280	2	2	-	-	-	1.173	24	16	265	1	1	-	-	-	1.718	3	3			
Kosten materieel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11	-	-			
Overige kosten	-	-	-	77	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	77	-	-			
Totale directe TV-kosten	3.638	23	19	4.347	70	40	3.148	44	30	1.778	7	7	-	-	-	11.911	20	17			
B. Indirecte TV-kosten																					
Wedden en lasten	1.098	7	6	487	8	5	361	7	5	1.595	7	7	-	-	-	4.113	7	6			
Andere	1.133	7	6	502	8	5	372	8	6	1.645	7	7	-	-	-	4.242	7	6			
C. Toeslag gem. personeels- en financiële diensten																					
Wedden en lasten	2.692	17	14	1.193	19	11	885	18	12	3.909	16	15	-	-	-	10.081	17	15			
Andere	1.746	11	9	773	13	7	574	12	8	2.535	11	10	-	-	-	6.537	11	9			
D. Toeslag techn. Diensten																					
Wedden en lasten	5.200	33	27	2.038	33	19	1.616	33	23	7.878	33	32	-	-	-	19.606	33	28			
Andere	1.782	11	9	698	11	6	558	11	8	2.700	11	10	-	-	-	6.724	11	9			
E. Afschrijvingen	1.867	12	10	735	12	7	582	12	8	2.821	12	12	-	-	-	7.034	12	10			
	19.156	121	100	10.773	174	100	7.096	145	100	24.861	104	100	-	-	-	70.248	118	100			

BIJLAGE IV

KOSTPRIJS PER UUR UITZENDING 1986 (uren uitzending + herhalingen + simultane uitzendingen) (bedragen in 1.000,- fr.)

CULTUUR	ONTSPANNING	PROG. & DIENSTV.	BESTUURSDIRECTIE INSTRUCTIEVE OMROEP				BESTUURSDIRECTIE INFORMATIE				TOTAAL															
			SCHOOLUITZENDING- GEN VOLWASSENEN- VORMING 419 u		GASTPROGRAMMA'S 123 u		NIEUWS DUIDING 438 u		SPORT. TOEV. REPORT. 551 u																	
674 u	366 u	1.270 u	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	Uitgaven	Peru	%	3.841 u											
A. Directe TV-kosten																										
	169.787	252	19	133.756	365	18	47.456	37	9	66.708	159	21	5.551	45	4	86.170	197	22	28.004	51	10	537.432	140	16		
	38.867	58	4	52.883	145	7	22.299	18	4	10.645	26	3	35	-	-	1.121	2		4.562	8	2	130.412	34	4		
	31.258	47	3	25.062	69	3	2.328	2	1	5.329	13	2	401	3	-	7.747	18	2	12.487	23	4	84.612	22	2		
	6.892	10	1	16.063	44	2	21.014	16	4	1.794	4	1	520	4	-	21.288	49	6	35.346	64	12	102.917	27	3		
	98.620	146	11	27.766	76	4	129.518	102	26	30.776	74	10	293	2	-	27.642	63	7	2.864	5	1	317.479	83	10		
	10.792	16	1	27.858	76	4	230	-	-	1.367	3	-	-	-	-	2.806	6	1	650	1	-	43.703	11	1		
	12.230	18	1	25.781	70	4	2.034	2	1	1.974	5	1	81	1	-	2.399	5	1	8.155	15	3	52.654	14	2		
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63.713	518	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63.713	17	2		
Totaal directe TV-kosten			368.446	547	40	309.169	845	42	224.879	177	45	118.593	284	38	70.594	573	47	149.173	340	39	92.068	167	32	1.332.922	348	40
3. Indirecte TV-kosten																										
	61.900	92	7	50.300	137	7	20.764	16	4	15.292	36	5	9.670	79	7	20.293	46	5	19.172	35	7	197.391	51	6		
	16.084	24	2	12.128	33	2	13.631	11	3	6.025	14	2	2.855	23	2	7.123	16	2	6.704	12	2	64.550	17	2		
C. Toeslag Gen. Personeels- en financiële diensten																										
	74.976	111	8	55.899	153	8	45.982	36	9	33.082	79	11	6.823	56	5	40.572	93	10	21.482	39	7	278.816	72	8		
	22.973	34	2	16.938	46	2	21.321	17	4	9.891	24	3	3.550	29	2	11.584	26	3	9.305	17	3	95.562	25	3		
D. Toeslag Tech. diensten																										
	216.997	322	24	185.474	507	25	90.316	71	18	64.159	153	21	31.546	256	21	81.337	186	21	75.203	137	26	745.032	194	23		
	36.676	54	4	29.917	82	4	27.786	22	5	17.080	41	5	4.570	37	3	18.635	43	5	17.285	31	6	151.949	40	5		
	119.371	177	13	78.029	213	10	60.072	47	12	47.053	112	15	19.027	155	13	56.470	129	15	48.099	87	17	428.121	111	13		
E. Afschrijvingen																										
	917.423	1.361	100	737.854	2.016	100	504.751	397	100	311.175	743	100	148.635	1.208	100	385.187	879	100	289.318	525	100	3.294.343	858	100		

BIJLAGE V/1

EVOLUTIE VAN DE KOSTPRIJS PER UUR UITZENDING 1980 - 1986

A. RADIO

	B.R.T. 1							B.R.T. 2							B.R.T. 3						
	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Directe radiokosten	30.031	33.261	34.336	37.555	34.197	41.038	42.074	22.224	24.233	23.496	19.487	18.044	18.942	19.166	34.703	34.216	37.454	36.016	37.568	36.523	35.221
Indirecte radiokosten	3.134	2.568	2.718	2.225	2.086	2.455	2.726	2.630	1.902	2.140	1.626	1.459	1.688	1.855	3.361	4.857	6.173	3.159	2.113	2.941	2.669
Toeslag voor gemeenschaps- pelijke en administratieve en financiële diensten	9.706	10.773	11.997	12.973	12.522	14.868	15.345	7.642	8.901	9.111	7.706	7.395	7.767	8.151	10.530	11.588	13.046	12.625	13.073	13.477	13.400
Toeslag technische diensten	24.610	26.698	28.124	27.581	27.365	30.222	30.596	19.372	19.683	20.559	16.531	15.421	16.310	15.799	19.209	21.059	20.575	19.075	19.253	18.651	18.212
Afschrijvingen van gebouwen en productieuitrustingen	6.190	6.542	5.995	7.063	7.496	8.245	7.368	8.004	8.087	7.434	5.497	4.908	4.663	4.805	6.104	6.197	5.588	5.994	6.579	6.187	5.438
Procentuele stijging t.o.v. 1980	-	+8,38%	+12,87%	+18,63%	+13,57%	+31,43%	+33,17%	-	+4,90%	+4,79%	-15,07%	-21,12%	-17,54%	-16,86%	-	+5,43%	+12,08%	+4,01%	+6,33%	+5,24%	+1,40%
	Werelduitzendingen							Instructieve omroep							Informatie						
Directe radiokosten	11.791	14.605	14.651	14.752	13.703	14.626	14.657	72.425	79.132	80.287	51.189	49.387	50.888	64.725	69.999	70.893	80.558	82.953	82.346	95.344	94.458
Indirecte radiokosten	2.152	1.636	1.719	1.471	1.321	1.539	1.685	5.880	2.827	5.391	2.664	2.532	2.806	2.581							
Toeslag voor gemeenschaps- pelijke en administratieve en financiële diensten	5.239	6.958	6.727	7.222	6.553	7.084	7.483	22.624	24.205	29.879	17.835	18.286	18.224	22.134	25.016	25.249	26.458	29.166	28.621	34.723	33.730
Toeslag technische diensten	14.936	19.910	17.221	16.488	15.888	17.602	16.740	76.278	89.993	100.505	70.950	65.135	67.609	76.394	47.180	54.714	54.339	55.000	51.778	48.296	48.066
Afschrijvingen van gebouwen en productieuitrustingen	5.305	6.031	5.368	5.683	6.605	6.621	6.312	12.449	13.865	13.592	10.208	10.983	9.551	8.607	11.196	14.102	12.068	14.274	15.418	13.586	12.433
Procentuele stijging t.o.v. 1980	-	+24,65%	+15,89%	+15,71	+11,79%	+20,42%	+18,91%	-	+10,74%	+21,09%	-19,41%	-22,85%	-21,40%	-8,02%	-	+6,85%	+12,87%	+17,34%	+15,21%	+24,50%	+22,66%

TOTAAL

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Directe radiokosten	28.366	30.692	31.976	29.881	27.831	29.693	29.708
Indirecte radiokosten	3.010	2.824	3.304	2.187	1.800	2.184	2.296
Toeslag voor gemeenschaps- pelijke en administratieve en financiële diensten	9.493	10.812	11.606	11.060	10.535	11.454	11.697
Toeslag technische diensten	22.110	24.748	24.906	22.334	21.140	21.820	21.390
Afschrijvingen gebouwen en productieuitrustingen	6.879	7.346	6.680	6.498	6.576	6.397	6.010
Procentuele stijging t.o.v. 1980	-	+9,40%	+12,33%	+3,01%	-2,83%	+2,42%	+1,78%

BIJLAGE V/2

B. TELEVISIE (1) EVOLUTIE VAN DE KOSTPRIJS PER UUR UITZENDING 1980 - 1986 (Herhalingen inbegrepen)

	CULTUUR						ONTSPANNING							
	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Directe Televisiekosten	483.982	547.927	577.328	527.774	466.613	178.622	546.656	704.577	805.276	930.415	769.704	754.513	804.080	844.724
Indirecte Televisiekosten	84.562	83.390	95.555	105.655	93.086	101.320	115.703	146.685	167.671	186.331	136.181	151.851	165.318	170.568
Toeslag voor gemeenschappelijke en administratieve en financiële diensten	101.941	110.790	133.623	121.708	117.688	128.670	145.323	132.558	158.264	180.257	176.347	172.555	197.160	199.008
Toeslag technische diensten	305.946	297.521	347.620	355.338	330.191	335.482	376.369	518.842	576.911	638.736	454.334	571.597	582.743	588.501
Afschrijvingen	119.251	127.194	143.811	159.957	160.680	157.358	177.108	182.797	217.751	256.860	200.425	214.779	213.557	213.194
Totaal :	1.095.682	1.166.822	1.297.937	1.270.432	1.168.258	1.201.452	1.361.159	1.685.459	1.925.873	2.192.599	1.736.991	1.865.295	1.962.858	2.015.995
Procentuele stijging t.o.v. 1980	-	+ 6.49%	+ 18.46%	+ 15.95%	+ 6.62%	+ 9.65%	+ 24.23%	-	+ 14.26%	+ 30.09%	+ 3.06%	+ 10.67%	+ 16.46%	+ 19.61%
	PROGRAMMERING EN DIENSTVERLENING						INSTRUCTIEVE OMROEP (S.U. + V.V.)							
	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Directe televisiekosten	150.221	146.030	165.457	146.658	161.592	178.539	177.070	246.061	264.401	223.583	239.844	238.781	272.358	283.038
Indirecte televisiekosten	17.351	16.650	16.447	20.955	19.697	25.153	27.083	37.524	34.963	32.966	49.926	39.216	48.363	50.876
Toeslag voor gemeenschappelijke en administratieve en financiële diensten	34.449	37.252	40.748	39.280	12.697	48.402	52.994	67.621	80.930	77.843	84.199	86.021	101.660	102.561
Toeslag technische diensten	65.546	80.138	75.409	79.947	83.994	90.422	92.994	148.532	148.260	150.763	193.329	174.947	192.443	193.887
Afschrijvingen	39.267	44.688	36.901	39.702	43.944	45.849	47.301	65.088	64.371	72.250	90.877	103.830	111.809	112.298
Totaal :	306.834	324.758	334.962	326.542	351.924	388.365	397.442	564.826	592.925	557.405	658.175	642.795	726.633	742.660
Procentuele stijging t.o.v. 1980	-	+ 5.84%	+ 9.17%	+ 6.42%	+ 14.70%	+ 26.57%	+ 29.53%	-	+ 4.97%	- 1.31%	+ 16.53%	+ 13.80%	+ 28.65%	+ 31.48%

BIJLAGE V/3

EVOLUTIE VAN DE KOSTPRIJS PER UUR UITZENDING 1980 - 1986 (Herhalings inbegrepen)

B. TELEVISIE (2)

	NIEUWS EN DUIDING							NIEUWS GEHOORGESTOORDEN – SPORT – TOEVALLIGE REPORTAGES						
	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Directe televisiekosten	410.564	460.906	343.408	338.139	334.314	306.825	340.578	125.045	163.010	149.820	160.536	127.706	154.643	167.093
Indirecte televisiekosten	74.022	75.142	65.165	68.680	51.718	57.476	62.594	26.995	39.661	43.092	35.038	33.819	46.174	46.962
Toeslag voor gemeenschappelijke en administratieve en financiële diensten	96.339	116.535	93.692	98.719	98.333	105.659	119.078	39.516	45.861	43.117	45.762	42.140	53.752	55.875
Toeslag technische diensten	291.215	324.571	287.968	276.464	213.963	214.299	228.247	136.965	207.256	183.381	140.373	139.300	172.889	167.855
Afschrijvingen	161.797	175.052	157.437	150.771	123.836	120.586	128.926	58.538	99.408	89.636	72.636	72.563	89.210	87.294
Totaal :	1.033.937	1.152.206	947.670	932.773	822.164	804.845	879.423	387.059	555.196	509.046	454.345	415.528	516.668	525.079
Procentuele stijging t.o.v. 1980	-	+11,44%	-8,34%	-9,78%	-20,48%	-22,16%	-14,94%		+43,44%	+31,52%	+17,38%	+7,36%	+33,49%	+35,66%
	GASTPROGRAMMA'S							TOTAAL						
	1981	1982	1983	1984	1985	1986		1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Directe televisiekosten	555.988	523.125	583.747	518.000	533.278	573.935		300.734	338.404	320.190	313.372	297.510	327.616	347.025
Indirecte televisiekosten	171.256	138.458	119.506	82.710	96.539	101.829		51.688	57.413	55.783	58.990	53.410	64.773	68.196
Toeslag voor gemeenschappelijke en administratieve en financiële diensten	74.546	89.135	70.237	76.815	75.211	84.333		67.373	76.667	77.387	78.577	78.387	92.615	97.469
Toeslag technische diensten	300.129	442.521	363.120	259.524	281.621	293.626		195.290	217.927	217.006	210.839	206.159	227.847	233.528
Afschrijvingen	169.186	272.646	205.648	140.992	146.759	154.691		85.235	99.856	100.896	101.691	101.366	108.903	111.461
Totaal :	1.271.105	1.465.885	1.342.258	1.078.041	1.133.408	1.208.414		700.320	790.267	771.262	763.469	736.832	821.754	857.679
Procentuele stijging t.o.v. 1980 (gastprogramma's t.o.v. 1981)	-	+15,32%	+5,60%	-15,19%	-10,83%	-4,93%		-	+12,84%	+10,13%	+9,02%	+5,21%	+17,34%	+22,47%

BIJLAGE VI

AANTAL UREN UITZENDING (zonder overname en herhalingen) PER CULTUREEL PERSONEELSLID (A)						
RADIO	1984			1986		
	Aantal uren (1)	Cult. pers. (2)	(1) : (2)	Aantal uren (1)	Cult. pers. (2)	(1) : (2)
		33				
BRT 1	5.101	37	155	4.991	33	151
BRT2	10.531		285	11.690	39	300
BRT 3	5.012	15	334	5.470	15	365
W.O.				4.282	7	612
I.O.	3.825 483	2	680 241	425	16	27
Inf.	1.200	34	35	1.250	34	37
	26.152	127	206	28.108	144	195
T.V.						
		92	6		97	
Cultuur	526	53	5	516	55	5
		13				6
Prosp. & marketingstv.	1.262	33	97	1.304	13	94
			4		25	7
Inf.	338	34	10	380	42	8
Sport	629	11	4:	551	11	50
Gastprogramma's	124	3		123	3	41
	3.283	239	14	3.246	246	13

(A) Onder cultureel personeel wordt verstaan : producers, journalisten, regie-assistenten en realisators.

BIJLAGE VII

ZENDUREN 1986

I. RADIO

Aantal geproduceerde uren per directie	Aantal uren overname per keten	Aantal uren uitzendingen per keten
BRT 1	4.991	1.526
BRT 2	11.690	392
BRT3	5.470	645
Wereldomroep	4.282	1.690
Informatie	1.250	
Instructieve omroep	425	
	28.108	30.686

II. TELEVISIE

Directies	Uren uitzending		Herhalingen + simultane uitzendingen		Totaal per directie
	1° net	2° net	1° net	2° net	
Cultuur	448	68	143	15	674
Ontspanning	185	119	57	5	366
Programmering en dienstverlening	880	341	223	21	1.270
Instructieve omroep	157	23		16	419
Gastprogramma's	123			-	123
Nieuws-duiding	349	-2	-2	85	438
Sport, toevallige reportages	141	410	-	-	551
Globale zendtijden	2.283	963	453	142	3.841
totalen 1° en 2° net	3.246		595		3.841

BIJLAGE VIII

BEREKENING VAN DE TOELAGE
AAN DERDEN VOOR 1988

Vaste toelage	4.600.000,-
Variabele toelage	
- kostprijs per uur 1986 van nieuws en duiding	424.994,-
- aantal uren uitzending 1986	x 121,-
	51.424.274,-
- Verwacht inflatiepercentage in 1987 (bron : Studiedienst KB)	x 1,016
	52.247.062,-
	56.847.062,-
Afgerond :	56.800.000,-

**A.4. Verslag namens de Commissie voor Onderwijs
en Vorming
uitgebracht door mevrouw A. Leysen**

De Commissie voor Onderwijs en Vorming heeft de haar toegewezen artikelen en secties van het ontwerp van decreet houdende de begroting voor het begrotingsjaar 1988 onderzocht tijdens drie vergaderingen.

Het verslag over de bespreking bevat drie delen :

1. Onderwijs (materie waarvoor Gemeenschapsminister Weckx bevoegd is) ;

II. Samenlevingsopbouw (materie waarvoor Gemeenschapsminister Lenssens bevoegd is) ;

III. Vorming (materie waarvoor Gemeenschapsminister Kelchtermans bevoegd is).

1. ONDERWIJS

A.TOELICHTING DOOR DE GEMEENSCHAPS-
MINISTER VAN ONDERWIJS
EN BRUSSELSE AANGELEGENHEDEN

1. Kunstonderwijs

In het ontwerp van begroting wordt voor het kunstonderwijs voor het jaar 1988 een bedrag uitgetrokken van 3,6577 miljard frank. Dit is circa 3,8 % meer dan hetgeen in 1987 initieel ingeschreven werd.

Voor een juiste interpretatie van dit bedrag dient rekening gehouden met de bepaling van artikel 12 van ditzelfde ontwerp van begrotingsdecreet.

Door een rem te zetten op de aangroei van de bezoldigde en gesubsidieerde prestaties in het kunstonderwijs met beperkt leerplan dienen de voorgestelde begrotingscijfers als minimaal te worden beschouwd. Het is een onderhoudsbegroting die geen enkele expansie toelaat.

Een dergelijke rigide opstelling is echter niet houdbaar op lange termijn. Na een periode van meerdere jaren van afremming hoeft het weinig verwondering te wekken dat op diverse plaatsen sprake is van wachtlijsten en dat dynamische scholen in hun expansie dreigen geremd te worden.

Met de hervormingsvoorstellen, die' in een afzonderlijke brochure worden toegelicht, wordt getracht dit keurslijf te doorbreken.

Vanuit geherformuleerde doelstellingen inzake muziek, woord en dans wordt een onderwijsvorm uitgetekend die vernieuwend is qua aanpak, zich inpast in een periode van budgettaire austeriteit maar toch ook de mogelijkheid wil openen om tegemoet te komen aan de hedendaagse behoefte van artistieke expressie en beleving.

De hervormingsplannen voor het secundair **muziekonderwijs** met beperkt leerplan kwamen in deze Commissie reeds uitvoerig aan bod en zullen ook in de toekomst nog verder besproken worden. Als dusdanig lijkt het niet opportuun dat onderwerp nu in al zijn technische aspecten opnieuw aan te snijden.

Toch loont het de moeite om, voor een sector die op dit ogenblik zo sterk in de belangstelling staat, enkele significante cijfers weer te geven.

Tabel 1 : Evolutie van de uitgaven voor het muziekonderwijs met beperkt leerplan (in Mn F)

Netten	1981	1987	% Stijging
Rij ksonderwijs	224,6	242,7	+ 8,1
Officieel gesubsidieerd onderwijs	908,0	1.359,4	+ 49,7
Vrij gesubsidieerd onderwijs	19,7	24,2	+ 22,8
Totaal	1.152,3	1.626,3	+ 41,1

Uit die tabel blijkt dat de uitgaven voor het muziekonderwijs met beperkt leerplan in 1987 41,1 % hoger lagen dan in 1981, en dat de procentuele stijging vooral opgetreden is in het officieel gesubsidieerd onderwijs.

In dat verband moet het belang van deze sector vermeld worden, vermits de uitgaven voor het muziekonderwijs met **beperkt** leerplan in 1987 44,7 % bedroegen van de uitgaven voor het gehele kunstonderwijs.

Tabel II : Evolutie van schoolbevolking en prestaties in het gesubsidieerd onderwijs met beperkt leerplan

	1981	1987	% stijging
Aantal hoofdelijke leerlingen	77.012	80.239	+ 4,2
Aantal cursisten	114.326	133.744	(*) + 17,0
Aantal cursussen per leerling	1,48	1,67	+ 12,3
Aantal gesubsidieerde lesuren	28.189	30.152	+ 7,0
Aantal gesubsidieerde lesuren per hoofdelijk leerling	0,37	0,38	+ 2,7

(*) Zonder rekening te houden met een wachtlijstvolume van 6.393 leerlingen.

Uit deze tabel blijkt dat het aantal gesubsidieerde lesuren in de periode 1981-1987 sterker is toegenomen dan het aantal hoofdelijke leerlingen, maar minder sterk dan het aantal cursisten.

Voor wat de toekomstige evolutie betreft wees de heer L. Dierickx in zijn recente tussenkomst tijdens een openbare vergadering van de Vlaamse Raad op de stijging van het aantal personeelsuren — en daar liggen de belangrijkste uitgaven — in de experimenteerscholen. Volgens het eerste evaluatieverslag noteren we aldaar inderdaad een stijging met 581 uren, zijnde gemiddeld 97 uren per school. Ten onrechte heeft de heer L. Dierickx dit gemiddelde echter zonder meer als basis genomen voor de berekening van de weerslag op gans Vlaanderen, door dit gemiddelde te vermenigvuldigen met het aantal scholen.

De steekproef laat een dergelijke lineaire extrapolatie evenwel niet toe. De experimenteerscholen verstrekken wel gegevens aan de administratie die haar moet toelaten een inzicht te krijgen op de globale financiële impact. Hierbij

dient men de gegevens vanuit het experiment verkregen evenwel te differentiëren, en kwalitatief en kwantitatief te ontleden. Het financieel verslag daaromtrent zal uiteraard in de nabije toekomst toegevoegd worden aan het dossier met het oog op een definitieve beslissing.

Hetzelfde geldt voor het onderwijs met beperkt leerplan in de beeldende kunst. Door de belangstelling voor het muziekonderwijs zijn de problemen van deze sector een beetje — en ten onrechte — in de verdrukking geraakt. De voorstellen die hier voorlagen zijn minder ingrijpend daar in deze sector reeds in 1971 fundamentele hervormingen werden doorgevoerd. Ze hebben betrekking op het beschikbaar maken van de afdelingen en op de normen. Deze voorstellen hebben geleid tot tegenvoorstellen uit de sector die momenteel op hun waarde en financieel effect worden onderzocht.

Hoger Kunstonderwijs

Een tweede groot luik in het kunstonderwijs is het hoger kunstonderwijs. Zoals u weet wacht het hoger kunstonderwijs nog steeds op de uitvoering van artikel 16, § 2 van de wet van 7 juli 1970 op het hoger onderwijs, waarin gezegd wordt : „Totdat een wet deze aangelegenheid regelt, blijven de structuur, de rangschikking en de vigerende reglementering inzake het hoger kunstonderwijs van kracht”.

De Hoge Raad voor Artistiek Hoger Onderwijs heeft terzake een advies voor een kader ter uitvoering van bovengenoemd artikel uitgewerkt, en werkt thans aan een advies omtrent de inhoudelijke opvulling van dit kader. De Gemeenschapsminister verbergt niet dat de onduidelijkheid betreffende de bevoegdheden over het kunstonderwijs de uitvoering van dit advies ernstig bemoeilijkt en wellicht pas ten volle zal kunnen gerealiseerd worden na de communautarisering van het onderwijs. Dit belet echter niet dat dient onderzoek in welke mate binnen de huidige structuren deze adviezen reeds kunnen uitgevoerd of voorbereid worden, zodat de uiteindelijke overgang niet te bruusk zal zijn.

Aan de administratie heeft de Gemeenschapsminister terzake de opdracht gegeven en gesteld dat daarbij voorrang moet verleend worden aan de problematiek van de lerarenopleiding.

Secundair kunstonderwijs met volledig leerplan.

Tenslotte kan ook het secundair kunstonderwijs met volledig leerplan even aangeraakt worden. Het is een zeer kleine sector die inhoudelijk geen problemen stelt, doch waar momenteel twee scholen in hun bestaan bedreigd worden, namelijk de rijksmuziekhumaniora van Gent en de stedelijke humaniora voor beeldende kunst van Lier. Het probleem van deze scholen is dat zij zoals alle andere humaniora's gehouden zijn de rationalisatienormen te halen, doch anderzijds — omwille van hun specificiteit — verplicht zijn te selecteren, wat het natuurlijk moeilijk maakt aan de normen te beantwoorden.

Bovendien is er reeds drie jaar heel wat te doen omtrent hogergenoemde rationalisatienormen — men zal zich het gekende Hibernia-arrest van de Raad van State herinneren — zodat de scholen, onzeker over hun bestaan en over de te halen normen, ook nog gehandicapt waren in hun werving.

Dat alles heeft ertoe geleid dat beide voornoemde scholen thans in moeilijkheden zitten. Hij zal kortelings aan de Vlaamse Executieve, overeenkomstig de wet van 18 september 1981, vragen om voor één jaar een afwijking op de rationalisatienormen toe te staan.

2. Kunst maakt school

In 1987 startte de Executieve met een verkennend beleid inzake cultuur op school. Op het kabinet van de toenmalige Gemeenschapsminister van Onderwijs en Vorming werd een stuurgroep samengeroepen, die samengesteld was uit zowel vertegenwoordigers van het onderwijs als van de culturele sector. Bovendien zijn alle levenbeschouwelijke opvattingen erin vertegenwoordigd en wordt de stuurgroep voorgezeten door een leidend ambtenaar van de Administratie van Onderwijs en Permanente Vorming.

De stuurgroep formuleerde een aantal richtlijnen voor het beleid, en suggereerde het opstarten van een experimenteel project, dat de naam „Kunst maakt School” meekreeg.

Dit project bestaat erin dat in 5 Vlaamse culturele centra (Hasselt, Turnhout, Waregem, Dilbeek, Knokke) een veertiendaagse van de hedendaagse kunst wordt georganiseerd (film, dans, beeldende kunst, toneel, literatuur, muziek), met vooral aandacht voor de pedagogische vereisten naar de deelnemende scholen toe.

Het project dat loopt tijdens het tweede en derde trimester van het schooljaar 1987-1988 — zal worden geëvalueerd door de hogervermelde stuurgroep. Op basis van deze evaluatie zullen er voor het schooljaar 1988-1989 de passende beleidsconclusies getrokken worden.

3. Zeevisserijonderwijs

Zoals algemeen geweten vraagt het zeevisserijonderwijs, met zijn 5 scholen en ongeveer 200 leerlingen, gespreid langsheen de kust, een bijzondere inspanning in begrotingstermen. Daartegenover staat dat het zeevisserijonderwijs sterker dan enige andere vorm van onderwijs direct aansluit op het socio-economisch leven ter plaatse. Bovendien is dit onderwijs van cruciaal belang voor het rendement van de zeevisserijsector en vooral voor de veiligheid van de werknemers, die een bijzonder zwaar en gevaarlijk beroep uitoefenen.

Daarom werd beslist om kortelings een nautisch centrum tot stand te brengen, en hiertoe de nodige simulatie-apparatuur voor navigatie en detectie aan te kopen. Eerstdaags vergadert in de schoot van de RVA een adviescommissie waarbij de sector van de zeevisserij, het zeevisserijonderwijs en de RVA betrokken zijn, met het oog op de effectieve aankoop van de apparatuur, zodat zij in de loop van het volgend schooljaar ter beschikking is. Het nautisch centrum dat op die manier tot stand zal komen, wordt ondergebracht bij de RVA. Het zal de nodige tijd ter beschikking staan van de zeevisserij scholen, maar tevens gebruikt worden voor de bijscholing van werkzoekenden en werknemers uit de zeevisserij-sector en uit andere sectoren, zoals de sleep- en baggerdiensten.

Er moet ook opgemerkt worden dat opnieuw een krediet werd voorzien voor de stapsgewijze uitbreiding en renovatie van de rijkszeevisserij school.

4. Studietoelagen

Enkele kencijfers

Het lijkt aangewezen vooreerst cijfergegevens voorop te stellen die een globaal zicht geven op de evolutie sinds 1974.

Tabel 1 : Evolutie van de studietoelagen in het secundair onderwijs

Schooljaar	Studietoelagen		Totaal bedrag (in miljoen frank)	Gemiddelde toelage (in frank)	
	Aantal	%		Bedrag	%
74 — 75	135.677	100	436,0	3.215	100
80 — 81	134.770	99	647,4	4.804	149
86 — 87	134.771	99	889,6	6.600	205

Tabel II : Evolutie van de studietoelagen in het hoger onderwijs

Schooljaar	Studietoelagen		Totaal bedrag (in miljoen frank)	Gemiddelde toelage (in frank)	
	Aantal	%		Bedrag	%
74 — 75	33.599	100	783,2	23.310	100
80 — 81	35.159	105	1.309,9	37.256	160
86 — 87	40.815	122	1.836,7	45.000	193

Het valt op dat het aantal studietoelagen in het secundair onderwijs relatief stabiel is, terwijl het aantal in het hoger onderwijs jaar na jaar stijgt.

Tevens kan worden vastgesteld dat het gemiddeld bedrag per studietoelage fors gestegen is. Een analyse per inkomensgroep zou moeten uitwijzen welke het aandeel is van deze factor in de stijging van het gemiddelde, en welk het gedeelte is dat kan worden toegeschreven aan een herziening van de reglementering.

Tabel III : Verdeling van de toelagetrekkers over de verschillende bevolkingscategorieën in 86 — 87

Bevolkingscategorieën	Secundair onderwijs		Hoger onderwijs	
	Aantal	%	Aantal	%
Arbeider	69.549	51,5	11.951	29,2
Bediende	19.291	14,3	10.245	25,1
Handelaar	7.394	5,4	3.375	8,2
Ambachtsman	1.834	1,3	863	2,1
Vrij beroep	2.489	1,8	1.417	3,4
Landbouwer	9.306	6,9	2.942	7,2
Onderwijzend personeel	3.451	2,6	3.315	8,1
Op rust gesteld	7.693	5,7	3.988	9,7
Zonder beroep	13.764	10,2	2.719	6,6
Totaal	134.771	100	40.815	100

Uit Tabel III, die een inzicht biedt in de socio-professionele structuur van de toelagetrekkers, blijkt dat er naargelang het secundair en het hoger onderwijs opvallende verschillen bestaan in de herkomst van de leerlingen en studenten die studietoelagen trekken.

Waar voor studietoelagen in het secundair onderwijs 51,5 % van de kinderen afkomstig zijn uit arbeidersgezinnen, is dit percentage slechts 29,2 % in het hoger onderwijs.

Tweevoudige uitdaging

Wat de studietoelagen betreft staan wij voor een **tweevoudige uitdaging** :

- de versnelling van de uitbetaling van de studietoelagen ;
- de uitvoering van het regeerprogramma inzake studietoelagen.

A. Versnelling van de uitbetaling

In principe zou iedereen, en zeker de studenten uit het hoger onderwijs, zo vroeg mogelijk in het school- of **academiejaar** zijn studietoelage moeten ontvangen. In het begin van het school- of academiejaar ligt de last immers het zwaarst, en de prefinanciering kan voor een aantal categorieën, zeker de minst vermogenden, bijzonder moeilijk zijn.

Wij werken derhalve verder aan de vereenvoudiging en de automatisering van het aanvraag- en uitbetalingssysteem voor de studietoelagen. In dat kader is het onder andere de bedoeling om reeds in de loop van dit jaar te kunnen starten met de automatisering van de invoer van gegevens met betrekking tot studietoelagen voor het hoger onderwijs.

Er wordt tevens onderhandeld met de Ministers van Binnenlandse Zaken en Financiën om, op een geïnformatiseerde wijze, toegang te krijgen tot gegevens van het Rijksregister en tot fiscale gegevens met het oog op een versnelde behandeling van de studietoelagedossiers.

B. Uitvoering van het regeerprogramma

Het regeerprogramma stelt inzake studietoelagen : „Voor de minstvermogenden zal het systeem van studietoelagen worden verfijnd met het oog op het streven naar een dekking van de studiekost, zowel in het hoger als in het secundair onderwijs”.

Uit de HIVA-studie omtrent de studiekost weerhoudt hij dat de studiekost in het secundair onderwijs $\pm$ 15.632 frank bedraagt, en in het hoger onderwijs voor de thuiswonende student 42.326 frank en voor de buitenhuiswonende student 86.463 frank. Hierin zijn enkel de strikte studiekosten weerhouden en niet de leefkosten, noch het gederfd loon.

Volgens het HIVA-rapport zijn de leefkosten immers niet typisch voor studenten en worden zij mede gedragen door kinderbijslag en belastingvermindering. Ook het gederfd loon wordt buiten beschouwing gelaten, daar gesteld kan worden dat het loonverlies normalerwijze in de latere **beroepsloopbaan** zal gecompenseerd worden.

De kritiek van de studentenorganisaties op het beperken van de HIVA-studie tot uitsluitend de studiekosten is dus correct, doch deze beperking heeft haar verantwoording.

Ook is men bij de raming van de studiekosten uitgegaan van een minimale schatting. Een aantal uitgaven zijn immers facultatief en subjectief, zoals de aankoop van een schrijfmachine, een tekstverwerker, een boekentas en andere duurzame goederen, evenals hun afschrijvingstermijn. Deze uitgaven werden minimaal ingeschat, zodat er des te sterkere argumenten zijn om ten minste de studiekost, zoals berekend door het HIVA, door een studietoelage te laten dekken voor diegenen die zich op of onder het socio-vitaal minimum bevinden.

Bijkomend is derhalve aan het HIVA gevraagd aan de hand van aanvullende simulaties te bepalen welke de toelage moet zijn voor degenen die zich op het socio-vitaal minimum bevinden. Dit socio-vitaal minimum dient daarenboven rekening te houden met de gezinsgrootte. Ook zal onderzocht worden in welke mate de studietoelage kan afnemen naarmate het inkomen hoger is, eveneens rekening houdend met de gezinsgrootte.

Bij de uitvoering van deze simulaties zal uitgegaan worden vanuit verschillende mogelijke overheidsbudgetten inzake studietoelagen.

Een tweede element uit het regeerakkoord is het uitwerken van een aanvullend systeem van studieleningen. Uit de HIVA-studie blijkt dat de studielening de studietoelage niet mag vervangen, zonet brengt men door financiële remmingen de participatie aan het onderwijs in gevaar wat onder andere vanuit democratisch standpunt onaanvaardbaar zou zijn. Dergelijke vaststellingen wijzen duidelijk op het aanvullend karakter van studieleningen.

Vanuit dit standpunt zal aan de Hoge Raad voor Studietoelagen gevraagd worden, uitgaande van het regeerprogramma en op basis van de HIVA-studie, die ook heel wat interessant internationaal vergelijkingsmateriaal biedt, een advies terzake te formuleren.

5. Onderwijs in Brussel

Van meet af aan heeft de Vlaamse Gemeenschap het Nederlandstalig onderwijs in Brussel een strategische functie toegemeten.

Vanuit dit besef werden aangepaste klasnormen uitgewerkt, werd aan actieve promotie van het Nederlandstalig onderwijs gedaan, en kreeg sinds 1970 het peuterplan voor de Brusselse Agglomeratie gestalte.

Rond de uitbouw van de peuterspeelplaatsen, waarvan enkel de Rijkspeuterspeelplaatsen in deze begroting voorkomen, is het goed even stil te staan en aandacht op te brengen voor enkele concrete punten.

Ook wordt aandacht besteed aan de migrantenpopulatie, die in Brussel een significante minderheid vormt. Alhoewel de migrantenkinderen in de eerste plaats Franstalig georiënteerd zijn is het toch interessant na te gaan welke de invloed ervan is op het Nederlandstalig onderwijs te Brussel, wat hier dient bereikt te worden en op welke manier dit kan gebeuren.

5.1. Peuterspeelplaatsen en kinderdagverblijven.

Vanuit de overtuiging dat een adequate voorschoolse opvang het beste argument was om een kind van Vlaamse ouders te Brussel Vlaams te houden, werd in 1971 met een grootscheepse uitbouw van peuterspeelplaatsen gestart.

Langzamerhand stelde men evenwel vast dat de beste manier om ouders de weg te wijzen naar Vlaamse peuterspeelplaatsen deze was van de kribbe. Op enkele uitzonderingen na zijn de peuterspeelplaatsen dan ook omgebouwd tot volwaardige kinderdagverblijven.

Aldus zijn er momenteel in de Brusselse agglomeratie 85 kinderdagverblijven en peuterspeelplaatsen. Hierin kunnen in totaal 2.701 baby's en kinderen worden opgevangen. Het is onnodig te stellen dat de Brusselse regio hierdoor het best uitgerust is inzake het aantal residentiële opvangplaatsen.

Slechts 36 van deze kinderdagverblijven en peuterspeelruimten zijn van het Rijk. Het beheer ervan is overgedragen naar de Vlaamse Gemeenschap. Ze bereiken een gemiddelde bezettingsgraad van 72,4 % op een totale opvangcapaciteit van 845 kinderen. Een vijftal van deze voorzieningen bereiken zelfs een overbezetting. Van deze kinderen zijn 84 % afkomstig van gemeenten uit de agglomeratie.

Op sectie 30 van de begroting 1988 (Titel I, artikel 01.02.02) wordt hiervoor, alsmede voor het voor- en naschools toezicht, 136 miljoen frank uitgetrokken.

Van dit bedrag gaat 121 miljoen frank naar de betaling van 34 verpleegsters en 193 kinderverzorgsters. Meer dan de helft van deze personeelsleden werkt evenwel op deeltijdse basis.

Het resterend bedrag van 15 miljoen frank gaat naar de voor- en naschoolse bewaking in 17 Brusselse Rijksbasisscholen. In hun 42 vestigingsplaatsen wordt dagelijks buiten de schooluren toezicht verschaft aan 1.658 kleuters en aan 1.583 leerlingen van het lager onderwijs.

Doorstroming naar de basisscholen

In het schooljaar 1979-80 bereikte de kleuterpopulatie in de Vlaamse scholen in Brussel een dieptepunt, met slechts 4.377 leerlingen (in de jaren 60 waren er 6.000 meer). In 1985-86 waren er opnieuw 6.216 leerlingen.

Uit andere gegevens blijkt dat de doorstromingscoëfficiënt vanuit de Vlaamse Rijkspeuterspeelruimten te Brussel naar de Vlaamse kleuterscholen gemiddeld 80 % bedraagt.

Ook het Nederlandstalig onderwijs te Brussel kent een zekere opleving sinds 1983-84, dit is drie jaar na de ombuiging in het kleuteronderwijs.

De doorstromingscoëfficiënt van het Rijkskleuter- naar de Rijkslagere school bedraagt 85 %.

Kwaliteitsbewaking

Dat het peuterplan zijn nut heeft bewezen, staat buiten kijf. Wel dringen er zich zekere vragen op die verband houden met de kwaliteitsbewaking van de dienstverlening.

Zowel de omvang van de peuterplanoperatie, de vele inplantingspunten en de overschakeling naar volwaardige kinderdagverblijven doet vragen stellen naar een passende organisatorische bovenbouw, een aangepaste personeelsomkadering en een geschikt toezicht. Een overleg met Kind en Gezin en de NCC is hier zeker aangewezen.

Ook moet rekening gehouden worden met de stijgende anderstalige populatie in deze vormen van kinderopvang, hetgeen een bijzondere inspanning en bijscholing vraagt van het personeel. Gegeven dat deze evolutie verdisconteerd kan worden in de strategische doelstellingen van de Vlaamse Gemeenschap ten aanzien van Brussel, kan niet voorbij worden gegaan aan het feit dat hieruit verhoogde kwaliteitseisen zullen worden gesteld aan de wijze waarop de opvang dient georganiseerd te worden.

5.2. Onderwijs voor migranten.

Het onderwijs blijft één van de belangrijkste hefbomen voor de integratie van de migranten in onze samenleving.

De schoolsituatie is immers de plaats bij uitstek waar kinderen reeds vanaf jeugdige leeftijd elkaar leren kennen en waar men begrip kan leren opbrengen voor elkaars eigenheid.

Via de scholen worden ook contactmogelijkheden geschapen voor de ouders. De school heeft trouwens, naast het overdragen van kennis, tot opdracht zich in te schakelen en open te stellen voor het cultuur- en gemeenschapsleven in de buurt.

Het referentiekader voor het beleid inzake onderwijs voor migranten is de Richtlijn van de Raad van Europa van 25 juli 1977 inzake het onderwijs aan kinderen van migrerende werknemers. Zowel vanuit de nationale overheid als vanuit de Vlaamse overheid is reeds in bepaalde mate tegemoet gekomen aan de hierin vermelde aanbevelingen.

Het verstrekken van onderwijs in de moedertaal stelt nog problemen, omdat de taalwet van 30 juli 1963 enkel toelaat dat er in België onderwijs gegeven wordt in één van onze drie landstalen. Via het systeem van het lestijdenpakket en het experiment „Elkaar Ontmoetend Onderwijs” poogt de nationale overheid enige soepelheid en mogelijkheden te geven aan scholen die vrij beslissen iets te doen voor de migrantenkinderen.

Er blijft evenwel het probleem van een goede begeleiding van deze scholen. Het Pedagogisch Didactisch Centrum kan dit in zijn startfase niet alleen aan, en zal zich de eerste jaren vooral moeten toeleveren op de Limburgse scholen met meer dan 30 % migrantenkinderen.

De integratie van migrantenkinderen via het onderwijs stelt in Brussel zeer zware en specifieke problemen die dringend ondersteuning nodig hebben. In Brussel-Hoofdstad wonen immers zeer veel migranten, zowel in absoluut aantal (24,5 ‰ van alle migranten in België) als in verhouding tot de autochtone bevolking (24 % van de Brusselse populatie). De concentratie van migranten blijft er toenemen. Tevens vormen zij een brede waaier van nationaliteiten die ieder hun eigen integratieproblematiek hebben. Er moet bovendien mee rekening gehouden worden dat enkel in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad de „vrijheid van keuze van het gezinshoofd inzake onderwijs” leidt tot een concurrentiële positie tussen het Nederlandstalig en het Franstalig onderwijs. In Brussel-Hoofdstad gaat het grootste deel van de migrantenkinderen naar Franstalige scholen waar ze volledig verfransen. In de Vlaamse scholen zaten vorig schooljaar slechts 677 vreemdelingen, tegenover 68.406 in Franstalige scholen. Het aantal migrantenkinderen in de Vlaamse scholen neemt niettemin toe.

Vanuit de VZW Foyer worden in Brussel-Hoofdstad momenteel 5 biculturele onderwijsprojecten begeleid, waarmee in totaal 322 migrantenkinderen bereikt worden. Tegelijkertijd wordt in het hetzelfde kader ook aan Nederlandse taalactivering gedaan ten behoeve van 178 Franstalige kinderen, en aan interculturele activiteiten ten behoeve van de 256 Nederlandstalige kinderen van deze vijf scholen. Deze projecten zijn gespreid over alle netten en bereiken zowel kleine probleemscholen als grotere kwaliteitsscholen.

Tabel I : Aantal kinderen in biculturele onderwijsprojecten in Brussel-Hoofdstad

	Nederlands- taligen	Frans- taligen	Migranten	Totaal
School 52, Laken	38	26	69	133
Sint-Jan, Brussel	165	64	50	279
Voorzienigheid, Anderlecht	12	28	88	128
Atheneum, Brussel	22	26	82	130
Vierwinden, Molenbeek	19	34	33	86
Totaal	256	178	322	756

Tabel II : Aandeel van Nederlandstalige, Franstalige en migrantenkinderen in de biculturele onderwijsprojecten

	Nederlands- taligen	Frans- taligen	Migranten	Totaal
School 52, Laken	28,6	19,5	51,9	100,0
Sint-Jan, Brussel	59,1	22,9	17,9	99,9
Voorzienigheid, Anderlecht	9,4	21,9	68,8	100,1
Atheneum, Brussel	16,9	20,0	63,1	100,0
Vierwinden, Molenbeek	22,1	39,5	38,4	100,0
Totaal	33,9	23,5	42,6	100,0

De doelstellingen van het bicultureel onderwijs zijn in Brussel-Hoofdstad :

- het leren samenleven in een complexe multiculturele samenleving ;
- het verwerven van een goede drietaligheid aan het einde van de lagere school ;
- het verhogen van de integratiekansen in ons land en in het land van herkomst ;
- het behouden en eventueel verhogen van het kwalitatief niveau van de betrokken scholen ;
- het nauwer betrekken van de migrantenouders en hun gezinnen bij de school en bij de schoolse socialisatie van hun kinderen ;
- het verhogen van de participatie aan het wijkleven en aan het bredere maatschappelijke leven.

Gelet op de ambiërende Franstalige culturele en socio-economische realiteit dient de Foyer een ander pedagogisch model te volgen dan de andere „Elkaar ontmoetend onderwijs-scholen” in Vlaanderen. Vanaf het kleuteronderwijs worden in Brussel-Hoofdstad dan ook 14 lestijden (in plaats van 4) besteed aan het aanleren van basisvakken in de moedertaal, en wordt also de eigen culturele identiteit verstevigd. Ook het Frans „als taal van de straat” wordt in het programma opgenomen, zodat migrantenkinderen drietalig worden.

Geleidelijk wordt het Nederlands geïnjecteerd op de moedertaalverworvenheden van het kind, en gaat het een steeds grotere plaats innemen. Op het einde van het lager onderwijs zijn de migrantenkinderen in staat om secundair onderwijs in het Nederlands te volgen. Volgens een recent evaluatierap-

port zijn de kinderen aan het eind van de lagere school communicatief uiterst vaardig in hun moedertaal, en houden ze de drie taalcodes goed uiteen. Socio-affectief zijn de verhoudingen met de autochtone kinderen en met de andere migrantenkinderen zeer goed. Dit pedagogisch concept kan evenwel slechts zijn doel bereiken indien het in alle leerjaren van de basisschool kan toegepast worden.

Om al deze redenen is het aangewezen dat er voor de biculturele onderwijsprojecten in Brussel-Hoofdstad een geëigend bicultureel onderwijscentrum wordt opgericht dat een bestendig karakter krijgt en niet, zoals tot nu toe het geval was, onder zeer verscheiden noemers (welzijn, samenlevingsopbouw, kansarmen) afhankelijk is van de jaarlijkse betoelaging van verschillende Gemeenschapsministers, Europese Gemeenschap en privé-sponsors.

De opdracht van een dergelijk centrum moet erin bestaan een pedagogisch-didactisch begeleidingsteam ter beschikking te stellen van de scholen waar een bicultureel project loopt of opgestart wordt, of waar er relatief veel **migrantenkinderen** aanwezig zijn. Aldus zouden op halflange termijn een **10-tal** Vlaamse biculturele scholen in Brussel begeleid kunnen worden met ca. 1.100 leerlingen van kleuter- tot en met lager onderwijs.

Daarnaast zou het bicultureel centrum nog een tiental andere scholen met een relatief hoog aantal migrantenkinderen kunnen begeleiden inzake de Nederlandse taalverwerving. Hiermee zouden bijkomend een duizendtal kinderen, waarvan ongeveer de helft migranten, kunnen bereikt worden.

6. Open hoger onderwijs

In uitvoering van haar beleidsverklaring heeft de Vlaamse Executieve op 18 juni 1986 de samenstelling van de Ministeriële Werkgroep Open Hoger Onderwijs goedgekeurd.

Zoals in de beleidsverklaring voorzien, bestond deze werkgroep uit vertegenwoordigers van het universitair onderwijs, van het hoger onderwijs buiten de universiteit en van de sociale partners. Daarnaast zetelden in de Werkgroep ook vertegenwoordigers van de Gemeenschapsministers van Onderwijs en Vorming en van de nationale Minister van Onderwijs, en dit zowel van hun kabinetten als van hun **respectievelijk** ke administraties.

De Ministeriële Werkgroep Open Hoger Onderwijs richtte vier commissies op, waaraan in het totaal ongeveer tachtig deskundigen uit de universitaire en HOBUI-instellingen en uit de sociaal-economische milieus meewerkten. Deze commissies onderzochten de doelgroep, de bestuurlijke en onderwijskundige structuur en de wettelijke en budgettaire reperculsies van de organisatie van het open hoger onderwijs. Op basis van de diverse besprekingen in de commissies, stelde de Werkgroep op 13 april 1987 haar advies voor, dat op 29 juli 1987 aan de Vlaamse Executieve werd medegedeeld.

Dit advies hield een consensus in over een basisvisie betreffende afstandsonderwijs op het tertiair niveau in de Vlaamse Gemeenschap. Het had betrekking op de functies en de doelgroepen, op het organisatiemodel en op een voorontwerp van decreet inzake het open hoger onderwijs in Vlaanderen.

Ondertussen werd in het Regeerakkoord van de huidige Executieve opgenomen dat een ontwerp van decreet houdende regeling van een stelsel van open hoger onderwijs bij de Vlaamse Raad zal ingediend worden, op basis van de volgende beginselen :

— er wordt een beroep gedaan op de universiteiten, de instellingen van het HOBu en de private sector ;

— er komt voor het open hoger onderwijs een centrale onderbouw, paritair beheerd door de universiteiten en het HOBu ;

— de garantie van de pedagogisch vrijheid wordt geboden, en het respect voor de levensbeschouwelijke opvattingen ge-
vrijwaard ;

— er zal samenwerking met buitenlandse open universitei-
ten en aansluiting bij internationale initiatieven worden nage-
streefd.

Vermits in een allesomvattend decreet op het open hoger onderwijs onder andere regelingen moeten opgenomen wor-
den aangaande diploma's en getuigschriften, gebeurt de in-
diening ervan best na de te verwachten communautarisering
van het onderwijs. In afwachting daarvan kan een ontwerp-
decreet met een beperkte inhoud ingediend worden dat het
open hoger onderwijs in Vlaanderen definieert en dat de
voorbereidende rol van het Studiecentrum Open Hoger On-
derwijs bevestigt.

Om de overgangperiode te overbruggen werd het immers
noodzakelijk geacht een voorlopige VZW Studiecentrum
Open Hoger Onderwijs (STOHO) op te richten om in één
geïntegreerd ontwikkelingsplan universitaire en HOBu-ini-
tiatieven verder mogelijk te maken en de recente ontwikke-
lingen niet af te remmen. De naam Studiecentrum werd
gekozen om het voorlopig karakter van deze VZW te be-
klemtonen.

De VZW werd gesticht door de leden van het Bureau van
de Ministeriële Werkgroep Open Hoger Onderwijs. De Raad
van Bestuur van de vereniging is paritair samengesteld uit
zes vertegenwoordigers van de VLIR en zes van het HOBu.
Slechts de voorzitter staat buiten deze pariteit.

Voor de VLIR komen de vertegenwoordigers uit de Ka-
tholieke Universiteit Leuven, de Rijksuniversiteit Gent, de
Universiteit Antwerpen, de Vrije Universiteit Brussel, het
Limburgs Universitair Centrum en de Universitaire Faculteit-
ten St.-Aloysius te Brussel.

De HOBu-vertegenwoordiging omvat drie leden van het
Nationaal Verbond van het Katholiek Hoger Onderwijs,
twee leden van het Rijks Hoger Onderwijs en één lid van
de Centrale voor het Officieel Neutraal Onderwijs.

In de statuten van de vereniging is opgenomen dat deze
zichzelf opheft op het ogenblik dat een decretale regeling
voor het open hoger onderwijs tot stand komt.

Om de werkingskosten van het Studiecentrum te dekken
tijdens een eerste periode van 1 januari 1988 tot 30 september
1988 werden voor 30 miljoen frank kredieten vastgelegd op
het Fonds voor Onderwijs en Vorming.

Hiermee werden ondertussen reeds vier experimentele
leermodules uitgewerkt, op enkele zeer specifieke domei-
nen :

- managementtechnieken in de non profit sector ;
- hydrocultuur en teelttechnieken ;
- bijscholing in de textielindustrie ;
- bijscholing in gerontologie.

Zeër binnenkort zullen zes andere experimentele leer-
modules worden opgestart.

Tenslotte dient gesignaleerd dat de VZW Studiecentrum

Open Hoger Onderwijs intense contacten onderhoudt met de Open University in het Verenigd Koninkrijk en met de Open Universiteit in Nederland.

7. Erasmusproject

Doel en omvang

Het EG-Erasmusprogramma werd opgestart door het besluit van de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschappen van 15 juni 1987 tot vaststelling van het communautaire actieprogramma inzake de mobiliteit van studenten.

Het doel van het Europees Erasmusprogramma is het bevorderen van de samenwerking tussen de instellingen voor hoger onderwijs van de lidstaten. Het gaat daarbij nadrukkelijk om onderwijssamenwerking, die vorm kan krijgen door studentenuitwisselingen, stafuitwisseling, gezamenlijke ontwikkeling van studieprogramma's of een combinatie hiervan.

De subsidies worden toegekend als tegemoetkoming in de organisatiekosten van de samenwerkingsverbanden tussen de onderwijsinstellingen. Per samenwerkingsverband keert de Europese Commissie gemiddeld 10.000 ECU uit. Daarnaast is er geld beschikbaar voor studenten en docenten die in het kader van zo'n programma extra kosten maken doordat ze tijdelijk in het buitenland studeren, een gastdocentschap vervullen of bijeenkomsten van werkgroepen bijwonen.

In het lopende academiejaar (1987/1988) is een bedrag van 10 miljoen ECU beschikbaar voor allerlei samenwerkingsprojecten. Een groot deel van dat bedrag wordt uitgekeerd aan hoger onderwijsinstellingen, die degelijke programma's uitwerken voor het uitwisselen van studenten en staf.

Voor het academiejaar 1988/1989 zal de Erasmusbegroting stijgen tot ongeveer 30 miljoen ECU. Het is de bedoeling dat door die stijging ook het aantal studenten dat een Erasmusbeurs krijgt sterk zal toenemen. Voor 1989/1990 is een bedrag van 45 miljoen ECU uitgetrokken waarvan bijna twee derden aan beurzen zal worden besteed. Daarmee wordt de totale begroting voor de beginfase van het Erasmusproject (van 1 juli 1987 tot 30 juni 1990) op 85 miljoen ECU gebracht.

Met deze begroting zal men 2.000 beurzen aan instellingen voor hoger onderwijs kunnen geven, 4.000 aan docenten en administratieve staf, en meer dan 20.000 mobiliteitsbeurzen aan studenten.

Stand van zaken voor de Vlaamse Gemeenschap

In het kader van Erasmus worden dus beurzen ter beschikking gesteld die moeten verdeeld worden door een zogenaamd „National Grant Awarding Authority” (NGAA), aangeduid door de lidstaten. Dit orgaan staat, in de betrokken lidstaat, de Europese Commissie bij in de uitvoering van het Erasmusprogramma.

Aangezien studietoelagen reeds tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoren wordt in België gewerkt via een agentschap van respectievelijk de Vlaamse en de Franse Gemeenschap.

Op 13 april 1988 heeft de Vlaamse Executieve ter operationalisering hiervan twee besluiten goedgekeurd. Daarmee werden enerzijds de taken van het agentschap toevertrouwd aan de Gemeenschapsminister bevoegd voor Onderwijs en zijn administratie en anderzijds het Vlaams Erasmuscomité opgericht. Dit laatste is een adviescomité bestaande uit af-

gevaardigden van het universitair onderwijs, het HOBu en vertegenwoordigers van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en van het Ministerie van Onderwijs.

Erkenning van diploma's

Ingevolge de wet op de academische graden wordt als voorwaarde voor het behalen van een diploma gesteld dat men de cursussen volgt aan de Belgische instelling waar men ingeschreven is. Door enige tijd elders te gaan studeren beantwoordt de betrokken student niet meer aan die voorwaarde. Een wijziging inzake deze nationale materie dringt zich dus op.

Gewone studietoelagen

De wet van 19 juli 1971 betreffende de toekenning van studietoelagen bepaalt dat deze toelagen in principe worden toegekend aan Belgische studenten die studeren in door de Staat georganiseerde, gesubsidieerde of erkende onderwijsinstellingen.

Het is een conditio sine qua non dat de studietoelage waarop de student recht heeft voor studie aan zijn eigen instelling van hoger onderwijs, doorloopt wanneer hij tijdelijk in het buitenland studeert en een Erasmusbeurs ontvangt.

Het koninklijk besluit van 1 februari 1978 waarbij het voordeel van de wet van 19 juli 1971 wordt uitgebreid tot leerlingen en studenten die in het buitenland onderwijs volgen, voorziet deze uitbreiding slechts voor studenten die in het buitenland een onderwijs volgen waarvan het equivalent in België niet bestaat.

Het is duidelijk dat, in het kader van het Erasmusprogramma, deze voorwaarde te beperkend is, en dat dit besluit bij Executievebesluit moet aangepast worden.

Andere internationale studiebeurzen

Vóór het opstarten van het Erasmusprogramma waren er reeds, zij het **heelwat** meer beperkte, mogelijkheden voor Vlaamse studenten die in het buitenland studeren.

Globaal genomen worden er immers jaarlijks, ter uitvoering van de culturele akkoorden met 43 landen, 125 studiebeurzen voor het buitenland aangeboden voor de duur van een academiejaar. Door de Vlaamse Gemeenschap worden in wederkerigheid eveneens 125 buitenlandse studenten uitgenodigd voor een studieverblijf.

Het principe van de wederkerigheid inzake de uitvoering van de culturele akkoorden houdt in dat het uitzendende land de reiskosten draagt, en het land van verblijf de verblijfs- en studiekosten.

8. Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie

Dotatie aan de NCC

In verband met de vaststelling van de dotatie van de NCC werd in 1986 tussen de NCC en de toenmalige voogdijministers een akkoord bereikt voor drie jaar, te weten voor 1987 tot en met 1989. Daarbij werd het bedrag van de dotatie voor 1987 initieel vastgesteld op 258,6 miljoen frank.,

Dit bedrag moest ook de voortzetting mogelijk maken van de normale werking van de NCC, alsook de uitvoering van de nieuwe financiële regeling die inmiddels op nationaal vlak was vastgelegd voor de DAC-projecten van de NCC en van een aantal van de NCC afhankelijke VZW's.

Dit bedrag — zo was de afspraak — zou enkel verhoogd worden voor bijkomende personeelskosten ten gevolge van anciënniteitsverhogingen en indexaanpassingen, alsook voor het realiseren van bijkomende opdrachten, die vanuit de Vlaamse Executieve aan de NCC zouden worden gegeven.

Aangezien de NCC begin 1987 door de Vlaamse Executieve belast werd met het huren van een bijkomende ruimte voor de hoofdstedelijke bibliotheek aan het Muntplein en ook met het overnemen van contractueel personeel van de Vlaamse Gemeenschap voor het onderhoud van de Brusselse trefcentra, werd de dotatie voor 1987 verhoogd tot 271,2 miljoen frank. Dit bedrag werd op 27 maart 1987 door de Vlaamse Raad goedgekeurd.

De dotatie 1988 van de Vlaamse Gemeenschap aan de NCC bedraagt 274,6 miljoen frank. Dit bedrag is samengesteld op basis van de dotatie voor 1987, verhoogd met bijkomende personeelslasten, te weten de anciënniteitsverhogingen, één indexaanpassing en de stijging opgelegd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor de pensioenbijdrage van gemeentelijke en gelijkgestelde ambtenaren.

De NCC diende voor 1988 een begroting in evenwicht in. Hierdoor wordt het akkoord, dat de voogdijministers in 1986 bereikten met de NCC, volledig uitgevoerd.

Tevens werd op vraag van de voogdijministers een fonds aangelegd van 50 miljoen frank voor het groot onderhoud van de infrastructuur van de kinderdagverblijven. Dit fonds werd gevormd via de ontvangsten in 1987 van de laatste twee schijven van het peuterplan van 1979.

De begroting van de NCC werd door de voogdijministers goedgekeurd op 11 januari 1988.

Wat betreft de uitgaven voorziet zij voor de werking van de eigen administratie en commissie in totaal 108 miljoen frank (32,4 % van de gewone uitgaven).

Voor de beleidsdomeinen wordt 225 miljoen frank besteed (67,6 % van de gewone uitgaven). Dit wordt verdeeld over elf beleidsdomeinen :

- onderwijs : 12,9 miljoen frank of 3,87 % van de uitgaven ;
- jeugd : 21,66 miljoen frank of 6,51 % van de uitgaven ;
- speelpleinwerking : 15,88 miljoen frank of 4,76 % van de uitgaven ;
- volksoontwikkeling : 53,11 miljoen frank of 15,96 % van de uitgaven ;
- trefcentra : 25,20 miljoen frank of 7,57 % van de uitgaven ;
- derde leeftijd : 9,84 miljoen frank of 2,95 % van de uitgaven ;
- toerisme : 0,65 miljoen frank of 0,19 % van de uitgaven ;
- sport : 5,07 miljoen frank of 1,52 % van de uitgaven ;
- bibliotheekwerking : 32,49 miljoen frank of 9,76 % van de uitgaven ;
- culturele uitstraling : 15,8 miljoen frank of 4,75 % van de uitgaven ;
- voorschoolse aangelegenheden : 32,43 miljoen frank of 9,74 % van de uitgaven.

Het verschil tussen de vermelde uitgaven en de dotatie van 274,6 miljoen frank wordt gevormd enerzijds door bijdragen van de ouders voor de peupertuinen en anderzijds door

diverse subsidies vanwege de Vlaamse Gemeenschap en de regionale besturen voor bibliotheken, speelpleinen, en dergelijke.

Uitbetaling van de dotatie

In het verleden is de laattijdige uitbetaling van de dotatie aan de NCC altijd een moeilijk punt geweest, zodat een deel van de middelen aan intresten moest worden besteed.

In 1987 werd een systeem ontwikkeld waarbij de uitbetaling van de trimestriële schijven regelmatig en tijdig gebeurde. Het gevolg hiervan is dat de NCC in 1987 geen **kaskredieten** meer moest opnemen.

Begin maart van dit jaar heeft de NCC ook reeds de uitbetaling ontvangen van het eerste voorschot voor 1988 (bedoeld voor het 1ste kwartaal).

Om de uitbetalingsprocedure nog verder te vereenvoudigen werd tevens door de voogdijministers aan de Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting gevraagd om voor alle voorschotten, uitgezonderd het laatste, delegatie te verlenen aan de Inspectie van Financiën.

Doorlichting van de middelen en de werking van de NCC

De Vlaamse Executieve nam op 18 november 1987 acte van de „Doorlichting van de middelen en de werking van de NCC” en inzonderheid van de conclusies die door de betrokken Gemeenschapsministers werden getrokken uit deze doorlichting. Dit document zal later ter sprake komen in de werkgroep Brussel zodra de voogdijministers er zullen worden gehoord.

Bij komende opdrachten

In de doorlichting van de middelen en de werking van de NCC wordt geconcludeerd dat het aangewezen is een aantal bijkomende opdrachten aan de NCC te laten toevertrouwen door de Vlaamse Executieve.

Daarbij wordt voornamelijk gedacht aan het beheer van de culturele infrastructuur van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel, met name de trefcentra, zodra de juridische overheveling van deze infrastructuur naar de Vlaamse Gemeenschap een feit is.

Momenteel is er reeds een regeling getroffen tussen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de NCC inzake kleine onderhoudswerken, energiebevoorrading en beperkte uitrusting.

Verder zal in 1988 overeenkomstig de doorlichting, moeten worden nagegaan in welke mate en voor welke beleidsdomeinen de techniek van het toevertrouwen van opdrachten verder kan worden aangewend met het oog op een duidelijke taakafbakening tussen de Vlaamse Gemeenschap en de NCC, een efficiënte aanwending van de middelen en een beter inspelen op de noden van het Nederlandstalig culturele leven in Brussel.

Wat de taak van de NCC in de toekomst betreft, is het wellicht niet overbodig te verwijzen naar de wet van 21 augustus 1987 tot wijziging van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en federaties van gemeenten. Naast het feit dat deze wet de mogelijkheid inhoudt om in 1989 opnieuw agglomeratieraadsverkiezingen te organiseren en derhalve de NCC ook opnieuw samen te stellen, voorziet deze wet dat aan de beide Cultuurcommissies voor Brussel en aan de Verenigde Commissie, opdrachten van

beheer van instellingen en infrastructuur inzake onderwijs en inzake voorschoolse, naschoolse en andere culturele aangelegenheden kunnen worden overgedragen uit de 19 Brusselse gemeenten.

9. Nederlandse taalunie

Vaststelling en uitbetaling van de dotatie

De financiering van de Nederlandse Taalunie gebeurt door de Vlaamse Gemeenschap en het Nederlands Koninkrijk op basis van de verdeelsleutel $\frac{1}{3} - \frac{2}{3}$. Als dusdanig voorziet de begroting 1988 van de Nederlandse Taalunie een tussenkomst van 1 miljoen gulden ten laste van de Vlaamse Gemeenschap en 2 miljoen gulden ten laste van Nederland.

Daarnaast hebben beide partijen een aantal opdrachten toevertrouwd aan de Taalunie. Voor de Vlaamse Gemeenschap betreft dit onder andere de subsidiëring van „Ons Erfdeel” en van het instituut voor Lexicologie”. De opdrachten hebben betrekking op circa 1,9 miljoen gulden voor Vlaanderen en 1,1 miljoen gulden voor Nederland.

Een moeilijk punt is in het verleden altijd geweest de tijdige uitbetaling van de dotatie door de Vlaamse Gemeenschap.

De regeling, die op 25 september 1986 is afgesloten, in verband met de uitvoering en de procedure voor de begroting, de jaarrekening en de boekhouding bepaalt in artikel 12 dat telkenjare een betalingsschema wordt vastgesteld voor het uitbetalen van de bedragen. Dit betalingsschema voorziet op dit ogenblik dat op de eerste dag van elk trimester één vierde van de dotatie wordt gestort aan de Nederlandse Taalunie. Bovendien werd overeengekomen dat één maand na het overschrijden van de betalingstermijn een rente verschuldigd is zoals deze wetelijk in Nederland bepaald is ; dit laatste is belangrijk gelet op de herhaalde laattijdige betalingen van het aandeel van de Vlaamse Gemeenschap.

Zo zijn voor 1987 voorschotten uitbetaald in drie fasen, namelijk op 30 juni, 10 september en 26 oktober (samen goed voor 51,3 miljoen frank). Een bijkrediet voor vorige jaren van 3,2 miljoen frank, dat het gevolg is van de evolutie van de wisselkoers en van laattijdige betalingen, werd overgeschreven op 4 maart 1988. Het resterend saldo 1987 van 1,1 miljoen frank zal vereffend worden na goedkeuring van de jaarrekening 1987 door de Gemeenschapsministers van Cultuur en van Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden.

Het eerste voorschot 1988 ten bedrage van 17,5 miljoen frank, zijnde $\frac{4}{12}$ de van de initiële dotatie 1987, werd uitbetaald op 21 maart 1988, hetgeen meer dan drie maanden vroeger is dan in 1987. Ondanks deze inhaaloperatie stellen zich nog twee problemen :

a) door het feit dat de betaling aan de Taalunie in Nederlandse gulden gebeurt, kan een precies bedrag in Belgische frank van de dotatie van de Vlaamse Gemeenschap nooit vooraf vastgesteld worden. De uitbetaling geschiedt immers met voorschotten op verschillende tijdstippen, zodat de op dat ogenblik geldende wisselkoersen steeds hun belang hebben ;

b) een betalingsschema waarbij de Vlaamse Gemeenschap reeds in januari dient te betalen is niet haalbaar, en leidt tot een bijkomende rentelast.

Voor beide aangelegenheden zullen de Gemeenschapsministers een voorstel uitwerken en voorleggen aan het Comité van Ministers van de Taalunie.

Het voorstel zal er enerzijds op gericht zijn de wisselkoerschommelingen tot een minimum te beperken. Anderzijds zal een betalingskalender voorgesteld worden die haalbaar is voor de Vlaamse Gemeenschap, te weten een eerste voorschot van 50 % te betalen in april en een tweede voorschot van 50 % te betalen in juli. Het akkoord van de Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting is hierover al verkregen.

Tevens zullen de Gemeenschapsministers in hun voorstel aan het Comité van Ministers ook een aanpassing voorzien inzake de automatisch verschuldigde rente.

Algemene toelichting bij de begroting

De Nederlandse Taalunie beoogt de integratie van het Nederlands taalgebied op het vlak van de Nederlandse taal en letteren in de ruimste zin.

Het belangrijkste deel van de werkmiddelen van de Taalunie gaat naar projecten in verband met spelling, spraak-kunst, terminologie, woordenboeken en taalzorg. Tevens financiert zij ook onderzoek in verband met het onderwijs van het Nederlands als moedertaal en het Nederlands voor **anderst**aligen, alsmede inzake de problematiek van de eenvormigheid van het „certificaat Nederlands voor **anderst**aligen” en het civiel effect ervan in Nederland en Vlaanderen.

Wat de overgehevelde materies betreft, heeft de Taalunie ervoor geopteerd enige jaren de subsidiëring ongewijzigd door te zetten, om dan beter de tot op heden gevolgde werkwijze te kunnen evalueren en aanpassen.

De Gemeenschapsminister wijst er nog op dat de nieuwe Executieve afgesproken had om geen nieuw begrotingsdebat te voeren ; alles werd overgenomen van de vorige Executieve waar de begrotingsdiscussie reeds werd gevoerd. De **onderwijs**materies ressorteerden toen nog onder **Gemeenschapsminister** Kelchtermans. Hierbij werd uitgegaan van een **envelop**pesysteem. Voor diverse materies (studietoelagen, wedden voor het kunstonderwijs) zullen aanpassingen nodig zijn.

B. ALGEMENE BESPREKING

De Voorzitter wijst er op dat het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988 als bevoegde Minister voor het Fonds voor Onderwijs en Vorming en voor de betoelaging der schoolsportbonden de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt vermeldt. Tijdens de vergadering van de Commissie voor Financiën en Begroting formuleerde de afgevaardigde van het Rekenhof bezwaren hiertegen. De Executieve heeft nu als antwoord hierop 4 amendementen ingediend (Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 3) waardoor er voor het Fonds voor Onderwijs en Vorming twee ordonnancerende Ministers worden voorzien : met andere woorden de Gemeenschapsminister voor Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden is eveneens ordonnancerende Minister. Tevens werd de betoelaging van de schoolsportbonden integraal overgeheveld naar de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden. Kan Minister Weckx ermee instemmen dat over de desbetreffende artikelen, wat zijn bevoegdheid aangaat, vandaag eveneens vragen worden gesteld ?

De Gemeenschapsminister antwoordt bevestigend. De vroegere bevoegdheden van de Gemeenschapsminister van

Onderwijs en Vorming werden nu over twee Ministers gesplitst. Het Fonds voor Onderwijs en Vorming werd in het verleden ~~door~~ de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Vorming voor allerlei initiatieven rond onderwijs en vorming gebruikt. De beide ordonnancerende Ministers hebben nu een protocol afgesproken : voor de vastleggingsmachtigingen werden de bedragen der 2 Ministers vastgelegd. Van de voorziene 325 miljoen frank (Titel IV) is er circa 60 miljoen frank voor Gemeenschapsminister Weckx en circa 265 miljoen frank voor Gemeenschapsminister Kelchtermans.

Een aantal projecten (o.m. het bicultureel onderwijs voor de migranten te Brussel) zullen via deze vastleggingsmachtigingen worden gefinancierd. In het protocol werd ook overeengekomen dat de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden bevoegd is voor de subsidiëring van de schoolsportbonden.

Een lid vraagt hoe het project „Kunst maakt school” wordt georganiseerd.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de culturele centra een staf samenstellen die contact opneemt met de scholen van de regio. Er gebeurt een samenwerking tussen de culturele centra, de directies, de leerkrachten en kunstenaars van diverse disciplines. Aan het initiatief wordt, via folders, de nodige ruchtbaarheid gegeven. Ieder cultureel centrum ontvangt een krediet van 1,5 miljoen frank. Deze vijf initiatieven kenden een groot succes. Zonder op de evaluatie vooruit te lopen mag men spreken van zeer positieve reacties.

Hetzelfde lid vraagt naar de grootte der Erasmus-beurzen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat voor volgend academiejaar ongeveer 200 Belgische studenten van een beurs zullen kunnen genieten (gemiddeld 2000 Ecu's). Verder zal er ook een uitwisseling van lectoren en professoren gebeuren. Het grootste deel der middelen zal echter naar de uitwisseling van studenten gaan (perioden van 3, 6 of 12 maanden). Er zit echter nog een moeilijkheid in onze nationale wetgeving : er zal een artikel aan de gecoördineerde wetten inzake de toekenning van de academische graden moeten worden toegevoegd.

In de algemene bespreking formuleert hetzelfde lid vervolgens een aantal opmerkingen en vragen. Met betrekking tot het kunstonderwijs wijst hij vooreerst op het feit dat er gevallen bekend zijn waarbij leerlingen driemaal het inschrijvingsgeld moesten betalen. Is dit correct ? Verder wijst hij op het bestaan van een groot aantal private dansscholen voor de jeugd. De deskundige begeleiding is daar niet steeds aanwezig zodat er veelvuldig ongelukken voorkomen. De initiatie gebeurt er veelal op een amateuristische manier. Wel bestaan er ook ernstige dansscholen met bevoegde leraars. Het lid dringt aan op een inventarisatie en ordening der bestaande dansscholen. Inzake het project „Kunst maakt school” neemt hij aan dat de stuurgroep de problematiek ruimer heeft bekeken. Gedurende de laatste jaren werd er veel aandacht besteed aan bedrijfgericht onderwijs. In de krant „La Libre Belgique” verscheen een nationale enquête die aantoonde dat het onderwijs laag scoort op cultureel gebied. Daarom opteert hij om in het onderwijsprogramma meer aandacht aan cultuur te schenken. De evaluatie van het project „Kunst maakt school” zal moeten uitmaken hoeveel scholen zich erbij betrokken voelen. Het lid heeft reeds ervaren dat er een grote verscheidenheid is tussen de onderwijsinstellingen : de kwaliteit verschilt van school tot school.

Bovendien zitten er ook structurele fouten in de scholen. Bij de evaluatie zal men hiermee moeten rekening houden.

Hebben bijvoorbeeld alleen de „sterkere” scholen aandacht voor dit project ?

Hij kan de Gemeenschapsminister volgen waar deze pleit voor de vervroegde uitbetaling der studietoelagen. Maar de meest zwakke categorie, namelijk deze met wijzigingen in de familiale toestand in het vorige jaar, blijft hierbij benadeeld. Deze zullen slechts trager aan bod komen. Een bepaald systeem zal moeten worden gevolgd om deze personen eerlijker te behandelen, eventueel via voorschotten. Inzake de herziening der toelagen is de sociale afkomst als dusdanig niet alles : ook de inkomenscategorieën zijn belangrijk. Arbeiders bijvoorbeeld zitten verdeeld in veel **inkomenscategor**ieën. Hij pleit tevens voor de categorie der middelgrote inkomens waarvan meerdere kinderen secundair of hoger onderwijs volgen. Velen komen juist boven het plafond en ontvangen geen toelage. Ook de categorie der overzitters is benadeeld : de lagere inkomens komen daardoor in een catastrofale situatie terecht. Dit moet worden bestudeerd : 50 procent der eerstejaarsstudenten aan de universiteiten moeten hun jaar **herdoen**. Hij is niet tegen studieleningen gekant : zij moeten aanvullend werken bij de studiebeurzen. Dit systeem kan nuttig zijn voor bepaalde gezinnen.

Met betrekking tot het open hoger onderwijs is bij akkoord om eerst via een beperkt decreet te werken : dit mag echter de rest niet uitstellen. Het invoeren van het open hoger onderwijs moet ons de volgende maanden bezighouden.

Inzake de Erasmus-beurzen pleit hij ervoor om het aandeel van Vlaanderen in het oog te houden. Daar waar er relatief meer Franstaligen aan de universiteiten zijn ingeschreven, zijn er daarentegen meer Vlamingen in het HOBUE.

Een ander lid meent dat, niettegenstaande de vrij beperkte onderwijsaangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Executieve behoren, er toch enkele oriënteringen mogelijk zijn ter verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. De projecten nopens de relatie cultuur-school moeten worden aangemoedigd. De kwaliteit in het onderwijs wordt medebepaald door onder meer gezondheid, sport, lichamelijke vorming. De goede relaties tussen de schoolsportbonden moeten verder worden aangemoedigd. Een stap vooruit zetten inzake de lichamelijke opvoeding en de schoolsport is nodig.

Tevens pleit hij voor een betere relatie tussen het **bedrijfs**leven en de school.

Zo is het tweede deel van het deeltijds leren onvoldoende ingevuld. De Vlaamse Gemeenschap zal de nodige hulp moeten verlenen indien men deze onderwijsvorm volledig wil uitbouwen.

Hij merkt op dat de algemene opties van het onderwijsbeleid gedurende de laatste twee jaren niet zijn veranderd. Ook zijn het dezelfde problemen die blijven bestaan. Bij de studietoelagen moet worden gestreefd naar de kosteloosheid van het onderwijs. De HIVA-studie bracht zeer merkwaardige elementen aan. Welke is de kostprijs voor de ouders ? Sommige kosten zijn afhankelijk van de situatie der leerlingen : bijvoorbeeld het realiseren van de vrije keuze der ouders. Zo betekent de afschaffing van de kosteloosheid van het leerlingenvervoer een meeruitgave voor de ouders. Heel wat kosten liggen niet rechtstreeks in het onderwijskundig vlak, maar bevinden zich aan de rand ervan. In het Vlaanderen van morgen zal er daarom meer aandacht moeten uitgaan naar de kosteloosheid van het onderwijs.

Het lid wijst er voorts op dat Gemeenschapsminister Kelchtermans ook aandacht had voor de participatiekanalen in het beheer der scholen. Dit zou leiden tot een meer gemo-

tiveerde deelname van de leerkrachten aan het onderwijsgebeuren. In het kader van de Autonome Raad voor het Rijks-onderwijs mogen hierbij ook de andere netten niet in de kou blijven staan. Men moet nagaan wat voor hun bruikbaar is, rekening houdend met hun inrichtende macht. Hij beseft echter dat de realisatie ervan niet eenvoudig zal zijn.

Sedert 1986 is er sprake van de oprichting van een technische werkgroep met betrekking tot de communautarisering van het onderwijs. Hij betreurt dat deze nog altijd niet is opgericht.

Het lid wil vernemen hoe en volgens welke criteria de toelagen voor de schoolsportbonden zullen worden verdeeld. Tevens wil hij een verklaring voor de vermindering met 20 miljoen frank van de toelage aan het NFWO.

Is het voorziene krediet voor het kunstonderwijs opgesteld in functie van de huidige reglementering of in functie van de vernieuwing van het kunstonderwijs ? De Gemeenschapsminister wees er immers op dat de enveloppe zal worden overschreden.

Niettegenstaande alle kritiek die hij ten aanzien van Minister Coens formeerde noemt het lid het positief dat deze de reglementeringen op het onderwijsvlak heeft verduidelijkt door het invoeren van een degelijke codificatie. Dit ware zijns inziens ook nuttig voor het kunstonderwijs.

Waarom is er een kleiner krediet voorzien voor de werkingskosten van de dienst studietoelagen ? Het is juist dat de denataliteit speelt, maar aanpassingen aan het systeem waren mogelijk. Hij steunt de idee van een vorige spreker om iets te doen aan de financiële problemen der overzitters : een onderzoek hierover is een sociale verplichting. Telkenjare zijn er een aantal mensen die hun recht op toelage verliezen. Gebeuren er al dan niet terugvorderingen ? Wat is de opbrengst en over hoeveel mensen gaat het ?

Waar vindt men de kredieten voor het open hoger onderwijs ? Er wordt nu een andere formulering gebruikt, maar men is reeds 15 jaar met deze aangelegenheid bezig. Heeft men nu de intentie om een nog breder terrein te bestrijken zoals de navorming en het onderwijs voor sociale promotie ? Hij drukt zijn bezorgdheid uit over de samenstelling van het Studiecentrum. Tot voor kort bestonden er andere evenwichten bij de samenstelling van raden in het onderwijs. Hij vreest botsingen en touwtrekkerijen tussen het universitaire blok en het blok der andere hogere instellingen. Het lid hoopt dat het Studiecentrum niet alleen een betoelagingsmaar vooral een beleidsinstrument zal zijn.

Vervolgens stelt hij vragen over de vzw-structuur. Is het de bedoeling dat de Gemeenschapsminister minder vat heeft op het beleidsinstrument ? Of wordt de vzw als dusdanig geïntegreerd in het departement onderwijs ? Blijft er een mogelijkheid bestaan om binnen de vzw ook de navorming te integreren ? De globale visie loopt immers het gevaar te worden afgetakeld. Een vzw heeft echter het voordeel van de continuïteit. Maar kan deze worden gehandhaafd indien in diverse deelsectoren vzw's worden opgericht ?

Waarom wordt het ontwerp van decreet inzake het open hoger onderwijs gesitueerd in de sfeer van artikel 59bis van de Grondwet ? Moet dit niet zijn artikel 59bis, § 2, 2 ? Indien men het in een algemeen cultureel kader situeert is de cultuurpactwet van toepassing.

In de St.-Catharina-akkoorden wordt er melding gemaakt van de overdracht van het Nederlandstalig gemeentelijk on-

derwijs te Brussel aan de NCC. Is er daar later nog sprake van geweest ? Hoe is de Executieve bij deze operatie betrokken ?

Hij steunt het feit dat er veel aandacht wordt besteed aan het intercultureel en bicultureel onderwijs. Het betreft hier een zeer delicate materie. Men moet met de opvoeding van de jeugd beginnen om in de toekomst harde confrontaties te vermijden. Daarom zijn er financiële inspanningen nodig zowel in Brussel, Limburg en elders. Het overleg met de betrokkenen moet worden verbeterd.

Ook hij vraagt de nodige aandacht vanwege de Gemeenschapsminister voor de te hanteren verdeelsleutels bij de toekenning van de Erasmusbeurzen. Het aantal vreemde studenten aan de Franstalige universiteiten kan immers een grote impact hierop hebben. Men mag niet blindelings deze parameter hanteren.

Voor het dansonderricht opteert het lid voor een bijzondere inspanning voor het opleiden van leerkrachten. Een bijzondere pedagogiek ter zake is nodig : De jongeren moeten op een deskundige wijze worden begeleid. Hij vreest dat de pedagogische aspecten in de dansscholen onvoldoende worden benadrukt. In de verrekening der subsidies moet hiermee rekening worden gehouden.

Een lid wil vernemen of er op 1 september 1988 een uitbreiding zal gebeuren inzake de experimenten rond het vernieuwd kunstonderwijs. Hoe is de stand van zaken rond dit dossier ? In november 1986 startte Gemeenschapsminister Kelchtermans met een reeks overlegplatforms inzake de studie- en beroepskeuze. Is een evaluatie nu mogelijk ? Werd dit initiatief beperkt tot een aantal „ontwikkelingsgebieden” ? Wie neemt aan deze platforms deel ? Welke zijn de resultaten van de structuurgroep „projecten leercontracten” en de aanvullende vormingspakketten ?

Hoe ziet de Gemeenschapsminister de afstemming van het onderwijs op de onderneming ? Welke initiatieven ter zake heeft hij of zijn voorganger genomen ? Tevens wil hij nadere informatie over het Vlaams centraal akkoord over de vorming. Gaat dit initiatief uit van de Gemeenschapsminister of van de Executieve ? Heeft de promotiecampagne „Challenge J” resultaten gehad ? Wat wordt hier juist mee bedoeld ?

Een ander lid betreurt dat deze — zeer degelijke — begrotingstoelichting niet enkele dagen geleden aan de Commissieleden werd overhandigd. Met betrekking tot de hervorming van het kunstonderwijs herinnert hij aan zijn verzoek om de Commissieleden tot de provinciale hearings uit te nodigen.

Inzake de studietoelagen en de studiebeurzen rijzen een aantal problemen. De overzitters in het secundair onderwijs die het financieel moeilijk hebben kunnen vrij gemakkelijk via de PMS-centra worden opgespoord. In het hoger en het universitair onderwijs is dit echter moeilijker. Daarom pleit hij voor specifieke oplossingen voor de eerstejaarsstudenten die moeten overzitten onder meer via een voorschot in de vorm van een lening.

De laattijdige aanvragen worden meestal ook ingediend door de sociaal meest zwakkeren in onze maatschappij. Is het daarom niet beter om voor hen de provinciale schakel weg te laten zodat deze aanvragen door de gemeenten rechtstreeks naar Brussel kunnen worden overgemaakt ?

Met betrekking tot de migrantenpopulatie in de Brusselse scholen vraagt het lid of er gedacht wordt aan het instellen van een bepaald percentage vreemdelingen die per school worden toegelaten . In Gent streefde men naar een percen-

tage van maximaal 20 à 25 procent vreemdelingen : dit werd echter niet nageleefd. Bij te grote concentraties vluchten de Belgen weg en worden deze scholen homogeen bevolkt door vreemdelingen. In de loop van het parlementaire jaar zou het lid met deze commissie graag een biculturele school bezoeken.

Een lid wil vernemen of de Vlaamse infrastructuur te Brussel nog steeds, en tegen welke tarieven, in de vakantieperiodes wordt opengesteld. Voorts wil hij het aantal Vlaamse studenten kennen die gedurende het academiejaar 1986-1987 aan de Open Universiteit te Heerlen waren ingeschreven. Hoeveel zijn er hiervan geslaagd ? Hoeveel inschrijvingen waren er voor het academiejaar 1987-1988 ? Met betrekking tot artikel 33.03.02, Sectie 32, Titel I (Rentelasten van de door de Bond van Grote en Jonge Gezinnen van de dienst van zijn Studiefonds, met waarborg van de Gemeenschap aangegane leningen) wil hij weten hoever reeds machtigingen werden toegestaan.

Een lid dat niet tot deze Commissie behoort wijst er vooreerst op dat in het project „Kunst maakt school” steeds sprake is van Knokke. De juiste naam van deze gemeente is Knokke-Heist. Hij is verheugd dat er eindelijk een nautisch centrum zal worden opgericht : dit is een goede zaak. Moet dit echter noodzakelijk een RVA-gebouw zijn ? In de beleidsverklaring van de Gemeenschapsminister heeft hij echter niets gevonden over de vakantiespreiding. België is het enig Westeuropese land waar hierover niets bestaat. Alle voorstellen zijn nu gekend : op korte termijn moet er een beslissing volgen. Niet alleen het onderwijs speelt hierin mee : ook wat de andere sectoren zeggen is belangrijk. Hij wil geen beperking van de zomervakantie maar wel een spreiding tussen Vlaanderen en Wallonië.

Een ander lid dat niet tot deze Commissie behoort vraagt welke criteria werden gebruikt bij „Kunst maakt school” om een bepaalde school, studierichting of klas bij het project te betrekken. Met betrekking tot de verdeling van de toelagetrekkers over de verschillende bevolkingscategorieën in 1986-1987 cijfers door de Gemeenschapsminister verstrekt wil hij ook de cijfers van 5 en 10 jaar geleden kennen. Dit om te kunnen afleiden hoe de democratiseringstendens in België evolueert. Inzake deze cijfers opteert hij om een splitsing tussen het universitair en het niet-universitair hoger onderwijs door te voeren.

Voorts vreest hij dat de studiebeurzen onvoldoende zijn om de kinderen van mensen met het sociaal-vitaal minimum toe te laten te studeren. Hiervoor verwijst hij naar de Vierde-wereld-kinderen. Een vorm van positieve discriminatie is nodig.

Met betrekking tot het bicultureel onderwijs opteert hij voor een pluralistische geestesgesteldheid. Hier moet het pluralistisch onderwijs worden gepromoot.

De leerkrachten staan dicht bij de ouders en de leerlingen. Daarom moet via dit kanaal aan de ouders een formulier worden overgemaakt dat bondig de voorwaarden opsomt waaraan men moet voldoen om een studiebeurs aan te vragen. Studiebeurzen zijn echter onvoldoende om de volledige studiekost te dekken.

Een lid is niet tegen de uitbouw van het open hoger onderwijs gekant maar moet dit prioritair zijn bij de verdeling der kredieten ? Het budget is immers relatief beperkt. Er zijn nog 200.000 à 300.000 analfabeten : voor hen biedt het open hoger onderwijs geen antwoord op hun nood. Het open hoger onderwijs is eerder geschikt voor mensen die reeds een diploma bezitten. Is dit onderwijs daarom geen secundaire prioriteit of is het wel degelijk één der prioriteiten binnen de Vlaamse begroting ?

Wat is de prognose inzake de globale kostprijs van het project ? In Nederland en het Verenigd Koninkrijk vielen soortgelijke initiatieven zeer duur uit.

Voor de organisatie van het open hoger onderwijs zal ook een beroep op de private sector worden gedaan. Wat wordt hiermee bedoeld : de sociaal-culturele sector of wordt dit ruimer gesteld ? Alleszins moet men vermijden dat de centrale onderbouw van dit onderwijstype exclusief **onderwijsge-**richt is. Met de huidige voorafspiegeling vreest hij hiervoor. De sociaal-culturele sector is te weinig bij dit initiatief betrokken. Via nieuwe vormen van overleg moet hieraan worden verholpen. Of dient de sociaal-culturele sector alleen voor de toelevering van studenten ?

Hoe zal de structuur van de **vzw** Studiecentrum Open Hoger Onderwijs evolueren ? Denkt de **Gemeenschapsminis-**ter in de richting van een parastatale ?

Ook dit lid vraagt hoeveel Vlaamse studenten nu de cursussen aan de Open Universiteit te Heerlen volgen. Welke zijn hun resultaten ? Wat is de globale kostprijs voor de Nederlandse universiteit om deze Vlaamse cursisten te laten studeren ?

Met betrekking tot de studiebeurzen wijst hij erop dat ook de scholen soms in gebreke zijn : zij overhandigen niet automatisch de informatieformulieren aan de ouders.

Verder mag de toekomst van de studenten uit de zwakste sociale lagen niet worden afgesneden bij een mislukking van de eerstejaarsstudies aan het hoger onderwijs. Hij opteert voor een automatische bijkomende beurs of lening.

Een ander lid wijst erop dat de financiering van de Nederlandse Taalunie gebeurt door de Vlaamse Gemeenschap en Nederland op basis van de verdeelsleutel 1/3-2/3. Daarnaast worden nog opdrachten toevertrouwd aan de Taalunie. Voor de Vlaamse Gemeenschap betreft dit onder andere de **betoe-****laging** van „Ons Erfdeel” en van het „Instituut voor Lexicologie”. Dienaangaande informeert zij naar de opdracht en de impact van „Ons Erfdeel”. Heeft dit tijdschrift nog andere bronnen van inkomsten ?

Een lid heeft kennis genomen van de inzichten van de Gemeenschapsminister inzake de mogelijke hervormingen in het kunstonderwijs — sector beeldende kunsten. Vanuit dit milieu zijn er echter andere stellingen gehoord. Men mag niet in dezelfde fouten vervallen als met het muziekonderwijs is gebeurd.

De studiebeurzen voor het secundair onderwijs worden door de bedoelde bevolkingsgroep ontvangen mede dankzij de verhoogde participatie, namelijk de leerplicht tot 18 jaar. Met de democratisering van het hoger onderwijs staan we nog nergens. Zou men de studiebeurzen voor het secundair onderwijs niet beter aan het hoger onderwijs besteden ?

De zwakste groepen, waaronder de arbeiderskinderen, kennen opnieuw een dalende participatie aan de universiteiten.

De echte kansarmen in onze maatschappij vormen een structureel probleem. In Sint-Niklaas worden alle supplementaire onderwijskosten van die gezinnen door het OCMW ten laste genomen. Zij meent dat zonder het fiscale instrument te gebruiken, men nooit de goede oplossing zal vinden. Kinderen betekenen een zware financiële last voor de ouders : fiscaal wordt hier absoluut geen rekening mee gehouden. Een verfijnde studie van de studietoelagenpolitiek moet worden uitgevoerd waarna de prioriteiten duidelijk moeten worden vastgelegd. In de pers verschenen berichten waaruit

blijkt dat een heel groot percentage van de mensen die officieel tot de inkomensgroepen van minder dan 500.000 frank belastbaar inkomen behoren, toch een levensstandaard bezitten die dit inkomen ruim overtreft. Deze vaststelling heeft ook gevolgen voor de studiebeurzen. De reële emancipatiekansen der middengroepen worden bevorderd. Daarom moeten de kansarmen vanaf hun prille jeugd door een sociaal systeem worden geholpen. Samenwerking met het OCMW lijkt haar op dit punt aangewezen.

Zij herinnert aan de idee om aan alle decreten een Brussels luik te voorzien. De situatie van het onderwijs te Brussel mag niet los worden gezien van de demografische evolutie. Op termijn hebben de Nederlandstaligen geen grote perspectieven : daarom moeten in de toekomst migranten het Nederlandstalig onderwijs komen versterken. In het huidige Vlaams onderwijs zitten reeds heel wat Franstaligen, deels om kwalitatieve, deels om elitaire bekommernissen. De cijfers van dit onderwijs zijn daarom geflatteerd. In hoeverre is hier nog wel echt sprake van Nederlandstalig onderwijs ? Men stelt nu reeds vast dat de voertaal van sommige scholen verandert.

Slechts in een minderheid der scholen bestaat er bicultureel onderwijs. Kiezen voor de toekomst betekent het bicultureel onderwijs verplicht veralgemenen in Brussel. Alle scholen moeten op gelijke voet worden geplaatst.

De Gemeenschapsminister antwoordt vervolgens op de diverse opmerkingen.

Het is zijns inziens zeer uitzonderlijk dat men zich terzeldertijd in drie verschillende academies laat inschrijven. In dat geval zal het samenhangen met een aantal subjectieve elementen, zoals de appreciatie van de verschillende opleidingen in de betrokken scholen.

Een inventarisatie van de private dansscholen is onmogelijk. Zij zijn onbekend bij de Dienst voor Kunstonderwijs vermits zij geen erkenning aanvragen. Met de rationalisatie en programmatie van het kunstonderwijs wordt misschien de erkenning van een aantal private dansscholen mogelijk. In elk geval wordt binnen de hervorming van het kunstonderwijs de expressievorm „**Dans**” volwaardig uitgebouwd. Een moeilijkheid daarbij is echter het ontbreken van geschikte infrastructuur.

Na de evaluatie van „**Kunst maakt school**” zal men de normen beginnen vast te leggen. Dan zal ook blijken welke soort scholen aan het project hebben meegewerkt. Hij oordeelt dat men deze projecten moet voortzetten. In mei zal de evaluatie gebeuren en in juni zal de stuurgroep opnieuw vergaderen. Dan zullen de nieuwe besluiten voor volgend schooljaar worden bepaald. De Commissie voor Onderwijs en Vorming zal hiervan worden ingelicht. De Gemeenschapsminister oordeelt dat, gezien de klachten over de terugloop van de culturele belangstelling in Vlaanderen, voornamelijk de jeugd moet worden bewerkt. Men moet steeds voorzichtig zijn met de resultaten van steekproeven maar er bestaat wel een tendens tot een gemakkelijke consumptiecultuur bij de jongeren. De Gemeenschapsminister wil de brug tussen onderwijs en cultuur nauwer maken en de jongeren op een creatieve manier laten deelnemen aan echte workshops : cultuur mag niet alleen worden geconsumeerd.

Een lid oordeelt het opportuun om de evaluatie af te wachten, maar nu reeds kunnen er prioriteiten worden bepaald met name naar het beroeps- en technisch onderwijs toe. Deze leerlingen participeren immers het minst.

Inzake de studietoelagen stelt de Gemeenschapsminister dat hij, als beleidsverantwoordelijke, poogt het element

„laattijdigheid” te elimineren als het vaststaat dat het niet te wijten is aan een fout van de betrokkene. Dit valt echter moeilijk te bewijzen. In elke reglementering bestaat er een middencategorie waar de verantwoordelijke op een bepaalde grens de hakbijl moet hanteren, hoe moeilijk dit ook is. Wel heeft hij aan het HIVA gevraagd verdere simulaties, onder meer met betrekking tot de grote gezinnen, op te stellen. Alleszins wil hij tot een verfijnde reglementering komen inzake de studietoelagen. Om de automatisering niet te hinderen, mogen er echter niet te veel uitzonderingen worden ingebouwd. Na de automatisering zal er personeel vrijkomen om de probleemgevallen te behandelen.

Ook heeft hij aan het HIVA simulaties gevraagd met betrekking tot de lagere inkomenscategorieën. De suggestie om met het OCMW samen te werken, lijkt interessant maar de coördinatie moet mogelijk zijn.

Voor de informatie rond de studiebeurzen krijgen de schooldirecties formuleren en richtlijnen. Sommige directies volgen die richtlijnen op, andere niet. Bovendien is er ook sprake van een menselijk falen. Voor volgend schooljaar zal de Gemeenschapsminister proberen de informatie te verbeteren, althans voor het secundair onderwijs.

Voor wat cijfergegevens betreft in verband met de studietoelagen verwijst hij naar de algemene toelichting. Verdere uitsplitsingen volgens inkomenscategorie en verschuivingen in de tijd inzake het patroon van de bevolkingsgroepen, kunnen evenwel op korte termijn niet voorgelegd worden.

Wel kan hierna de evolutie van het aantal aanvragen voor studietoelagen worden meegedeeld, voor wat de periode 1982-1983 tot 1986-1987 betreft.

Tabel

Evolutie aantal ingediende aanvragen voor studietoelagen

School- of academiejaar	Secundair onderwijs	Hoger onderwijs
1982-1983	173.812	51.668
1983-1984	179.932	54.339
1984-1985	172.018	52.781
1985-1986	174.757	52.153
1986-1987	170.009	54.596

Met betrekking tot het open hoger onderwijs verduidelijkt de Gemeenschapsminister dat de kredieten hiervoor van het Fonds voor Onderwijs en Vorming worden afgenomen. Het komt de Vlaamse Gemeenschap toe om vast te stellen of dit onderwijs al dan niet prioritair is.

Voortgaande op de bezigheden van het Studiecentrum wil hij daaruit afleiden welke richting men met het open hoger onderwijs wil uitgaan. Zijns inziens moet dit onderwijs binnen onze Gemeenschap bestaan maar misschien er andere noden die veel meer prioritair zijn. Alleszins wil hij niet zelf de conclusie trekken, maar in een moderne maatschappij zijn beide nodig. Zo wijst hij erop dat met betrekking tot de basiseducatie, waar een coördinatie tussen de Gemeenschapsministers Dewael, Kelchtermans en Weckx nodig is, een aantal projecten op 1 juli of 1 augustus aanstaande wegens geldgebrek zullen moeten worden stopgezet. De Gemeenschapsministers Dewael en Weckx zullen dit bespreken.

Inzake het open hoger onderwijs meent hij nog dat dit onderwijs moet leiden ofwel tot een diploma ofwel tot bijkomende vorming. Daarom moet het toepassingsgebied voldoende breed worden gehouden.

De Voorzitter beklemtoont ter zake het tweedekansonderwijs terwijl een lid meent dat een stap naar het vormingswerk nodig is : een bepaalde oriëntatie ligt immers reeds vast. Zo opteert hij voor bepaalde combinaties tussen het vormingswerk en het tweedekansonderwijs. De Voorzitter waarschuwt echter voor een verwatering van het open hoger onderwijs.

De Gemeenschapsminister repliceert dat het een het andere niet uitsluit. Alleszins moet het debat binnen de Executieve nog worden gevoerd : er is nog geen ontwerp van decreet. Wel zullen budgettaire prioriteiten nodig zijn.

Inzake het Erasmus-project zal hij de grootste waakzaamheid aan de dag leggen bij het vastleggen van het Vlaamse aandeel. Hierover zal er vlug met de Franse Gemeenschap moeten worden gesproken ten einde de verdeelsleutel te bepalen.

De effectieve verdeling van de toelagen der schoolsportbonden is gebaseerd op de sleutel van 1984, uitgewerkt in consensus met de drie schoolsportbonden. Iedere bond krijgt vooreerst een vast bedrag van 10 procent. Verder is er een proportioneel bedrag van 50 procent in functie van het aantal leerlingen, en ten slotte 20 procent voor de sport-actieve scholen.

Hiervan uitgaand wordt de toelage voor 1988 (18,8 miljoen frank) door de Stichting Vlaamse Schoolsport verdeeld onder de drie schoolsportfederaties op de volgende wijze.

Verdeling van de toelage	GEPOS	NSVO	ROOS
Vast bedrag : 30 %	(10 %)	(10 %)	(10 %)
5.640.000 frank	1.880.000	1.880.000	1.880.000
Proportioneel bedrag : 50 % (volgens aantal leerlingen)	(22 %)	(45 %)	(33 %)
9.400.000 frank	2.068.000	4.230.000	3.102.000
Sport-actieve scholen : 20 %	(25 %)	(50 %)	(25 %)
3.760.000 frank	940.000	1.880.000	940.000
TOTAAL : 18.800.000 frank	4.888.000	7.990.000	5.922.000

Samengevat ontvangen de drie schoolsportfederaties de volgende bedragen :

- GEPOS : 4.888.000 frank ;
- NSVO : 7.990.000 frank ;
- ROOS : 5.922.000 frank.

De kredieten van het NFWO zijn inderdaad gedaald. De kredieten worden door de nationale overheid verstrekt op basis van de werkingstoelage der universiteiten. Deze toelage werd systematisch verminderd, dus ook het aandeel der Vlaamse Gemeenschap dat aan het NFWO kan worden toegekend.

Voor de begroting van het kunstonderwijs werd uitgegaan van de bestaande reglementering en niet van de hervorming. De door de Gemeenschapsminister aangekondigde aanpas-

singen op deze begroting hebben niets te maken met de veralgemening van de hervorming.

Met betrekking tot de gemaakte opmerking over de codificatie wijst de Gemeenschapsminister erop dat wat toepasselijk is voor het kunstonderwijs, reeds in die codificatie vervat zit.

Hij verduidelijkt dat in het ontwerp van decreet inzake het open hoger onderwijs wel degelijk moet worden verwezen naar het grondwetsartikel 59bis, § 2, 2 : het ontwerp van decreet kan niet in het ruimer cultureel kader worden gesitueerd.

Inzake de Sint-Catharina-akkoorden en de overheveling van het Nederlandstalig gemeentelijk onderwijs naar de NCC werden er op het terrein, ook door hemzelf, bepaalde reserves gemaakt. Het Nederlandstalig gemeentelijk onderwijs mag niet systematisch naar het NCC worden overgeheveld terwijl de Franstalige scholen gemeentelijk blijven. Eventueel zullen gesprekken tussen de FCC en de NCC nodig zijn. Hij hoopt dat de nieuwe Agglomeratieraad en de NCC in 1989 zullen worden herkozen. De huidige situatie wordt immers onhoudbaar.

Met betrekking tot het intercultureel en bicultureel onderwijs suggereert de Gemeenschapsminister een afzonderlijke commissievergadering. Het probleem is immers cruciaal en heeft een dubbel facet. Enerzijds moeten de kleuterleidsters en de onderwijzers kinderen opvangen die tot 10 à 11 nationaliteiten behoren. Daarom vraagt de NCC **begeleidings-**teams. Hieraan zou via het Fonds voor Onderwijs en Vorming vlug kunnen worden tegemoet gekomen. Anderzijds is er de problematiek der migranten. Een fundamentele vaststelling is dat er per twee geboorten in Brussel, één vreemdeling wordt geboren. Nu reeds zijn er 25 procent vreemdelingen. Daarom wil hij pogen iets voor het bicultureel onderwijs te realiseren : het is immers een uitstekend middel om tot integratie te komen. Ingevolge de emigratie verliest Brussel nu veel Belgen, waaronder dus een bepaald percentage Vlamingen. Een strategie naar de migranten en de **taalge-**mengde gezinnen toe is dus nodig.

De Gemeenschapsminister wenst de biculturele projecten uit te breiden tot een aantal scholen, dit begeleid vanuit een centrum dat wordt beheerd door de **vzw Foyer**. Deze **vzw** beschikt immers over de nodige ervaring en is pluralistisch ingesteld. De biculturele projecten gebeuren nu in 2 katholieke, 2 gemeentelijke en 1 rijksschool. Volgend jaar zal de Gemeenschapsminister pogen dit aantal te verdubbelen.

Voor de uitbreiding van de biculturele projecten zullen aan de **vzw Foyer** de nodige middelen worden gegeven. Dit is voor de Gemeenschapsminister een prioritair project waarvoor via het Fonds voor Onderwijs en Vorming in de nodige middelen zal worden voorzien.

Een veralgemening van het bicultureel onderwijs, onder meer naar Franstaligen en verfransten toe, wordt bemoeilijkt door de taalwet. Eventueel onderzoek naar de wettelijke en de reglementaire belemmeringen zijn de facto op het terrein door te voeren. Een didactisch begeleidend centrum binnen de **vzw Foyer** kan ook op studiegebied veel realiseren.

In verband met de hervorming van het kunstonderwijs deelt de Gemeenschapsminister mee dat het regeerakkoord volledig zal worden uitgevoerd. Ook werd verworven dat er geen uitbreiding der experimenten zal gebeuren op 1 september 1988. De algemene hervorming werd uitgesteld tot 1 september 1989.

Onlangs kwam de evaluatiecommissie opnieuw bijeen. De

zes betrokken directies vroegen dat, indien eventueel per 1 september 1989 tot een veralgemeende hervorming wordt besloten, dan met belangrijke overgangsbepalingen zou worden gewerkt. Ter zake wordt geopteerd voor een spreiding over verschillende jaren.

Inzake de provinciale hearings deelt hij mee dat deze in de tweede helft van mei zullen worden ingericht. Nu kan onmiddellijk worden begonnen met de verspreiding van de evaluatiebrochure. (Het unieke behouden — Over de hervorming van het secundair muziekonderwijs met beperkt leerplan).

Ingevolge het uitstel van de veralgemeende invoering van de hervorming krijgt men ook de beschikking over meer tijd zodat de gesprekken ook in oktober en november kunnen doorgaan.

Met betrekking tot de vraag over het openstellen van de NCC-infrastructuur te Brussel tijdens de vakantieperiodes deelt de Gemeenschapsminister mee dat dit nog steeds de gevolgde politiek is. De speelpleinen-infrastructuur is nationaal ; ze wordt echter door de Vlaamse Gemeenschap, in casu de NCC, beheerd. De NCC betaalt een vrij belangrijke tussenkomst voor deze speelpleinen. Als Voorzitter van de NCC heeft de Gemeenschapsminister gepoogd hierin verandering te brengen maar hij slaagde niet. Hij wil dit nu opnieuw proberen.

Voor wat de Open Universiteit te Heerlen betreft, en meer bepaald de deelname eraan door studenten die door Vlaamse universitaire instellingen worden begeleid, kunnen de volgende cijfergegevens worden verstrekt.

Tabel 1
Aantal inschrijvingen per studiecentrum

Begeleiding in studiecentrum	Bestand op 30 april 1988	
	Aantal	% - Aandeel
Antwerpen	631	42,8
Brussel	148	10,0
Diepenbeek	210	14,3
Gent	287	19,5
Kortrijk	102	6,9
Leuven	95	6,5
TOTAAL	1.473	100,0

Tabel II
Aantal hoofdelijke studenten per studiecentrum

Begeleiding in studiecentrum	Bestand op 30 april 1988	
	Aantal	% - Aandeel
Antwerpen	330	39,7
Brussel	94	11,3
Diepenbeek	117	14,1
Gent	171	20,5
Kortrijk	50	6,0
Leuven	70	8,4
TOTAAL	832	100,0

Tabel III :
Aantal geslaagden per studiecentrum

Begeleiding in studiecentrum	Bestand op 30 april 1988	
	Aantal	% - Aandeel
Antwerpen	147	43,6
Brussel	32	9,5
Diepenbeek	59	17,5
Gent	54	16,0
Kortrijk	29	8,6
Leuven	16	4,8
TOTAAL	337	100,0

Het ontleningsplafond van de Bond der Grote en Jonge Gezinnen bedraagt 100 miljoen frank. De Bond vroeg om dit plafond tot 150 miljoen frank op te drijven.

Inzake de vakantiespreiding merkt de Gemeenschapsminister op dat zijn voorganger de vakantieperiodes voor twee schooljaren heeft vastgelegd. De betreffende werkgroep zal nu opnieuw moeten samenkomen.

Voor wat betreft de subsidiëring van de vzw „Ons Erfdeel” en van de tijdschriften „Ons Erfdeel” en „Septentrion”, die door de vzw „Ons Erfdeel” worden uitgegeven, kunnen drie luiken worden onderscheiden.

a) Toelage aan de vzw „Ons Erfdeel”

Op 28 november 1984 besliste de Vlaamse Executieve de subsidie ten bedrage van 800.000 frank, die tot dan door de Vlaamse Gemeenschap (later het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking) werd toegekend aan de vzw „Ons Erfdeel”, over te dragen aan de Nederlandse Taalunie. Sedert 1985 subsidieert dan ook de Nederlandse Taalunie voor eenzelfde bedrag, namelijk 800.000 frank, de vzw „Ons Erfdeel”.

b) Tijdschrift „Ons Erfdeel”

Het tijdschrift „Ons Erfdeel” ontvangt vanwege de Gemeenschapsminister van Cultuur een jaarlijkse toelage van 500.000 frank. Daarnaast ontvangen deze tijdschriften, voor de literaire pagina's in het tijdschrift, zogenaamde „additionele honoraria”, die normalerwijze aan de auteurs die deze pagina's hebben verzorgd worden doorbetaald.

Van het tijdschrift worden daarenboven 20 abonnementen afgenomen door de dienst Letteren (Administratie voor de Kunst) van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

c) Tijdschrift „Septentrion”

De dienst Letteren van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap neemt voor een totaal bedrag van 2,2 miljoen frank abonnementen af van het tijdschrift „Septentrion”.

Deze abonnementen worden verstuurd naar onder meer ambassades in het buitenland, bibliotheken in Wallonië, enzovoort.

Een lid wijst erop dat er momenteel 1.500 leerkrachten van alle netten ter beschikking zijn gesteld die niet werden gereffecteerd. Er bestaan grote noden inzake de navorming

der leerkrachten, het tweedekansonderwijs en de alfabetiseringsprojecten. Veel middelen gaan verloren terwijl er een aantal noden op het terrein bestaan. Is het niet mogelijk om beiden samen te brengen ?

De Gemeenschapsminister vermoedt het bestaan van een aantal statutaire moeilijkheden. Ten gronde heeft het lid echter gelijk en hij neemt akte van de suggestie. Bij de volledige communautarisering van het onderwijs zal hij deze vraag herbekijken. De reffectatie is immers een nationale bevoegdheid.

Een lid dat niet tot deze Commissie behoort suggereert dat een aantal van de ter beschikking gestelde leerkrachten de avondopvang der kinderen, meer bepaald van deze uit de Vierde wereld, zouden organiseren. In het rijksonderwijs zou hiermee kunnen worden gestart.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat bepaalde ondergeschikte besturen reeds initiatieven in die richting hebben uitgewerkt. Maar het inschakelen van deze leerkrachten in de voor- en naschoolse opvang stuit op statutair onoverkomelijke moeilijkheden zolang er geen communautarisering van het onderwijs is doorgevoerd.

C. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Door de heer A. Laridon C.S. wordt op het decreetsartikel 33 een amendement ingediend dat ertoe strekt het derde lid van dit artikel weg te laten (Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 6).

Door het invoeren van inschrijvingsgelden (500 frank voor leerlingen van 12 tot 18 jaar ; 2.500 frank voor leerlingen ouder dan 18 jaar) wordt het fundamenteel systeem van de kosteloosheid van het onderwijs, alsmede de democratisering ervan, aangetast. Vroeger moesten enkel de cursisten ouder dan 25 jaar 1.500 frank inschrijvingsgeld betalen. De indiener betreurt dat dit principe in de herstructurering werd opgenomen. Terwijl de andere onderdelen van de hervorming werden uitgesteld, werd de verhoging der inschrijvingsgelden vanaf 1987 doorgevoerd.

In een parlementaire vraag de dato 30 oktober 1987 heeft hij reeds gewezen op de dramatische situatie te Brussel. In het antwoord van Gemeenschapsminister Kelchtermans werden de volgende cijfers verstrekt :

Rijk :	minder dan 12 jaar	— 16,32 procent
	12 — 18 jaar	— 29,46 procent
	ouder dan 18 jaar	— 32,77 procent
Gemeenten :	minder dan 12 jaar	+ 8,73 procent
	12 — 18 jaar	— 45,51 procent
	ouder dan 18 jaar	— 10,72 procent

De vermindering is misschien niet alleen aan de inschrijvingsgelden te wijten ; in de Vlaamse scholen te Brussel is dit echter wel degelijk het geval. De Franstaligen vragen immers geen inschrijvingsgeld. Hij is erg geschrokken door de dramatische gevolgen te Brussel.

Zijn fractie pleit ervoor om de inschrijvingsgelden af te schaffen. Naast het inschrijvingsgeld moeten de ouders nog bijkomende inspanningen doen (partituren, boeken, enzovoort). Het is niet billijk dat deze inschrijvingsgelden enkel

voor de Vlaamse leerlingen gelden. Bovendien betekenen de inschrijvingsgelden een aantasting van de democratisering van het onderwijs. Het kunstonderwijs met beperkt leerplan betekent een aanvulling van de culturele vorming in het dagonderwijs dat immers onvoldoende aan bod komt. De indier verklaart zich wel akkoord met een inschrijvingsgeld voor buitenlandse leerlingen.

De Gemeenschapsminister repliceert met de opmerking dat het amendement hem niet ongevoelig laat. Zijn voorganger heeft geprobeerd een stuk modulatie te brengen in de reglementering die sinds 1 september 1987 in het muziekonderwijs met beperkt leerplan algemeen werd ingevoerd.

Persoonlijk oordeelt hij dat binnen de Executieve een poging tot hermoduleren moet worden ondernomen. Twee elementen overtuigen hem hiervoor : de leerlingen van meer dan 18 jaar doen eveneens andere studies waarvoor zij veel moeten betalen en in Brussel zitten de Vlamingen in een nadelige concurrentiepositie. Daarom zal hij dit dossier opnieuw in de Executieve ter sprake brengen. Hij zal een inspanning leveren om de flagrante zaken in het dossier te herzien maar nu vraagt hij de verwerping van het amendement.

Een lid steunt het amendement. Zij hoopt dat de Commissie het zal aannemen, dit om de Gemeenschapsminister een dienst te bewijzen. Immers, zowel de Gemeenschapsminister als de indieners willen hetzelfde doel bereiken. Als het inschrijvingsgeld niet wordt afgeschaft, dreigt op middellange termijn het muziekonderwijs af te sterven. Op drie jaar tijd dreigt het Nederlandstalig muziekonderwijs te Brussel volledig te verdwijnen. Dit zou uiteraard een nog grotere bezuiniging betekenen. Toch kan dit de bedoeling niet zijn. Wel kunnen de Franstaligen nu ons geld uitgeven om ons dood te concurreren. Daarom kan de Gemeenschapsminister zich volgens haar niet tegen dit amendement verzetten. Zij geeft echter toe dat hij een belachelijk dossier heeft geërd. Via een subamendement zou kunnen worden voorgesteld de inschrijvingsgelden enkel te Brussel af te schaffen ; om sociale redenen moet dit echter voor gans Vlaanderen gelden.

De Gemeenschapsminister wijst er op dat er nog andere moeilijkheden in verband met Brussel bestaan die voor de Vlamingen veel nadeliger uitvallen. Hij zal ter zake een nota voor de Executieve en de Vlaamse Raad opstellen. Hij opteert voor een positieve discriminatie om de Vlamingen binnen de hoofdstad voldoende aan bod te laten komen. De meeste decreten zijn immers onaangepast. In de gegeven omstandigheden steunt hij dit amendement niet.

Met betrekking tot Sectie 31 van Titel 1 wijst een lid erop dat de ontwerp-besluiten van de vorige Executieve niet van toepassing zijn voor het onderwijs met beperkt leerplan in de beeldende kunsten. Ze moeten opnieuw met de sector worden besproken vooraleer ze per 1 september 1989 worden ingevoerd. Niettegenstaande de hervorming van 1971 is er wel gedeeltelijk vraag in deze sector naar een hervorming.

Inzake de visserij scholen (Sectie 33) wijst dit lid erop dat een nautisch centrum meer dan nodig is om tot een goede opleiding van de vissers te komen. Hierbij mag ook niet één instituut worden bevoordeligd. Zij betreurt de bestaande versnippering inzake de visserij scholen, dit niettegenstaande het klein aantal leerlingen.

De Gemeenschapsminister herhaalt dat er geen mobiel nautisch centrum zal worden ingericht : het zal worden gehecht aan de RVA te Zeebrugge.

De Voorzitter merkt op dat het deeltijds leren het grootste

probleem vormt voor het visserijonderwijs. In de toekomst zal hij hierop terugkomen.

Met betrekking tot Sectie 95, Titel 1, (Dotatie aan de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie) vraagt hetzelfde lid welk het onderwijsaandeel is van deze dotatie.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit 3,87 procent is of met andere woorden 12,9 miljoen frank. Ook het Vlaams Onderwijs Centrum te Brussel ontvangt 8,5 miljoen frank. In totaal bedraagt het onderwijsbudget te Brussel dus meer dan 21 miljoen frank. Beide organismen richten echter zelf geen onderwijs in.

Inzake het schriftelijk onderwijs (Sectie 34, Titel II) merkt het lid op dat dit onderwijs waarschijnlijk in evolutie is. Is het nog prioritair, in afbouw, in expansie of wordt het in een breder geheel ingekaderd ?

De Gemeenschapsminister meent dat er moet worden geëvolueerd naar een openschoolsysteem. Zijn voorganger heeft het schriftelijk onderwijs doorgelicht zodat hij nu conclusies kan trekken.

D. STEMMING

Het amendement van de heer A. Laridon c.s. op artikel 33 van het ontwerp van decreet wordt verworpen met 8 stemmen tegen 4. Ter stemming gebracht worden de artikelen 6, 12, 26, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37 en 73 van het ontwerp van decreet en de tot de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister behorende artikelen van de Secties 14, 24, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 95 en 96 (Titels 1, II en IV) goedgekeurd met 8 stemmen tegen 4.

II. SAMENLEVINGSOPBOUW

Voorafgaandelijk aan de algemene bespreking uit een lid zijn verbazing over het feit dat deze materie onttrokken werd aan de bevoegdheid van de Commissie voor Welzijn en Gezondheid. Hij opteert ervoor om de samenlevingsopbouw opnieuw aan deze Commissie toe te vertrouwen.

De Gemeenschapsminister beaamt deze tussenkomst. Hij hoopt dat de Commissie voor Onderwijs en Vorming, alsmede alle fractievoorzitters, deze wijziging zullen ondersteunen.

Een ander lid is echter een andere mening toegedaan. De samenlevingsopbouw evolueert meer en meer in de richting van het onderwijs ; de basiseducatie speelt hoe langer hoe meer een belangrijke rol. Immers, de samenlevingsopbouw stuit ook steeds meer op achtergebleven groepen.

De Voorzitter wil met beide meningen rekening houden. In de toekomst zal de Commissie een standpunt innemen.

A. TOELICHTING DOOR DE GEMEENSCHAPS-MINISTER VAN WELZIJN, GEZIN EN VOLKSGEZONDHEID

De Gemeenschapsminister wijst er vooreerst op dat er voor de samenlevingsopbouw nog geen wettelijke regeling is uitgewerkt.

In de jaarlijkse ministeriële omzendbrieven worden de richtlijnen inzake de erkenningen en de subsidiëring verstrekt.

Vanaf 1982 werd deze sector grondig geherstructureerd. Deze herstructurering werd bepaald in een beleidsnota dd. 23 april 1982 en in een eindtekst van een kabinetswerkgroep dd. 17 december 1982.

De nadruk lag op de vorming van Regionale Instituten overkoepeld door een Vlaams Instituut. Projectwerkers en projectwerking zijn de centrale bouwstenen van deze herstructurering.

Een organisatie op 3 echelons werd uitgewerkt.

— 1 Vlaams Instituut ter Bevordering en Ondersteuning van de Samenlevingsopbouw (VIBOSO) : studie, vorming, publikaties, begeleiding.

— Regionale Instituten voor de Samenlevingsopbouw (RISO's), per provincie of grootstad : deze moeten de samenlevingsopbouw organiseren, uitvoeren en coördineren : opmaken prioriteitenplan, samenwerking tussen projecten.

— Projecten : het eigenlijke veldwerk : dit wordt opgezet rond een probleem- of achterstellingssituatie, in een bepaald gebied en met een bepaalde doelgroep ; volgens een vooropgezet plan en fasering wordt naar een oplossing toegewerkt ; de opbouwwerkers zouden zoveel mogelijk bij een RISO worden gepoold.

De herstructurering van de sector is nu quasi voltooid.

In de meeste provincies is het Regionaal Instituut voor de Samenlevingsopbouw werkgever van de tewerkgestelde opbouwwerkers.

In Brabant en Brussel bestaan nog enkele afzonderlijke verenigingen met eigen personeel. In Limburg daarentegen blijven de lokale verenigingen werkgever van de opbouwwerkers — in het jargon heet dat in Limburg geen pooling heeft plaatsgehad.

Deze vaststelling gaat echter niet in tegen het beleid van de voorbije jaren omdat de pooling niet verplicht werd opgelegd. Het staat de lokale verenigingen voor opbouwwerk vrij het werkgeversschap in eigen handen te houden. Het laat zich overigens aanzien dat op korte en middellange termijn hierin geen wijzigingen zullen gebeuren.

De pooling impliceert een zachte druk via de betoelaging, maar is zeker geen verplichting.

De bouwstenen van de samenlevingsopbouw zijn de projecten. Van de erkenning van deze projecten door de overheid hangt in principe de toekenning van een gesubsidieerd opbouwwerker af.

Gezien de vrij omslachtige procedure die wordt aangehouden bij het onderzoek, het advies en de beslissing inzake de ingediende projecten, is er telkenjare een grote vertraging in de definitieve erkenning.

Ingevolge deze procedure zijn de projecten van 1988 nog steeds niet erkend.

Aldus bestaat grote onzekerheid bij de opbouwwerkers die met de uitvoering van deze projecten zijn belast en is de ongerustheid groot omtrent hun verdere tewerkstelling en subsidiëring.

De problemen en onzekerheid inzake de erkenning van de ingediende projecten hebben anderzijds te maken met de aard zelf van de ingediende projecten.

Hoewel het algemeen object van de samenlevingsopbouw is afgelijnd en de vorm waarin de projecten moeten worden voorgesteld bij middel van stringente regels is bepaald, wordt vastgesteld dat talrijke projecten niet voor erkenning in aanmerking komen en dit om uiteenlopende redenen :

- geen object van de samenlevingsopbouw ;
- te weinig duidelijkheid in de voorstelling en gefaseerde uitwerking ;
- niet beantwoorden aan de projectdefinitie.

Wel wordt de continuïteit der projecten via voorschotten gewaarborgd. Een gevolg hiervan is dat bij de niet-erkenning der projecten een terugvordering der voorschotten moet gebeuren.

De niet-erkenning der projecten heeft uiteraard gevolgen voor de verdere tewerkstelling van de opbouwwerkers.

De Gemeenschapsminister opteert voorlopig voor het aanhouden van de circulaire van de Gemeenschapsminister van Cultuur, de dato 13 oktober 1987, zonet zal er verwarring ontstaan. Hij wijst op het subtiel onderscheid tussen de methode der projecten en het beheersmechanisme. Dit laatste moet worden verbeterd. Daarom opteert hij voor een programma op lange termijn : programma's over verscheidene jaren hebben ook positieve gevolgen voor het personeel. Dienaangaande is een samenspraak met de Vlaamse Hoge Raad van de Samenlevingsopbouw nodig. Hij wil deze Raad blijvend bij de problematiek betrekken.

De definitie van de samenlevingsopbouw werd in de circulaire van 13 oktober 1987 als volgt bepaald :

„Samenlevingsopbouw via opbouwprojecten is het op methodische en intentionele wijze met en door bevolkingsgroepen bevorderen van het op cultureel, sociaal en economisch welzijn gerichte functioneren van de samenleving door het scheppen van omstandigheden, structuren, voorzieningen en relaties die bijdragen tot een grotere participatie aan en integratie in het cultureel en maatschappelijk gebeuren. Deze bevolkingsgroepen situeren zich in wel bepaalde buurten of streken, en hebben minder ontplooiingskansen door het ontbreken van noodzakelijk geachte voorzieningen op cultureel, sociaal en economisch gebied, of door geringe deelname aan en betrokkenheid op bestaande voorzieningen, of door het gebrekkig functioneren ervan, of door een opeenhoping van persoonlijke, sociale, maatschappelijke, culturele en economische belemmeringen”.

Dit is uiteraard een brede definitie die een breed gamma van initiatieven toelaat. Voor het beleid bestaat er een uitdaging in de zin dat te weinig projecten geënt worden op de opheffing van de structurele vormen van kansarmoede. Naar 1989 toe wil de Gemeenschapsminister hier werk van maken, dit in overleg met de Hoge Raad, die momenteel nog niet werd geconsulteerd. Aan de reëel kansarme groepen moet meer aandacht worden gegeven. Deze aanpak impliceert een grotere samenwerking met de welzijnssector, men moet vertrekken vanuit de bestaande voorzieningen.

Daarom wil de Gemeenschapsminister, zich steunende op de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoeken naar een bepaalde reglementeringsvorm, eventueel via een besluit van de Vlaamse Executieve. Desnoods kan dit later worden vertaald in een raamdecreet. Het tot stand komen van een decreet wordt echter bemoeilijkt door de voorziene adviesprocedures.

De Gemeenschapsminister geeft vervolgens een verduidelijking over de subsidiëring van de samenlevingsopbouw.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de subsidiëring :

1) van de instituten voor samenlevingsopbouw met hun personeel (staf) en de eraan verbonden projectwerkers (gepoolde opbouwwerkers) ;

2) van de verenigingen voor samenlevingsopbouw waarvoor de projectwerkers niet overgenomen werden door het regionaal of provinciaal instituut.

1. VIBOSO en RISO's

De volgende uitgaven worden aan 100 procent betoelaagd.

Personeelskosten — Hiervoor worden er 4 weddeschalen aanvaard voor de educatieve personeelsleden — volgens barema's geldig bij het Ministerie van Nationale Opvoeding — (415 — 411 — 216 — 148) Voor het administratief personeelslid)1 per RISO en voor VIBOSO) is het loonbarema geldig zoals bij het Rijk (22/3)

Voor het bepalen van het te subsidiëren brutoloon bestaan er ook duidelijke richtlijnen voor wat betreft de anciënniteiten.

Werkingskosten :

100 procent — uitgave voor de huisvesting en intrestlasten.
150.000 frank forfaitair à ratio van het aantal gesubsidiëerde educatieve personeelsleden.
Voor VIBOSO is deze forfaitaire werkingstoelage 250.000 frank.

De Gemeenschapsminister merkt op dat VIBOSO en de RISO's de enige sector zijn die aan 100 procent worden betoelaagd. In de sociaal-culturele sector is dit veel minder.

2. Verenigingen voor Samenlevingsopbouw

Personeelskosten : Deze worden aan 90 procent betoelaagd. De barema's zijn deze zoals bij de instituten.

Werkingskosten : betoelaagd aan 75 procent van de subsidieerbare werkingskosten, beperkt tot een maximum van 150.000 frank.

Hier moeten de verenigingen dus een eigen tussenkomst betalen

De Gemeenschapsminister besluit met de opmerking dat het voorziene krediet van Sectie 60, Titel 1, namelijk 104,8 miljoen frank integraal voor de sector is bestemd. In 1987 bedroeg het krediet 101,2 miljoen frank. In feite betekent dit dat enkel de indexprovisie aan het krediet werd toegevoegd. Van enige uitbreiding is geen sprake. De circulaire van 13 oktober 1987 regelt de betoelagingsnormen van 80 personeelsleden in deze sector.

B. BESPREKING

Een lid wijst erop dat deze sector tot stand is gekomen uit vele spontane initiatieven op het niveau van de buurt, een stadswijk of een landelijke streek. Hij merkt op dat sommige projecten niet erg buurtgebonden zijn : zij willen de structurele achterstand op regionaal vlak aanpakken. Dit is ondermeer in Limburg het geval.

De zwakheid van het geheel zit echter in de aard der projecten zelf, meer bepaald hun werking op een heel korte termijn. Zo gebeuren er in Zuid-Limburg in bepaalde fusiegemeenten studies over de huisvesting, onder meer van de bejaarden. Op het moment dat de studievaststellingen werden bepaald eindigde het project, zodat de organisatoren

niets meer konden realiseren. Een verlenging van de duur der projecten is dus absoluut nodig.

Het lid merkt op dat de Gemeenschapsminister stelde dat de voor erkenning voorgestelde projecten moeten passen in het object van de samenlevingsopbouw. Hij kan deze mening beamen, maar vraagt zich toch af wat opbouwwerk juist impliceert : de juiste aard van het opbouwwerk moet worden bepaald. Hij opteert ter zake voor het zoeken naar een compromis tussen het zuivere buurtwerk en het opbouwwerk in een grotere streek. Alleszins heeft de structurele achterstand eveneens betrekking op de achterstand op onderwijsgebied.

De Gemeenschapsminister beaamt de noodzaak om de begrippen „achterstand” en „kansarmen” te omschrijven. Tegen 1989 lijkt dit mogelijk.

Een lid wil vernemen welke projecten momenteel erkend zijn alsmede voor welke projecten nu een **erkenningaanvraag** werd ingediend.

De Gemeenschapsminister verklaart zich bereid hieraan te voldoen, dit via een ruimer dossier dat aan de **Commissieleden** zal worden overgemaakt.

Wel lijkt het hem niet zinvol toe de hangende aanvragen mede te delen.

Op verzoek van een lid belooft de Gemeenschapsminister ook de circulaire van 13 oktober 1987 over te zenden. Hieruit kan de erkenningsprocedure worden afgeleid.

Een ander lid wil vernemen welke projecten niet in aanmerking kwamen voor een erkenning in 1987 alsmede voor de motieven waarop dit gebeurde.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat dit beslissingen waren van de Gemeenschapsminister van Cultuur. Hij wil over deze beslissingen geen waarde-oordeel vellen. Hij verklaart zich echter bereid deze beslissingen mede te delen.

Een lid vraagt of deze erkenningen gebeuren op basis van het zogenaamde vijfde decreet.

De Gemeenschapsminister herhaalt echter dat deze sector niet is gereguleerd. Op een vraag naar het eventueel bestaan van een personeelsformatie verduidelijkt hij dat deze onbestaande is : er wordt een project erkend, alsmede het hiervoor voorziene personeel. Hij verklaart zich bereid om een overzicht van het personeel aan de beloofde nota toe te voegen.

De Voorzitter vraagt waarom er in de artikelen van Hoofdstuk III, Sectie 60 steeds sprake is van een **pro-memorie-vermelding**.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat in 1986 nog afzonderlijke kredieten in de begroting werden ingeschreven voor VIBOSO, de **RISO's** en voor de afzonderlijke opbouwvereenigingen.

Om begrotings-technische redenen werden naderhand deze kredieten gehergroepeerd. Dit systeem verleent een grotere soepelheid. Herschikkingen binnen Sectie 60 zijn aldus niet langer noodzakelijk.

C. STEMMING

Ter stemming gebracht worden de artikelen van Sectie 60 met 6 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen goedgekeurd.

III. VORMING

A. TOELICHTING DOOR DE GEMEENSCHAPS-MINISTER VAN TEWERKSTELLING, VORMING EN OPENBAAR AMBT

In zijn uiteenzetting behandelt de Gemeenschapsminister de vorming en de opleiding vertrekkend vanuit de toestand 1987. Ook zal hij de klemtonen voor 1988 verduidelijken.

1. Beroepsopleiding

De beroepsopleiding in Vlaanderen wordt vooral georganiseerd voor een drietal doelgroepen :

- de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening voor werkzoekenden en werknemers ;
- de middenstandsopleidingen voor ondernemers, middenstanders en hun medewerkers
- de landbouwvorming voor de landbouwers.

A. Toestand Beroepsopleiding 1987 (Zie bijlagen 1, 2, 3, 4 en 5)

1. De Beroepsopleiding van de RVA

1.1. Overzicht

In de eigen centra van de RVA werden in 1987 28.841 opleidingen beëindigd, tegenover 25.419 in 1986

Het totaal aantal opleidingen steeg van 31.651 tot 37.384 of een stijging met 18 %. Deze stijging is vooral te verklaren door het feit dat de nieuwe technologiecentra in 1987 hun volle rendement hebben bereikt, maar ook door de heroriëntering van de schakelprojecten naar meer geïntensifieerde opleidingen voor een groter aantal werkzoekenden. In 1987 werd ook voor het eerst een experiment gedaan met specifieke beroepsopleiding voor structureel werklozen. 427 opleidingen werden gerealiseerd in samenwerking met het onderwijs en het bedrijfsleven. De plaatsingscijfers zijn bevredigend.

Alhoewel de nieuwe technologie doordringt in bijna al de verschillende richtingen van de beroepsopleiding, kunnen toch enkele cijfers worden gegeven van specifieke technologie-opleidingen.

— informatica bouw	188
— CNC	416
— CAD/CAM	653
— Energiebeheer	140
— Automatisatie	2.320
— Micro-Electronica	134
— Robotica	269
— Grafische technieken	54
— Burotica	4.381
— Informatica	3.046

1.2 Beroepsopleiding in het kader van de reconversie. (Zie bijlage 6)

In 1987 werden aanzienlijke bijkomende middelen voorzien voor nieuwe opleidingen in de reconversiezones. Hiervoor werd een globaal bedrag voorzien van 130 miljoen frank

(75 miljoen frank investeringen en 55 miljoen frank **werkingskosten**). Daarbij werden gelijktijdig twee doelstellingen nagestreefd :

- tegemoetkomingen aan de vragen van het bedrijfsleven naar hooggekwalificeerde medewerkers en naar mogelijkheden voor de permanente bijscholing van hun werknemers ;
- afhankelijk van de samenstelling van de werkloosheid, een aangepast opleidingsaanbod doen aan die werkzoekenden die hun kwalificatieniveau moeten verhogen om hun tewerkstellingskansen te vergroten.

De diverse opleidingscentra in de nieuwe technologie beantwoorden aan een werkelijke opleidingsvraag van het bedrijfsleven. De grote meerderheid van de werkzoekenden heeft echter onvoldoende vooropleiding genoten.

In de reconversiegebieden wordt nu een volledig opleidingspakket aangeboden :

- opleidingen in de nieuwe technologie ;
- opleidingen in de klassieke beroepen (secundaire en tertiaire sector), maar aangepast aan de nieuwe technische ontwikkelingen ;
- schakelopleidingen.

Uiteraard werd bij het uitwerken van de concrete voorstellen rekening gehouden met de regionale behoeften en mogelijkheden.

De realisatie van de opleidingen gebeurt vanuit bekende principes :

- de opleidingen uit dezelfde sector worden samengebracht in gecentraliseerde centra. Deze centra hebben een supra-regionale betekenis. Door de modulaire opbouw van het opleidingsprogramma kan een programma-op-maat worden aangeboden (op vraag van de werkzoekenden of van een bedrijf) ;
- initiatiecursussen kunnen gedecentraliseerd worden, zodat de opname van de werkzoekende gemakkelijker wordt ;
- voor bijzondere doelgroepen zullen bijzondere opleidingen worden georganiseerd : bijvoorbeeld opleidingen voor migranten, talen voor technici, bijzondere programma's voor vrouwen ;
- waar het kan wordt samengewerkt met de bestaande opleidingsmogelijkheden (onderwijs, bedrijven). Daarbij is de inbreng van de paritair beheerde opleidingsfondsen van het grootste belang.

De procedure voor de uitwerking van nieuwe **beroepsopleidingen** verloopt als volgt : de technische diensten van de beroepsopleiding onderzoeken, in samenspraak met al de betrokkenen, de noden en de mogelijkheden van een **subregio**.

De aldus geformuleerde voorstellen worden voorgelegd aan het Subregionaal Tewerkstellingscomité en daarna voor beslissing voorgelegd aan het Beheerscomité van de RVA.

Tot slot, wat de resultaten in de reconversiezones betreft, zal in Limburg, na de uitvoering van de genomen beslissingen, het opleidingsaanbod toenemen met 3.072 opleidingen per jaar, in de Kempen met 1.210 opleidingen per jaar en in de Westhoek met 708 opleidingen per jaar.

1.3. Beroepsopleiding voor mijnwerkers (zie bijlage 7)

De herstructurering van de Kempense Steenkoolmijnen

brengt een belangrijke, bij komende opdracht mee voor de beroepsopleiding in Limburg.

Van de meer dan 10.000 mijnwerkers die zullen afvloeien, zullen er bijna 6.000 opnieuw op de arbeidsmarkt terechtkomen. Ongeveer 3.600 van hen zullen een beroep doen op één of andere vorm van herscholing.

Ter zake werd door de Vlaamse Regering een tussenkomst in de opleidingskosten gevraagd bij de EGKS. De globale kosten van het programma worden geraamd op 920 miljoen frank. Hiervan kan 50 % of 460 miljoen frank worden betaald door de Europese Commissie. Met de EGKS-diensten werd hieromtrent een principieel akkoord bereikt. Dit **opleidingspakket** wordt opgenomen in het geïntegreerd Actieprogramma voor Limburg waarover de Diensten van de Europese Commissie op 29 april 1988 een definitieve positieve beslissing hebben genomen.

De Vlaamse Regering heeft inzake opvang en begeleiding van de gewezen mijnwerkers enkele belangrijke initiatieven genomen. Deze initiatieven worden gecoördineerd door een Begeleidingscommissie waarin alle partijen betrokken zijn.

1.4. Beroepsopleiding voor laaggeschoolde en structureel werklozen

Beroepsopleiding is een geschikt instrument om de **tewerkstellingskansen** van werkzoekenden te verhogen.

De Vlaamse Regering wil ook de opleidingskansen voor laaggeschoolde werklozen veilig stellen. Daarom wordt reeds meerdere jaren steun verleend aan opleidingsinitiatieven voor deze doelgroep. De RVA organiseert reeds verscheidene jaren beroepsopleiding voor laaggeschoolde werklozen. Ter zake werd in verscheidene initiatieven heel wat ervaring opgebouwd. In 1986 werden deze verschillende initiatieven inhoudelijk en naar vorm herdacht tot de nu bestaande **schakelprojecten**. Momenteel functioneren er in Vlaanderen 28 schakelprojecten, samen goed voor bijna 4.000 opleidingen per jaar. Eén van deze projecten is in het bijzonder afgestemd op de opvang van werkloze migranten met beperkte kennis van taal. De resultaten van deze opleidingen mogen bemoedigend worden genoemd : méér dan de helft van de deelnemers vinden tijdens of na de opleiding werk, anderen volgen een voortgezette beroepsopleiding. De RVA zal bijkomende inspanningen leveren om het aantal voortgezette opleidingen na de schakelprojecten te verhogen.

In 1987 kon voor de doelgroep van de jonge, langdurige werklozen gebruik worden gemaakt van een bijzonder krediet ingeschreven op de begroting van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid. De Vlaamse Regering heeft in ruime mate gebruik gemaakt van dit krediet om de **opleidingskansen** van laaggeschoolde, jonge werklozen te verhogen.

Enerzijds werden de begeleiders van schakelprojecten van de RVA uit dit krediet betaald (in totaal 205 tewerkgestelde werklozen) en anderzijds werd ook aan een aantal vzw's die op dit vlak actief waren, de mogelijkheid geboden hun werking te versterken. Deze vzw's mochten in 1987 in totaal 196 tewerkgestelde werklozen aanstellen. De loonkost van deze TWW-ers valt voor 100 % ten laste van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid. De werkingskosten werden gedragen door de Vlaamse Gemeenschap. De resultaten van deze actie worden op dit ogenblik geëvalueerd.

Ongeveer 2000 jonge werklozen hebben op deze wijze de kans gekregen een opleiding te volgen. In 1987 werden eveneens voor het eerst bijzondere opleidingen georganiseerd voor structureel werklozen in elke Subregionale **Tewerkstel-**

lingsdienst (STD) van de RVA. In Vlaanderen werden in totaal 40 verschillende opleidingen georganiseerd voor werkzoekenden tussen 25 en 40 jaar die minstens 2 jaar werkloos zijn. Ongeveer 427 cursisten werden opgeleid, en dit in samenwerking met het onderwijs en het bedrijfsleven. De eerste resultaten op het vlak van de tewerkstelling zijn positief. Het experiment levert ook heel wat aanwijzingen op ter bijsturing van deze opleidingen. De Vlaamse Regering zal meer inspanningen doen voor de beroepsopleiding en tewerkstelling van de langdurig werklozen. Dit experiment heeft bewezen dat ook op dit vlak tastbare resultaten kunnen geboekt worden.

1.5. Jobclubs

Verschillende onderzoeken wijzen uit dat de kansen op wedertewerkstelling afnemen naarmate de **werkloosheidsduur** toeneemt. In het bijzonder blijkt om diverse redenen het actief zoekgedrag beduidend te dalen na 1 jaar werkloosheid. Vandaar de idee om dit zoekgedrag opnieuw te stimuleren in groepsverband, clubverband. De **Jobclub** is een soort zelfhulpgroep van werklozen die kampen met hetzelfde probleem.

Doelgroep

Werkzoekenden die minstens één jaar werkloos zijn kunnen op vrijwillige basis toetreden tot de Jobclubs, voor zover ze de Nederlandse taal machtig zijn en kunnen lezen en schrijven. De groep bestaat uit een 12- tot 15-tal leden en is heterogeen samengesteld (leeftijd — geslacht — studiepeil — beroepservaring — werkloosheidsduur). Aldus gedefinieerd, staat de **Jobclub** principieel open voor ongeveer 60 % van de werkzoekende bevolking.

Methodologie

Jobclubs helpen de werkzoekenden een intensief persoonlijk arbeidsmarktonderzoek te doen. Daartoe begint men met een training in zoekgedrag. Deze training duurt acht halve dagen. Vervolgens geeft de **Jobclub** de werkzoekenden de mogelijkheden en de materialen die voor het solliciteren nodig zijn. De Jobclubleider is aanwezig om hen met raad en daad terzijde te staan. De werkzoekenden, die zich als „clublid” opgeven, verplichten zich daarmee om vier halve dagen in de week aanwezig te zijn (de **Jobclubs** zijn vijf halve dagen geopend, men kan dus één dag per week wegblijven). Na de trainingsperiode verplicht men zich om tenminste 10 sollicitaties per dag te verrichten : dit wil zeggen 40 sollicitaties per week, schriftelijk of telefonisch. Dat is hard werken, maar tevens één van de grondslagen voor het succes. In de formele trainingsperiode wordt geleerd hoe men verborgen vacatures opspoort ; hoe men een curriculum vitae opstelt ; hoe sollicitatiebrieven opgesteld moeten worden ; hoe telefoongesprekken gevoerd moeten worden en met wie (de meeste mensen hebben een grote telefoonangst die overwonnen moet worden) ; hoe men kranten en bladen moet napluizen op advertenties ; hoe men sollicitatiegesprekken voert.

Opnamecapaciteit

De opnamecapaciteit van de **Jobclubs** bedraagt momenteel 9.600 werklozen op jaarbasis.

Resultaten

De eerste resultaten zijn erg bevredigend. Op dit ogenblik behaalt men een plaatsingsratio van zowat 53 %.

2. Middenstandsopleiding (Zie bijlagen 8 en 9)

Een aanvang werd gemaakt met de uitvoering van een

plan inzake totaalbegeleiding van (kandidaat-)zelfstandigen, gebaseerd op een specifieke basisopleiding en hierop voortbouwend met vervolmaking, omscholing en individuele bijstand.

2.1. De basisopleiding

De leertijd werd opnieuw voor 2 jaar erkend in het kader van de deeltijdse leerplicht en betekent nog steeds een daadwerkelijk alternatief voor heel wat jongeren die hun deeltijdse leerplicht niet via de school wensen te vervullen en kiezen voor dit systeem van cursussen in de Centra voor Middenstandsopleiding aanvullend op de opleiding in de dagdagelijkse praktijk bij de patroon. Op 31 december 1987 hadden 13.390 jongeren een erkende leerovereenkomst afgesloten, tegenover 12.731 op 31 december 1986 (opnieuw een stijging met 5 %).

In het kader van het normeringsbesluit werden de inspanningen voor de bijscholing van de lesgevers opgedreven, via een bijzondere intensieve basisopleiding.

In de leertijd werden eveneens experimenten mogelijk gemaakt om de beperkte groep leerjongeren, met leerachterstand een kans te geven om weer aan te pikken bij de gewone cursussen.

Gelet op het stijgend aantal leerlingen werd het aantal cursusuren uitgebreid in 1987.

UREN LEERTIJD	1986	1987
Algemene Vorming	66.589	68.358
Beroepsvorming	100.658	105.353

De stijgende behoefte aan ondernemersopleiding werd beantwoord met uitbreidingsmogelijkheden.

UREN ONDERNEMERSOPLEIDING	1986	1987
Bedrijfsbeheer	72.096	75.918
Beroepsvorming	127.217	133.287

Er werden eveneens een aantal nieuwe opleidingen opgestart en erkend, zoals onder meer technicus nieuwe **energie-winning**, technicus industriële hydraulica, **glasinstrumentenmaker**, beveiliging gebouwen, beleidsverantwoordelijke bejaardentehuizen.

Het beleid inzake taalcursussen is selectief gericht op de specifieke behoeften in de KMO, en rekening houdend met de beperkte middelen, werd voor deze cursussen een status quo nagestreefd (15.841 uren in 1987 tegen 16.290 uren in 1988).

2.2. Vervolmaking

De evolutie in de verschillende KMO-takken wordt gekenmerkt door razendsnelle vernieuwingen, niet in het minst op het vlak van de technologie.

De zorg voor voortdurende bijscholing heeft ertoe geleid ook hier het vormingsaanbod te vernieuwen en uit te breiden. Zowel de middenstandsorganisaties als de centra voor middenstandsopleiding doen hier enorme inspanningen. De over-

heidsbetoelaging werd opgedreven, maar werd bovendien aangevuld door vaak belangrijke deelnemersbijdragen en andere inkomstenbronnen die door de organisatoren zelf werden aangeboord.

UREN VERVOL- MAKING	1986	1987
Bijscholing	11.367	11.843
Lezingen	567	919
Studiedagen en seminars	23.665	25.446

2.3. Individuele bijstand.

Iedereen is reeds lange tijd overtuigd van de noodzaak om de KMO, en vooral dan de kleinschalige en startende ondernemingen, te begeleiden in hun groei naar een structureel leefbare onderneming, op basis van een verantwoord bedrijfsplan. Maar omwille van de beperkte middelen werd deze begeleiding, nochtans reeds in 1976 voorzien in het koninklijk besluit over de voortdurende vorming in de middenstand, nooit effectief aangepakt. Gelet op onder meer het tewerkstellingseffect van leefbare ondernemingen (arbeidsplaatsen zowel als zelfstandige, als in loondienst) werd in 1987 uiteindelijk toch met 2 experimenten gestart.

In de 3 erkende ontwikkelingszones werden consultants (1 in de Westhoek, 2 in de Tumhoutse Kempen en 4 in Limburg), na zorgvuldige selectie en intensieve basisopleiding, ter beschikking gesteld van (kandidaat-)starters van kleinschalige ondernemingen. Zij verlenen de noodzakelijke individuele begeleiding in de aanvangsperiode en hebben een belangrijke doorverwijzingsfunctie naar de gespecialiseerde consultants (accountants, ESIM, . . .), naar de erkende middenstandsorganisaties en naar de CMO (voor bijkomende vorming), waar tevens zitdagen worden gehouden. Via voortdurende coördinatie, bijscholing en ervaringsuitwisseling wordt de kwaliteit van de uitgereikte **haalbaarheidsrapporten** verzekerd. De betoelaging van de Vlaamse Gemeenschap is bedoeld om de algemene kosten te dekken. Geleidelijk aan worden de zelfstandigen gesensibiliseerd met het oog op het meer en meer zelf betalen van individuele begeleiding in de ontwikkeling van hun onderneming.

In de bouwsector werd onder veel belangstelling een experiment opgezet door de beroepsorganisatie voor zelfstandigen, Nacebo, in samenwerking met het IWONL en het WTCB, rond de invoering van de informatica op de maat van de onderneming. In een interessante formule van opeenvolgende opleidingscursussen, gekoppeld aan individuele bedrijfsbegeleiding, werd een verantwoorde invoering van de informatica nagestreefd. Er werd eveneens gestart met de oprichting van permanente workshops met het oog op vervolmaking en ervaringsuitwisseling. De betoelaging door de Vlaamse Gemeenschap stimuleerde heel wat **bouwondernemers** om een belangrijke stap te zetten in de ontwikkeling van hun bedrijf. De deelnemersbijdragen konden immers op deze wijze haalbaar gehouden worden, ermee rekening houdend dat ook belangrijke bedrijfsinvesteringen in dit kader dienden te gebeuren.

2.4. Infrastructuur.

De stijgende behoefte evenals de snelle evolutie maakten het noodzakelijk om veel aandacht te besteden aan voldoende en kwalitatief verantwoorde gebouwen en uitrusting voor de Centra voor Middenstandsopleiding.

Een werkgroep, met deelname van alle betrokken instanties, kreeg de opdracht om de gebouwenproblematiek grondig door te lichten, met het oog op het zo efficiënt mogelijk aanwenden van de overheidsmiddelen, ervan uitgaande dat uiteraard de verbintenissen uit het verleden moesten gehonoreerd worden.

Gelet op de opgelopen achterstand tijdens de vorige jaren, werd een bijzondere inspanning gedaan om vooral de uitrusting op een verantwoord peil te brengen. Voor het verwerven van technologische uitrusting werd een speciale inspanning gedaan door een bijzondere tussenkomst van 50 % in het aankoopbedrag (exclusief BTW). De tussenkomst van de Vlaamse Gemeenschap voor uitrusting werd in het **jaarprogramma** voor 1987 aldus bepaald op 98 miljoen frank.

2.5. Lesgevers.

De effecten van een vormingsaanbod worden in **belangrijke** mate beïnvloed door het functioneren van de lesgevers.

In dit verband werden de inspanningen opgedreven om dit functioneren te bevorderen door het organiseren van **bijscholingsmogelijkheden**, uitgaande van de specificiteit van de middenstandsopleiding.

Het succes van de cursussen wordt onder meer verklaard door het inzetten van lesgevers die nog permanent actief zijn in de dagdagelijkse beroepspraktijk. Zij zijn dan ook in staat om de aanvullende cursussen inderdaad effectief af te stemmen op de praktijkevoluitie. De bijscholingsmogelijkheden zijn er onder meer op gericht om deze praktijkervaring zo effectief mogelijk over te brengen naar de cursisten toe.

Rekening houdend met voornoemde specificiteit en met de noodzaak om het vormingsaanbod voortdurend bij te sturen en te vernieuwen (soms zelfs af te bouwen) moeten nochtans maatregelen getroffen worden om de lesgevers in sociaal verantwoorde omstandigheden te laten werken. Daarom werd niet alleen een versnelde uitbetalingsprocedure uitgewerkt (met ingang van 1988), maar werden ook besprekingen aangevat met het oog op een spoedige aanpassing van de reglementering.

2.6. Reconversiebeleid.

Gelet op het belang van de KMO inzake tewerkstelling enerzijds en gelet op het belang van specifieke opleiding en begeleiding in dit verband anderzijds, werden een aantal initiatieven genomen om ook de middenstandsopleiding haar rol ter zake te laten spelen.

In de drie erkende ontwikkelingszones werd een **inhaaloperatie** opgestart door middelen ter beschikking te stellen voor bijkomende en/of nieuwe opleidingen. Zo werden voor het cursusjaar 1987-1988 ongeveer 6.700 extra uren toegerekend voor ondernemersopleiding en ongeveer 650 extra zittingen voor vervolmakingsactiviteiten.

Daarnaast werden belangrijke investeringen in de **reconversiegebieden** mogelijk gemaakt door een overheidsinbreng in 1987 van 32 miljoen frank, waarvan een belangrijk deel bestemd was voor betoelaging van technologische uitrusting.

Benevens deze inhaaloperatie werden een aantal specifieke activiteiten opgezet. Zo werd een onderzoeksopdracht gegeven naar de gewijzigde vormingsbehoeften in de **middenstandssector** naar aanleiding van de mijnsluitingen.

Het experiment inzake begeleiding van (kandidaat-) **starters** van een kleinschalige onderneming werd opgestart in de

reconversiegebieden. Na evaluatie van dit experiment kan eventueel een uitbreiding overwogen worden naar alle Vlaamse provincies en naar gevestigde zelfstandigen toe.

2.7. Budget.

De voorgaande beleidsopties konden slechts concreet gestalte krijgen door de gevoelige uitbreiding van de financiële middelen. Het specifieke budget voor de **middenstandsopleiding** (Sectie 37), werd voor een aantal experimenten, aangevuld vanuit het Fonds voor Onderwijs en Vorming. Belangrijk in dit verband is de goedkeuring door de Vlaamse Executieve van de nieuwe betaalkalender. Vanaf 1988 zullen hierdoor sneller de nodige voorschotten kunnen vrijgemaakt worden ten behoeve van zowel de werking van het Instituut, als van de lesgevers, leersecretarissen en organisatoren.

3. De landbouwvorming. (Zie bijlage 10)

Naast de 186 erkende regionale en 2 erkende nationale centra werd het Vlaams Agrarisch Centrum erkend als derde nationaal Centrum voor Landbouwvorming.

De activiteitenevolutie in de landbouwvorming verliep als volgt :

Soort aanbod	1982-1983	1983-1984	1984-1985	1985-1986	1986-1987
cursussen	471	479	439	544	560

Soort aanbod	1983	1984	1985	1986	1987
voordrachten	4.789	7.357	3.975	4.171	3.430
studievergaderingen	2.151	2.309	2.424	2.363	2.527
contact- en vervolmakingsdagen	260	220	177	255	184

Na de staatshervorming van 1980 werd de **landbouwvorming** overgeheveld naar de Gemeenschappen. Het Europese geld evenwel bleef nationaal toekomen, zonder doorstorting naar de Gemeenschappen. Bovendien is de reglementering van de landbouwvorming niet meer aangepast aan de onder-tussen gewijzigde Europese richtlijnen. Aldus ontstond een belangrijk tekort voor de Vlaamse Gemeenschap dat tegen eind 1988 zal opgelopen zijn tot ongeveer 400 miljoen frank.

Via het Overlegcomité nationale Regering-Executieven werd in 1987 verder gezocht naar een oplossing voor de schuld uit het verleden en het maken van duidelijke afspraken met het oog op de toekomst.

B. Klemtonen Beroepsopleiding 1988

1. Uit het Regeerakkoord

Het beleid van de Vlaamse Gemeenschap inzake de diverse vormen van beroepsopleiding — beroepsopleiding van werknemers en landbouwers en middenstandsopleiding — zal gegrondvest zijn op volgende beginselen :

1) de beroepsopleiding dient verder uitgebouwd, gezien haar essentiële bijdrage voor de ontwikkeling van de tewerkstelling en het sociaal-economisch leven ;

2) die uitbouw dient flexibel te gebeuren mede in functie van geografisch omschreven behoeften en de noden van specifieke doelgroepen en van de zich wijzigende omstandigheden ;

3) bij de uitbouw van de beroepsopleiding zal men de nodige maatregelen nemen, zowel tot coördinatie van het aanbod binnen de beroepsopleiding zelf, als tot coördinatie tussen de beroepsopleiding en het onderwijs. Daarbij zijn de zorg voor de afstemming van het globaal vormingsaanbod op de arbeidsmarkt alsook het voorkomen en wegwerken van overlappingsen, prioritaire uitgangspunten.

Een eigen organieke regeling zal aan de verwezenlijkte communautarisering van de verschillende instrumenten voor de beroepsopleiding een reële slagkracht geven.

De ondernemingen hebben een bijzondere maatschappelijke rol te vervullen in de vorming en de opleiding.

Na overleg in het VESOC, zullen de sociale partners in Vlaanderen uitgenodigd en aangespoord worden om een eigen Vlaamse conventie voor vorming en opleiding in de ondernemingen af te sluiten, rekening houdend met de eigen kenmerken van de KMO's.

2. Het TOP-plan

De beroepsopleiding krijgt een expliciete en essentiële plaats in het kader van het beleid inzake terugdringen van de langdurige werkloosheid.

Her-, om- en bijscholing zullen prioritair **arbeidsmarktgericht** zijn en hefbomen vormen in het doorbreken van de langdurige werkloosheid.

De bijdrage van de Vlaamse Regering in de **arbeidsmarktgerichte** opleiding zal dan ook verhoogd worden :

- via de bestaande instellingen (VDAB en IWM) ;
- mits coördinatie van de diverse bestaande initiatieven
- mits gelijkwaardige bijkomende inspanningen vanwege het bedrijfsleven in uitvoering van sociale akkoorden.

De concrete maatregelen inzake de beroepsopleiding werden reeds geformuleerd in het kader van het TOP-PLAN : de beleidsnota inzake Tewerkstelling en Opleiding voor langdurig werklozen in Vlaanderen.

* Via de arbeidsbemiddeling zal de individuele **beroepsopleiding** in de ondernemingen uitgebreid en selectiever georiënteerd worden naar langdurig werklozen ;

* de opleidingscapaciteit van de RVA (VDAB) en van de Centra voor Middenstandsopleiding zullen drastisch verhoogd worden en aangepast worden aan de specifieke **opleidingsvereisten** van langdurig werklozen.

De bestaande middelen zullen meer worden voorbehouden voor opleidingen voor langdurig werklozen ; de bijkomende middelen in het kader van het vierjarenplan zullen uitsluitend aangewend worden voor bijkomende opleidingsinitiatieven voor langdurig werklozen ;

* de schakelprojecten zullen uitgebreid en bijgestuurd worden in functie van een striktere band met beroepsopleiding en (weder) tewerkstelling. De RVA (VDAB) zal ook hier per cursist in deze opleidingen een **wederinschakelingsprotocol** afsluiten teneinde — na beëindigen van de opleiding — de actieve bemiddeling voor deze cursisten te verzekeren.

3. De RVA

1. Het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988 voorziet als toelage aan de RVA :

- op titel 1, Sectie 38 : 1.630 miljoen frank
 - op titel II, Sectie 38 : 250 miljoen frank toelagen
- Dit betekent een verhoging van ongeveer 200 miljoen frank tegenover 1987. De reden voor deze verhoging ligt in het feit dat de bijkomende opdrachten van de RVA voor 1987 betaald werden vanuit het FOV, terwijl ze voor 1988 opgenomen zijn in de toelagen aan de RVA.

Deze bijkomende opdrachten zijn :

- bijkomende opleiding in de reconversiezones ;
- bijkomende uitgaven voor de schakelprojecten ;
- bijkomende opleiding voor de structureel werklozen ;
- bijkomende uitgaven voor de overlegplatforms.

2. In het kader van het TOP-plan zullen evenwel de middelen van de RVA (VDAB) moeten verhoogd worden.

3. Ook moet de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) dringend uitgebouwd worden tot een moderne en efficiënte hefboom voor een Vlaams tewerkstellings- en opleidingsbeleid.

4. Beleid inzake middenstandsopleiding

Uiteraard zal in 1988 verder uitvoering gegeven worden aan het voorgenomen plan inzake totaal-begeleiding van zelfstandigen en KMO.

4.1. Basisopleiding.

De inspanningen voor de bijscholing van de lesgevers zullen worden voortgezet, evenals het experiment gericht op leerjongeren met leerachterstand.

De terugbetaling door de nationale regering van de **meer**-uitgaven veroorzaakt door de verlengde leerplicht, zal toelaten om de pedagogische opvang van de leerlingen nog te verbeteren, via een aangepaste reglementering inzake de vernieuwingsexperimenten en de herwaardering van lesgevers en leersecretarissen.

Allerlei maatregelen (bijvoorbeeld achtergestelde lening) zijn bedoeld om de vestiging als zelfstandig ondernemer aan te moedigen. Hierop zal worden ingespeeld door het aanbieden van een degelijke basisvorming via de verdere uitbreiding van de ondernemersopleiding.

Enerzijds wordt het vernieuwde programma bedrijfsbeheer doorgevoerd en anderzijds zal speciale aandacht gaan naar het actualiseren van de programma's voor beroepsvorming.

De ondernemersopleiding bestaat uit cursussen aanvullend op de beroepspraktijk. Het opdoen van praktijkervaring zal daarom verder worden gestimuleerd. Daartoe zal onderzocht worden of de individuele beroepsopleiding in de praktijk ook niet kan gekoppeld worden aan de ondernemersopleiding.

De uitdaging van de Europese eenheidsmarkt vergt een intense voorbereiding. In dit kader zal het beleid inzake de taalcursussen worden doorgelicht en zal nauwlettend gewaakt worden over de aanpassing aan eventuele nieuwe Europese vestigings- en opleidingsvoorwaarden via onder meer de valorisatie van de getuigschriften.

Om de aansluiting van de ondernemersopleiding bij de reële behoeften nog verder te optimaliseren, zal een onder-

zoek doorgevoerd worden naar het profiel van de cursisten en naar de effecten bij de afgestudeerden.

4.2. Vervolmaking.

Gelet op de snelle evoluties in het beroepenveld, (bijvoorbeeld nieuwe technieken in de bouwsector) ondermeer door de technologische vernieuwingen (informatica, produktvernieuwing, ...) en de uitdaging van de Europese eenheidsmarkt (eenmaking vestigings- en opleidingsvoorwaarden), dient verder een actief beleid gevoerd te worden inzake omscholing, bijscholing en herscholing.

4.3. Individuele bijstand.

Inzake de noodzakelijke begeleiding van ondernemers zullen de opgestarte experimenten inzake counseling voor startende ondernemers niet alleen worden voortgezet, maar zal tevens onderzocht worden hoe de Vlaamse Gemeenschap een kader kan bieden, waarbinnen de zelfstandigen aan haalbare prijzen beroep kunnen doen op individuele begeleiding. Het experiment in de bouwsector zal worden voortgezet met het oog op het tot stand brengen van permanente workshops voor ervaringsuitwisseling rond informatica-gebruik.

4.4. Infrastructuur.

Om deze globale aanpak kwalitatief te verzorgen, dient ook het gevoerde beleid voortgezet inzake uitbreiding en modernisering van gebouwen en uitrusting en zal een automatiseringsproject uitgewerkt worden (administratieve rompslomp verlichten). De werkzaamheden van de werkgroep gebouwen zullen hierbij richtinggevend zijn.

4.5. Lesgevers.

De lesgevers en begeleiders dienen onder verantwoorde omstandigheden te kunnen werken en hebben recht op permanente bijscholing, waarvoor reeds een eerste project loopt, dat verder zal uitgewerkt worden.

Op de vraag naar meer rechtszekerheid inzake niveau en tijdstip van uitbetaling van de honoraria en sociaal aanvaardbare werkomstandigheden, werd op korte termijn een definitief advies gevraagd aan het IVVM, rekening houdend met de specificiteit van de middenstandsopleiding (onder meer lesgeversprofiel) en de noodzakelijke flexibiliteit (vormingsbehoeften wijzigen steeds).

4.6. Reconversiebeleid.

In het kader van het reconversiebeleid wordt veel verwacht van de KMO en van vorming als hefboom voor tewerkstelling.

De middenstandsopleiding zal dan ook de nodige middelen krijgen om naast de voortzetting van de inhaaloperatie ook de nodige innoverende experimenten op te zetten in functie van nieuw vastgestelde behoeften (bevordering van toelevring, export, ...), die eventueel na positieve evaluatie kunnen uitgebreid worden naar de hele Vlaamse Gemeenschap. Het vaststellen van de vormingsbehoeften gebeurt op macro-schaal en op langere termijn via de studies rond de algemene arbeidsmarktevolutie. Deze studies zullen op korte termijn concreet aangevuld worden met een doorlichting van de verschillende beroepsbranches in de KMO in functie van de tewerkstellingsmogelijkheden en vormingsbehoeften.

4.7. Budget.

De regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve voorziet dat bijzondere aandacht zal gaan naar de specifieke situatie van de KMO, onder meer inzake de beroepsvorming.

Om dit plan te kunnen uitvoeren moet echter niet alleen het Vlaamse budget verder worden opgevoerd, maar moet dit ook verruimd worden door het aanboren van Europese middelen en door de terugbetaling door de nationale overheid van door haar veroorzaakte meeruitgaven (deeltijdse leerplicht, koninklijk besluit 495, (mijnwerkers-) omscholing tot zelfstandige, . . .).

Voor bijkomende opdrachten (reconversie, individuele begeleiding, langdurige werklozen, . . .) zullen ook bijkomende middelen ter beschikking gesteld worden. Deze bijkomende middelen zullen onder meer kunnen verwezenlijkt worden door een deel van de geplande heroriëntatie van de middelen voor de arbeidsplaatspremies in de KMO. Dit alles belet geenszins dat voortdurende zorg zal besteed worden aan het efficiënt aanwenden van de middelen en aan een definitieve oplossing van het liquiditeitsprobleem.

5. Beleid inzake landbouwworming.

In het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988 is in artikel 55 opgenomen dat „de Schatkist gemachtigd is voorschotten toe te kennen wanneer de verrichtingen van het Fonds voor de beroepsscholing in de landbouw en sociaal-economische voorlichting, artikel 66.05.02, Sectie 35, Titel IV, een debettoestand van de rekening veroorzaken”. Hierdoor is het probleem van de subsidiëring van de landbouwworming voorlopig opgelost.

De overeenkomst met de nationale Regering betreffende het aanzuiveren van de schuld uit het verleden, werd opnieuw opgenomen in het standpunt van de Vlaamse Executieve ten overstaan van het Overlegcomité en in het standpunt van de Vlaamse Executieve inzake de verdere uitvoering van de Staatshervorming van 1980.

Gezien de regionalisering van de landbouwworming, maar ook gezien de ontwikkelingen in de landbouw en van de voorlichting en vorming in het bijzonder, is de huidige reglementering aan aanpassing toe.

Daarom zal in overleg met de sector een nieuwe reglementering uitgewerkt worden die zo spoedig mogelijk zal moeten van kracht worden.

Aan de administratie werd reeds opdracht gegeven om de nodige basisgegevens te verzamelen.

6. Coördinatie van de arbeidsmarktgerichte opleiding in Vlaanderen.

Het aanbod inzake naschoolse vorming in Vlaanderen is zeer groot. Het betreft een complex geheel van vorming en opleiding dat nu eens aansluit op de arbeidsmarkt en dan weer behoort tot het sociaal-culturele en/of welzijns-veld. Door de veelheid van systemen is een onoverzichtelijk kluwen ontstaan van opleidingen, statuten van personeel, statuten van cursisten, betalings- en vergoedingssystemen, diploma's, financieringsmethodes, enzovoort.

Daartegenover is het de bedoeling te komen tot een samenhangende, geïntegreerde en flexibele structuur van voor-

zienen in zake arbeidsmarktgerichte opleiding van werknemers, zelfstandigen en werklozen.

De belangrijke, steeds groeiende behoefte aan opleidingsinitiatieven, de eveneens groeiende inspanningen die door werkgevers, werknemers en overheid worden gerealiseerd dwingen tot optimale samenwerking tussen en coördinatie van de diverse initiatieven.

Met dit doel werd aan de bevoegde administratie opdracht gegeven een inventaris op te maken van de arbeidsmarktgerichte opleidingen in Vlaanderen.

Aan de SERV werd op 22 april 1988 gevraagd voor 1 juli zijn standpunt over te maken betreffende de wijze waarop in de Vlaamse Gemeenschap de inspanningen inzake arbeidsmarktgerichte opleiding in de ondernemingen en die voortvloeien uit collectieve arbeidsovereenkomsten, kunnen worden verdergezet en uitgebreid in alle sectoren en ondernemingen en de wijze waarop de middelen die in uitvoering van deze akkoorden ter beschikking zijn voor arbeidsmarktgerichte opleiding in Vlaanderen op een gecoördineerde wijze kunnen worden aangewend waarbij structurele samenwerkingsverbanden gecreëerd worden met de bestaande overheidsinitiatieven in de RVA (VDAB) en Centra voor Middenstandsopleiding.

II. Beleid inzake deeltijdse vorming

In het kader van de wet op de verlengde leerplicht (29 juni 1983) werd voorzien in de mogelijkheid van deeltijdse vorming.

Naast de verdere uitbouw van de leertijd in de **middenstandsopleiding**, werd in het voorbije jaar ook vorm gegeven aan specifieke systemen van deeltijdse vorming. Het Besluit van 25 juni 1986 van de Vlaamse Executieve voorzag immers in een aangepaste normering en financiering.

Thans worden naast de leertijd in de **middenstandsopleiding** 3 specifieke programma's erkend en uitgevoerd :

— Vormingscentrum Foyer te Brussel : dit centrum richt zich hoofdzakelijk tot migranten in achterstandssituaties.
Subsidie in 1987 : 9.516.451 frank ;

— Centrum voor Levensvorming te Brussel : dit centrum richt zich hoofdzakelijk tot Vlaamse jongeren waarvoor binnen de bestaande onderwijsstructuren geen aangepaste opleiding bestaat.
Subsidie in 1987 : 532.708 frank ;

— vzw Jongerenbegeleiding te Kortrijk.
Subsidie in 1987 : 1.940.757 frank.

Drie andere programma's werden ook reeds erkend, maar nog niet uitgevoerd, terwijl er eveneens andere aanvragen in behandeling zijn.

In het Overlegcomité nationale Regering-Executieven, werd ons eigen voorstel aanvaard inzake de terugbetaling van onze meeruitgaven inzake de verlengde leerplicht.

Van de nationale Regering wordt aldus de terugbetaling verwacht van belangrijke middelen, die ons zullen toelaten de inspanningen af te stemmen op de groeiende behoeften en op een verdere kwaliteitsverbetering.

Jaar :	1986	1987	1988
Middenstandsoopleiding	9,0	32,0	47,0
Specifiek vormingswerk	—	10,0	12,5
Totaal	9,0	42,0	59,5

III. Overleg Onderwijs- Arbeid

A. Toestand

Van diverse zijden wordt nogal eens beweerd dat er onvoldoende aansluiting is tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt, met andere woorden dat het onderwijs in onvoldoende mate rekening houdt met de behoeften en vragen van de arbeidsmarkt.

Afgezien van het feit dat voorbereiden op de arbeidsmarkt niet de essentiële opdracht is en kan zijn van het onderwijs, tonen recente vaststellingen nochtans aan dat voor het overgrote deel van de schoolverlaters de overgang naar de arbeidsmarkt nauwelijks problemen meebrengt.

Een minderheid van afgestudeerden slaagt er evenwel niet in binnen een periode van enkele maanden tewerkgesteld te worden en dreigt zelfs langdurig werkloos te worden. Anderzijds zijn er op de arbeidsmarkt permanent vragen naar gekwalificeerde medewerkers waaraan niet kan worden voldaan. Dit geldt voor bepaalde specifieke beroepen, maar ook voor bepaalde sectoren.

De aansluitingsproblematiek tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt is dus een reële problematiek maar deze moet in zijn juiste context worden geplaatst.

Om de relatie onderwijs/arbeidsmarkt te bestuderen en eventueel voorstellen te formuleren ter verbetering van deze relatie werden in de drie reconversiezones de **overlegplatforms** onderwijs/arbeid opgericht.

Deze overlegplatforms kregen drie opdrachten mee :

1. het inventariseren van de diverse problemen inzake de aansluiting onderwijs-arbeid ;
2. het sensibiliseren van de school-, PMS- en bedrijfsverantwoordelijken voor de problematiek ;
3. het formuleren van aanbevelingen voor het beleid.

De overlegplatforms werden samengesteld uit vertegenwoordigers van al de betrokken partijen. Het overleg wordt ondersteund door een studiecél. Belangrijk is dat in dit overleg de gegevensbestanden, die in verschillende organisaties bestaan, kunnen samengebracht worden.

Evaluatie Overlegplatforms

Aan de drie overlegplatforms en aan de STC's uit de betrokken regio's werd een voorlopige evaluatie gevraagd over de werking van de overlegplatforms.

Uit al de evaluaties blijkt dat de aansluitingsproblematiek onderwijs/arbeid zowel in de overlegplatforms als in de STC's als een reële problematiek wordt ervaren. Men is er ook van overtuigd dat de werking van deze platforms kan bijdragen tot een betere kennis van de arbeidsmarkt.

De drie overlegplatforms leggen vooral de nadruk op volgende punten :

- het is belangrijk dat de werking van de verschillende overlegplatforms wordt gecoördineerd door een centrale stuurgroep (na enkele maanden werking werd op het hoofdbestuur van de RVA een centrale stuurgroep opgericht met de bedoeling de werkzaamheden te coördineren) ;

- een ruim en representatief samengesteld overlegplatform ondersteund door een beperkte studiecél is een werkbare formule ;

- het is belangrijk dat alle betrokken partijen (uit onderwijs en bedrijfsleven) bij het overleg betrokken zijn ;

- het overlegplatform moet over eigen medewerkers en eigen financiële middelen kunnen beschikken ;

- het overlegplatform maakt best geen deel uit van het STC, maar heeft uiteraard wel een band met het STC. De vrees wordt geuit dat de persoonlijke betrokkenheid van de leden zal verminderen indien het overlegplatform een STC-orgaan wordt ;

- het studiewerk is te laat op gang gekomen en neemt veel tijd in beslag. Er is nog geen tijd geweest voor het nemen van concrete acties.

De STC's werden tot op heden niet formeel betrokken bij de werking van de overlegplatforms.

Wel waren er contacten, en maakten leden van het STC, ten persoonlijke titel of in hun hoedanigheid van STC-lid, deel uit van het overleg.

De STC's zijn het erover eens dat de verbetering van de relatie onderwijs/arbeid tot de bestaande opdrachten van het STC behoort. Het overlegplatform moet dan ook een werkgroep van het STC worden, met voldoende financiële middelen en medewerkers.

Alhoewel de arbeidsmarktproblematiek ook subregionale kenmerken vertoont meent men dat de werkzaamheden moeten gecoördineerd worden over een groter gebied dan het eigen STC (Westhoek). De STC's dringen er verder op aan dat naast het studiewerk er vooral acties moeten ondernomen worden : dit wil zeggen de beschikbare informatie tot bij het doelpubliek brengen en beleidsmaatregelen doen realiseren. De werking van de overlegplatforms moet ertoe leiden dat de afstemming onderwijs/arbeid ook effectief verbetert.

B. Perspectieven 1988

In het vernieuwde besluit van de Executieve betreffende de werking van het STC wordt het overleg onderwijs/arbeid georganiseerd binnen de STC's. (Zie bijlage 11) het besluit vermeldt dat in elk STC een permanente werkgroep zal opgericht worden die deze problematiek moet opvolgen. Het is duidelijk dat deze werkgroep ook moet leiden tot een betere afstemming tussen het onderwijs en de vorming enerzijds en tussen de verschillende vormings- en opleidingsinstellingen anderzijds.

IV. Fonds voor Onderwijs en Vorming (FOV)

A. Toestand FOV 1987

Vastleggingsmachtiging 1987 : 325.000.000 frank
Gedane vastleggingen : 324.584.317 frank

De vastleggingen hadden betrekking op volgende domeinen :

1. Verkeerskunde : 4.150.000 frank hoofdzakelijk bestemd voor het inrichten van een vormingscyclus verkeerskunde.

2. Migranten : 36.210.000 frank :

- oprichting van een pedagogisch-didactisch centrum voor migranten ;
- onderzoeksopdracht met de KUL in verband met interculturealisme en migranten ;
- coördinatieopdrachten in verband met onderwijs en vorming voor migranten

. vzw De Poort-Beraber — Gent

. vzw Centrum Buitenlandse Werknemers — Borgerhout

. provincie Limburg — provinciale onthaaldienst voor gastarbeiders

. vzw Migranten Cultureel Sociaal Trefpunt — Vilvoorde

. vzw Foyer — Brussel.

3. Middenstandsvorming : 42.359.000 frank voor diverse projecten als :

- begeleiding startende zelfstandigen in de drie reconversiegebieden ;
- begeleiding van leerjongeren met leerachterstand ;
- bijscholing lesgevers middenstandsopleiding ;
- behoeftenonderzoek middenstandsopleiding oostelijke mijnstreek.

4. Beroepsopleidingsprojecten voor langdurig werklozen : 5.073.000 frank werkingskosten voor de ter beschikking gestelde TWW'ers.

5. Allerlei bijscholingscursussen : 2.860.000 frank onder meer voor :

- een bijscholingsproject communicatie en beheer voor binnenvaartschippers (vzw De Schroef) ;
- intensief vormingsprogramma voor kaderleden van groei-bedrijven (vzw Strategisch Plan Kempen).

6. Open Onderwijs : 30.194.000 frank :

- betoelaging vzw STOHO (30 miljoen frank) ;
- onderzoeksopdracht met Prof. Lowyck (KUL) over Open Onderwijs (194.000 frank).

7. RVA : 96.400.000 frank :

- bijkomende beroepsopleidingen in reconversiegebieden (55 miljoen frank) ;
- schakelprojecten en projectinitiatie in de informatica (37 miljoen frank) ;
- overlegplatforms onderwijs-arbeid in de reconversiegebieden (4,4 miljoen frank).

8. Overgang School-Werk : 2.219.421 frank :

- ingroeibanen fruitteeltleergangen ;
- ingroeibanen kwaliteitsuitvoerder haventechnieken.

9. Studiekeuzevoorlichting : 3.088.737 frank :

- brochure over vormingsaanbod voor volwassenen in Limburg ;
- redactie en verspreiding van tijdschrift AVANTURA bij laatstejaarsleerlingen van het secundair onderwijs.

10. Aansluiting Onderwijs-Arbeid : 5.700.000 frank :

- coördinatie, vorming en begeleiding van werkzoekenden-werkingen en gemeentelijk werkgelegenheidsbeleid ;
- overleg volwasseneneducatie Limburg.

11. Promotie : 30.391.659 frank :

- promotiecampagne „Vorming werkt”.

12. Allerlei onderzoeksopdrachten 20.405.500 frank :

- invoering van de methode integrale kwaliteitszorg in het onderwijs ;
- studiekosten in het secundair en hoger onderwijs HIVA ;
- curriculum- en materiaalontwikkeling met betrekking tot taal en inkomen voor laaggeschoolde volwassenen ;
- actie-onderzoek omtrent een prospectief opleiding en tewerkstellingsbeleid in Limburg HIVA.

13. Diversen : 454.000 frank :

- actie cultuurschool van het jaar 1988 (Cultureel Jongeren Paspoort).

14. Internationale Samenwerking : 29.697.198 frank :

- uitwisseling professoren ;
- reisbeurzen (overdracht van artikel 33.10.02 en 33.11.02, Sectie 30, Titel 1).

15. Deeltijdse Vorming : 14.422.103 frank hoofdzakelijk voor de subsidiëring in het kader van het besluit van de Vlaamse Executieve van 26 juni 1986 houdende de organisatie, de normering en de subsidiëring van de programma's deeltijdse vorming :

- Centrum voor Levensvorming
- Vormingscentrum Foyer Brussel
- vzw Jongerenbijscholing.

16. Media- en informatietechnologie : 959.699 frank :

- aankoop van videobanden door de dienst MIT om deze ter beschikking van de scholen te stellen.

B. FOV 1988

Het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988 voorziet in Titel IV, Sectie 30, artikel 60.01.02 — Fonds voor Onderwijs en Vorming, een vastleggingsmachtiging van 325 miljoen frank.

1. Protocol tussen de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt en de **Gemeenschaps**minister van Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden.

Door het protocol wordt de vastleggingsmachtiging van het FOV gesplitst. Onze vastleggingsmachtiging wordt vastgesteld op 265.610.084 frank. De vastleggingsmachtiging voor Gemeenschapsminister Weckx bedraagt 59.389.916 frank.

TOP-plan

In het kader van de financiering van het TOP-plan ter vermindering van de langdurige werkloosheid zal vanaf 1988 jaarlijks 200 miljoen frank uit het huidige Fonds voor Onderwijs en Vorming voor het TOP-plan worden voorbehouden.

Bovendien zal dit Fonds worden omgevormd tot een Fonds voor Tewerkstelling en Opleiding (TOP-fonds) .

V. De Europese structuurfondsen

Meer dan voorgaande jaren werden in 1987 de mogelijkheden benut die geboden worden door de Europese **Structuur**fondsen.

1. Het Europees Sociaal Fonds (ESF).

Dank zij een aangehouden inspanning voor informatieverstrekking steeg het aantal aanvragen bij het Europees Sociaal Fonds ingediend door Vlaamse privé-promotoren met 27 % in 1986. Ondanks de vermindering van het aantal prioritaire regio's in Vlaanderen zette dezelfde stijgende trend zich door in 1987. Het aantal ingediende aanvragen steeg met zowat 20 %.

De Vlaamse Gemeenschap ontving in 1987 van het ESF in totaal 436 miljoen frank steun. Daarnaast mag niet uit het oog verloren worden dat Vlaanderen ook mee heeft genoten van de ongeveer 1 miljard frank die België in 1987 als niet-splitsbare subsidie van het ESF ontving.

2. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EF- W)

In oktober van vorig jaar keurde de Commissie het EFRO-luik — ook nationaal programma van communautair belang genoemd — van het Geïntegreerd Actieprogramma voor Limburg goed. Voor de periode 1987-1991 reserveert het EFRO dientengevolge 1,397 miljard frank voor Limburg.

Ook voor de Westhoek keurde de Commissie in oktober 1987 een nationaal programma van communautair belang goed. Het gaat hier om een steunbedrag van 500,6 miljoen frank voor de periode 1987-1991.

Op grond van de erkenning als EG-ontwikkelingszone komen ook de Kempen (arrondissement Turnhout) voor een nationaal programma van communautair belang in aanmerking. De Vlaamse Regering diende op 15 december 1987 een dergelijk programma bij de Commissie in. Het impliceert een investering van circa 8 miljard frank waarbij de **EFRO-financiering** ongeveer 447 miljoen frank kan bedragen over een periode van 5 jaar. Verwacht wordt dat de Commissie dit programma in juli 1988 zal goedkeuren.

Gelet op de toekomstige grondige hervorming van de EG-structuurfondsen, die zich voor Vlaanderen niet zo gunstig aandient, krijgt de tijdige indiening door de Vlaamse Regering van de drie bovenvermelde programma's een speciale betekenis.

Naast de hierboven genoemde programma's ontving Vlaanderen nog 367,7 miljoen frank EFRO-steun : 253,6 miljoen frank voor infrastructuurprojecten, 69 miljoen frank voor industriële projecten en 45,1 miljoen frank voor diverse projecten.

3. EGKS-Reconversieleningen.

Ten slotte dient te worden vermeld dat de Vlaamse Regering in 1987 een speciale inspanning heeft gedaan om het mechanisme van de EGKS-leningen te reactiveren, opdat in de toekomst Limburgse bedrijven met gunstige **tewerkstellingsperspectieven** hierop meer en meer beroep zouden kunnen doen.

4. Geïntegreerd Actieprogramma voor Limburg (GAP)

Voor Limburg werd de samenwerking met Europa geconcretiseerd in de goedkeuring van 'een Geïntegreerd **Actieprogramma**. In dit actieprogramma zijn voor 9 miljard frank projecten en acties opgenomen die in aanmerking komen

voor subsidiëring door één van de Europese structuurfondsen. (Europees Sociaal Fonds, Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw). Het programma loopt over een periode van 5 jaar en omvat volgende krachtlijnen :

- bevordering van nieuwe en van bestaande KMO's ;
- het aantrekken van buitenlandse projecten ;
- de uitbreiding van de mogelijkheden voor Onderwijs, Vorming en Beroepsopleiding ;
- initiatieven in de land- en tuinbouw ;
- de uitbouw van de infrastructuur met bijzondere aandacht voor de spoorwegen en de industrieterreinen.

Specifiek voor Limburg werd de samenwerking tussen de diverse overheden en de Europese Commissie vastgelegd in de ondertekening van het toekomstcontract. In dit contract verbinden de Vlaamse Regering, de nationale Regering, de Limburgse overheid en de Europese Commissie zich ertoe samen te werken voor de realisatie van een aantal doelstellingen waarvan de belangrijkste is : de werkloosheid in Limburg over een periode van 10 jaar op het peil van de rest van Vlaanderen te brengen.

VI. Informatie en sensibilisatie

Campagne „Vorming Werkt”

A. 1987

Op 17 december 1987 stemde de Vlaamse Regering in met een algemene voorlichtingscampagne rond het aanbod van vorming en beroepsopleiding in Vlaanderen. Het budget van de campagne werd aangerekend op het Fonds voor Onderwijs en Vorming van de begroting 1987, en bedroeg 30.031.801 frank (inclusief BTW). De campagne werd uitbesteed aan een adviesbureau. De bedoeling van „Vorming Werkt” is de beroepsopleiding in het algemeen in Vlaanderen bekend te maken en er een positief klimaat rond te creëren in de publieke opinie.

De campagne valt uiteen in 3 delen :

1ste stap

Objectief : kenbaar maken dat er een aanbod is, het publiek sensibiliseren.

Doelgroep : het brede publiek.

Middelen : logo, motto.

Media : TV, radio, kranten, stempelvlag.

2de stap

Via selectieve doelgroepsgerichte magazines.

3de stap.

Direct-mail via het SIMONA-bestand van de RVA. De eerste stap werd ondersteund door de aanmaak en de verspreiding van een infofolder (500.000 exemplaren) en een affiche (700.000 exemplaren). De folder werd verspreid via gemeentehuizen, middenstandsorganisaties, landbouworganisaties, sociale organisaties en migrantenorganisaties.

B. Opties voor 1988

Een stuurgroep kwam bijeen op 21 april met de bedoeling een evaluatie te maken van de voorbije campagne en de mogelijkheden te onderzoeken van een verderzetten van de campagne.

Op de stuurgroep werden volgende besluiten genomen :

1. Aan de verschillende vormingsinstanties in Vlaanderen (RVA-beroepsopleiding, Centra voor **Middenstandsopleiding** en Landbouwworming) zal de vraag gesteld worden of zij bereid zijn zich in de toekomst nog te engageren in een mogelijke verderzetting van de campagne.

2. Eventuele nieuwe initiatieven met betrekking tot „**Vorming Werkt**” dienen te worden genomen in functie van de belangrijkste beleidsopties zoals gesteld in het TOP-plan.

VII. Studies

Onderzoeksopdrachten die doorlopen in 1988

— Aktie-onderzoek prospectief opleidings- en **tewerkstel-**lingsbeleid in Limburg. De studie wordt uitgevoerd door het HIVA in samenwerking met een aantal Limburgse instellingen (Limburgs Instituut voor Onderwijs en Onderzoek LIOO, Limburgs Instituut voor Samenlevingsopbouw LISO, GOM, RVA, Economische Hogeschool). De studie heeft als grote doelstellingen de begeleiding van de uitvoering van het Geïntegreerd Actieprogramma voor Limburg en de verbetering van de afstemming Onderwijs- Arbeidsmarkt. Gezien het enorme belang van deze studie voor de uitvoering van het GAP-Limburg wordt deze studie door de EG voor 75 % betaald.

In de twee andere reconversiezones werden gelijkaardige studieopdrachten gegeven, weliswaar op kleinere schaal en zonder financiële tussenkomst van de EG. Voor de Kempen wordt de studie uitgevoerd door de **UIA**, voor de Westhoek door **WES**.

— Evaluatie van een aantal bijzondere opleidings- en **te-**werkstellingsprogramma's voor langdurig werklozen in een aantal Europese landen. (HIVA)

— Beeldvorming van jongeren over beroepen in de handenarbeid. (HIVA)

B. ALGEMENE BESPREKING

Een lid wijst erop dat in fine van bijlage 5 bij de **begrotings-**nota — die hij zeer interessant noemt — wordt gesteld dat wachttijden voor de opleiding tot drie maanden als normaal worden beschouwd. In de Kempen echter liggen die wachttijden veel hoger. Zijn er geen bijkomende initiatieven mogelijk om die wachttijden in te korten ? Buiten Turnhout en Herentals zouden er nog bijkomende centra kunnen worden opgericht, bijvoorbeeld in Mol. De twee bestaande centra zouden ook meer opleidingen kunnen aanbieden. Wel heeft hij vernomen dat veel leraars een gebrek aan pedagogische ervaring hebben of van de industrie zijn vervreemd. Daarom breekt hij een lans voor-vervolmakingscursussen voor leraars, onder meer een stage in de bedrijven. De oude vraag blijft bestaan of het onderwijs iemand rechtstreeks kan opleiden voor de industrie. De beroepsopleiding echter moet zo dicht mogelijk de realiteit benaderen.

‘Met betrekking tot de promotiecampagne „**Vorming Werkt**” wil hij vernemen naar wie de financiële middelen gaan en wat deze organisaties ermee willen verwezenlijken. Wil de Gemeenschapsminister nog bijkomende projecten financieren ?

Een ander lid meent dat de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap inzake vorming hun volle waarde slechts zullen verwerven na de communautarisering van het onderwijs. Immers, een gedeelte der vastgestelde problemen liggen gebon-

den aan de niet-overheveling van de onderwijsbevoegdheden. Er moet binnen de Vlaamse Gemeenschap een goede onthaalstructuur worden geschapen om de volledige overheveling van het onderwijs op te vangen. Deze Commissie en de Vlaamse Executieve moeten een dynamische rol spelen en de communautarisering voorbereiden.

De Gemeenschapsminister heeft een speciale aandacht voor onderwijs, vorming en arbeid. Zijn beleid heeft als kern de RVA en de STC's. Er is evenwel een andere mogelijkheid. Op last van de textielsector werd een wetenschappelijke doorlichting van de textielopleiding uitgevoerd. In deze sector zijn er een groot aantal opleidingen afgestemd op een textielindustrie die er in de realiteit anders uitziet. De bevindingen van de doorlichting waren zeer interessant. Ze werkten bij de sector begrip op om te komen tot een duidelijker omschrijving van wat van de textielopleiding werd gewenst. De opleiding moet afgestemd worden op de actuele situatie van die sector..

Een soepel en flexibel onderwijssysteem moet eveneens hierop inspelen. Zij pleit voor het betrekken der sectoren, via wetenschappelijke doorlichtingsonderzoeken, bij de opleidingen. Dit lijkt haar een realistische benadering en zeker nodig voor bijvoorbeeld de bouwsector. Zij opteert er echter voor om het klassiek onderwijs niet te benadelen inzake de mogelijkheden ter zake : men mag niet nodeloos parallelle circuits opbouwen.

Met betrekking tot de schakelprojecten en de herscholing van langdurige werklozen wil het lid vernemen of de vrouwen gemakkelijk worden bereikt. Desnoods moet er aan die projecten worden gesleuteld.

Zij suggereert verder om het leegstaand **onderwijspatrimonium**, bijvoorbeeld vroegere normaalscholen, in te schakelen voor de vormings- en opleidingsprojecten.

Inzake de Centra voor Middenstandsopleiding sprak de Gemeenschapsminister van „lesgevers”, dus niet van „leraars” in de specifieke zin van het woord. Het lid is niet blind voor het heterogene karakter van de lesgevers. Maar de lesgevers in leercontracten hebben nu ook leerplichtigen die ingevolge het deeltijds leren ook een aantal algemene vakken moeten volgen. Deze leraars algemene vakken hebben geen werkzekerheid. Voor deze personen lijkt een statuut gewenst.

Het lid wil voorts vernemen hoe de samenstelling is van de stuurgroep van de promotiecampagne „**Vorming Werkt**”.

De Gemeenschapsminister pleitte voor soepelheid en creativiteit in de middenstandsopleiding. Zij wil geen bevoegdheidsdiscussie uitlokken, maar dit geldt in feite voor alle leraars. Ter zake wijst zij op het gebrek aan flexibiliteit in het leraarssysteem zelf. Er zijn te weinig kleuterleidsters en onderwijzers terwijl er een overschot is aan regenten. Is het daarom zinvol dat deze moeten gaan stempelen ? Via korte didactische opleidingen kunnen de regenten worden bijgeschoold. Het is vooral een kwestie van didactiek, niet zozeer van vakkennis. Zij mogen niet worden uitgesloten van een aantal onderwijsberoepen.

De Voorzitter merkt op dat artikel 20 van het koninklijk besluit van 22 april 1969 deze mogelijkheid toelaat.

Hetzelfde lid is verder de mening toegedaan dat inzake de alfabetisering, materie die niet meer tot de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister behoort, ook het onderwijs bepaalde verantwoordelijkheden moet dragen. Zij aanvaardt het belang der projecten, maar een definitieve plaats voor de alfabetiseringsprojecten is nodig.

Een lid wijst erop dat er in bepaalde streken een tekort is aan geschoolde werkkrachten. Is het juist dat er aanduidingen bestaan die op een tekort in een aantal sectoren wijzen, met andere woorden is er hier sprake van volledige tewerkstelling ?

Inzake het profiel der langdurige werklozen vraagt hij in welke mate er sprake is van een aantal personen die niet meer willen werken. Heeft de Gemeenschapsminister hier, eventueel via enquêtes, enig zicht op ? Een ander fenomeen dat wordt vastgesteld zijn de werkwillige langdurig werklozen die, ingevolge hun leeftijd, door het bedrijfsleven niet meer worden aanvaard.

Het lid wil voorts vernemen hoe, met betrekking tot de samenwerking RVA en onderwijs, de overlegplatforms evolueren.

Hij wil weten of de OCMW's en de gemeenten ook initiatieven kunnen ontplooiën rond de schakelprojecten.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat dit kan via een samenwerking met de RVA.

Een ander lid vraagt hoe lang de starters van kleinschalige middenstandsondernemingen door de consultants worden begeleid. Kan een uitbreiding van deze periode worden overwogen ?

Ook zij kent de moeilijke toestand van een aantal lesgevers algemene vakken in de middenstandsopleiding. Gedeeltelijk pleit zij voor een statuut, dat echter niet door rigiditeit mag worden gekenmerkt. Soepelheid en creativiteit in deze sector blijven nodig. Alleszins is het belangrijk dat de lesgevers met de praktijk geconfronteerd blijven. De essentie van deze opleiding zit hierin dat personen uit de praktijk hun ervaring aan de cursisten overdragen. Zij zijn echter onderbetaald : naast hun eigenlijke taak moeten zij nog lesgeven. In feite zijn dit idealisten.

De Gemeenschapsminister geeft de volgende antwoorden.

Inzake de wachttijden bij opleidingen wil hij bij prioriteit de opleidingscapaciteit der centra in de reconversiezones van Vlaanderen verhogen. In Limburg konden de opleidingscentra bijna niet volgen bij de herscholing van de mijnwerkers. Daarom werd er een absolute prioriteit aan de mijnwerkers gegeven ; de andere gegadigden moesten wachten. Deze opleiding der mijnwerkers werd op een jaar voltooid. Een wachttijd van 3 maanden zal niet kunnen worden vermeden. Ideaal noemt hij één opleidingscentrum voor de basisopleiding per STD.

Ten einde veel investeringen te vermijden wil hij de leegstaande onderwijsinfrastructuur gebruiken. Hij heeft dit reeds gepoogd door de beroepsopleiding en de sociale promotie te organiseren in lokalen van het technisch onderwijs. Dit leidde echter tot vele praktische moeilijkheden.

Het voorstel om meer opleidingen aan te bieden in Turnhout en Herentals en om ook in Mol een opleidingscentrum in te richten zal de Gemeenschapsminister aan het Beheerscomité van de RVA overmaken.

Voor de beroepsopleiding der instructeurs is het contact met het bedrijfsleven heel belangrijk. Soms wordt er gewerkt op een uitleenbasis.

De contacten met het bedrijf en het zelfstandig beroep maken één der beste troeven uit van de opleidingscentra van

de RVA en de Centra voor Middenstandsopleiding. De instructeurs zijn echter geen statutairen maar wel contractuelen.

Een lid oordeelt dat de praktijk anders is. De aangetrokken instructeurs blijven in de centra en keren niet meer terug naar de praktijk. Hij pleit ter zake voor het Deens systeem dat afwisselend 6 maanden theorie en 6 maanden praktijk voorziet.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de middelen voor de promotiecampagne „Vorming Werkt” niet via afzonderlijke projecten worden uitbesteed. De campagne werd aan het bureau „Aksent” toegewezen, dat de doelgroepen op een afzonderlijke wijze bij de campagne heeft betrokken. Het was een globaal plan dat stapsgewijze werd uitgevoerd.

De stuurgroep bestaat naast leden van het kabinet uit personen van de RVA, de middenstandscentra, de representatieve werknemersorganisaties, het onderwijs en de administratie.

De Gemeenschapsminister oordeelt dat het **vormingsaanbod** zeer versnipperd is.

Tot voor enige tijd was er weinig overleg tussen de opleiders, de werkgevers, het onderwijs. Nu vormen de STC's een gezamenlijk platform waar voorstellen kunnen worden uitgewisseld. In het nieuwe Besluit van de Executieve betreffende de werking van het STC, wordt het overleg onderwijs/arbeid georganiseerd binnen de STC's. Lange-termijn overleg is eveneens nodig.

Een lid oordeelt dat hoe dan ook een nationaal niveau nodig blijft onder meer voor de planning met betrekking tot gespecialiseerde opleidingen. In de programmatie van het klassiek onderwijs moet men tevens aangepaste opleidingen op school voorzien.

De Gemeenschapsminister reageert op de opmerkingen met betrekking tot de opleiding van werkloze vrouwen. Het publiek van onder andere de schakelprojecten bestaat voor 90 procent uit vrouwen. Het aantal opleidingen in de tertiaire sector in 1987 totaliseert voor de vrouwen 1.376.479 uren en voor de mannen 704.528 uren (cf. bijlage 4).

De Verslaggever informeert naar de door de opleiding verkregen tewerkstellingsresultaten.

Het slagingspercentage der vrouwen bij de opleiding stijgt. Ook inzake de tewerkstelling is een duidelijke kentering ingetreden.

De Gemeenschapsminister steunt de suggestie om inzake de infrastructuur tot een zekere coördinatie te komen. Een werkgroep in verband met de planning is van start gegaan.

Inzake het statuut der lesgevers bij de Centra voor Middenstandsopleiding repliceert hij dat binnen de sector een ruime meerderheid gehecht blijft aan de oorspronkelijke opzet, namelijk de binding met de praktijk. De sector verlangt geen te grote statutaire beveiliging.

Hij kan er echter inkomen dat een onderscheid moet worden gemaakt voor de lesgevers van de algemene vakken, in feite een minderheidsgroep, die minder binding met het beroep moeten bezitten.

Naar aanleiding van bepaalde vragen en suggesties merkt de Gemeenschapsminister op dat hij met betrekking tot de bijscholing van de leerkrachten en de alfabetiseringsprojecten niet bevoegd is.

Wat de vraag naar geschoolde werkrachten betreft stelt de Gemeenschapsminister dat in een aantal sectoren bijkomende tewerkstelling mogelijk is omdat men tekorten vaststelt aan gekwalificeerd personeel.

De Gemeenschapsminister verstrekt een document met het trimestrieel overzicht van het aantal niet-voldane werk-aanbiedingen in 1987, ingedeeld per beroepsgroep (zie bijlage 12).

Er moet een antwoord gevonden worden op de vraag hoe het komt dat bepaalde vacatures niet worden opgevuld.

Wat de langdurige werklozen betreft, verwijst de Gemeenschapsminister naar het TOP-plan ter vermindering van de langdurige werkloosheid. Het hoofdstuk II bevat meer uitvoerig het profiel van de langdurig werklozen in Vlaanderen. In het hoofdstuk worden 21 factoren onderzocht op hun al-dan-niet samengaan met een lange werkloosheidsduur.

Het TOP-plan bevat een geheel van maatregelen om de langdurige werkloosheid te verminderen.

Oudere langdurige werklozen die omwille van hun leeftijd niet meer worden aanvaard door het bedrijfsleven, moeten absolute prioriteit krijgen in de bestaande en nieuwe opsloringsprogramma's.

De Gemeenschapsminister beaamt voorts dat een aantal langdurige werklozen niet meer plaatsbaar zijn. Daarom is er ook sprake van een vormingsrecht, geen vormingsplicht. De motivering van de langdurige werklozen moet blijken uit de door de RVA uitgevoerde begeleiding. Het beleid zal moeten beslissen of deze categorie in de werkloosheid moet blijven.

Op de vraag naar de tijdsduur van de door de consultants uitgevoerde begeleiding van startende KMO's stelt de Gemeenschapsminister dat deze twee jaar bedraagt. Een langere begeleidingsduur moet via de normale weg van de middenstandsector gebeuren. De consultantsbegeleiding, die gratis is, is niet blijvend bedoeld.

Hij beaamt de stelling van een lid waar zij voor de lesgevers in de Centra voor Middenstandopleiding voor een niet-rigide statuut pleit dat soepelheid en creativiteit toelaat. Hij merkt echter op dat vele lesgevers de cursussen zelfs zonder enige financiële vergoeding willen geven. Dit is uiteraard geen argument dat vanuit het beleid kan worden gebruikt. De sector zelf stelt het probleem van mogelijke onderbetaling niet zo scherp.

Het betrokken lid merkt op dat zij dit ook niet expliciet heeft gesteld : zij wou enkel op de beroepsfierheid van de lesgevers wijzen.

C. AMENDEMENTEN

Door de heer J. Laverge C.S. werd een amendement ingediend op artikel 44.01.02, Sectie 37 (Middenstandopleiding), Titel 1, dat ertoe strekt het niet-gesplitste krediet „1.013,6 miljoen frank” op „1.313,6 miljoen frank” te brengen (stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 4). Deze verhoging met 300,0 miljoen frank wordt als volgt verantwoord :

„Een deel van de expansiesteun die aan de KMO's wordt verleend, gebeurt door middel van arbeidsplaatspremies. Teneinde de KMO's meer structureel te steunen wordt voorgesteld 300 miljoen frank over te hevelen van de middelen voor de arbeidsplaatspremies naar de middelen voor middenstandopleiding. De redenen hiervoor zijn tweërlei : enerzijds het weinig stimulerend effect van de arbeidsplaatspre-

mies, en anderzijds kaderen deze amendementen in de uitvoering van het Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve dat stelt : „Inzake arbeidsplaatspremies zal een selectiever beleid worden gevoerd in functie van de globale tewerkstellings- en vormingspolitiek”.

Voor de vergadering werd dit amendement door de indier ingetrokken.

Door de Vlaamse Executieve worden vier amendementen ingediend (Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 3). Een eerste amendement strekt ertoe de tekst van het decreetartikel 54 door een nieuwe tekst te vervangen ten einde de ter zake bevoegde Gemeenschapsministers te identificeren. Naast de **Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt** wordt nu ook de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden ordonnancerend Minister inzake het Fonds voor Onderwijs en Vorming.

Twee amendementen van dezelfde strekking worden ingediend : één op artikel 01.03.02, Hoofdstuk 01 — Diversen, Niet-economisch verdeeld, Sectie 30, Titel 1 en één op artikel 60.01.02, Hoofdstuk 1, Sectie 30, Titel IV.

Een vierde amendement van de Executieve heeft betrekking op artikel 33.34.02 (Toelagen voor de **schoolsportbonden**), Hoofdstuk III, Sectie 30, Titel 1. Hier wordt de kenletter „D” vervangen door de kenletter „J”.

D. STEMMINGEN

De vier amendementen ingediend door de Vlaamse Executieve, worden met 6 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding door de Commissie aangenomen. Ter stemming gebracht worden de, in voorkomend geval gewijzigde, artikelen 54 en 55 van het ontwerp van decreet en de tot de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister behorende artikelen van de Secties 15, 30, 35, 37, 38 en 96 (Titels 1, II, en IV) goedgekeurd met 6 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding.

BIJLAGE 1

Beroepsopleiding Vlaamse Gemeenschap

	Totaal van de uitgaven	Gemeenschaps- toelagen	Aantal gereali- seerde oplei- dingen
1983	1.275.000	1.524.000	19.435
1984	1.422.000	1.484.000	23.280
1985	1.697.000	1.189.000	27.239
1986	1.897.000	1.572.000	31.651
1987	2.061.242	1.818.400	37.384
1988	(2.235.875)	(1.880.000)	—

BIJLAGE 2

RVA Beroepsopleiding Vlaamse Gemeenschap

	1986	1987
Aantal beëindigde opleidingen		
1. Beroepsopleiding in de eigen centra	25.419	28.841
— Beroepsopleidingen in samenwerking met de ondernemingen	726	405
— Opleidingen NCPOS	1.307	1.451
2. Beroepsopleiding gesubsidieerd door de RVA		
— erkende centra	1.124	1.085
— individuele opleidingen in de ondernemingen	2.994	3.530
in technisch onderwijs	89	148
Hulp bij oprichting en uitbreiding van ondernemingen	1.299	1.924
Totaal	31.651	37.384
Actie profielbepaling	9.933	9.680

BIJLAGE 3

Aantal beëindigde opleidingen in centra onder eigen beheer van de RVA
indeling naar sector, type, STD en geslacht.

Toestand op 31 december 1987

Table 1. Prevalence of STDs in men and women in the Netherlands, 1987

[illegible]

	110 ANTW.		120 MECH.		130 TURN.		150 BOOM.		200 BRUS.		220 LEUV.		240 VILV.		310 BRUGGE		330 IEPER		340 KORTR.		350 OOST.		360 ROES.		410 AALST		420 DEND.		440 GENT		450 OUDEN.		460 ST.NIK.		710 HASS.		730 TONG.		TOTAAL			
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V				
II. Metaal																																										
1001 Instellen en bedienen van een klassieke draaibank	3	—			2	—			7	1			—	—	16	—														4	—				1	—			30	1		
1002 Instellen en bedienen van een klassieke freesmachine													3	—	15	—														7	—			14	—			42	—			
1003 Economische verspanen					15	—							1	—	91	—														13	—			11	—			131	1			
1101 Initiatie numeriek bestuurd draaibank	55	8										3	—		10	—														46	5			16	—			130	13			
1102 Initiatie numeriek bestuurd bewerkingscentrum																																										
1103 Instellen en bedienen CNC draaibank												2	—	38	—	58	—													26	1			47	—			171	1			
1104 Instellen en bedienen CNC-bewerkingscentrum/freesmachine														48	—																				19	—			67	—		
1105 Werkvoorbereiden programmeren CNC-draaibank																																										
1106 Werkvoorbereiden programmeren CNC-bewerkingscentrum/freesmachine																																										
1107 Programmatie numerieke besturing : inzicht in de werkvoorbereiding																																										
1201 Vooropleiding basistechnieken metaal	18	1			26	8			—	—					3	—	29	—																						1	—	
1202 Planlezen	11	—											11	—																												
1203 Meettechniek					10	—							11	—																												
1204 Bankwerker	41	—			77	—			5	—			8	—																	16	—			9	—			156	—		
1205 Onderhoudsmecanici																															16	—										
1206 Matrizen — automatenbouw													25	—	2	2																										
1301 Basisopleiding lasser	75	2			61	—			15	1	18	—	160	1	106	—															44	—			24	—	76	—			680	4
1302 Constructielasser	8	1							9	—																									20	—	13	—			52	1
1303 Plaatlasser																																										
1304 Buizenlasser																																										
1305 Gasmellasser																																										
1306 Snijbrander																																										
1307 Half-automaat lasser																																										
1308 Half-automaat buizenlasser																																										
1309 TIG-lasser																																										
1310 TIG-buizenlasser	12	—			—	—			8	—																					8	1									28	1
1311 Planlezen voor lassers																																										
1312 Gekwalificeerd lasser																																										
1321 Buizenfitter																																										
1331 Industriel plaatbewerker																																										
1341 Werktuigkundig uitvoeringstekenaar																																										
1401 Demystificatiecursus CAD/CAM	10	1											19	—																												
1402 Demystificatiecursus CAD/CAM																																										
1402 Initiatiecursus CAD/CAM																																										
1403 Gebruikerscursus-data-extractie																																										
1404 Gebruikerscursus — Detailering																																										
1405 Gebruikerscursus-complexe oppervlakken																																										
1406 Gebruikerscursus-volume-ontwerp																																										
1409 Gebruikerscursus-NC-programmatie																																										

[illegible]

[illegible]

	110 ANTW.		120 MECH.		130 TURN.		150 BOOM.		200 BRUS.		220 LEUV.		240 VILV.		310 BRUGGE		330 IEPER		340 KOTR.		350 OOST.		360 ROES.		410 AALST.		420 DEND.		440 GENT.		450 OUDEN.		460 ST.NIK.		710 HASS.		730 TONG.		TOTAAL	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V				
VII. Robotica																																								
3101 Demystificatiecursus flexibel geïntegreerd produceren																																								
3102 Demystificatiecursus robotica - niveau kader																																								
3103 Demystificatiecursus robotica - niveau gebruiker																																								
3104 Initiatie veiligheid bij robotsystemen																																								
3150 Teach-in programmering van een industriële robot(ASEA)																																								
3151 Teach-in programmering van een industriële robot (WOIT)																																								
3152 OFF-line-programmering van een industriële robot (IBM)																																								
3153 OFF-line-programmering van een industriële robot (PUMA)																																								
3154 Robotlassen : integratie van een robot las-cel																																								
3155 Sturing van een rollenbaansysteem met PLC																																								
3156 Integratie van een materiaal Handling cel																																								
3157 Programmering van een AGV-systeem																																								
3170 Gevorderde programmering ASEA																																								
3171 Gevorderde programmering WOIT																																								
3172 Gevorderde programmering IBM																																								
3173 Gevorderde programmering PUMA																																								
VIII. Horeca																																								
4001 Keukenpersoneel - hotelwezen (hulpkok)																																								
4001 Zaalpersoneel - hotelwezen																																								
IX. Grafische technieken																																								
4101 Introductiemodule algemeen																																								
4102 Introductiemodule drukvoorbereiding																																								
4103 Basismodule drukvoorbereiding																																								
4110 Technische bedienden																																								
4120 Basismodule fotografisch zetten																																								
4130 Basismodule micro-montage																																								
4140 Basismodule reprofotografie																																								
4150 Basismodule montage-kopie																																								
4160 Basismodule offsetdrukken																																								
4161 Offsetdruk éénkleurenpers																																								
4162 Offsetdruk vierkleurenpers																																								
4170 Basismodule drukafwerking (boek)																																								

[illegible]

	110 ANTW.	120 MECH.	130 TURN.	150 BOOM.	200 BRUS.	220 LEUV.	240 VILV.	310 BRUGGE	330 IEPER	340 KORTR.	350 OOST.	360 ROES.	410 AALST	420 DEND.	440 GENT	450 OUDEN.	460 ST.NIK.	710 HASS.	730 TONG.	TOTAAL	
	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	
Tertiaire sector																					
I. Polyvalente bediendenopleiding																					
6020 Meertalige algemeen bediende	17	83				—	5 34				95 130	1 3			44 209		10 47	17 91	5 29	194 626	
6060 Meertalige secretaresse							1 9				— 1				— 1		— 3	— 1		1 15	
6080 Meertalige secretariatsbediende	18	68	13 96		10 91	6 66	12 23				91 51	6 8			3 25		5 60	3 52		172 540	
6100 Meertalige uitvoerende secretariatsbediende	34	3	6 4		1 17	1 11	5					10 44			— 12			1 5		54 101	
6140 Hulpboekhouder	2	4	— 1		18 37	16 21	15 31				— 1	12 23			7 26		24 46	7 36		101 226	
6160 Bediende in de boekhouding	8	6	— 2				— 3				10 36	1 3			2 3			13 28	— 4	34 85	
6200 Directie assestent(e)							7 21													7 21	
6220 Onthaalbediende							9 15											11 53		20 69	
6221 Expeditiebediende en douanedecarant	7	4	— 1				15 7				11 6	— 1						12 19		45 37	
6222 Meertalige bediende in de bedrijfsexport											11 2									11 2	
6240 Vervolmakingsopleiding verkoopster											— 52							— 9	1 7	1 78	
6241 Magazijnbediende					9 1															9 1	
6242 Toeristisch assistent(e)																		— 3	— —	— 3	
6243 Tele-verkoop																					
5340 Vervolmaking voor boekhouders	1	6	1 —		— 1		1 1								— —					3 8	
6341 boekhoud(st)er op A1-niveau	1	6			4 5		— 1								— —					5 12	
6401 Opleiding Frans	32	109	13 12		23 11	9 20	13 11					1 11			4 25	2 9	2 13	42 98	5 20	146 339	
6402 Opleiding Engels	13	—	— 1			26 2	17 14					1 2			3 7	2 —	45 —	1 7		108 33	
6403 Opleiding Duits	95	29	38 20		122 48	20 3	2 —					2 5			4 10	5 —	3 12	35 69	17 12	343 208	
6404 Talen voor afgestudeerden Hoger Onderwijs	36	27	— —		18 12		16 2					1 1			14 13	5 20	11 4	7 21		108 100	
6406 Nederlands-rapporten	135	10								15 1		— 4								150 15	
6501 Praktijk tekstverwerking op word-processor	4	50	3 26		— 15	14 71				7 53		1 4			15 97	— —	5 32	4 19		53 367	
6502 Praktijk tekstverwerking op PC	23	55	6 26		— 1	33 90				26 106					27 66			5 16		120 360	
6503 Praktijk-tekstverwerking op mini-computer																					
6550 Vervolmaking secretariaat			1 4				— 3			4 12		4 6			— 8		— 9	4 7	— 5	13 54	
6601 Financiële boekhouding							1 —					— 5			— 1	— —				1 6	
6602 Sociale wetgeving en loonberekening	37	5			— 2	1 2	1 —					4 1			12 8	5 8		5 14		65 40	
6603 BTW-praktijk																					
6621 Financiële boekhouding op main-frame	2	17				20 43				17 35					37 78					76 173	
6626 Bedrijfsadministratie toepassing op micro-computer			3 9			10 9				4 8					10 10	2 —		24 50		53 86	
6627 Loonberekening op PC															— 5				— 6	— 11	
6628 Voorraadbeheer op PC																					
6629 Boekhoudpakket op PC : Bookmaster																					
5630 Geïntegreerd pakket voor bedrijfs-																					
administratie op PC : Template																					
6549 Combinatie opl. mod. tekstverwerking	9	44	— 14		— 1	— 1				6 13										85 313	
6405 Nederlands voor anderstaligen	12	5			1 —							1 —					—		61 174	1 —	14 5

	110 ANTW.		120 MECH.		130 TURN.		150 BOOM.		200 BRUS.		220 LEUV.		240 VILV.		310 BRUGGE		330 IEPER		340 KOKTR.		350 OOST.		360 ROES.		410 AALST		420 DEND.		440 GENT.		450 OUDEN.		460 ST.NIK.		710 HASS.		730 TONG.		TOTAAL				
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V			
II. Burotica																																											
6650 Burotica : overzicht en mogelijkheden	61	115			15	70			1	2	45	68							19	18								41	86	—	—			3	31	98			213	460			
6651 Praktijk kantoorautomatisatie					14	59			76	121																		9	19							20	63	—	2	119	264		
6652 PC : overzicht en mogelijkheden	174	87			25	14			34	4	44	21							151	45								145	53	145	27					31	18			652	269		
6653 Industrieel beheer en PC-toepassingen	—	1																																							—	1	
6654 Operating systemen voor PC : MS/DOS	88	24			9	11			28	22	30	19							32	11								67	30	20	12					27	20			301	149		
6655 Inleiding tot het gebruik van databank-20	5				6	12			43	20	52	23							77	30								40	16	—	—					4	6			242	112		
pakketten op PC : D-base III																																											
6656 Vervolmaking tot het gebruik van data-bankpakketten op PC									12	—	16	—																9	—												37	—	
6657 Inleiding tot het gebruik van spreadsheets : Lotus 1-2-3	104	42			10	13			76	16	48	22							276	87								167	99							5	8			686	287		
6658 Vervolmaking in het gebruik van spreadsheets																												19	5													19	5
6659 Kwantitatieve beheersmethoden op PC																																											
6660 Geïntegreerd pakket op PC : Symphony	78	18							29	15	61	27							11	1								62	36	—	—					145	74			386	171		
6661 Inleiding tot desktop publishing					11	9																																		11	9		
6662 Ontwikkelen van software met de 4de generatie software middelen	43	1																																							43	1	
6663 Projectmanagement																																											
III. Bedrijfsbeheer																																											
7000 Algemeen ondernemingsbeleid	23	25							35	66									28	33									30	37							25	16			141	177	
7001 Beheer KMO	16	3																				5	4														42	15		63	22		
7002 Beheer van KMO's : voorraadbeheer, produktie-organisatie en fysieke distributie																														10	11					—	—			10	11		
7003 Industrickaufmann									3	4																														3	4		
7030 Kostprijscalculatie en exportbeleid KMO's																																											
7051 Sociale vaardigheden voor middenkaders	44	3							33	6									28	5									13	3										118	17		
7052 Time management	35	8							11	6									14	3								24	4											84	21		
7080 Financieel beheer									36	20																		18	1											54	21		
7081 Fiscaliteit									50	32																		6	4											56	36		
7082 Financieel beleid en fiscaliteit									139	44									12	1																				151	45		
7110 Personeelsbeleid	28	20							167	131									—	—								3	6											198	157		
7140 Marketing	38	14							61	57																														99	71		
7141 Technisch commercieel afgevaardigde	17	14							55	38									9	7																				94	61		
7142 Aankoopmanagement									—	—																																	

	110 ANTW.	120 MECH.	130 TURN.	150 BOOM.	200 BRUS.	220 LEUV.	240 VILV.	310 BRUGGE	330 IEPER	340 KOTR.	350 OOST.	360 ROES.	410 AALST	420 DEND.	440 GENT	450 OUDEN.	460 ST.NIK.	710 HASS.	730 TONG.	TOTAAL
	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V	M V
	33 5				31 10					10 3				46 13						120 31
7144 Verkoopstechnieken						49 1														49 1
7145 Verkoopsmanagement														10 4						10 4
7146 Technisch commercieel afgevaardigde																				
in informaticaproducten																				
7170 Exporttechnieken	17 4				13 9					17 11										47 24
IV. Informatica																				
7501 Computer-operator	11 —		3 1																	14 1
7503 Diensthoofd informatica - informaticus	2 1				88 55	2 1 —	1							8 9						100 67
7505 Bedrijfsinformatica	10 3					13 23				6 6	33 12			16 10	105 26			14 15		197 95
7506 Vervolmaking informatica					12 10									2 —						14 10
7540 Onderhoudstechnicus					5 —															5 —
7600 Basic : inleiding	22 —		26 4		35 6													14 1		97 11
7601 Basic : vervolmaking	3 —		16 4		20 3					15 4					2 2			22 5		78 18
7615 Cobol : inleiding	21 5				38 6										— —					59 11
7616 Cobol : vervolmaking					23 3										5 —					28 3
7617 ANSI '85 : Cobol																				
7620 ARG II : inleiding	56 8																			56 8
7621 RPG II : vervolmaking	31 17				12 5															43 22
7625 RPG : III																				
7635 Pascal : inleiding	21 3		19 2		13 13					25 8								16 13		94 39
7636 Pascal : vervolmaking																				
7640 Assembler : inleiding																				
7641 Assembler : vervolmaking																				
7645 C-taal : inleiding	129 19					27 3				42 9					— —					198 31
7646 C-taal : vervolmaking	24 4					12 2				14 2										50 8
7650 UNIX																				
7701 Basiskennis informatica (ABC)	321 57	9 26 25 8			77 53 10 17 58 23					104 81		9 1		35 26				46 42 4 8		698 342
7702 Programmatielogica					41 10 8 1												— 1			49 12
7710 Functionele analyse					1 — 65 10															66 10
7711 Systeemanalyse					67 11															67 11
7712 Software engineering	117 18																			117 18
7713 Systeemontwikkeling en gestructureerd																				
ontwerpen van software																				
7714 Datastructuren en algoritmen																				
voor geleverden																				
7720 Relatieve databanken						30 17								4 2				11 13		45 32

[illegible]

BIJLAGE 4

Beroepsopleiding RVA
Overzicht aantal opleidingsuren in 1987 indeling naar sector, STD en geslacht

Aantal opleidingsuren 1987 — secundaire sector

STD	Mannen	Vrouwen	Werklozen	Werknemers	Weekdagopl.	Zaterdagopl.	Totaal
Antwerpen	168.668	12.190	145.991	34.867	180.778	80	180.858
Mechelen	54.008	4.606	57.817	797	58.614	0	58.614
Turnhout	229.600	24.101	241.239	12.462	251.533	2.168	253.701
Boom	0	0	0	0	0	0	0
Brussel	95.889	23.517	117.198	2.208	119.406	0	119.406
Leuven	111.640	408	105.971	6.077	112.048	0	112.048
Vilvoorde	87.221	1.136	72.362	15.995	87.101	1.256	88.357
Brugge	153.975	10.298	125.028	39.245	157.841	6.432	164.273
Ieper	30.118	23.288	53.406	0	53.166	240	53.406
Kortrijk	71.839	5.130	63.620	13.349	75.901	1.068	76.969
Oostende	178.520	25.915	202.161	2.274	203.459	976	204.435
Roeselare	183.024	4.535	173.577	13.982	178.931	8.628	187.559
Aalst	98.634	23.301	114.443	7.492	120.514	1.421	121.935
Dendermonde	109.850	18.182	127.345	687	127.416	616	128.032
Gent	238.889	9.966	227.235	21.620	246.152	2.703	248.855
Oudenaarde	17.178	45.600	58.304	4.474	62.778	0	62.778
Sint-Niklaas	90.492	43.319	132.738	1.073	133.811	0	133.811
Hasselt	369.842	70.657	394.864	45.635	431.091	9.408	440.499
Tongeren	40.790	4.318	45.108	0	45.108	0	45.108
Totaal	2.330.177	350.467	2.458.407	222.237	2.645.648	34.996	2.680.644

Aantal opleidingsuren 1987 — Tertiaire sector

STD	Mannen	Vrouwen	Werklozen	Werknemers	Weekdagopl.	Zaterdagopl.	Totaal
Antwerpen	124.367	181.955	231.368	74.954	254.467	51.855	306.322
Mechelen	732	2.176	2.908	0	2.908	0	2.908
Turnhout	22.265	74.987	84.557	12.695	94.028	3.224	97.252
Boom	0	0	0	0	0	0	0
Brussel	210.702	238.103	410.401	38.404	430.223	18.582	448.805
Leuven	42.158	97.027	114.224	24.961	119.610	19.575	139.185
Vilvoorde	30.563	71.404	98.914	3.053	101.967	0	101.967
Brugge	0	0	0	0	0	0	0
Ieper	0	4.169	4.169	0	4.169	0	4.169
Kortrijk	32.332	27.852	30.925	29.259	47.051	13.133	60.184
Oostende	28.494	87.969	109.632	6.831	116.229	234	116.463
Roeselare	16.539	62.808	77.802	1.545	79.347	0	79.347
Aalst	0	0	0	0	0	0	0
Dendermonde	41.151	54.180	67.093	28.238	80.045	15.286	95.331
Gent	49.738	132.743	165.713	16.768	165.125	17.356	182.481
Oudenaarde	0	0	0	0	0	0	0
Sint-Niklaas	19.293	91.168	106.923	3.538	110.461	0	110.461
Hasselt	75.439	203.859	259.485	19.813	270.596	8.702	279.298
Tongeren	10.755	46.079	56.472	362	56.571	263	6.834
Totaal	704.528	1.376.479	1.820.586	260.421	1.932.797	148.210	2.081.007

Aantal opleidingsuren 1987 — specifieke opleidingsprojecten

STD	Mannen	Vrouwen	Werklozen	Werknemers	Weekdagopl.	Zaterdagopl.	Totaal
Antwerpen	4.300	16.637	20.937	0	20.937	0	20.937
Mechelen	15.924	16.627	32.551	0	32.551	0	32.551
Turnhout	20.176	39.303	59.479	0	59.479	0	59.479
Boom	10.185	16.495	23.680	0	23.680	0	23.680
Brussel	758	1.367	2.125	0	2.125	0	2.125
Leuven	9.985	23.096	33.081	0	33.081	0	33.081
Vilvoorde	4.638	28.372	33.010	0	33.010	0	33.010
Brugge	12.530	27.437	39.967	0	39.967	0	39.967
Ieper	14.683	21.531	36.214	0	36.214	0	36.214
Kortrijk	7.000	24.372	31.372	0	31.372	0	31.372
Oostende	24.994	26.774	51.768	0	51.768	0	51.768
Roeselare	6.301	31.286	37.587	0	37.587	0	37.587
Aalst	10.431	23.108	33.539	0	33.539	0	33.539
Dendermonde	5.190	26.706	31.896	0	31.896	0	31.896
Gent	11.912	24.198	36.110	0	36.110	0	36.110
Oudenaarde	5.992	22.105	28.097	0	28.097	0	28.097
Sint-Niklaas	10.750	24.895	35.645	0	35.645	0	35.645
Hasselt	92.101	158.635	250.736	0	250.736	0	250.736
Tongeren	13.632	42.082	55.714	0	55.714	0	55.714
Totaal	2.781.482	592.026	873.508	0	873.508	0	873.508

BIJLAGE 5

Beroepsopleiding RVA

Overzicht gemiddelde wachttijd per opleiding
(Indeling naar sector)

Secundaire sector	
Metselaar	4 maand
Bekister	2 maand
Wegenbouwarbeider	1 maand
Dakdekker	6 maand
Torenkraanbestuurder	1 maand
Bouwplaatsmachinist	3 maand
Vloerenlegger	2 maand
Stukadoor	3 maand
Schilder — behanger	4 maand
Installateur sanitair	0 maand
Verwarmingstechnieken	1,5 maand
Installateur centrale verwarming	2 maand
Houtbewerking	3 maand
Residentieel installateur	6 maand
Industrieel installateur	4 maand
Heftruckbestuurder	4 maand
Zwaar Vervoer	6 maand
ADR-opleiding	3 maand
Bus-chauffeur	15 maand
Metaal CNC-opleiding	4 maand
Bediener werktuigmachines	2 maand
Bankwerker	4 maand
Plaatslager-koetswerk	6 maand
Industrieel Plaatbewerker	3 maand
Lasser	5 maand
Automecanicien	7 maand
Pistoolschilder	1 maand
Robotica	1 maand
CAD/CAM	2 maand
Automatisatie	2 maand
Elektronica	2 maand
Diamantopleiding	2 maand
Afwerking — boek	2 maand
Drukvoorbereiding en offsetdruk	4 maand
Stikster	1,5 maand
Stylist	3 maand
Snijdster	4 maand
Breier	5 maand
Maasster	5 maand
Patroonmaakster	10 maand
Hersteller stikmachines	1 maand
Textielopleiding	4 maand
Horeca-opleiding	3 maand
Uitvoeringstekenaar	2 maand
Tertiaire sector	
Secretariaat	4 maand
Boekhouding	3 maand
Talen	4 maand
Burotica	2 maand
Tekstverwerking	2 maand
Ondernemingsbeleid	3 maand
Informatica	5 maand

Wachttijden tot 3 maanden zijn als normaal te beschouwen : zij zijn het gevolg van hetzij organisatorische redenen hetzij van nog niet voltooide selectieprocedure.

Wat de wachttijden voor opname voor de Provincie Limburg betreft, belopen deze voor de meeste beroepen aanzienlijk langer en dan vooral voor vloerenlegger, schilder, installateur sanitair, houtbewerking, zwaar vervoer, automecanicien, industrieel plaatwerker en uitvoeringstekenaar, o.m. ingevolge de talrijke kandidaturen van de ex-werknemers van de Steenkoolmijnen. Hieraan, zal echter worden verholpen door uitbreiding van de secties en aanwerving van bijkomend instructiepersoneel.

BIJLAGE 6

Overzicht van de nieuwe opleidingsmogelijkheden
per reconversiezone die in het kader
van het reconversiebeleid werden uitgebouwd in 1987

Aard van de opleiding	Limburg	Kempen	Westhoek
1. SECUNDAIRE SECTOR			
1. Basistechnieken ruwbouw	Hasselt-Eisden	Turnhout	Ieper
2. Basistechnieken afwerking-bouw	Hasselt-Eisden		
3. Ruwbouw	Eisden		
4. Ruwbouw polyvalentie en vloeren-legger		Oevel	
5. Polyvalente wegenbouwers			Ieper-Diksmuide
6. Ruwbouw ploegbaas		Oevel	
7. Ruwbouw wegenbouw		Oevel	
8. Stukadoor	Eisden		
9. Dakbedekking	Eisden		
10. Basistechnieken hout	Tongeren-Eisden		
11. Basistechnieken metaal	Peer-Genk	Herentals	
12. Brandertechnieken	Hasselt		
13. Schilder + industr. schildertechnieken	Eisden	Oevel	Ieper-Diksmuide
14. Produktiegericht draaien	Hasselt	Herentals	
15. Produktiegericht frezen	Hasselt	Herentals	
16. (Constructie) lassen	Peer-Eisden		Veurne
17. CNC-draaien	Hasselt	Herentals	
18. CNC-frezen	Hasselt	Herentals	
19. CNC-werkvoorbereiding	Hasselt		
20. Koetswerk	Leopoldsburg		
21. Mechaniek zware vrachtwagens	Leopoldsburg		
22. Bestuurder zware vrachtwagens	Leopoldsburg		
23. Autocarbestuurder	Leopoldsburg		
24. Confectie-stikster	Hasselt	Turnhout	Ieper
25. Horeca zaalpersoneel + keukenpersoneel	Lommel		Ieper-Koksijde
26. Koeltechnieken			Poperinge
27. Automatisatie	Hasselt	Herentals	
28. Informatica Bouw	Hasselt		
29. Tekenaar-Werkstations	Hasselt		
II. TERTIAIRE SECTOR			
1. Kantoorautomatisatie	Tongeren-Peer-Hasselt	Herentals	
2. Taalopleidingen (Doelgroepen : Horeca, Verkoop, Bedienden)	Tongeren-Peer-Leopoldsburg-Neeroeteren		Ieper-Veurne Koksijde
3. Beheer KMO	Hasselt		Veurne
4. Initiatie informatica			Diksmuide
5. Technisch. Com. Afgev.	Hasselt		
6. Expeditiebediende	Peer		
7. Toeristisch Assistent	Alternerend per centrum		

STD Hasselt beroepsopleiding mijnwerkers — Toestand op 20 april 1988

Keuze beroeps- opleiding	Totaal aantal aan- vragen voor BO	BO bezig			BO afgewerkt	Werkloos: wachtend op BO	Nog wer- kend in KS BO
		RVA	Soc. prom.	Ond.			
1. Basistechnieken							
afwerking bouw	57	2	—	—	29	15	13
hout	59	1	—	—	2	28	9
metaal	75	28	1	—	36	11	16
ruwbouw	203	1	—	—	52	72	61
2. Bouw							
metselaars	254	57	1	—	7	76	74
bekisters	38	15	—	—	1	11	8
vloerders	144	12	—	—	2	52	48
kraanbestuurders	3	—	—	—	—	3	—
bouwplaatsma- chinist	12	—	—	—	—	5	5
stukadoors	34	15	1	—	2	6	3
schilders	39	20	—	—	11	38	12
monteurs C.V.	116	35	2	—	5	28	37
monteurs sanitair	84	22	—	—	—	23	23
hout	124	23	—	—	30	55	31
dakdekkers	31	10	—	—	5	10	2
informatica bouw	1	—	—	—	—	1	—
isolatietechnieken	18	—	—	—	—	9	5
wegenbouw	2	1	—	—	—	2	—
onbepaalde keuze	9	—	—	20	—	2	5
3. Energiebeheer							
brandertechnieken	23	10	1	—	8	9	—
4. Metaal							
verspanning	67	13	1	—	2	11	27
CNC	20	9	—	—	25	6	5
bankwerkers	12	1	—	—	—	2	3
onderhoudsmech.	76	5	1	—	1	25	31
lassers	493	41	59	57	5	126	125
buizenfitters	35	4	1	—	—	9	7
uitvoeringsteke- naar	42	1	—	—	—	22	14
CAD/CAM	23	16	1	—	21	7	4
planlezen	—	—	—	—	9	—	—
5. Elektriciteit							
residentieel install.	121	18	4	—		45	34
industr. install.	79	6	1	—	—	29	37
elektriciteit bouw	21	—	—	—	—	7	8
onbepaalde keuze	17	1	—	—	—	9	6
6. Automatisatie							
automatisatie vermogenstech.							
PLS	172	39	21	15	80	26	55
robotica							
microprocessoren							

Keuze beroeps- opleiding	Totaal aantal aan- vragen voor BO	BO bezig			BO afgewerkt	Werkloos: wachtend op BO	Nog wer- kend in KS BO
		RVA	soc. prom.	Ond.			
7. Transport							
automechaniciën	223	6	41	—	—	77	63
carrosserie	96	15	17	—	—	26	34
mec. vrachtwagens	72	1	—	—	—	32	15
busbestuurder	111	1	—	—	—	55	27
vrachtwagenbe- stuurder	300	11	—	—	—	119	86
ADR	25	—	—	—	—	15	7
8. Horeca							
keuken- en zaal- personeel	28	2	—	—	—	10	6
9. grafische tech- nieken	16	1	—	—	—	6	4
10. Textiel							
mec. hersteller stikmachines	20	4	—	—	—	4	8
11. Schakelpro- jecten	102	130	1	—	182	53	18
12. Tertiaire sector							
algemeen bediende	96	15	—	—	2	19	45
boekhouding	8	—	—	—	—	2	5
douanedeclarant	9	—	—	—	1	4	2
toeristisch as- sistent	7	1	—	—	—	2	5
talen	17	8	—	—	4	3	6
Ned. voor anders- taligen	12	—	—	—	—	8	1
soc. weg.-bedr. adm.	3	3	—	—	—	—	2
ondernemingsbe- leid	1	—	—	—	1	—	—
techn. comm. afgevaard.	5	—	—	—	1	—	4
informatica — burotica	10	8	1	—	2	1	5
ABC van de com- puter	34	3	—	—	45	6	17
onbepaalde keuze	4	—	—	—	—	2	—
13. Onbepaald	22	—	—	—	—	12	8
	3.779	615	155	92	571	1.236	1.076

BIJLAGE 8

Evolutie activiteiten middenstandsopleiding

1. Basisopleiding (aantal cursisten)

	Leertijd		Ondernemersopleiding		
	Algemene kennis	Beroeps-kennis	Bedrijfs-beheer	Beroeps-kennis	Taal
1980-1981	11.392	11.077	8.782	10.321	5.174
1981-1982	11.354	11.105	8.873	10.952	5.475
1982-1983	10.582	10.647	8.853	10.986	5.032
1983-1984	10.381	10.321	9.656	11.562	4.062
1984-1985	11.844	11.328	10.267	12.670	4.823
1985-1986	12.057	11.825	11.186	13.605	4.484
1986-1987	11.853	12.011	12.238	14.206	4.700
1987-1988	11.845	11.460	11.811	14.176	

II. Vervolmaking

Jaar	Lezingen (zittingen)	Studiedagen Seminars (zittingen)	Bijscholing (Uren)
1980	519	4.961	6.282
1981	563	5.973	7.219
1982	426	5.988	7.494
1983	453	6.703	9.674
1984	494	6.817	10.543
1985	427	7.276	10.364
1986	350	8.250	11.350
1987	224	1.257	

BIJLAGE 9

Overheidstussenkomst voor middenstandsopleiding

(in miljoen frank)

	Titel 1	Titel II	Totaal	Index (tot. kredieten) 1980 = 100
1980	601,5	—	601,5	100
1981	645,7	—	645,7	107,3
1982	739,7	—	739,7	122,9
1983	766,6	—	766,6	127,4
1984	805,6	19,0	824,6	137,0
1985	881,0	19,5	900,5	149,7
1986	925,5	21,7	947,2	157,4
1987	983,3	111,7	1.095,0	182,0
1988 (ontwerp)	1.013,6	83,0	1.096,6	182,3

BIJLAGE 10

Titel IV — Sectie 35 — art. 66.05.02

Fonds voor de beroepsscholing in de landbouw en de
sociaal-economische voorlichting

— Saldo op 1 januari 1988 vermeld in de ontwerp-begroting 1988 :
-175.690514 frank, afgerond 175,7 miljoen frank.

— Saldo op 30 april 1988 : -157.718514 frank.

— De afwijking ten belope van 17.972.000 frank is te verklaren
door een rechtzetting van een foutieve aanrekening in 1981 op art.
66.05, afdeling 41, Titel IV van de begroting van het Vlaamse Ge-
west.

— Een bedrag van 6.160.000 frank werd in 1981 eveneens verkeerd
aangerekend op art. 66.05 van de begroting van het Waalse Gewest.
De terugbetaling ten voordele van het Fonds voor de beroepsscholing
in de landbouw werd gevraagd aan het Waalse Gewest.

— Artikel 54 van het ontwerp van begrotingsdecreet 1988 machtigt
de Schatkist om voorschotten toe te kennen wanneer de verrichtin-
gen van het Fonds voor de beroepsscholing in de landbouw een
debettoestand van de rekening veroorzaken.

Deze bepaling laat toe ons de nog niet in betaling gestelde activi-
teiten van de werkjaren 1985-1986, 1986-1987 en 1987-1988 te hono-
reren.

BIJLAGE 11

Besluit van de Vlaamse Executieve
houdende oprichting en organisatie
van de subregionale tewerkstellingscomités

DE VLAAMSE EXECUTIEVE.

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming
der instellingen, inzonderheid op de artikelen 4, 16° en 6, § 1, IX,
1°, 2° en § 4, 3° ;

Gelet op de wet van 25 april 1963 betreffende het beheer van de
instellingen van openbaar nut voor sociale zekerheid en sociale voor-
zorg, inzonderheid op artikelen 7 en 15 ;

Gelet op het decreet van 20 maart 1984 houdende oprichting van
de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling, gewijzigd bij decreet
van 30 mei 1985, inzonderheid op de artikelen 9 en 16 ;

Gelet op het decreet van 20 maart 1984 houdende uitbreiding van
de bevoegdheden van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling,
gewijzigd bij decreet van 30 mei 1985 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Executieve van 31 mei 1985
houdende samenstelling van het Beheerscomité van de Vlaamse
Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, gewijzigd bij
het besluit van de Vlaamse Executieve van 4 juni 1986 ;

Gelet op het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende
de arbeidsvoorziening en de werkloosheid, inzonderheid de artikelen
20, tweede lid, zoals ingevoegd bij het koninklijk besluit van 7 april
1975 ; artikel 30bis tot undecies zoals ingevoegd bij koninklijk besluit
van 7 april 1975 en gewijzigd bij koninklijk besluit van 6 oktober
1978 ;

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12
januari 1973, inzonderheid op artikel 3 § 1, gewijzigd bij de gewone
wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ;

Gelet op de dringende noodzakelijkheid ;

Overwegende dat het noodzakelijk is ten spoedigste de opdrachten
te vervullen van de organen die de vertegenwoordigers van werkge-
vers en werknemers op subregionaal niveau bij het werkgelegen-
heidsbeleid betrekken en de mandaten van zijn leden te kunnen

BESLUIT :**HOOFDSTUK 1 : ALGEMENE BEPALINGEN**

Artikel 1 : Bij elke subregionale tewerkstellingsdienst, hierna STD genoemd, wordt een subregionaal tewerkstellingscomité, hierna STC genoemd, opgericht waarvan het territoriale bevoegdheidsgebied samenvalt met het ambtsgebied van de betrokken subregionale tewerkstellingsdienst.

De Gemeenschapsminister bevoegd voor de tewerkstelling kan na advies van het Beheerscomité, afwijken van deze regel.

Het Beheerscomité neemt, mits goedkeuring van de Gemeenschapsminister bevoegd voor de tewerkstelling, de nodige schikkingen om de werking van de STC's mogelijk te maken.

HOOFDSTUK II : OPDRACHTEN

Art. 2 § 1. De STC's beschikken over een autonome studie-, advies- en aanbevelingsbevoegdheid inzake tewerkstelling en beroepsopleiding binnen hun ambtsgebied.

§ 2. De STC's hebben ondermeer als taak :

1. de samenwerking tussen werkgevers en werknemers inzake de tewerkstelling op subregionaal vlak tot stand te brengen en te bevorderen ;

2. het overleg tussen werkgevers, werknemers, onderwijs en beroepsopleiding op subregionaal vlak tot stand te brengen en te bevorderen ;

3. de samenwerking tussen industrie, onderwijs en onderzoek in het kader van het expansie- en reconversiebeleid tot stand te brengen en te bevorderen.

Art. 3. § 1. De STC's behandelen elke materie die hen door het Beheerscomité wordt voorgelegd.

§ 2. De STC's worden er ondermeer mee belast :

1. in overdracht van het Beheerscomité informatie te verstrekken over de tewerkstellingsproblematiek en initiatieven voor te bereiden, te promoveren en te organiseren die de werking van de STD aanvullen ;

2. advies te verstrekken over aangelegenheden die de tewerkstelling -en de beroepsopleiding betreffen en die hen op vraag van de bevoegde Gemeenschapsminister door het Beheerscomité worden voorgelegd ;

3. advies te verstrekken over de aangelegenheden die hen door het Beheerscomité worden voorgelegd ;

4. te waken over een onpartijdige behandeling van de werkzoekenden bij de arbeidsbemiddeling en van de cursisten in beroepsopleiding ;

5. een bindend advies te verstrekken over de toelating tot tewerkstelling van werklozen, hun aantal en de duur van tewerkstelling overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Executieve van 2 maart 1983 betreffende de plaatsing van werklozen door het Gewest, de ondergeschikte besturen en van de natuurlijke personen en rechtspersonen ;

6. de beslissingsbevoegdheid uit te oefenen ten aanzien van de materies bepaald in art. 6, § 1, IX, 2°, b, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, die de bevoegde Gemeenschapsminister aan de STC's overdraagt ;

7. te beslissen over de aanvragen om een opleiding in een onderneming te organiseren.

Art. 4. De STC's kunnen in opdracht van het Beheerscomité of op eigen initiatief gezamenlijk materies behandelen die op het territoriale ambtsgebied van verscheidene STC's betrekking hebben.

Art. 5. De adviezen en aanbevelingen van de STC's die betrekking hebben op de dienst worden gericht aan het Beheerscomité.

De beslissingen en studies van de STC's worden ter kennis gesteld van het Beheerscomité.

Het Beheerscomité stelt de bevoegde Gemeenschapsministers in kennis van de beslissingen, studies, adviezen en aanbevelingen van de STC's.

Art. 6, § 1. De STC's kunnen ter uitvoering van hun taken beschikken over :

1. de statistische informatie van de geïnformatiseerde openbare arbeidsbemiddelingsdiensten ;

2. de resultaten van de berekening van de regionale indicator opgesteld door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ;

3. de verslagen over de werking van de STD die zij in het kader van hun werkzaamheden nodig achten.

§ 2. Het Secretariaat van ieder STC wordt waargenomen door een ambtenaar van de STD die, in overleg met de Voorzitter van het STC, door het Beheerscomité wordt ter beschikking gesteld en de opdrachten uitvoert die de Voorzitter van het STC hem opdraagt.

§ 3. Het STC kan eveneens beschikken over andere middelen en personeelsleden die door het Beheerscomité ter beschikking worden gesteld en door de Directeur van de STD in overleg met de Voorzitter van het STC, worden belast met de voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden van het STC.

Art. 7. De werkingskosten van de STC's worden aangerekend op het krediet dat daartoe jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het Beheerscomité stelt daartoe jaarlijks, na raadpleging van de STC's en rekening houdend met de door de Gemeenschapsminister bevoegd voor de Tewerkstelling verstrekte richtlijnen, een begroting op met vermelding van het bedrag waarover elk STC binnen dit krediet kan beschikken.

HOOFDSTUK III : SAMENSTELLING

Art. 8. § 1. Elk STC is samengesteld uit :

- a) een Voorzitter ;
- b) zes vertegenwoordigers en een gelijk aantal plaatsvervangers van de werkgeversorganisaties die in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen zitting hebben ;
- c) zes vertegenwoordigers en een gelijk aantal plaatsvervangers, van de werknemersorganisaties die in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen zitting hebben ;
- d) één vertegenwoordiger van de Gemeenschapsminister bevoegd voor de Tewerkstelling ;
- e) één vertegenwoordiger van de Gemeenschapsminister bevoegd voor de beroepsopleiding ;
- f) één vertegenwoordiger van de Gemeenschapsminister bevoegd voor het onderwijs ;
- g) de Directeur en de door het Beheerscomité aangeduide ambtenaren van de STD uit het ambtsgebied van het STC.

§ 2. De werkgevers- en werknemersorganisaties wijzen elk in hun afvaardiging een ondervoorzitter van het STC aan. Indien daarover binnen elk van deze afvaardigingen geen eenstemmigheid wordt bereikt, worden de ondervoorzitters door de Gemeenschapsminister bevoegd voor de Tewerkstelling aangeduid.

Art. 9. De Gemeenschapsminister bevoegd voor de Tewerkstelling benoemt de effectieve en plaatsvervangende leden van de werkgevers- en werknemersorganisaties, die daartoe een dubbele lijst van kandidaten voordragen.

Het aantal mandaten van elke werknemersorganisatie in elk STC wordt bepaald op grond van het totaal aantal stemmen behaald tijdens de meest recente verkiezingen van de Comités voor Veiligheid en Gezondheid. Hierbij wordt geen rekening gehouden met het stemmenaantal behaald in het onderwijs. De berekening van het aantal mandaten per werknemersorganisatie gebeurt volgens de techniek van de evenredige vertegenwoordiging.

Art. 10. De Voorzitter van het STC wordt door de Gemeenschapsminister bevoegd voor de Tewerkstelling benoemd, op de voordracht van de leden van het STC indien deze voordracht éénparig gebeurt.

Indien geen éénparigheid wordt bereikt, wordt de Voorzitter ambtshalve door de Gemeenschapsminister bevoegd voor de Tewerkstelling benoemd.

Indien de Voorzitter wordt gekozen uit de werkgevers- of werknemersafvaardiging, wordt hij in deze afvaardiging vervangen.

Art. 11. De duur van de mandaten is vastgesteld op vier jaar. Deze mandaten kunnen worden vernieuwd.

HOOFDSTUK IV : WERKING

Art. 12. § 1. Alleen de effectieve leden van de werkgevers- en werknemersafvaardiging en hun plaatsvervangers, wanneer zij zitting hebben, zijn stemgerechtigd.

Elk effectief lid kan door één van de plaatsvervangers van dezelfde organisatie worden vervangen.

De Voorzitter of de plaatsvervangende voorzitter wanneer hij de vergadering voorziet, is niet stemgerechtigd.

§ 2. Onverminderd de bepalingen van artikel 19, wonen de vertegenwoordigers van de Gemeenschapsminister bevoegd voor de Tewerkstelling, voor de beroepsopleiding en voor het Onderwijs de vergadering bij met raadgevende stem.

Art. 13. § 1. De beslissingen van het STC worden met gewone meerderheid genomen.

§ 2. De STC's kunnen alleen geldig beraadslagen wanneer de helft van de effectieve of plaatsvervangende leden van de werknemersorganisatie en de helft van de effectieve of plaatsvervangende leden van de werkgeversorganisatie aanwezig zijn. Indien tijdens twee achtereenvolgende vergaderingen aan deze voorwaarde niet is voldaan, kan het STC over de agendapunten van deze vergaderingen geldig beslissen ongeacht het aantal aanwezige leden.

Art. 14. De STC's stellen een reglement van orde op volgens de richtlijnen verstrekt door het Beheerscomité. Het wordt door het Beheerscomité goedgekeurd. Indien het reglement met éénparigheid van stemmen door het STC wordt aangenomen, wordt het door het Beheerscomité bekrachtigd.

Art. 15. § 1. De STC's kunnen tijdelijke en permanente werkgroepen en subcomités oprichten volgens de wijze bepaald in hun reglement van orde. Zij kunnen aan deze werkgroepen en comités, met eenparigheid van stemmen, duidelijk omschreven bevoegdheden delegeren.

§ 2. De STC's kunnen eveneens beroep doen op de medewerking van deskundigen wier medewerking zij nodig achten voor de uitvoering van hun opdrachten.

Art. 16. In elk STC wordt een permanente werkgroep opgericht belast met het overleg op subregionaal vlak inzake onderwijs en vorming gericht op arbeid en tewerkstelling.

Deze permanente werkgroep wordt voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Gemeenschapsminister bevoegd voor de beroepsopleiding.

Het Beheerscomité bepaalt, mits goedkeuring van de Gemeenschapsminister bevoegd voor de beroepsopleiding, de samenstelling en de taakomschrijving van de werkgroep.

Art. 17. In de STC's in wier ambtsgebied een door de EG erkende ontwikkelingszone is gelegen, wordt een vaste werkgroep opgericht belast met de samenwerking tussen industrie, onderwijs en onderzoek met het oog op de bevordering van de tewerkstelling ;

In andere STC's kan het Beheerscomité een vaste werkgroep met dezelfde taak oprichten.

Art. 18. Het STC kan in zijn ambtsgebied elk overleg organiseren dat het in functie van zijn opdracht nodig acht.

Met de gemeenten moet het STC dit overleg tenminste éénmaal per jaar organiseren.

Art. 19. § 1. In de gevallen waar het STC beslissingsbevoegdheid heeft tot het geven van een bindend advies kunnen de Gemeenschapsminister respectievelijk bevoegd voor de Tewerkstelling en voor de beroepsopleiding of hun vertegenwoordigers, elk in hun domein, verzet aantekenen tegen de genomen beslissing.

Het verzet dient te gebeuren binnen de drie werkdagen te rekenen vanaf de dag volgend op deze waarop het bindend advies werd uitgebracht of de beslissing genomen of volgend op de dag waarop de Gemeenschapsministers of hun vertegenwoordigers er kennis van hebben gekregen.

Het verzet schorst de beslissing voor een termijn van twintig werkdagen. De betrokken Gemeenschapsminister neemt binnen deze termijn een definitieve beslissing. Bij ontstentenis van een andersluidende beslissing binnen die termijn heeft het bindend advies of de beslissing van het STC uitwerking.

§ 2. De Directeur van de STD kan tegen beslissingen die een weerslag hebben op de werking van de dienst beroep aantekenen bij het Beheerscomité binnen de drie werkdagen te rekenen vanaf de dag volgend op deze waarop de beslissing werd genomen of volgend op de dag waarop hij er kennis van heeft gekregen.

Het beroep wordt ingediend bij de Administrateur-generaal die het voorlegt aan het Beheerscomité.

Het beroep schorst de beslissing voor een termijn van twintig werkdagen. Het Beheerscomité neemt binnen deze termijn een beslissing. De Administrateur-generaal kan deze termijn verlengen tot de dag volgend op de eerste vergadering van het Beheerscomité na het verstrijken van de eerste termijn. Bij ontstentenis van een andersluidende beslissing binnen deze termijnen, heeft de beslissing van het STC uitwerking.

Art. 20. De STC's leggen jaarlijk aan het Beheerscomité een omstandig verslag voor over hun werkzaamheden.

Het verslag behelst eveneens een overzicht van de arbeidsmarktsituatie in hun ambtsgebied, op grond ondermeer van de regionale indicator ter beschikking gesteld door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Het Beheerscomité maakt deze verslagen, samen met een evaluatie, over aan de Gemeenschapsministers bevoegd voor de Tewerkstelling, voor de beroepsopleiding, en voor het Onderwijs.

HOOFDSTUK V : SLOTBEPALING

Art. 21. Het besluit van de Vlaamse Executieve van 11 januari 1984 houdende oprichting en organisatie van de subregionale tewerkstellingscomités, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Executieve van 12 juni 1985, wordt opgeheven.

Brussel,

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve,

G. GEENS

***De Gemeenschapsminister van Tewerkstelling,
Vorming en Openbaar Ambt,***

T. KELCHTERMANS

***De Gemeenschapsminister van Onderwijs
en Brusselse Aangelegenheden,***

H. WECKX

BIJLAGE XII

Trimestrieel overzicht van
het aantal niet-voldane werkaanbiedingen in 1987
(indeling per beroepsgroep)

Overzicht einde 1ste trimester 1987
van het aantal niet-voldane werkaanbiedingen,
ingedeeld per beroepsgroep

* totaal aantal ontvangen werkaanbiedingen minus stages,
Horeca, BTK, DAC, TWW en Haven

1. Arbeiders

	NEC * Stages Andere Totaal			
	lopend	lopend	lopend	lopend
Landbouwer	59	1	9	69
Mijn- en groeewerker	6	0	0	6
Vervoer en telecommunicatie	195	622	41	858
Spinner, wever, breier	81	7	0	88
Kleermaker	252	17	6	275
Lederbewerker	35	0	0	35
Bediener metaaloven	5	8	0	13
Precisiemecanici	18	1	0	19
Diamantbewerker	13	0	0	13
Loodgieter, lasser , mecanici	735	136	47	918
Elektrici	203	67	11	281
Timmerman	185	8	7	200
Schilder, behanger	106	2	4	112
Metselaar	396	13	14	423
Drukker, letterzetter	110	15	0	125
Ovenbediener, glasverwerker	8	7	0	15
Molenaar, bakker, brouwer	124	15	0	139
Arbeider scheikunde	36	19	0	55
Tabakbewerker	0	3	0	3
Andere ambachten	56	6	3	65
Inpakker	51	24	0	75
Machinist	38	6	0	44
Havenarbeider, warenbehandelaar	151	32	1	184
Handlanger	130	38	203	371
Bewaker	109	1	7	117
Huispersoneel	142	6	58	206
Kelner	117	1	14	132
Andere in de diensten	196	18	221	435
Totaal	3557	1073	646	5276

2. Bedienden

	NEC * Stages Andere Totaal			
	lopend	lopend	lopend	lopend
Architect, meetkundige	4	2	2	8
Ingenieur	208	29	1	238
Scheikundige	8	2	0	10
Veearts, bioloog	11	0	6	17
Geneesheer	7	0	0	7
Paramedicus, verpleger	150	33	337	520
Leraar HSO	23	4	48	75
Leraar LSO	37	3	79	119
Onderwijzer	19	1	20	40
Kleuterleidster	13	0	28	41
Andere onderwijs	10	0	2	12
Rechtsgeleerde	11	7	3	21
Artiest, schrijver	30	2	4	36
Tekenaar	65	10	4	79
Technicus	461	117	18	596
Boekhouder	108	21	1	130
Maatschappelijk assistent	12	1	54	67
Bibliothecaris, archivaris	3	1	4	8
Economist, statisticus	33	5	4	42
Opvoeder	27	2	48	77
Informaticus	91	21	3	115
Andere hogere bedienden	12	4	11	27
Directeur, kaderlid	54	4	11	69
Direktiesecretaris	29	6	2	37
Hulpboekhouder	66	17	2	85
Steno-daktylograaf	83	37	34	154
Operateur bureaumachines	49	9	5	63
Andere bureaubedienden	375	2974	943	4292
Verzekeringsagent	130	0	0	130
Handelsreiziger	239	8	0	247
Verkoper	313	19	3	335
Totaal	2681	3339	1677	7697

Overzicht einde 2de trimester 1987 van
het aantal niet-voldane werkaanbiedingen,
ingedeeld per beroepsgroep

* totaal aantal ontvangen werkaanbiedingen
minus stages, Horeca, BTK, DAC, TWW en Haven

1. Arbeiders

	NEC * Stages Andere Totaal			
	lopend	lopend	lopend	lopend
Landbouwer	58	2	13	73
Mijn- en groevarbeider	10	6	1	17
Vervoer en telecommunicatie	245	266	1015	1526
Spinner, wever, breier	88	28	2	118
Kleermaker	211	18	13	242
Lederbewerker	19	0	0	19
Bediener metaaloven	22	39	0	61
Precisiemecanicien	16	0	0	16
Diamantbewerker	16	0	0	16
Loodgieter, lasser , mecanicien	803	217	45	1065
Elektricien	221	49	14	284
Timmerman	236	14	9	259
Schilder, behanger	78	3	5	86
Metselaar	399	37	12	448
Drukker, letterzetter	90	11	1	102
Ovenbediener, glasverwerker	5	5	0	10
Molenaar, bakker, brouwer	142	12	0	154
Arbeider scheikunde	103	9	0	112
Tabakbewerker	1	3	0	4
Andere ambachten	55	5	6	66
Inpakker	37	31	0	68
Machinist	51	2	0	53
Havenarbeider, warenbehandelaar	177	30	1	208
Handlanger	149	46	287	482
Bewaker	500	6	6	512
Huispersoneel	142	20	64	226
Kelner	118	0	16	134
Andere in de diensten	391	19	242	652
Totaal	4383	878	1752	7013

2. Bedienden

	NEC * Stages Andere Totaal			
	lopend	lopend	lopend	lopend
Architect, meetkundige	2	0	1	3
Ingenieur	204	23	8	235
Scheikunde	4	0	1	5
Veearts, bioloog	8	0	16	24
Geneesheer	6	0	1	7
Paramedicus, verpleger	250	44	453	747
Leraar HSO	24	0	59	83
Leraar LSO	37	0	65	102
Onderwijzer	1	0	39	40
Kleuterleidster	1	0	21	22
Andere onderwijs	4	0	5	9
Rechtsgeleerde	11	2	7	20
Artiest, schrijver	24	3	4	31
Tekenaar	74	14	8	96
Technicus	440	163	40	643
Boekhouder	79	12	4	95
Maatschappelijk assistent	12	1	71	84
Bibliothecaris, archivaris	1	0	3	4
Economist , Statisticus	33	4	4	41
Opvoeder	24	1	79	104
Informaticus	66	19	7	92'
Andere hogere bedienden	8	1	32	41
Directeur, kaderlid	41	2	12	55
Direktiesecretaris	24	3	3	30
Hulpboekhouder	36	5	8	49
Steno-dactylograaf	94	32	35	161
Operateur bureaumachines	29	8	1	38
Andere bureaubedienden	360	2961	1438	4759
Verzekeringsagent	97	2	0	99
Handelsreiziger	326	2	0	328
Verkoper	299	9	2	310
Totaal	2619	3311	2427	8357

Overzicht einde 3de trimester 1987
van het aantal niet-voldane werkaanbiedingen,
ingedeeld per beroepsgroep

* totaal aantal ontvangen werkaanbiedingen
minus stages, Horeca, BTK, DAC, TWW en Haven

1. Arbeiders

	NEC	* Stages	Andere	Totaal
	lopend	lopend	lopend	lopend
Landbouwer	77	3	12	92
Mijn- en groevarbeider	12	2	1	15
Vervoer en telecommunicatie	242	206	868	1316
Spinner, wever, breier	125	7	3	135
Kleermaker	226	18	11	255
Lederbewerker	12	4	0	16
Bediener metaaloven	13	19	0	32
Precisiemecanicien	19	0	0	19
Diamantbewerker	29	0	0	29
Loodgieter, lasser , mecanicien	1119	210	46	1375
Elektricien	286	55	14	355
Timmerman	317	17	2	336
Schilder, behanger	145	4	4	153
Metselaar	475	22	21	518
Drukker, letterzetter	110	11	3	124
Ovenbediener, glasverwerker	14	19	0	33
Molenaar, bakker, brouwer	174	6	0	180
Arbeider scheikunde	117	10	0	127
Tabakbewerker	4	14	0	18
Andere ambachten	63	3	1	67
Inpakker	74	20	0	94
Machinist	61	4	0	65
Havenarbeider, warenbehandelaar	152	39	2	193
Handlanger	193	33	237	463
Bewaker	94	6	29	129
Huispersoneel	219	14	68	301
Kelner	127	3	4	134
Andere in de diensten	353	37	254	644
Totaal	4852	786	1580	7218

2. Bedienden

	NEC * Stages				Totaal
	lopend	lopend	lopend	lopend	
Architect, meetkundige	3	1	4	8	
Ingenieur	207	23	9	239	
Scheikundige	5	0	0	5	
Veearts, bioloog	12	2	7	21	
Geneesheer	9	0	0	9	
paramedicus, verpleger	174	94	501	769	
Leraar HSO	100	4	200	304	
Leraar LSO	64	10	239	313	
Onderwijzer	4	16	261	281	
Kleuterleidster	0	6	182	188	
Andere onderwijs	5	0	5	10	
Rechtsgeleerde	10	2	2	14	
Artiest, schrijver	21	0	12	33	
Tekenaar	87	18	4	109	
Technicus	429	161	35	625	
Boekhouder	95	20	0	115	
Maatschappelijk assistent	11	1	210	222	
Bibliothecaris, archivaris	3	0	2	5	
Economist, statisticus	29	5	3	37	
Opvoeder	22	1	67	90	
Informaticus	96	32	8	136	
Andere hogere bedienden	9	0	38	47	
Directeur, kaderlid	42	3	14	59	
Direktiesecretaris	25	1	0	26	
Hulpboekhouder	49	6	8	63	
Steno-dactylograaf	75	31	48	154	
Operateur bureaumachines	18	8	5	31	
Andere bureaubedienden	525	2898	1765	5188	
Verzekeringsagent	88	2	0	90	
Handelsreiziger	335	4	0	339	
Verkoper	374	21	3	398	
Totaal	2926	3370	3632	9928	

Overzicht einde 4de trimester 1987
van het aantal niet-voldane werkaanbiedingen,
ingedeeld per beroepsgroep

* totaal aantal ontvangen werkaanbiedingen
minus stages, Horeca, BTK, DAC, TWW en Haven

1. Arbeiders

	NEC	* Stages	Andere	Totaal
	lopend	lopend	lopend	lopend
Landbouwer	47	3	13	63
Mijn- en groevarbeider	11	0	0	11
Vervoer en telecommunicatie	175	536	285	996
Spinner, wever, breier	146	13	0	159
Kleermaker	230	8	10	248
Lederbewerker	20	0	3	23
Bediener metaaloven	7	25	0	32
Precisiemecanicien	17	0	0	17
Diamantbewerker	19	0	0	19
Loodgieter, lasser, mecanicien	901	158	12	1071
Elektricien	274	72	13	359
Timmerman	212	16	8	236
Schilder, behanger	75	5	6	86
Metselaar	227	23	22	272
Drukker, letterzetter	98	7	1	106
Ovenbediener, glasverwerker	7	19	0	26
Molenaar, bakker, brouwer	108	5	0	113
Arbeider scheikunde	37	2	1	40
Tabakbewerker	1	10	0	11
Andere ambachten	50	5	1	56
Inpakker	40	11	0	51
Machinist	37	1	0	38
Havenarbeider, warenbehandelaar	260	11	2	273
Handlanger	159	24	147	330
Bewaker	69	7	15	91
Huispersoneel	144	24	38	206
Kelner	71	3	2	76
Andere in de diensten	276	22	206	504
Totaal	3718	1010	785	5513

2. Bedienden

	NEC * Stages Andere Totaal			
	lopend	lopend	lopend	lopend
Architect, meetkundige	2	0	4	6
Ingenieur	195	17	11	223
Scheikundige	5	1	0	6
Veearts, bioloog	11	0	9	20
Geneesheer	4	0	1	5
Paramedicus, verpleger	189	33	395	617
Leraar HSO	41	3	88	132
Leraar LSO	35	10	122	167
Onderwijzer	13	6	61	80
Kleuterleidster	2	0	34	36
Andere onderwijs	6	0	7	13
Rechtsgeleerde	10	2	3	15
Artiest, schrijver	23	1	9	33
Tekenaar	65	10	3	78
Technicus	334	86	39	459
Boekhouder	102	16	3	121
Maatschappelijk assistent	15	2	140	157
Bibliothecaris, archivaris	2	0	1	3
Economist , statisticus	35	1	2	38
Opvoeder	17	1	54	72
Informaticus	76	17	7	100
Andere hogere bedienden	9	1	36	46
Directeur, kaderlid	47	2	38	87
Direktiesecretaris	23	0	5	28
Hulpboekhouder	61	10	3	74
Steno-dactylograaf	80	27	55	162
Operateur bureaumachines	16	7	4	27
Andere bureaubedienden	404	2871	1063	4338
Verzekeringsagent	89	2	0	91
Handelsreiziger	299	4	0	303
Verkoper	241	9	2	252
Totaal	2451	3139	2199	7789

**A.S. Verslag namens de Commissie voor Sport en Toerisme
uitgebracht door de heer P. Vandermeulen**

De Commissie voor Sport en Toerisme heeft op haar vergaderingen van 30 maart en 25 april jl. de haar toegewezen artikelen en secties van het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988 besproken en goedgekeurd.

**A. TOEGEWEZEN ARTIKEL EN SECTIES
INZAKE TOERISME**

De Voorzitter en de Commissaris-Generaal van het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme (VCGT) hebben de besprekingen bijgewoond en hebben op sommige vragen de nodige technische informatie gegeven.

1. Toelichting van de Gemeenschapsminister

De door de Minister goedgekeurde begroting van het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme voorziet in een uitgave van 645.200.000 fr. Vergeleken met 1987 is dit een stijging van 29,5 miljoen frank.

Deze stijging werd mogelijk gemaakt

1° door het invoeren van een reservefonds zonder bijkomende bestemming waarbij de niet-gebruikte kredieten inzake personeel voor het jaar 1987 aangewend kunnen worden in het jaar 1988.

2° dankzij de verhoogde eigen inkomsten van de parastatale instelling.

De volledige operationalisering van het VCGT zal in 1988 de volwaardige toeristische werking van de instelling ten goede komen.

Het Vlaams-Commissariaat-generaal voor Toerisme voorziet inzake promotie 1988 een bedrag van 174.194.794 fr. Dit is vergeleken met de initiële begroting 1987 een stijging van 18,6 miljoen fr. Vergeleken met de begroting 1986 is het een stijging van 36,9 miljoen fr.

De Gemeenschapsminister licht de nieuwe initiatieven inzake promotie kort toe :

- het budget van de campagne 1988 in Duitsland, de grootste potentiële toeristische groeimarkt voor Vlaanderen, werd verviervoudigd. Momenteel wordt er een belangrijke reclamecampagne langs de wegen gevoerd.

- het VCGT doet vanaf heden ook bijzondere inspanningen om het binnenlands toerisme, vooral wat de korte vakanties betreft, te bevorderen.

Momenteel wordt een reclamecampagne op de BRT en RTB-televisie en in de belangrijkste Vlaamse kranten gevoerd voor 191 bestemmingen in Vlaanderen. Dit initiatief zal het volgend jaar verder gezet worden.

- op vraag van de Minister besliste de Raad van Bestuur vorige zomer een aantal initiatieven te nemen inzaken congresstoerisme. Dit jaar wordt er gewerkt aan een aangepaste wervingsbrochure en binnenkort wordt er een afgevaardigde aangesteld die zich op de buitenlandse markten uitsluitend zal bezighouden met het verkopen van congresmogelijkheden.

– inzake joint-promotion (samenwerking met privé-bedrijven) wordt de samenwerking met American-Express, Avis, Sabena en OPT in de Verenigde Staten voortgezet en start er een nieuwe campagne in samenwerking met Alitalia in Italië.

– in mei gaat de elektronische toeristische informatiekraant van start, waardoor elk toeristisch kantoor, bedrijf over de meest actuele toeristische evenementen kan worden ingelicht.

Promotie is één zaak, een aangepaste toeristische infrastructuur is minstens even belangrijk, aldus de Gemeenschapsminister.

In 1988 zal de operationalisering van het VCGT ook zijn effect hebben op de rechtstreekse en onrechtstreekse investeringen inzake toerisme vanwege het VCGT.

Als belangrijkste initiatief 1988 wordt het optrekken van de moderniseringspremie voor logiesverstrekkende bedrijven vermeld. De premie bedraagt 30 % van het investeringsbedrag met een maximum van 2.000.000 fr. en zal om de vijf jaar hernieuwbaar zijn. Vooral in de kuststreek zou dit moeten leiden tot de aanpassing van de hotels aan betere kwaliteitsbehoeften.

Nu de operationalisering van het VCGT een feit is, wordt met deze begroting concreet werk gemaakt van een nieuwe toeristische politiek van de Vlaamse Regering.

Begroting Toerisme 1988 – sectie 96

De belangrijkste doelstelling die de Vlaamse Regering tijdens de vorige legislatuur stelde was het operationeel maken van het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme. Deze doelstelling werd niet alleen gerealiseerd maar tevens werd aan alle decreten die door de Vlaamse Raad werden goedgekeurd, uitvoering gegeven.

Hierbij volgt een overzicht van de genomen initiatieven :

1° Het operationeel maken van het VCGT.

Initiatieven 1986

– Herbenoeming leden vertegenwoordigers van de Vlaamse Executieve in de Raad van Bestuur (BVE 19.3.1986)

– Opstarten eigen comptabiliteit

– Goedkeuring van een inwendig reglement van beheer en van procedure (BVE 10.9.1986)

– Verhuizing van de zetel te Brussel-Hoofdstad (BVE 10.9.1986)

Initiatieven 1987

– Pensioenregeling voor het personeel van het VCGT (BVE 2.9.1987)

– Oprichting van een reservefonds zonder bijzondere bestemming (BVE 23.12.1987)

– Vaststelling van

– de personeelsformatie van het VCGT (BVE 21.10.1987)

– de hiërarchische indeling van het VCGT (BVE 21.10.1987)

– administratief statuut van het VCGT (BVE 21.10.1988)

- de bijzondere weddeschalen van de bijzondere graden van het VCGT (BVE 21.10.1987)

- Benoeming van 32 nieuwe personeelsleden bij het hoofdbestuur en 13 nieuwe personeelsleden bij de buitendienst Alden Biesen (MB 11.12.1988)

Het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme beschikt sedert 1 januari 1988 over een volwaardig uitgebouwde dienst van 60 personeelsleden op het hoofdbestuur en 16 personeelsleden op de buitendienst Alden Biesen.

2° Legistieke uitvoering van de decreten inzake toerisme

a) 1986

2.1. Decreet op de Vlaamse Adviesraad (5 maart 1985)

Dit decreet werd volledig operationeel gemaakt en de benoeming van de leden gebeurde op 9.11.1986.

b) 1987

2.2. Decreet op de logiesverstrekkende bedrijven (20 maart 1984)

2.2.1. Uitspraak Arbitragehof 26 juni 1986.

„Het toeristisch beleid werd volledig aan de Gemeenschappen overgedragen met inbegrip van de kwaliteit van het hotelwezen.”

2.2.2. Uitvoeringsbesluiten :

1° Besluit van de Vlaamse Executieve van 29 juli 1987 tot vaststelling van de voor logiesverstrekkende bedrijven geldende exploitatievoorwaarden en tot regeling van de toekenning van de voor die exploitatie vereiste vergunningen

Dit besluit voert een nieuwe en meer soepele **vergunnings**-procedure in en maakt de classificatie voor alle **logiesver**strekkende bedrijven verplicht.

2° Besluit van de Vlaamse Executieve van 27 januari 1988 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder premies kunnen worden toegekend voor het bouwen of moderniseren van logiesverstrekkende bedrijven.

Dit besluit voert een nieuwe premiereregeling in waarbij de premie 30 % van de kostprijs en maximaal 2.000.000 fr. bedraagt en om de vijf jaar kan hernieuwd worden.

3° Besluit van de Vlaamse Executieve van 27 januari 1988 tot vaststelling van de specifieke brandveiligheidsnormen

Hierbij voert de Vlaamse Executieve eenvormige specifieke brandveiligheidsnormen in voor alle logiesverstrekkende bedrijven in Vlaanderen.

2.3. Decreet houdende het statuut van de reisbureaus (21 maart 1985)

2.3.1. Uitspraak Arbitragehof 10 juni 1987, arrest nr. 36

Het Hof vernietigt de meest essentiële artikelen van het decreet nl. (art. 6, art. 7, 1° de voor de regelen betreffende het gebruik maken en de wijzen van opnieuw samenstellen en teruggeven van de borgtocht, alsmede... ” en artikel 8, 2° en 3°).

2.3.2. Ontwerp van decreet houdende de intrekking van het decreet van 21 maart 1985 houdende het statuut van de reisbureaus

Dit ontwerp van decreet werd door de Vlaamse Executieve op 23 december 1987 goedgekeurd en ter bespreking ingediend bij de Vlaamse Raad.

II. Bespreking

Vooreerst worden een aantal algemene problemen aangesneden.

Een lid houdt een pleidooi om na te denken over de toekomst van de toeristische sector. Een aantal evoluties in de nabije toekomst verplichten ons daartoe, **zals** de eenmaking van de Europese markt in 1992, de voltooiing van de **Kanaal-tunnel** e.d.m.

Het toerisme aan onze kust stagneert, volgens een studie van West-toerisme, sinds 1970. Nochtans is 70 % van het binnenlands toerisme aan de kust gelocaliseerd met een jaarlijkse omzet van 23 miljoen en een tewerkstelling van 25.000 arbeidsplaatsen. De oorzaken van deze stagnatie zijn, aldus het lid, ook te vinden in een verouderde infrastructuur en een onvoldoende promotie in het buitenland (Worden er b.v. wel voldoende inspanningen gedaan in de Bondsrepubliek en bestaan er terzake studies ?) en de versnippering van de inspanningen voor het toerisme, want een groot deel van de inspanningen richt zich thans op Limburg.

Het is niet onmogelijk dat het reeds zo belangrijke toeristische buurland Frankrijk door de bovengenoemde factoren nog meer het overwicht gaat krijgen. Daarom moet er binnen de Vlaamse Gemeenschap dringend nagedacht worden om een juiste toeristische strategie uit te dokteren die ons tot een toeristische Euro-regio van belang kan doen worden. Zijn daar reeds studies over verricht ?

Een ander lid sluit zich daarbij aan. Het bedrag dat voor promotie van ons toerisme wordt uitgetrokken (174 miljoen frank) is even hoog als dat voor de promotie van de gemeente Amsterdam. De overheid schiet hier, aldus het lid, duidelijk te kort. Wat de promotie betreft, moet men zich niet blind staren op de Duitse markt. Nederlandse en Franse vakantiegangers zijn eveneens goede klanten.

Een ander lid stelt dat de passus over het toerisme in de regeerverklaring dezelfde 10 lijnen omvat als in de vorige regeerverklaring.

De Gemeenschapsminister repliceert in het algemeen dat men beleidsmatig een betere coördinatie tussen verschillende instanties in de toeristische sector zal moeten bewerkstelligen. Het is een te gemakkelijke bewering, aldus de **Gemeenschapsminister**, te stellen dat de overheid te weinig doet. Als men het voorbeeld van Amsterdam aanhaalt, dan vraagt men zich best af wat de Nederlandse overheid b.v. ter zake spendeert.

Wat de passus in de regeerverklaring betreft, meent de Gemeenschapsminister dat niet de lengte van de verklaring belang heeft maar wel het gevoerde beleid en het is de intentie van deze regering het beleid in dezelfde zin verder te zetten. Het nieuwe in dit regeerakkoord is de doorlichting van de sociale sector.

Een lid haalt het voorbeeld aan van diverse instanties die zich met promotie van toerisme naar ons land bezighouden en die dan ook gelijktijdig verschillende campagnes houden. Deze campagnes zijn vaak niet erg geslaagd, aldus dit lid.

Een lid vraag aanvullend bij het punt promotie of een beknopte nota kan worden bezorgd over de aanpak van de promotiecampagnes. Deze nota wordt meteen aan de Commissieleden overhandigd (zie bijlage 1 bij dit verslag.).

De Gemeenschapsminister meent dat men niet moet verwachten dat de overheid alles moet doen ; die kan inderdaad vooral een belangrijke rol spelen in het realiseren van een betere coördinatie en samenwerking. Als dit op een inventieve en creatieve manier gebeurt en de overlappingen worden weggewerkt, kan het budgettaire tekort aan middelen op die manier enigszins worden gecompenseerd. Over de nieuwe situatie, van de markt die o.m. na 1992 ontstaat, zijn reeds marktstudies verricht, die ter beschikking van de leden staan.

De Voorzitter van het VCGT is het eens met de oproep van een lid om de juiste toeristische strategie te bepalen. In dat verband stipt hij aan dat de standing van het verblijftoerisme door geschikte en competitieve infrastructuur moet worden bewerkstelligd (verblijfsbedden). Hij wijst naar de buitenlandse initiatieven in Limburg waar 95 % bezetting wordt bereikt. Om internationaal te kunnen verkopen, moet de service polyvalent zijn.

In verband met de aan te boren markten, ligt de Duitse markt zeer goed. Dit wordt trouwens aangetoond door de marktstudie die door het VCGT werd uitgevoerd. Het Engelse marktaandeel gaat jaarlijks met 10 % achteruit, aldus de Voorzitter van het VCGT.

Een lid wijst nogmaals op de gans verschillende aanpak van de publiciteit en promotie in Nederland en Vlaanderen. Op de World Travel Market was onze stand bepaald amateuristisch, terwijl daarnaast onze Nederlandse burens uitpakten met schitterende initiatieven in een aantrekkelijk kader.

Vervolgens hebben een aantal leden het over het kusttoerisme.

Verschillende leden hebben het over denigrerende en afbrekende uitlatingen over onze kust. De milieuproblemen worden vaak te sterk overdreven, de accommodaties worden systematisch bekritiseerd enz. Verder is er de problematiek van de weersvoorspellingen. De kust heeft een eigen microklimaat (meer zon).

Een lid vestigt de aandacht op het probleem van de naaktstranden. Het voorlopige verbod van deze stranden aan de Vlaamse kust doet ons een groot (voornamelijk Duits en Nederlands) stuk cliënteel verliezen. Moet daar geen eenvoudige oplossing aan komen, aldus dit lid, daarbij verwijzend naar de verschillende houding van de gerechtelijke instanties in de kustarrondissementsen.

Een lid herhaalt nog eens het reeds geciteerde belang van het kusttoerisme inzake tewerkstelling en omzet.

De Minister vraagt zich af of er niet – in samenwerking met het VCGT – moet gezocht worden naar een oplossing voor de spreiding in tijd en ruimte. Zo zal er b.v. veel overleg moeten worden gehouden over de vakantiespreiding. Dit kan uiteraard het kusttoerisme bevorderen. De Gemeenschapsminister zal verder het probleem van de naaktstranden laten onderzoeken.

Wat de denigrerende uitlatingen over de kust betreft, meent de Voorzitter dat men dat niet aan het VCGT mag verwijten, maar wel aan de particuliere sector. Verder wordt getreefd naar voor de kust aangepaste weersvoorspellingen.

Vervolgens wordt een pakket vragen gesteld over de toeristische infrastructuur. De steun voor modernisering van de hotelinfrastructuur, aldus een lid, bedraagt maximum 2 mil-

joen frank ; dat is een aalmoes in een sector met een zo arbeidsintensief karakter. Het bouwen van een hotelkamer kost thans 1 tot 1,5 miljoen frank, naar gelang de klasse. Voor een rendabel hotel moet men $\pm$ 60 kamers hebben, wil men personeel e.d.m. optimaal gebruiken. Als men daarbij bedenkt, aldus dit lid, dat men het jaar moet goedmaken op twee maanden hoogseizoen en vier maanden laagseizoen, dan is deze steun werkelijk onvoldoende. Men zou binnen de Vlaamse Gemeenschap de sector toerisme moeten steunen via uitzonderlijke inspanningen zoals dit is gebeurd binnen de sector staal en textiel.

Aansluitend daarbij stelt een lid dat de afwerking van dossiers over de toeristische infrastructuur steeds een trage administratieve weg moet doorlopen. Dat maakt de investeerders huiverig om iets te beginnen, wat op zijn beurt nadelig is voor de groei van de sector.

Een ander lid heeft het binnen het raam van de infrastructuur over de grondprijzen.

De premies voor de bouw van de hotelsector zijn de motor van het toerisme. Maar men verliest hierbij de evolutie van de grondprijzen uit het oog. Die stijgende evolutie maakt het vrijwel onmogelijk om nog in de bestaande toeristische kernen aan nieuwbouw te doen. Zou het derhalve, aldus het betrokken lid, niet aangewezen zijn via de ruimtelijke ordening en de gewestplannen te denken aan het creëren van hotelzones ? Voor de kust komen daar bepaalde poldergebieden wellicht voor in aanmerking.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de eeuwige vraag blijft hoe ver de overheid moet gaan in zijn steun. 30 % met een plafond van 2 miljoen is een aansporing voor de particulieren, die ook via andere departementen kunnen geraken. Via het ministerie van economie kunnen rentetoe-lagen worden verstrekt. Wat de bouw van nieuwe hotels betreft, moet niet per se naar het creëren van nieuwe zones worden gedacht. Vooral de vernieuwbouw aan de kust moet worden gestimuleerd.

De zekere vertraging in het behandelen van de dossiers is ontstaan uit het feit dat het VCGT tot over 1 jaar slechts over 30 personeelsleden beschikt. Er werd een beroep op het ATD gedaan dat ook onderbemand was. Dus door gebrek aan eigen technische diensten is deze achterstand ontstaan.

In verband met de infrastructuur wil een lid meer weten over de inrichting van een themapark in Limburg.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit plan is ontstaan uit de niet-vestiging van het Disneypark in ons land. Toen de investeerders van Disneyland Europa een buurland verkozen, werd het idee opgevat een eigen themapark te kiezen, met een eigen inbreng, b.v. de striphelden van ons land. Het wordt overigens, aldus de Gemeenschapsminister niet alleen een pretpark maar ook technologie-aspecten komen aan bod. Er wordt een reëel tewerkstellingseffect verwacht. Er is in opdracht van de Vlaamse Executieve door het TKB-ERA-bureau een haalbaarheidsstudie uitgevoerd met een positief resultaat. Er is een reële kans voor de interesse van de particuliere sector. In het kader van de reconversie van de steenkoolmijnen zal in opdracht van de heer Geyselinck nog een bijkomende studie worden verricht waarvan de resultaten in september 1988 zullen gekend zijn.

Een vierde thema zijn de premies voor de kampeerterreinen. Een lid wil de stand van zaken kennen aangaande de uitvoering van het KB van 1981 inzake de premies voor de kampeerterreinen.

De Gemeenschapsminister deelt mee dat een verlenging van de bestaande regeling van 1987 en 1988 wordt voorzien, in afwachting van de totstandkoming van een nieuw decreet. Hiertoe moeten eerst nog besprekingen worden gevoerd met de Gemeenschapsminister voor ruimtelijke ordening.

Vervolgens wordt de problematiek van het VCGT behandeld.

Een lid stelt dat de onderbezetting in het VCGT reeds geruime tijd duurt : van de 60 ambten zijn er slechts 30 bezet en thans dreigen benoemingen doorgang te vinden, over het hoofd van deze ambtenaren, zodat ze helemaal gedemotiveerd geraken. Het betreft dan in veel gevallen leden uit kabinetten, die thans terug naar een kabinet zijn gedetacheerd.

De Gemeenschapsminister weet dat de detachering naar de kabinetten een probleem is. De Gemeenschapsminister zal laten onderzoeken op welke manier een teveel aan mobiliteit kan worden vermeden.

Een ander belangrijk probleem betreft het dossier Alden Biesen. Een lid vindt het voorziene krediet van 23,5 miljoen frank niet voldoende. Is het zo dat 1988 kan beschouwd worden als een overgangsjaar en kan alles worden opgenomen in één artikel in de begroting 1989 ? Wat is de stand van zaken i.v.m. het protocol tussen de Vlaamse Executieve en de provincie Limburg.

Een ander lid daarentegen ziet dit helemaal anders. Wat heeft dit project te maken met de promotie van Vlaanderen in de toekomst. Behoort dit dossier niet eerder toe de culturele sector ?

De Minister antwoordt dat het de bedoeling is om aan Alden Biesen een toeristische congresfunctie te geven. Wat de begroting betreft zijn door de Executieve amendementen ingediend i.v.m. Alden Biesen.

Een (nieuw) artikel 21bis werd ingediend in de decreetsbepalingen, met een overeenstemmend amendement in de tabel, houdende invoering van een nieuw artikel 02.17.02 (stuk 8-A (BZ 1988) – Nr. 4).

Wat het bestuur van Alden Biesen betreft dringt een nieuw samenwerkingsakkoord zich op.

Een lid heeft het vervolgens over de bevordering van het congresstoerisme. Hij juicht deze trend in het beleid toe. Maar dat kan volgens hem niet ernstig gebeuren via één persoon en met één publikatie.

Kan, aldus het lid, de federatie voor congressteden geen nieuw leven worden ingeblazen. Ook de provinciale federaties moeten worden betrokken bij congresinitiatieven.

Hierop antwoordt de Voorzitter van het VCGT dat men i.v.m. de congressteden moet vastleggen welke de betrokken steden zijn.

Een lid stelt een vraag over de veroordeling van een instelling voor sociaal toerisme, omwille van het voeren van publiciteit. De horecasector heeft dat proces gewonnen. Moeten de regelen ter zake niet opnieuw worden bekeken ? Mensen die recht op steun hebben, komen inderdaad niet of te weinig aan hun trekken.

De Minister belooft deze zaak door te lichten en de Voorzitter van het VCGT voegt daaraan toe dat men in het sociaal toerisme is akkoord gegaan met de oprichting en de inspraak van 2 zuilen om de beleidslijnen voor te bereiden. Hierdoor

heeft men te veel geïnvesteerd in „stenen van zuilen” i.p.v. directe steun aan mensen te verstrekken.

Een lid wil vervolgens een overzicht van de rechtstreekse investeringen.

Hierop wordt door de Commissaris-Generaal het volgende antwoord verstrekt.

De lopende dossiers „rechtstreekse investeringen” worden op dit ogenblik geraamd op 185 miljoen. De uitvoering van het programma 1988 vereist volgens de Raad van Beheer

72 miljoen op artikel 540.07 (oprichting toeristische centra)
18 miljoen op artikel 540.08 (oprichting jeugdherbergen).

Artikel 540.07 werd voorbestemd voor o.a. :

- kampeerterrein Berlare
- Vissershuis Oostduinkerke
- Europees Cultuurdorp
- kampeerterrein Zuilenkerke
- T.R.P. Oostende
- Domein **Hagaard** Overijse
- en diverse herstellingswerken.

Artikel 540.08 was voorbestemd voor :

- afwerking jeugdherberg Laarne
- diverse.

In het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988 werd

– op artikel 540.07 voor de investeringsuitgaven met betrekking tot de oprichting van toeristische centra 72.000.000 fr. voorzien. Het komt de Raad van Bestuur toe deze gelden een bestemming te geven voor de hoger genoemde projecten opgesomd in de ontwerp-begroting ;

– op artikel 540.08 voor de investeringsuitgaven met betrekking tot de oprichting van jeugdherbergen 18.000.000 fr. voorzien. Deze gelden zullen worden aangewend voor de jeugdherberg te Laarne.

Een lid stelt vervolgens nog een vraag over de onjuiste kadastragegevens i.v.m. de „Duinse polders” te Blankenberg. Is deze kwestie ondertussen geregeld ?

Een lid vraagt inlichtingen over de situatie van de zgn. „put van Duinbergen”. Men heeft dit centrum reeds in 1982 aangekocht. Ondertussen is daarmee niets gebeurd. Zou de overheid dit vergiftigd geschenk niet beter b.v. aan een plaatselijke club afstaan ?

De Gemeenschapsminister beaamt dat dit inderdaad geen schoolvoorbeeld van een dossier is. Twee legislaturen geleden reeds werden initiatieven genomen, maar de zaak is geblokkeerd door een kortgeding en 3 besluiten van de Raad van State.

Ten slotte worden door praktisch alle leden vragen gesteld rond de vernietigingsbesluiten van het Arbitragehof i.v.m. het decreet m.b.t. de reisbureaus en de huidige stand van zaken.

Hierop is reeds in de toelichting van de **Gemeenschapsminister** ingegaan. De meer specifieke vragen en antwoorden daarvoor zijn in extenso opgenomen in het verslag over het

ontwerp van decreet houdende de intrekking van het decreet van 21 maart 1985 houdende het statuut van de reisbureaus (zie stuk 88 (BZ 1988) – Nr. 2 – Verslag).

III. Stemmingen

Het amendement van de Vlaamse Executieve houdende invoering van een nieuw artikel 21bis in de decreetbepalingen en een nieuw artikel 02.17.02 in de tabel van het ontwerp van de begroting voor het begrotingsjaar 1989 wordt na toelichting van de Gemeenschapsminister aangenomen met 9 stemmen voor bij 1 onthouding.

De aan de Commissie voor Sport en Toerisme toegewezen artikelen en secties (49 en 96) worden vervolgens aangenomen met acht stemmen voor en twee tegen.

B. TOEGEWEZEN ARTIKEL EN SECTIES INZAKE SPORT

1. Toelichting van de Gemeenschapsminister

De Gemeenschapsminister van Cultuur bevoegd voor de Sport, geeft volgende toelichting bij de aan de Commissie voor Sport en Toerisme toegewezen artikelen.

1. Algemene toelichting

Zoals reeds gemeld bij de bespreking van de begroting sector „Sport” in 1987, is de gewone begroting en deze van het sportfonds begrotingstechnisch gescheiden. Beleidsmatig betekent het Sportfonds een aanvulling, zodat een aantal posten op de gewone begroting die reeds jaren tekorten vertonen, via deze kredieten kunnen opgevangen worden. Dit geldt o.m. voor de werking van de centra en voor de personeelsuitgaven, die normaal op de voorziene sectie van de gewone begroting zouden moeten opgevangen worden.

Voor de opmaak van de begroting sport werd uitgegaan van volgende principes :

- de totaliteit bleef beperkt tot de enveloppe 87 (lichte vermindering op de gewone begroting van 6 miljoen)
- lichte verschuivingen binnen deze enveloppe teneinde meer te kunnen voorzien voor de landelijke sportorganisaties.

2. Cijfers

a) gewone begroting :

Titel 1

sectie 52 : 317 miljoen (302 miljoen in 1987)

sectie 53 : 15,6 miljoen (15,6 miljoen in 1987)

b) Sportfonds :

Er werd uitgegaan van volgende cijfers :

ontvangsten : 507 miljoen (463 miljoen in 1987, 445 in 1986)

uitgaven : 498 miljoen (460 miljoen in 1987, 459 in 1986)

Het advies van de heer Inspecteur van Financiën vermeldt, voor zover de raming van de stijging van de eigen ontvangsten (30 miljoen) realistisch is, geen fundamentele bezwaren te hebben. Er wordt vastgesteld dat op het vlak van de

voorstelling en toelichting van het Sportfonds, een grote stap voorwaarts werd gezet. Het advies van de Vlaamse Hoge Raad voor de Sport is nog niet bekend.

3. Toelichting bij de secties

Er is een vermindering van de totale begrotingscijfers van 1988 t.o.v. 1987 met 6 miljoen.

De Gemeenschapsminister geeft volgende toelichting bij de belangrijkste posten op de gewone begroting.

Titel 1

a) De toelagen aan de landelijke sportfederaties (148 miljoen een stijging met 8 miljoen t.o.v. 1987, met 23 miljoen t.o.v. 1986).

De toename van het aantal gesubsidieerde personeelsleden, de hogere personeelskosten voor het in dienst zijnde personeel en de stijging van de werkingskosten geven aanleiding tot een verhoging van deze post die ook de verzekering gedeeltelijk zal opvangen.

b) De toelagen aan gemeentelijke sportfunctionarissen blijven in 1988 op hetzelfde peil.

c) 1988 is het jaar van de Olympische Spelen die steeds een belangrijke sportuitstraling betekenen. Voor de tussenkomst ten behoeve van de deelneming van de Vlaamse atleten aan de Olympische Spelen, Jeugdkamp en Spelen voor Gehandicapten te Seoel werd op de begroting een krediet van 15 miljoen voorzien voor het BOIC. Het deelnemen aan internationale organisaties kan immers slechts via dit erkend organisme.

Titel II

Zoals voor het geheel van de begroting in Titel II wordt de investering teruggebracht op het niveau van 1986. Dit heeft onder meer tot gevolg dat wat de toelagen naar de ondergeschikte besturen betreft minder voorzien is, mede omwille van het feit dat er minder dossiers verwacht worden.

De voorziening voor de subsidiëring voor private infrastructuur is in de begroting opgenomen.

Het daartoe nodige uitvoeringsbesluit dat op 15 juli 1987 door de Vlaamse Executieve een eerste maal behandeld werd is klaar om na advies van de Inspectie van Financiën goedgekeurd te worden.

De toename van individuele sportbeoefening door het niet-georganiseerde publiek dient veilig gesteld te worden. De werking van de eigen centra moeten door een dynamisch en kwalitatief beheer waarborgen bieden van goede dienstverlening. Om deze kwaliteit te blijven handhaven moet de uitrusting van de centra verzekerd blijven. Daarvoor worden deze posten aangepast.

Een vermindering van de post voor de vrijwaring van sportinfrastructuur mag voorzien worden, daar een groot gedeelte daarvan reeds in de vorige jaren werd uitgevoerd.

Globaal

De algemene beleidslijnen, reeds vroeger medegedeeld zullen verder aangehouden worden met een blijvende aandacht voor :

– de promotie van de „Sport voor allen”, dit als onontbeerlijk element om de sensibilisering tot sportbeoefening

doelmatig en in coördinatie met ondergeschikte besturen en federaties mogelijk te maken. Project Oost-Vlaanderen Sportief en de aankoop en realisatie van uitleenfilms zijn de bijzondere objectieven.

- de kadervorming, verzorgd en gestimuleerd door de universitaire instituten en de sportfederaties, waarbij de overheid als catalysator deze opleiding van sport technisch bevoegde kaders ondersteunt. Via het LCK worden de federaties nauw en doelmatig daarbij betrokken.

- de schoolsport moet een bijzondere aandacht blijven krijgen omdat deze buitenschoolse sportbeoefening de eerste-lijnszorg moet zijn voor de sportbeoefening van onze bevolking. Hierbij merkt de Gemeenschapsminister op dat de Schoolsport tot de bevoegdheid van zijn collega's van Onderwijs behoort, en herhaalt hij dat het noodzakelijk zou zijn dat dwarsverbindingen tussen onze verschillende departementen tot stand zouden komen.

De Gemeenschapsminister meent te mogen vaststellen dat uit deze begrotingscijfers blijkt dat deze werd opgesteld met de zorg voor het beveiligen zowel van de individuele sportbeoefenaar als van de georganiseerde sport, van de recreatiesport als van de competitie- en topsport.

II. Bespreking ,

Verschillende leden stellen vragen over het probleem van de verzekeringskosten. Is het zo dat er naast een aanpassing voor 1987 er ook een verhoging is van het desbetreffend krediet voor 1988 ?

De Gemeenschapsminister verwijst naar zijn antwoord ter zake i.v.m. de aanpassing van de begroting voor 1987.

Hij herhaalt dat waar oorspronkelijk 18 % van de verzekeringskosten werden betoelaagd, er in '87 – ingevolge de opmerkingen gemaakt in de Commissie – er 28 % van de verzekeringskosten – hetzij een verhoging met 5,7 miljoen – werden betoelaagd. Voor 1988 wordt dit nog eens een verhoging van 8 miljoen, of 38 %. De decretale norm is 75 % en in absolute cijfers is er dus nog 35 miljoen fr. nodig om die norm te bereiken.

Een steeds weerkerend probleem is ook dat van de keuze en uitzending van de atleten via het BOIC. Om de landelijke erkende sportverenigingen te valoriseren zouden zij het toch moeten zijn die de atleten voor de Olympische Spelen aanduiden. De Minister heeft toch ter zake een **drukingsmiddel**, want hij voorziet telkenjare een ruime betoelaging. Kan er geen vorm van protocol worden uitgewerkt ?

De Gemeenschapsminister bevestigt dat er aan een vorm van samenwerkingsverband wordt gewerkt. Er zijn **werkvergaderingen** geweest waar BLOSO, zijn Franstalige tegenhanger ADEPS, en het BOIC samen een protocol voorbereiden, waarin de samenwerking wordt vastgelegd. Een lid dringt erop aan dat via dit protocol de landelijke sportverenigingen hun eigen atleten zouden kunnen aanduiden. Het BOIC zou die dan moeten aanvaarden, als aan zekere vooraf vastgestelde normen is voldaan. Thans heeft het BOIC als **bovenstructuur** alles te zeggen. De Gemeenschapsminister meent dat het protocol in die richting zal gaan. Hij behoeft de Commissie ter zake tijdig te informeren.

Verschillende leden stellen vragen over het Sportfonds. (De ontwerpbegroting van het Sportfonds wordt meegedeeld – Bijlage 2). Een lid wil weten hoe het staat met de contractuelen en wanneer aan dit probleem een einde wordt gemaakt.

Een ander lid wil weten welke betoelaging er via het **Sportfonds** gebeurt voor sport met gehandicapten. Er is ook een betoelaging voor de Olympische Spelen : is daar een krediet voorzien voor de gehandicapten. Een ander lid vraagt wat er in het Sportfonds voorzien is voor de schoolsport. Er wordt ook gewezen op het voorstel van decreet tot oprichting van een Vlaams Sportfonds. Er wordt aangedrongen op een spoedige behandeling van dit voorstel.

Wat dit laatste betreft repliceert de Gemeenschapsminister dat men thans de wet van 26 juni 1963 op het Sportfonds moet uitvoeren.

Een wijziging van die wet zal een wetgevend initiatief in de nationale Kamer vragen. Wij zijn ter zake wel bevoegd maar we kunnen dit niet eenzijdig wijzigen.

Wat de vraag betreft wat de inspanning is t.b.v. de gehandicapten deelt de Gemeenschapsminister mede dat er nauwlettend op wordt toegezien dat deze groep voldoende aan bod komt. Dit zowel wat betreft de werkings- en **propaganda**toelagen voor hun werking op federaal, nationaal en internationaal vlak als de toelagen voor materiaal. De **commissie**-Minder validen binnen de Hoge raad voor de Sport geeft trouwens, waar nodig deskundig advies terzake aan de Minister.

De problematiek van de contractuelen ten laatste van het Sportfonds is hier reeds vaker ter sprake gekomen. De situatie is ontstaan uit budgettaire moeilijkheden ; de vacante betrekkingen werden ingevuld door zgn. tijdelijken en contractuelen. Voor deze laatsten werd de salarislust op de begroting van het Sportfonds verhaald. Er zijn reeds heel wat stappen gezet om aan deze situatie een einde te maken, maar dit probleem komt in hoofde van personeelsproblemen toe aan de Voorzitter van de Vlaamse Executieve. Als het probleem is opgelost zal deze weddelast op sectie 20 van de begroting (Minister Geens) vallen,. Het Sportfonds zal alsdan terug kunnen aangewend worden waarvoor het echt dient.

Op de vraag waarom op het Sportfonds de werking en de promotie van de schoolsport van 12,5 miljoen (87) naar 9 miljoen is gezakt antwoordt de Gemeenschapsminister dat dit te wijten is aan het feit dat er minder grote internationale initiatieven inzake schoolsport in Vlaanderen doorgaan. (gevolg van de internationale kalender). Verder is het zo dat de personeelslasten op de begroting van Onderwijs (nationaal en gewestelijk) en van vorming zijn te vinden. Tenslotte verschaft BLOSO nog materiële steun.

Een volgend pakket vragen betreft de sportcentra en sportkampen.

Een lid wil weten hoe groot de uitgaven zijn van de sportkampen en de sportcentra in het buitenland en hoeveel de verliezen bedragen. Een lid vraagt aansluitend waarom de 3 centra (Ieper, Nieuwpoort, Blankenberge) een verlies laten.

De Gemeenschapsminister deelt de volledige lijst van de begrotingen van alle sportcentra aan de commissieleden mee (Bijlage 3). Er kan nog geen duidelijk beeld van winst of verlies zijn : dit zal te lezen zijn in de publikatie van het jaarverslag betreffende de werking van de centra.

Het betrokken lid vraagt zich af waarom men zo nodig naar het buitenland moet. In eigen land zouden dergelijke stimulansen hoogst welkom zijn voor bevordering van sport, toerisme en tewerkstelling.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de specifieke aard van die activiteiten vestigingen in het buitenland vereist : skiën vereist continu sneeuw, en watersporten vereisen behoorlijk weer.

Uit de overzichtelijke lijst blijkt dat de BLOSO-centra behoorlijk worden gerund. Er zijn toch de bijdragen van de deelnemers en andere bijkomende inkomsten. Er worden nergens fondsen weggehaald van andere posten, zodat geen enkele activiteit moet lijden onder werking van de sportkampen en centra.

Op de vraag van verschillende leden waaraan de snelle afsluiting van de inschrijving voor de BLOSO-kampen en de vele verenigingen te wijten zijn, is de Minister gelukkig dit te mogen wijten aan het grote succes. Een verdere uitbreiding is echter onmogelijk.

Een lid vraagt waarom er zo'n spectaculaire daling is van de ordonnancerings voor onroerende sportinfrastructuur. Hetzelfde lid wijst op het onevenwicht tussen vastleggingen en ordonnancerings en wil weten waarom.

Er zijn plannen en dossiers ingediend, waarvan de goedkeuring zolang op zich laten wachten dat bij gebrek aan middelen die plannen in het water vallen.

Op artikel 63.02.02 (ondergeschikte besturen) is er dan ook – aldus dit lid – een spectaculair verschil van vastleggingen (220 miljoen fr.) en ordonnancerings (113,5 miljoen fr.). Het lid wil aansluitend daarbij weten wat er gebeurt met de investeringen in de „witte vlekken”. Voor het onderhoud van sportcentra (artikel 12.24.02) is er eveneens een daling (van 23 miljoen fr. naar 10 miljoen fr.). volstaat dit bedrag ? Indien niet, dan dringt het lid aan dat het tekort op deze begrotingspost niet zou verhaald worden op de landelijke federaties.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat een zekere discrepantie tussen vastleggingen en ordonnancerings slechts schijn is omdat de saldi van de gesplitste kredieten overgedragen worden en samengevoegd met de overeenkomende kredieten voor '88. Er zijn in totaal nog een 200 miljoen fr. aan werkingsmiddelen op die secties, wat behoorlijk is gezien de algemene maatregel van de Executieve om het investeringspakket terug te laten vallen op het niveau van '86.

Overigens verwijst de Gemeenschapsminister nog naar zijn beleidsnota (Titel II). Meer nadruk wordt gelegd op het onderhoud dan op nieuwbouw, want vaak kunnen de ondergeschikte besturen de personeelslast en de energielasten niet aan.

De Minister zal erover waken dat de investeringsdossiers rekening houden met de aangeduide reconversiegebieden (de zgn. witte vlekken met name de Kempen, Limburg en de Westhoek).

Wat de niet-afgehandelde ingediende dossiers betreft stipt de Minister aan dat het inderdaad zo is dat bepaalde principiële beloften niet werden ingelost en dat men soms opnieuw moet beginnen. De beschikbare middelen worden in samenwerking met de technische diensten zo nauwkeurig mogelijk opgevolgd, zodat zich geen haperings voordoen in de afhandeling van de projecten.

Een lid repliceert daarop dat de wachttijden voor de ondergeschikte besturen toch vaak te lang zijn. Dikwijls wordt laattijdig of zelfs niet medegedeeld wat er in het dossier ontbreekt. Daardoor sleept de zaak aan, en komt niet tot afhandeling.

De Gemeenschapsminister meent dat er meestal wel een goede samenwerking is, maar dat ook de gemeenten ter zake een inspanning moeten leveren.

Wat de vermindering betreft op artikel 12.24.02 verduidelijkt de Gemeenschapsminister dat er in 1986 een nieuw krediet voor buitengewone onderhoudswerken was dat nu wordt verminderd tot 10 miljoen frank want de uitgaven verminderen.

Verschillende leden stellen vragen over de subsidiëring van de sportfunctionarissen. Die staat nu op het peil van '87, is gedaald tot 69 % van de decretale norm (100 %). Zelfs met het huidige peil komt het behoud van die aangestelde sportfunctionarissen in gevaar, aldus een lid, omdat de gemeenten de bijkomende lasten niet meer kunnen dragen.

Dit wordt beaamd door de Gemeenschapsminister. Er wordt voor die sportfunctionarissen een steeds kleiner gedeelte gesubsidieerd. De Minister heeft ingevolge de voorheen gemaakte opmerkingen een keuze moeten maken en heeft de post verzekeringen verhoogd. Dit heeft belet het subsidiëeringsniveau voor de sportfunctionarissen nog meer te verhogen.

Vervolgens worden een aantal vragen gesteld over promotieinitiatieven en propaganda.

Een lid merkt op dat er op artikel 12.21.01 een stijging van 2 miljoen naar 6 miljoen frank te noteren valt. Heeft dit iets te maken met de „Vlaanderen leeft” campagne ?

De Minister ontkent dit. Het gaat hier om :
 1 miljoen voor de „Sport is tof”
 1 miljoen voor de actie sportieve provincie
 1/2 miljoen voor de actie sportieve gemeente
 1/2 miljoen voor de fitometer
 250.000 fr. voor de Nationale wandel mee dag en
 1.700.000 fr. voor Oost-Vlaanderen sportief en
 1.000.050 fr. voor uitleningsfilms

Een lid wenst inzicht in de uitgaven voor de actie „Limburg sportief” en wat er voorzien is voor de gelijkaardige actie in Oost-Vlaanderen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het de bedoeling is in elke provincie een gelijkaardige actie te ondernemen, met een maximale betrokkenheid van de gemeente- en provinciebesturen. Ook in Oost-Vlaanderen zal ongeveer op dezelfde wijze worden ingespeeld op dat concept.

Op de vraag om bepaalde recreatieve sporten meer het TV-scherf te promoveren, wijst de Minister op de **program-matorische** onafhankelijkheid van de BRT. Een feitelijke doorbraak van het BRT-monopolie en een verscherping van de concurrentie zou de mogelijkheid voor zo'n optie uiteraard vergroten.

Wat de propagandatoelagen betreft vraagt een lid wat precies vervat zit in de 30 miljoen fr. propagandatoelagen in het Sportfonds.

Hierop worden volgende gegevens verstrekt :

Toelagen **UIA** : 3 miljoen fr.
 Federaties A : 20 miljoen fr.
 Federaties B : 3 miljoen fr.
 Clubmanifestaties : 4 miljoen fr.

III. Stemming

Ter stemming gelegd worden de aan de Commissie voor Sport en Toerisme toegewezen artikelen en secties van de begroting met zes stemmen voor en twee stemmen tegen aangenomen.

BIJLAGE 1

RECLAMECAMPAGNES 1988

1. Inleiding

Buurlanden

Het gaat om de goedkeuring van de reclamecampagne die in 1988 in de vier buurlanden zullen worden gevoerd en om de vastlegging van de budgetten hiervoor. De campagnes voor 1988 in België en in de USA staan niet ingeschreven op het werkplan + begroting 1987 en zullen begin volgend jaar worden voorgelegd.

Budgetten

Deze zijn ingeschreven op de begroting 1987 (werkplan Toeristische Promotie). De bedragen zijn echter aangevuld met :

- a) niet-bestede sommen op dit artikel ;
- b) bijdragen van derden. Deze laatste passeren niet langs de boekhouding van het VCGT en staan dus nergens in onze begroting vermeld. Niettemin zijn het echte bijdragen aan onze campagnes en dus een toepassing van het principe „bundeling van krachten” ;
- c) een deel van de additionele middelen die beschikbaar zijn gekomen door het overdragen van 20 miljoen uit het krediet voor Statutair Personeel en de subsidie van 17 miljoen F van de Nationale Loterij (zie document 45 goedgekeurd door de Raad van Beheer op 18 november 1987).

Voor deze vier campagnes samen bedraagt het budget 63,9 miljoen frank, waarvan 55 miljoen uit de VCGT-begroting.

Doelstellingen

In de vier buurlanden hebben we telkens door een bureau van ter plaatse, een campagne laten ontwerpen die, aangepast aan de karakteristieken van elke markt, telkens een dubbel doel nastreeft :

- 1) bevorderen van hoofdvakantie in Vlaanderen-Brussel ;
- 2) bevorderen van de bijkomende vakanties.

Hiervoor kunnen uiteraard niet dezelfde advertenties worden gebruikt en soms ook niet dezelfde media (de doelgroepen liggen meestal wat anders).

De budgetten liggen nog steeds veel te laag voor een echte **image**-campagne. Dit is dus geen primaire doelstelling. Wel is het vestigen van ons toeristische imago een secundaire doelstelling bij alle campagnes .

Karakteristieken van de vier campagnes

1. Samenwerking met zoveel mogelijk partners, ook in de **privé**-sector. In totaal zijn er voor meer dan 9 miljoen F externe bijdragen.
2. Grotere diversificatie van de gebruikte media.
3. Streng selectiviteit bij het kiezen van de doelgroepen. Gezien de beperkingen van het budget kan niet de hele markt worden bewerkt. Daarom leggen wij onszelf socio-economische en **geografische** beperkingen op.
4. Sterke productgerichtheid van de campagne. In alle advertenties worden concrete voorbeelden en prijzen genoemd.
5. Evolutie in de richting van direct-marketing technieken. Adresen van respondenten worden sinds dit jaar bijgehouden en zullen in 1988 systematisch worden geëxploiteerd.

II. Nederland

1. Partners en budget

V.C.G.T.	8.000.000
Westtoerisme	1.400.000
Limburg (P.V.T.L.)	500.000
O.P.T. (magazine alleen)	± 1.513.000
	11.413.000 BF

2. Doelstellingen en doelgroepen

1. Hoofdvakanties aan de Kust : provincie Noord-Brabant, Limburg, deel Gelderland.
2. Korte vakanties (aan de Kust, steden, Limburg) : vnl. Randstad en Zuid-Nederland. In deze geografische gebieden valt de nadruk op de wat hogere welstandsklassen, leeftijdscategorieën jong en midden en gemeenten met stedelijk karakter.

3. Advertising pers

— Sterk productgerichte advertenties (40 cm B x 5 cm H), onderaan op redactionele bladzijden, zoveel mogelijk met steunkleur.

— Media : vier grote en zes kleinere landelijke dagbladen, zes regionale dagbladen in Brabant en Limburg (voor hoofdvakantie Kust).

„De Kampioen” en „Alles” (oplage samen zeven miljoen) met Vakantie — Informatie — Service.

— Periode : januari — februari (hoofdvakantie), maart tot en met mei en september — oktober (korte vakanties). Alle plaatsingen op zaterdag.

Coupon in elke advertentie. Elke respondent krijgt **documentatiepakket** (aangepast aan de advertentie). Een portvrij antwoordnummer en/of een telefonisch antwoordnummer (met opnameapparaat) wordt voorzien voor het stimuleren van de response.

4. Radio

Ter aanvulling een pakket van 20 radiosspots (Hilversum 1, II, III) voor het stimuleren van weekendtrips. De bestaande spots met de stem van Bart Peeters (in Nederland steeds meer populair) zullen verder worden gebruikt.

5. België — Vakantiemagazine

I.s.m. de gespecialiseerde firma Basis-Media is een „sponsored magazine” in voorbereiding. Uitgevers zijn V.C.G.T. en O.P.T. Van de 28 bladzijden worden er weliswaar 14 betaald door advertenties en „gesponsorde artikelen” van Belgische bedrijven en steden.

Oplage 500.000 exemplaren. Kost, distributie inbegrepen na aftrek van ontvangsten : 3.363.000 BF.

Verspreiding : hoofdzakelijk huis-aan-huis in geselecteerde wijken (selectie in overeenstemming met onze doelgroep) ;

— 345.000 in de drie zuidelijke provincies,

— 130.000 in de vier grote steden en in sommige residentiële gemeenten in Holland,

— 25.000 aan respondenten van de campagnes 1987 en 1988.

Het is een „actief” magazine. Er staan ook een aantal **kortingcoupons** in evenals een België-puzzel en een België-prijsvraag. Verder een coupon om verdere documentatie te vragen.

6. Direct Mail

Volgende mailings zijn gepland :

— Respondenten campagne 1987 : België — Vakantiemagazine (einde februari),

— Respondenten campagne 1988 : Uit en Thuis 1988 (einde maart).

Het adressenbestand dat door middel van de campagne wordt samengesteld, zal in de toekomst verder worden geëxploiteerd.

7. Holland International

Deze tour operator heeft een vrij groot België-aanbod (autoreizen en city trips) en breidt dit in 1988 verder uit. Gepland zijn gezamenlijke advertenties in twee dagbladen en etalagedisplays in de etalages van H-1-Reisbureausteden 38.000 fl. waarvan de helft zegge + 361.000 BF voor onze rekening.

8. Begroting

Advertising	6.225.000	808.000 BF BF
Vakantiemagazine	1.984.000	BF
Direct Mail	855.000	BF
Holland International	361.000	BF
Handling response	325.000	BF
Productiekosten advertenties	665.000	BF
Onderzoek bij respondenten	190.000	BF
	11.413.000	BF

III. Duitsland

1. Partners en budget

V.C.G.T.	26.000.000 BF
Westtoerisme	1.900.000 BF
Limburg (P.V.T.L.)	500.000 BF
Kleine adverteerders	(voorlopig niet te ramen)
	29.000.000 BF

2. Doelstellingen en doelgroepen

— Hoofdvakantie aan de Kust : personen die vakantie doorbrengen aan de Noordzee, Oostzee of Atlantische Oceaan.

— Aanvragen uitlokken voor nieuwe CIB-catalogus. Deze brochure is specifiek voor Duitse toeristen gemaakt door de verhuurbureaus aan de Kust. Ongeveer 800 appartementen worden erin gepresenteerd met tekst, foto en prijslijst. Dit product wordt ondersteund door verschillende advertenties in januari en februari : personen die vakantie doorbrengen aan de Noordzee, Oostzee of Atlantische Oceaan.

Korte vakantie en weekends aan de kust, in de steden en in Limburg : personen met inkomen van + 2000 DM in NRW, Koblenz, Wiesbaden, Frankfurt, Saarland.

3. Advertising pers

— Sterk productgerichte advertenties (19 cm B x 12 cm H) met één tot drie foto's, zoveel mogelijk op de „Reiseseite” van de kranten.

— Media :

- a) Een reeks van elf kranten (elk acht tot elf inlassingen) in hoger genoemd doelgebied.
- b) Andere dagbladen zoals Die Welt, Reise-WAZ...
- c) Nationale tijdschriften : ADAC, Zeitmagazin, FAZ-Magazin, „Die Schöne Welt” !
- d) Zeven kleuren-inlassingen in Prisma, een weekendkleurenbijlage in een aantal kranten van het Rijnland.

— Periode : van einde januari tot half-mei en in september.

— Coupon : Adres wordt opgegeven voor aanvragen van documentatiepakket (o.m. „Uit en Thuis). Tevens is er een telefonische antwoordservice voorzien „Flandern Aktuell” met een speciaal nummer „rund um die Uhr”.

4. Affichage

Een affiche van 3,5 m B x 2,7 m H met een telefoonmotief, onze slogan „Flandern, Erlebnisurlaub für Geniesser” en het telefoonnummer van onze antwoordservice.

Circa 2.600 affiches gedurende tien dagen in 26 steden met meer dan 100.000 inwoners van het Rijnland.

Deze affiche vormt een sterke ondersteuning voor de dan lopende advertentiecampagne en garandeert een goede visuele aanwezigheid in alle grote steden van het Rijnland. Daardoor wordt Vlaanderen ook duidelijk „geafficheerd” als vakantieland.

5. „Flandern-bladzijden”

In 1987 werd gestart met Vlaanderen-bladzijden in vijf dagbladen in de regio Aken — Keulen — Bonn. Dit wordt herhaald maar dan met drie maal een bladzijde in elk van de vijf bladen.

Een Belgischequisiteur verzamelt advertenties bij particuliere bedrijven niet meer alleen aan de kust maar ook in de steden. Redactionele artikelen over het toerisme in Vlaanderen en een V.C.G.T.-advertentie maken de bladzijde vol.

6. Samenwerking met tour operators

Een bedrag van 157.000 DM is voorlopig opzij gelegd om mogelijkheden tot promotionele samenwerking met tour operators te kunnen gebruiken. Dit kan de vorm aannemen van gezamenlijke advertenties, etalagedisplays of extra-België-pagina's in een TO-catalogus. Een voorstel van de operator ITS om een België-affiche te maken en te verspreiden in zijn reisbureaus (onze kost 7.000 DM) werd al aanvaard.

Als het bedrag niet wordt opgebruikt zal het voor andere Vlaanderenpromoties of voor verdere advertenties worden gebruikt.

7. Begroting

Advertising	16.762.000	BF
Affichage	5.198.000	BF
Flandem-bladzijden	(begrepen in „Advertising”)	
Samenwerking met TO's	3.454.000	BF
Handling response, porto	880.000	BF
Productiekosten (advertenties en affiches)	2.266.000	BF
Onderzoek bij respondenten	440.000	BF
	29.000.000	BF

IV. Groot-Brittannië

1. Partners en budget

VCGT	14.500.000
Westtoerisme	1.500.000
North Sea Ferries	960.000
	16.960.000

P & O voert wellicht ook een België-campagne maar wenst tot nu toe zich niet bij ons aan te sluiten.

2. Doelstellingen en doelgroepen

1. Ontwikkelen van de markt voor korte vakanties, aan de kust maar vooral in de Vlaamse steden : publiek uit wat meer welgestelde bevolkingsgroepen (A-B-C1) in Zuid-Oost-Engeland en Oost-Anglia. Leeftijd 35-65.

2. Marktbehoud voor de traditionele hoofdvakantie in badplaatsen zoals Oostende en Blankenberge : working class publiek (C1-C2) in de Midlands en Yorkshire. Oudere personen (45+).

Het gaat dus om twee verschillende soorten producten en twee doelgroepen.

3. Advertising

— Het verschil in de doelstellingen en doelgroepen wordt opgevangen door

— deels verschillende media,

— andere teksten,

— keuze van verschillende edities (noordelijke editie voor doelgroep 2, zuidelijke voor doelgroep 1).

— De advertenties zijn deels gericht op het aantrekkelijk maken van de bestemming Flanders/Belgium-slogan : „Savour the flavour”, anderzijds op het voorstellen van interessante aanbiedingen bij wijze van voorbeeld.

— Kleurenadvertenties van één pagina in de kleurensupplementen van een aantal zondagsbladen. Daarop aansluitend kleinere z/w advertenties in overeenkomstige dagbladen.

— De lezer wordt verwezen naar het reisbureau en kan ook een coupon insturen voor toeristische documentatie. Op het BTO zal een „answer phone” worden geïnstalleerd met een apart nummer en antwoordapparaat.

4. Samenwerking met tour operators

Een bedrag (nog niet bepaald) zal in reserve worden gehouden voor :

— een financiële bijdrage bij de opname van belangrijke nieuwe programma's in brochures van tour operators,

— het produceren van sales aids (etalagemateriaal bv) voor reisbureaus.

5. Begroting (nog voor wijziging vatbaar)

Advertenties (plaatsingen)	13.000.000	BF
Productie van de campagne service fee-reserve	1.510.000	BF
Samenwerking met tour operators	1.500.000	BF
Handling en portokosten	500.000	BF
Pers en PR	250.000	BF
Onderzoek (effectmeeting)	200.000	BF
	16.960.000	BF

V. Frankrijk

1. Budget

VCGT	6.000.000
Extra-budget VCGT „Le Figaro” (België-nr.)	550.000
	6.550.000

Er zijn geen externe partners voor deze campagne.

2. Doelstellingen en doelgroepen

1. Hoofdvakanties aan de kust bevorderen ; fidelisering van het Noordfranse cliënteel : publiek in het Noorden van Frankrijk (departementen Nord en Pas-de-Calais). Arbeiders en lagere bedienden.

2. Korte vakanties en weekends in de steden en aan de kust : regio Parijs, socio-economische klassen A en B, leeftijd 25-49 jaar.

3. Advertising

1. Drie advertenties (zwart met steunkleur) op het thema „Ne perdez pas le Nord”. Zes inlassingen in totaal in de toerismereubriek. Periode : januari — februari.

2. Drie advertenties (quadrichomie) in verband met **Weekend-suggesties** in een aantal weekbladen : VSD — Telerama — Figaro Magazine thématique — **Geo** — Expansion Voyages. Twee tot drie inlassingen in de periode maart — april — mei. Visuele thema's : gastronomie, dieren, carnaval.

In alle advertenties komt de slogan „Fête la vie en **Flandre**”.

4. Begroting

Advertenties Noord-Frankrijk	1.505.000 BF
Advertenties Regio Parijs	3.695.000 BF
Technische kosten en reserve	800.000 BF
	6.000.000 BF
Inlassing in België-nummer van Figaro	550.000 BF

Nota voor de Raad van Beheer

Betreft : Reclamecampagne binnenland 1988.

1. Opzet

In de brochure „Vlaanderen Vakantieland” (vroeger „Uit en Thuis in het Vlaamse Land”) worden circa 185 aanbiedingen samengebracht voor weekends en korte vakanties. Aanbieders zijn in de meeste gevallen hoteliers en **VVV's**. De brochure krijgt een volledig nieuwe opmaak en verschijnt in een oplage van 360.000 stuks. Bovendien in België wordt ze ook verspreid in Duitsland, Nederland en Frankrijk.

De distributie in België zal hoofdzakelijk verlopen via de reisbureaus, die ook de reserveringen zullen verzorgen.

De introductie van dit programma in de tweede helft van maart zal gepaard gaan met een reclame- en promotiecampagne, waarvoor op de begroting 1988 een budget van 12.000.000 frank wordt gereserveerd (het aanvankelijk bedrag is met 2.000.000 frank verhoogd).

2. Lancering

De brochure zal worden gelanceerd met een persconferentie omstreeks 16 maart aanstaande. De datum zal definitief worden vastgelegd zodra vast komt te staan wanneer de brochure in de reisbureaus kan geleverd worden.

3. Promotiecampagne

De campagne bestaat uit het volgende :

A) Acht televisiespots van dertig seconden op de BRT en acht op de RTBF. Uitzending in de periode 16 maart tot 30 april, telkens op prime-time. Er zullen drie verschillende spots worden gebruikt, alle gebaseerd op het testimonial-principe.

B) Affichage : affiches van 20 vierkante meter, 146 borden in de steden Brussel, Antwerpen, Luik, Gent en Leuven. Prioriteit voor

borden in het centrum van de steden. Periode 2 tot 30 april. De affichage moet de televisiecampagne ondersteunen en berust op de herinnering aan de spots. Boodschap „Haal nu de brochure bij uw reisbureau”.

C) Zeven advertenties in de dagbladen, m.n. alle Vlaamse dagbladen evenals Le Soir, La Libre Belgique en La Dernière Heure. Vier van deze advertenties verschijnen van half maart tot begin mei, de drie andere in september. **Ze** ondersteunen eveneens de **televisiecampagne** met concrete voorbeelden van arrangementen uit de brochure (uiteraard zonder vermelding van aanbieder).

De bovengenoemde drie onderdelen van de campagne kosten 11.851 .000 frank en worden uitgevoerd door het bureau Konzept. De campagne situeert zich hoofdzakelijk in de tweede helft van maart en in april. Budget : zie punt 4. De campagne wordt verder ondersteund door de persconferentie bij de lancering en door periodieke persberichten die door onze persdienst worden verspreid in samenwerking met het persagentschap FLP. Daarin zullen telkens andere aspecten van het aanbod in de brochure worden belicht.

4. Begroting

Mediakosten	
Televisie	3.312.000
Affichage	2.168.400
Dagbladen	3.597.940
Produktiekosten	1.163.400
Creatie + honorarium	1.079.000
	11.320.740
Agentschapskorting (terugbetaald)	— 1.361.751
	9.958.989
BTW 19 %	1.892.208
	11.851.196

5. Actie bij de reisbureaus

De actie werd reeds aangekondigd in het tijdschrift van de BBR. op 15 februari vertrekt een eerste mailing naar alle Belgische reisbureaus (categorieën A en B) met uitvoerige toelichting van de opzet en met een bestelbon die zij kunnen terugsturen om te bestellen : brochures — een standaard om de brochures in te presenteren — stickers om aan de klant uit te delen en eventueel op de winkel aan te brengen. Deze bestellingen zullen worden uitgevoerd vóór het lanceren van de actie. Reisbureaus die geen brochures bestellen zullen toch een beperkte hoeveelheid toegestuurd krijgen (circa 20), samen met de 2de mailing.

Deze tweede mailing zal naar de reisbureaus gaan omstreeks 10 maart. Hierin zal opnieuw aan de actie worden herinnerd en een uitvoerig overzicht gegeven van de promotiecampagne die enkele dagen later van start zal gaan. Verder wordt overwogen een presentatie voor de reisbureaus te houden in twee of drie steden (*s avonds, met receptie en diaprojectie).

Voorgestelde beslissing :

Het plan voor de campagne binnenland, uit te voeren door het reclamebureau Konzept voor een bedrag van 12.000.000 frank, wordt goedgekeurd.

BIJLAGE 2

ADMINISTRATIE VOOR SPORT EN OPENLUCHTLEVEN
BEGROTING 1988 VAN HET NATIONAAL SPORTFONDS
(NEDERLANDSTALIGE SECTOR)

1. Middelen

Aard	Ramingen 1988	Begroting 1987	Ontvangsten 1986
Saldo per 1 januari 1988	16.000.000	12.000.000	—
Ontvangsten van budgettaire oorsprong	—	—	—
Bijzondere niet-patrimoniale ontvangsten			
A. Aandeel van de Nederlandstalige sector in de ont- vangsten van weddenschappen op sportuitslagen en bijzondere toelagen (*)	282.000.000	275.000.000	279.224.022
B. Eigen inkomsten van de Nederlandstalige sector			
1) inschrijvingen, sportvakanties, stages, enz.			
inkomsten uit de werking van de centra	200.000.000	170.000.000	183.646.474
2) abonnementen, tijdschrift, verkoop uitgaven	1.000.000	1.000.000	1.452.059
3) terugbetalingen	3.000.000	750.000	3.320.751
4) inschrijvingen en verkoop cursussen	5.000.000	4.250.000	5.011.896
5) diversen	—	—	2.148.095
TOTALEN :	507.000.000	463.000.000	474.803.297

* Uitgegaan wordt van een toelage door de Nationale Loterij van 517 miljoen, waarvan 54,535 % bestemd is voor de Nederlandstalige sector.

II. Uitgavenprogramma

Aard	Kredieten 1988	Aangepaste begroting 1987	Uitgaven 1986
A. Toelagen voor de werkzaamheden van de verenigingen en groeperingen die de aanmoediging van de lichamelijke opvoeding en de sportbeoefening tot doel hebben, en toelagen voor de organisatie van sportmanifestaties op nationaal en internationaal niveau			
Artikel 1. Diverse toelagen			
1.1 Werkingstoelagen aan de landelijk georganiseerde sportverenigingen (decreet 2.3.77)	25.000.000	25.000.000	25.000.000
1.2 Andere werkingstoelagen (x)	14.000.000	14.000.000	12.500.000
1.3 Toelagen voor aankoop van sportmateriaal	10.000.000	10.000.000	9.187.148
1.4 Toelagen voor private sportkampen	15.000.000	15.000.000	17.578.512
1.5 Propagandatoelagen	32.800.000	30.000.000	33.510.779
1.6 Toelagen topsport	27.500.000	25.500.000	22.078.087
1.7 Deelneming Olympische Spelen en Wereldspelen	—	—	—
1.8 Bijzondere toelagen voor de Sport voor Allen	4.500.000	4.500.000	—
TOTALEN A	128.800.000	124.000.000	119.850.526

B. Infrastructuurtoelagen

Artikel 2. Toelagen aan ondergeschikte besturen voor constructie en aanpassing van sportaccomodaties P.M. P.M. P.M.

* Het betreft de toelagen aan de schoolsportbonden en de bonden voor vormingswerk.

Aard	Kredieten 1988	Aangepaste begroting 1987	Uitgaven 1986
C. Werkingskosten			
Artikel 3. Uitgaven van alle aard voor de verspreiding van de sport onder de massa, met volgende specificatie			
3.1 Werkingskosten Hoge Raad	200.000	200.000	35.273
3.2 Voorbereiding topsport	10.000.000	10.000.000	6.427.919
3.3 Kadervorming L.C.K.	16.700.000	16.500.000	13.879.026
3.4 Initiatie in eigen centra	14.500.000	13.500.000	10.412.808
3.5 Vervanging verzekerd materiaal	1.700.000	1.700.000	—
3.6 Occasionele medewerkers in eigen vakantiesportkampen	20.250.000	18.500.000	18.834.338
3.7 Werking, promotie en organisatie schoolsport	9.000.000	12.500.000	7.986.676
3.8 Werking van de centra	108.500.000	103.000.000	112.782.568
3.9 Nationaal Sportcentrum	—	—	678.880
3.10 Congressen en seminaries	3.000.000	3.000.000	3.714.441
3.11 Informatie en documentatie	7.000.000	6.000.000	6.392.799
3.12 Gemeentelijke en regionale sportpromotie	7.500.000	7.000.000	6.286.831
3.13 Verzekeringen	8.000.000	6.400.000	6.218.462
3.14 Personeel	141.500.000	111.000.000	125.605.894
3.15 Aankoop van sportmateriaal ten behoeve van de regionale sportcentra	3.250.000	3.000.000	2.003.040
3.16 Allerhande uitgaven en terugbetalingen	6.000.000	6.000.000	3.891.169
3.17 Sport +	8.400.000	14.200.000	11.603.623
3.18 Herstelling en vervanging uitgeleend materiaal	2.000.000	2.000.000	1.789.792
3.19 Wetenschappelijk onderzoek	1.700.000	1.500.000	700.000
TOTALEN C	369.200.000	336.000.000	339.243.539
TOTALEN UITGAVENPROGRAMMA	498.000.000	460.000.000	459.094.065
Saldo op 31.12.88	9.000.000		

BIJLAGE 3
BLOSO-CENTRA

BEGROTINGSVOORSTEL								NSF										
CENTRA	Voeding kampen	Voeding keuken	Keuken- materiaal	Voeding paarden	Inhuring paarden	Onderhoud paarden	Was	Inhuring					Papier	Verfraaiing	Apotheek			
								videofil- Tv	gebou- wen	water- vlak	goede- deren	mate- riaal				cen- trum	benodigd- heden	
Hoofdbestuur	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Brugge	—	3.075.000	50.000	—	—	—	250.000	—	—	—	—	—	—	—	40.000	30.000		
Butgenbach	—	—	—	—	—	—	—	—	550.000	—	—	—	—	—				
Blankenberge	—	3.095.000	100.000	—	—	—	375.000	20.000	—	—	—	—	—	—	20.000	100.000		
Bras. Peerdsbos.	335.000	220.000	30.000	—	—	—	5.000	20.000	175.101		14.000	—	—	—	11.000	50.000		
E-10 Plas	204.600						—	—	40.000	—	—	20.000	—	—	30.000	5.000		
UIA Wilrijk	—		—	—	—	—	—	—	40.500	—	—	—	—	—	—	—		
Broechem-Oeleg.																		
Dilbeek	—	—	—		—	—	8.000	—	—	—	—	—	—	—	20.000	8.000		
Hasselt	—	570.000	—	—	—		25.000		53.000			22.000	10.000	26.000	66.000	36.000		
Genk	—	3.050.000	100.000	—	1.400.000		62.000		18.000	311.000		150.000	35.000	—	70.000	50.000		
Kuringen	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gent	113.000	—	10.000	—	—	—	45.000	20.000	950.000	10.000	72.000	50.000	6.006	—	10.000	50.000		
Eke	27.000	—	—	—	—	—	—	10.000	600.000	1.600.000	—	—	—	—	—	—		
Waregem	—	1.100.000	60.000				150.000	50.000	—			—	—	—	30.000	100.000		
Harelbeke	—	2.200.000	75.000				160.000	50.000	20.000			—	—	—	20.060	75.000		
Herentals	1.900.000	3.810.000	130.000	—	—	—	200.000	—	60.m	185.000	—	150.000	150.000	—	50.000	30.m		
Hazewinkel	9.650.000	—	30.000	—	—	—	200.000	20.000	12.000	1.000	10.000	40.000	—	—	60.000	50.000		
Liedekerke	—	—	—	—	—	—	50.000	—	—	—	—	10.000	—	—	10.000	35.000		
Nieuwpoort	3.500.000		300.000	—	—	—	300.000	—	—	—	—	3cQ.m	—	—	100.000	40.000		
Oostende Spuik	1.600.000			—	—	—	50.000	15.000	335.000			—	—	—	20.000	50.000		
Oostende Hermes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	5.000		
St-Jan-in-Eremo	—	1.800.000	60.000	120.000	237.000	60.000	140.000	3.000	265.000	—	—	—	—	—	20.000	20.000		
St-Niklaas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.000	10.000		
St-Ulriks-Kapelle	1.560.000	—	40.000	1.900.000	350.000	500.000	90.000	—	—	—	—	—	—	—	100.000	20.000		
Vlierzele	—	920.000	22.000	—	—	—	94.000	13.000	—	—	—	—	—	—	16.000	15.090		
Woumen	—	2.030.000	120.000	1.270.000	250.000	170.000	150.000							—	20.000	25.000		
B.T.R.	2.768.670	—	—	—	—	—	—	—	2.400.211	—	—	—	—	—	—	3.000		
Hofstade	516.500	—	—	—	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ieper Dikkebus	1.568.011	—	—	—	228.393	—	40.513	—	152.100	—	—	4.140	—	—	—	—		
Wervik	765.623	—	—	—	—	—	—	—	284.377	—	—	—	—	—				
Menaggio	—	2.200.000	100.000	—	—	—	—	50.000	3.200.000	—	—	—	—	—	40.000	10.000		
Obertaum	—	4640.000	100.000	—	—	—	—	50.000	2.000.000	—	—	—	—	—	500.000	10.000		
Anderlecht	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.000	4.000		
Lokeren	—	—	—	—	—	—	—		150.000	—	—	—	—	—	—	—		
Totaal																		

1988										ART. 3.8									
Kontrakten					Kasgeld	Klein (rc)	Andere					CENTRA	TOTAAL	1987	Verschil	Toegew.			
Wassen ruiten	Fris-drank.	Antivuil-ma.	containers			materiaal													
-	-	-	-	-	-	-	-	5.154.518	mat.	ondersteuning	-	-	-	Hoofdbestuur	5.154.518	4.953.700	+ 200.818		
-	-	120.000	-	40.000	98.000	-	175.000	-	-	-	-	-	-	Brugge	3.878.000	3.810.000	+ 68.000		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Butgenbach	550.000	504.000	+ 46.000		
-	-	-	-	30.000	110.000	20.000	30.000	100.000	-	-	-	-	-	Blankenberge	4025.000	4301.000	- 276.000		
-	-	-	-	-	-	20.000	10.000	130.000	-	-	-	-	-	Bras. Peerdsbos	1.095.101	941.500	+ 153.601		
-	-	-	-	-	10.000	10.000	15.000	-	-	-	-	-	-	E-10 Plas	334.600	620.000	-285.400		
-	-	-	-	-	-	-	10.000	-	-	-	-	-	-	UIA Wilrijk	50.500	938.000	- 887.500		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Broechem-Oele.	-	-	-		
-	-	-	-	10.000	-	10.000	100.000	-	-	-	-	-	-	Dilbeek	156.000	156.000	-		
-	22.000	26.000	-	-	30.000	36.000	-	-	-	-	-	-	-	Hasselt	962.000	887.000	+ 75.000		
-	-	-	-	-	15.000	36.000	-	-	-	-	-	-	-	Genk	5.347.000	4.941.000	+ 406.000		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Kuringen	-	-	-		
-	-	-	-	-	12.000	60.000	50.000	-	5.000	-	-	-	-	Gent	2.131.000	2.000.000	+ 131.000		
-	-	-	-	-	-	-	3.000	-	-	-	-	-	-	Eke	2.240.000	2.227.000	+ 13.000		
-	-	-	-	50.000	60.000	75.000	150.000	20.000	-	-	-	-	-	Waregem	1.855.000	1.830.000	+ 25.000		
-	-	-	-	60.000	70.000	50.000	90.m	-	-	-	-	-	-	Harelbeke	2.885.000	2.660.000	+ 225.000		
-	120.000	-	-	-	40.000	100.000	275.000	-	-	-	-	-	-	Herentals	7.200.000	6.450.000	+ 750.000		
-	-	-	-	-	100.0%	100.000	200.000	-	-	-	-	-	-	Hazewinkel	6.493.000	5.800.000	+ 693.000		
-	-	-	-	-	-	-	300.000	10.000	-	-	-	-	-	Liedekerke	475.000	475.000	-		
-	-	-	-	-	30.000	100.000	300.000	-	-	-	-	-	-	Nieuwpoort	5.070.000	5.355.000	- 285.000		
-	-	-	-	12.500	28.000	-	10.080	-	-	-	-	-	-	Oost. Spuikom	2.165.500	1.600.000	+ 565.500		
-	-	-	-	-	-	25.000	200.000	-	-	-	-	-	-	Oost. Hermes	250.000	200.000	+ 50.000		
-	-	-	-	40.000	-	40.000	100.000	50.000	-	-	-	-	-	St.Jan-in-Eremo	3.015.600	2.750.000	+ 265.600		
-	-	-	-	-	-	20.000	10.000	-	-	-	-	-	-	St.-Niklaas	150.000	150.000	-		
-	-	-	-	-	50.0%	15.0%	40.000	35.000	-	-	-	-	-	St.-Uihiks-Kap.	4.700.000	4.700.000	-		
-	-	-	-	14.000	-	20.000	45.000	-	-	-	-	-	-	Vlierzele	1.189.000	1.092.000	+ 97.000		
-	-	-	-	-	-	40.000	80.000	200.000	125.000	50.000	200.000	-	-	Woumen	4.790.300	4.410.800	+ 379.500		
-	-	-	-	-	-	-	50.000	30.000	-	-	-	-	-	B.T.R.	5.251881	5.017.500	+ 234.381		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Hofstade	520.500	500.000	+ 20.580		
-	-	-	-	-	-	-	-	6.843	-	-	-	-	-	Ieper Diiebus	2.000.000	2.037.000	- 37.000		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wervik	1.050.000	1.032.000	+ 18.000		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	500.000	1.300.000	-	-	-	Menaggio	6.400.000	6300.000	+ 300.000		
-	-	-	-	-	-	-	-	7.000.000	400.000	2.000.000	-	-	-	Obertaum	16.700.000	15.000.000	+ 1.500.000		
-	-	-	-	-	-	5.000	30.000	-	-	-	-	-	-	Anderlecht	49.000	-	+ 49.000		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Lokeren	150.000	120.000	+ 30.000		
															98.283.500				

A.6. Verslag namens de Commissie voor Welzijn en Gezondheid uitgebracht door de heer A. Deneir

De Commissie voor Welzijn en Gezondheid besprak op dinsdag 29 maart, woensdag 30 maart en dinsdag 26 april 1988 de secties en de artikelen die haar voor bespreking en indicatieve stemming werden toegewezen.

Bij deze bespreking heeft de Commissie haar ongenoegen uitgesproken over het feit dat sectie 60 – Samenlevingsopbouw – bij de opsplitsing door de Commissie voor Financiën en Begroting niet aan haar werd toegewezen, niettegenstaande deze materie duidelijk tot de gezins- en welzijnssector behoort, en niettegenstaande de Gemeenschapsminister van Welzijn, Gezin en Volksgezondheid binnen de Executieve de Samenlevingsopbouw onder zijn bevoegdheid heeft. Wetende dat de opsplitsing in de Commissie voor Financiën en Begroting het gevolg is van het feit dat het Bureau van de Vlaamse Raad bij het bepalen van het aantal en de structuur van de Commissies de materie „Samenlevingsopbouw” in de commissie voor Onderwijs heeft ondergebracht, heeft de Commissie, via haar Voorzitter, toch een schrijven gericht aan de Voorzitter van de Vlaamse Raad waarin de wens geformuleerd werd dat deze Commissie over bedoelde sectie haar advies zou mogen geven,

De Commissie nam akte van het antwoord van de Voorzitter van de Vlaamse Raad dat niettegenstaande de ernstige motieven die de Commissie inroept om andersluidende beslissingen te verantwoorden, de besluiten van het Bureau en van de Commissie voor Financiën en Begroting moten nageleefd worden.

1. TOELICHTING DOOR DE GEMEENSCHAPSMINISTER VAN WELZIJN, GEZIN EN VOLKSGEZONDHEID

In het geheel van de Vlaamse begroting neemt het welzijns-, gezins- en gezondheidsbeleid een belangrijke plaats in.

Meer dan één vierde van de middelen worden aangewend in deze sectoren. Hiermee wordt in de Vlaamse Gemeenschap op effectieve wijze uitdrukking gegeven van de wil tot georganiseerde solidariteit met de zwaksten. Naast de preventieve aanpak gaat daarbij vooral aandacht naar het verbeteren van levensomstandigheden en naar de maatschappelijke emancipatie van fysisch, sociaal of economisch zwakkeren.

In belangrijke mate staat het stimuleren van eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid centraal. Binnen de context van het concrete gezin en de spontane solidariteit van familie, buren of vrienden wordt de hulpverlening vooral opgevat als een ondersteuning van eenieders draagkracht en probleemoplossend vermogen. Hierbij zijn heelwat diensten betrokken en derhalve zullen de initiatieven die reeds in het verleden werden genomen om coördinatie en samenwerking op verschillende niveau's te stimuleren, verder worden uitgebouwd en waar nodig bijgestuurd ten einde ze verder te optimaliseren.

1. Gezinsbeleid

In het beleid van de Vlaamse Regering wordt een primordiale rol toegekend aan het gezin. Het gezin is de samenlevingsvorm die bij uitstek borg kan staan voor een optimale ontwikkeling van de persoon en voor een harmonieuze uitbouw van de samenleving. Deze optie komt tot uiting in de

gezinsgerichtheid van het beleid in het algemeen, maar evenzeer in een welzijns- en gezondheidsbeleid dat een essentiële taak toebedeelt aan het thuismilieu, als in een politiek die het gezin als instituut en samenlevingsvorm bevordert. Dit laatste komt uitdrukkelijk tot uiting in de steun aan initiatieven inzake gezinsopvoeding en aan de Centra voor Levens- en Gezinsvragen. De gevoerde gezinspolitiek krijgt gestalte via voorzieningen die ten aanzien van het gezin ondersteunend, aanvullend of indien nodig ook vervangend werken, in het bijzonder via de uitbouw van diensten en instellingen met een specifieke dienstverlening. De diensten voor Gezins- en Bejaardenhulp bereiken jaarlijks 25.000 bejaarde gezinnen of alleenstaanden en 6.200 gezinnen en werken voornamelijk gezinsondersteunend. De instelling Kind en Gezin werkt ondersteunend voor het gezin, door middel van multidisciplinaire raadplegingen voor zuigelingen en kleuters en door thuisbezoeken door sociaal verpleegkundigen. Om ook voor professioneel actieve ouders een harmonieuze gezinsuitbouw te realiseren wordt voorzien in kinderdagverblijven en diensten voor opvanggezinnen. Door de organisatie van crisisopvang in o.a. kinderopvangcentra, wordt een gezinsvervangende oplossing geboden. De betrokkenheid van het gezin bij de opvang staat hier centraal. Deze gezinsgerichte benadering is ook terug te vinden in de diensten en voorzieningen inzake jeugdzorg, gehandicaptenbeleid en bejaardenzorg.

2. Bejaardenbeleid

Het aantal bejaarden, in het bijzonder de hoogbejaarden, blijft de komende jaren sterk stijgen. Velen zijn nog zeer actief, zijn niet zorgbehoevend en verblijven in eigen gezinsstructuur. Er is een kleinere groep die, vooral op hogere leeftijd, zorgbehoevend en dikwijls alleenstaande wordt. Het welzijnsbeleid zal zich prioritair richten op een dienstverlening aan en een opvang van hulpbehoevende bejaarden.

Bejaarden moeten zo lang mogelijk in het eigen vertrouwde milieu kunnen leven. De ambulante zorg speelt hierop in via Diensten voor Gezins-, en Bejaardenhulp ; via personenalarmsystemen die een „toezicht op afstand” en een sterke betrokkenheid van de mantelzorg mogelijk maken ; via dienstencentra en dagcentra, die toelaten dat bejaarden met een grote **hulpnood** toch in het eigen milieu kunnen blijven wonen.

Deze dienstverlening is en blijft slechts haalbaar voor zover de aangeboden hulp via artsen, verpleegkundigen en via bejaardenhulp én voor de betrokkenen én voor de overheid betaalbaar blijft. Bovendien kan een ambulante zorg veelal slechts functioneren voor zover deze kan ingebed worden binnen de zorg die door de familie en de bredere mantelzorg wordt geboden. In de uitbouw van de residentiële zorg moet de aandacht vooral gaan naar de zwaar zorgbehoevende bejaarden. De uitbouw van de rust- en verzorginstehuizen is volop bezig. Eerlang zullen de 11.373 geprogrammeerde R.V.T.-bedden gerealiseerd. Voor de zieke bejaarde met een bijzonder complexe-multipathologische **gezondheidsproblematiek** werd het ziekenhuiswezen van geriatriediensten voorzien.

3. Gehandicaptenzorg

De hier behandelde begroting heeft uitsluitend betrekking op de gehandicaptenzorg die betoelaagd wordt vanuit het Fonds voor Medisch-Pedagogische en Sociale Zorg. Tot dusver werden de taken van het Rijksfonds voor Sociale Reclasher van de minder-validen nog niet overgedragen aan de Gemeenschappen. Bovendien bracht de Raad van State nog geen advies uit over het medio '86 ingediende ontwerp van

decreet houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap. Van zodra dit advies beschikbaar is en de nationale regering de nodige besluiten treft met het oog op de uitvoering van de wet van 28 december 1984, kunnen de concrete stappen gezet worden met het oog op de uitbouw van een Vlaamse gecoördineerde gehandicaptenzorg.

De geldende reglementering maar ook administratieve en organisatorische beperkingen waren er oorzaak van dat de berekening van de definitieve dagprijzen grote vertragingen opliep en dat het Fonds '81 een zeer grote achterstand had in de betalingen aan de instellingen. Het voorliggende ontwerp van begrotingsdecreet maakt het mogelijk de **achterstallen** van de vorige jaren weg te werken. Deze operatie gaat gepaard met een aanpassing van de reglementering zodat niet alleen de gevolgen maar ook de oorzaken van de kwaal worden bestreden.

Zo werd op 1 januari 1988 de voorschottendagprijs ingevoerd, waardoor vermeden wordt dat er zich opnieuw grote achterstanden in de uitbetaling zouden vormen. Daarnaast werden trouwens nog een aantal maatregelen getroffen, zoals de aanmoediging van de informatisering van de instellingen die ook de snellere berekening en uitbetaling beogen.

Enkele belangrijke klemtonen

M.b.t. de aanwending van het voorzien krediet wens ik hiernavolgend element toe te lichten :

a. Er is een duidelijke tendens merkbaar om de beschikbare beddencapaciteit efficiënter te benutten. Tussen 1981 en 1986 steeg de beschikbare capaciteit met amper 2,2 % terwijl de bezetting met 8,5 % steeg. Dit weerspiegelt zich uiteraard in de evolutie van de bezettingsgraad die van 82,1 % in 1981 opliep tot 87,1 % in 1986.

b. Een even duidelijke evolutie is de verschuiving inzake de doelgroep. Terwijl in 1981 nog 73 % van de uitgaven besteed werd aan internaats- en **semi-internaatsvoorzieningen** voor minderjarigen daalde dit aantal in 1985 reeds tot 62 %. Daartegenover zijn de uitgaven voor tehuizen voor volwassenen in dezelfde periode gestegen met 104 % en deze voor dagcentra voor volwassenen stegen met 83 %. Gelet op de groeiende vraag naar voorzieningen voor volwassenen (mentaal) gehandicapten enerzijds en de denataliteit anderzijds zal deze tendens zich nog enige tijd verder zetten. Het inspelen op deze wijzigende behoefte vormt een belangrijke opdracht.

c. In 1988 dient ook verder gewerkt te worden aan de uitbouw van ambulante begeleidingsvormen. Het besluit van de Vlaamse Executieve van 7 december 1987 bepaalt de voorwaarden waaronder thuisbegeleidingsdiensten kunnen erkend en betoelaagd worden. Dit besluit maakt de begeleiding mogelijk van gezinnen met gehandicapte kinderen die niet geplaatst zijn ten laste van het Fonds '81. Het is echter duidelijk dat een analoge behoefte aan geïntegreerde opvang bestaat in de sector van de mentaal gehandicapte volwassenen. Daartoe dient vorm te worden gegeven aan een reglementering die het begeleid wonen op gestructureerde wijze vorm geeft. Het stimuleren van deze nieuwe vormen van opvang en begeleiding sluit aan bij de normalisatietendens die zich in de gehandicaptenzorg reeds geruime tijd aftekent. Essentieel hierin is dat de gehandicapte maximale kansen krijgt om in zijn thuismilieu te worden opgevangen of om te verblijven in een „zo normaal mogelijke” omgeving. Hierop moet in de eerste plaats ingespeeld worden vanuit humanitaire motieven en omwille van de kwaliteit van de zorg. **Daar-**

naast bieden, althans voor sommige doelgroepen, deze **begeleidingsvormen** de mogelijkheid om met een gelijkblijvend personeelseffectief een groter aantal gehandicapten te begeleiden.

d. T.a.v. het Fonds '81 en de instellingen die door dit Fonds gesubsidieerd worden, moet verder gewerkt worden aan een optimalisering van de kosten-efficiëntie verhouding. Sedert 1987 werd aan de instellingen van de gehandicapten-sector een bedrijfs-economisch georiënteerd boekhoudstelsel opgelegd. Dit systeem is niet **alleen** een instrument waarmee het toezicht op de instellingen kan geuniformiseerd en verbeterd worden. Het is bovendien een aansporing tot een deskundiger beheer van de voorzieningen. De informatie die dank zij dit nieuw boekhoudkundig systeem ter beschikking komt, zal bovendien de mogelijkheid bieden tot een continue analyse van het kosten- en subsidiëringsverloop. In die zin dient een rapporteringssysteem te worden uitgebouwd dat de instellingen de kans biedt tot zelfcontrole en voor de overheid nieuwe mogelijkheden opent in de beoordeling van de **subsidiering/bestedingsverhouding**. Dit hele proces is slechts mogelijk mits inschakeling van moderne **informatieverwerkende systemen** : de instellingen zullen verder aangemoedigd worden in hun inspanningen naar informatisering. In dezelfde optiek van vereenvoudiging van administratieve werkwijzen en verhoging van de efficiëntie wordt tevens een forfaitarisering van bepaalde dagprijs-elementen voorbereid. Tot dusver dienden de werkingskosten aan de hand van bewijsstukken door de instellingen te worden aangetoond. Zij worden dan in aanmerking genomen tot een bepaald plafond per onderhoudsdag. De forfaitarisering is erop gericht een groot aantal van deze te bewijzen posten te herleiden tot forfaitaire bedragen per post. Tegelijkertijd kan het aantal posten door groepering beperkt worden.

e. Tenslotte zal grote aandacht gaan naar de verhouding tussen de behoefte aan het aanbod van voorzieningen. De programmatienormen vervat in het K.B. van 12 december 1979 dienen gelet op de demografische evolutie, de ontwikkeling van nieuwe begeleidingsvormen in de gehandicaptenzorg en de sociologische verschuivingen in het algemeen opnieuw geëvalueerd te worden. Op basis van wetenschappelijk onderzoek en overleg met alle betrokkenen zal dan gestreefd worden naar een aangepaste programmatie.

4. Bijzondere jeugdzorg

Door het decreet van 27 juni 1985 inzake de bijzondere jeugdbijstand werd de omvorming van de **Jeugdbeschermingscomités** en de oprichting van bemiddelingscommissies beoogd. Door de Ministerraad werd op 21 februari 1987 beroep ingesteld bij het Arbitragehof. De uitspraak van het Arbitragehof in deze zaak zal meer licht moeten werpen op de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap met betrekking tot de bijzondere jeugdzorg. De uitvoering van het decreet zal van deze uitspraak afhangen.

Algemene preventie in de bijzondere jeugdzorg is één van de specifieke taken van de huidige **jeugdbeschermingscomités**.

Zeker bij de omvorming van de jeugdbeschermingscomités naar comités bijzondere jeugdzorg (decreet bijzondere **jeugdbijstand**) zal een verhoogde activiteit inzake „**algemene preventie**” tot ontwikkeling moeten komen. Op de begroting werd reeds 2,4 miljoen ingeschreven om de preventie-cellen van de comités van de nodige middelen te kunnen voorzien. Daarnaast mag niet uit het oog verloren worden dat preventie inzake bv. jeugdcriminaliteit ook te maken heeft met **mate-**

ries die niet tot de bevoegdheid van de **Gemeenschapsminister van Welzijn, Gezin en Volksgezondheid** behoren. voorbeelden daarvan zijn onderwijs, vorming, ruimtelijke ordening, enz.

De individuele hulpverlening wordt gebaseerd op twee principes : subsidiariteit en differentiatie.

Het subsidiariteitsprincipe houdt in dat slechts naar een zwaardere maatregel of ingrijpender hulpverlening mag gegrepen worden als vaststaat dat de voorafgaande middelen voldoende zijn uitgeput.

Dit principe moet de basis vormen voor de opbouw van een efficiënt hulpverleningsnet in de bijzondere jeugdzorg.

De hulpverlening op vrijwillige basis moet voldoende kansen krijgen zodat het echt preventief kan werken t.a.v. het gerechtelijk optreden. In dit opzicht moet het aktieterrein van de jeugdbeschermingscomités, als regionale entiteiten met zicht op en voeling met de konkrete noden van zowel het doelpubliek als de hulpverleningssector, verruimd worden.

Teneinde tegemoet te kunnen komen aan de grote verscheidenheid van problemen waarmee jeugdhulpverleners te maken krijgen moet een gedifferentieerd hulpverleningsnetwerk uitgebouwd worden met de nodige schakeringen van werkvormen. In de voorbije jaren werden reeds de nodige aanzetten gegeven : Dagcentra, Centra Begeleid Wonen, Gezinsbegeleiding, Nazorg, werden aan het palet van voorzieningen toegevoegd. Om wildgroei en ongelijke geografische spreiding tegen te gaan zal deze hulpverlening duidelijker worden gereglementeerd.

Ook binnen de residenties zelf zal de noodzaak van een verdere differentiëring moeten onderzocht worden. De nood aan specifieke voorzieningen voor adolescenten en begeleidingsmoeilijke jongeren vormt een belangrijk aandachtspunt. Deze ombouw zal moeten gebeuren binnen het voorziene beudget van art. 12.23.02 (3.049,5 miljoen) waarmee momenteel hoofdzakelijk residentiële hulp betoelaagd wordt.

De verlaging van de burgerrechtelijke meerderjarigheid zal voor de sektor bijzondere jeugdzorg niet zonder gevolgen blijven. Ten einde op deze omschakeling voorbereid te zijn zal er ook op gemeenschapsniveau een bezinning moeten gebeuren m.b.t. de gevolgen voor een eventuele opvang van jonge volwassenen met hulpvragen.

5. Armoedebestrijding

Alle welzijnsdiensten, zowel in de ambulante als in deresidentiële sektor zullen gestimuleerd worden om prioriteit te geven aan de meest kansarme bevolkingsgroepen. Hun dienstverlening zal erop gericht moeten zijn het isolement van de armste bevolkingsgroepen te doorbreken en hun maatschappelijke participatie te bevorderen. De territoriaal gespreide uitbouw van basisvoorzieningen die gericht zijn op de minst bedeeden zal de grootste aandacht krijgen. Het afremmen van de kategoriale versnippering en het aanmoedigen van de permanente samenwerking tussen private en openbare diensten op plaatselijk en regionaal niveau zijn daarbij belangrijke uitgangspunten. In de vaststelling voor de jaren 1989 en volgende van de objektieve normen voor de verdeling van het Biezonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn onder de O.C.M.W.'s van het Vlaamse gewest, zal uitdrukkelijk worden ingespeeld op de armoedebestrijding.

Ook het beleid inzake samenlevingsopbouw zal hierop scherper worden afgestemd.

6. Migrantenbeleid

Het migrantenbeleid moet duidelijk op integratie gericht zijn. Dit betekent in de eerste plaats dat ernaar moet gestreefd worden dat de migranten evenwaardig kunnen deelnemen aan de maatschappelijke verworvenheden. Publieke besturen en private diensten zullen worden gestimuleerd t.o.v. extra-inspanningen om de migrantenmilieu's beter te bereiken. Anderzijds zullen op plaatsen met hoge migranten-koncentratie specifieke initiatieven moeten genomen worden om bruggen te slaan tussen de autochtone en de buitenlandse bevolkingsgroepen. Prioritaire aandacht zal binnen deze doelgroep besteed worden aan migranten uit landen buiten de E.E.G., aan de migrantenvrouwen en aan de jongeren van de tweede generatie.

7. Het gezondheidsbeleid

7.1. De sociale en preventieve gezondheidszorg

Gelet op de budgettaire beperkingen werden in de begroting vooral nieuwe beleidsaccenten gelegd via verschuivingen van middelen. Belangrijke saneringsoperaties werden doorgevoerd in het Speciaal Onderstandsfonds (Actieve decollocatie, strengere selectie van de te aanvaarden dossiers . . .) en de Tuberculose-bestrijding. De vrijgekomen middelen gaven de mogelijkheid nieuwe initiatieven voor de toekomst een bredere financiële onderbouw te garanderen. Hierbij ligt de nadruk in vier sectoren namelijk :

- de thuisverzorging ;
- de geestelijke gezondheidszorg, met bijzondere nadruk op de verslavingsproblemen ;
- de gezondheidsvoorlichting met hierin begrepen de aanpak van de AIDS-problematiek ;
- de strijd tegen de doping in de sport.

Verder zal intensief worden verder gewerkt aan de samenwerking die op gang werd gebracht tussen verschillende bij de preventie betrokken instanties, met als doel de onderlinge informatieuitwisseling te verbeteren en de gezinsgerichte preventieve aanpak van de huisartsen verder te stimuleren.

De thuisverzorging

In 1987 werden in uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Executieve van 19 november 1986, 42 **samenwerkingsinitiatieven** voor thuisverzorging erkend. Hierin zijn minimaal betrokken : een dienst voor thuisverzorging, een vertegenwoordiging van lokale huisartsen, een centrum voor maatschappelijk welzijn en een dienst **Gezins-** en Bejaardenhulp. Algemeen kan reeds nu gesteld dat in het eerste jaar nog heel wat energie diende te gaan naar het opstarten en de interne organisatie van de samenwerking. Slechts vanaf dit jaar zullen deze initiatieven ten volle functioneren. Voor de problematiek van de zelfstandige verpleegkundige zal aan de Executieve worden voorgesteld het besluit in die zin aan te passen dat de zelfstandige verpleegkundige op gelijke wijze in het kader van dit besluit kan participeren. De verhoogde begrotingskredieten moeten toelaten om waar nodig nieuwe initiatieven op te zetten en, zo mogelijk, de toelage te verhogen ten einde een volwaardige coördinatie-opdracht in deze initiatieven te kunnen uitbouwen. Daarenboven zal bijzondere aandacht naar projecten die de onmiddellijke omgeving van de patiënt (gezin, verwanten en vrijwilligers) ondersteunen in hun essentiële verzorgende hulp bij thuiszorg-situaties.

De Geestelijke Gezondheidszorg

* In 1988 zal een bijzondere aandacht gaan naar de **drug-** en alcoholpreventie. Eind 1987 werden de beleidslijn en zoals samengevat in de richtnota in concrete maatregelen omgezet. Gedurende het eerste jaar zal dit beleidsconcept worden uitgetest en waar nodig bijgestuurd. In verschillende Diensten Geestelijke Gezondheidszorg in Vlaanderen werden 10 **pre-**ventiewerkers aangesteld. Deze worden begeleid door 2 medewerkers van de V.A.D. (Vereniging Alcohol en andere Drugs).

* Er werden in de diensten Geestelijke Gezondheidszorg een beperkt aantal uitbreidingen toegestaan. Hierbij ligt de nadruk op een duidelijke profilering van de psychiatrische en psychologische functies en de uitbouw van een gespecialiseerde begeleiding voor Kinderen en Jongeren.

Hiermee wordt de basis gelegd voor een in de toekomst noodzakelijke bespreking van de reglementering inzake deze diensten waarbij de algemene psyche-sociale opdracht van deze diensten zal worden geprofileerd in een meer nauwe samenwerking met de basisverzorgers. Bijkomende personeelsleden zullen bij voorrang worden toegekend op basis van specifieke werking ten aanzien van probleemcategorieën als verslaving, kinderen en **adolescenten**, bejaarden e.d.

De Gezondheidsvoorlichting

* Er zal verder werk worden gemaakt van overleg en samenwerking tussen de verschillende organisaties die bij de Gezondheidsvoorlichting zijn betrokken. Via concrete projecten zal gepoogd worden om op basis van een uitgetekend gemeenschappelijk conceptueel **chema** te komen tot een nauwere samenwerking en onderlinge afstemming van de activiteiten.

* Bijzondere aandacht zal gaan naar de AIDS-preventie, waarbij naast de vorming van de verschillende hulpverleners die bij deze problematiek berokken zijn, een grotere **sensibi-**lisering en betrokkenheid van de globale bevolking moet worden nagestreefd. Hierbij gaat vooral de aandacht naar jongeren die via de schoolgezondheidszorg, in nauwe samenwerking met alle partners voor de educatieve gemeenschap, dienen te worden bereikt.

Sport en Doping

In 1987 werd een campagne tegen doping georganiseerd : zowel via voorlichting en vorming als via controle werd getracht aan deze kwaal een halt toe te roepen. In 1988 zal hieraan worden verdergewerkt. De voorlichting zal worden geïntensifieerd en vooral worden gericht op jongeren. Het aantal controles zal nog worden uitgebreid. Via een aanpassing van de reglementering zullen de nodige maatregelen worden genomen opdat de laboratoria-analyses in optimale omstandigheden zouden kunnen worden uitgevoerd.

7.2. De intramurale gezondheidszorg

De Algemene Ziekenhuizen

Tengevolge van het toepassen van de nieuwe **erkennings-**normen werd de ziekenhuiskaart van het Vlaamse land grondig gewijzigd. Het aantal erkende instellingen in de Vlaamse Gemeenschap bedroeg op 31.12.1986 178. Op

1.01.1988 werd dit herleid naar 129 ziekenhuisentiteiten ; 22 instellingen verdwenen voor sluiting, 12 door fusie en 15 kwamen in een groepering terecht. Het beddenaantal werd verminderd met ± 4.400 , nl. 1.600 E M N, 500 C D en 2.300 V bedden. Door de realisatie van deze operaties is het mogelijk geworden ziekenhuisinfrastructuur te rationaliseren. Het wordt aldus mogelijk om instellingen of groepen van instellingen complementair aan elkaar te laten functioneren.

Voorrang zal worden verleend aan de bouw- en verbouwingswerken, die voortvloeien uit de realisatie van deze groeperingen en fusies.

Het toekennen van gespecialiseerde, eventueel zware apparatuur, zal slechts worden overwogen indien deze op een degelijk, rationeel verantwoorde manier kan worden aangewend. Het is noodzakelijk af te stappen ~~van het~~ programmeren van apparatuur : er moet worden overgegaan naar het plannen van diensten die dan zullen moeten beantwoorden aan strikt bepaalde erkenningsnormen.

De evaluatie van de herstrukturingsoperatie en van het, eventueel tengevolge hiervan gewijzigde activiteitsniveau in de instellingen, zal uitsluitend moeten geven omtrent eventuele volgende stappen in de herstrukturering van de **ziekenhuis-** en verzorgingsvoorzieningen.

Wat R.V.T.-bedden betreft, kan worden gesteld dat op 29 februari 1988 reeds méér dan 7.000 bedden erkend waren en dat er méér dan 4.000 reeds opgenomen werden in de **pro-**grammatie of toegewezen werden. De programmatiecriteria zijn aldus in feite bereikt.

II. BESPREKING

Een lid meent dat teveel bevoegdheid bij één Minister geconcentreerd is. Daardoor is ook veel onduidelijk in de presentatie. Het lid pleit ervoor dat, zoals vroeger een onderscheid, zou gemaakt worden tussen de twee materies welzijn en gezondheid wat de vastleggingsmachtigingen betreft.

In antwoord hierop verstrekt de Gemeenschapsminister een **opdeling** van de vastleggingsmachtigingen over artikel 11 van het decreet.

gebudgetteerd (2.656,3 miljoen)

ziekenhuizen	1.714,5
rustoorden	620,0
MPI	321,8

gedebudgetteerd (981,5 miljoen)

ziekenhuizen	571,5
rustoorden	410,0

Een lid vindt dat het moet mogelijk zijn méér homogene beleidspakketten te presenteren. Dat zou **bijrageren** tot **meer-**duidelijkheid in het beleid en vooral in de begroting.

Meer dan eens wordt de bemerking gemaakt dat het beleid nog onvoldoende steunt op duidelijke regels. Er wordt sterk aangedrongen op meer regulering. Er is volgens het lid te veel verdeling van gelden overgelaten aan de „willekeur” van de Minister. Zo komt men zelfs tot toestanden dat hier te veel en daar te weinig geld beschikbaar is. Waarop de Gemeenschapsminister antwoordt dat decreteren soms moeilijk is en tijd vergt. In het afgelopen jaar werden bepaalde welzijnsmateries gereguleerd waardoor kan gesteld worden dat meer dan 95 % van de welzijnsuitgaven gereguleerd zijn.

Meerdere sprekers hebben in de loop van de bespreking een lans gebroken voor een beter financieel statuut van het personeel in de welzijns- en gezondheidssector en vastheid van betrekking. Een netto-inkomen van 25.000 fr. is veel te weinig.

De Gemeenschapsminister antwoordde dat hij veel aandacht schenkt aan het probleem van de tewerkstelling en bezoldiging in de hulpverleningssector. Maar het probleem is niet eenvoudig. Bovendien is hij geen werkgever zodat hij niet met vakbonden kan onderhandelen. De oprichting van een paritair comité behoort tot de bevoegdheid van de nationale Minister van Arbeid. Hij zou kunnen forfaitariseren, maar dit is niet overal doenbaar en bovendien is het personeel daar niet tuk op. Eenvormigheid is volgens hem ook niet mogelijk.

Vooraleer op de begroting in te gaan, verwijst een lid naar een zin uit de inleiding van de Minister, met name : „In belangrijke mate staat het stimuleren van eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid centraal”. Het lid vindt dit een zéér belangrijke zin waarvan het de inhoud bijtreedt en hoopt dit ook in beleidsopties omgezet te zien.

Bij de bespreking van dat deel van de begroting dat betrekking heeft op de welzijnssector is hulde gebracht aan de vorige Minister, mevrouw R. Steyaert. Zelfs als men het niet altijd eens was met haar beleid, toch moet erkend en onderstreept dat haar inzet de sector sterker maakte.

Met het oog op de overzichtelijkheid van deze verslaggeving, worden de opmerkingen, tussenkomsten en vragen van de leden met de replieken van de Gemeenschapsminister hierna per sectie gegroepeerd.

Sectie 55 – Gezinszake

Een lid stelt vast en betreurt het feit dat de begroting Kind en Gezin, zoals die in stuk 8-A (BZ 1988) – Nr. 1 – bijlage VI is voorgesteld, geen toelichting heeft, geen vergelijkende tabel, en geen prioriteiten stelt.

Een ander lid vindt dat er te weinig inspanning geleverd wordt ten aanzien van kinderkribben opgezet door de openbare sector. Er wordt in een vicieuze cirkel geredeneerd : er zijn geen initiatieven, er moeten dan ook geen kredieten zijn. Komen er initiatieven, dan kan niets gedaan worden want er zijn geen kredieten. Kan die cirkel toch niet doorbroken worden ?

Een commissielid zegt dat het klassiek gezin minder algemeen wordt en dat hij derhalve de evaluatie van het begrip „gezin” in de begroting mist, zoals overigens ook in de sociale wetgeving die daardoor lacunes vertoont. Waarop de Gemeenschapsminister antwoordt dat het begrip „gezin” geldt voor alle vormen.

Een lid vindt dat er rond de thuiszorg heel wat problemen zijn : het restrictief beleid heeft cumulatieve gevolgen ! (uitleg over art. 33.04.02 – Normalisatietoelage – sedert 1985, hoe gebruikt ?)

De Gemeenschapsminister meldt dat het besluit van 16 december 1987 inzake „Gezin- en bejaardenhulp” opgeschorst werd door de Vlaamse Executieve. De datum van toepassing van dit besluit werd van januari 1988 verschoven naar 1 juli 1988, juist om de juiste gevolgen van het nieuwe artikel 8 – beperking van het aantal dienstverlenende uren per week en gedurende een wel bepaalde periode -te kunnen nagaan. Het voorziene krediet op artikel 33.04.02 – Normalisatietoelage – werd nog niet aangewend.

Art. 12.20.02 betreffende het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudiën roept enkele vragen op. Wat is het personeelsbestand. Welke onderzoeken worden gedaan. Wordt het centrum financieel voldoende gesteund en wordt zijn wetenschappelijk werk voldoende geapprecieerd ? Deze laatste vraag wordt gesteld omdat, aldus een lid, veel „aan anderen” wordt uitbesteed.

Hierop antwoordt de Gemeenschapsminister dat men bij het geven van opdrachten aan studiecentra dient rekening te houden met de specialisatie en het aantal opdrachten die men aan een centrum geeft. De Gemeenschapsminister verstrekt aan de verslaggever een overzicht van de personeelsformatie van het CBGS per 31 december 1987 en een overzicht van de studieopdrachten in 1987 (Bijlage 1).

Sectie 56 – Maatschappelijk Welzijn

Hier kwam vooral de armoedebestrijding en het migrantenbeleid ter sprake.

Meerdere leden wijzen op de complexiteit van het armoedeprobleem. Het terzake door de SERV uitgebrachte advies onderstreept overigens op een duidelijke wijze dit karakter. Er wordt door meerdere leden onderstreept dat armoede in eerste instantie een probleem van inkomen is.

Daar heeft de Vlaamse Gemeenschap niet zo direct vat op. Maar er is ook de opleiding, huisvesting, begeleiding. Er is vooral nood aan coördinatie die echter niets betekent als er onvoldoende middelen zijn.

Een ander lid onderstreept dat de armoede niet zo „nieuw” is. Ze is wellicht toegenomen tijdens de aanslepende economische crisis. Maar als verschijnsel is ze oud en zéér taai ! Dit volgt uit haar structureel karakter. De armen zitten steeds op meerdere maatschappelijke terreinen in de knel : opvoeding en opleiding, wonen, werken, inkomen, contacten, enz.. . Er zal maar enig succes kunnen geboekt worden als de aanpak globaal is.

Een ander lid vraagt zich af of niet teveel verwacht wordt van de Gemeenschap. Beschikt die wel over de middelen om de armoede te bestrijden. In ieder geval is het lid van mening dat het inkomen de basis vormt. Als daar niets grondigs kan gebeuren, zal de rest van het beleid of de inspanningen weinig opleveren. Een ander lid wijst ter zake op de algemeen aanvaarde opvatting dat op het stuk van inkomen iets gedaan moet worden. Er is dus – naar het lid meent – een zekere neiging naar meer gelijkheid. Een lid wil vernemen of er gegevens bestaan over het aantal O.C.M.W.'s dat aan budgetbegeleiding doet .

Inzake het migrantenbeleid wordt op de eerste plaats erover geklaagd dat veel te weinig geld beschikbaar is om dit probleem aan te pakken. Een lid zegt dat de kredieten nauwelijks voldoende zijn voor de verspreiding van enkele folders, wat geen politiek beleid is. Er is overigens geen beleid mogelijk zonder samenspraak tussen nationale en gemeenschapsinstanties. Het probleem overschrijdt deze grenzen, zoals Brussel voldoende aantoon.

Een ander lid meent dat een onderscheid dient gemaakt tussen gastarbeiders en politieke vluchtelingen. Van deze laatsten, aldus de spreker, zijn er de bootvluchtelingen (Vietnamezen) die bijna allen werk hebben gevonden, en de anderen (Zuid Amerikanen en Oostbloklanden) die geen werk vinden.

Vanuit de Commissie wordt echter opgemerkt dat dit een

ationale materie is. Maar de spreker wijst erop dat het gaat om hun aanwezigheid in Vlaamse gemeenten.

De Gemeenschapsminister wil vóór de zomer accenten vastleggen voor een concreet migrantenbeleid. Qua raadgevingen beschikt hij over een Hoge Raad voor Migranten. Hij wenst echter nadrukkelijk te replikeren op de bemerking dat er geen geld besteed wordt aan migrantenbeleid. Naast de 40 miljoen in zijn begroting zijn er bijvoorbeeld ook nog de kredieten die besteed worden aan het onderwijs waaraan de migrantenkinderen deel hebben.

Er dient bovendien niet enkel over coördinatie met de nationale overheid gesproken te worden, maar ook over samspraak met de Franstalige Gemeenschap.

Tenslotte verklaart de Gemeenschapsminister dat hij geenszins voorstander is van te veel publicitaire campagnes. Deze hebben slechts zin als ze passen in een groter geheel en concreet beleid.

Op de vraag van een lid naar de resultaten van de studie De Batselier met betrekking tot de therapeutische gemeenschappen, antwoordde de Gemeenschapsminister dat deze resultaten hem nog niet werden verstrekt.

Een laatste bemerking geldt de samenlevingsopbouw die met het oog op de migrantenproblematiek meer in de hand zou moeten gewerkt worden. Daartoe moet volgens een lid campagne gevoerd worden. Hij wees er op dat in Antwerpen een gemeenschappelijk programma bestaat over alle politieke partijen heen inzake de migrantenproblemen.

Sectie 57 – Bejaardenzorg

Bij meerdere commissieleden blijkt grote belangstelling te bestaan voor het personenalarm (art. 33.03.02). Dit komt omdat verschillende acties binnen de OCMW's aantonen dat er behoefte aan is, afgezien van de stimulans die door private firma's gegeven wordt. De begroting voorziet 5 miljoen frank wat volgens de sprekers te weinig is. Het is de wens dat meer redelijke prijzen voor de apparatuur gevraagd worden en dat meer bejaarden voor de aanschaf ervan in aanmerking zouden komen.

De vraag hoeveel instellingen en OCMW's geselecteerd werden om betoelaagd te worden om het personenalarm te promoten, wordt beantwoord in bijlage II waar de naam en het bedrag vermeld staat van hen die een noodoproepsysteem op het oog hebben.

De Gemeenschapsminister beaamt de opmerking dat het alarmsysteem inderdaad duur is. Er zou moeten gereguleerd worden. Op 26 november 1987 verscheen een circulaire onder het beleid van zijn achtbare voorganger Mevrouw Steyaert. In bijlage III kunnen de leden deze mededeling aan de Voorzitters van de OCMW's nogmaals lezen. De Gemeenschapsminister voegt er evenwel aan toe dat eventueel onder de gewijzigde omstandigheden een nieuwe circulaire in 1988 nodig is.

Een lid houdt een vurig pleidooi voor een politiek die erop gericht is de ouden van dagen thuis bij hun kinderen hun oude dag te laten slijten. Op hun 55ste zijn deze kinderen gepensioneerd, voegt spreker eraan toe. De media zou kunnen ingeschakeld worden om een mentaliteitsverandering te bewerkstelligen. De hulpverlenende diensten zijn reeds voorhanden. Een lid suggereert zelfs dat een financiële steun (zo bijvoorbeeld een toelage van 3000 frank per maand) zou kunnen verstrekt worden aan de gezinnen die bereid zijn bejaarde familieleden te verzorgen. Liever dan het aantal RVT-bedden op te drijven zou hij een bedrag willen laten toekennen aan de bejaarden die thuis een bijzondere zorg behoeven.

Dit ideaal wordt niet afgewezen maar er wordt door de Gemeenschapsminister opgemerkt dat er toch ook grenzen zijn aan de draagkracht van de gezinnen waar bejaarden en dikwijls demente bejaarden thuis verzorgd worden.

In verband met de diensten voor gezins- en bejaardenhulp vraagt een lid dat het zogenaamde Home-rapport inzake thuiszorg van mevrouw Steyaert zou worden opgevolgd.

Een ander lid stampst open deuren in wanneer hij zegt dat de wachtlijsten voor bejaardentehuizen voor 5 jaar vol zitten. Maar hij wil de noodzaak onderstrepen van de voortzetting van een omschakeling van ziekenhuisbedden naar rust- en bejaardenbedden. Bijzondere aandacht eist de evolutie van de bevolking van deze tehuizen. Ze hebben een hoge leeftijd en ze zijn dikwijls fysiek en mentaal uitgeput. Geschat wordt dat er in het jaar 2000, 94.000 demente bejaarden zullen zijn.

Terwijl er enerzijds lange wachtlijsten zijn voor werkelijk behoevenden, horen vele bejaarden niet thuis in deze tehuizen. Mentaliteitsverandering ten gunste van thuisverzorging werd reeds aangeprezen. Maar anderzijds vragen sommige commissieleden een meer soepele procedure voor de erkenning van rusthuizen. Tevens zou moeten gereguleerd worden dat in elk bejaardentehuis een bijzondere afdeling voorzien is voor demente bejaarden, t. t.z. een eigen kamer maar gemeenschappelijke leefruimte met begeleiding.

Nog met betrekking tot de bejaardentehuizen klaagt een lid over de hoge kostprijs die de bejaarden moeten betalen (tot 50.000 frank per maand) voor opname in een bejaardentehuis. Is daar geen mouw aan te passen ?

Een ander lid vraagt zich overigens af of de hoge prijs niet het gevolg is van de strenge voorwaarden voor erkenning die deze tehuizen soms tot luxegebouwen maken. In Brussel is er geen tekort aan bejaardenkamers wat de indruk geeft dat het openen van een bejaardentehuis een lucratieve bezigheid is. Ook wordt er op gewezen dat een bejaardentehuis in de doprskom en niet **verweg** in het veld moet staan, want het sociaal contact met de rest van de bevolking moet mogelijk blijven. Tot slot wordt er ook dit jaar weer op gewezen dat de voorschriften inzake brandbeveiliging dikwijls de erkenning van bejaardentehuizen blijven storen. Kan niet eventueel de civiele bescherming bij de brandbeveiliging ingeschaald worden ?

Op deze laatste vraag antwoordt de Gemeenschapsminister dat de brandbeveiliging een specialisatie is waarin alleen de thans bevoegde instanties de verantwoordelijkheid kunnen nemen. De klacht over de hoge ligprijzen in de bejaardentehuizen is volgens de Gemeenschapsminister volledig verantwoord, maar hij voegt er aan toe dat hij hier niet kan ingrijpen omdat de prijsbepaling gebeurt door het Ministerie van Economische Zaken.

Ook de politiek die de bouw van bejaardentehuizen stimuleert moet aangehouden worden. Gemeenschapsminister Steyaert streefde ernaar de ouderlingen zo lang mogelijk privé te laten wonen, en gehoopt wordt dat deze politieke optie behouden blijft. De voorwaarden voor het verwerven van zulke woning moeten verruimd worden. De eis om voorafgaandelijk zijn eigen woning te moeten verkopen, is niet helemaal verantwoord.

De bejaardenflats zijn een succes. Een lid wil weten hoeveel aanvragen er zijn en hoeveel er ingewilligd werden. Het is te vinden in bijlage IV.

Ter vervollediging van de informatie verstrekt de Gemeenschapsminister ook (in bijlage V) cijfergegevens over het

aantal bedden in de rustoorden naar eigenaar en erkenning per 1 maart 1988.

Sectie 58 – zorg voor mindervaliden

Deze groep, en vooral de mentaal gehandicapten, worden een probleemcategorie. In bepaalde streken zijn de instellingen **volzet** en moet men 100 km afleggen om een instelling te bereiken, aldus een lid.

Begeleid wonen, privé of samen, kan een oplossing bieden. Maar ook daar moeten kandidaten afgewezen worden. Er bestaat nood aan een definitie van „begeleid wonen”. Volgens mevrouw Steyaert waren de ingrediënten van begeleid wonen : ambulante hulp, specifiek op volwassenen gericht en meer bepaald op de licht mentaal gehandicapten. De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat er inderdaad behoefte is aan regulering inzake zelfstandig wonen, begeleid wonen en thuisbegeleiding. Hij verwijst naar het Besluit van de Vlaamse Executieve van 7 december 1987 inzake „**Thuisbegeleiding** van gehandicapten”.

Een ander lid zegt dat er meer aandacht moet geschonken worden aan het vroegtijdig opsporen van handicaps ten einde tijdig in te kunnen grijpen. Daartoe moet men zich richten naar de dokters en de paramedici. Maar het is niet een zaak van techniek, ook van begeleiding.

Een andere benadering van de gehandicaptenzorg ligt in de onderwijswereld. Een lid pleit voor meer integratie van gehandicapten in het onderwijs. De „normale” kinderen moeten leren omgaan met gehandicapten. Bovendien evolueren gehandicapte kinderen beter in een gewoon milieu. Tenslotte is zulke visie op het onderwijs werkverschaffend voor deskundigen inzake gehandicaptenzorg. De **Gemeenschapsminister** juicht deze zienswijze als positieve bijdrage toe.

Volgens nog een ander lid tenslotte blijft de toegankelijkheid van openbare gebouwen voor gehandicapten een probleem. Subsidiëring bij aanpassing van oude gebouwen zou een stimulans kunnen betekenen en bij nieuwbouw zou de voorziening decretaal verplichtend moeten zijn. De **Gemeenschapsminister** geeft hierop ten antwoord dat die toegankelijkheid door zijn collega van Binnenlandse Aangelegenheden, de heer Beysen, betoelaagd wordt.

In verband met het Fonds 81 worden volgende vragen gesteld.

De vraag naar de evolutie van de bezetting in het Fonds 81 wordt beantwoord door de tabel die de **Gemeenschapsminister** in bijlage VI verstrekt.

Verklarend waarom het stijgingskrediet voor 1988 merklijk lager ligt dan voor 1987, antwoordt de **Gemeenschapsminister** dat dit 1 miljard verschil te verklaren is door een andere verrekening. 90 % van de reële kosten van 1988, in voorschotten te betalen, worden berekend op basis van de laatst gekende dagprijs. Dat is de dagprijs van 1985. 10 % is nog niet verrekend en dit, kan ten vroegste in 1989. Wat de achterstallen betreft geeft artikel 52 het antwoord.

Sectie 59 – Jeugdzorg

Ook in deze sector is het bevoegdheidsprobleem aan de orde. Een geschil is aanhangig voor het Arbitragehof waar op 11 mei opnieuw zal gepleit worden. Een lid vraagt dat, eens de zaak opgelost, prioriteit zou verleend worden aan het opvolgen van de toestand en dat duidelijke opties zouden genomen worden. Er zijn vele mogelijkheden, maar talloze

kansen blijven onbenut, steeds omwille van dat bevoegdheidsprobleem.

Een instelling mag niet als de „ultieme” oplossing gezien worden.

Anderzijds moet in deze sector gedacht worden aan verbetering van de werkvoorwaarden, vermindering van de werkbelasting en financiële billijkheid. Voor hoeveel uren telt bvb. een wachtdienst, een tweedaags kamp. Het lid nodigt de Commissieleden uit deze leefwereld eens te velde te gaan bekijken.

Het lid vraagt ook aandacht voor het feit dat de leeftijd van minderjarigheid van 21 naar 18 zal gebracht worden. Eén vijfde van de jongeren is boven 18 jaar oud. Het is het lid een zorg dat er een plotse breuk zou kunnen komen in de begeleiding vanaf 18 jaar. Dat geldt overigens ook voor de sector gehandicaptenzorg waar het verlies van begeleiding nog meer kwalijke gevolgen zou hebben.

Een ander lid dat zich volledig aansluit bij deze situatieschets en de bekommernis voor de nabije toekomst, stelt zich bovendien de vraag of de budgettaire ruimte aanwezig is om efficiënt te werken.

De Gemeenschapsminister zegt dat hij de zorg van de sprekers deelt. Hij stelt als principe voorop dat de residentiële opvang eerst aan bod mag komen nadat vastgesteld is dat het behoud in het gezin absoluut onmogelijk is.

In antwoord op de vraag rond het personeelsstatuut in de jeugdsector wijst hij op het feit dat hij de beslissing heeft getroffen dat de CAO voor het overheidspersoneel integraal zal toegepast worden in de welzijnssector. De principes moeten doorgetrokken worden naar iedereen. Hij onderzoekt de mogelijkheden om tegemoet te komen aan bijzondere prestaties, zoals de genoemde weekendprestaties, enz.

Tenslotte nog deze bedenking van een lid : van de geplaatste kinderen gaan er te weinig naar het BLO (in de Aalsterse regio slechts 3 op 87) terwijl velen toch mentaal gehandicapt zijn.

Sectie 65 – Gezondheidsvoorzieningen

Het probleem van de omvorming van ziekenhuis- naar RVT-bedden kwam onder diverse aspecten aan bod. Hoe is de pool van 600 bedden verdeeld ? Hoe is de opsplitsing van 11.300 bedden gebeurd ?

Een lid hekelt, wat hij noemt, de zwarte handel bij de verkoop van bedden.

Hoeveel RVT-bedden waren functioneel op 1 december 1986 ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de rust- en verzorgingsbedden die hem door de nationale regering, in uitvoering van het protocolakkoord, ter beschikking werden gesteld voor toewijzing aan rustoorden, zonder dat deze hiervoor een gelijkwaardige afbouw van ziekenhuisbedden dienden aan te tonen, als volgt werden gespreid :

	Openbaar	Privé
West-Vlaanderen	107	23
Oost-Vlaanderen		127
Antwerpen	51	61
Vlaams-Brabant	76	66
TOTAAL	312	78
		355

Bovendien werden door de Minister van Sociale Zaken, in onderling akkoord met de Minister voor de **Bi-communautaire** aangelegenheden te Brussel, 25 RVT-bedden, afkomstig uit de Brusselse pool, ter beschikking gesteld voor toewijzing aan 2 private rustoorden gelegen in aan Brussel grenzende gemeenten, behorend tot het Vlaamse Gewest.

De RVT-bedden, afkomstig uit de gelijkwaardige afbouw van ziekenhuisbedden, zullen als volgt gelokaliseerd worden :

	Evolutie '86-'87	Openbaar	Privé
West-Vlaanderen	+ 1.888	1.323	1.539
Oost-Vlaanderen	+ 1.861	1.375	1.305
Antwerpen	+ 2.300	1.645	1.478
Limburg	+ 823	617	362
Vlaams-Brabant	+ 1.056	111	1.425
Totaal	+ 7.928	5.071	6.109

De Vlaamse ziekenhuizen telden op 1 juni 1986 32.681 akute bedden, zijnde 12.562 in de openbare en 20.119 in de private sektor en 4.568 V-bedden, waarvan 2.615 in openbare en 1.953 in private instellingen.

Ingevolge.

- de reconversie van akute bedden naar RVT,
- de reconversie van V- naar G- en RVT-bedden,
- de afbouw ingevolge de herstructurering,
- de afbouw voor het bekomen van stimuli

zullen volgende bedden worden afgebouwd :

- 1.816 akute bedden : 404 openbare en 1.412 private,
- 2.531 V-bedden : 1.589 openbare en 942 private.

Door deze afbouw zullen 10 openbare en 9 private ziekenhuizen verdwijnen, 11 ziekenhuizen fusioneren, waarvan 1 openbare, 7 private en 3 gemengde en zullen 12 groeperingen worden gevormd (3 openbare, 6 private en 3 gemengde).

Na genoemde herstructurering zal Vlaanderen beschikken over :

- 30.865 akute bedden : 12.158 openbare en 18.707 private,
- 2.037 V-bedden : 1.026 openbare en 1.011 private,
- 11.847 RVT-bedden : 5.383 openbare en 6.464 private,
- 13.451 bedden in psychiatrische ziekenhuizen.

De capaciteit van de ziekenhuizen in Vlaanderen zal er door deze herstructurering als volgt uitzien :

Provincie	Aantal ziekenhuizen volgens het aantal bedden				V- diensten
	< 90 acute bedden	90 tot 149 acu- te bed- den	> 150 acute bedden	Totaal	
West-Vlaanderen 1982	6	3	29	38	7
1986	1	3	29	33	6
nu	1	3	24	28	5
Oost-Vlaanderen 1982	13	6	22	41	5
1986	8	7	20	35	5
nu	2	4	22	28	4
Antwerpen 1982	8	8	30	46	11
1986	8	5	31	44	11
nu	2	1	28	31	10

Provincie	Aantal ziekenhuizen volgens het aantal bedden			Totaal	V- diensten
	< 90 acute bedden	90 tot 149 acu- te bed- den	> 150 acute bedden		
Limburg 1982	3	3	14	20	3
1986	2	4	14	20	3
nu	0	4	13	17	1
Brabant 1982	4	5	12	21	3
1986	2	5	12	19	4
nu	0	2	12	14	6
Totaal Vlaams Gewest					
1982	34	25	107	166	29
1986	21	24	106	151	28
nu	5	14	99	118	26

Op de vraag naar de stand van de samenwerking en fusio-
nering tussen de ziekenhuizen, geeft de **Gemeenschapsminis-**
ter het volgende antwoord :

In uitvoering van het KB van 8 december 1986, zullen in
Vlaanderen 4 nieuwe fusieziekenhuizen worden gebouwd.

De subsidies voor bouwwerken kunnen, per individueel
lot en dit naargelang de bouwwerken vorderen, vastgelegd
worden op de begroting van het lopend dienstjaar, na goed-
keuring van zowel het voorontwerp als het ontwerp-dossier
en na afloop van de openbare aanbesteding, waarbij op de
weerhouden **bieding** het bedrag van de subsidie wordt bere-
kend, zoals bepaald in het MB van 3 november 1969, laatst
gewijzigd door het MB van 2 juli 1977.

Gezien bedoelde dossiers zich nog bevinden in het stadium
van principieel akkoord, kan nog geen raming van de effek-
tieve kostprijs worden berekend.

Het is wel zo dat, overeenkomstig de bepalingen van het
MB van 4 september 1978, de betoelaging beperkt wordt.

Voor betreffende dossiers samen betekent dit, aan de hui-
dige indexering, een maximumbedrag van 1.293.825.000 F.,
te spreiden over de dienstjaren nodig voor de voltooiing van
de werken.

Een ander lid wijst op de evolutie en eigenaardige samenstel-
ling van het personeel bij sommige OCMW's. Door de wijzi-
ging van ziekenhuisbedden in RVT-bedden is er een overbe-
zetting van hooggeschoold verplegend personeel. Dit is in
feite een last die dikwijls op de gemeente valt.

Hierop antwoordt de. Gemeenschapsminister dat de over-
bezetting van bepaalde diensten normaal is bij omschakeling
gezien de verworven rechten bij statutaire benoeming. Het
is inderdaad een extra-last voor **OCMW's**, maar bij de om-
schakeling heeft men ook het enorm voordeel vanuit de ziek-
teverzekering (namelijk ongeveer 1.000 frank per dag).

Een lid wil weten of de programmering van de zware
apparaturen verlaten werd. Er is immers meer sprake van
erkenning van „diensten” (waarbij dan als voorwaarde geldt
dat er niets komt als er ook geen afbouw is) dan van zieken-
huizen.

Een lid wijst op een anomalie die kan bestaan in het beheer
van een vereniging (van ziekenhuizen). Vroeger moest het
OCMW dat erbij betrokken was, de meerderheid hebben.

Nu heeft een bepaalde OCMW slechts één derde van de beheersmandaten. Dat lijkt voor het lid te laag. Spreker bedoelt daarmee welbepaald het noorden van Antwerpen waar het OCMW-ziekenhuis in Brasschaat en 2 privé-klinieken in Kapellen en Ekeren in groep werken en waar het OCMW in de overkoepelende structuur slechts 1/3 deel heeft.

Verder vraagt een lid zich af of de investeringen die nodig zijn door de erkenningsnormen, in de ligdagprijzen verrekenend kunnen worden. Of worden die gedragen door de Gemeenschap ? En hoe hoog zijn die bedragen ?

Enkele algemene suggesties en kritische bemerkingen kunnen als volgt worden samengevat :

. Dat het gezondheidsbeleid niet goed loopt komt omdat er weinig „optimaal” gebruik wordt gemaakt van de bestaande mogelijkheden. Er is behoefte aan programmering en het is de vraag te weten of de „gezondheidsregio's” als concept gehandhaafd blijven.

Op deze bemerking antwoordt de Gemeenschapsminister dat een voorstel van de administratie tot herindeling van de gezondheidsregio's door hem afgewezen werd omdat het niet **doenbaar** is bij de huidige hervormingen nog regionale wijzigingen door te voeren.

Het lid klaagt ook een gebrek aan echelonnering aan, waardoor er zowel over- als onderconsumptie is, vooral bij bepaalde groepen. Zou er — zo vraagt het lid — geen positieve discriminatie kunnen opgezet worden, om alzo een rechtzetting tot stand te brengen.

De Gemeenschapsminister onderkent het probleem van het gebrek aan echelonnering. Herwaardering van de huisarts is noodzakelijk. De vraag is hoe het kan. De Gemeenschapsminister wil de zaak ter harte nemen maar wijst op het feit dat de Vlaamse Gemeenschap slechts een marginale bevoegdheid heeft.

Hierop repliceert een lid dat we in het Vlaams beleid steeds leven met de „uitzonderingen” en „beperkingen”.

Het lid verwijst naar de recent tot stand gebrachte toelage van 500.000 frank in de thuiszorg. Een hersteld evenwicht tussen eerste, tweede en derde lijn zou — naar het oordeel van het lid — zeer besparend werken. Zijn de therapeutische gemeenschappen onder te brengen in de welzijnssector, vraagt een lid, dat oordeelt dat ze beter tot de gezondheidssector zouden behoren. Er wordt voorzien in een regeling voor zelfstandige verpleegkundigen. Wat betekent dat ?

Een lid verzet zich tegen subsidies aan verenigde initiatieven van thuisverpleging (voornamelijk het wit-gele kruis) (art. 12.29.02). Hij vraagt subsidiëring voor multidisciplinaire teams van de niet-gebonden wijkgezondheidscentra. Waarop de Gemeenschapsminister antwoordt dat het KB van 1950 spreekt over verpleging en niet over zorgen. En daaraan kunnen die wijkcentra niet beantwoorden.

Een lid wijst erop dat de overconsumptie in de gezondheidszorgen misschien kan tegengegaan worden via de wijkcentra die dan nog veelal werken in kansarme buurten. Een ander lid wijst er op dat „overconsumptie” in bepaalde sectoren wel eens gebruikt wordt om andere, minder gebruikte sectoren of diensten in stand te houden.

De vraag naar de detaillering van art. 12.21.02, zijnde de studies en onderzoeken in verband met het gezondheidsbeleid, wordt beantwoord door opgave van de lijst in bijlage VII.

Een lid herinnert de Gemeenschapsminister aan het ontwerp van decreet dat beloofd werd naar aanleiding van de hearing in deze commissie over de neonatale sterfte. Het antwoord luidt dat Kind en Gezin binnen de twee maanden een verslag moet bezorgen.

Ook wordt erop aangedrongen dat een evaluatie zou verstrekt worden over de resultaten van de nieuwe aanpak sinds 1985 van het medisch schooltoezicht (art. 12.23.02).

Tot slot is er het probleem van de medische sportcontrole (art. 12.24.02). Inzake de opsporing van doping vraagt een lid een minimum garantie voor deze subspecialiteit. Er moet werk zijn opdat een laboratorium kan functioneren. De Gemeenschapsminister zegt dat 38 sportdisciplines, en niet alleen beroepssportlui, maar ook amateurs bij de controle betrokken zijn. Bijlage VIII geeft een lijst van de disciplines.

Sectie 66 — Medisch-sociaal beleid

Welk bedrag is voorzien voor Aids-preventie, vroeg een lid dat ten antwoord kreeg dat 10 miljoen frank ingeschreven staat onder art. 12.21.02, waarin deze preventie voorzien is (Bijlage IX geeft het detail van de uitgaven 1987 op dit artikel). De Gemeenschapsminister onderstreepte dat inzake Aidsonderzoek iedereen kreeg wat hij vroeg, met inbegrip van het Aids-instituut. Het Tropisch Instituut kreeg alle kansen. Maar men mag niet verwachten, aldus de Gemeenschapsminister, dat elk ondoordacht initiatief zal gefinancierd worden. De strijd tegen Aids gaat echter onverminderd verder.

Bij art. 12.22.02 laat een lid opmerken dat hier 39 miljoen frank voorzien is voor voorlichting inzake contraceptie terwijl in sectie 55, art. 33.01.02 nog eens 40 miljoen frank staat ingeschreven voor bevordering van het gezinsleven en hulp bij gezinsopvoeding.

Bij art. 12.25.02 had een lid eveneens een vraag naar detaillering. Aan de hand van de uitgaven 1987 wordt deze vraag beantwoord in de lijst van Bijlage X.

Hetzelfde geldt voor art. 12.26.02 (Bijlage XI).

Over kankerbestrijding (art. 12.30.02) zei een lid dat een geïntegreerde aanpak noodzakelijk is. Een samenwerking van de eerstelijnszorg, dit is de huisarts met de kankercentra is volgens hem onontbeerlijk. Ter rechtvaardiging van het ingeschreven bedrag van 61 miljoen frank verstrekt de Gemeenschapsminister de opsplitsing van de uitgaven 1987 welke terug te vinden zijn in bijlage XII.

Het lid stelt dat er weinig preventieve actie is bij kanker-risicogroepen. Vroegtijdige ontdekking kan nochtans zeer heilzaam zijn !

Een lid wijst op het negatief effect dat volgt uit het stopzetten van de nationale campagne. Er ontstaat een mentaliteit van „het risico verdwijnt”. Er moet iets gedaan worden, meent het lid.

Ditzelfde lid vindt het beter in verband met Aids te spreken over risicogedragingen in plaats van -groepen.

Het lid wijst erop dat het ook veel moeilijker kan zijn „groepen” te willen benaderen, omdat sommige zéér gesloten zijn.

Bij art. 12.31.02 uit een lid zijn zorg over de heropleving van de TBC in bepaalde regio's.

In sectie 66 is onder art. 33.03.02 een toelage voorzien

inzake de strijd tegen de toximanie ten bedrage van 2 miljoen frank terwijl ook sectie 56, art. 33.28.02 toelagen voorziet ten bedrage van 30 miljoen frank voor verslaafdenzorg en andere therapeutische gemeenschappen.

Het eerste artikel wordt voor het eerst ingeschreven in de begroting 1988. De voorziene uitgaven hebben betrekking op tussenkomst in de kosten voor lokale verenigingen en diensten die participeren in het globale preventiebeleid dat in 1987 werd opgestart. De globale kostprijs van het project is gespreid over meerdere artikels en beloopt ongeveer 15 miljoen frank.

De middelen ingeschreven in sectie 56 — artikel 33.28.02 hebben daarentegen betrekking op intramurale opvang in specifieke therapeutische gemeenschappen. In 1987 werden ten laste van dit artikel 9 initiatieven betoelaagd.

Wat de psychiatrie betreft :

Een lid vraagt wat er geworden is van de voorgenomen omschakeling van kleine A-bedden naar partiële psychiatrische bedden.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de heroriëntering van de psychiatrische sector in samenspraak met de nationale overheid moet gebeuren, want geen van beiden kan het alleen doen. Na het debat over de algemene geneeskunde zou men over de psychiatrie gesproken hebben. Maar de regeringscrisis heeft dit belet.

Niettemin, aldus een lid, is de psychiatrische sector ondergewaardeerd gebleven. Twee psychiatrische Rijksinstellingen staan onder het beheer van de Vlaamse Gemeenschap. Wat is de toekomst van deze instellingen ? Zullen ze pilootinstellingen worden ?

Volgens de Gemeenschapsminister moet een parastatale B opgericht worden om de centra Geel en Rekem art. 41.01.02 en 41.02.02 in onder te brengen. Er groeit een consensus rond die gedachte en allen op die wijze kan hen meer autonomie gegeven worden.

Inzake de geestelijke gezondheidszorg (art. 12.27.02) wijst een lid op de stijging van de uitgaven van 399 miljoen frank naar 440 miljoen frank. Dat geeft vele mogelijkheden tot preventieve opdrachten van de centra voor geestelijke gezondheidszorg en voor de equipes voor geesteshygiëne, en tevens mogelijkheden voor beschut wonen, nazorg van psychiatrische patiënten, voorlichting in socio-educatief verband en crisisinterventie.

III. STEMMING

In stemming gebracht werd het aan deze Commissie toegevoegde deel van de begroting 1988 goedgekeurd met 8 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen.

BIJLAGE 1

HET CENTRUM VOOR BEVOLKINGS- EN GEZINSSTUDIËN

1) Personeelsformatie : Toestand 31.12.1987

Wetenschappelijk personeel

	Formatie	Effectieven
Hoofd inrichting	1	1
Attaché of assistent of eerste assistent of werkleider of werkleider geaggregeerde	4	4 + 7 Contr.
Administratief personeel		
Eerste hoofdcorrespondent	1	—
Hoofdcorrespondent	1	—
Bureaubode of adjunct-correspondent der vorsing of eerste correspondent der vorsing	4	3 + 1 T.W.W.
Bibliothecaris	1	1
Vertaler	1	1

2) Studieopdrachten 1987

De wetenschappelijke instelling C.B.G.S., verbonden aan de Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn heeft tot taak maatschappelijk relevant en beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek te doen op het gebied van de bevolking en gezinsthemata.

1. C.B.G.S.-onderzoeksprojecten 1987

Het C.B.G.S. heeft in 1987 onderzoek verricht in de hierna vermelde sectoren en beleidsdomeinen :

- Bevolkings- en gezinsconjunctuur
- I.U.S.S.P. National Population Bibliographies : Vlaanderen
- Ontwikkelingen inzake samenlevingsvormen
- Vruchtbaarheidsregulend gedrag in Vlaanderen
- Patronen van gezinsvorming in Vlaanderen
- Sociaal-economisch onderzoek van de beleidsmaatregelen inzake gezinsarbeid
- Analyse registratiegegevens Welzijnszorg
- Jeugdbeschermingscomités
- C.L.G.
- Evaluatie Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn
- Behoeften en voorzieningen voor Bejaarden
- Logistiek en transfer.

2. Andere activiteiten

Bovendien verleende het C.B.G.S. zijn medewerking aan volgende activiteiten :

Internationale :

Werkbezoek aan de Population Activities Unit van de Economie Commission for Europe, Verenigde Naties, Genève, 5-9/01/1987 (G. Dooghe).

Bijwonen van het Symposium „Wijzer ouder worden”, georganiseerd door de Stuurgroep „Onderzoek op het terrein van de ouder wordende mens”, op 22.01.1987 te Utrecht (L. Vanden Boer).

Bijwonen van het congres „Registratie, mist of must”, ingericht door de Nederlandse Organisatie van Welzijnswerkers op 23.01.1987 te Hilversum (E. Lambrechts).

Werkvergadering op het Nederlands Instituut voor Maatschappelijk Werk Onderzoek, dd. 19.02.1987 (E. Lambrechts).

In de funktie, van lid van de Belgische delegatie, deelname aan de Regional Meeting on Population and Development, ingericht door de Economie Commission for Europe van de Verenigde Naties, Boedapest, Hongarije, dd. 24-27/02/1987 (R. Cliquet).

Raad van Europa, Directiecomité voor Sociale Zaken, 21ste zitting : Vertegenwoordiging van de Vlaamse Gemeenschap voor problemen i.v.m. gezin en maatschappelijk welzijn, Straatsburg, dd. 5-9/04/1987 (G. Dooghe).

Werkbezoek aan het Demographic Research Institute te Boedapest, in het kader van een mogelijke samenwerking tussen het D.R.I. en het C.B.G.S., Boedapest, dd. 6-11/05/1987 (R. Cliquet).

Deelname aan de medische week rond het thema „Gerontologie”, georganiseerd in de U.S.S.R. in het kader van de bestaande Bilaterale akkoorden op het vlak van de medische wetenschappen en van de volksgezondheid, Kiev, dd. 18-23/05/1987 (G. Dooghe).

Bijwonen van de vierde vergadering van de Informal Working Group on Implications of Aging, georganiseerd door de Economie Commission for Europe, Verenigde Naties, Straatsburg, dd. 25-27/05.1987 (G. Dooghe).

Medewerking aan het 1987-programma van het Interuniversity Centre of Postgraduate Studies in Dubrovnik, Joegoslavië, en werkbezoek aan het Demographic Research Centre te Belgrado, dd. 25.05 – 1.06.1987 (R. Cliquet).

Bijwonen van de jaarlijkse algemene vergadering van de European Population Commission (CDDE) van de Raad van Europa, Straatsburg, dd. 1.6.1987 (R. Cliquet).

Bijwonen van de eerste vergadering van het Expert Committee on the Increase in the World Population and Consequences for Europe”, opgericht door het European Population Committee (CDDE) van de Raad van Europa, Berlijn, dd. 29-30 mei 1987 (F. Deven).

Deelname aan de European Population Conference 1987, Jyväskylä, Finland, dd. 11-16/06/1987 (R. Cliquet & K. Impens).

Bijwonen van het Third International Interdisciplinary Congress on Women, Dublin, dd. 4-10/7/1987 (R. Cliquet).

Werkbezoek aan de Erasmus Universiteit van Rotterdam en de Landbouwhogeschool van Wageningen, Rotterdam, Wageningen, dd. 7-8/07/1987 (K. Pauwels & L. Deschamps).

Werkbezoek aan de Population Activities Unit van de Economie Commission for Europe, Genève, dd. 15/9/7/1987 (R. Cliquet).

Bijwonen van de eerste vergadering van het Committee of Experts on Parental Responsibilities, opgericht door het European Population Committee van de Raad van Europa, Straatsburg, dd. 7-9/9/1987 (R. Cliquet).

Deelname aan de Conference of European Region of International Association of Gerontology, Brighton, dd. 15-18/09/1987 (G. Dooghe).

Bijeenkomst kernredactie en redactieraad van het Tijdschrift voor Seksuologie, Breda, Nederland, dd. 18/09/1987 (F. Deven).

Deelname aan de medische week rond het thema „Medico-Social care for Elderly at Primary Level”, georganiseerd in Polen, in het kader van de bestaande Bilaterale Akkoorden op het vlak van de medische wetenschappen en van de volksgezondheid, dd. 29/9 - 2/10/1987 (G. Dooghe).

Geven van gastcolleges aan het Instituto de Antropologia van de Universiteit van Coimbra, Portugal, dd. 9-15/10/1987 (R. Cliquet).

Bijwonen van het congres „Consument en Maatschappelijke Dienstverlening”, gehouden ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van het Nederlands Instituut voor Maatschappelijk Werk Onderzoek, Den Haag, Nederland, dd. 30/10/1987 (F. Deven).

Deelname aan het „Comité d'Experts sur la Fécondité des Cohortes” van de Raad van Europa, Straatsburg, dd. 2-4/11/1987 (P. Willems).

Deelname aan het derde Internationaal Demografisch Seminarie, georganiseerd door het „Institut für Soziologie und Sozialpolitik” van de „Akademie der Wissenschaften der DDR”, Linowsee, Oost-Duitsland, dd. 1-7/11/1987 (L. Deschamps).

In de funktie van lid van de Belgische delegatie, deelname aan het Colloquium „Geweld binnen het Gezin”, georganiseerd door de Raad van Europa, Straatsburg, dd. 25-27/11/1987 (G. Dooghe).

Aanwezigheid op de proefschrift-verdediging van de Heer J. Barlema, „Ontwikkelingen in familiale netwerken van ouderen in Nederland”, Tilburg, Nederland, dd. 4.12.1987 (L. Vanderleyden).

Deelname aan de 11th International Online Information Meeting, Londen, dd. 8-10/12/1987 (M. Devisch).

Werkbezoek aan de „Organization for Economie Co-operation and Development”, Parijs, 15-16/12/1987.

Nationale Vormingsactiviteiten :

Deelname aan het „International Congress on death, grief and bereavement”, Congrespaleis, Brussel, 20-21/3/1987 (K. Pauwels).

Deelname aan de Studiedagen van de Belgische Nationale Onderzoeksakties ter ondersteuning van het Europees FAST-programma, Brussel, 28-29/04/1987 (L. Deschamps).

20ste Conferentie van de Europese Ministers belast met Gezins-aangelegenheden, Brussel, 19-21 mei 1987.

Vlaamse Raad, Hoorzitting over de demografische ontwikkeling in Vlaanderen, Brussel, dd. 24.06.197 (R. Cliquet)

Deelname aan het Nationaal Wetenschappelijk Denkcolloquium „Bio-Ethica in de jaren '90" U.I.A., Antwerpen, 21-22/05/1987 (R. Cliquet).

Deelname aan „Informaticamarkt", ingericht door de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief en Dokumentatiewezenen, U.I.A.-Campus, Antwerpen, 1819/09/1987 (M. Devisch).

Bijwonen congres „Wordt ons beroep van de tafel geveegd?" ingericht door de Vlaamse Federatie voor Gezins-, Sanitaire en Bejaardenhulpsters, Antwerpen 3.10.1987 (L. Vanderleyden).

Chaire Quetelet 1987 : „L'explication en sciences sociales, La recherche des causes en demographie", Louvain-la-Neuve, 13-16/10/1987 (F. Deven).

Bijwonen congres „Psychogeriatric : Preventie — Curatieve aspecten", ingericht door de Julie Renson Stichting, Congessenpaleis, Brussel, 29-31/10/1987 (L. Vanden Boer).

Studiedag „Vanaf vijftig.. . uitgeteld?" ingericht door v.z.w. Leef-tijd, Antwerpen, 13/11/1987 (L. Vanderleyden)

Studiedag „Verschuivingen in het gezin als samenlevingsvorm", ingericht door het Centrum voor Gezinswetenschappen, Brussel, 21/11/1987 (L. Vanderleyden, V. Dehaes).

Deelname aan het Colloquium „Sociologie, politiek, beleid", in e-richt door de Vereniging voor Sociologie, Wilrijk, 11/12/1987 gE. Lambrechts).

Deelname aan het Congres „Kinderombudswerk", ingericht door de Rijksuniversiteit Gent, Internationaal Congrescentrum Gent, 14-16/12/1987 (V. Dehaes).

Studiedag van de N.F.W.O.-Contactgroep „Status van de Vrouw", ingericht door de Universitaire Instelling Antwerpen en de Vrije Universiteit Brussel, Antwerpen, 17/12/1987 (K. Pauwels).

Fertility Working Group Meeting, ingericht door het C.B.G.S., Brussel, 7-8/12/1987.

3. Lijst publicaties

In 1987 verschenen in verscheidene publicatiereeksen zowel deze van de Vlaamse Gemeenschap zelf als in andere wetenschappelijke media volgende publicaties :

Cliquet, R.L., Attitudes on values and norms with respect to family size variation. Results of a fertility survey in Flanders. C.B.G.S.-Werkdocument 42, Brussels, 1987, 16.

Cliquet, R.L., Problem areas of fertility, including abortion. Conclusions after discussion. In : Proceedings of the Seminar on Demographic Problem Areas in Europe. Council of Europe, Strasbourg, 1987, 233-241.

Cliquet, R.L., De toekomstige bevolkingsontwikkeling in Vlaanderen. Vlaanderen morgen, 1987, 5, 5-16.

Cliquet, R.L., Bio-social legitimation of population policy in demographically post-transitional society. Antropol. Port., 1986-87, 4-5, 73-84.

Cliquet, R.L., The consideration of Below Replacement Fertility in a Long-Term Evolutionary Perspective. C.B.G.S.-Werkdocument 51, Brussels, 1987, 19.

Cliquet R.L., Family Planning in Africa : a necessity. The Courier, 1987, 103, 65-67.

Cliquet, R.L., Over het toenemend wederzijds belang van bioantropologie en demografie in de moderne cultuur. Bevolking en Gezin, 1987, 2, 107-129.

Dehaes, V., E. Lambrechts, Cliënteel en hulpverlening van de Vlaamse Jeugdbeschermingscomités anno 1984. C.B.G.S.-Werkdocument 49, Brussels, 1987, 140.

Deschamps, L., W. Van Dongen, K. Pauwels, Technisch rapport over postenquête „Dagtaak van de vrouw in Vlaanderen". Projekt : Sociaal-economisch onderzoek van de beleidsalternatieven inzake gezinsarbeid. C.B.G.S.-Werkdocument 41, Brussels, 1987, 77.

Deschamps, L., W. Van Dongen, K. Pauwels, Beleidsalternatieven inzake gezinsarbeid, opinies en voorkeuren ten aanzien van een aantal beleidsmaatregelen inzake gezinsarbeid en betaalde arbeid. C.B.G.S.-Werkdocument 50, Brussels, 1987, 102.

Deven, F., Facetten van het seksuologisch onderzoek in Vlaanderen : beperkte legitimering en marginale bezigheid. In : I. Ponjaert-Kristoffersen & H. Vertommen (red.), Psychologen over seksualiteit. Acco, Leuven, 1987 (in print).

Deven, F., Two sides of the same coin. Developments in the research on one-parent families and major shifts in the social scientific research. In : L. Shamgar-Handelman (ed.), *Alternative patterns of family life in modern societies*. IRP/CNR, Roma, 1987 (in press) .

Dooghe, G., De vergrijzing van de bevolking. Situatie en vooruitzichten. In : J.P. Baeyens, P. De Caluwé and G. Dooghe (eds.), *Bejaardenzorg. Wetgeving en Praktijk*. Ced. Samson, Brussels, 1987, I.I.I./I-I.I.II/I:

Dooghe, G., Een verouderd Europa. Bevolking en Gezin, 1987, 2, 69-82.

Dooghe, G., Raming van de behoeften naar non-profit voorzieningen voor bejaarden in Vlaanderen 1985-2000. C.B.G.S., Kabinet van de Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnzorg, Brussels, 1987, 72.

Dooghe, G., L. Vanden Boer, Care for the elderly in Belgium. C.B.G.S.-Werkdocument 37, Brussels, 1987, 64.

Geeraert, A., Predictiefactoren van contraceptiegedrag bij ongehuwde meisjes van 15 tot 19 jaar. Predictie via theorievorming en toetsing naar analogie met het Fishbeinmodel. Bevolking en Gezin, 1987, 1, 95-124.

Impens, K., The impact of unemployment on timing and intensity of fertility in Flanders. C.B.G.S.-Werkdocument 45, Brussels, 1987, 19.

Lambrechts, E., V. Dehaes, Registratie in de O.C.M.W.'s. Het Vlaams Welzijnsbeleid, juni 1987, 42-43.

Lambrechts, E., V. Dehaes, Registratie in het Welzijnswerk in Vlaanderen. Bedenkingen bij recente ontwikkelingen. C.B.G.S.-Werkdocument 48, Brussels, 1987, 34.

Lambrechts, E., V. Dehaes, Het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn : enkele cijfers en bedenkingen. Het Vlaams Welzijnsbeleid, december 1987.

Lambrechts, E., V. Dehaes, Registratie, een informatiesysteem voor de O.C.M.W.'s. O.C.M.W.-visies, 1987, 2, 2, 22-25.

Lambrechts, E. V. Dehaes, Cliënteel en hulpverlening van O.C.M.W.'s in Vlaanderen : een foto aan de hand van registratie in de sociale diensten. De Gemeente, 1987, 12, 608-614.

Lodewijckx, E., K. Impens, The impact of the contraceptive transition on the recent and future development of fertility in Flanders. C.B.G.S.-Werkdocument 43, Brussels, 1987, 15.

Lodewijckx, E., First intercourse contraception and first pregnancy in Flanders : changes during the past 30 years. *Journal of Biosocial Science*, 1987, 19, 439-452.

Lodewijckx, E., La perception des contraceptifs et quelques données sur la discontinuation. *Contraception-fertilité-sexualité*, 1987, 15, 11, 1025-1030.

Pauwels, K., L. Deschamps, W. Van Dongen, De thuiswerkende en buitenshuiswerkende vrouw in Vlaanderen. Elementen ter profilering. C.B.G.S.-Werkdocument 44, Brussels, 1987, 69.

Pauwels, K., L. Deschamps, W. Van Dongen, Socio-economisch profiel van de thuiswerkende, de buitenshuiswerkende en werkzoekende vrouwen in Vlaanderen. C.B.G.S.-Werkdocument 52, Brussels, 1987, 81.

Surkyn, J., S. Wijewickrema, Projecties van bevolking en schoolpopulatie voor België en de regio's 1980-2000. C.B.G.S.-Werkdocument 46, Brussels, 1987, 70.

Vandemeulebroecke, L., H. Awouters, A. De Munter, De Structuur van de pedagogische relatie in het gezin. Een onderzoek bij Vlaamse moeders. Deelrapport 2 : De dimensie „Verzorgen” in de opvoedingsrelatie. Onderzoek in de gemeenten Boortmeerbeek en Hofstade. C.B.C.S.-Werkdocument 47, Brussels, 1987, 104.

Vandenboer, L., G. Dooghe, Bejaarden : voorzieningen en behoeften. Het sociaal welbevinden. C.B.G.S.-Werkdocument 39, Brussels, 1987, 86.

Vanderleyden, L., De veroudering van de bevolking en de gevolgen hiervan voor de leefwereld van de bejaarden. De gids op maatschappelijk gebied, 1987, 78, 2, 115-132.

Van Dongen, W., L. Deschamps, K. Pauwels, De waarde van huishoudelijke arbeid. Deel 1. Beschrijving van praktische toepasbaarheid van de economische methoden voor de waardebeoordeling. C.B.G.S.-Werkdocument 38, Brussels, 1987, 100.

Van Dongen, W., L. Deschamps, K. Pauwels, De waarde van huishoudelijke arbeid. Deel 2. Theorie van de waardevorming en fundamentele problemen van de economische methoden voor de waardebeoordeling. C.B.G.S.-Werkdocument 40, Brussels, 1987, 127.

Van Dongen W., L. Deschamps, K. **Pauwels**, (Hoe) kan de waarde van huishoudelijke arbeid gemeten worden ? Bevolking en Gezin, 1987, 1, 31-64.

Van Dongen, W., L. Deschamps, K. **Pauwels**, Evaluatie van een postenquête als instrument voor sociaal-economisch onderzoek. Tijdschrift voor Sociale Wetenschappen, 1987, 403-416.

Veys, D., Steeds meer bejaarden en hoogbejaarden in ons land. Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, 1987, 29, 4, 413-439.

BIJLAGE II

D. Instellingen die een „noodoproepsysteem” op het oog hebben — art. 33.03.02 — sectie 57.

— Landsbond der Christelijke Mutualiteiten Wetstraat 121 1040 Brussel	2.000.000
— Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten St. Jansstraat 32-38 1000 Brussel	1.400.000
— Nationale Bond der Liberale Mutualiteitsfederatiën van België Livomostraat 25 1050 Brussel	900.000
— Landsbond van de Verbonden der Beroepsziekenfondsen van België Jozef II-straat 9 1040 Brussel	700.000
— O.C.M.W. Leuven	300.000
— O.C.M.W. Grimbergen	200.000
— O.C.M.W. Antwerpen	500.000
— O.C.M.W. Mechelen	200.000
— O.C.M.W. St. Niklaas	200.000
— O.C.M.W. Ronse	200.000
— O.C.M.W. Brugge	300.000
— O.C.M.W. Kortrijk	200.000
— O.C.M.W. Hasselt	200.000
— O.C.M.W. Maasmechelen	200.000
— Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie	500.000

BIJLAGE III

MEDEDELING AAN DE VOORZITTERS VAN DE
OPENBARE CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Administratie voor Gezin en Maatschappelijk Welzijn

Binnen een globaal welzijnszorgbeleid voert de Vlaamse Executieve een bejaardenbeleid dat ruime aandacht besteedt aan de situatie van de bejaarde in zijn vertrouwd milieu.

Bejaardenhulp, wijkverpleging, maaltijdenbedeling, e.a., zorgen ervoor dat de bejaarde zolang mogelijk in optimale omstandigheden in zijn eigen woning of in een aangepaste woning gehuisvest kan blijven. Het blijkt dat ook het noodoproepsysteem voor bejaarden in deze samenhang uitstekende diensten bewijst.

Het noodoproepsysteem biedt de bejaarde de mogelijkheid om vanuit eender welke ruimte in zijn woning een noodoproep uit te zenden. Door te drukken op de knop van een zender, dat als een medaillon wordt gedragen, wordt een signaal uitgezonden naar een op het telefoonnet aangesloten **ontvanger/automatische** selector. Deze laatste zal in een bepaalde volgorde telefonisch contact zoeken met een aantal mogelijke hulpverleners (familie, burens, vrienden) en een centrale oproepen tot een reactie volgt.

Het is mijn bedoeling het gebruik van het noodoproepsysteem aan te **moedigen** door het toekennen van een toelage van 20.000 F als tussenkomst in de kostprijs van een noodoproepsysteem voor bejaarden die zelfstandig wonen. Deze toelage, die toegekend wordt binnen de perken van de begrotingskredieten, kan verleend worden per combinatie „zender + ontvanger/automatische selector” die wordt aangeschaft, voor zover deze aan bepaalde technisch-functionele vereisten voldoen, de bejaarden-gebruikers beantwoorden aan bepaalde criteria en de organisatie van het opvangnetwerk verzekerd is. Uiteraard is het nodig dat het gevraagde aantal voldoende gemotiveerd wordt.

Ik heb beslist dat in een eerste fase de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn, de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie en de erkende ziekenfondsen de toelage kunnen aanvragen. Dit houdt echter in dat de combinatie „zender + ontvanger/automatische selector” door hen wordt aangekocht en ter beschikking gesteld van bejaarden, die voor het gebruik van het gehele noodoproepsysteem uitsluitend een abonnementsgeld moeten betalen.

A. Technisch-functionele vereisten

Het noodoproepsysteem moet aan volgende technisch-functionele vereisten voldoen :

- a) m.b.t. de zender :
 - de behuizing zal spatwaterdicht en schokbestendig zijn ;
 - het zendbereik moet minstens 30 meter bedragen ;
 - een automatische batterijtest is noodzakelijk.
- b) m.b.t. de ontvanger/automatische selector :
 - via een cascade-systeem moeten automatisch meerdere telefoonnummers kunnen opgeroepen worden ;
 - een annulering van het alarm moet mogelijk zijn binnen een vooraf ingestelde tijd ;
 - de noodoproep moet communicatief zijn, hetgeen betekent dat bij oproep van de centrale een gesprek met de bejaarde mogelijk zijn ;
 - de **ontvanger/automatische selector** zal van een noodvoeding voorzien zijn, die toelaat ook te functioneren bij het uitvallen van de electriciteit ;
- c) m.b.t. de centrale :
 - aan de centrale moeten minstens 2.000 abonnees kunnen aangesloten worden ;
 - de centrale zal ofwel 24 uur op 24 uur bemand zijn, ofwel aangesloten zijn aan een personenzoekstelsel waarmee bij een noodoproep de centralist opgeroepen wordt ;
 - de centrale moet kunnen aangesloten worden aan een computer ;
 - de centrale moet van een noodvoeding voorzien zijn.

Het noodoproepsysteem moet bovendien de R.T.T.-goedkeuring voor ieder onderdeel bekomen hebben. Tevens moet een controle op het functioneren van het systeem mogelijk zijn.

B. Criteria voor de bejaarden

Naast de technisch-functionele vereisten van de apparatuur zijn er ook voor de bejaarden een aantal toewijzingscriteria.

Om in aanmerking te komen voor het gebruik van het noodoproepsysteem, moet aan tenminste één van de volgende criteria worden voldaan :

- a) bejaarden die op locomotorisch gebied dermate invalide zijn, dat zij niet in staat zijn alleen recht te komen wanneer zij op de grond liggen ;
- b) bejaarden die frequent vallen en daardoor reeds verschillende fracturen opliepen en/of gehospitaliseerd werden ;
- c) bejaarden die moeilijk hun woning kunnen verlaten zonder hulp van derden en waarvoor deze hulp slechts incidenteel verzekerd is ;
- d) bejaarden die, hoewel niet behorend tot een van de drie bovengenoemde categorieën, toch nood hebben aan een noodoproepsysteem om zelfstandig te kunnen wonen.

Deze bejaarden moeten mentaal fit zijn, een minimum aan oriëntatie hebben in tijd en ruimte, d.w.z. bijvoorbeeld volgens de test van Denham-Jefferys ten minste een score van 6/10 behalen. Zij moeten alleen wonen of samen met een persoon die niet in staat is hulp te bieden.

Een medisch attest en een sociaal verslag zullen ter staving van deze criteria worden bijgehouden, zodanig dat zij aan de Administratie voor Gezin en Maatschappelijk Welzijn ter inzage kunnen worden voorgelegd.

C. Organisatorische vereisten

Tenslotte zijn er ook een aantal organisatorische vereisten. Deze

vloeien voort uit de basisfilosofie van het noodoproepsysteem en hebben betrekking op het organiseren van het netwerk van hulpverleners.

De organisatie van het netwerk van hulpverleners is essentieel. Dit heeft zowel te maken met het tot stand brengen van het netwerk als met een regelmatige aanpassing van het hulpverlenersbestand. Over een langere periode is de betrouwbaarheid van het gehele systeem inderdaad in grote mate afhankelijk van de beschikbaarheid van een geactualiseerd hulpverlenersbestand.

De organisatie en opvolging van dit netwerk door het inschakelen van familieleden, burens, vrienden en hulpverleners, vertrouwd met de situatie van de bejaarde, is de opdracht van de personen die binnen het O.C.M.W., de N.C.C. of het ziekenfonds verantwoordelijk zijn voor dit project.

De instellingen die een noodoproepsysteem organiseren, dat aan de opgesomde criteria voldoet, kunnen voor de aanschaf van de combinatie „zender + ontvanger/automatische selector” in aanmerking komen voor de hogervermelde toelage van de Vlaamse Gemeenschap.

Hiertoe moeten zij meedelen hoeveel van de vermelde combinaties zij wensen aan te schaffen en ter beschikking te stellen van de bejaarden vóór 1 juli 1988. Deze kennisgeving moet vóór 18 december 1987 bij aangetekend schrijven toegezonden worden aan het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn, Dienst Gezins- en Bejaardenzorg, Nijverheidsstraat 35-37, 1040 Brussel.

De Administratie zal u ten spoedigste op de hoogte brengen van het gevolg dat aan uw aanvraag werd gegeven.

De uitbetaling van de toelage zal gebeuren op basis van de voorgelegde facturen.

De Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnzorg,

R. STEYAERT

BIJLAGE IV

Reeds goedgekeurde voorontwerpen en ontwerpen tot het oprichten van Service-flats

O.C.M.W.	Omschrijving	Datum	Subsidieerbare uitgave incl. B.T.W. en A.O.
I. Voorontwerp			
Ingelmunster	30 service-flats	4.09.87	55.650.000
Izegem	30 service-flats	20.03.87	55.650.000
Menen	24 app. + dienstencentr.	14.01.85	45.000.000
Waasmunster	20 service-flats	3.11.87	45.000.000
Goetsenhove — Huize Nazareth	10 flats + dienstencentr.	1.01.88	49.725.000
Totaal :			251.025.000
II. Ontwerpen			
Grimbergen (Strom- beek-Bever)	3 flats + dienstencentr.	21.01.88	80.437.000
Zaventem	12 service-flats	3.08.87	34.570.000
Menen (Lauwe)	13 flats	16.03.87	25.000.000
Buggenhout	20 service-flats	21.01.88	39.220.000
Deinze	30 service-flats	29.01.88	70.000.000
Totaal :			249.227.000

BIJLAGE V

AANTAL BEDDEN IN DE RUSTOORDEN NAAR EIGENAAR EN ERKENNING OP 1 MAART 1988

ARRONDISSEMENTEN		Aantal bedden						Totaal
		Openbare instellingen		Private instellingen				
				V.Z.W.		Andere		
		Erkende	Niet erkende	Erkende	Niet erkende	Erkende	Niet erkende	
PROVINCIES	GEWESTEN							
Antwerpen		3.266		3.946	278	707	543	8.740
Mechelen		1.169	212	1.102	20	287	82	2.872
Turnhout		937	90	606		213	15	1.861
Antwerpen		5.372	302	5.654	298	1.207	640	13.473
Brussel-Hoofdstad		1.190	115	1.535	8	1.023	273	4.136
Halle-Vilvoorde								
Leuven		920	—	1.181	68	708	—	2.877
Nijvel								
Brabant		2.110	115	2.716	68	1.731	273	7.013
Aat								
Charleroi								
Bergen								
Moeskroen								
Zinnik								
Thuin								
Doornik								
Henegouwen								
Hoei								
Luik								
Vervoers								
Borgworm								
Luik								
Hasselt		734	—	528	120	—	6	1.388
Maaseik		383	—	275	—	—	—	658
Tongeren		325	—	310	—	59	8	702
Limburg		1.442	—	1.113	120	59	14	2.748
Aarlen								
Bastenaken								
Marche-en-Famenne								
Neufchâteau								
Virton								
Luxemburg								
Dinant								
Namen								
Philippeville								
Namen								
Aalst		906	20	654	—	186	32	1.778
Dendermonde		1 094	70	651	—	190	—	1.955
Eeklo		326		464	—	—	118	5.578 860
Gent		1.117	426	3.173	156	588		
Oudenaarde		376	—	535	50	43	—	1.004
Sint-Niklaas		1.607	516	6.098 621	206	1.0324	150	13.427 2252
Oost-Vlaanderen		5.426						
Brugge		1.069	60	1.021	—	44	116	2.310
Diksmuide		204	—	253	—	—	—	457
Ieper		512	—	553	24	—	25	2.856 1.089
Kortrijk		1.258	—	1.174	—	399		
Oostende		388	—	673	120	123	85	1.389
Roeselare		719	—	562			—	1.281
Tielt		351	—	622	—	—	—	973
Veurne		245	60	5.121 263	—	47	226	10.910 555
West-Vlaanderen		4.746			144	613		
HET RIJK								
Brussels Gewest								
Vlaams Gewest		19.096	993	20.702	836	4.641	1.303	47.517
Waals Gewest								

BIJLAGE VI
EVOLUTIE VAN DE BEZETTING FONDS 81
31 december 1987

	Int.	S.I.	Teh. w.	Teh. N.-W.	Dagc.	Kort.	Pl. in gezin- nen	Ob- serv.	TO- TAAL
81	6.833	3.079	592	2.321	959	53	338	—	14.175
82	6.387	3.112	639	2.647	1.122	53	343	186	14.489
83	6.153	3.163	702	2.975	1.207	58	354	161	14.773
84	5.761	3.117	735	3.357	1.292	59	370	148	14.839
85	5.471	3.123	796	3.598	1.486	57	400	163	15.094
86	5.134	3.127	865	3.948	1.619	55	484	148	15.380
87	4.974	3.147	854	4.264	1.694	48	537	196	15.719

BIJLAGE VII
UITGAVEN 1987 — SECTIE 65 — ART. 12.21.02
Studies en Onderzoekingen i.v.m. het gezondheidsbeleid
(12,3 miljoen frank)

1)	Vrije Universiteit Brussel Atlas van de Gezondheidszorg in Vlaanderen (1 augustus 1987 tot 31 juli 1988)	1.650.000
2)	R.U.G. Overeenkomst „G.V.O. in het Onderwijs” (1 augustus 1987 tot 31 augustus 1988)	2.290.000
3)	AIDS-enquête (Dimarso)	478.310
4)	K.U. Leuven Kwaliteitstoetsing van de ziekenhuiszorg (Verlenging 1 november 1987 tot 1 november 1988)	1.500.000
5)	R.U.G. Detektie van anabole steroïden (16 november 1987 tot 15 november 1988)	1.800.000
6)	Mens en Ruimte Samenwerkingsmodellen in de basisgezondheidszorg in Brussel (1 augustus 1987 tot 31 december 1987)	498.000
7)	UFSIA — Doorlichting Diensten voor Geestelijke Gezondheidszorg (Verlenging 1 september 1987 tot 1 december 1987)	450.000
8)	KUL Chronische hersenbeschadiging bij Belgische bokkers (Verlenging 16 november 1987 tot 1 november 1988)	250.000
9)	Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg Begeleiding van de schoolgezondheidszorg (MST) (1 september 1987 tot 31 augustus 1988)	499.000
10)	Instituut voor Tropische Geneeskunde Uitwerking van een prediktief en interventie-model voor prenatale zorgenvraag van migrantenvrouwen en Belgische vrouwen (15 december 1987 tot 15 maart 1988)	250.000
11)	Nationale Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg Studie zelfmoord	450.000
Totaal :		10.115.310

BIJLAGE VIII
DOPINGKONTROLES

Discipline

Atletiek
 Autorace
 Badminton
 Basket
 Biljart
 Body-building
 Boksen
Gewichtheffen
Golf
 Handbal
 Hockey
 Judo
 Kaatsen
 Kano
 Karabijnschieten
Kendo
 Korfbal
 Krachtbal
 Krachtwedstrijd
Motocross
 Powerlifting
 Roeien
 Rolschaatsen
 Snelschaatsen
 Squash
 Tafeltennis
 Tennis
 Triathlon
 Turnen
 Voetbal
 Volleybal
 Waterpolo
 Waterski
 Wielrennen
 Worstelen
 Zwemmen
 Zeilen
 Zaalvoetbal

BIJLAGE IX

UITGAVEN 1987 — SECTIE 66 — ART. 12.21.02

Gezondheidsopvoeding en -voorlichting van de bevolking
9,4 miljoen frank

1) Vlaamse Vereniging Specialisten Sportgeneeskunde — Realisatie brochure over doping	120.000
2) 8 projecten van Wijkgezondheidscentra „GVO in kansarme buurt”	1.005.000
3) Rode Kruis Sekretariaat	6.000.000
4) Campagnes van de Vlaamse Gemeenschap	946.244
5) AIDS-team Boechout	250.000
6) Instituut voor Medische Dringende Hulpverlening — O.L. Vrouwziekenhuis — Aalst	48.000
Totaal :	8.369.244

BIJLAGE X

UITGAVEN 1987 — SECTIE 66 — ART. 12.25.02

Medische Projekten (overdracht naar art. 60.04.02,
sectie 66, Titel IV) 10 miljoen frank

1) Nationaal Verbond der Katholieke Vlaamse Verpleegkundigen Studieproject geriatrische zorgverlening	45.000
2) Overeenkomst thuisgezondheidszorg (Centrale voor Joodse Weldadigheid)	440.000
3) KUL — overeenkomst Cadmibel	2.000.000
4) Overeenkomst Vlaanderen — Québec	180.000
5) KINA Antwerpen	1.190.000
6) LCM Kortstondige Thuisoppas van Langdurig Zieken	730.000
7) Tussenkost behandelingskosten Sofie Brouw	160.000
8) Bevolkingsonderzoek Lood — Hoboken (A'pen)	500.000
9) DIDAC (computerondersteunend interactief video-leerprogramma over CPR)	1.000.000 (BTW)190.000
10) VZW CARAES (vervoer medisch materiaal)	500.000
11) KUL (Prof. Van Assche) Project fertiliteitscentra (15 november 1987 tot 15 november 1988)	2.600.000
12) Gezondheidscentrum Dendermonde Onderzoeksmodel kleuterpopulatie (begeleiden van kleuters in gezondheidszorg)	450.000
15) Instituut voor Tropische Geneeskunde Informatieproject omtrent tropische en infectueuze aandoeningen (1 december 1987 tot 31 juli 1988)	495.000
14) RUG Videoprogramma rond alcoholpreventie voor jongeren (1 december 1987 tot 30 september 1988)	490.000
15) Vlaams Huisartsen Navormingsinstituut Permanente cyclus geriatrie voor huisartsen (1 december 1987 tot 30 mei 1988)	475.000
Totaal :	11.445.000

BIJLAGE XI

UITGAVEN 1987 — SECTIE 66 — ART. 12.26.02

Toelagen inzake algemene preventie — 0,7 miljoen frank

1) Allerlei congressen	140.000
2) Astmaverenigingen	79.000
3) Myopathie en Myastenie	156.000
4) Epilepsie	156.000
5) Mucoviscidose	156.000
Totaal :	687.000

BIJLAGE XII

UITGAVEN 1987 — SECTIE 66 — ART. 12.30.02

Toelagen ten behoeve van de vroegtijdige kankeropsporing —
58 miljoen frank

1)	Universitaire dienst voor vroegtijdige kankeropsporing van de K.U.L. 3000 Leuven	12.222.835
2)	Opsporingskliniek V.U.B. 1050 Brussel	9.422.195
3)	Dienst voor vroegtijdige opsporing van Gezwellziekten 8000 Brugge	7.074.241
4)	Centrum voor Kankeropsporing Universitaire Instelling Antwerpen 2610 Wilrijk	8.755.290
5)	Dienst voor vroegtijdige kankeropsporing 2080 Kapellen-Antwerpen	11.978.426
6)	Centrum voor vroegtijdige kankeropsporing van de R.U.G., Akademisch Ziekenhuis, 9000 Gent	8.547.013
Totaal :		58.000.000

B. VERSLAGEN OVER AANGELEGENHEDEN
VAN ARTIKEL 107 QUATER VAN DE GRONDWET

**B.1. Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse
Aangelegenheden en Taaldecreetgeving uitgebracht door
de heer M. Van houtte**

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreetgeving besprak op woensdag 27 april 1988 bovengenoemd ontwerp van decreet en hechtte zijn goedkeuring aan de secties en artikelen die voor bespreking en indicatieve stemming aan deze Commissie werden toegewezen.

1. INLEIDING VAN DE GEMEENSCHAPSMINISTER
VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN
RUITELIJKE ORDENING

Met het oog op de voorbereiding en de uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Executieve werd ik, als Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening in Vlaanderen, bevoegd voor de ondergeschikte besturen, wat onder meer het toezicht inhoudt op de gemeenten, provincies en intercommunales.

In het uitstippelen van mijn beleid zal ik mij in de eerste plaats laten leiden door het streven naar meer lokaal zelfbestuur. Daartoe neem ik me voor een aantal maatregelen en voorstellen te ontwikkelen die enerzijds de lokale autonomie dienen te verzekeren en te versterken, de lokale financiële verantwoordelijkheid handhaven, een verdere decentralisatie naar de lagere besturen mogelijk maken en anderzijds het toezicht op de handelingen van die besturen verder vereenvoudigen.

Ook op het stuk van het gemeentelijk investeringsbeleid en het beleid ten aanzien van de intercommunales zullen nieuwe accenten worden gelegd.

Tenslotte is het mijn bedoeling twee specifieke acties gestalte te geven nl. de Fiets- en Wandelroute in Vlaanderen en de actie „Met Propere lei”.

1. Meer lokale autonomie

Het blijft ongelukkig en in strijd met het belang van de gemeenten dat de respectievelijke bevoegdheden van de centrale regering en de gewestexecutieven niet strikt gescheiden lopen. Het naast elkaar uitoefenen van de bevoegdheden geeft alleen maar aanleiding tot het creëren van nodeloze bevoegdheidsconflicten. De meest opvallende voorbeelden van de bevoegdheidsspitsing zijn o.m. het opzetten van een stelsel van gesubsidiëerde contractuelen, de tuchtprocedure voor de gemeentepolitie, het toekennen van het gewesttaandeel uit het gemeentefonds, de verdeling van het provinciefonds.

Daarmee wil ik aantonen dat al te vaak toezicht moet worden uitgeoefend op beslissingen genomen door de centrale regering. Het Gewest kan enkel waken over de goede uitvoering.

Wanneer mijn hoofdbekommernis uitgaat naar de verwezenlijking van de idee van meer lokale autonomie, doe ik zulks vanuit de wetenschap dat de lokale besturen zeer levendige entiteiten vormen, die bovendien het dichtst bij de burgers staan. De lokale besturen zouden er voordeel bij halen slechts van één enkele overheid af te hangen. Daardoor zou men bevoegdheidsconflicten vermijden.

Het kan niet genoeg worden beklemtoond dat de Executieve

ve en meer bepaald de Gemeenschapsminister belast met het toezicht in de huidige omstandigheden voor moeilijke en onduidelijke toestanden staat, te wijten aan de tot nu toe geldende splitsing qua bevoegdheden.

Om hierin meer helderheid en klaarheid te brengen zal ik overleg plegen met de nationale regering en in het bijzonder met de Minister, bevoegd voor de Binnenlandse Zaken.

Het resultaat van dit overleg moet uitmonden in een grotere bevoegdheid van de Executieven waardoor de lokale autonomie slechts kan worden verstrekt.

1. Financiële verantwoordelijkheid van de regionale en de lokale besturen

De hoofdvoorwaarde voor een volwaardige autonomie is het **financiële** evenwicht systematisch te helpen nastreven. Daartoe zal ik alle initiatieven aanwenden die binnen mijn bevoegdheid vallen.

Tot eenieders voldoening kan worden vastgesteld dat de financiële toestand van provincies en gemeenten aanzienlijk verbeterd is, wat bewijst dat de gevraagde inspanningen niet tevergeefs zijn geweest.

Rekening houdend met deze vaststelling zal ik in de eerste plaats een evaluatie maken van de voorstellen van verhoging of vermindering van belastingen en over de uitbreiding of aanpassingen van personeelsformaties.

Nauwlettend wens ik ook toe te zien op de correcte uitvoering van de overeenkomsten waarbij saneringsleningen werden toegestaan door het Vlaamse Gewest. Meer in het bijzonder zal ik aan de gouverneurs vragen automatisch in beroep te gaan tegen begrotingsontwerpen van gemeenten met een saneringslening teneinde na te gaan of voldaan werd aan de gestelde eisen.

Wat betreft het Gemeentefonds is het aandeel van het Gewest momenteel in een neergaande trend. Een trend, die in de komende jaren overigens zal moeten aangehouden worden, op grond van het voort te zetten streven om 's lands financiën verder te saneren.

Dit houdt in dat bij de ontwikkeling van een nieuw verdelingssysteem van het Gemeentefonds, men in ieder geval moet weten dat de middelen grotendeel zullen worden her-schikt.

Dit wil niet zeggen dat ik mij zal onttrekken aan mijn opdracht om een nieuw verdelingssysteem operationeel te maken zoals voorzien in het Regeerakkoord.

Bij de Administratie voor Regionale en Lokale Besturen berust inderdaad een voorstel waarbij wordt uitgegaan van meer snelheid in de verdeling, meer eenvoud in de berekeningen, meer rechtvaardigheid en meer doorzichtigheid.

Het is mijn bedoeling zo snel mogelijk opdracht te geven aan de Administratie voor Regionale en Lokale Besturen om een definitief kader uit te werken.

Ten aanzien van het provinciaal bestuursniveau is het mijn **betrachting** het toezicht te verlichten en te verduidelijken en bij te dragen tot het gezond houden van de financiële situatie.

Meer specifiek wat betreft het Provinciefonds, zal ik elk initiatief steunen dat de achteruitstelling van Vlaanderen terugschroeft. Het is inderdaad niet onbekend dat twee criteria een negatieve rol spelen in de toegekende dotaties aan Vlaanderen, te weten, het provinciaal onderwijs en het provinciaal wegennet. Immers, de gemiddelde dotatie per inwoner bedroeg in 1986 voor België, Wallonië en Vlaanderen respectievelijk 819 fr., 1.201 fr. en 680 fr. Vandaar dat ik o.m. de

mening ben toegedaan dat de herklassering van het wegnennet in het kader van de wijziging van de wet op het wegenfonds een initiatief is dat moet gesteund worden.

2. Decentralisatie en toezicht

De slogan „meer decentralisatie voor de lokale besturen” mag geen louter holle slogan blijven, maar dient verwezenlijkt te worden door het toezicht te verminderen en te vereenvoudigen.

Door de wet van 3 december 1984 en het decreet van 28 juni 1985 werden de eerste stappen gezet om het toezicht op de gemeente te versoepelen. Dit is slechts een eerste stap. De taak is niet af.

Uitgaande van de vaststelling dat er ten aanzien van de Vlaamse gemeenten een gebrek is aan een duidelijke en gecoördineerde tekst over de toezichtsregeling, denk ik eraan het decreet van 28.6.1985 op te heffen en te vervangen door een nieuw decreet dat stoelt op volgende principes :

- a. het vastleggen van toepasbare normen met leesbare, logisch geordende, eenvoudige en klaar gestelde teksten;
- b. het vaststellen van realistische en eenvormige termijnen;
- c. het opnemen van alle handelingen waarvoor de Gemeentewet een goedkeuringstoezicht voorziet
- d. het nastreven van meer soepelheid door aan de Executieve de bevoegdheid te verlenen tot delegeren naar één en dezelfde provinciale overheid toe, ofwel de Gouverneur ofwel de Bestendige Deputatie;
- e. het zorgen voor de nodige rechtszekerheid door het invoeren van een verplichting tot ontvangstmelding en door het betekenen van de beslissing.
- f. het aanpassen aan de vormgeving ingevolge wijziging of aanvulling van de gemeentewet.

Het desbetreffend ontwerp van decreet zal zeer binnenkort aan de Executieve worden voorgelegd.

De geregelde contacten met de Provinciegouverneurs en met de leden van de Bestendige Deputaties, die op initiatief van mijn voorgangers plaatsvonden, zal ik vanzelfsprekend consequent voortzetten.

II. Het investeringsbeleid

Het investeringsbeleid is voor de gemeenten van uitzonderlijk belang. Tevens is het goed te onderstrepen dat gemeentelijke werken een aanzienlijke invloed uitoefenen op de tewerkstelling in de bouw- en aanverwante sectoren.

Het is wellicht aangewezen te wijzen op het feit dat gemeentelijke werken vrijwel terug te brengen zijn onder de noemer „gesubsidiëerde werken” zoals wegen- en rioleringswerken, het oprichten van administratieve gebouwen, werken aan slachthuizen, aan niet-monumentale kerken of aan onroerende goederen die worden beheerd door verenigingen van vrijzinnigen.

Conform het Regeerakkoord is het herdenken van het subsidiebeleid inzake werken die door regionale of lokale besturen uitgevoerd worden een noodzakelijk iets geworden. Immers, talrijke materies en hun respectievelijke betoelagingspercentages dateren nog van het Regentsbesluit van 1949 en werden klakkeloos overgenomen in het K.B. van 23 juli 1981. Men kan stellen dat Vlaanderen op dat gebied nog geen eigen beleid heeft uitgestippeld.

Na inventarisatie van de bestaande wetgeving terzake dringt zich een efficiënte aanpak op.

Die aanpak zal steunen op :

- een herziening van de inhoud van de subsidiemateries ;
- een herziening van de percentages van de subsidie in functie van de accenten die men in het beleid wil doorvoeren ;
- een actualisering van de subsidienormen (kleinschaligheid, rationaliteit bevorderen) ;
- het onderzoek om aan beleidsvorming te doen via **rendementscoëfficiënten** ;
- het beginsel om ook bouwprojecten die voor betoelaging in aanmerking komen te runnen middels een **promotieovereenkomst**.

De vereenvoudiging van de subsidieprocedure bij Besluit van de Vlaamse Executieve van 28 oktober 1987 (ontwerpfase tot aanbesteding) was reeds een belangrijke stap in de goede richting. Zij kwam tot stand door het uniformiseren van alle materies, door de parallelle inschakeling van de Algemene Technische Diensten en door Provinciale Technische Diensten, door de invoering tussen elke stap van korte termijnen die strikt moeten nageleefd worden en het vastleggen van de kredieten op het ontwerp op basis van het ramingsbedrag.

Zowel de Gemeenten als de bouwsector vonden baat bij dit besluit.

De **voorfase** van de subsidieprocedure (initële aanvraag t/m goedkeuring van het ontwerp) dient nog geregeld te worden. Het nieuw uit te vaardigen besluit van de Vlaamse Executieve moet gericht zijn op volgende essentiële elementen :

- het bekomen van een globaal inzicht van de aanvragen, waardoor op een meer objectieve wijze beslissingen kunnen worden getroffen ;
- het verzekeren van een grotere rechtszekerheid voor het lokaal bestuur ;
- het ingrijpen in het beginstadium i.p.v. bij de ontwerpfase (besparing op de studiekosten);
- het werken met type-overeenkomsten tussen de **initiatiefnemer** en het studiebureau.

Het is nuttig hierbij te onderstrepen dat het aangewezen is dat gelijk welke initiatiefnemer uitsluitend zou werken met erkende studiebureaus en met type-overeenkomsten voor studie, leiding en toezicht.

Met betrekking tot het decreet van 24 januari 1985 houdende instelling van een Investeringsfonds, bepaalt het desbetreffende financiedreet dat de trekkingsrechten waarover de gemeenten beschikken voor het begrotingsjaar 1988 worden vastgesteld op 1 miljard frank.

Op 29 juli 1987 heeft de Executieve beslist het **Investeringsfonds** operationeel te maken. De werking van het **Investeringsfonds** zal in de loop van dit jaar worden geëvalueerd. Ondermeer zal nagegaan worden welke werken de voorkeur wegdragen van de gemeenten en met welke frekwentie de opname van de trekkingsrechten gebeurt. Ook moet worden onderzocht of de verdelingscriteria ter bepaling van de trekkingsrechten beantwoorden aan de reële noden.

III. Beleid intercommunales

Door de nieuwe nationale wet van 22 december 1986 en het daarop aansluitend decreet van 1 juli 1987, zijn reeds fundamenteel nieuwe opties genomen voor de mogelijkheid tot intercommunale samenwerking van onze Vlaamse gemeenten in het algemeen en de wijze waarop het toezicht daarop dient te gebeuren in het bijzonder.

Het Regeerakkoord van de Vlaamse regering voorziet terzake dat de intercommunales in hun organisatie en werking moeten streven naar een grotere openheid, doelmatigheid en dienstverlening aan de bevolking. Ook stelt dit akkoord voorop dat vooral de werking, de taken en de opdrachten van de intercommunale verenigingen voor **streekontwikkeling** moeten geheroriënteerd worden.

Ter ondersteuning van het beleid dat ik wens te voeren, zal ik het onderzoek overnemen dat mijn voorganger heeft ingesteld om de Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad op moderne wijze en met meer kennis van zaken dan voorheen in te kunnen lichten over de financiële toestand van een intercommunale.

Dit onderzoek heeft een tweevoudig doel, te weten :

- een gegevensdrager te stellen die toelaat over een minimum aan beleidsgegevens te kunnen beschikken ;
- een beter inzicht in de werking van de intercommunale sector te bekomen en voorstellen te formuleren die de sanering bevorderen.

Eens de resultaten van dit onderzoek bekend zijn, zal ik hierover in de Commissie van Binnenlandse Aangelegenheden verslag uitbrengen.

Bijzondere aandacht moet tevens uitgaan naar de toestand waarin de gewestgrensoverschrijdende intercommunales zich momenteel bevinden. De bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 bepaalt dat voor wat het toezicht op deze intercommunales betreft, de respectievelijke Executieven hierover in onderlinge overeenstemming moeten beslissen. Aan het einde van de vorige legislatuur was een ontwerp van besluit met aangehecht protocol verstuurd naar de gewesten. Gewacht wordt op het advies van de Raad van State.

IV. Het project fiets- en wandelroute – Vlaanderen

De idee voor het aanleggen van een fiets- en wandelroute doorheen Vlaanderen, waarop alle bestaande of ontworpen gemeentelijke fiets- en wandelpaden worden aangesloten, leeft sedert lang bij al diegenen die bekommerd zijn over de verdediging van de zwakke weggebruiker.

De tijd is gekomen dat deze idee concreet gestalte krijgt.

Bij de tracékeuze dient vanzelfsprekend rekening te worden gehouden met de stedenbouwkundige aspecten en met de verkeerstechnische eisen. Tevens moet voorzien worden in een aangepaste wegbewijzing om het gebruik van fiets- en wandelroute aantrekkelijk en veilig te maken voor het dagelijks en het toeristisch gebruik.

Onverwijld zal een inventaris van de bestaande fiets- en wandelroutes worden opgemaakt alsmede zal een overzicht worden opgesteld van de bestaande **infrastructuur** die in aanmerking komt om deze routes te verwezenlijken, zoals : dijken, verlaten spoorwegbeddingen, landbouwwegen en voetwegen.

Al deze gegevens zullen verzameld en bestudeerd worden door een bijzondere cel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in nauwe samenwerking met de provinciale diensten, de toeristische diensten en de gemeenten.

Ik ben ervan overtuigd dusdanig een wezenlijke bijdrage te leveren in het verhogen van de veiligheid van de zwakke weggebruiker.

Om deze idde te kunnen concretiseren moeten bij het herdenken van het subsidiebeleid accentverschuivingen worden doorgevoerd in de subsidiemateries.

In mijn optie de verdediging van de belangen van de zwakke weggebruiker tegemoet te komen, zal het Vlaamse Gewest de aanleg van infrastructuurwerken bevorderen als daar zijn, vrijliggende en van de' rijweg gescheiden fietspaden, voldoende brede trottoirs, autverkeerremmende voorzieningen in de dicht bevolkte kernen, adekwate openbare verlichting.

V. De actie „Met Propere lei”

De herhaalde klachten over het gebrek aan reinheid in onze steden en gemeenten nopen tot initiatieven.

Ik heb de vaste wil om terzake een actie op gang te brengen teneinde een aantal ideeën te lanceren waaraan onze steden en gemeenten zich kunnen spiegelen. Daartoe zal ik mij laten inspireren door voorbeelden uit onze buurlanden waar soms spectaculaire resultaten werden bereikt.

Ter gelegenheid van de begrotingsbesprekingen zal ik hier uitvoeriger op terugkomen.

II. ALGEMENE BESPREKING

In een eerste tussenkomst wordt door een lid aan de Gemeenschapsminister gevraagd dat hij blijvend aandacht zou schenken aan het lokaal zelfbestuur, de eigen financiële verantwoordelijkheid voor de gemeenten, de verdere decentralisatie, de vereenvoudiging van het administratief toezicht en tenslotte het investeringsbeleid. Enkele punten worden dieper onderzocht. Op de eerste plaats het Gemeentefonds.

Een billijke verdeling over de gewesten blijft uit. Het oppervlaktecriterium moet worden geschrapt, anders blijven de Vlaamse gemeenten het kind van de rekening. Men mag niet vergeten dat het Gemeentefonds werd ingesteld ter vervanging van een aantal fiscale bevoegdheden die werden onttrokken aan de gemeenten. Het is dus aangewezen dat de regionale verdeelsleutels steunen op een fiscaal criterium, inzonderheid op de opbrengst van de personenbelasting. Het *ris-torno*-beginsel moet in overleg met de centrale overheid worden verdedigd. De *averechtse* solidariteit heeft de gemeenten reeds miljarden gekost. In het Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve staat : „De verdeling over de gemeenten van het aandeel van Vlaanderen in het Gemeentefonds zal bij decreet worden geregeld”. Van enig initiatief om in samenspraak met de nationale regering de onrechtvaardige verdelingscriteria te doen wijzigen is dus geen sprake meer.

Treffend is ook, volgens spreker, dat de Gemeenschapsminister in zijn inleidende toelichting bevestigt dat hij elk initiatief zal steunen om de achteruitstelling van Vlaanderen in het Provinciefonds terug te schroeven. Over de veel **flagranter** financiële aderlatingen door de negatieve rol van het criterium „**oppervlakte**” in het Gemeentefonds staat niets te lezen. Vandaar de volgende vragen :

1. Betekent het stilzwijgen in het Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve en in de inleiding tot deze bespreking dat de Vlaamse Regering er niet aan denkt invloed te laten gelden om de nationale criteria wijzigbaar te maken ?

2. Binnen het Vlaamse Gewest zal een nieuw **verdelings**-systeem worden toegepast. Zal dit steunen op het ontwerp dat destijds ingediend werd door de toenmalige **Gemeenschaps**minister M. Galle ? Is er reeds enig vooruitzicht om concrete voorstellen daaromtrent in een ontwerp van decreet samen te vatten ?

Inzake het administratief toezicht geeft spreker uiting aan een zekere ongerustheid. Het decreet van 28 juni 1985 zal worden opgedoekt. Als organieke wetgeving om de haverklap wordt gewijzigd, aldus het lid, dan wordt de rechtszekerheid zeker niet gediend. In verband met de **toezichts**relaties tussen de diverse bestuursniveaus gaan steeds nadrukkelijker stemmen op om alleen de toets aan de wettelijkheid te handhaven en de opportuniteitscontrole te bannen. Het is inderdaad soms frusterend dat na een moeizaam proces van besluitvorming plots een beslissing wordt ongedaan gemaakt op grond van een vaag en naar de inhoud niet **naukeu**rig beschreven „algemeen belang” dat werd geschaad. Ook op de Algemene Vergadering van de Vlaamse afdeling van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten werd gepleit in de richting van een vereenvoudiging door enkel de wettigheidscontrole te handhaven.

En hoewel spreker die filosofie kan bijtreden, dringt hij toch aan op enige voorzichtigheid. Achter naar vorm en inhoud keurige besluiten kunnen verborgen, minder zuivere oogmerken schuilgaan. Democratisch besturen behelst ook een controle-functie van de minderheid. Dikwijls kan vanuit de oppositie een beslissing worden aangevochten omdat de werkelijke **betrachtingen** afwijken van hetgeen voor burgers en gemeente voordelig is . Als zodanig bewijs wordt geleverd is een schending van het algemeen belang de enige rechtsgrond om het bestreden besluit ongedaan te maken.

Hier wordt gepleit voor geleidelijkheid door eventueel nauwkeuriger uitdiepen en concretiseren van het begrip algemeen belang. Er bestaat ook nood aan een duidelijke profilering en afbakening van de bevoegdheidssfeer van de provinciale overheid bij de voogdij oefening. De Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten heeft in een memorandum over de Vlaamse Provincies duidelijk gewezen op een aantal „anomalieën”.

Wat tenslotte het investeringsbeleid betreft in de globale Vlaamse begroting is het investeringsprogramma streng beperkt. Volgens de SERV is het in lopende cijfers met ruim 1/4e afgenomen sinds 1982 en in reële **cjfers** bedraagt het pakket aan te verwachten investeringen nog slechts 60 % van het cijfer van 1982. Die budgettaire beperkingen tasten vooral de materies aan die tot de gewestelijke bevoegdheid behoren met een belangrijke verschuiving van middelen ten voordele van de Gemeenschapsbevoegdheden. **Investerings**-uitgaven maken dus plaats voor consumptieve uitgaven en toelagen voor werkingskosten en wedden.

Die afbouw van het investeringsbeleid heeft vanzelfsprekend rechtstreekse gevolgen voor de lokale besturen. De gunstige invloed van gemeentelijke arbeidsintensieve investeringen is bekend. De tewerkstelling in de bouwsector is er van nabij bij betrokken.

Het gunstig effect van een herziening van normen, percentages en het invoeren van innovaties is natuurlijk afhankelijk van de beschikbare middelen.

Bij een herziening van percentages zou spreker willen pleiten voor een stelsel waarbij een lokaal bestuur vrijwillig een lager subsidiebedrag accepteert, maar het dan ook effectief krijgt.

De volgende spreker stelt drie concrete vragen :

– De gemeentelijke slachthuizen zijn een oud zeer. Het lid wil van de Gemeenschapsminister weten wat hier ter zake moet gedaan worden.

– Het Investeringsfonds is met 1 miljard goed gestart. Hij rekent stellig op een verdere en integrale uitvoering ervan. Zal de Gemeenschapsminister de inspanningen van zijn voorganger voortzetten om na overleg met zijn collega's alle beschikbare middelen uit de andere sectoren in het Fonds samen te brengen ?

– Wanneer wordt de belofte ingelost dat de opbrengst van de aanvullende personenbelasting vlugger naar de gemeenten wordt doorgespeeld ?

Een ander lid is van mening dat de herziening van de verdelingscriteria van het Gemeentefonds tenslotte toch maar een herschikking van de mogelijkheden zal blijven. Wat hij thans echter vraagt is dat de commissie in deze operatie inspraakmogelijkheden zou krijgen.

Wat de decentralisatie betreft en het principe van het beleid dichter bij de burger te brengen, stellen zich geen problemen ware het niet dat nergens er aan wordt toegevoegd : „met de noodzakelijk daarbij horende financiële middelen”.

Er moet ook gestreefd worden naar een grotere doorzichtigheid in het beleid van de intercommunales. Ook zij moeten dichter bij de bevolking gebracht worden. De gemeenten zijn ook verantwoordelijk voor wat gedaan wordt door bemiddeling van (vooral de socio- en economische) intercommunales.

Tot slot heeft het lid een bemerking bij de geplande actie „Met propere lei” waarover de Gemeenschapsminister in zijn inleiding spreekt. Er zijn ook „propere gemeenten” en bovendien dient eveneens op dit vlak de gemeentelijke autonomie gewaardeerd te worden.

Een lid gaf een uitvoerige ontleding van Sectie 85 van de begroting, zijnde de sector van de regionale en de lokale besturen, en formuleerde daarbij enkele pertinente opmerkingen en vragen.

De kredieten ingeschreven onder Sectie 85 hebben nagenoeg volledig betrekking op toelagen voor werken uitgevoerd door de ondergeschikte besturen :

1. Werken gesubsidieerd op basis van het KB van 23 juli 1981

– Vastleggingsmachtiging (art. 58 van het Ontwerp van decreet) : 1.910,0 miljoen

– Niet-gesplitste kredieten voor intrestlasten (Sectie 85, titel 1, art. 43.01.03 van de tabel) : 2.052,0 miljoen

– Niet-gesplitste kredieten voor aflossingen (Sectie 85, titel II, art. 63.01.03 van de tabel) : 671,0 miljoen

2. Werken gesubsidieerd op basis van het decreet van 24 januari 1985 : Investeringsfonds

– Vastleggingsmachtiging (art. 59 van het Ontwerp van decreet) : 1.000 miljoen

– Vastleggingskredieten voor intreslasten (Sectie 85, titel 1, art. 43.02.03 van de tabel) : 80 miljoen

- Vastleggingskredieten voor aflossingen (Sectie 85, titel II, art. 63.10.03 van de tabel) : 20 miljoen

Bij deze twee punten had het lid de volgende opmerkingen.

- De vastleggingsmachtiging voor 1987 bedroeg 2.521,6 miljoen. Het ontwerp aanpassing begroting 1987 voorziet een verhoging met 220 miljoen. Totaal : 2.741,6 miljoen

De vastleggingsmachtiging voor 1988 (ontwerp) bedraagt 1.910 miljoen (klassieke procedure) + 1.000 miljoen (Investeringsfonds). Totaal : 2.910 miljoen. Een lichte stijging dus.

De vastleggingsmachtiging wordt gegeven aan de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening en de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Landinrichting en KMO-beleid gezamenlijk. Inderdaad vinden we de niet-gesplitste kredieten voor intresten en aflossingen niet alleen terug in Sectie 85, maar tevens in Sectie 76 (Leefmilieu), nl. Titel 1, art. 43.30.03. (niet-gesplitste kredieten van 1.340 miljoen) en Titel II, art. 63.10.03 (niet-gesplitste kredieten van 330 miljoen).

Het zou interessant zijn te weten hoe de vastleggingsmachtiging wordt verdeeld over beide Ministers en hoe het verlenen van toelagen aan gemeenten door hen wordt gecoördineerd.

In verband met het Investeringsfonds dringen zich volgens spreker de volgende vragen op :

- Waarom wordt er gewerkt met toelagen voor intresten en aflossingen i.p.v. met kapitaalstoelagen, zoals voorzien in de Omzendbrief ter zake ?

- Waarom wordt er enerzijds een vastleggingsmachtiging voorzien en anderzijds een vastleggingskrediet voor intresten en aflossingen ?

- Er worden voor 1988 nog geen effectieve betalingen van toelagen voorzien. In hoeverre zijn reeds aanvragen binnengekomen voor trekkingsrechten ? Hoeveel staat het met de behandeling van de dossiers ?

- Is de Executieve zinnens het Investeringsfonds verder uit te bouwen (voor werken boven de gestelde maximumbedragen en voor andere werken dan degene die nu in het Besluit van de Vlaamse Executieve van 16 september 1987 zijn opgenomen.

- Is de Executieve zinnens ook voor de toelagen i.v.m. Gemeenschapsaangelegenheden (bv. culturele centra, sportfunctionarissen . . .) een Investeringsfonds op te zetten ? Er dient overigens opgemerkt dat volgens de Raad van State Gemeenschap en Gewest niet met eenzelfde **Investeringsfonds** kunnen werken, omdat zij verschillende rechtspersonen zijn.

Het commissielid maakt zijn ontleding van Sectie 85 verder af met :

3. Werken gesubsidieerd op basis van het KB van 23 juli 1981 (slachthuizen).

- Vastleggingskredieten voor toelagen (Sectie 85, titel II, art. 51.81.03) : 35 miljoen

- Voor toelagen in hetzelfde artikel : 55 miljoen. Dit stelt geen probleem.

- Niet-gesplitste kredieten voor intrestlasten (Sectie 85, Titel 1, art. 43.40.03) : 12 miljoen

- Niet-gesplitste kredieten voor aflossingen (sectie 85, titel II, art. 63.40.03) : 5 miljoen

4. Werken gesubsidieerd op basis van het KB van 23 juli 1981 (niet beschermde kerkgebouwen)

– Vastleggingskredieten voor toelagen (Sectie 85, titel II, art. 63.02.03) : 53,8 miljoen

– Voor toelagen in hetzelfde artikel : 38,2 miljoen. Geen probleem voor spreker.

5. Werken gesubsidieerd op basis van het KB van 23 juli 1981 (niet beschermde gebouwen en verenigingen van vrijzinnigen)

– Vastleggingskredieten voor toelagen (Sectie 85, titel II, art. 63.09.03) : 10,1 miljoen

– Voor toelagen in hetzelfde artikel : 4,0 miljoen. Dezelfde visie.

6. Werken gesubsidieerd op basis van het KB van 23 juli 1981 (bedragen lager dan 500.000 fr.).

– Geen Vastleggingskrediet meer

– Voor toelagen (Sectie 85, titel II, art. 63.08.03) : 7 miljoen. Dit slaat op de vorige jaren en stelt geen probleem.

Bij punt 6 wordt opgemerkt dat voor 1988 geen vastleggingskredieten meer voorzien zijn. (De 7 miljoen van art. 63.08.03 slaat op vorige jaren). Wordt deze post afgeschaft ? Een deel van de „kleine werken” kan voortaan gesubsidieerd worden via het Investeringsfonds, doch niet alle soorten werken vallen onder het Investeringsfonds.

Tot slot van deze reeks bemerkingen klaagt een lid over het feit dat het **nazicht** van de dienstjaarrekeningen op **provinciaal** niveau te lang duurt, wat het lokaal zelfbestuur niet ten goede komt.

Vervolgens verstrekte de Gemeenschapsminister een globaal antwoord op de hem gestelde vragen.

Het is voorbarig thans uitspraken te doen over mogelijke herschikkingen binnen het Gemeentefonds. De politieke toekomst op nationaal vlak kan fundamentele wijzigingen meebrengen. Maar dat sluit niet uit dat voorbereidend werk kan gedaan worden. Want ook zonder de huidige rem die door nationale regeringsvorming dit beleid hindert, zou hij niet overhaast **tewerk** willen gaan. Het is een delicate operatie. Aan de administratie werd gevraagd voorstellen te formuleren. Deze zouden vóór 15 april moeten afgeleverd geweest zijn. Het spreekt vanzelf dat deze commissie geconsulteerd zal worden en inspraak zal krijgen.

Er is een nieuw decreet in de maak inzake het administratief toezicht op de gemeenten. Evenals de vraagsteller is de Gemeenschapsminister voorstander van vereenvoudiging en van rechtszekerheid. Bovendien wil de Gemeenschapsminister graag een poging doen om het begrip „algemeen belang” te omschrijven.

Wat het investeringsbeleid betreft juicht de Gemeenschapsminister de suggestie toe van het lid dat zei een lagere subsidiëring vrijwillig te willen aanvaarden in ruil voor een reële zij het mindere toekenning terwijl de gemeenten dan ook prioriteiten zouden bepalen. Hij is van oordeel dat dit alles kan omdat de gemeentelijke financiën er thans over het algemeen goed voor staan. Maar hier uit zichzelf ook een wens in de richting van de gemeenten. Als de gemeenten zelf inzicht zouden hebben in hun prioriteiten en als de Gemeenschapsminister hiervan kennis had dan zou dit de procedure en bijgevolg heel het investeringsprogramma ten goede komen.

Een inzicht geven van de trekkingsrechten is thans niet mogelijk. De Gemeenschapsminister **brengt** thans een bezoek aan de verschillende provincies en binnen enkele weken hoopt hij conclusies te kunnen trekken.

Het probleem van de slachthuizen is uiteraard een oud zeer, maar de EG-normen moeten toegepast worden. De vraag of de intentie aanwezig is om nationaal of gemeentelijk slachthuizen te financieren kan de Gemeenschapsminister niet positief beantwoorden omdat daarover geen geschreven tekst bestaat.

In verband met de **intercommunales** wacht de Gemeenschapsminister op het resultaat van de studie waartoe zijn voorganger opdracht gaf. De beleidsoptie die hij daaruit wil distilleren zal eerst ter bespreking aan deze Commissie voorgelegd worden.

Over de gesubsidieerde werken bestaat er een protocol tussen de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening enerzijds en de heer J. Dupré, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Landinrichting en KMO-beleid anderzijds. Voor 55 % wordt de beslissing genomen door de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening ; voor 30 % door de heer Dupré en de resterende 15 % wordt gemeenschappelijk toegewezen.

De financiële lasten voor de uitkering van het Investeringsfonds vallen ten laste van het Gewest.

Wat tenslotte de fietspaden-actie en de „**Met** propere lei” betreft **weze** onderstreept dat geen enkele gemeente enige verplichting van bovenaf zal opgelegd krijgen. Een lid stelde overigens dat voor het aanleggen van fietspaden zoveel mogelijk gebruik dient gemaakt te worden van bestaande beddingen, waartegen geen bezwaar kan zijn.

Na deze antwoorden van de Gemeenschapsminister wil een lid voor zover als nodig eraan herinneren dat het financieel evenwicht van de gemeenten uitsluitend te danken is aan de verlaging van de intrestvoeten en de financiële inspanningen van de gemeenten zelf. De gemeenten kregen nies toegestoken. Het lid benut de gelegenheid om te waarschuwen dat fouten zoals in het verleden niet mogen herhaald worden, namelijk, dat de Gemeenschapsminister nooit mag voorschrijven welke belastingen door de gemeenten moeten geheven worden. Hoogstens mag inspiratie gegeven worden.

Een lid vraagt andermaal aandacht voor het Investeringsfonds. De begroting 1987 voorzag een leningsmachtiging van 2.521,6 miljoen frank voor de toelagen voor werken aan de ondergeschikte besturen (op basis van het KB van 23 juli 1981 betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van ondergeschikte besturen of ermee gelijkgestelde rechtspersonen worden uitgevoerd). (Art. 52). Het ontwerp aanpassing begroting 1987 voorziet een verhoging van de machtiging met 220 miljoen tot 2.741,6 miljoen (art. 10).

De ontwerpbegroting 1988 voorziet enerzijds een **lening**-machtiging van 1.910 miljoen voor toelagen (Art. 58) en anderzijds eenzelfde soort machtiging van 1 .000 miljoen voor trekkingsrechten (betoelaging via het Investeringsfonds) (art. 59). Met betrekking tot het Investeringsfonds worden naast de leningsmachtiging ook vastleggingskredieten voorzien in de begrotingstabel zelf : vastleggingskredieten van 80 miljoen (Titel 1 – Sectie 85 – art. 43.02.03) voor intrestlasten en vastleggingskredieten van 20 miljoen (Titel II – Sectie 85 – art. 63.10.03) voor aflossingslasten i.v.m. leningen door de ondergeschikte besturen bij het Gemeentekrediet aangegaan

voor trekkingsrechten. In het verantwoordingsprogramma wordt gesteld dat nog geen ordonnanceringskredieten zijn voorzien, vermits er in 1988 nog geen betalingen worden verwacht.

Dit impliceert volgens dat lid een tweevoudig probleem.

1. Eén van de doelstellingen bij het opzetten van het **Investeringsfonds** was de gemeenten een tijdige betaling van de aangewende trekkingsrechten te verzekeren. De trekkingsrechten zouden in de vorm van kapitaaltoelagen worden verleend, via overschrijving van een voorschottenrekening bij het Gemeentekrediet op naam van het Vlaamse Gewest, naar de rekening van de gemeente in kwestie, onmiddellijk na het verlenen van de toelating door de Gouverneur (zie Omzendbrief betreffende de werking van het Investeringsfonds dd 30.9.1987.

Dit systeem verschilt grondig van het traditionele systeem (dat nog steeds geldt voor de toelagen voor werken buiten het Investeringsfonds), waarbij de gemeenten een vaste belofte van toelage krijgen en een lening aangaan bij het Gemeentekrediet. De toelage wordt niet onmiddellijk uitbetaald, maar het staatsaandeel van die leningen (intresten en aflossingen) moet door het Gewest aan de gemeenten worden terugbetaald, via hun leningsrekeningen bij het Gemeentekrediet. Het nadeel van dit systeem is dat een eventuele achterstand in die terugbetalingen door het Gemeentekrediet op de gemeenten zelf wordt verhaald. Uitbetaling van de trekkingsrechten onder vorm van kapitaaltoelagen zou dit ongedaan maken.

Het probleem is nu dat de 1 miljard die in de **ontwerpbegroting 1988** is voorzien voor het Investeringsfonds, is ingeschreven als leningsmachtiging, op nagenoeg dezelfde wijze als de leningsmachtiging voor de toelagen buiten het **Investeringsfonds** (vergelijk art. 58 en art. 59), nl. als een machtiging om tot 1 miljard verbintenissen aan te gaan tot terugbetaling aan de gemeenten van de intresten en aflossingen van de leningen die het Gemeentekrediet hen toestond ter financiering van de trekkingsrechten. Er is dus geen sprake van kapitaaltoelagen. Gaat het hier om een doelbewust **verderzetten** van de vroegere praktijk, tegen de bepalingen van de Omzendbrief in ? Belangrijk is dat over het **uitbetalingssysteem** (kapitaaltoelagen of terugbetaling intresten en aflossingen van leningen) niets bepaald is in het Decreet of het Besluit van de Vlaamse Executieve m.b.t. het Investeringsfonds zelf. En een omzendbrief is geen juridisch bindende norm. Of is er een begrotingstechnische vergissing in het spel ?

2. De vergissingshypothese wordt kracht bijgezet door het feit dat m.b.t. het Investeringsfonds enerzijds een **leningsmachtiging** is voorzien en anderzijds vastleggingskredieten. Hierdoor worden twee systemen gemengd.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat er inderdaad een gebrek is aan duidelijkheid en dat hij schikkingen gaat treffen om daaraan te verhelpen. Maar de zaak van de trekkingsrechten en de financiële lasten blijft bestaan en wordt toegepast.

Reeds eerder is in deze Commissie gepleit voor verdere uitbouw van het Investeringsfonds tot andere materies. Maar de Gemeenschapsminister wil eerst een evaluatie maken om te zien of en hoe een uitbouw zou kunnen, tevens wetend dat uitbreiding tot gewestmateries buiten zijn bevoegdheid valt.

Een lid doet opmerken dat kleinere werken die onder de twee regimes vallen eigenlijk tussen twee stoelen vallen.

De Gemeenschapsminister stelt echter vast dat hem tot nog toe geen concreet gevalesignaleerd werd. Hij nodigt uit om hem alleszins gekende gevallen mede te delen om te onderzoeken hoe ze kunnen behandeld worden,

III. STEMMING

In stemming gebracht worden de aan de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreeetgeving toegewezen artikelen en secties aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

**B.2. Verslag namens de Commissie voor Economie,
Tewerkstelling en Energie
uitgebracht door de heer J. De Roo**

Het verslag over de bespreking van de begrotingsartikelen waarvoor de Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie bevoegd is, bevat drie delen :

I. Economie en Energie (materie waarvoor de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, bevoegd is) ;

II. K.M.O. (materie waarvoor de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Landinrichting en K.M.O.-beleid o.m. bevoegd is) ;

III. Tewerkstelling (materie waarvoor de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt o.m. bevoegd is).

1. ECONOMIE

A. Inleidende uiteenzetting van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie

De Vlaamse Regering heeft zich luidens het Regeerakkoord van 30 januari 1988 ten doel gesteld, in het perspectief van het Europa van 1992 waarin Vlaanderen een belangrijke groeipool is, een klimaat te **creeëren** en een kader te scheppen waarin het privé-initiatief, inzonderheid in de K.M.O.'s, gestimuleerd wordt. Door hoogstaand wetenschappelijk onderzoek, vernieuwde industriële ontwikkeling, efficiënte commercialisering van produkten en moderne dienstverlening moet de toegevoegde waarde in competitieve ondernemingen opgevoerd worden. Aldus zal de globale werkgelegenheid door de creatie van duurzame arbeidsplaatsen verhoogd worden.

Mijn Collega's, de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Landinrichting en K.M.O.-beleid en de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt, zullen U deze namiddag spreken over het K.M.O.-beleid en het werkgelegenheidsbeleid.

Ik wil U nu vooreerst beknopt enkele kenmerkende aspecten van het economisch beleid van het voorbije jaar onder ogen brengen om vervolgens even stil te staan bij het Regeerakkoord.

— Investeringsrevolutie in Vlaanderen

Het overzicht van de investeringen in Vlaanderen op basis van de BTW-aangiften leert dat in vergelijking met 1981 de investeringen op jaarbasis in 1986 (1) 48 % hoger liggen. Wat de investeringen in de niet-industriële sectoren betreft, bedraagt de stijging zelfs 90 % .

Het betreft hier zowel investeringen van KMO-bedrijven als van grote bedrijven.

De sterke stijging van de investeringen in de **niet-industriële** bedrijven, waaronder de dienstensector, bevestigt het groeiende belang ervan. Het is in deze context dat de Vlaamse Regering in de regeringsverklaring een impulsprogramma voor de dienstensector met het oog op 1992 **aankondigde**.

jaar (in miljard fr.)	'81	'82	'83	'84	'85	'86	'87 (3" kwart .)
investerings in de nijverheid	108,4	115,7	113,0	133,3	143,6	160,4	105,6
investerings in de niet-industriële bedrijven	82,5	92,1	101,2	122,1	135,5	156,8	122,9
totaal	190,9	207,9	214,3	255,5	279,2	317,3	229,6

(1) Voor 1987 is het cijfer nog niet bekend.

– Investerings in het kader van de expansiewetten van 1959 en 1970

Sedert 1985 wordt een daling waargenomen van de betoelagde investeringen in het kader van de expansiewetten voor de grote ondernemingen.

Belangrijkste resultaten van de expansiewetten van 1959 en 1970 (miljard F)

jaar	'81	'82	'83	'84	'85	'86	'87
ingediende dossiers	668	858	928	868	1.029	969	846
gunstige beslissingen	600	667	701	722	784	734	650
ingediende invest.	—	—	—	—	85,6	72,4	76,2
betoelagde invest.	47,4	51,4	61,6	75,1	67,3	60,5	51,1
budgettaire weerslag	6,5	6,3	8,9	11,9	7,4	6,4	5,0
steunpercentage	13,8	12,3	14,6	15,9	11	10,6	9,9
nieuwe arbeidspl.	4.461	4.450	7.207	6.250	9.027	6.962	6.586*
nieuwe vestigingen	—	—	—	54	77	62	54
autofinanciering	84,5	72,8	81,8	83,1	85,6	80,2	78,1
investerings/nieuwe arbeidsplaatsen (Mln F)	10,6	11,6	8,5	12,0	7,4	8,6	8,2
investerings in ont- wikkelingszones (Mrd F)	—	—	30,4	38,2	34,7	27,9	17,5
steunpercentage in ontwikkelingszones	—	—	17,6	20,6	16,7	13,8	17,5

De evolutie van deze resultaten is mede bepaald door volgende elementen :

1) Het restrictieve budgettaire beleid leidde ertoe dat een aantal sectoren en bepaalde investeringen niet meer werden weerhouden voor betoelaging. Enkel industrieel vernieuwende investeringen en tewerkstellingscreatie worden in het kader van de expansiewetten gehonoreerd. Vandaar ook dat niettegenstaande de ingediende investeringen in 1987 (76,2 miljard F) zelfs hoger liggen dan in 1986 (72,4 miljard F), de betoelagde investeringen toch ruim 9 miljard F lager uitvallen.

2) De Vlaamse Regering bleef strikt haar houding getrouw door in te pikken op de bijzonder fiscale stimuli waarbij zij in bepaalde gevallen een cumulatie met de expansiesteun uitsluit (o.a. coördinatiecentra). Deze investeringen zijn evenmin opgenomen in de expansiestatistieken.

3) Belangrijke investeringsprojecten werden aangetrokken op basis van de bijzondere fiscale stimuli aangevuld met een terug te betalen renteloos voorschot. Deze investeringen zijn evenmin opgenomen in de expansiestatistieken.

4) De daling van het aantal dossiers sedert 1985 wordt enerzijds verklaard door het feit dat een aantal bedrijven uit van betoelaging uitgesloten sectoren geen dossiers meer indienen en anderzijds doordat de bedrijven verplicht worden hun investeringen te groeperen in maximum 2 dossiers per jaar.

Belangrijke vaststellingen :

– De in de laatste jaren vastgestelde tendens tot hogere autofinanciering van de investeringen zet zich onverminderd

door. Dit bewijst dat de Vlaamse bedrijven vandaag over een degelijke financiële structuur beschikken.

– In het kader van de beperkte budgettaire middelen en rekening houdend met het lagere rentepercentage en de verbeterde economische conjunctuur, werd de selectiviteit in het betoelagingsniveau verder opgedreven. De resultaten van dit beleid zijn duidelijk. Beliep de gemiddelde steun in 1984 nog 15,9 % van de aanvaarde investeringen, dan daalde deze tot 10,99 % in 1985, 10,64 % in 1986 en 9,93 % in 1987.

– Het Vlaams economisch beleid blijft sterk afgestemd op de ontwikkelingszones (Limburg, de Kempen en de Westhoek). De laatste vijf jaar is 47 % van de investeringen met expansiesteun in die zones gelocaliseerd. Deze investeringen kregen een gemiddelde steun van 17 %.

– Vlaanderen heeft een gunstig investeringsklimaat

Het vertrouwen van de buitenlandse investeerders in Vlaanderen blijft groot. In 1987 werden in Vlaanderen 18 totaal nieuwe buitenlandse vestigingen met expansiesteun opgericht.

Tussen 1984 en 1987 liep het aandeel van de buitenlandse investeringen in het totaal van de met expansiesteun gesubsidieerde investeringen weliswaar terug tot 51,2 % maar het zijn vooral de buitenlandse bedrijven die meer en meer gebruik maken van de mogelijkheden van het coördinatiecentrum ter financiering van hun investeringen.

Buitenlandse investeringen met expansiesteun	1984	1985	1986	1987
aantal dossiers	271	291	277	292
aanvaarde invest. (miljard F)	53,2	43,0	36,4	26,2
% der totale invest. tewerkstellingsaangroei	70,8	63,6	60,3	51,2
% totale tewerkstellingsaangroei	2.582	5.397	3.360	3.577
	41,3	55,4	48,7	54,3

– Expansierichtlijnen wetten '59 en '70

Met ingang van 1 oktober 1987 werd een nieuwe benadering van kracht inzake expansiesteun aan investeringen in het kader van de wetten van 17.7.59 en 30.12.70.

Vroegere betoelagingsniveau's	'59	'70
minimum	4 %	10 %
gemiddeld	8 %	16 %
strategisch belang	+ 2 %	+ 3 %
meer tewerkstelling	+ 2 %	+ 2 of 3 %
maximaal	12 %	21 %

Nieuwe betoelagingsniveau's	'59	'70
minimum	4 %	8 %
gemiddeld	6 %	12 %
strategisch belang	+ 2 %	+ 3 %
meer tewerkstelling	+ 2 tot 4 %	+ 4 tot 6 %

Op die manier wordt rekening gehouden met een vroeger S.E.R.V.-advies dat stelde dat de creatie van nieuwe arbeidsplaatsen meer diende gestimuleerd te worden. De basisbetoelagingspercentages konden verlaagd worden gelet op de aanhoudende lage intrestvoeten voor investeringskredieten en de fiscale investeringsstimuli.

Naast deze algemene benaderingswijziging verkregen enkele sectoren een typische steunvorm.

– Uitgeverijemdrukkerijen van dag- en informatieweekbladen : gelet op de belangrijke technologische evolutie van de laatste jaren in deze sector en de toekomstige zware investeringsinspanningen die ermee gepaard gaan, en rekening houdende met de oprichting van de niet-openbare televisie werd beslist een vaste basissteun toe te kennen aan investeringen in deze sector voor de duur van 10 jaar (basissteun 12 % zowel in wet '59 als in wet '70).

– Toerisme en logiesverstrekking : rekening houdend met het vrij dure karakter van toeristische attractie-investeringen, rekening houdend met de belangrijke buitenlandse concurrentie in deze sector en gelet op het arbeidsintensieve karakter van dergelijke investeringen vooral ten gunste van laaggeschoolden, werd een apart steunregime uitgewerkt :

	wet '59	wet '70
basissteun	4 %	8 %
tewerkstelling + 20 % met min. 20 personen of +50 personen	+ 4 %	+ 8 %

– Selectieve expansiesteun voor de binnenscheepvaart werd eveneens uitgewerkt teneinde bij te dragen tot de sanering van deze sector. Verzadigde deelsectoren in de binnenvaart worden nu gedemotiveerd, vlootverjonging wordt in de hand gewerkt, de markt wordt minder toegankelijk gemaakt voor ondernemers met een te geringe financiële basis, en de aankoop van buitenlandse schepen wordt oordeelkundig afgebakend. Waar de vroegere richtlijnen in het kader van de wet van '59 een tegemoetkoming voorzagen van 12 % bij nieuwbouw of belangrijke modernisering, wordt heden de steunhoogte bepaald i.f.v. tonnage, investeringsaard (nieuwbouw, modernisering, aankoop), leeftijd schip, en het soort van binnenschip. Het bedrijfseconomisch aspect van de investering en het aanmoedigen van jonge schippers wordt sterker benadrukt.

– Het reconversiebeleid in Vlaanderen

De basisoptie van het reconversiebeleid in Vlaanderen vindt haar oorsprong in het Regeerprogramma van de tweede Vlaamse Regering : „De Vlaamse Regering zal bijzondere inspanningen doen voor de regio's die een groot tewerkstellingstekort kennen.”

De krachtlijnen van dit reconversie- en expansiebeleid voor Vlaanderen hebben betrekking op alle probleemgebieden, maar vinden prioritair toepassing in de erkende ontwikkelingszones, met name Limburg, de Kempen en de Westhoek.

De Vlaamse Regering heeft haar reconversiebeleid grondig voorbereid in overleg met de sociale partners in de schoot van het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité (VE-SOC).

Het globale reconversieplan voor de 3 ontwikkelingszones berust op volgende pijlers :

1. Voor de 3 ontwikkelingszones werden kredieten inzake economische expansie gebundeld in een apart fonds, het Regionaal Ontwikkelingsfonds (ROF).

2. Inzake vorming en opleiding werden bijkomende middelen voorzien voor vorming van laaggeschoolden, omscholing, middenstandsopleiding en vorming van migranten. Tal van nieuwe initiatieven werden daadwerkelijk opgestart.

Hierover zal door mijn collega, de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt, uitgebreid toelichting worden gegeven.

3. De reconversiegebieden worden op actieve wijze gepromoveerd in binnen- en buitenland met het oog op het aantrekken van nieuwe projecten. Wat het binnenland betreft, geschiedde dit o.m. door de organisatie in elke ontwikkelingszone van een project-dag.

4. De Vlaamse Regering heeft eveneens bij de Europese Commissie aangedrongen op actieve steun van de diverse Europese fondsen.

5. Teneinde de efficiëntie van de maatregelen zo groot mogelijk te maken verzekert de Vlaamse Regering zelf de noodzakelijke coördinatie van de diverse initiatieven.

Hoe werd aan deze doelstelling concrete vorm gegeven ?

1. Investeringsprogramma

1.1. Aanmoedigingen van de private investeringen

De middelen die de Vlaamse Regering voor nieuwe investeringen in de reconversiezones heeft gereserveerd zijn erg belangrijk. De Vlaamse Regering besliste in het kader van het reconversiebeleid de steun aan private investeringen in ondernemingen meer en selectiever te richten op reconversiezones.

Vanaf 1987 worden 2/3 van de beschikbare kredieten voor grote ondernemingen en 23 % van de beschikbare kredieten voor K.M.O.'s jaarlijks vooraf gereserveerd in een bijzonder Regionaal Ontwikkelingsfonds (ROF) dat alleen voor de reconversiezones is bestemd. In 1987 bevatte dit ROF 6,1 miljard F voor grote ondernemingen en 900 miljoen F voor K.M.O.'s. Deze fondsen zijn op dit ogenblik ruim voldoende om de ingediende investeringsprojecten te ondersteunen.

1.2. Het investeringsprogramma van de Vlaamse Regering

De investeringskredieten werden verhoogd met 10 % (d.w.z. 2,1 miljard F). Meer dan 95 % van deze verhoging gaat naar reconversiezones. Men kan dus stellen dat de verhoging haast volledig naar de reconversiezones gaat.

Het globaal aandeel van de ontwikkelingszones in het investeringsprogramma 1987 bedraagt zowat 32 %. Voor alle departementen is het aandeel van de ontwikkelingszones in het investeringsprogramma 1987 groter dan het aandeel in 1985 en 1986.

De aanwending van het investeringsprogramma 1987 in de ontwikkelingszones ziet er als volgt uit :

- * Limburg : 4,3 miljard F of 18,5 % van het totale investeringsprogramma.
- * Kempen : 1,7 miljard F of 7,5 % van het totale investeringsprogramma.
- * Westhoek : 1,4 miljard F of 5,9 % van het totale investeringsprogramma.

1.3. De Limburgse Investeringsmaatschappij (L.I.M.)

Specifiek voor de reconversie van Limburg werd de L.I.M. opgericht. De L.I.M. is een investeringsmaatschappij waarin K.S. en de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (G.I.M.V.) participeren en middelen bijeenbrengen om nieuwe arbeidsplaatsen in Limburg te creëren.

De L.I.M. beschikt nu reeds over 5 miljard F waarvan 2 miljard F ter beschikking gesteld door de Vlaamse Regering. Ten behoeve van startende kleine ondernemingen werd door de L.I.M. een aparte en originele ondersteuningsformule op gang gebracht.

2. Promotie en sensibilisering

In het kader van haar reconversie- en expansiebeleid startte de Vlaamse Regering in elk van deze regio's met een Project-dag of P-dag om de regio te promoveren bij investeerders in binnen- en buitenland en nieuwe projecten op gang te brengen. De P-dagen boden onderzoeksinstellingen, ondernemingen, onderwijs en overheid de gelegenheid om na te gaan welke nieuwe projecten samen kunnen aangepakt worden.

2.1. P-dag in Limburg

De eerste P-dag vond plaats in Limburg op 5 december 1986 en werd door 600 deelnemers bijgewoond. Tijdens de voormiddag werd de algemene problematiek van Limburg geschetst, evenals de beleidslijnen van de overheid inzake. 's Namiddags werden tien zorgvuldig voorbereide en grondig uitgewerkte projecten voorgesteld, waaronder een project rond CCD (charge coupled devices) – technologie, CA1 (computer assisted instruction) – technologie, software voor beeldverwerking, biofilters en sensoren, ultra- en microfiltratie, PVDF-film, enz..

Parallel met de projecten werd het thema van de relatie onderzoek-onderneming-onderwijs uitgediept in een panelgesprek en debat.

2.2. P-dag in Kempen

De tweede P-dag vond plaats in de Kempen op 6 februari 1987 en werd door 480 deelnemers bijgewoond.

Hier werden 8 projecten voorgesteld, waaronder een aantal projecten rond nieuwe materialen : keramische materialen en deklagen, zonnecellen op basis van amorf silicium, rubberadhesieve materialen. Daarnaast werden door 4 ondernemingen uit de regio toeleveringsvoorstellen geformuleerd, namelijk door Bell Telephone (Geel), Daf Trucks (Oevel-Westerlo), Metallurgie Hoboken Overpelt (Olen) en Organon Teknika (Turnhout).

Ook hier werd tijdens de dag informatie verstrekt door een aantal instellingen en organisaties die binnen het reconversie- en expansiebeleid een rol te vervullen hebben.

2.3. P-dag in de Westhoek

De derde en laatste P-dag vond plaats in de Westhoek op 3 april 1987 en werd bijgewoond door 500 deelnemers. Binnen het pakket van tien projecten werd veel aandacht besteed aan projecten uit de voedingsindustrie : valorisatie van nevenstromen uit de groentenverwerking, nieuwe bereidingswijzen voor breakfast cereals, tunneloven op basis van microgolftechnologie voor ontvriezing in de fastfood-industrie, bereiding van kaas met behulp van ultrafiltratie, nieuwe verwerkingsmogelijkheden van groenten en fruit.

Ook hier werd ruim aandacht besteed aan de problematiek onderwijs en onderneming, en werd door de sociaal-economi-

sche organisaties en de onderwijs- en vormingsinstituten informatie verstrekt over hun werking en vooruitzichten.

2.4. Eerste resultaten

Op 15 oktober 1987, d.i. pas zes maanden na de laatste P-dag, blijken reeds 11 projecten geleid te hebben tot een concrete realisatie. Er werden reeds twee nieuwe ondernemingen opgericht : de N.V. Proteus te Kortrijk, actief op het domein van de geheugenmetaallegeringen, en de N.V. Sanotechnics te Vosselaar, actief op het domein van de milieutechnologie, meer bepaald op de zuivering van afvalwaters. Bovendien wordt in Limburg binnenkort de BVBA Lingware opgericht, die educatieve softwarepakketten voor het aanleren van talen zal ontwikkelen en commercialiseren.

Vervolgens wordt nog melding gemaakt van 23 gevallen waarbij de onderhandeling tussen de projektindiener en geïnteresseerden verder gezet worden. Voor bepaalde projecten wordt met meer dan één potentiële partner verder gepraat. Slechts 2 projecten zijn zonder gevolg geklasseerd geworden.

De P-dagen hebben ongetwijfeld geleid tot een hechtere samenwerking tussen de verschillende instellingen en organisaties binnen dezelfde regio.

Intussen hebben zij op eigen initiatief reeds diverse nieuwe manifestaties georganiseerd om dit proces verder uit te bouwen. In elk van deze regio's heeft men o.a. reeds een beurs of ontmoetingsdagen rond toelevering opgezet, die eveneens een enorm succes gebleken zijn.

De grote belangstelling voor deze initiatieven bewijst duidelijk dat de bijzondere oproep tot medewerking aan de verdere ontwikkeling van deze regio's beantwoord wordt en dat er een brede consensus tot stand gekomen is om een vernieuwend reconversie- en expansiebeleid optimaal te ondersteunen.

3. Samenwerking met Europa

De samenwerking met de Europese Commissie speelt een belangrijke rol in het reconversiebeleid van de Vlaamse Executieve.

3.1. Geïntegreerd Actieprogramma voor Limburg (GAP)

Voor Limburg werd de samenwerking met Europa geconcretiseerd in de goedkeuring van een geïntegreerd **actieprogramma**. In dit actieprogramma zijn voor 9 miljard F projecten en akties opgenomen die in aanmerking komen voor subsidiëring door één van de Europese structuurfondsen. (Europees Sociaal Fonds, Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw).

Het programma loopt over een periode van 5 jaar en omvat volgende krachtlijnen :

- bevordering van nieuwe en bestaande **K.M.O.'s** ;
- het aantrekken van de mogelijkheden voor Onderwijs, Vorming en Beroepsopleiding ;
- initiatieven in de land- en tuinbouw ;
- de uitbouw van de infrastructuur met bijzondere aandacht voor de spoorwegen en de industrieterreinen.

Op 22 oktober 1987 keurde de EEG reeds het eerste luik van dit G.A.P. (EFRO-luik) goed voor een totale **EEG-tus-senkomst** van 1,397 miljard F voor 3,269 miljard F investeringen. Specifiek voor Limburg werd de samenwerking tussen

de diverse overheden en de Europese Commissie vastgesteld in de ondertekening van het toekomstkontraakt.

In dit kontraakt verbinden de Vlaamse Regering, de Nationale Regering, de Limburgse Overheid en de Europese Commissie zich ertoe samen te werken voor de realisatie van een aantal doelstellingen waarvan de belangrijkste is : de werkloosheid in Limburg over een periode van 10 jaar op het peil van de rest van Vlaanderen te brengen.

3.2. Nationaal programma van communautair belang voor de Westhoek

Ofschoon voor de Westhoek door de Europese Commissie nog geen definitieve beslissing werd genomen omtrent de goekeuring van het ingediende geïntegreerd actieprogramma werd toch reeds het nationaal programma van communautair belang goedgekeurd dat een bedrag van 500,6 miljoen F.E.R.O. -steun (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) voorziet voor de periode 1987-1991 en dit voor een globale investering van zowat 3 miljard F.

De belangrijkste domeinen waarvoor steun is toegezegd zijn :

- de ontwikkeling van de industriële landbouw ;
- de ondersteuning van de toeristische sector en de recreatieve voorzieningen ;
- de verbetering van de verkeerstechnische ontsluiting ;
- watervoorzieningswerken en afvalwaterzuivering ;
- opleiding, om- en bijscholing.

3.3. Naar een nationaal programma van communautair belang voor de Kempen

Na de afwijzing door de Europese Commissie van het geïntegreerd actieprogramma voor de Kempen werd een ontwerp van nationaal programma van communautair belang uitgewerkt.

Dit ontwerp is eind 1987 bij de Europese Commissie ingediend .

– Onderzoek

Meer dan ooit zijn wetenschap en technologie de steunpilaren waarop onze toekomst rust. De Vlaamse Regering heeft daarom vanaf haar eerste regeertermijn in de steun aan het wetenschappelijk en industrieel onderzoek een hefboom gezien van haar economisch beleid. De drievoudige doelstelling was de volgende :

- door een aantal gerichte impulsen de vernieuwing en ontwikkeling van bestaande en nieuwe produkten, diensten en productieprocessen op gang te brengen ;
- door de ondersteuning van het toegepast wetenschappelijk onderzoek nieuwe en toekomstgerichte investeringen bevorderen ;
- door de reservering van bepaalde middelen de onderzoeksactiviteiten van de Vlaamse KMO's stimuleren.

De Gemeenschappen en Gewesten beschikken tot op heden over te weinig middelen voor de ondersteuning van het onderzoek. Daarenboven zijn hun bevoegdheden op het stuk van R&D niet nauwkeurig afgelijnd en staan de hieruit voortvloeiende conflicten een systematisch overleg tussen de Gemeenschaps- en Gewestautoriteiten en de nationale overheid in de weg.

De onvolkomen huidige situatie heeft de Vlaamse Regering echter niet belet belangrijke vorderingen te maken in het bereiken van de hoger gestelde objectieven.

Een tentatieve geglobaliseerde begroting voor wetenschapsbeleid levert voor de jaren 1987 en 1988 volgend resultaat op :

Som van de begrote uitgaven in mio F : kredieten (*) + fondsen		
	1987	1988
met inbegrip van FIV (**) (a)	2 931.3	4 028.5
zonder FIV (b)	2 646.3	3 017.6
% van totale begroting		
(a)	3.2	4.2
(b)	2.9	3.2

(*) niet inbegrepen : stijvingskrediet aan FIOV (660 in 1988), stijvingskrediet aan Fonds voor Onderwijs en Vorming (297 in 1987, 117 in 1988) en toelage aan Maatschappij voor Dierkunde (52 in 1987, 53.7 in 1988)

(**) de trekkingsrechten op het Fonds voor Industriële Vernieuwing zijn niet ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De evolutie van het procentueel aandeel van het Vlaams begrotingsprogramma voor wetenschapsbeleid met inbegrip van de FIV middelen t.a.v. de globale middelenbegroting evolueert gunstig : van 3.2 % in 1987 naar 4.2 % in 1988.

In 1988 kan de Vlaamse Regering ongeveer 4 miljard besteden aan wetenschappelijk onderzoek.

Het merendeel, nl. 73 % van deze kredieten wordt aangewend voor R&D met een technologische finaliteit.

Binnen het Vlaams begrotingsprogramma voor wetenschapsbeleid vertegenwoordigen de kredieten voor industrieel onderzoek uitgevoerd door, of in opdracht van bedrijven 50 % van de beschikbare middelen (FIOV, FIV) ; onderzoek in onderzoekscentra (IMEC, SCK, STV, Instituut voor Natuurbehoud, collectieve centra en centra De Groote) komen overeen met 22 % van de middelen ; de uitgaven voor specialisatiebeurzen (NFWO, IWONL) vertegenwoordigen 17 % ; de overige 11 % zijn niet-opgesplitste uitgaven (ministerieel initiatief, toelagen en prijzen, enz.).

Fonds voor Industrieel Onderzoek in Vlaanderen (FIOV)

De Vlaamse regering stelde de datum van de inwerkingtreding van het decreet van 7 mei 1987 aangaande de oprichting van het Fonds voor Industrieel Onderzoek in Vlaanderen – afgekort F.I.O.V. – vast op 1 januari 1988. Vanaf deze datum werden alle beschikbare middelen van het Vlaamse Gewest voor industrieel onderzoek gebundeld in één budgettair fonds. In dit fonds zijn in de eerste plaats het geregionaliseerd prototypefonds en de geregionaliseerde IWONL-kredieten ondergebracht, voor zover deze niet werden ter beschikking gesteld onder de vorm van trekkingsrechten op het nationaal gebleven F.I.V.-fonds.

De aanwending van deze middelen gebeurt volgens een vaste procedure waarin de adviesverlening door de Vlaamse Commissie voor Industrieel Onderzoek – afgekort VL. I. W. O. -commissie – een centraal element vormt.

De VL. 1. W. O. -commissie, bestaande uit een evenredige vertegenwoordiging van de overheid, de wetenschappelijke middelen, de werkgevers- en werknemersorganisaties, trad in functie op 1 november 1987. De commissie behandelde reeds 39 dossiers en gaf over 18 projecten een gunstig advies. Met 10 ondernemingen werd reeds een overeenkomst afgesloten.

De FIOV-steun wordt toegekend volgens het veralgemeend principe van terugvorderbaar renteloos voorschot voor 50 tot maximum 60 % van het totale budget. De prefinitanciering gebeurt door de overheid volgens een vastgelegde betalingskalender. Van hun kant zijn ook de bedrijven gehouden aan een vast terugbetalingsschema. Indien het bedrijf het ontbreken van een redabele industrialisatie of commercialisatie van het onderzoeksproject kan bewijzen kan de overheid geheel of gedeeltelijk afzien van de terugvordering.

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid, afgekort V.R. W.B., opgericht op 17 juli 1985 en geïnstalleerd op 18 februari 1986, kende een moeizame start van zijn werkzaamheden. Het ontbreken van een eigen wetenschappelijk gevormd secretariaat lag hiervan aan de basis. Thans zijn deze moeilijkheden weggewerkt en kan de V.R. W.B. zich volledig aan zijn statutaire opdrachten wijden.

Inventaris van het wetenschappelijk potentieel

De inventarisatie van het lopend wetenschappelijk onderzoek in universiteiten, instellingen en HOBUs wordt reeds gedurende drie jaar gerealiseerd door de Vlaamse Interuniversitaire Raad in opdracht van de Vlaamse Regering.

Elke universitaire instelling beschikt hiertoe over een informatie-systeem met aangepaste software waarop zij haar eigen gegevens invoert. De coördinatie van deze gegevensbank, die de naam IWETO draagt – Inventaris van het Wetenschappelijk en Technologisch Onderzoek in Vlaanderen – gebeurt door de beperkte staf van het IWETO-secretariaat op de VL.I.R.. De Stuurgroep zorgt ervoor dat het systeem steeds vollediger wordt en steeds bruikbaar voor het beantwoorden van specifieke vragen over bepaald onderzoek en van wetenschapspolitieke vragen.

In 1987 verkreeg het Vlaamse Gewest ook de toezegging tot on-line aansluiting met de centrale gegevensbank van de Diensten voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid. Dit was mede het gevolg van het feit dat voor het nationale bestand gebruik gemaakt wordt van de gegevens die door de Vlaamse instellingen op een homogene manier worden verzameld.

Dankzij deze aansluiting kan de inventaris eveneens worden uitgebreid met informatie over het wetenschappelijk onderzoek dat in de ondernemingen wordt verricht. Door deze gegevens ook aan te vullen met de informatie betreffende de FIOV-projecten en projecten in de collectieve centra kan een waardevol werkinstrument worden gecreëerd voor de Vlaamse diensten verantwoordelijk voor het wetenschapsbeleid.

– GOM's

De Voorzitter van de Executieve verwijst in dit verband naar het regeerakkoord : „Na overleg in VESOC zullen de rol en de structuur van GOM's worden herzien en aangepast, teneinde de GOM-acties beter te integreren in het beleid van de Vlaamse Regering.” Het overleg met VESOC hierover start eerstdaags.

– GIMV

Ook voor de GIMV verwijst de Voorzitter van de Executieve naar het regeerakkoord. „Teneinde aan de GIMV meer slagkracht te verlenen zonder evenwel afbreuk te doen aan haar openbaar karakter, noch aan de haar door de overheid

toegewezen opdrachten, zal haar kapitaal worden verhoogd en tevens worden nagegaan in welke mate een beroep zal kunnen gedaan worden op privé-kapitaal.”

Begonnen met een startkapitaal van 400 miljoen heeft de GIMV nu een kapitaal van 2,7 miljard (kapitaalsverhoging via participaties Gemeentekrediet en ASLK). Dit kapitaal moet worden verhoogd (cf. LIM : 5 miljard, SRIW : 8 miljard). Men denkt eraan deze middelen ten dele uit de privé-sector te betrekken om alzo een synergie tussen de publieke en privé-sector tot stand te brengen.

– Dienstenplan

„In het vooruitzicht van de Europese eenheidsmarkt zal de Vlaamse Regering een bijzonder impulsprogramma ontwikkelen voor de dienstenondernemingen werkzaam in de marktsector waarbij rekening zal worden gehouden met de tewerkstelling en het exportkarakter. De oprichting van dienstenzones zal worden onderzocht .”

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve wijst er op dat door dit plan een Vlaamse troef met name het groot aantal gekwalificeerde arbeidskrachten kan worden gevaloriseerd.

– Toelichting bij enkele begrotingsposten

– Titel 1, sectie 24 : art. 12.21.01 : Werkingskosten van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
Door het operationeel worden van deze Raad was een kredietverhoging van 3 miljoen (1987) naar 5,3 miljoen (1988) nodig.

– Titel IV, sectie 70, artikel 66.10.03 A :

Fonds ter bevordering van het industrieel onderzoek in Vlaanderen

Ook het FIOV, dat alle beschikbare middelen voor industrieel onderzoek bundelt, komt op kruissnelheid. Met betrekking tot dit Fonds worden vastleggingsmachtigingen verleend voor een bedrag van 1.200 miljoen. De betalingskredieten worden begroot op 1.035 miljoen.

– artikel 42 : Fonds voor Innovatie en Technologie : Dit fonds, ingeschreven onder de Afzonderlijke Titel IV, Sectie 70 onder het artikel 60.09.03 A, heeft tot doel bij te dragen tot de expansie en regionale reconversie door middel van opdrachten van alle aard in verband met het economisch overheidsinitiatief, al of niet met gebruik van middelen van het F.I.V.

Dit artikel groepeerde de vroegere artikelen 63.03.03 en 63.04.03 van Sectie 70 op titel II, waar voor 1987 respectievelijk 950 miljoen niet-gesplitste kredieten en 250 miljoen vastleggingskredieten en 150 miljoen ordonnanceringskredieten waren voorzien.

Voor 1988 werden met betrekking tot dit fonds voor 2.000 miljoen vastleggingsmachtigingen verleend. De Voorzitter van de Vlaamse Executieve wijst de leden er op dat tussen de dossiers inzake economische expansie en deze inzake het economisch overheidsinitiatief een toenemende maat van complementariteit bestaat. Door middel van het F.I.T. kan men binnen de ter beschikking gestelde begrotingskredieten op een soepele wijze deze complementariteit opvangen. Dit wordt begrotingstechnisch geformuleerd in artikel 44 : „De vastleggingsmachtigingen vastgesteld voor het Fonds voor de Economische Expansie en Regionale Reconversie, voor het Regionaal Ontwikkelingsfonds en voor het Fonds voor Innovatie en Technologie kunnen bij besluit van de Vlaamse

Executieve tussen artikel 39, 41 en 43 gelijktijdig en vice versa overgeschreven worden. ”

Voor de expansiesteun aan grote ondernemingen worden voor het F.E.E.R.R. 2,5 miljard vastleggingsmachtigingen verleend en voor het R.O.F. (reconversiegebieden) 5 miljard vastleggingsmachtigingen. Dit is samen 7,5 miljard wat 1,5 miljard minder is dan voor het begrotingsjaar 1987.

Budget economische expansie (in Mln F)

87	<u>9.200 Totaal</u>	
	3.100 – F.E.E.R.R.	2.400 gewoon 700 voorschot
	6.100 – R.O.F.	4.800 gewoon 1.300 voorschot
88	<u>9.550 Totaal</u>	
	2.550 – F.E.E.R.R.	2.000 gewoon 550 voorschot
	5.000 – R.O.F.	4.000 gewoon 1.000 voorschot
	2.000 – F.I.T.	

B. Bespreking

Enkele leden wijzen er op dat voor de thans voorliggende begroting 1988 geen advies werd gevraagd aan de SERV, conform artikel 8 van het decreet op de SERV. Over het voorstel van begroting 1988 dat wegens de parlementsontbinding niet in behandeling kon worden genomen, was wel een advies uitgebracht. De begroting die na de parlementsontbinding werd ingediend, bevat echter wijzigingen. Hierover had men de SERV opnieuw moeten raadplegen.

De Voorzitter van de Executieve antwoordt dat beide begrotingen praktische identiek zijn. De wijzigingen zijn veeleer van vormelijke aard en betreffen niet de grond van de zaak. Vandaar dat geen nieuw advies werd gevraagd. Overigens, aldus de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, artikel 8 van het SERV-decreet bepaalt : „De Raad (SERV) brengt een met redenen omkleed advies uit over het te voeren begrotingsbeleid. ” Welnu, dit beleid is niet veranderd t.o.v. de eerst ingediende begroting.

Het eigenlijke begrotingsdocument moet niet door de SERV maar door de Vlaamse Raad worden onderzocht.

Hierop repliceert een lid dat het spijtig is dat de SERV niet de kans heeft gekregen om te toetsen of zijn beleidsadvies ook in het begrotingsdocument werd weerspiegeld.

Een ander lid doet opmerken dat als de huidige begroting 1988 inhoudelijk quasi overeenstemt met deze voorbereid vóór de parlementsontbinding, dit impliceert dat men in deze nieuwe begroting geen rekening heeft gehouden met nieuwe beleidsaccenten die in het regeerakkoord werden vastgelegd. Enkele van die punten zijn o.m. het selectiever toekennen van de arbeidsplaatspremie en het bewerkstelligen van een groter evenwicht tussen G.O. en K.M.O. voor wat betreft het aandeel in de expansiesteun.

– Evaluatie D.I.R.V.-actie

Een lid vraagt wat er is gebeurd met de evaluatie die aan de S.T.V. werd gevraagd omtrent de D.I.R.V.-actie ? Is deze evaluatie in de „schuif” blijven steken ? Moet deze evaluatie niet worden geactiveerd ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve antwoordt dat met de evaluatie van de D.I.R.V.-actie door de S.T.V. inderdaad een aanvang is gemaakt, evenwel op initiatief van de

sociale partners binnen de S.E.R.V. en niet op verzoek van de Vlaamse Executieve of van een lid van de Executieve.

Officieel heeft hij dan ook geen weet van de stand van zaken i.v.m. deze evaluatie.

Hetzelfde lid betreurt dat in de „Brochure D.I.R.V.-dynamiek – 7 jaar vernieuwingsbeleid in Vlaanderen” geen sprake is van de resoluties die in juni 1984 over de D.I.R.V. door de Vlaamse Raad werden aangenomen.

Verder mist hij een kritische invalshoek. Dat bepaalde evoluties dienen te worden bijgestuurd is toch zonneklaar.

De Voorzitter van de Vlaamse Raad verklaart dat de appreciatie van de D.I.R.V.-dynamiek subjectief anders kan zijn.

De D.I.R.V.-resoluties door de Vlaamse Raad aangenomen zijn wel aanwezig. Misschien kan de Vlaamse Raad deze resoluties zelf eens opnieuw ter hand nemen.

– Expansiewetgeving

Over de toepassing van de expansie-wetgeving werden een reeks vragen gesteld.

1. Sedert 1985 is de gemiddelde investeringssteun in Wallonië stijgend ; in Vlaanderen daarentegen dalend. Van waar en waarom dit groeiend verschil ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve wenst vooreerst te onderlijnen dat niet enkel de hoogte van de expansiesteun bepalend is voor het aantrekken of stimuleren van nieuwe investeringen. Infrastructuur, sociaal klimaat, fiscale stimuli, reeds bestaande bedrijven, opleiding en talenkennis, zijn slechts enkele elementen waarmee bedrijven rekening houden bij hun investeringsplannen.

Vervolgens dient hij erop te wijzen dat indertijd de expansiewetten in het leven werden geroepen als hefboom tot nieuwe industriële ontwikkeling. De verrichtingen moeten dan ook rechtstreeks bijdragen tot de oprichting, de uitbreiding, de omschakeling, de modernisering van de ondernemingen. Deze wetgeving moet bijdragen tot nieuwe technieken van beheer en organisatie, van engineering, van research en van ontwikkeling. Op deze zienswijze werd in Vlaanderen ingespeeld door het selectief toepassen van de expansiesteun, d.w.z. geen steun meer aan bedrijven in moeilijkheden, geen steun meer voor samenstelling of wedersamenstelling van bedrijfskapitaal, geen betoelaging meer van eerder marginale investeringsprogramma's of vervangingsinvesteringen. Toch wenst hij op de vraag te antwoorden door enkele wezenlijke verschillen tussen de Vlaamse en Waalse steunbenadering aan te duiden :

1) Wallonië is quasi volledig door de E.E.G. erkend als ontwikkelingsgewest, waardoor een hogere subsidieverlening mogelijk wordt ;

2) In Wallonië is cumulatie van expansiesteun en bepaalde fiscale voordelen mogelijk ; Vlaanderen propageert het gebruik van fiscale stimuli zodat middelen vrij komen voor andere investeringsprojecten ;

3) De verhouding **middelen/investeringsproject** ligt in Wallonië hoger dan in Vlaanderen. Dit bevestigt nogmaals de noodzaak aan een selectief beleid om met eerder beperkte middelen juist die investeringen te steunen die het meest toegevoegde waarde betekenen voor Vlaanderen.

2. Het expansiebeleid mag niet enkel gericht zijn op strikt industriële bedrijvigheden, maar ook op dienstverlenende activiteiten. Wat is er op dit vlak gebeurd en in welke zin denkt de Minister het expansiebeleid te heroriënteren ?

Vooraf wenst de Voorzitter van de Executieve te stellen dat een definitie van het begrip „diensten” zeer moeilijk af te lijnen is. Daarom kan men ook moeilijk stellen dat meer of minder dienstverlenende activiteiten weinig of geen **betoelaging** genoten.

Het is inderdaad zo dat in het kader van de expansiewetten van '59 en '70 het accent in de betoelaging reeds enkele jaren ligt op investeringen die de industriële activiteit bevorderen. Derhalve wordt aan louter commerciële en distributieve activiteiten geen steun verleend. Diensten als daar zijn transport, havenopslag, logiesverstrekking, software- en **hardware**-ontwikkeling, e.d., komen nog steeds in aanmerking voor betoelaging. Dit vloeit in feite voort uit de wet zelf : enkel de wet van 30 december 1970 voorziet betoelaging aan diensten ; de wet van 17 juli 1959 voorziet deze betoelaging niet. Een K.B. van 19 september 1962 voerde deze mogelijkheid in op voorwaarde dat door de oprichting van dienstverlenende bedrijven de kosten van levensduurte zouden dalen voor de consument.

Tenslotte verwijst de Voorzitter van de Executieve naar het Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve, waarin wordt gesteld dat in het vooruitzicht van de Europese **eenheidsmarkt** de Vlaamse Regering een bijzonder **impulsprogramma** zal ontwikkelen voor de dienstenondernemingen werkzaam in de marktsector, waarbij rekening zal worden gehouden met de tewerkstelling en het exportkarakter. Ook de oprichting van specifieke dienstenzones zal worden onderzocht.

3. In het expansiebeleid zou meer aandacht moeten worden besteed aan bepaalde sectoren zoals, transport, communicatie en dit met het oog op 1992. Wat is of zal de politiek terzake zijn van de Minister ?

De Voorzitter van de Executieve verklaart dat ongeveer tweederde van onze tewerkstelling, van de toegevoegde waarde en de investeringen, in de dienstensector (transport, communicatie.. .) is gesitueerd.

De dienstensector is in sterke opmars. Om slechts één aspect te noemen : in Vlaanderen werden in het laatste decennium in deze sector 175.036 tewerkstellingsplaatsen gecreëerd, waardoor het verlies in de primaire en secundaire sector (- 156.944) ruim kon gecompenseerd worden.

Het groeiend impact van de dienstensector vergt van ons een verscherpte aandacht, temeer daar overal elders ter wereld (in Europa, U.S.A., Japan, India,...) de stiefmoederlijke sluier rond de dienstensector wordt afgeworpen. Het is duidelijk dat wij moeten inpikken op de nieuwe groeikansen die geboden worden. Stilzitten betekent achterop geraken.

Hierbij dient evenwel duidelijk gesteld dat een goed evenwicht moet nagestreefd worden tussen de ontpooring van de industrie en de diensten. Bovenmatig aandacht gaan verlenen aan de dienstensector – zoals sommigen geneigd zijn te doen – is zeker niet plausibel, maar een geactiveerde belangstelling lijkt onontkoombaar.

De aandacht van de Vlaamse Regering voor de dienstensector is overigens niet nieuw. Reeds in 1986 was in de schoot van de D.I.R.V.-adviesraad een werkgroep „dienstensector” actief die het belang van de tertiaire sector voor de Vlaamse economie onderzocht. Hieruit blijkt duidelijk dat de dienstensector heterogeen en complex is maar tevens belangrijke groeikansen in zich heeft.

Het is in deze kontekst dat een „dienstenplan” zal uitgewerkt worden om op gefundeerde wijze in te spelen op de „**nieuwe**” mogelijkheden zonder evenwel de aandacht en zorg voor de traditionele sectoren hierbij uit het oog te verliezen.

4. Expansiewetgeving : weerslag regionalisering nationale sectoren.

Een lid vraagt of de Vlaamse Executieve er weet van heeft dat in Wallonië bepaalde ondernemingen uit de nationale sectoren vanwege de Waalse Executieve in het kader van de expansiewetgeving worden gesteund. Is dit toelaatbaar ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve verklaart dat dit alleszins niet correct is.

Ondernemingen uit de nationale sectoren worden uitsluitend door de nationale regering gesteund. De expansiesteun is een geregionaliseerde materie. Er is geen cumulatie van steun mogelijk.

Hetzelfde lid vraagt of de Vlaamse regering op het administratief vlak reeds voorbereidingen treft om de **regionalisering** van de nationale sectoren op te vangen.

De Voorzitter van de Executieve verklaart dat de administratie zich, nu het textieplan haast afgelopen is, moet voorbereiden op het opvangen van de dossiers uit de textielsector. Hij verwacht dat met de regionalisering van de nationale sectoren ook de aanvragen om steun zullen stijgen. Er zullen ambtenaren van de administratie van Economische Zaken moeten worden overgeheveld naar de Vlaamse administratie.

– Havengebieden

Een lid is van oordeel dat dezelfde aandacht die thans naar de reconversiegebieden gaat, ook dient voorbehouden te worden aan de havengebieden en aan de aldaar gevestigde bedrijven. Wat is of zal de politiek terzake zijn van de Minister ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve dient het lid erop te wijzen dat de voornaamste **haveninfrastructuurwerken** nog steeds ten laste vallen van het budget van de Minister van Openbare Werken of van de stedelijke havenregie.

Enkel de investeringen binnen de havengebieden gerealiseerd door de havenbedrijven ressorteren onder de **expansiewetten**. Aangezien de Belgische havengebieden niet in een door de E.E.G. erkend ontwikkelingsgewest gelegen zijn is het onmogelijk eenzelfde steunniveau te voorzien als het geval is voor Limburg, de Westhoek en Turnhout.

Teneinde onze havens concurrentieel te houden en in het licht van 1992 dienen onverwijld de geplande **haveninfrastructuurwerken** te worden gerealiseerd. Voor het aantrekken van vreemde investeerders naar onze havengebieden primeren op tijd gerealiseerde infrastructuur en snelle **schepen**behandeling. In tweede instantie komen slechts de havenrechten en de investeringsstimuli. In het kader van de ontwikkeling van een eigen Vlaams dienstenbeleid en de oprichting van dienstenzones zal ook rekening worden gehouden met de havens.

– Reconversie

Een lid is van oordeel dat, alhoewel er een duidelijke bereidheid moet blijven bestaan om extra middelen te reserveren voor de reconversie van Limburg, men kritisch ingesteld moet blijven t.o.v. het ondersteunen (via de L.I.M.) van bepaalde projecten zoals het Themapark en de fusie van Limburgse Voetbalclubs. Welke is de houding terzake van de Minister ?

Is het juist dat K.S. in 1996 totaal zal gesloten zijn ? Zo ja, zijn er voldoende reconversiemiddelen voorhanden om deze sluiting op te vangen ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve verstrekt het volgende antwoord. De L.I.M. (Limburgse **Investerings**-maatschappij) moet gezien worden in het kader van de Toekomstcontract voor Limburg en de regeringsbeslissing van 31.12.1986 (nationale regering) inzake de herstructurering van de K.S. Het doel van de L.I.M. is op een belangrijke wijze bijdragen tot de realisatie van nieuwe investeringen, met als doel op groei gerichte, economisch verantwoorde creatie van werkgelegenheid op korte en middellange termijn. De prioriteit is gelegd op nieuw op te richten bedrijven in Limburg en op investeringen met een belangrijke **arbeids**-intensiteit.

De L.I.M. beschikt thans reeds over 5 miljard F middelen, waarvan 2 miljard F via de G.I.M.V. ter beschikking gesteld door de Vlaamse Regering en 3 miljard F ter beschikking gesteld door de K.S.

De L.I.M. handelt en beslist volledig autonoom, echter op basis van de hier boven vermelde uitgangsbepalingen. Deze autonomie waarborgt de neutraliteit en de objectiviteit volgens **dewelke** door de L.I.M. beslissingen worden genomen.

Wat de K.S. betreft wens ik nogmaals te wijzen op de beslissing van de nationale regering van 31 december 1986 volgens **dewelke** besloten werd tot de sluiting van de Oostelijke mijnzetels en waarbij de vrijgekomen middelen door de K. S. dienen te worden aangewend voor **reconversiedoeleinden**. Of de K.S. in 1996 totaal zal gesloten zijn, is voor een belangrijk gedeelte de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur van K.S. in overleg met die overheid die op dat ogenblik bevoegd zal zijn voor wat thans nog de „nationale sectoren” wordt genoemd en dit op basis van een aantal sociaal-economische indicatoren.

– Nationale sectoren

Een lid stelt een reeks vragen betreffende de nationale sectoren.

– Welke is het standpunt van de Minister i.v.m. de verdere regionalisering van de nationale sectoren die verder gaat dan wat vastgelegd werd in de wet van 5 maart 1984 ?

– Welke voorbereidingen werden er terzake reeds genomen ?

– Welke is de houding tegenover de **investen** ?

– Hoe zal over de Gewesten de verdeling van de sociale enveloppes en de reconversie-enveloppes gebeuren ?

– Quid scheepsbouw (hoofdzakelijk Vlaams) :

* bestaande kredietlijn ad 3,3 miljard F is ontoereikend

* waarborgsfonds = OF.

– Quid regionalisering N.M.N.S., zowel activa als passiva ?

De Voorzitter van de Executieve verstrekt het volgende antwoord. Ingeval van een regionalisering van de sectoren die volgens de bijzonder wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen behoren tot het nationale **beleidsdo**-**mein**, zullen de Executieven voortaan, zoals voor alle andere sectoren, de bevoegdheid moeten kunnen uitoefenen. Logischerwijze betekent deze overheveling van bevoegdheden dat ook de financiering van deze sectoren, voor zover dit overheidsuitgaven met zich meebrengt, door de Executieven dient te gebeuren.

Bijgevolg moeten de Gewesten de daartoe nodige middelen ter beschikking worden gesteld, in de eerste plaats de in artikel 5 van de wet van 5 maart 1984 betreffende de saldi

en lasten van het verleden van de gemeenschappen en gewesten daartoe gereserveerde successierechten.

Ook de recyclage van de ontvangsten van de N.M.N.S. voor de financiering van de beide regionale filialen die immers een transfert van het realiseerbaar actief van de N.M.N.S. naar de Fondsen of regionale filialen inhoudt, dient in de definitieve regionalisering van de nationale sectoren geïncorporeerd door de aanpassing van de kapitaalsstructuur van deze Fondsen.

Bij elke overdracht van het actief lijkt het de Voorzitter economisch gezien billijk dat ook de schulden worden overgedragen voor zover dit actief waardevol is.

Het probleem van de eigendomsstructuur stelt zich eveneens voor de Investen. De reconversieënveloppes zouden immers volledig onder de bevoegdheid vallen van de Gewesten.

Gezien voor de geregionaliseerde sectoren geen sociale enveloppes worden uitgekeerd, vervalt deze mogelijkheid in geval van regionalisering. De bestaande engagements dienen, natuurlijk in elk geval verder uitgevoerd.

De regionalisering van het Fonds voor de Aanbouw van Zeeschepen stelt geen bijzondere technische problemen. Bij een regionalisering wordt over de toekenning van scheepskredieten beslist door de Gewestexecutieven die daarvoor over de gerecycleerde middelen van het Fonds kunnen beschikken.

– F.I.V. (Revolving fund)

Een lid wenst te weten welke de bedragen zijn die teruggestort worden per Gewest en bijgevolg ook aan de G.I.M.V.

Hierop antwoordt de Gemeenschapsminister dat vanwege Vlaanderen in het totaal reeds voor 416.390.055 F werd terugbetaald aan het F.I.V.

Deze terugbetalingen gebeurden in het kader van :

1. Het F.I.V.-protocol van 1981
het luik renovatie : 161.182.266 F
het luik reconversie : 246.987.789 F
(1/3 Vlaams Gewest – 2/3 FIV)

2. Het F.I.V.-protocol van 1985 : 8.220.000 F
(113 GIMV – 213 FIV)

Aangezien er sinds einde 1986 onderhandelingen gaande zijn over een nieuw protocol en diverse partijen weigeren de voorliggende teksten te ondertekenen heeft het Vlaams Gewest de opdracht gegeven aan de G.I.M.V. om alle terugbetalingen te staken totdat er een nieuwe protocolovereenkomst van kracht wordt.

Voor wat betreft de terugbetalingen gedaan door de andere gewesten verwijst hij naar de terzake bevoegde ministers.

– Compensatiebestellingen

Een lid vraagt of Vlaanderen op dit ogenblik zijn rechtmatig aandeel gekregen heeft inzake directe en indirecte compensaties voor militaire bestellingen ? Is dit controleerbaar en zo ja, hoe gebeurt dit ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve vertrekt volgend antwoord.

Inzake de compensatiebestellingen voor militair materieel werd in de periode 77/81 slechts voor 35 % in Vlaanderen

geplaatst, tegenover 13 % in Brussel en 52 % in Wallonië. Onder druk van de Vlaamse Regering werd op 1 augustus 1983 op nationaal vlak een meer evenwichtige verdeelsleutel vastgelegd : 54 % à 56 % voor het Vlaamse Gewest, 34 à 36 % voor het Waalse Gewest en 9 % à 11 % voor het Brusselse Gewest. Deze verdeling betreft zowel de industriële deelname als de directe en indirecte economische compensaties van de programma's die in het IO-jarenplan 1982-1991, het zogenaamde globalisatieakkoord, waren vervat.

Het akkoord van 1/8/83 is echter tot nu toe niet uitgevoerd, een gevolg ondermeer van de vertraging in de afwikkeling van het IO-jarenprogramma en de herschikking van zijn prioriteiten. Op de totale toegevoegde waarde van de reeds geplaatste bestellingen in het kader van het globalisatieakkoord kreeg Vlaanderen ca. 46,6 %. Het is evident dat, voorafgaand aan nieuwe regionale verdelingen inzake compensaties, alle vroegere aangegane verbintenissen dienen te worden uitgevoerd.

Tevens zal opnieuw worden aangedrongen dat Vlaanderen volwaardig moet vertegenwoordigd zijn in het globalisatiecomité dat o.a. volgende taken vervult :

Bepalen van de bestellingen die deel moeten uitmaken van een nieuw globalisatiepakket.

– Opstellen van een globale verdeelsleutel voor de compensaties over de gewesten. Bij het bepalen van de verdeelsleutel dient rekening gehouden met de kwantitatieve en kwalitatieve achterstand die Vlaanderen heeft.

De opsplitsing per bestelling van de compensaties over de directe en indirecte compensaties.

Het experiment dat loopt met betrekking tot de indirecte compensaties, voortvloeiend uit het Fló-dossier, via de F16-werkgroep, moet worden uitgebreid tot alle dossiers waarvoor via het verruimde globalisatiecomité indirecte compensaties aan Vlaanderen worden bepaald. De resultaten van de werkwijze via deze techniek zijn niet uitgebleven. Er werden reeds voor meer dan 1,8 mia F contracten met Vlaamse bedrijven afgesloten. Deze contracten hebben niet alleen betrekking op directe toelevering, maar tevens op joint-ventures, technologie-overdrachten en ondersteuning inzake introductie van Vlaamse bedrijven op de Amerikaanse markt. Aldus komt er een versterking van ons economisch potentieel met een blijvende werking op lange termijn.

– Eurair – Sikorsky

Wat heeft de N.V. Eurair aan het Vlaamse gewest gekost vanaf haar oprichting tot en met haar ontbinding en welke activiteiten heeft zij ontplooid ? Vermits het nu een vaststaand feit is dat Sikorsky geen industriële vestiging zal realiseren in Vlaanderen (Oostende), hoe beoordeelt de Minister thans zijn vroeger beleid en ingenomen standpunten t.a.v. Sikorsky en Eurair ?

De Voorzitter van de Executieve heeft indertijd alles in het werk gesteld om voor het Vlaamse Gewest een gunstige uitgangspositie te verwerven inzake de aankoop van helikopters voor de Belgische strijdkrachten omdat hij ervan overtuigd is dat de aerospace-industrie één der belangrijkste spits-technologieën is naast o.m. robotica, telematica, enz. De oprichting van de N.V. Eurair moet in dit licht worden gezien. De diverse uitsteltermijnen en de wijzigingen in de militaire 10-jarenplannen, waarvoor enkel de nationale regering verantwoordelijk is, zijn er de oorzaak van geweest dat Sikorsky geen industriële vestiging in Vlaanderen zal realiseren.

N.V. Eurair heeft tot heden aan het Vlaamse Gewest 1.250.000 fr. aan kapitaalsparticipatie gekost en 625.000 fr. in de vorm van een obligatielening. Deze vennootschap is echter nog niet ontbonden alhoewel zij sedert september 1987 geen activiteiten meer kent. Momenteel is echter een bod uitgebracht voor overname van Eurair N.V. door één der aandeelhouders. De Gemeenschapsminister beschouwt om die reden dan ook zijn vroeger beleid en ingenomen standpunten helemaal niet als mislukt. Vlaanderen heeft internationaal te kennen gegeven in de aerospace-industrie belangrijke stappen te willen en kunnen zetten. Tevens heeft deze Sikorsky-aangelegenheid ons duidelijk gemaakt dat een beleid ter stimulering van toelevering (aan bedrijven actief in hoogtechnologische produkten of procédés) dient te worden ontwikkeld.

– Imec

Internationaal kreeg IMEC zeer lovende commentaren en terecht, aldus een lid.

Welke zijn de verder doelstellingen en perspectieven van IMEC ? Welke is de synergie met de privé-sector, o.m. versterking van de bedrijfslabo's ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve antwoordt :

IMEC zal tijdens de volgende jaren de werking verder uitbouwen in de vier afdelingen :

- Design Methodologies for VLSI Systems ;
- Advances Semiconductor Processing ;
- Materials and Packaging ;
- INVOMECE : deze afdeling richt zich naast de opleiding en vorming van studenten-ingenieurs ook steeds meer naar K.M.O.'s voor de opleiding van potentiële gebruikers van deze nieuwe technologieën én voor de begeleiding bij het vervaardigen van chipprototypes (MPC-project).

In de loop van 1987 waren er binnen IMEC 108 contracten. De belangrijkste categorieën contracten en het eraan verbonden procentuele aandeel van de inkomsten, ingedeeld naar de aard van de medecontractant, zijn als volgt op te splitsen :

– met Belgische industrie	7.9 %
– met buitenlandse industrie	28.8 %
– IWONL-contracten	11.4 %
– andere Belgische overheden	4.7 %
– ESPRIT (en RACE voor 1986)	25.3 %
– andere EG-instanties	5.7 %
– ESA en andere ruimtevaartprojecten	11.0 %
– EUREKA	5.2 %

De relatief belangrijkste verschuiving is daarbij zeker de zeer grote stijging van de inkomsten uit ruimtevaartactiviteiten. De nauwere betrokkenheid van IMEC bij het Europese ruimtevaartprogramma werd begin 1987 vooropgesteld als één van de belangrijke prioriteiten en het bereiken van 38 miljoen F in die sector in 1987 duidt op het succes terzake.

Onder de privé-ondernemingen waarvoor IMEC aan contract-research doet, vinden we bedrijven zoals Philips, UCB, Sylvania, Elbicon, Kodak, Canberra, Bell, Monsanto, Siemens, Agfa, MBB, Barco, DEC, Bayer, enz..

De contract-research is steeds in volume toegenomen, benadert zeer dicht de vooropgestelde ramingen en zal in de eerstvolgende jaren nog een gevoelige groei kennen via :

- een stijgend volume projectonderzoek, waarbij de niet onbelangrijke bijdrage der Europese programma's dient vermeld te worden ;

- een reëel geachte groei in het aantal „industriële residenten” (medewerkers uit privé-ondernemingen die aan onderzoek doen binnen IMEC maar op de pay-roll staan van de onderneming die hen uitgezonden heeft) en bilaterale industriële contacten ;

- de realisatie van een Europees georiënteerde „ontwikkelingscel” ;

- de groei van de inkomsten uit royalties (licenties en transfert) ;

- de ontwikkeling van nieuwe spin-offs (eerste spin-off : N.V. Cobrain, Mechelen : geavanceerde produktie-apparatuur voor halfgeleiders).

Op 31 december 1987 stelt IMEC 277 mensen tewerk. Daarnaast zijn er nog 55 personen tewerkgesteld die niet op de pay-roll staan (industriële residenten, bursalen, enz.. .). Tegen 1995 wordt een uitbreiding voorzien tot 385 IMEC-medewerkers en 100 tewerkgestelden niet op de pay-roll.

- Mietec

MIETEC kan niet beschouwd worden als een succesvol project, aldus een lid. Hoe staat het met de financiering ? Dringt een heroriëntering zich niet op ? Heeft de toetreding van ALCATEL geen nefaste invloed op de verdere technologische ontwikkelingen binnen MIETEC.

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve vertrekt het volgende antwoord.

De aandeelhouders van de N.V. MIETEC zijn sinds de oprichting van de onderneming ongewijzigd gebleven, namelijk 49,5 % voor **Bell Telephone Manufacturing Company** en aanverwante bedrijven, 49 % voor de G.I.M.V. en 1,5 % voor Investco.

De integratie van de N.V. **Bell Telephone Manufacturing Company** in de N.V. Alcatel heeft geen wijziging met zich meegebracht in deze aandeelhoudersstructuur, wat betekent dat de bestaande afspraken tussen de oorspronkelijke aandeelhouders behouden blijven.

Naast de rechtstreekse participatie door de G.I.M.V., die voor een gedeelte via het F.I.V. gefinancierd werd, heeft de N.V. MIETEC kunnen genieten van de normale toepassing van de expansiewetgeving in het Vlaamse Gewest, rekening houdend met het feit dat de onderneming bij de start gelokaliseerd was in een op dat ogenblik erkende **ontwikkelingszone**.

De N.V. MIETEC heeft een moeilijker start gekend dan in het oorspronkelijk business-plan voorzien was. Het opstarten werd bemoeilijkt doordat binnen de I.T.T.-groep de afdeling research en development op het vlak van de **micro-elektronica** afgestoten werd. Bovendien heeft de wereldmarkt voor chips een aantal moeilijke jaren doorgemaakt.

De omzetstijging in 1987 met 30 % tot 900 miljoen F is in het licht van de crisis in de halfgeleiderindustrie een belangrijke stap vooruit en is vooral het gevolg van een gevoelige stijging van de verkoop op de **open markt**. MIETEC is sinds 1987 bezig met de commerciële aanwending voor derden van de ervaring in ontwerp en produktie die in het verleden is opgedaan.

In 1988 wil MIETEC 40 % omzetgroei realiseren en voor het eerst uit de rode cijfers komen. De bestellingen halen sinds enkele maanden een recordniveau, en dat is onder meer toe te schrijven aan de herneming in de **telecommunicatiesector**.

Recent kreeg MIETEC ook toegang tot de geavanceerde 1,5 micron-technologie, wat het bedrijf moet toelaten haar concurrentiepositie te verstevigen op de markt van de gemengde digitale/analoge schakelingen, en meer specifiek voor toepassingen in de industriële, automobiel- en telecom-municatiesector. Het zijn juist deze drie sectoren waarin MIETEC tijdens de volgende jaren de grootste groei verwacht.

– Centrum voor nieuwe materialen

Wat is hieromtrent met de vroegere plannen gebeurd vraagt een lid. Waarom de overstap naar de oprichting in Limburg van een Centrum voor neo-keramiek ?

Antwoord van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve.

In 1984 werd aan het studiesyndikaat bestaande uit G.I.M.V., INNOVI, FLAG en VUB een opdracht gegeven voor een haalbaarheidsstudie voor een **Pilot Plant Composite Materials (PPC)**. Het eindrapport werd ingediend in oktober 1984.

De algemene conclusie was dat een PPC, zelfs met een geselecteerde technische infrastructuur die toekomstgerichte produktietechnieken aanbiedt, als een autonoom fungerende, renderende structuur op korte termijn niet leefbaar is, zelfs niet mits een preliminaire overheidsinvestering die slechts bij gebruik zou dienen afgeschreven te worden.

Op initiatief van de Werkgroep Strategisch Plan Limburg, die kan bogen op een duidelijke ondersteuning van de Limburgse industriële bedrijven, werd samen met het Departement Metaalkunde en Toegepaste Materiaalkunde van de K.U. Leuven de optie ontwikkeld voor de oprichting van een onderzoekscentrum voor neo-keramische materialen in Limburg en dit in het licht van een verhoogde deelname van deze provincie aan het wetenschappelijk onderzoek.

De keuze van de neo-keramische materialen als prioritair gebied in de nieuwe materialen wordt enerzijds verantwoord door het groeiend belang van de keramische materialen in high-techsectoren (transport, energie, sensoren, medische technologie, . .) en anderzijds door de aanwezigheid van enkele kernen in Vlaanderen waar reeds hoogstaand onderzoek verricht wordt.

De Vlaamse Executieve nam naar aanleiding van het voorleggen van dit dossier de beslissing een opdracht te geven aan de G.I.M.V. en Leuven Research and Development (LRD) voor een haalbaarheidsstudie voor een Centrum voor Neo-keramische Materialen in Limburg. Het eindrapport werd ingediend in november 1987. Daarop volgde de beslissing van de Vlaamse Executieve om advies te vragen aan de S.E.R.V en de V.R.W.B. De S.E.R.V. bracht op 25 maart 1988 advies uit. Het advies van de V.R.W.B. wordt eind april verwacht.

– Laser applications center

Wat is hieromtrent met de vroegere plannen gebeurd, vraagt een lid.

Antwoord van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve.

In 1984 werd door de Vlaamse Executieve aan een studiesyndikaat met G.I.M.V.-INNOVI-FLAG een opdracht gegeven voor een haalbaarheidsstudie voor een studiecentrum voor lasertoepassingen. Het rapport werd ingediend in maart 1985. De conclusie was dat een centrum zoals beschreven in de studie op basis van zuivere economische **rendementsover-**

wegingen niet haalbaar is. De voordelen op macro-economische schaal liggen op het vlak van de voorlichting en begeleiding van nieuwe gebruikers van lasertechnologie.

In het kader van de wenselijk geachte promotiecampagne organiseerde de werkgroep laser-technologie van de Adviesraad D.I.R.V., die de werkzaamheden van dit studiesyndicaat opvolgde, op 12 en 13 december 1985 een 2-daags seminarie over lasers en lasertoepassingen.

Bij deze gelegenheid werd een enquête gevoerd over de opportuniteit van een Laser Application Center. De resultaten waren positief bij de academische deelnemers en neutraal bij de industrieële deelnemers. In elk geval leek de interesse voor de snij- en lastoepassingen van lasers het grootst.

Onafhankelijk van deze studie, doch inspelend op de prioriteit voor hoogvermogen-toepassingen, startte het bedrijf OIP in samenwerking met het laboratorium van Prof. P. Boone (RUG) met een Industrial Laser Application Center (ILAC) dat enkel gebruik makend van hoogvermogenlasers ook een test-ateliersfunctie kreeg van waaruit beperkte inkomsten kon verwacht worden. Ingevolge de falen van OIP zijn de werkzaamheden van het ILAC inmiddels stopgezet.

De firma LVD die de hoogvermogenafdeling van OIP heeft vernomen heeft nog geen beslissing genomen m.b.t. de verderzetting van ILAC.

– Protocol centra De Grootte en collectieve onderzoekcentra

Een lid vraagt in welke mate kan en zal dit protocol geïnspireerd worden in het Vlaams Wetenschapsbeleid. Welke is de inhoud en de structuur van dit protocol ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve verstrekt het volgende antwoord.

Het protocol van 14 oktober 1987 tussen de Voorzitters van de Gewestexecutieven en de Minister van Economische Zaken regelt voor een periode van 3 jaar, startend op 1 januari 1987, de gemengde financiering van de Collectieve Onderzoekscentra en Centra De Grootte. De totale subsidie aan de Centra bedraagt gedurende deze periode 510 MF per jaar. Hiervan financiert de nationale overheid de helft. De andere helft wordt door het Vlaams en Waals Gewest en Brussel gefinancierd lastens de overgehevelde 1. W. 0 .N .L. - kredieten volgens de verdeelsleutel F.I.V.

Gedurende deze periode moet vooreerst een werkbaar formule gevonden worden voor het gemeenschappelijk beheer van de projecten-portfolio van de Collectieve Centra. Hier toe werd op 29 januari 1988 een coördinatieraad voor het Interregionaal en Collectief Onderzoek opgericht (C. 1. C. 0.). De projectvoorstellen worden door elke financierende overheid autonoom geëvalueerd in functie van de kwaliteit van de voorstellen en de eigen industriële beleidsprioriteiten. De coördinatie van de werkzaamheden werd opgedragen aan het I.W.O.N.L.

De Centra zelf, die voor meer dan de helft door de sector gefinancierd worden, werden uitgenodigd hun projectvoorstellen in te passen in een geregionaliseerd industrieel onderzoeksbeleid.

De overgangsperiode vastgelegd in het protocol heeft dus tot doel om in een tijdspanne waarin aan de Centra zekerheid geboden wordt over de totale overheidsinkomsten, maximaal te kunnen inspelen op tendenzen vanuit de verschillende industriële sectoren zelf, zowel op het vlak van de regionale prioriteiten als op het vlak van de organisatie van het onderzoek.

Deze flexibele structuur en de permanente evaluatie van de onderzoeksactiviteiten moeten aan het Vlaams Gewest toelaten de Centra optimaal te integreren in het Vlaams Wetenschapsbeleid.

– Wetenschappelijk onderzoek en KMO

Een lid leest in de uiteenzetting van de Voorzitter van de Executieve onder hoofdstuk III Onderzoek : „De drievoudige doelstelling was de volgende :

...

– door de reservering van bepaalde middelen de onderzoeksactiviteiten van de Vlaamse KMO's stimuleren”

Over hoeveel middelen gaat het en waar zijn ze terug te vinden in de begroting ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve antwoordt dat het toegepast onderzoek in de bedrijven en meer bepaald de KMO niet mag gecompartmenteerd worden. Er zijn geen aparte kredieten voor het toegepast onderzoek in de KMO. Wel wordt binnen het kader van bepaalde kredieten een schijf aan de KMO besteed. Bij wijze van voorbeeld citeert hij het Prototypenfonds. In het kader van het Prototypenfonds zijn 50 % van de aanvragen afkomstig van KMO.

Het toegepast onderzoek in het bedrijfsleven en de KMO moet zich hoofdzakelijk realiseren via netwerken met grote bedrijven. De KMO's kunnen als spin-off bepaalde innovaties industrialiseren en commercialiseren. Alles is hier meer een kwestie van „guidance naar het zoeken van de juiste partners om zondende ook in de KMO aan toegepast wetenschappelijk onderzoek te doen.

In dit verband wijst een lid erop dat onze economie evolueert van een verticale integratie binnen de bedrijven naar een horizontale opsplitsing van de diverse functies in een onderneming. Men doet meer beroep op toeleveranciers buiten het bedrijf voor bepaalde onderdelen in het productieproces of voor het uitwerken van concepten. Dit brengt een grote versnippering teweeg. Vandaar dat er behoefte is aan het stimuleren van het interbedrijfscontact. Dit kan via het totstandbrengen van netwerken.

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve is zich van deze evolutie bewust. Hij is echter geen voorstander van het creëren van bepaalde structuren door de overheid en meent dat men de dynamiek vanuit de bedrijven zelf moet laten werken. Zij zullen bijvoorbeeld zelf R&D-bedrijven oprichten die op hun beurt bepaalde licenties kunnen doorgeven aan andere bedrijven.

– G.I.M.V. – F.I.T.

Een lid doet opmerken dat van 1985 tot nu het kapitaal van de S.I.R.W. verhoogd is van 3,3 tot 9,5 miljard frank.

– Waarom werden aan de G.I.M.V. niet dezelfde mogelijkheden geboden ?

– Welke zijn de bedoelingen van het F.I.T. en van de 2 miljard F die zijn gereserveerd in de begroting 1988 ?

– Betekent het F.I.T. niet een uitholling van de G.I.M.V. of m.a.w. zou deze 2 miljard F niet beter voorbehouden worden aan de G.I.M.V. ten einde een verder doorgedreven industrieel beleid te kunnen voeren ?

– Houdt het F.I.T. geen reëel gevaar in van een nieuwe vorm van lokettenpolitiek, waarover slechts één enkele Minister beslist ?

- Het toekennen van participaties in G.I.M.V.-3de functie moet mogelijk blijven.

De Voorzitter van de Executieve verstrekt het volgende antwoord.

Het Kapitaal van de G.I.M.V. evolueerde van 400 miljoen F in 1980 tot 2.674 miljoen F in 1987. Er werd in het huidige regeerakkoord ingeschreven dat teneinde aan de G.I.M.V. meer slagkracht te verlenen haar kapitaal zal worden verhoogd en tevens worden nagegaan in welke mate een beroep zal kunnen gedaan worden op privé-kapitaal dit evenwel zonder afbreuk te doen aan haar openbaar karakter, noch aan de haar door de overheid toegewezen opdrachten.

De uitgaven voor het eigen economisch overheidsinitiatief werden in het verleden ingeschreven op het F.E.E.R.R. Tussen de klassieke expansiedossiers en het economisch overheidsinitiatief bestaat echter een toenemende **complementariteit**. Diverse vormen van steunverlening moeten mogelijk zijn, inclusief de tegemoetkoming in de kapitaalstructuur van strategisch belangrijke, tewerkstellingscreërende projecten, evenals projecten in de internationale concurrentiesfeer. Daarom worden deze vormen van steun thans voorzien op het F.I.T. De evaluatie van dergelijke projecten gebeurt op basis van objectieve bedrijfseconomische criteria. Trouwens de participaties van de dossiers aan de beslissing van de Vlaamse Executieve (via aandeelhoudersvoorschotten) aan de G.I.M.V. die deze participatie dan in eigen portefeuille opnemen).

De goedgekeurde VESOC-richtlijnen omtrent **steunverlening** aan bedrijven in moeilijkheden, blijven ook in de toekomst geldig. Toekenning van participaties in G.I.M.V.-3de functie blijft dus mogelijk maar op basis van de VESOC-richtlijnen.

- G.O.M.'s

Een lid verklaart persoonlijk voorstander van een afschaffing van de G.O.M.'s te zijn, alhoewel niet iedereen binnen zijn partij dezelfde mening toegedaan is.

De G.O.M.-werking is overlappend met o.m. de G.I.M.V. en de centrale administraties van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Wat is het standpunt van de Minister ?

De Voorzitter van de Executieve citeert het nieuw Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve : „Na overleg in VESOC zullen de rol en de structuur van de G.O.M.'s worden herzien en aangepast, teneinde de G.O.M.-acties beter te integreren in het beleid van de Vlaamse Regering.”

Hieromtrent werd reeds een voorstel voorgelegd aan en besproken door de plenaire VESOC-vergadering van 23 oktober 1987. Aan een werkgroep binnen het VESOC werd door de plenaire vergadering opdracht gegeven concreet gerichte voorstellen uit te werken.

Deze werkgroep heeft inmiddels haar werkzaamheden beëindigd ; haar eindrapport zal ter bespreking en goedkeuring voorgelegd worden aan de plenaire VESOC-vergadering van donderdag 28 april 1988.

Op basis van de uiteindelijk weerhouden voorstellen van de plenaire VESOC-vergadering zal overleg worden gepleegd met o.m. de Bestendig Afgevaardigden van de respectievelijk ke provincies.

Vervolgens zal aan de Vlaamse Executieve een voorontwerp van decreet ter principiële goedkeuring worden voorge-

legd, waarna het advies zal worden gevraagd van de S.E.R.V. en de Raad van State.

Eenmaal deze adviezen uitgebracht zal de Vlaamse Executieve een definitief ontwerp van decreet indienen bij de Vlaamse Raad, dat grondig zal besproken worden in deze Commissie.

– S.T.V.

Alhoewel de S.T.V. een belangrijke instelling is, gebeurt er omzeggens geen doorstroming van informatie (studies, adviezen,...) van de S.T.V. naar de Vlaamse Raad, aldus een lid. Wat doet de S.T.V. ? Met welke projecten is zij bezig ? Kan de informatiedoorstroming niet verbeterd worden, althans naar de Commissie Economie, Werkgelegenheid en Energie toe ? Kan deze Commissie geen voorstellen van opdrachten doen naar de S.T.V. toe ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve verstrekt het volgende antwoord.

Alle leden van de Vlaamse Raad krijgen automatisch een exemplaar van de „SERV-Berichten”. In deze berichten wordt telkens, onder de rubriek „STV-Mededelingen”, specifieke informatie gegeven over een of meerdere STV-activiteiten of projecten. Ook nieuwe publicaties of studiedagen worden hierin aangekondigd.

Alle leden van de Vlaamse Raad krijgen ook een exemplaar toegestuurd van het Jaarverslag van SERV en STV. Hierin wordt een volledig overzicht gegeven van alle activiteiten van het voorbije werkingsjaar.

Tenslotte krijgen alle leden van de Vlaamse Raad sinds 1987 ongeveer halfjaarlijks een specifiek informatiepakket vanuit STV. Dit pakket omvat : een geactualiseerde publicatielijst en een geactualiseerde voorstellingsbrochure. Een eerste dergelijke zending gebeurde op 23.7.1987. Een volgende zending is voor binnenkort gepland.

Gezien de omvang van de STV-publicaties (13 volumes onderzoeksrapporten, 10 brochures, 5 informatiedossiers, 6 technische rapporten en verschillende publicaties in voorbereiding, in totaal meerdere duizenden pagina's) is het voorsnog niet mogelijk geweest om alle leden van de Vlaamse Raad gratis publicaties toe te sturen.

– Planning in Vlaanderen

Wenst de Minister hierover het gesprek opnieuw te hervatten in VESOC (cfr. oprichting van een Vlaamse Planbureau) ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve doet opmerken dat over planning in Vlaanderen en de gebeurlijke oprichting van een Vlaams Planbureau niets is voorzien in het Vlaams Regeerakkoord.

Bovendien stellen er zich op dit ogenblik en in de nabije toekomst meer stringende prioriteiten dan een discussie over planning in Vlaanderen.

– Export

Een lid is van mening dat de export vanuit Vlaamse bedrijven zich hoofdzakelijk beperkt tot de ons omringende landen.

– Welke is over de verschillende jaren heen de evolutie van de totale export voor ons land en welke is het aandeel daarin van Vlaanderen ?

– Naar welke landen exporteren Vlaamse ondernemingen ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve verstrekt volgende gegevens.

1. De evolutie van de totale export voor ons land.

– Mededelingen i.v.m. officiële cijfers over de totale export van België behoren tot de bevoegdheid van de Minister van Buitenlandse Handel.

– Pro-memorïe wordt het cijfer voor 1987 vermeld. In 1987 bedroeg de totale uitvoer van de BLEU 3.093 miljard BF t.o.v. 1986 betekent dit een toename van 23 miljard BF of + 0,75 % . In volume bedroeg de stijging t.o.v. 1986 + 7,7 % .

2. Het aandeel van Vlaanderen in de „totale” export van België en de evolutie daarvan.

– Gezien het reeds sedert jaren bestaande probleem in verband met de beschikbaarheid van actuele en bruikbare regionale statistieken kan hierop slechts gedeeltelijk een antwoord gegeven worden.

– Over het aandeel van Vlaanderen in de totale export van België bestaan geen cijfers. Als benadering hiervan kunnen wel de volgende regionaal beschikbare gegevens verstrekt worden.

A. Op basis van de NIS-statistiek : „industriële leveringen aan het buitenland” die een inzicht geeft in de exportgerichtheid van de verschillende provincies en gewesten. Percentage van de industriële leveringen aan het buitenland van Vlaanderen t.o.v. de industriële leveringen aan het buitenland van het Rijk.

1966 : 59,9 %
 1976 : 69,1 %
 1981 : 70,1 %
 1982 : 71,1 %
 1983 : 72,8 % (meest recente cijfer)

Deze statistiek geeft ook een overzicht van de percentages van de industriële leveringen aan het buitenland van Vlaanderen t.o.v. de totale industriële leveringen van Vlaanderen ; of met andere woorden de exportgerichtheid van de Vlaamse industrie.

1966 : 38,4 %
 1976 : 52,6 %
 1981 : 57,1 %
 1982 : 59,2 %
 1983 : 61,7 %

van de Vlaamse industriële leveringen worden in het buitenland afgezet.

B. De indicator van de uitvoer geeft in de vorm van een index de evolutie van de uitvoer van ondernemingen weer. Deze indicator maakt deel uit van de set van 9 regionale indicatoren van de Vlaamse economie die periodiek in de DIRV-krant verschijnen.

Deze indicator wordt opgesteld door het NIS aan de hand van de BTW-aangiften inzake uitvoer en met uitvoer gelijkgestelde handelingen. De basisgegevens zijn uitgedrukt in lopende prijzen en worden seizoengezuiverd.

Met 1980 = 100 bedroeg deze indicator voor Vlaanderen in het derde kwartaal van 1987 (meest recente cijfer) 175,5.

3. Naar welke landen exporteren Vlaamse ondernemingen

Aangezien er geen geregionaliseerde statistieken op dit vlak bestaan kan hierop ook geen precies antwoord gegeven

worden. Uit de analyse van de handelsbalans van de BLEU voor 1987 kan afgeleid worden dat de belangrijkste handelspartners op het vlak van de uitvoer van de BLEU zijn :

% van de totale uitvoer van de BLEU naar	
1. Frankrijk	20,4 %
2. West-Duitsland	19,8 %
3. Nederland	15,0 %
4. Verenigd Koninkrijk	8,4 %
5. Italië	6,4 %

Aangezien Vlaanderen het leeuwenaandeel van de export van België voor zijn rekening neemt kan men aannemen dat genoemde landen ook de belangrijkste bestemmingen zijn van de Vlaamse exporteurs.

– Energie

Het Waalse Gewest besteedt zeer veel aandacht aan zijn beleid inzake energie, waarbij de bevoegdheden hieromtrent die voorbehouden zijn aan de Gewesten, maximaal worden benut. Welke is het door de Vlaamse Regering gevoerde energiebeleid ? Welke concrete initiatieven werden er in 1987 genomen (overzicht) ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieven wijst erop dat de bevoegdheden wat het energiebeleid betreft, wat de Gewesten betreft zeer beperkt zijn :

- elektriciteitsdistributie beneden de 30 kilovolt ;
- de openbare gasdistributie ;
- de aanwending van mijnogas en hoogovengas ;
- de afstandsverwarming ;
- valorisatie van mijnterrils ;
- nieuwe energiebronnen van lokaal belang en de terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers.

Binnen dit wettelijk kader van beperkte bevoegdheden en rekening houdend met het daarvoor voorbehouden budget kan moeilijk een eigen Vlaams energiebeleid ontwikkeld worden. De mogelijkheden die op dit gebied door de wetgever zijn geopend blijven ondergeschikt aan de opties die op nationaal vlak genomen worden.

Toch werd binnen de mate van het mogelijke heel wat gerealiseerd :

- Ter gelegenheid van F.T.I. '87 ontbrak het thema „Energie” niet in de reeks studiedagen ;
- 4 energie-informatiecentra werden opgericht nl. Leuven, Antwerpen, Gent en Brugge. Het betreft hier een gezamenlijk initiatief met het Staatssecretariaat voor Energie. Deze energie-informatiecentra over diverse aspecten van het energieverbruik in de huishoudelijke sector binnen het bereik van de ganse bevolking te brengen. Uitrusting werd aan deze kantoren ter beschikking gesteld om toegang te hebben tot de videotex-databank-energie van de Dienst voor Energiebehoud.

– Info-vlag : is een sensibilisatiecampagne inzake REG (rationeel energiegebruik) op mijn voorstel door mijn bevoegde Administratie Economie en Werkgelegenheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen en Energie, uitgewerkt en die reeds meer dan 20 steden in het Vlaamse land aandeed. Ik heb trouwens recentelijk deze campagne met 1 jaar verlengd gezien de tamelijk gunstige resultaten.

– Op 1 april 1987 hechtte de Vlaamse Executieve haar goedkeuring aan het principe voor het verlenen van opsporings- en ontginningsvergunningen voor koolwaterstoffen in het Vlaamse Gewest. Dit dossier zat omwille van tal van

juridische problemen sedert 1984 geblokkeerd. Intussentijd onderzoeken een 5tal maatschappijen het gestelde principe en de ter beschikking gestelde geologische informatie.

Tot besluit zou ik er nog willen op wijzen dat energiebesparende investeringen in het bedrijfsleven nog steeds weerhouden worden voor expansiesteun. Nieuwe ontwikkelingen kunnen zelfs in aanmerking komen voor FIOV-steun of erkend worden als demonstratieproject door de EEG. Tevens is verhoogde investeringsaftrek van toepassing op energiebesparende investeringen (20 % i.p.v. normaal 13 %, in het kader van een innovatiemaatschappij gaat dit tot 25 %).

C. Artikelsgewijze bespreking

Op vraag van een lid waar in de tabel het F.I.T. is opgenomen waarvoor in artikel 43 van de decreetsbepalingen tweeduizend miljoen vastleggingsmachtigingen worden verleend wordt het volgende antwoord verstrekt.

De bestaande twee begrotingsartikels onder Sectie 70, Titel II, art. 63.03.03 (niet-gesplitst krediet) en art. 63.04.03 (gesplitst krediet) worden vervangen door een **begrotingsfonds** onder Titel IV, art. **60.09.03.A**, dat gespijzgd wordt vanuit een begrotingskrediet onder Titel II (art. 61.10.03) (nieuw) (betalingsmiddelen).

Daarenboven wordt in decreetsartikel 43 m.b.t. dit **begrotingsfonds** een verbintnissenplafond vastgesteld van 2 miljard frank. Decreetsartikel 44 (2de alinea) laat verder toe vastleggingsmachtigingen bij besluit van de Vlaamse Executieve over te schrijven naar of van het F.E.E.R.R. of het R.O.F.

Onder de twee vroegere begrotingsartikels die vanaf volgend begrotingsjaar pro memorie zullen worden vermeld, werd opnieuw **1/3** van het betalingskrediet voor 1987 ingeschreven om voor de eerste maanden van dit jaar, in afwachting van de goedkeuring van het begrotingsontwerp, in het regime van de voorlopige kredieten de nodige uitgaven te kunnen doen.

De bedoeling van deze en andere begrotingsvoorstellen is dus tweërlei :

- enerzijds de nodige soepelheid inbouwen inzake de budgettaire imputatie en verwerking van het gevoerde beleid inzake economische expansie en economisch **overheidsinitiatief** en dit omwille van de complementariteit t.o.v. elkaar ;
- anderzijds het zg. „revolving” karakter van deze laatste budgettaire te vertalen.

D. Stemmingen

Ter stemming gelegd worden de decreetbepalingen en **begrotingsartikelen** die de commissie werden toegewezen en die tot de bevoegdheid van de Voorzitter van de Executieve, Gemeenschapsminister voor Economie behoren, aangenomen met 8 stemmen tegen 4.

II. KMO-BELEID

A. Toelichting door Gemeenschapsminister J. Dupré, Gemeenschapsminister voor Leefmilieu, Landinrichting en KMO-beleid

1. Inleiding

Een doeltreffend KMO-beleid dient rekening te houden met de eigenheid van het kleinschalig economisch gebeuren. Naast kenmerken ontleend aan de dimensie, tewerkstelling en omzet van deze ondernemingen zal men meer bepaald aandacht moeten schenken aan de figuur en de rol van de KMO-ondernemer, die meestal én eigenaar én manager zal zijn.

Een kwalitatieve benadering van de KMO's impliceert derhalve dat het beleid zich evenzeer tot de onderneming als tot haar ondernemer moet richten.

De nood aan een geïntegreerd KMO-beleid wordt nog duidelijker in het perspectief van de Europese eenheidsmarkt van 1992. De komende jaren zullen immers determinerend zijn voor wat de concurrentiepositie van onze KMO's betreft.

Het verwerven door de KMO's van een gunstige uitgangspositie en daar waar mogelijk van comparatieve voordelen ten aanzien van concurrenten uit de ons omringende landen, vormt derhalve een absolute prioriteit. In dat opzicht zal het beleid een structurele versterking van de KMO's en een grondige voorbereiding van haar managers beogen.

Tot de pijlers van een daadwerkelijk KMO-beleid behoren alvast :

- de opleiding, begeleiding en permanente vorming van de ondernemers zowel op vakkundig als op beheerstechnisch vlak ;
- het streven naar kwalitatief hoogstaande goederen en diensten ;
- een dynamisch ondernemerschap geschraagd door creativiteit en innovatiebereidheid.

Met de toekenning van de bevoegdheden betreffende :

- de toepassing van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering
- de bevordering van de export, voor zover zij betrekking heeft op de Kleine en Middelgrote Ondernemingen ;
- de coördinatie van het Middenstandsbeleid

aan één van haar leden heeft de Vlaamse Executieve concreet gestalte gegeven aan het belang dat zij hecht aan een geïntegreerd KMO-beleid. De overheidssteun zal bijdragen tot het overbruggen van de handicaps eigen aan de kleinschaligheid van de KMO's en een versnelde ontwikkeling van diensten-KMO's mogelijk te maken, welke op hun beurt een doeltreffende ondersteuning van de KMO-sector zullen bewerkstelligen.

Een actief KMO-beleid zal een gunstig economisch klimaat in de hand werken en deze ondernemingen optimale ontwikkelingskansen verzekeren.

II. De toepassing van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering**(a) Wettelijke basis**

Het Vlaamse Gewest is bevoegd voor de gewestelijke eco-

nomische expansie ingevolge artikel 6, § 1, VI, 4° van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot Hervorming van de Instellingen.

(b) Statistische gegevens

1. Gegevens betreffende het aantal ingediende dossiers

1987	(geregistreerd in 1987)		Aantal Leasings	Algemeen Totaal
	Aantal Rentetoe-lagen	Aantal Kapitaal-premies		
Totaal	10.394	1.722	421	12.537

2. Gegevens betreffende het aantal besliste dossiers (Het betreft hier dossiers beslist in 1987 en ingediend in 1987 of 1986)

	Aantal besliste * Rentetoe-lagen	Aantal besliste Kapitaal-premies	Aantal weigeringen	Algemeen Totaal
Totalen	7.453	1.254	1.136	9.843

* Leasing wordt gerangschikt onder rentetoe-lage.

De bevoegde administratie heeft te kampen met een belangrijke achterstand inzake dossierbehandeling, hoofdzakelijk te wijten aan een tekort aan statutair personeel bij de dienst expansie-wetgeving en overtal aan TWW-personeel.

2.1. Rentetoe-lage beslist in 1987

	Totalen
(1) Ingediend investeringsprogramma :	29.653.587.239
(2) Aanvaard investeringsprogramma :	26.132.330.017
(3) Budgettaire weerslag :	1.480.756.261
* (4) Budgettaire weerslag incl. meertewerkstelling :	1.996.526.167
(5) Supplement meertewerkstelling :	515.769.906
(4) - (3) :	8.537
** (6) Voorziene meertewerkstelling :	
Investeringsbedrag per bijkomende nieuwe arbeidsplaats :	± 3 miljoen

* : Bij de budgettaire weerslag inzake meertewerkstelling is rekening gehouden met het absolute maximum van de eventueel mogelijke tewerkstelling.

** : Voorziene meertewerkstelling = het aantal personen opgegeven in het aanvraagformulier.

2.2. Kapitaalpremie beslist in 1987

	Totalen
(1) Ingediend investeringsprogramma :	6.778.092.071
(2) Aanvaard investeringsprogramma :	5.982.571.678
(3) Budgettaire weerslag :	412.856.644
(4) Budgettaire weerslag incl. meertewerkstelling :	598.501.251
(5) Supplement meertewerkstelling :	185.644.607
(4) - (3) :	2.578
(6) Voorziene meertewerkstelling :	
Investeringsbedrag per bijkomende nieuwe arbeidsplaats :	± 2,3 miljoen

2.3. Gemengde beslist in 1987

	Totalen
(1) Ingediend investeringsprogramma :	2.147.302.602
(2) Aanvaard investeringsprogramma :	1.993.695.082

Totalen		
(3) Budgettaire weerslag		
(a) RT	:	93.005.108
(b) KP	:	80.855.950
(4) Budgettaire weerslag incl. meertewerkstelling		
(a) RT	:	126.730.057
(b) KP	:	119.319.700
(5) Supplement meertewerkstelling		
(4) – (3)		
(a) RP	:	33.724.949
(b) KP	:	38.463.750
(6) Voorziene meertewerkstelling	:	519
Investeringsbedrag per bijkomende nieuwe arbeidsplaats	:	± 3,8 miljoen

3. Besliste dossiers per schijf van ingediend investeringsbedrag

Investerings- bedrag (x 1.000)	RT	KP	WEIGE- RING	TOTAAL
0 – 600	20		48	86
600 – 1000	259	11	126	396
1000-2000	2.331	363	355	3.049
2000-3000	1.639	219	180	2.038
3000 – 4000	922	156	118	1.196
4000 – 5000	594	121	71	792
5000 – 6000	424	63	46	533
6000 – 7000	282	55	32	369
7000 – 8000	182	41	16	239
8000 – 9000	132	36	15	183
9000 – 10000	103	30	16	149
10000 – 15000	283	77	46	406
15000 – 20000	112	34	23	196
20000 – 30000	101	28	20	149
30000 – 40000	48	14	9	71
> 40000	21	6	9	36
Totalen	7.453	1.254	1.136	9.843

N.B. Veel financiële instellingen stuurden dossiers door, ook al wisten ze dat bepaalde KMO's niet konden in aanmerking komen.

4. Positief beliste dossiers per schijf van toegekende steun

Toegekende steun (x 1.000 Fr)	RT	KP	Totalen (%)	} 46 %
0 – 50	1.484	293	1.759 (32 %)	
51 – 100				
101 – 150	1.287	210	1.497 (17 %)	
151 – 200	724	142	866 (9 %)	
201 – 250	393	93	486 (6 %)	
251 – 300	280	67	347 (4 %)	
301 – 400	315	115	430 (5 %)	
401 – 500	205	67	272 (4 %)	
501 – 750	258	79	337 (4 %)	
751 – 1.000	99	34	133 (1 %)	
1.001 – 2.000	162	54	216 (3 %)	
2.001 – 4.000	59	13	72 (1 %)	
> 4.000	15	8	23 (0 %)	
Totalen	7.453	1.254	8.707 (100 %)	

(c) Beleidsopties

In een eerste fase zal, overeenkomstig het Regeerakkoord,

gestreefd worden naar een merkelijke inkorting van de doorlooptijd van de aanvragen inzake expansiesteun.

Hierbij zal heel in het bijzonder aandacht geschonken worden aan het wegwerken van de huidige achterstand.

Teneinde dit objectief te bereiken zullen volgende maatregelen overwogen worden.

- een opvulling van het personeelskader in de dienst KMO van de Vlaamse administratie, welke noodzakelijk is rekening houdende met de toename aan dossiers.

- de verstrekking van duidelijke en eenvoudige informatie ten behoeve van de betrokken ondernemingen en financiële instellingen.

- de verdere informatisering van de registratie en de behandeling van de dossiers.

Hierbij aansluitend zal in een tweede fase onderzocht worden of de huidige criteria (richtlijnen), aangewend bij de behandeling van de aanvragen inzake expansiesteun, niet kunnen herwerkt worden en gericht op investeringen met een duidelijk innovatief karakter of met een exportbevorderende impact, weze het in overeenstemming met de Europese reglementering ter zake. Daarenboven zal bijzondere aandacht geschonken worden aan de ondersteuning en begeleiding van de starters.

- Inzake arbeidsplaatspremies

Deze premies zullen geheroriënteerd worden ten bate van nieuwe en arbeidsintensieve investeringen enerzijds en van de opleiding of herscholing van langdurige werklozen anderzijds. Regelmatig wordt voorgesteld dat investeringssteun wordt gecumuleerd met arbeidsplaatspremies.

III. KMO-beleid inzake uitvoer :

Het regeerakkoord maakt melding van :

„Op economisch vlak zal de Vlaamse Regering :

- gestalte geven aan (. ..) een actief export-promotiebeleid, vooral ter ondersteuning van KMO's ;

- prioritaire aandacht besteden aan de Europese markten, dit in het licht van de eenheidsmarkt die na 1992 een feit moet worden ;

- exportbevorderende groepsinitiatieven vanwege het Vlaams bedrijfsleven.. . aanmoedigen.”

Om deze objectieven te verwezenlijken zal de Vlaamse Regering alle aandacht besteden aan een actieve prospectie van het exportpotentieel bij de KMO's enerzijds en de verhoging van de toegankelijkheid voor de KMO's van de bestaande exporthulpbronnen anderzijds. Dit vergt een coördinerend beleid waarbij efficiëntie, coherentie en snelheid maximaal zullen nagestreefd worden.

De Vlaamse Regering zal verder de KMO's informeren over de juiste draagwijdte van de gevolgen van de realisatie van de Europese eenheidsmarkt en hen motiveren en bijstaan, om de kansen die zo'n eenheidsmarkt biedt, maximaal te benutten.

Zij zal daarom alle groepsinitiatieven aanmoedigen die tot doel hebben de Vlaamse KMO's een sterke concurrentiepositie te verschaffen op de Europese markt.

IV. Coördinatie van het KMO-beleid

(a) Wettelijke basis en beleidsopties

Een geïntegreerd KMO-beleid veronderstelt een voorafgaandelijke toetsing van de beleidsopties, wetgevende initiatieven en concrete uitvoeringsbeslissingen, die raakvlakken vertonen met de KMO-problematiek, aan hun KMO-gezindheid.

Uit de bevoegdheden door de Vlaamse Executieve, ontleend aan de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de Instellingen dienen in dat opzicht weerhouden :

a. 1. Culturele aangelegenheden

Hierbij zal in hoofdzaak de vorming een uitgesproken KMO-dimensie vertonen. Het Regeerakkoord benadrukt in dit opzicht het belang dat gehecht zal worden aan de verder uitbouw van de beroepsopleiding en aan de betere afstemming van het vormingsaanbod op de arbeidsmarkt.

Met de komende regionalisering van het onderwijs zal de Vlaamse Executieve een steeds groter rol krijgen voor het bijbrengen van zowel de vaktechnische bekwaamheid en de beheerstechnische kennis van de KMO-ondernemer als van de ondernemersgezindheid en mentale ingesteldheid van de starters in het algemeen.

a.2. Ruimtelijke Ordening

Hierbij zullen de verwerving, de aanleg en de uitrusting van ambachtelijke zones, buiten de woonkernen, evenals de ontwikkeling van ambachtelijke- en middenstandsvestigingen, die verenigbaar zijn met het stedelijke milieu, belangrijke beleidsopties vormen in KMO-perspectief.

a.3. Leefmilieu

Met het oog op een preventief beleid zal de nadruk gelegd worden op een coördinatie van de leefmilieu-wetgeving, met inbegrip van haar uitvoeringsbesluiten, en zal een verregaande informatieversterking noodzakelijk zijn ten behoeve van de ondernemingen.

a.4. Economie

De grote economische beleidsopties van het Regeerakkoord vinden haast allen hun vertaling in KMO-perspectief.

Een belangrijke passage van dit akkoord wordt expliciet aan de KMO's gewijd, inzonderheid voor wat de technologieoverdracht naar KMO's, de sensibilisatie van KMO's voor nieuwe technologieën uit binnen- en buitenland en de aanmoediging van het eigen toegepast wetenschappelijk onderzoek betreft. In dezelfde lijn dienen de aanmoediging van de toelieferingen van KMO's aan grote ondernemingen en de uitbouw van diensten- ondernemingen (dienstenzones) met een arbeidsintensieve- en exportgerichte dimensie gesitueerd.

Op vlak van de statistische informatie zal ondermeer de globalisatie van de nwinning van gegevens aan de orde zijn.

a.5. Werkgelegenheid

De rol van de KMO's in het tewerkstellingsbeleid is determinerend, naast de specifieke steunverlening in het kader van de expansiewet (confer onder II) zal elk programma tot resorptie van de langdurige werkloosheid noodzakelijkerwijze een belangrijk KMO-aspect vertonen.

a.6. Bestuurlijk beleid

Het Regeerakkoord van, de Vlaamse Executieve formuleert opties in verband met de decentralisatie van de admini-

stratieve diensten van de Vlaamse Gemeenschap (huizen van de Vlaamse Gemeenschap) hetgeen moet bijdragen tot een verhoogde toegankelijkheid van deze diensten voor de ondernemingen.

In dezelfde lijn zullen de verkorting van de doorlooptijd van de aanvragen (confer supra onder punt II, (c)), de motivatie van het personeel, en niet in het minst, de grondige vereenvoudiging van de administratieve procedures een efficiëntere beleidsvorming en een gebruiksvriendelijke dienstverlening mogelijk maken.

(b) Conclusie

Er zal gestreefd worden naar concretisering van deze coördinatieopdracht binnen de Vlaamse Executieve. Daartoe zullen geëigende kanalen en overlegmiddelen gecreëerd worden.

V. Begrotingstechnische aspecten

Wat de begrotingstechnische aspecten betreft van de kredieten bestemd voor de economische expansie van de KMO's, dient een onderscheid gemaakt tussen de machtigingen welke de verbintenissen- of vastleggingsmogelijkheden bepalen en vervat zijn in de decreetsartikelen in de begroting enerzijds en de eigenlijke uitgavenkredieten voor de honorerings van de aangegane verbintenissen of vastleggingen anderzijds.

Deze verrichtingen worden, zoals U weet, uitgevoerd door middel van twee fondsen, nl. het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie, sector KMO's (F.E.E.R.R.) en het Regionaal Ontwikkelingsfonds, sector KMO's (R.O.F.). Beide fondsen zijn ingeschreven in de afzonderlijke sectie van de begrotingstabel, meer bepaald in sectie 70 op blz. 181-182 van het begrotingsontwerp.

Voor deze beide fondsen worden in het voorliggend ontwerp voor 1988 voor een globaal bedrag van 3.340 mln nieuwe vastleggingsmachtigingen voorgesteld, terwijl voor de spijsing wat de uitgavenkredieten zelf betreft, in totaal 3.540 mln wordt gevraagd.

Laten we deze beide bedragen even naderbij bekijken.

Vooreerst de vastleggingsmachtigingen, welke in belangrijke mate het beleid met betrekking tot de **KMO-expansiesteun** bepalen.

Het geciteerde bedrag van 3.440 mln is samengesteld uit

1) 2.650 mln vervat in litt. b) in art. 39 van het **decreetsontwerp**. Dit bedrag betreft het eigenlijke Expansiefonds voor de sector KMO.

2) 790 mln opgenomen in litt. b) in art. 41 dat betrekking heeft op het Regionaal Ontwikkelingsfonds en bijgevolg zal aangewend worden voor de expansiesteun welke in de **ontwikkelingszones** toegekend wordt.

Deze bedragen kennen het volgend verloop ten opzichte van de afgelopen jaren.

Overzicht vastleggingen F.E.E.R.R. + R.O.F. (K.M.O.) (in mln)				
Machtigingen	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 werkelijke aanrekeningen	1986
F.E.E.R.R.	2.650,0	3.000,0	2.903,5	3.660,0
R.O.F.	790,0	900,0	686,2	—
Totalen				
— in mln	3.440,0	3.900,0	3.589,7	3.660,0
— in % van algeme- ne totalen voor FEERR + ROF (alle bedrijven)	31,3 %	29,8 %	27,4 %	27,4 %

Bij de interpretatie van dit overzicht dient evenwel rekening gehouden met volgende factoren :

1° het Regionaal Ontwikkelingsfonds werd voor het eerst opgenomen in de begroting 1987. Tot en met het begrotingsjaar 1986 werd de expansiesteun volledig aangerekend op het Expansiefonds zelf.

2° de bedragen voor 1987 zijn beïnvloed door een overdracht aan vast te leggen dossiers, welke nog einde 1986 waren afgehandeld, maar welke op de begroting 1987 dienden te worden vastgelegd (ruim 700 mln).

Rekening gehouden met deze elementen meen ik de evolutie van de voor het beleid beschikbare middelen een bevredigend beeld oplevert, en er zelfs een zekere stijging merkbaar is van het aandeel dat voor de KMO's beschikbaar is (31,3 % in 1988 t.o.v. 29,8 % in 1987). Ook voor het Regionaal Ontwikkelingsfonds zijn voldoende kredieten beschikbaar, hetzij 15,2 % meer dan de werkelijke vastleggingen 1987.

Tenslotte kan ik U nog mededelen dat in 1987 van de werkelijk beschikbare middelen voor de KMO's 69,3 % werd aangewend als toekenning van rentetoelagen, 18,9 % als kapitaalpremies en 11,8 % als arbeidsplaatspremies.

Overzicht uitgavenkredieten F.E.E.R.R. + R.O.F. (K.M.O.)
en uitsplitsing (in mln)

Sectie 70 ordonnanceringen Exp. fonds (FEERR) en Regionaal Ontwik- kelingsfonds (ROF)	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 werkelijke uitgaven	1986
1) F.E.E.R.R. + R.O.F.				
la. Spijzingskredie- ten (zie detail sub. 2a en 3a)	3.540,0	3.580,0 (3.480,0)	3.580,0	3.159,0
lb. Totaal beschik- baar (zie detail sub. 2b en 3b)	4.280,4	3.678,8	3.270,8	2.949,0
2) F.E.E.R.R.				
2a. Spijzingskredie- ten (art. 41.08 -blz. 101 + art. 61.07 - blz. 152)	3.105,0	3.330,0	3.330,0	3.159,0
2b. Totaal beschik- bare middelen en uitgaven op de fond- sen (art. 60.02 + art. 60.04 - blz. 181)	3.693,8	3.428,8	3.173,4	2.949,0
3) R.O.F.				
3a. Spijzingskredie- ten (art. 41.10 -blz. 101 + art. 61.09 - blz. 152)	435,0	250,0 (150,0)	250,0	—
3b. Totaal beschik- bare middelen en uitgaven op de fond- sen (art. 60.06 + ar. 60.08 blz. 182)	586,6	250,0	97,4	—

Wat betreft de eigenlijke uitgavenkredieten welke aange-
wend worden tot dekking van de betalingen nodig voor de
honorering van de toegezegde expansiesteun, zijn voor 1988
in totaal **4.280,4** mln F middelen beschikbaar en dit voor het
Expansiefonds en Regionaal Ontwikkelingsfonds samen.

Dit bedrag is samengesteld uit in totaal 3.540 mln F **spij-
zingskredieten**, opgenomen in titel 1 en II van de begroting
en anderzijds **740,4** mln overige inkomsten. Hierin zitten de
eigenlijke ontvangsten van het Fonds, zoals de terugvorderin-
gen van vroeger verleende expansiesteun en ook de over-
drachten van de beschikbare saldi van vorig begrotingsjaar
welke op een fonds van de afzonderlijke sectie kunnen **her-
gebruikt** worden.

Ingedeeld over respectievelijk het Expansiefonds en het
Regionaal Ontwikkelingsfonds, zijn de totale beschikbare
middelen als volgt verdeeld.

	1988	1987
F.E.E.R.R.	3.693,8	3.428,8
R.O.F.	586,6	250,0
	4.280,4	3.678,8

Voor al voor het R.O.F. zijn gevoelig meer middelen be-
schikbaar in 1988 dan vorig jaar, en dat is ook het logisch
uitvloeisel van het stelselmatig uitbouwen van dit voor de
ontwikkelingszones geëigende beleidsinstrument .

De totale beschikbare middelen voor de expansiesteun van de K.M.O. liggen aldus ca 16 % hoger dan in 1987. Zij bedragen met 3.440 mln nieuwe kredieten tevens ca. 29,5 % van het totaal van de voor de economische expansie ingeschreven uitgavenkredieten, wat ongeveer een handhaving betekent van de relatieve positie door de KMO-sector ingenomen in 1986 en in 1987 wat de expansie-uitgaven betreft.

Wat het aanpassingsblad 1987 betreft, werd een aanpassing doorgevoerd op het gedeelte lopende uitgaven van het Regionaal Ontwikkelingsfonds in functie van de verwachte betalingsaanvragen. Deze extra kredieten komen door middel van de overdracht van 1987 naar 1988 in feite ten goede aan de in 1988 beschikbare middelen waardoor deze in totaal 586,6 mln belopen in 1988 wat het Regionaal Ontwikkelingsfonds betreft.

Tenslotte is er in de sectie van de Externe betrekkingen, d.i. sectie 90 onder art. 12.25, een nieuw krediet van 3,5 mln beschikbaar als aanzet voor de ondersteuning van initiatieven en begeleiding van de KMO-export en de KMO-technologieoverdracht. Hiermede kan een budgettaire ondersteuning gegeven worden aan deze beide beleidsprioriteiten en zal het mogelijk zijn dat de Vlaamse Executieve zelf terzake een dynamisch en geconcretiseerd beleid tot ontwikkeling brengt.

B. Bespreking

– K.M.O.-expansiesteun

Verschillende leden zijn verheugd met het belasten van een Gemeenschapsminister met de specifieke problematiek van de K.M.O. Over de toepassing van de expansiewet voor de K.M.O. werden een groot aantal fundamentele vragen gesteld, meer bepaald over het stimulerend effect ervan, over de achterstand in de afhandeling van de dossiers, over het te kleine aandeel van de K.M.O. in het totaal van de economische expansiesteun. De Gemeenschapsminister heeft daarom een uitvoerige nota verstrekt met betrekking tot de evolutie en de toepassing van de expansiewet voor K.M. O.'s inclusief een vergelijking met het Waals Gewest. (Zie Bijlage)

Een lid doet opmerken dat uit de tabel „Positief besliste dossiers per schijf van toegekende steun” blijkt dat 46 % van de aanvragen betrekking heeft op aanvragen tot maximum 1.000.000 frank. Als men daarbij rekening houdt met het commissieloon voor de financiers, de fiscale afroaming, de administratieve kost van elk dossier, dan kan men zich vragen stellen over de efficiëntie van de expansiesteun. Men zou hierover eens een fundamenteel debat moeten houden.

De Gemeenschapsminister stelt voor de VL3 richtlijn die bij het toekennen van de expansiesteun voor K.M.O.'s wordt gevolgd, opnieuw te bekijken, mits voorafgaande discussie in de SERV en in de bevoegde commissie van de Vlaamse Raad. Meer bepaald de vraag of de tertiaire sector (meer dan 70 % tewerkstelling) en de bouwsector blijvend moeten uitgesloten blijven, is een discussiepunt. Hij doet de leden echter wel opmerken dat uit onderzoeken blijkt dat de meeste K.M.O.'s en ook de organisaties die hun belangen behartigen de expansiesteun ongaarne zien afgeschaft worden.

Het onevenwichtig aandeel van de G.O. enerzijds en de K.M.O. anderzijds in het geheel van de expansiesteun, wordt door verschillende leden aangeklaagd. Ook in de reconversiegebieden zijn de K.M.O. relatief slecht bedeed.

De Gemeenschapsminister wijst er op dat van jaar tot jaar de K.M.O. een ruimere plaats opnemen in de expansiesteun.

Het is zijn bedoeling dit aandeel gestaag te laten groeien. Er is vooral nood aan meer informatie. Verder doet hij opmerken dat, in tegenstelling tot de G.O., voor de K.M.O. de wet geen onderscheid maakt tussen K.M.O. in de ontwikkelingsgebieden en deze in het overige deel van het gewest.

Een lid wijst op een essentieel verschil tussen fiscale stimulie enerzijds en expansiesteun anderzijds. Fiscale stimuli zijn een „ex-post” financiering. Het zijn geen beleidsinstrumenten. Expansiesteun is een vorm van prefinanciering waardoor men, via de koppeling aan bepaalde voorwaarden, bepaalde beleidsobjectieven kan realiseren. Thans stelt zich de vraag welke beleidsobjectieven men via de K.M.O. wil realiseren en hoe men de expansiesteun hiertoe aanwendt. Er kan geen discussie zijn over de steunverlening aan starters. Maar wat met de spontane „groeiers”? Ook kan men zich afvragen of ondernemingen uit de dienstensector blijvend moeten worden gesteund?

De Gemeenschapsminister licht zijn visie toe. Men kan opteren voor het steunen van zwakke sectoren of zwakke bedrijven, of voor het aanmoedigen van de sterkere sectoren en „groeibedrijven”. In het verleden heeft men te veel de zwakke sectoren gesteund op het gevaar af de economie te laten verstarren. Thans is men, vanuit het bewustzijn dat het economisch leven alles behalve statisch is, meer gewonnen voor de stelregel „back the winner”, nl. dat dynamische bedrijven moeten worden gesteund.

Een lid repliceert dat men niet zonder meer kan stellen dat het niet de bedoeling kan zijn degressieve sectoren nog langer te steunen. Immers, wat is een degressieve sector? Of wanneer is een sector degressief en wanneer verkeert hij in structurele moeilijkheden? Men mag niet te kortzichtig een bepaalde sector afschrijven.

Het lid geeft als voorbeeld de machinebouw die men heeft laten verkwijnen terwijl zich in bepaalde marktonderdelen nu tekorten aandienen. Ook het textielplan heeft het mogelijk gemaakt dat de sector zich structureel heeft aangepast en een nieuw elan heeft gevonden.

Overigens ziet het lid de expansiesteun evenzeer als instrument voor de overheid om de markttransparantie in een bepaalde sector te behouden, om monopolies of oligopolies te vermijden.

De Gemeenschapsminister beaamt dit. Verder herhaalt hij nogmaals dat in het verleden te lang steun is verleend aan bedrijven die ten dode opgeschreven waren. Het is de grote verdienste van de D.I.R.V.-actie geweest de aandacht te vestigen op groeifactoren en nieuwe technologieën. Men moet daarbij echter waakzaam blijven en niet in het andere uiterste vervallen. Bedrijven buiten de spitstechnologieën verdienen evenzeer steun.

Een lid verklaart dat men de steunverlening meer in functie van de onderneming moet bekijken dan in functie van groeisectoren of niet-groeisectoren. Gezien de zeer specifieke taak die de K.M.O. in het economisch leven op zich nemen, met de toenemende specialisatie en diversiteit, zijn de klassieke indelingen immers achterhaald.

Wat de dienstensector betreft, wijst de Gemeenschapsminister er op dat deze sector meer dan 60 % van de tewerkstelling in het land realiseert. Met het oog op het behoud en de creatie van de tewerkstelling moet deze sector zeker kunnen aanspraak maken op steun.

— Controle op de expansiesteun

Een lid doet opmerken dat het zeer moeilijk is de aan het

verlenen van expansiesteun verbonden voorwaarden, o.m. betreffende de tewerkstelling, te controleren.

Een ander lid meent dat dit toch mogelijk is als men de RSZ-cijfers van jaar tot jaar vergelijkt. De Gemeenschapsminister wijst er op dat bepaalde vormen van steunverlening enkel verlengd worden bij het realiseren van **méértewerkstelling**. Dit is perfect te controleren aan de hand van **RSZ-attesten**. Hij ziet veeleer misbruiken in het cumuleren van de arbeidsplaatspremie met een verlenging van de duur van rentevermindering en/of kapitaalpremie.

— Achterstand in de afhandeling van de aanvragen inzake expansiesteun

Tot zijn grote ontsteltenis werd de Gemeenschapsminister bij zijn aantreden geconfronteerd met een achterstand in de afhandeling van 5.000 aanvragen om expansiesteun. Verschillende redenen zijn hiervan de oorzaak. De achterstand heeft zelfs tot gevolg dat de Gemeenschapsminister geen vergelijkbare cijfers kan geven over de dossiers tussen de jaren 1986 en 1987.

De Gemeenschapsminister zal hier prioritair werk van maken, o.m. via een verdergaande vereenvoudiging van de richtlijnen. De leden delen de zorg van de Gemeenschapsminister en dringen met klem aan op een spoedige wegwerking van de achterstand.

— Starters

Verschillende leden wijzen er op dat vooral de starters behoefte hebben aan een investeringssteun tot ze „self-supporting” zijn.

De Gemeenschapsminister beaamt dit. Starters hebben weinig boodschap aan fiskale stimuli omdat zij meestal nog geen winst maken. Daarentegen moeten zij wel de sociale bijdragen betalen die een zware last kunnen leggen op een jonge onderneming.

— Vrije beroepen

Enkele leden wijzen de Gemeenschapsminister op het onlogische van de uitsluiting van de vrije beroepen van de expansiesteun. Met het oog op de openstelling van de Europese markt moet hier dringend werk van gemaakt worden, aangezien in onze buurlanden een investeringssteun voor vrije beroepen wel bestaat.

De Gemeenschapsminister verklaart zich akkoord met het toekennen van expansiesteun onder bepaalde voorwaarden aan de beoefenaars van vrije beroepen. Hij wijst er op dat dit echter een wijziging vergt van de huidige wetgeving. Deze wijziging moet op het nationale vlak gebeuren, evenwel met inspraakrecht van de gewestexecutieven.

— Arbeidsplaatspremie

Een lid betreurt dat de in het regeerakkoord aangekondigde heroriëntering inzake de arbeidsplaatspremies, m.n. : „Inzake arbeidsplaatspremies zal een selectiever beleid worden gevoerd in functie van de globale **tewerkstellings-** en **vormingspolitiek**. De daardoor vrijkomende budgettaire middelen zullen geheroriënteerd worden en deels aangewend worden voor bijkomende steunverlening aan en begeleiding van arbeidsscheppende nieuwe initiatieven van zelfstandigen en **K.M.O.'s**”, nog geen doorgang kon vinden in de begroting voor 1988.”

De Gemeenschapsminister is van oordeel dat van de huidige reglementering inzake arbeidsplaatspremies, een onvoldoende stimulans voor de tewerkstelling uitgaat. Anderzijds

groeit het aantal aanvragen van maand tot maand. In het regeerakkoord is sprake van een selectievere toepassing met twee opties, ten eerste de oriëntering naar de langdurig werklozen toe (De aanwerving van een langdurige werkloze in het kader van een investering betoelaagd onder de expansiewet zou recht geven op een supplementaire arbeidsplaatspremie), ten tweede de bijkomende steun en begeleiding van arbeidsscheppende initiatieven van zelfstandigen en K.M.O. Dit impliceert, aldus de Gemeenschapsminister, dat de K.M.O. slechts van een arbeidsplaatspremie kunnen genieten indien zij inspelen op het beleid inzake de langdurige werklozen (ongeschoolden, vrouwen, oudere werknemers). Zeker in de dienstensector kunnen deze worden ingeschakeld.

— Coördinatie van het K.M.O.-beleid

Verschillende leden zien veel positiefs in het door de Gemeenschapsminister voorgestelde geïntegreerde K.M.O.-beleid. Zijn bevoegdheid die ook het leefmilieu omvat, maakt het mogelijk werk te maken van het spanningsveld leefmilieu-bedrijfsleven. Graag zag een lid samenwerkingsverbanden ontstaan tussen de publieke en private sector voor het vervullen van bepaalde taken, zo b.v. inzake de waterzuivering. Hier kunnen K.M.O. bedrijven uit de dienstensector worden ingeschakeld.

Hij dringt verder aan op informatieverstrekking aan de K.M.O. m.b.t. de milieuwetgeving alsook op meer eenvoudigheid in de vergunningsstelsels. Ook de werkzaamheden van de nationale commissie „conform” gelast met het formuleren van voorstellen m.b.t. de vereenvoudiging van de administratieve formaliteiten opgelegd aan de ondernemingen zouden aan de van Vlaamse zijde opgelegde formaliteiten moeten worden getoetst.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat hij meer bepaald m.b.t. de waterzuivering de uniformiteit in de twee maatschappijen wil bewerkstelligen.

Wat de werkzaamheden van de nationale „commissie conform” betreft, verklaart de Gemeenschapsminister dat deze commissie zich haast voor een onmogelijke opdracht ziet geplaatst. Er worden nog steeds meer administratieve formaliteiten bijgecreëerd dan dat er worden afgeschaft. Verder verklaart de Gemeenschapsminister dat er nog heel wat werk te verrichten is op het spanningsveld milieu-economie : 5 op 10 bedrijven worstelen met dit probleem. Heel vaak wordt de expansie geremd door de voorwaarden van de exploitatievergunning

— K.M.O. – definities en concept

Het concept K.M.O. werd door verschillende leden ter discussie gesteld. Een lid is van oordeel dat de algemene term K.M.O. een zeer brede waaier van ondernemingen dekt waarvoor gestroomlijnde maatregelen niet mogelijk zijn. Er moet derhalve een voldoende selectief en evenwichtig beleid worden gevoerd.

Voor een ander lid moet men afstappen van de weinig hanteerbare definities K.M.O. /G.O. Andere meer dynamische criteria zijn nu aan de orde, nl. de starters, en vooral de „groeiers”. Waarom niet naast de tewerkstellingsbevordering ook groeibevordering nastreven. Daarom vindt hij het experiment van het peterschap van kaderleden uit G.O. over groeibedrijven zeer waardevol. De invoering van de nieuwe technologieën heeft voor gevolg dat het klassieke onderscheid tussen G.O. en K.M.O. vervaagt. De grote ondernemingen evolueren soms naar een conglomeraat van kleine ondernemingen. Het uitbesteden van gespecialiseerde productieprocédés of de toelevering van hoogtechnologische

produkten werkt dit in de hand. Het is de specialisatie die moet gestimuleerd worden.

De Gemeenschapsminister verklaart dat 98 % van de K.M.O.'s minder dan 100 werknemers tellen. De klassieke bepaling van een K.M.O. behelst :

- 1) de ondernemer is de eigenaar en neemt dan ook daadwerkelijk de leiding van het bedrijf waar ;
- 2) het bedrijf neemt geen dominante positie in op de markt.

Een uniforme bepaling van K.M.O. is niet meer mogelijk omdat elke economische activiteit blijkbaar een eigen ideale dimensie heeft.

— Bedrijvencentra

Een lid mist in de uiteenzetting van de **Gemeenschapsminister** een hoofdstuk over de bedrijvencentra. Waar zijn ze gelokaliseerd ? Kan er een evaluatie worden gemaakt : welke activiteiten, resultaten, troeven, zwakheden ? Dit initiatief is de vorm van startersbegeleiding bij uitstek.

De Gemeenschapsminister verklaart dat een evaluatie van het effect van de bedrijvencentra zal gebeuren.

— K.M.O. en innovatie

Een lid is van oordeel dat voor de K.M.O. een belangrijke rol is weggelegd indien zij inspelen op de spin-off vanuit de wetenschappelijke centra. Werkt men bewust in die richting ?

De Gemeenschapsminister beaamt dit. De innovatie- en technologie-overdracht via de ondernemingen zou inderdaad het hoofdspoor moeten zijn van het economisch beleid, zelfs indien de tewerkstelling hier aanvankelijk zou onder lijden. Op termijn is dit het enige goede spoor waarvan de nieuwe tewerkstellingsmogelijkheden afhankelijk zijn.

Een ander lid meent dat de K.M.O. moeten begeleid worden op het innovatiespoor. De nieuwe technologieën overstijgen de indeling in sectoren. Ook in dit opzicht zal de sectoriële benadering van de K.M.O. gaandeweg worden overvleugeld door deze van de spits technologieën. Er bestaan voor deze begeleiding echter geen aangepaste structuren. Het lid denkt in dit verband aan een soort netwerk naar het voorbeeld van de technologiegroepen die op het einde van de zeventiger jaren werden opgericht en veel opvolging kregen in het buitenland.

De Gemeenschapsminister is van oordeel dat in de onderzoekscentra op het terrein van de informatica, de biogenetica en de nieuwe materialen (de drie pijlers van de D.I.R.V.-actie) de overheid samen met de ondernemingen het innovatie-elan moet helpen bewerkstelligen. Ook in dit verband pleit hij voor het totstandbrengen van een netwerk met gegevens-uitwisseling.

— K.M.O. en export

Een lid meent dat de exportgerichtheid van de K.M.O. zich eerder beperkt tot die bedrijven die dicht bij de grenzen zijn gesitueerd. Er is nog geen echte exportgerichtheid als reflex aanwezig. Hoe kan dit bewerkstelligd worden ?

De Gemeenschapsminister is van oordeel dat er inderdaad nood is aan informatie m.b.t. de export voor de K.M.O. Hij ziet als oplossing het aansluiten van de K.M.O. op een netwerk van informatie (cf. Minitel in Frankrijk). Deze informatie zou gegevens betreffende export, opleiding, innovatie en technologie op maat van de ondernemingen doorgeven.

— Vertegenwoordiging van patronale en syndicale organisaties in de K.M.O.

Een lid is van oordeel dat men dringend moet werk maken

van een „sui generis” vertegenwoordiging van patronale en syndicale organisaties in de K.M.O., naar analogie met de grote ondernemingen.

De Gemeenschapsminister meent dat men zeer inventief zal moeten zijn om voor de K.M.O. adequate syndicale structuren te vinden. Indien men zonder meer de modellen van ondernemingsraad en Comité voor Veiligheid en Hygiëne overneemt, dan zullen hierdoor veel K.M.O. afgestoten worden.

Het lid hoopt niettemin dat met de middenstandsorganisaties een gesprek kan op gang gebracht worden inzake de ondernemingsstructuren en het sociaal statuut van de arbeiders in de K.M.O.

De Gemeenschapsminister wijst op de bijzondere relatie tussen werkgever en werknemers in de K.M.O.'s. Een sociale overlegstructuur boven het niveau van de individuele onderneming lijkt dan ook meer aangewezen.

— K.M.O. en tewerkstelling

Een lid stelt met klem dat de expansiesteun zeer sterke stimuli zou moeten bevatten voor de aanwerving van werklozen en liefst van langdurig werklozen. Wederzijds overleg tussen het nationale en regionale vlak is hier dringend noodzakelijk. In het verleden heeft men reeds lang genoeg naast elkaar gewerkt en hierdoor een onoverzichtelijk beleid gevoerd. Hij citeert uit de regeringsverklaring : „Het selectief beleid inzake stimulering van de investeringen zal in de eerste plaats gericht worden op meer tewerkstelling.”

Er moet zijns inziens een onderscheiden beleid worden gevoerd ten overstaan van de bedrijven naar gelang ze „groeiers” zijn zonder meer of de „groeiers in tewerkstelling”.

De Gemeenschapsminister is van mening dat men er moet van uitgaan dat investeringen op termijn altijd in min of meerdere mate arbeidsscheppend zijn. Het onderscheid „groeiers” en „groeiers in tewerkstelling” is niet eenvoudig omdat men niet in de toekomst kan kijken. Vandaar dat men pragmatisch te werk moet gaan. Ondernemingen die investeren, zijn economische hefbomen. Indien deze meer tewerkstelling met zich brengt, vangt men meteen een stuk van de werkloosheid op. De expansiesteun wordt verleend in functie van de koppeling tussen de economische hefbomen (= investeren) en het sociaal objectief (= de tewerkstelling). Dit moet pragmatisch per bedrijf beoordeeld worden.

Een ander lid pleit voor de vrouwelijke langdurig werklozen. Voor een deel is dit het gevolg van een verouderde mentaliteit. De bedrijven zouden er oog moeten voor hebben dat ook in de opleiding en vorming van vrouwen met succes kan geïnvesteerd worden.

De Gemeenschapsminister wijst op het bestaan van een blijkbaar onsamendrukbare kern van langdurig werklozen, meestal ongeschoolde vrouwen. Voor het overige hoopt hij eveneens dat zich hoofde van de bedrijfsleiders mettertijd een mentaliteitswijziging voltrekt waardoor meer vrouwen aan het werk worden gezet in functies die daar tot nog toe niet zo toegankelijk voor waren.

— Regionalisering van de nationale sectoren.

Een lid vraagt of de Vlaamse Regering zich reeds voorbereidt op de nakende regionalisering van de nationale sectoren. Voor de staalsector heeft dit, op het niveau van de K.M.O. weinig effect, behoudens de toelevering aan de grote bedrijven als Sidmar .

Voor wat de textielsector betreft, die 1.500 à 1.600 K.M.O.'s telt, liggen de zaken heel anders. Het verwerken van de aanvragen om expansiesteun vanwege deze bedrijven zal de betrokken Vlaamse administratie wellicht voor bijkomende problemen stellen.

De Gemeenschapsminister verklaart zich bewust te zijn van deze problematiek. Op het vlak van de administratie is men nog niet klaar om deze potentiële bijkomende dossiers te verwerken.

C. Artikelsgewijze bespreking

Door de heren J. Laverge en J. Weyts werd een amendement ingediend dat ertoe strekt op de lopende uitgaven, sectie 70, artikel 41.08.03, het spijzingskrediet voor het FEERR (K.M.O.) van 2.605 miljoen te verminderen tot 2.305 miljoen. De vermindering van 300 miljoen zou ten goede komen aan de voortdurende vorming in de middenstand, sectie 37, artikel 44.01.02 waar het krediet van 1.013,6 miljoen wordt opgetrokken tot 1.313,6 miljoen.

De indieners hebben als bedoeling, conform de regeringsverklaring, de vrijgekomen middelen uit het selectiever toepassen van de arbeidsplaatspremies, onder meer toe te kennen aan de vorming. Zij beogen hierbij speciaal de vormingscentra voor de middenstand om aldus via bijscholing en vorming soepel te kunnen inspelen op de huidige tekorten op de arbeidsmarkt.

De Gemeenschapsminister verklaart gevoelig te zijn voor de problematiek. De uitgespaarde middelen zullen inderdaad deels ingezet worden voor de vorming, deels voor de tewerkstelling van langdurig werklozen. Dit zal gebeuren in overleg met de Gemeenschapsminister bevoegd voor de tewerkstelling en de vorming. Een transfer van 300 miljoen van vandaag op morgen acht hij niet mogelijk gelet op de reeds aangegane verbintenissen in het kader van het stelsel van de arbeidsplaatspremies.

De Gemeenschapsminister gaat de formele verbintenis aan een deel van de uitgespaarde middelen inzake arbeidsplaatspremies te laten afvloeien naar de vorming, via de centra voor Middenstandsopleiding. De resterende middelen zullen mede aangewend worden voor de tewerkstelling van de langdurige werklozen.

De Gemeenschapsminister verklaart zich zeer goed bewust te zijn van de drievoudige behoeften van de Centra van Middenstandsopleiding met name voldoende gekwalificeerde stafleden, en moderne uitrusting.

De indieners van het amendement nemen akte van deze formele verklaring van de Gemeenschapsminister en trekken hun amendement in.

D. Stemmingen

Ter stemming gelegd worden de decreetsbepalingen en de begrotingsartikelen die tot de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister behoren aangenomen met 7 stemmen tegen 3.

BIJLAGE

NOTA I.V.M. EXPANSIEWETGEVING

In de vergadering van de Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie van 26 maart 1988 werden een aantal fundamentele vragen gesteld met betrekking tot :

1. – de evolutie van de expansiesteun sinds de regionalisering van 1980
2. – de effectiviteit van de huidige expansiesteun
3. – de verhouding tussen de stelsels toepasselijk op de grote ondernemingen versus de KMO's

Bijgaande nota stelt tot doel deze fundamentele vragen te situeren in hun historische context, de huidige toestand te illustreren door middel van statistisch materiaal en bepaalde krachtlijnen en beleidsmogelijkheden te distilleren op korte en middellange termijn.

1. Toepassing van de expansiewetgeving voor KMO's in Vlaanderen en Wallonië

1. Historische context

a. De expansiewetgeving voor KMO's is naar haar oorsprong niet alleen ontstaan als „KMO-luik” in het economisch beleid, maar evenzeer als „economisch luik” in het middenstands- en KMO-beleid. De „voorganger” van de wet van 1978 is niet alleen de wetgeving op de economische expansie, maar evenzeer de wetgeving op het middenstandskrediet. De politieke verantwoordelijkheid berustte niet bij het Ministerie van Economische Zaken, maar bij dat van de Middenstand. Dit Ministerie was tot de Staatshervorming ook verantwoordelijk voor de andere aspecten van het middenstandsbeleid (naast investeringen ook b.v. vorming, bijscholing, vestigingsvoorwaarden, sociaal statuut.. .)

b. Bij het beoordelen van de gevolgen van de expansiewetgeving voor KMO's moet men niet alleen rekening houden met de economische aspecten, maar ook met de sociale en culturele. De expansiewetgeving is immers een schakel in het geheel van het ondernemingsbevorderend beleid. Er zijn niet alleen de investeringen en de arbeidsplaatsen in loondienst, maar ook de aanmoediging van de zelftewerksstelling, de financiële weerbaarheid van de middenstandsondernemingen en het ontstaan en in stand houden van een dynamische groep van ondernemers. Op dit vlak zijn er duidelijk verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië. Economische groei moet gedragen worden door ondernemingen, ondernemingen door ondernemers. Een bloeiende middenstand levert de beste „kweekschool” voor ondernemers. Ter illustratie kan verwezen worden naar Tabel 1. Deze tabel toont de spreiding van de zelfstandige beroepsbevolking over de Gewesten.

c. Meer dan 98 % van de ondernemingen in het Vlaamse Gewest zijn KMO's. Het aantal zelfstandigen is groter dan het aantal werklozen. De sociaal-economische relevantie van een middenstands- en KMO-beleid is bijzonder groot. Tabel 2 toont dat het relatief aantal zelfstandigen in Vlaanderen beduidend groter is dan in Wallonië. (De resultaten voor Brussel zijn vertekend door de grote inbreng van de vrije beroepen, een normaal gevolg van de hoofdstedelijke functie van Brussel).

Die grotere penetratie van zelfstandigen in Vlaanderen dan in Wallonië moet zeker beschouwd worden als een van de factoren die bijdragen tot een groter dynamisme van de Vlaamse economie en tot een meer evenwichtige arbeidsmarkt. Het gebruik van KMO-stimuli heeft dan ook een groter belang voor het Vlaamse sociaal-economisch beleid dan voor het Waalse, waar een reconversiebeleid vermoedelijk meer aangewezen is. Zie ook tabellen 3 tot 6. (Deze bedenkingen zijn globaal, want binnen de regio's zijn er ook grote verschillen. Elk Gewest heeft „armere” en „rijkere” subregio's).

d. Wallonië besteedt een groter aandeel van het totaal budget aan stimulansen voor het bedrijfsleven dan Vlaanderen. Binnen dit budget besteedt het echter relatief minder aan expansiesteun en meer aan onderzoek, ontwikkeling, reconversie en exportpromotie. Wallonië heeft ook meer ontwikkelingsgebieden.

e. Eén en ander mag ons nooit doen vergeten dat de regionale verschillen binnen zowel Vlaanderen als Wallonië groter zijn dan de verschillen tussen de beide „grote” regio's.

2. Evolutie 1981-1987

De tabellen 7, 8 en 9 geven ons een vergelijkend **onverzicht** van de toepassing van de Expansiewetgeving in Vlaanderen en Wallonië, 1981-1987.

De toepassing van de expansiewetgeving is sinds 1980 **geregionaliseerd**, met uitzondering van de nationale sectoren. De Gewesten kunnen dus de toepassingsmodaliteiten aanpassen in functie van de eigen beleidsprioriteiten. Men mag echter niet vergeten dat de expansiewetgeving zelf een nationale wetgeving is, die sinds 1980 **wei-**

nig of niet veranderd is. De nationale wetgever kan die wetgeving slechts wijzigen mits akkoord van de Gewesten (en voorzover men de EEG-afspraken respecteert).

De Waalse overheid streeft bij de expansiesteun aan grote bedrijven voor investeringen tussen 20 en 500 miljoen fr. naar een zeker automatisme en voor investeringen boven 500 miljoen fr. naar een selectiviteit op basis van contracten. Aan de Vlaamse kant wordt er meer gedacht in functie van de budgettaire mogelijkheden. Het gemiddeld steunpercentage (tabel 8) schommelt sterker en is – voor de totale **tijdsspanne** 1981-1987 – lager dan in Wallonië (12,9 % tegenover 13,8 %). Er moet echter op gewezen worden dat Wallonië in verhouding meer ontwikkelingszones telt, die begunstigd worden door de expansiewet van 1970.

Tabel 9 toont dat het steunpercentage voor de KMO-investeringen (wet van 1978) steeds hoger lag in Wallonië dan in Vlaanderen. In 1985 en 1986 bedroeg het aanvaard investeringsbedrag in Vlaanderen meer dan het drieboudige van het Waals bedrag. Het **investeringsbedrag** kent in beide Gewesten een stijgend verloop. Ook in de sector van de KMO-investeringen is de Vlaamse overheid „**strenger**” gaan optreden wegens budgettaire beperkingen. Sinds 1 oktober 1986 heeft men het minimuminvesteringsbedrag voor rentetoelagen opgetrokken, de extra-steun voor jonge starters verlaagd en een aantal sectoren naar een lagere steuncategorie verschoven. Daartegenover heeft men de administratieve procedure vereenvoudigd en de **maximallimieten** inzake omzet en investeringen opgetrokken.

Tot slot moet er op gewezen worden dat de expansiesteun in Vlaanderen oploopt tot $\frac{3}{4}$ van het budget voor economische expansie „in ruime zin”. In Wallonië betreft het ongeveer 40 %. Wallonië besteedt relatief meer geld aan onderzoek, ontwikkeling, reconversie (gewestelijke investeringsmaatschappijen) en exportpromotie.

3. Statistisch materiaal

Tabel 1 : Verdeling van de zelfstandige beroepsbevolking volgens gewest, statuut en geslacht.

A. Absolute cijfers

	Vlaan- deren	Wallo- nië	Brussel	Buiten- land	Totaal Mannen	Totaal Vrouwen	Totaal
Hoofdberoepen							
30/6/1975	312.842	164.374	59.184	4.735	385.887	155.249	541.136
1983	293.667	151.816	53.044	3.770	357.350	144.947	502.297
1984	294.680	152.697	52.996	3.462	357.722	146.113	503.835
1985	295.206	154.102	53.610	3.473	358.646	147.745	506.391
Bijberoepen							
1975	32.741	18.909	5.648	829	52.757	5.370	58.127
1983	36.700	25.605	5.712	872	59.832	9.057	68.889
1984	39.271	27.979	6.087	830	63.577	10.590	74.167
1985	39.980	28.472	6.185	817	64.342	11.112	75.454
Helpers							
1975	47.515	18.542	2.643	100	59.040	9.760	68.800
1983	52.605	20.323	2.493	90	65.623	9.888	75.511
1984	53.225	20.220	2.448	78	66.234	9.737	75.971
1985	54.036	20.179	2.428	73	67.149	9.567	76.716
Totaal							
1975	393.101	201.825	67.473	5.664	497.684	170.379	668.063
1983	382.972	197.744	61.249	4.732	482.805	163.892	646.697
1984	287.176	200.896	61.531	4.370	487.533	166.440	653.973
1985	389.222	202.753	62.223	4.363	490.137	168.424	658.561

B. Relatieve cijfers volgens het gewest en geslacht

	Vlaan- deren	Wallo- nië	Brussel	Buiten- land	Totaal Mannen	Totaal Vrouwen	Totaal
Hoofdberoepen							
30/6/1975	57,81	30,38	10,94	0,87	71,31	28,69	100,00
1983	58,47	30,22	10,56	0,75	71,14	28,86	100,00
1984	58,49	30,30	10,52	0,69	71,00	29,00	100,00
1985	58,30	30,43	10,59	0,68	70,82	29,18	100,00
Bijberoepen							
1975	56,33	32,53	9,72	1,42	90,76	9,24	100,00
1983	53,27	37,17	8,29	1,27	86,85	13,15	100,00
1984	52,95	37,72	8,21	1,12	85,72	14,28	100,00
1985	52,99	37,73	8,20	1,08	85,27	17,73	100,00
Helpers							
1975	69,06	26,95	3,84	0,15	85,81	14,19	100,00
1983	69,67	26,91	3,30	0,12	86,91	13,09	100,00
1984	70,06	26,62	3,22	0,10	87,18	12,82	100,00
1985	70,44	26,30	3,16	0,10	87,53	12,47	100,00
Totaal							
1975	58,84	30,21	10,10	0,85	74,50	25,50	100,00
1983	59,22	30,58	9,47	0,73	74,66	25,34	100,00
1984	59,20	30,72	9,41	0,67	74,55	24,45	100,00
1985	59,10	30,79	9,45	0,66	74,43	25,57	100,00

C. Relatieve cijfers volgens het statuut

	Vlaan- deren	Wallo- nië	Brussel	Buiten- land	Totaal Mannen	Totaal Vrouwen	Totaal
1975							
Hoofdberoepen	79,58	81,44	87,71	83,60	77,54	91,12	81,00
Bijberoepen	8,33	9,37	8,37	14,64	10,60	3,15	8,70
Helpers	12,09	9,19	3,92	1,76	11,86	5,73	10,30
1985							
Hoofdberoepen	75,84	76,01	86,16	79,60	73,17	87,72	76,89
Bijberoepen	10,27	14,04	9,94	18,73	13,13	6,60	11,46
Helpers	13,89	9,95	3,90	1,67	13,70	5,68	11,65

Tabel 2 : Aantal zelfstandigen per 100.000 inwoners in 1985, volgens sector, statuut en gewest.

	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	Totaal
Landbouw				
Hoofdberoep	720,73	712,70	44,68	651,72
Bijberoep	88,64	81,84	5,51	78,34
Helpers	394,59	307,67	6,94	327,88
Totaal	1.230,96	1.102,21	57,13	1.057,94
Visserij				
Hoofdberoep	12,82	5,08	10,81	10,27
Bijberoep	1,29	0,97	2,55	1,38
Helpers	0,65	0,25	1,33	0,59
Totaal	14,76	6,30	14,69	12,24
Nijverheid				
Hoofdberoep	1.264,74	1.148,22	1.408,70	1.255,51
Bijberoep	145,78	210,53	133,44	170,73
Helpers	242,90	128,79	66,52	188,52
Totaal	1.653,42	1.487,54	1.608,66	1.614,76
Handel				
Hoofdberoep	2.041,31	1.774,26	2.219,86	1.983,07
Bijberoep	315,39	399,01	280,66	340,72
Helpers	244,01	140,76	125,38	198,93
Totaal	2.600,71	2.314,03	2.625,90	2.522,72
Vrije beroepen				
Hoofdberoep	595,71	661,64	1.188,74	677,47
Bijberoep	93,25	132,22	157,62	112,53
Helpers	23,70	24,78	28,16	24,52
Totaal	712,66	818,64	1.374,52	814,52
Diensten				
Hoofdberoep	376,70	344,55	377,27	367,19
Bijberoep	45,19	47,20	26,73	44,14
Helpers	37,27	20,36	14,89	29,54
Totaal	459,16	412,11	418,89	440,87
Diverse				
Hoofdberoep	194,56	157,75	219,24	191,76
Bijberoep	15,59	15,87	24,48	17,59
Helpers	9,91	6,48	4,49	8,26
Totaal	220,06	180,10	248,21	217,61

	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	Totaal
Totaal				
Hoofdberoep	5.206,57	4.804,20	5.469,30	5.136,99
Bijberoep	705,13	887,64	630,99	765,43
Helpers	953,03	629,09	247,71	778,24
Totaal	6.864,73	6.320,93	6.348,00	6.680,66
Totaal excl. land- bouw en visserij				
Hoofdberoep	4.473,02	4.086,42	5.413,81	4.475,00
Bijberoep	615,20	804,83	622,93	685,71
Helpers	557,79	321,17	239,44	449,77
Totaal	5.646,01	5.212,42	6.276,18	5.610,48

Tabel 3 : Aantal ondernemingen volgens de bedrijfsdimensie en per gewest.

A. Industriële ondernemingen

Bedrijfsdimen- sie (aantal werknemers)	Vlaanderen		Wallonië		Brussel		België	
	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%
1980								
0	28.363	50,49	16.169	55,74	5.892	56,44	50.324	52,74
1-4	16.527	29,53	7.983	27,52	2.469	23,65	26.979	28,27
5-9	4.718	8,43	2.189	7,55	816	8,01	7.743	8,11
10-19	3.017	5,39	1.343	4,63	598	5,73	4.958	5,20
20-49	2.533	4,53	978	3,37	472	4,52	3.983	4,17
50-99	917	1,64	347	1,20	173	1,66	1.437	1,51
Totaal KMO	55.975	100,00	29.009	100,00	10.440	100,00	95.424	100,00
Totaal KMO	55.975	98,46	29.009	98,46	10.440	97,81	95.424	98,45
100+	876	1,54	395	1,34	234	2,19	1.505	1,55
Totaal	56.851	100,00	29.404	100,00	10.674	100,00	96.929	100,00
1985								
0	29.161	52,71	17.957	60,29	5.936	59,41	53.054	55,79
1-4	16.691	30,17	7.936	26,65	2.414	24,16	27.041	28,43
5-9	3.946	7,13	1.832	6,15	714	7,15	6.492	6,83
10-19	2.500	4,52	1.027	3,45	460	4,60	3.987	4,19
20-49	2.273	4,11	786	2,64	350	3,50	3.409	3,58
50-99	755	1,36	244	0,82	117	1,17	1.106	1,17
Totaal KMO	55.326	100,00	29.782	100,00	9.991	100,00	95.099	100,00
Totaal KMO	55.326	98,60	29.782	98,92	9.991	98,07	95.099	98,65
100+	784	1,40	325	1,08	197	1,93	1.306	1,35
Totaal	56.110	100,00	30.107	100,00	10.188	100,00	96.405	100,00

B. Niet-industriële ondernemingen

Bedrijfsdimen- sie (aantal werknemers)	Vlaanderen		Wallonië		Brussel		België	
	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%
1980								
0	127.702	73,29	68.614	73,16	30.452	66,69	226.774	72,29
1-4	35.284	20,25	19.925	21,25	10.623	23,26	65.832	20,99
5-9	6.109	3,51	2.950	3,15	2.234	4,89	11.293	3,60
10-19	3.122	1,79	1.472	1,57	1.337	2,93	5.931	1,89
20-49	2.030	1,17	824	0,88	1.017	2,23	3.871	1,23
Totaal KMO	174.247	100,00	93.785	100,00	45.663	100,00	313.701	100,00
Totaal KMO	174.247	99,56	93.765	99,71	45.663	98,61	313.701	99,47
50+	764	0,44	270	0,29	646	1,39	1.680	0,53
Totaal	175.011	100,00	94.055	100,00	46.309	100,00	315.381	100,00
1985								
0	144.071	73,53	76.448	75,39	33.916	68,71	256.385	73,40
1-4	40.162	20,51	20.796	19,98	11.121	22,53	72.079	20,64
5-9	6.525	3,33	2.657	2,75	2.156	4,37	11.538	3,30
10-19	3.226	1,65	1.275	1,23	1.273	2,58	5.776	1,65
20-49	1.925	0,98	687	0,66	692	1,61	3.504	1,00
Totaal KMO	195.861	100,00	104.061	100,00	49.358	100,00	349.282	100,00
Totaal KMO	195.861	99,64	104.063	99,82	49.358	98,92	349.282	99,59
50+	698	0,36	167	0,18	540	1,06	1.425	0,41
Totaal	196.557	100,00	104.250	100,00	49.898	100,00	350.707	100

Tabel 4 : Omzet van de ondernemingen volgens de bedrijfsdimensie en per gewest (x 1.000.000 fr.).

A. Industriële ondernemingen

Bedrijfsdimensie (Aantal werknemers)	Vlaanderen		Wallonië		Brussel		België	
	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%
1980								
0	92.012	12,89	36.915	15,40	29.107	17,90	158.034	15,54
1-4	92.365	12,94	35.490	14,81	15.822	9,73	143.666	12,00
5-9	66.694	9,35	24.620	10,27	15.732	9,67	107.045	9,25
10-19	87.458	12,25	31.504	13,15	19.435	11,95	138.410	12,58
20-49	198.974	27,88	57.172	23,86	48.758	29,98	294.330	28,03
50-99	176.160	24,68	53.938	22,51	33.769	20,77	262.119	22,60
TotaalKMO	713.663	100,00	239.639	100,00	162.623	100,00	1.103.604	100,00
TotaalKMO	713.663	39,94	239.638	32,97	162.622	28,73	1.103.605	35,83
100+	1.073.255	60,06	487.166	67,03	403.363	71,27	1.976.101	64,17
Totaal	1.786.918	100,00	726.804	100,00	565.985	100,00	3.079.706	100,00
1985								
0	100.646	10,32	41.126	13,66	29.004	16,08	170.776	11,72
1-4	124.374	12,75	44.547	14,80	21.052	11,67	189.974	13,04
5-9	87.891	9,01	29.718	9,87	16.494	9,14	134.103	9,21
10-19	128.503	13,18	40.120	13,33	23.154	12,83	191.777	13,17
20-49	287.188	29,45	76.787	25,51	40.253	22,31	404.228	27,75
50-99	246.549	25,28	68.737	22,83	50.463	27,97	365.748	25,11
TotaalKMO	975.151	100,00	301.035	100,00	180.420	100,00	1.456.606	100,00
Totaal KMO	975.151	36,57	301.035	30,52	180.420	22,91	1.456.606	32,80
100+	1.691.467	63,43	685.247	69,48	606.980	77,09	2.983.694	67,20
Totaal	2.666.618	100,00	986.281	100,00	787.400	100,00	4.440.300	100,00

B . Niet-industriële ondernemingen

Bedrijfsdimensie (Aantal werknemers)	Vlaanderen		Wallonië		Brussel		België	
	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%
1980								
0	349.287	22,95	132.927	25,59	90.741	16,73	572.373	22,20
1-4	396.586	26,06	151.841	29,37	106.279	19,59	654.588	25,39
5-9	202.567	13,31	66.419	12,85	91.693	16,90	360.742	13,99
10-19	217.262	14,28	64.209	12,42	101.673	18,74	382.696	14,85
20-49	356.140	23,40	102.242	19,77	152.083	28,04	607.493	23,57
Totaal KM01	1.521.842	100,00	517.038	100,00	542.469	100,00	2.577.892	100,00
1985								
0	508.674	20,33	176.505	23,92	126.000	14,23	811.179	19,66
1-4	685.896	27,41	232.952	31,57	196.513	22,20	1.115.363	27,03
5-9	356.795	14,26	102.696	13,92	158.041	17,85	617.532	14,97
10-19	382.591	15,29	90.665	12,29	157.972	17,85	631.228	15,30
20-49	568.571	22,72	135.140	16,31	246.711	27,87	950.422	23,04
Totaal KM02	2.502.529	100,00	737.958	100,00	885.237	100,00	4.125.725	100,00

Tabel 5 : Investerings van de ondernemingen volgens de bedrijfsdimensie en per gewest (x 1.000.000 fr.).

A. Industriële ondernemingen

Bedrijfsdimensie (aantal werknemers)	Vlaanderen		Wallonië		Brussel		België	
	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%
1980								
0	6.119	18,64	1.952	18,10	916	22,42	6.988	18,99
1-4	4.940	15,05	2.308	21,41	627	15,35	7.874	16,64
5-9	3.000	9,14	1.062	9,85	274	6,71	4.338	9,17
10-19	3.352	10,21	1.208	11,20	411	10,06	4.971	10,50
20-49	9.343	28,47	2.324	21,55	1.241	30,43	12.678	26,79
50-99	6.066	18,48	1.928	17,88	614	15,03	8.472	17,90
Totaal KMO	32.820	100,00	10.782	100,00	4.085	100,00	47.321	100,00
Totaal KMO	32.821	42,40	10.782	35,90	4.087	25,22	47.321	38,27
100+	44.592	57,60	19.251	64,10	12.118	74,78	76.330	61,73

Bedrijfsdimen- sie (aantal werknemers)	Vlaanderen		Wallonië		Brussel		België	
	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%
1985								
0	7.098	16,60	2.778	18,67	805	16,27	10.681	17,07
1-4	7.079	16,56	4.207	28,28	1.042	21,06	12.327	19,70
5-9	3.673	8,59	1.342	9,02	398	8,04	5.413	8,65
10-19	5.059	11,83	1.455	9,78	618	12,49	7.132	11,40
20-49	10.997	25,72	3.070	20,64	1.108	22,39	15.176	24,25
50-99	8.848	20,70	2.025	13,61	977	19,75	11.850	18,94
50-99	8.848	20,70	2.025	13,61	977	19,75	11.850	18,94
Totaal KMO	42.754	100,00	14.877	100,00	4.948	100,00	62.579	100,00
Totaal KMO	42.754	40,18	14.877	35,29	4.948	19,02	62.579	35,85
100+	63.650	59,82	27.285	64,71	21.066	80,98	112.001	64,15
Totaal	106.404	100,00	42.162	100,00	26.014	100,00	174.580	100,00

B. Niet-industriële ondernemingen

Bedrijfsdimen- sie (aantal werknemers)	Vlaanderen		Wallonië		Brussel		België	
	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%
1980								
0	14.581	32,01	6.567	37,98	6.617	35,62	27.765	34,16
1-4	13.264	29,12	5.807	33,58	3.773	20,31	22.841	28,11
5-9	5.155	11,32	1.864	10,78	2.524	13,59	9.540	11,74
10-19	5.200	11,42	1.431	6,76	1.914	10,30	8.543	10,51
20-49	7.351	16,14	1.622	9,38	3.747	20,17	17.581	15,48
Totaal KMO	45.551	100,00	17.291	100,00	18.575	100,00	61.270	100,00
1985								
0	27.792	33,57	11.473	43,33	9.281	29,29	48.547	34,44
1-4	19.458	23,50	7.078	26,73	4.969	15,68	31.506	22,35
5-9	10.899	13,16	2.891	10,92	3.679	11,61	17.468	17,39
10-19	12.159	14,69	2.552	9,64	3.615	11,41	18.326	13,00
20-49	12.489	15,08	2.482	9,37	10.145	32,01	25.115	17,62
Totaal KMO	82.797	100,00	26.476	100,00	31.689	100,00	140.962	100,00

Tabel 6 : Overheidssteun aan de KMO's en de middenstand : rentetoelagen en kapitaalpremies.

	Vlaanderen		Wallonië		Brussel		België	
	1980	1983	1980	1983	1980	1983	1980	1983
Aantal dossiers A.C.	7.068	6.661	4.009	3.806	774	872	11.851	13.559
%	59,64	65,50	33,83	28,07	6,53	6,43	100,00	100,00
Bedrag van de rentetoelagen (x 1.000 fr.)								
Detailhandel	459.445	361.608	271.332	228.004	70.071	62.899	800.848	654.511
Groothandel	108.199	127.906	78.825	63.980	23.147	9.834	210.171	210.720
Verwerkende nijverheid	359.200	337.837	147.734	82.847	50.088	34.236	557.022	454.920
Bouw	151.348	74.693	127.131	64.952	13.445	10.790	291.924	150.435
Vervoer en verkeer	126.868	153.879	76.576	60.635	14.934	7.328	216.388	221.860
Diverse	229.678	261.079	206.816	173.455	78.979	42.092	515.473	476.626
Totaal	1.434.748	1.319.020	908.414	673.873	250.664	167.179	2.593.826	2.160.072
Bedrag van de kapitaalpremie (x 1.000 fr.)								
Detailhandel	20.256	53.183	11.215	13.273	4.675	12.446	36.146	78.902
Groothandel	13.976	55.222	5.388	9.706	3.606	9.481	22.970	74.409
Verwerkende nijverheid	94.216	238.419	29.347	22.217	6.241	20.042	129.804	280.678
Bouw	25.110	27.075	12.000	11.672	5.665	7.804	42.775	41.551
Vervoer en verkeer	25.376	84.953	11.260	10.602	2.570	1.356	39.206	96.911
Diverse	37.508	70.498	17.481	15.983	12.828	37.631	67.817	124.112
Totaal	216.442	529.350	86.691	83.453	35.585	83.760	338.718	696.565
Investeringsen (x 1.000.000 fr.)								
Detailhandel	7.455	6.012	3.759	2.934	866	826	12.080	9.772
Groothandel	1.937	2.728	772	755	239	233	2.948	3.716
Verwerkende nijverheid	3.705	5.419	1.356	1.009	417	443	5.478	6.871
Bouw	2.323	1.365	1.212	665	104	111	3.639	2.139
Vervoer en verkeer	1.859	3.277	887	777	192	105	2.938	4.159
Diversen	3.038	3.931	2.326	2.118	820	649	6.184	6.698
Totaal	20.317	22.732	10.312	8.256	2.638	2.367	33.267	33.355

Tabel 7 : Vlaamse en Waalse expansiesteun : steunpercentages (wetten van '59 en '70)

1. Wet van '59

	Vlaanderen	Wallonië
basis	4 % voor bepaalde sectoren (voeding eenvoudige metaalkonstruktie, aluminiumschrijnwerkerij, haven, opslag soft-ware-beheer, schroot) 6 % voor overige sectoren	A. Automatische hulp 6 %
tewerkstelling strategisch belang	supplement van 2 tot 4 % supplement van 2 %	supplement van 4 % supplement van 2 % B. Kontraktuele hulp 4 % per jaar voor een maximumduur van 10 jaar

Wet van '70

	Vlaanderen	Wallonië
basis	8 % voor bepaalde sectoren (zie wet van '59) 12 % voor overige sectoren	A. Automatische hulp 2 % hoger dan onder de wet '59 met dien verstande dat de steun maximaal 12 % mag bedragen
tewerkstelling strategisch belang	supplement van 4 tot 6 % supplement van 3 %	B. Kontraktuele hulp 7 % per jaar, gedurende maximum 5 jaar, op 75 % van de investering

Tabel 8 : Vlaamse en Waalse expansiesteun : bedragen (wetten van '59 en '70)

a . Vlaanderen

	Aanvaard investeringsbedrag (in miljoenen fr.)	Overheidssteun in absolute cijfers (in miljoenen fr.)	Gemiddeld steunpercentage
1981	47.469	6.570	13,8 %
1982	51.408	6.348	12,3 %
1983	61.612	8.809	14,6 %
1984	75.121	11.910	15,9 %
1985	67.600	8.200	12,2 %
1986	60.400	6.500	10,7 %
1987	51.100	+5.000	9,9 %
Totaal	414.710	53.437	12,9 %

b. Wallonië

	Aanvaard investeringsbedrag (in miljoenen fr.)	Overheidssteun in absolute cijfers (in miljoenen fr.)	Gemiddeld steunpercentage
1981	17.145	2.386	13,9 %
1982	12.479	1.627	13,0 %
1983	18.591	2.500	13,4 %
1984	18.795	2.679	14,3 %
1985	15.736	2.239	14,2 %
1986	22.279	2.969	13,3 %
1987(*)	24.541	3.488	14,2 %
Totaal	129.566	17.888	13,8 %

(*) niet inbegrepen de kontraktuele steun sinds 1 juli 1987 verleend onder toepassing van de nieuwe richtlijnen, een vijftigtal bedrijven hebben onder dit nieuwe regime reeds een dossier ingediend, voor een totaal investeringsbedrag van ruim 35 miljard. Tot dusver heeft de Waalse executieve daarvan een 15-tal goedgekeurd, voor een totaal investeringsbedrag van 15 miljard. De steun schommelt tussen de 12 en de 13 procent, aldus het kabinet van gewestminister Decléty.

Tabel 9 : Vlaamse en Waalse expansiesteun : steun KMO's (wet van '78)

a. Vlaanderen

	Aanvaard investeringsbedrag (in miljoenen fr.)	Overheidssteun in absolute cijfers (in miljoenen fr.)	Gemiddeld steunpercentage
1981	23.926	1.723	7,2 %
1982	18.788	1.409	7,5 %
1983	22.709	1.839	8,1 %
1984	32.343	2.814	8,7 %
1985	38.964	3.444	8,9 %
1986	40.656	3.712	7,9 %

b. Wallonië

	Aanvaard investeringsbedrag (in miljoenen fr.)	Overheidssteun in absolute cijfers (in miljoenen fr.)	Gemiddeld steunpercentage
1985	10.241	1.023	10,0 %
1986	12.980	1.497	11,5 %
1987	16.932	1.471	8,7 %
(tot 30.09)			

Referenties :

– R. Donckels, J. Degadt, B. Dupont, 1988, KMO's in België, Uitgeverij Acco, Leuven,
'Artikelenreeks : Jan Van Dorom, de Financieel Economische Tijd februari 1988

II. Onderzoek naar het effect van de expansiesteun en naar de zin van de toelage

Probleemstelling

De evolutie van de expansiewetgeving vergt, ter voorkoming van overhaaste en ongenueanceerde commentaren, een voorzichtige benadering, misschien zelfs een fundamentele studie.

De expansiewetgeving heeft sinds 1959 duidelijke mutaties ondergaan. Daar waar in een eerste periode de verstrekking van goedkoop kapitaal, door middel van rentetolagen, kapitaalpremies en het waarborgfonds, beoogd werd (primaire doelstelling) wordt de expansiesteun vandaag steeds meer aanzien als een instrument van de economische politiek.

Dientengevolge verkregen doelstellingen als meertewerkstelling, de technologische vernieuwing, de aantrekking van buitenlandse ondernemingen en zelfs de overheidsbesparingen de bovenhand (secundaire doelstellingen).

Wat oorspronkelijk een neutrale, financiële, stimulans was ten behoeve van de ondernemingen wordt vandaag in steeds sterkere mate een instrument waarmee de overheid bepaalde resultaatsverbintenissen wenst op te leggen aan de ondernemingen.

Het recente Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve en de paragraaf van de voorliggende beleidsnota waarbij gesteld wordt dat : „in een tweede fase zal onderzocht worden of de huidige criteria (richtlijnen), aangewend bij de behandeling van de aanvragen inzake expansiesteun, niet kunnen herwerkt worden en gericht op investeringen met een duidelijk innovatief karakter of met een exportbevorderende impact” illustreren deze vaststellingen.

Bij de vraag naar de effectiviteit van de expansiesteun en naar de zin van de toelage zal men derhalve rekening houden met de gewijzigde doelstellingen van de betoelagende overheid. Een duidelijk inzicht in de evolutie van de expansiewetgeving is hierbij noodzakelijk.

In dezelfde lijn kan de vraag gesteld of de instrumenten omvat in de expansiewet (rentetolagen, kapitaalpremies, arbeidsplaatspremies...) nog langer tegemoetkomen aan de primaire doelstelling (goedkoop kapitaal) en/of ze bij machte zijn om de secundaire doelstellingen te helpen realiseren.

Op dat vlak situeert zich ondermeer de discussie rond de fiscalisering van de overheidsstimuli en rond de nood aan kaderwetten die, in tegenstelling tot de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering, soepele uitvoeringsmodaliteiten toelaten.

In deze context dient benadrukt dat de fiscale stimuli en de rechtstreekse subsidies geen substitutie-middelen uitmaken maar complementaire beleidsinstrumenten zijn ten dienste van een efficiënt economisch beleid.

De uitbouw van een bedrijfsvriendelijke fiscaliteit moet immers leiden tot eenvoudige steunmaatregelen ten behoeve van alle ondernemingen. De rechtstreekse subsidies zullen daarentegen een selectieve expansiesteun mogelijk maken ten behoeve van specifieke sectoren of van deelgroepen van de ondernemingswereld en corrigerend werken ten aanzien van voormelde fiscale stimuli.

In de huidige stand van de staatshervorming dient hierbij gewezen op het feit dat het eerste luik van deze steunverlening (fiscale maatregelen) in hoofdzaak een nationale materie uitmaakt daar waar de subsidiepolitiek, behoudens voor de nationale sectoren, een gewestelijke bevoegdheid betreft. Elke aanpassing of heroriëntering van de wet van 4 augustus 1978, houdende de expansiesteun voor KMO's, ressorteert evenwel onder het nationaal parlement na overleg met de gewesten.

Zo zou b.v. de aantrekkingskracht van de expansiewetgeving van 1978 op buitenlandse KMO's (gewestelijke politiek) in vele opzichten een determinerende factor uitmaken naast factoren als fiscaliteit, geografische ligging, infrastructuur, en sociale vrede.

Concrete mogelijkheden :

1. Een chronologische studie (1959-1986 (VL 3)) van de **expansie**-wetgeving, waarbij alle wetswijzigingen, uitvoeringsbesluiten en richtlijnen gesitueerd worden in hun politieke en economische context is hierbij te overwegen.
2. Op basis van voormeld chronologisch onderzoek naar de doelstellingen van de expansiewet, zal men een empirisch onderzoek kunnen instellen naar de effectiviteit van de wetgeving, via een peiling van een representatieve groep KMO's.
3. Een rechtsvergelijkende studie, waarbij de soortgelijke wetgevende teksten in het buitenland worden vergeleken, kan kostbare informatie en mogelijks nieuwe ideeën opleveren.

III. Vergelijking van de expansiesteun ten behoeve van de KMO's en van de Grote Ondernemingen.

In het onderzoek naar de verhouding grote ondernemingen versus kleine ondernemingen (in de staatssteun), lijkt het nuttig vooreerst een korte omschrijving te geven van de voornaamste **steunmaatregelen**.

In het kader van de diverse expansiewetten is voorzien in volgende tegemoetkomingen :

1. Rentetoelage : Tussenkost in de rentelast van de onderneming ingeval de investering wordt gefinancierd met vreemde middelen.
- 2.a. Gewestwaarborg : Een verbintenis aangegaan door het Vlaamse Gewest t.o.v. de kredietinstelling waarbij het Gewest de terugbetaling van de hoofdsom en de intresten in secundaire orde geheel of gedeeltelijk waarborgt voor een kredietovereenkomst afgesloten tussen de onderneming en de financiële instelling. Voor de nationale sectoren geldt de staatswaarborg.
- 2.b. Waarborgfonds : Een verbintenis aangegaan door het Waarborgfonds ten gunste van de kredietinstelling waarbij het Waarborgfonds de terugbetaling van de hoofdsom en de intresten, in secundaire orde, gedeeltelijk waarborgt voor een kredietovereenkomst afgesloten tussen de onderneming en de financiële instelling. Deze waarborg wordt verleend aan KMO's die onvoldoende zekerheden kunnen bieden.
3. Kapitaalpremie : Een premie die aan de onderneming verleend wordt indien de investering geheel of gedeeltelijk met eigen middelen of door middel van een leasing wordt gefinancierd.
4. Rentetoelage in combinatie met kapitaalpremie : Investerings die gedeeltelijk met eigen en gedeeltelijk met vreemde middelen gefinancierd worden, kunnen gedeeltelijk kapitaalpremie en gedeeltelijk rentetoelage bekomen.
5. Vrijstelling onroerende voorheffing : Voor investeringen onroerend van aard of door bestemming kan vrijstelling van onroerende voorheffing toegekend worden.
6. Versnelde afschrijvingen : Dit houdt de mogelijkheid in van dubbele lineaire afschrijvingen.
7. Arbeidsplaatspremie : (Enkel voor KMO's) : Premie voor tewerkstelling van bijkomende werknemers in sommige KMO's.
8. Sociaal Secretariaat : (Enkel voor KMO's) : Een tegemoetkoming voor de aansluiting bij een Sociaal Secretariaat naar aanleiding van de aanwerving van een eerste werknemer, **acheraf** ook toepasselijk gemaakt voor de aanwerving van een tweede werknemer.
9. Vrijstelling van het evenredig recht op inbrengen : Vrijstelling van het registratierecht op inbreng of verhoging van kapitaal en/of aktiva in een onderneming bij de oprichting van een nieuwe onderneming.
10. Advies ter bevordering van het ondernemingsbeheer.
11. Innovatiesteun : Steun verleend in de vorm van renteloze voorschotten voor de ontwikkeling van prototypen, nieuwe **fabricage**procedures en nieuwe produkten.

Aard van de tegemoetkomingen

Grote ondernemingen

K.M.O.'s

Wet van 17.7.1959	Wet van 30.12.1970	Wet van 4.8.1978
1. Directe financiële steun		
Rentetoelage Kapitaalpremie Prototypesteun	Rentetoelage Kapitaalpremie Prototypesteun Renteloze voorschotten ter bevordering van het ondernemings beheer.	Rentetoelage Kapitaalpremie Arbeidsplaatspremies Sociaal Secretariaat

Wet van 17.7.1959	Wet van 30.12.1970	Wet van 4.8.1978					
2. Fiscale voordelen							
Vrijstelling onroerende voorheffing	Vrijstelling onroerende voorheffing Versnelde afschrijvingen Vrijstelling van het evenredig recht op inbreng	Vrijstelling onroerende voorheffing Versnelde afschrijvingen Vrijstelling van het evenredig recht op inbreng					
3. Waarborgverstrekking							
Gewestwaarborg	Gewestwaarborg	Waarborgfonds					
Statistische vergelijking							
	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Gunstige dossiers							
– Grote ondernemingen	600	667	701	722	784	734	650
– KMO's	7.294	6.276	7.494	10.705	12.807	13.230	8.707
Investeringsbedrag (in miljard fr.)							
– Grote ondernemingen	47,4	51,4	61,6	75,1	67,3	60,5	51,1
– KMO's	23,9	18,8	22,7	32,3	38,7	40,7	34,1
Gemiddeld Steunpercentage							
– Grote ondernemingen	13,8	12,3	14,6	15,9	11,0	10,6	9,9
– Grote ondernemingen in ontwikkelingszones			17,6	20,6	16,7	13,8	17,5
– KMO's	7,2	7,5	8,1	8,7	8,9	7,2	6,1
Absolute cijfers van tewerkstelling (nieuwe arbeidsplaatsen)							
– Grote ondernemingen	4.461	4.450	7.207	6.250	9.027	6.962	6.586
KMO's	6.440	3.773	5.220	8.443	12.960	18.880	11.634
Investeringsen per arbeidsplaats (in miljoen fr.)							
– Grote ondernemingen	10,6	11,6	8,5	12,0	7,4	8,6	8,2
– KMO's	3,7	5,0	4,4	3,8	3,0	2,2	2,9

Vaststellingen

1. De arbeidsplaatspremie's en de tussenkomst sociaal sekretariaat zijn niet van toepassing voor de grote ondernemingen.

2. Het minimum investeringsbedrag bedraagt voor grote ondernemingen 5.000.000,- fr. en voor KMO's 1.000.000,- fr. (600.000,- fr. voor starters).

3. Een voorwaarde voor het bekomen van een kapitaalpremie is dat de investering tenminste voor 50 % met eigen middelen gefinancierd wordt door de KMO. Voor grote ondernemingen geldt deze voorwaarde niet.

4. De gemiddelde steunpercentages liggen hoger voor grote ondernemingen dan voor KMO's. (cfr. Bijlage 1) Dit verschil was sedert 1985 afgenomen maar stijgt opnieuw in 1987. (cfr. Bijlage 2)

5. In ontwikkelingsgebieden is er geen extra stimulans ten voordele van KMO's. Het verschil tussen de gemiddelde steunpercentages voor KMO's en grote ondernemingen in ontwikkelingsgebieden is aanzienlijk. In 1987 was de verhouding grote ondernemingen 17,5 % t.o.v. KMO's 6,1 % . (cfr. Bijlage 3)

6. Het investeringsbedrag per nieuwe arbeidsplaats is veel groter bij grote ondernemingen dan bij KMO's. De arbeidsintensiviteit van

de investeringen bij de KMO's is twee tot viermaal groter dan bij de grote ondernemingen.

Mogelijkheden

A. Een middel om de gemiddelde steunpercentages dichter bij elkaar te brengen kan erin bestaan een herschikking door te voeren van de middelen voorzien voor de toekenning van **arbeidsplaatspre-mies** en tussenkomst voor aansluiting bij een sociaal secretariaat naar een verhoogde tussenkomst bij aanwerving van een langdurig of moeilijk te plaatsen werkloze.

B. Bij de behandeling van de **aanvragen** inzake expansiesteun zal bijzondere aandacht geschonken worden aan de ondersteuning en begeleiding van starters en groeiers :

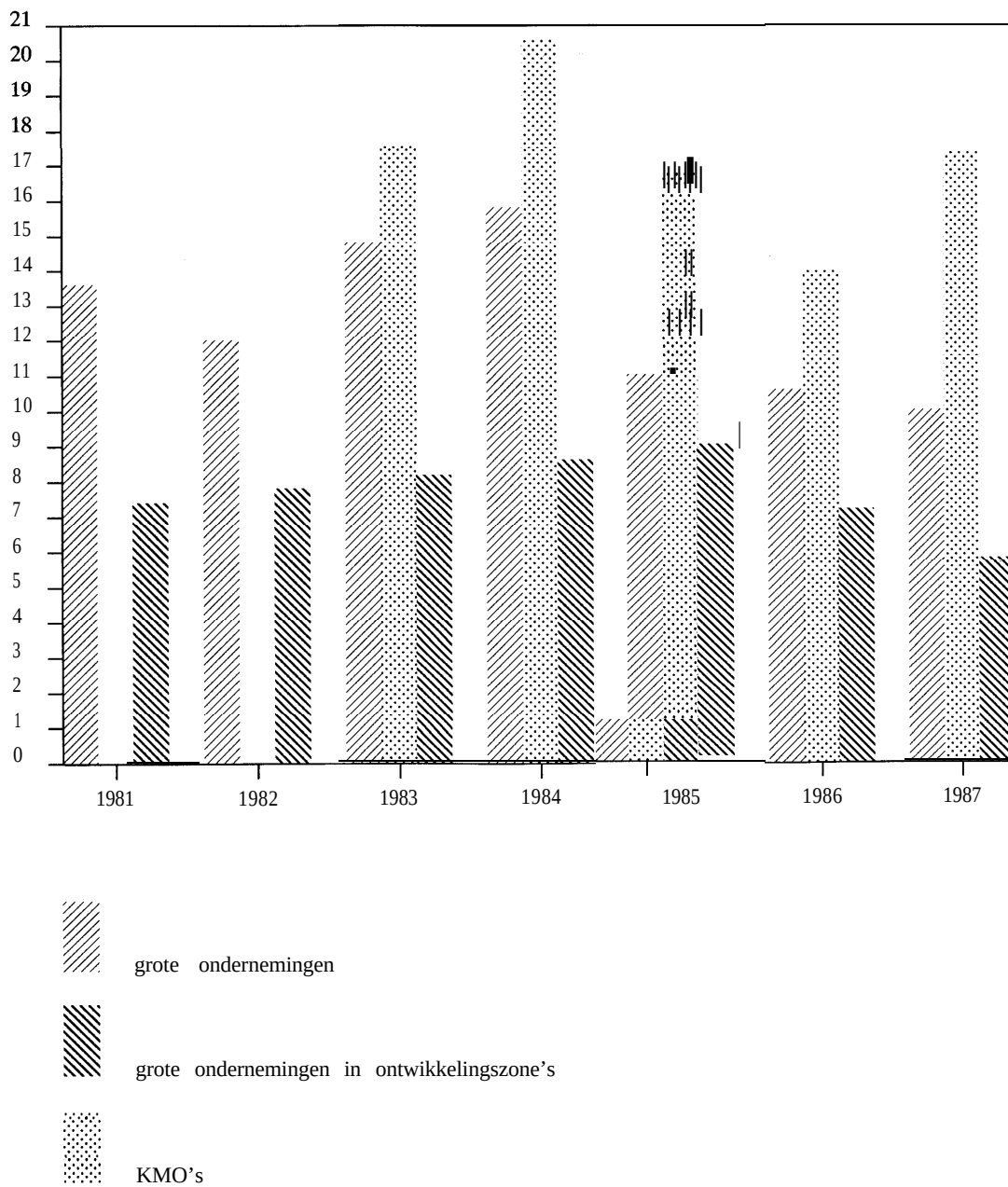
B.1. De professionalisering van het KMO-management zou kunnen aangemoedigd worden door toekenning van een diensten- en advieskrediet aan starters in de zin van de wet van 4 augustus 1978 bovenop de traditionele expansiesteun.

B.2. De vraag rijst of het terbeschikking stellen van risicokapitaal aan investeringsmaatschappijen ten behoeve van starters en groeiers niet moet onderzocht worden.

B.3. Specifiek zou moeten onderzocht worden of de huidige criteria (richtlijnen), aangewend bij de behandeling van de aanvragen inzake expansiesteun, niet kunnen **herwerkt** worden en gericht op investeringen met een duidelijk innovatief karakter of met een **exportbevorderende impact, weze** het in overeenstemming met de Europese reglementering terzake.

C. In het licht van 1992, en van de versterkte internationale concurrentie die met de openstelling van de Europese grenzen gepaard zal gaan, zullen zowel de grote ondernemingen als de KMO's over een ruime waaier aan adequate overheidsstimuli moeten kunnen beschikken. Een verruiming van de expansiesteun ten behoeve van de KMO's is wellicht te verkiezen boven het inkrimpen van de steun aan de grote ondernemingen. Daardoor zou het in Vlaanderen mogelijk worden om, zoals in Wallonië, naast het verlenen van **expansiesteun** ook meer middelen te besteden aan projecten van onderzoek en ontwikkeling, aan gewestelijke investeringsmaatschappijen, aan programma's voor exportpromotie en voor het opsporen en stimuleren van starters en groeiers.

BIJLAGE 1. Evolutie van de gemiddelde steunpercentages
aan : - grote ondernemingen
- grote ondernemingen in ontwikkelingszone's
- KMO's

Bron : DIRV-Dynamiek
7 jaar vernieuwingsbeleid in Vlaanderen

BIJLAGE 2. Evolutie van het verschil in gemiddeld steunpercentage tussen de grote ondernemingen en de KMO's.

(a) Cijfergegevens

	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
– Grote ondernemingen	13.8	12.3	14.6	15.9	11	10.6	9.9
– KMO's	7.2	7.5	8.1	8.7	8.9	7.2	6.1
– Verschil (confer grafiek)	6.6	4.8	6.5	7.2	2.1	3.4	3.8

(b) Grafische voorstelling

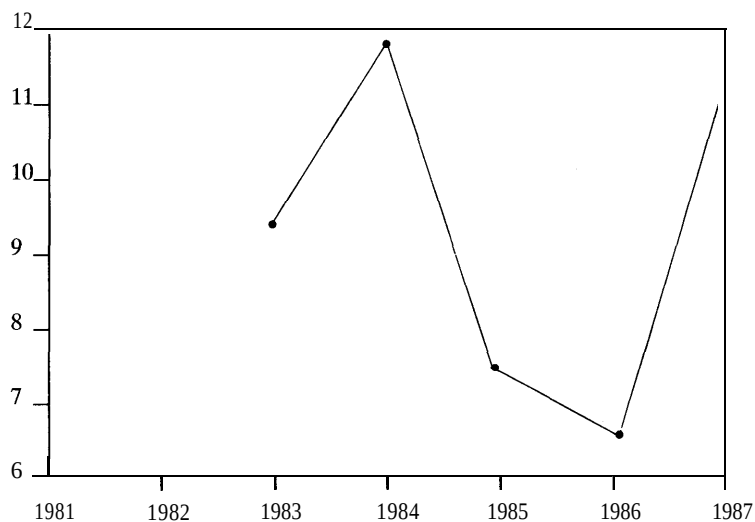

BIJLAGE 3 : Evolutie van het verschil in gemiddeld steunpercentage tussen grote ondernemingen in ontwikkelingsgebieden en KMO's.

(a) Cijfergegevens

	1983	1984	1985	1986	1987
– Grote ondernemingen in ontwikkelingszones	17.6	20.6	16.7	13.8	17.5
– KMO's	8.1	8.7	8.9	7.2	6.1
– Verschil (confer grafiek)	9.5	11.9	7.8	6.6	11.4

(b) Grafische voorstelling

BIJLAGE 4 : Statistische gegevens inzake expansiesteun over de periode 1983-1987.

Voorafgaandelijke opmerkingen : bij het interpreteren van **bijgaande** statistieken dient rekening gehouden te worden met volgende feiten :

– sinds 1986 is er een toenemende achterstand geweest in het aantal behandelde dossiers inzake expansiesteun. Als **gevolg** daarvan geeft de vergelijking van de absolute cijfers een vertekend beeld.

– De richtlijnen werden einde 1986 aangepast, met o.a. een verschuiving van bepaalde groepen ondernemingen naar een minder betoelaagde categorie. Daaruit volgt opnieuw dat de cijfers door de jaren heen moeilijk kunnen vergeleken worden.

Statistische gegevens over de periode 1983-1987

	1983	1984	1985	1986	1987
b. 1 Ingediende dossiers					
Rentetoelage	8.942	12.381	10.068	12.623	10.394
Kapitaalpremie	1.399	1.930	1.509	1.764	1.722
Leasings				277	421
Totaal	10.341	14.311	11.577	14.614	12.537
b.2. Aantal beslissingen					
Rentetoelage	6.204	8.992	10.758	11.619	7.453
Kapitaalpremie	1.290	1.713	2.049	1.611	1.254
Weigerings				1.225	1.136
Totaal	7.494	10.705	12.807	14.455	9.843
b.3. Analyse van de beslissingen					
Rentetoelage :					
Investeringsprogramma					
1. Ingediend				36.068.385.520	29.653.587.239
2. Aanvaard	17.572.277.000	25.035.518.000	29.952.412.000	31.401.602.416	26.132.330.017
Budgettaire weerslag			2.407.526.136	2.195.057.282	1.480.756.261
Budgettaire weerslag incl. meertewerkst.	1.319.020.000	2.072.218.000	2.462.150.469	2.983.171.228	1.996.526.167
Suppl. meertewerkst.			54.624.333	788.113.946	515.769.906
Voorziene meertewerkstelling	3.787	5.988	10.185	13.102	8.537
Kapitaalpremie :					
Investeringsprogramma					
1. Ingediend				7.761.126.437	6.778.092.071
2. Aanvaard	5.187.111.000	7.307.357.000	8.741.152.000	7.010.619.835	5.982.571.678
Budgettaire weerslag			787.480.120	542.073.200	412.856.644
Budgettaire weerslag incl. meertewerkst.	529.350.000	736.363.000	1.025.441.120	798.891.554	598.501.251
Suppl. meertewerkst.			237.961.000	256.818.354	185.644.607
Voorziene meertewerkstelling	1.433	2.455	2.785	5.148	2.578
Gemengde aanvragen (RT + KP) :					
Investeringsprogramma					
1. Ingediend				2.355.914.672	2.147.302.649
2. Aanvaard				2.243.432.099	1.993.695.082
Budgettaire weerslag					
RT				100.773.461	93.005.108
KP				96.167.384	80.855.950
Budgettaire weerslag incl. meertewerkst.					
RT				135.354.481	126.730.057
KP				142.271.761	119.319.700
Suppl. meertewerkst.					
RT				34.581.020	33.724.949
KP				46.104.377	38.463.750
Voorziene meertewerkstelling				630	519

Aantal besliste dossiers per arrondissement (1987)

Arrondissement	RT	KP	Weig	Totaal
Antwerpen	914	138	153	1.195
Mechelen	373	115	88	486
Turnhout	493			
Prov. Antwerpen	1.779	299	295	2.373
Halle-Vilvoorde	552	101	68	739
Leuven	434	49		551
Prov. Brabant	986	150	154	1.290
Brugge	475	77	75	627
Diksmuide	116	17	14	147
Ieper	172	20	19	211
Kortrijk	510	105	79	694
Oostende	199	16	36	251
Roeselare	344	65	42	451
Tielt	233	44	20	297
Veurne	134	10	25	169
Prov. W.-Vlaanderen	2.183	354	310	2.847

Arrondissement	RT	KP	Weig	Totaal
Aalst	275	47	46	368
Dendermonde	233	41	33	297
Eeklo	124	19	15	158
Gent	585	117	91	793
Oudenaarde	170		23	224
St.-Niklaas	297	5:	42	391
Prov. . 0 .-Vlaanderen	1.674	307	250	2.231
		67	58	
Hasselt	399	47	41	524
Maaseik	214			302
Tongeren	218	30	28	276
Prov. Limburg	831	144	127	1.102
Totaal Vlaanderen	7.453	1.254	1.136	9.843

III. TEWERKSTELLING

A. Toelichting door de heer Theo Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt

Inhoud

Tewerkstelling

1. R.S.Z.-Tewerkstelling
2. Evolutie van de werkloosheid
 - 2.1. Totale werkloosheid
 - 2.2. Jeugdwerkloosheid
3. Opslorpingsprogramma's
4. Informatie over de arbeidsmarkt
5. Uitbouw Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (V.D.A.B.)
6. T. -Interim-Vlaanderen
7. Subregionale Tewerkstellingscomités.

Beroepsopleiding

1. De Beroepsopleiding van de R.V.A.
 - 1.1. Overzicht
 - 1.2. Beroepsopleiding in het kader van de reconversie
 - 1.3. Beroepsopleiding voor mijnwerkers
 - 1.4. Beroepsopleiding voor laaggeschoolde en structureel werklozen.
 - 1.5. **Jobclubs**
2. De Middenstandsopleiding

De Europese Structuurfondsen

1. Het Europees Sociaal Fonds (E.S.F.)
2. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EF-RO)
3. EGKS-reconversieleningen
4. Het geïntegreerd actieprogramma voor Limburg.

Informatie en sensibilisatie

Krachtlijnen van het tewerkstellingsbeleid in Vlaanderen voor 1988

Bijlagen

Tewerkstelling

1. R.S.Z.-Tewerkstelling (1)

De werkgelegenheid is de jongste drie jaar in Vlaanderen met 66.000 arbeidsplaatsen toegenomen. De ommekeer die zich in Vlaanderen voordeed in 1984, heeft zich verder doorgezet in 1985 en 1986. Volgens de meest recente cijfers van de Rijdsdienst voor Sociale Zekerheid waren er medio 1986 in Vlaanderen 1544.000 mensen tewerkgesteld tegenover 757.000 in Wallonië. Dit is meer dan het dubbele. Nu heeft Vlaanderen 57.000 arbeidsplaatsen meer dan in 1973. Een toename van 3,8 % . Vlaanderen is ook het enige Gewest waar de verschuiving van de secundaire sector naar de tertiaire sector een positief resultaat vertoont. In de industrie en de bouwnijverheid gingen sinds 1973, 190.522 R.S.Z. arbeidsplaatsen verloren. In de tertiaire sector echter werden er 245.830 arbeidsplaatsen gecreëerd.

Verder blijkt uit de R.S.Z.-statistieken dat de stijging van de tewerkstelling voor het Rijk haast uitsluitend toe te schrijven

(1) Zie bijlage 1.

ven is aan de evolutie in Vlaanderen. Inderdaad in Wallonië daalde de tewerkstelling met 4.566 eenheden tussen 1 juli 1985 en 30 juni 1986 en in Brussel bedroeg de toename 2.719 eenheden tijdens dezelfde periode.

Een verheugende vaststelling is tevens dat de toename van de R.S.Z.-tewerkstelling in een aantal arrondissementen aanzienlijk hoger ligt dan het gemiddelde van Vlaanderen. Merkwaardig hierbij is dat het arrondissementen betreft die behoren tot de zogenaamde „reconversiezones”. Zo bedroeg de stijging tussen 1973 en 1986 voor het arrondissement **Diksmuide** 25,2 % voor het arrondissement Veurne 17,6 % voor het arrondissement Hasselt 16 % tegenover een gemiddelde voor Vlaanderen van 3,8 % .

De R.S.Z.-cijfers op 30 juni 1987 zijn op dit ogenblik nog niet bekend. In de loop van de volgende weken zal ik U echter informeren over nieuwe cijfers ter zake.

2. Evolutie van de werkloosheid.

2.1. Totale werkloosheid. (2)

In 1987 lag de totale werkloosheid in Vlaanderen met inbegrip van de oudere werklozen die niet meer als werkzoekende ingeschreven zijn, gemiddelde een duizendtal eenheden lager dan in 1986.

Op jaarbasis waren er in 1987 nog 261.536 uitkeringsgerechtigde volledig werklozen tegenover 262.613 in 1986. Deze geringe daling is ongetwijfeld o.m. sterk beïnvloed door de sterke vermindering van de tewerkstelling in de opsloringsprogramma's nl. met 8.256 eenheden hetzij 11,4 % .

Belangrijker is echter dat, wat de evolutie betreft op langere termijn, zelfs mits het meetellen van de oudere werklozen, er in Vlaanderen nu minder werklozen zijn dan in 1983.

Onrustwekkend daarentegen is het steeds toenemend aandeel van de langdurige werkloosheid in de totale werkloosheid. In december 1982 bedroeg de langdurige werkloosheid 36 % van de totale werkloosheid en in 1987 is dat reeds opgelopen tot 56 % . Erger nog is het gesteld met de langdurige werkloosheid bij de vrouwen. Hun aandeel in de langdurige werkloosheid neemt alsmaar toe en bereikt nu reeds 61 %.

Een grondige analyse van de langdurige werkloosheid werd aan de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening gevraagd. Eerstdaags zullen de resultaten hiervan bekend gemaakt worden en conform het Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve zal ik mijn beleid prioritair afstemmen op deze doelgroep.

2.2. Jeugdwerkloosheid. (3)

Het aantal jonge werklozen in Vlaanderen vermindert voortdurend. Op jaarbasis ligt de jeugdwerkloosheid in Vlaanderen nu 37,7 % lager dan in 1983. In het Waals Gewest is deze trend veel minder sterk. De jeugdwerkloosheid is daar teruggelopen met 5,5 % in vergelijking met 1983. Brussel daarentegen kent een even gunstige ontwikkeling als Vlaanderen met een daling van 34 % .

Ofschoon in 1987 de jeugdwerkloosheid nog daalde met een jaargemiddelde van 9,9 % t.o.v. 1986 is er een duidelijke vertraging merkbaar in het dalingsritme.

De verklaring hiervoor dient gezocht o.m. bij een minder strikte naleving van de wet op de stages. In 1987 werden gemiddeld 2383 stagiaires minder tewerkgesteld dan het jaar

(2) Zie bijlage 2, 3, 4, 5.

(3) Zie bijlage 6.

voordien. Anderzijds speelt hier ongetwijfeld ook de invloed van de afbouw van het bijzonder tijdelijk kader. Dit stelsel bood aan talrijke jongeren de kans om een eerste werkervaring op te doen.

3. Opslorpingsprogramma's. (4)

Het aantal tewerkgestelden in de opslorpingsprogramma's is in 1987 gevoelig gedaald. In vergelijking met 1986 werkten in het T.W.W., B.T.K., D.A.C., K.B. nr. 123 en G.E.C.O.-stelsel samen gemiddeld 5.873 personen minder. Dit vertegenwoordigt een daling van 12,6 %.

De verklaring voor deze terugloop dient enerzijds gezocht in de budgettaire beperkingen opgelegd door de Nationale Regering en anderzijds in de invoering van het stelsel van de gesubsidieerde contractuelen. Inderdaad dit systeem betekende voor vele lokale besturen een zwaarder financiële inspanning dan voorheen zodat niet alle T.W.W.- en D.A.C.-arbeidsplaatsen en haast geen B.T.K.-arbeidsplaatsen werden omgezet in gesubsidieerde contractuelen.

Wat het B.T.K. betreft is de trend naar de afbouw van dit stelsel duidelijk merkbaar. Indien hier geen nieuwe beslissingen genomen worden zal dit stelsel medio 1988 uitdoven.

In het derde arbeidscircuit kwamen geen nieuwe arbeidsplaatsen tot stand in 1987 omwille van de reeds geciteerde budgettaire beperkingen. De halvering van het aantal D.A.C.-arbeidsplaatsen tussen 1986 en 1987 is echter het gevolg van de invoering van het stelsel van de gesubsidieerde contractuelen. Omdat het derde arbeidscircuit in Vlaanderen sterker ontwikkeld was in de openbare sector (lokale besturen) dan in Wallonië is de procentuele daling van het aantal D.A.C.-arbeidsplaatsen sterker in Vlaanderen dan Wallonië. Dit blijkt overigens uit de G.E.C.O.-statistieken waar de omgekeerde evolutie zich voordoet.

Een andere belangrijke vaststelling is de afbouw van het T.W.W.-stelsel. Daar waar het jaargemiddelde in 1986 nog 20.643 eenheden bedroeg werd dit in 1987 herleid tot 7.933. Ook in dit stelsel is de trend zo niet naar uitdoving dan toch naar sterkere vermindering, duidelijk merkbaar.

In de tewerkstellingsprogramma's heeft zich verder ook een dubbele beweging voorgedaan. Enerzijds is er een onmiskenbare daling van de tewerkstelling maar anderzijds een uitgesproken verschuiving naar stelstels die een beter statuut bieden aan de werknemers.

Verder werden eveneens pogingen gedaan tot uniformisering van deze stelstels. Deze inspanningen dienen voortgezet en zullen door de Vlaamse Executieve ondersteund worden. De omzetting naar het interdepartementeel begrotingsfonds van de tewerkgestelde werklozen, B.T.K.-ers en D.A.C.-ers die momenteel werkzaam zijn in sectoren die onder de Gemeenschappen ressorteren zal door de Vlaamse Executieve aangemoedigd en gestimuleerd worden.

Wat het stelsel van de gesubsidieerde contractuelen betreft, besliste de Vlaamse Regering op 8 april 1987 bij het Arbitragehof een beroep tot vernietiging in te stellen van artikel 4, 3 van de wet van 30 maart 1987 waarbij het koninklijk besluit nr. 474 tot opzetting van het G.E.C.O.-stelsel werd bekrachtigd. Het negeren van de uitvoeringsbevoegdheid van de Vlaamse Regering inzake opslorpingsprogramma's ligt aan de grondslag van dit initiatief.

(4) Zie bijlage 7, 8.

Als conclusie dient dus vermeld dat de diverse **tewerkstel-**lingsprogramma's in Vlaanderen in 1987 een job betekenden voor 40.659 werklozen en 23.252 stagiaires, samen zowat 64.000 arbeidsplaatsen. Verder **weze** ook opgemerkt dat het aandeel van Vlaanderen in de opslorplingsprogramma's 54 % bedraagt tegenover een aandeel zowel in de totale werkloosheid als in het totaal aantal werkzoekenden van 52,5 %.

4. Informatie over de arbeidsmarkt.

Met SIMONA beschikt Vlaanderen thans over de modernste arbeidsbemiddeling in Europa.

De invoerig van dit geautomatiseerd systeem voor het samenbrengen van werkaanbiedingen en werkaanvragen is een nieuw instrument ten behoeve van werkzoekenden en werkgevers in Vlaanderen. Alle R.V.A.-plaatsingskantoren in Vlaanderen beschikken thans over de meest moderne software en hardware om op een snelle en efficiënte wijze gestalte te geven aan het tewerkstellingsbeleid van de Vlaamse Regering.

De opvallendste innovaties van SIMONA zijn :

- het systeem heeft belangrijke informatie toegevoegd aan de gegevens die de klassieke arbeidsbemiddeling werden genoteerd ;
- door de uitbouw van een centrale databank kan de bemiddelaar op een snelle en gemakkelijke manier toegang krijgen tot alle informatie over de werkzoekenden en vacatures in het gehele Vlaamse Gewest ;
- de invoering van dit geautomatiseerd systeem brengt een belangrijke vermindering van administratieve taken met zich, zodat de bemiddelingsdiensten meer aandacht kunnen besteden aan contacten, met werkzoekenden en werkgevers, reële **arbeidsbemiddeling**, **bijscholings-** en **omscholingsadvises** ;
- door de automatische preselectiesystemen worden betere plaatsingen op een snellere manier gerealiseerd ;
- de inhoud van de verschillende databanken maakt het verzamelen van meer beleidsinformatie mogelijk.

Jaar na jaar wordt de werking van SIMONA nog verfijnd en verder uitgebouwd. Zo werden in 1987 ook de centra voor beroepsopleiding uitgerust met SIMONA-terminals. Hierdoor zal de band beroepsopleiding-tewerkstelling nog nauwer aangehaald worden. Alle relevante gegevens over de cursisten in beroepsopleiding zullen op die manier **gestockeerd** worden. Dit betekent dat de R.V.A. voortaan een nog nauwkeuriger beeld zal kunnen geven van het profiel van de cursisten die een beroepsopleiding volgen.

Sinds medio 1986 worden trimestrieel dynamische statistieken over de werkzoekenden opgesteld en gepubliceerd. Voorheen beschikte men slechts over momentopnamen. De stroom van nieuwe in- en uitschrijvingen van werkzoekenden levert echter veel relevanter informatie op. Met deze gegevens wordt het mogelijk vrij snel en precies de **probleemgroepen** naar geslacht, per regio, per beroep, per studierichting en zelfs per diploma te lokaliseren. Hierbij aansluitend werd, in het **kadervan** de absolute prioriteit die de Vlaamse Regering wil geven aan de langdurig werklozen, aan de R.V.A. gevraagd een grondige analyse te maken van deze specifieke probleemgroep. De resultaten hiervan zullen eerstdaags gepubliceerd worden.

Hiermee wordt nogmaals het belang aangetoond van het SIMONA-systeem als beleidsinstrument.

5. Uitbouw Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding. V.D.A.B.

Sinds het Beheerscomité van de V.D.A.B. zijn werkzaamheden aanvatte op 7 april 1986 werd reeds heel wat voorbereidend werk verricht in het licht van de nakende opsplitsing van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Zo werd een voorontwerp van uitvoeringsbesluit gefinaliseerd dat betrekking heeft op de inrichting en organisatie van de V.D.A.B., de organisatie van de arbeidsbemiddeling en van de beroepsopleiding, de voorwaarden waaronder tegemoetkomingen aan moeilijk te plaatsen werklozen kunnen worden verleend, de tegemoetkomingen in de opleidingskosten van ondernemingen die opgericht of uitgebreid worden. In het Vlaams Economische en Sociaal Overlegcomité werd over dit voorontwerp van uitvoeringsbesluit overleg gepleegd en een ruime consensus bereikt.

Tevens werd in 1987 door het Beheerscomité van de V.D.A.B. een aanvang gemaakt met het opstellen van een ontwerpbesluit houdende vaststelling van een organiek en een tijdelijk personeelskader.

Hierover werd overleg gepleegd met de representatieve **wernemersorganisaties**. Het enige wat nog ontbreekt om definitief van start te gaan is de overdracht van personeel, patrimonium en middelen van de nationale R.V.A. naar de V.D.A.B. Deze overdracht is voorzien in het **Sint-Catherina**-akkoord en blijft een eerste prioriteit voor de nabije toekomst.

Intussen hebben de sociale partners in het Beheerscomité van de V.D.A.B. beslist hun werkzaamheden op te schorten omdat het Beheerscomité sinds zijn officiële installatie nog steeds geen reële beheersbevoegdheid heeft en dat zijn rol beperkt wordt tot een werkgroep die slechts voorbereidend werk kan en mag verrichten.

In deze toestand zal slechts wijziging komen als er een reëel perspectief wordt geboden omtrent de datum waarop de V.D.A.B. operationeel zal worden.

T.-Interim-Vlaanderen (TIV).

De interimkantoren van de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening kenden ook in 1987 een aanzienlijke toename van het aantal gepresteerde arbeidsuren.

Voor het jaar 1986 lag het aantal uren reeds 870.000 eenheden hoger dan het jaartotaal in 1985 wat een stijging betekende met 25 %. Ook in 1987 zette dezelfde evolutie zich door. In 1987 werden 1 miljoen uren meer gepresteerd dan in 1986 wat een stijging vertegenwoordigt van 23 % t.o.v. 1986 en van 54 % vergeleken bij 1985.

Aantal gepresteerde arbeidsuren :

1984 :	2.790.431
1985 :	3.429.774
1986 :	4.300.000
1987 :	5.300.000

Wat de uitzendarbeid in het algemeen betreft, heeft de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring gehecht aan een ontwerp-decreet inzake de erkenning van uitzendbureaus werkzaam in het Vlaamse Gewest.

Over dit ontwerp-decreet wordt nu het advies ingewonnen van de Raad van State en vervolgens zal het ingediend worden bij de Vlaamse Raad.

Sinds de goedkeuring in juli vorig jaar van de wet op de tijdelijke arbeid, na een voorlopige periode van meer dan tien jaar, diende dringend werk gemaakt van een specifieke

erkenningsprocedure voor het Vlaamse Gewest. De bevoegdheid om uitzendbureaus te erkennen behoort immers krachtens de bijzondere wet van 8 augustus 1980, toe aan de Gewesten.

Dit ontwerp-decreet regelt de erkenningsprocedure, de voorwaarden waaraan een uitzendbureau moet voldoen en richt een erkenningscommissie op in de schoot van de Sociaal-economische Raad van Vlaanderen (SERV) belast met het adviseren van de bevoegde Gemeenschapsminister inzake de erkenning van uitzendbureaus. Luidens de thans vigerende reglementering wordthieromtrent advies uitgebracht door een commissie opgericht in de schoot van de Nationale Arbeidsraad (N.A.R.).

Ook hier gaan wij dus naar een eigen regeling voor het Vlaamse Gewest.

7. Subregionale Tewerkstellingscomités.

De Subregionale Tewerkstellingscomités (S.T.C.'s) werden in Vlaanderen opgericht bij besluit van de Vlaamse Executieve van 11 januari 1984. Door dit besluit werd hun een ruimere bevoegdheid toebedeeld dan voorheen. Zo kregen de S.T.C.'s o.m. beslissingsbevoegdheid inzake tewerkstelling van tewerkgestelde werklozen en goedkeuring van D.A.C.-typeprojecten.

Hun samenstelling onderging grondige wijzigingen en de beslissingsbevoegdheid werd exclusief toebedeeld aan de sociale gesprekspartners.

In het voorbije jaar werd hun werking aan een grondige evaluatie onderworpen. Alle partijen werden bij deze evaluatie betrokken. Dit evaluatieverslag vormde het uitgangspunt voor het nieuwe S.T.C.-besluit dat momenteel wordt voorbereid en binnenkort aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd.

De S.T.C.'s zullen worden belast meteen aantal nieuwe taken in het kader van het reconversie- en expansiebeleid van de Vlaamse Regering. Het was dringend noodzakelijk om een nieuwe impuls te geven aan de werking van S.T.C.'s.

Inderdaad, o.m. ingevolge het terugschroeven van de kredieten voor de opslorplingsprogramma's, door het negeren van de rol van de S.T.C.'s in het stelsel van de gesubsidieerde contractuelen en door een wijziging aan de B.T.K.-reglementering werd hun adviesbevoegdheid inzake tewerkstellingsprogramma's in aanzienlijke mate uitgehold zodat een zekere demotivering in sommige S.T.C.'s merkbaar wordt.

Nochtans zijn de S.T.C.'s de geëigende instanties voor sociaal overleg en samenwerking inzake onderwijs, vorming en arbeid op subregionaal vlak. Hun slagkracht zal nog toenemen door de aanpassingen die de Vlaamse Executieve zal doorvoeren aan hun structuur en werking.

Beroepsopleiding.

1. De Beroepsopleiding van de R.V.A. (5)

1.1. Overzicht.

In de eigen centra van de R.V.A. werden in 1987 28.841 opleidingen beëindigd, tegenover 25.419 in 1986.

Het totaal aantal opleidingen steeg van 31.651 tot 37.384 of een stijging met 18 % . Deze stijging is vooral te verklaren door het feit dat de nieuwe technologiecentra in 1987 hun

volle rendement hebben bereikt, maar ook door de heroriëntering van een groot aantal werkzoekenden.

In 1987 werd ook voor het eerst een experiment gedaan met specifieke beroepsopleiding voor structureel werklozen. 427 opleidingen werden gerealiseerd in samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven. De plaatsingscijfers zijn bevredigend.

Alhoewel de nieuwe technologie doordringt in de verschillende richtingen van de beroepsopleiding, kunnen toch enkele cijfers **woren** gegevens van specifieke **technologie-opleidingen**.

– informatica bouw	188
– C.N.C.	416
– CAD/DAM	653
– Energiebeheer	140
– Automatisatie	2.320
– Micro-Electronica	134
– Robotica	269
– Grafische technieken	54
– Burotica	4.381
– Informatica	3.046

1.2. Beroepsopleiding in het kader van de reconversie. (6)

In 1987 werden aanzienlijke bijkomende middelen voorzien voor nieuwe opleidingen in de reconveriezones. Hiervoor werd een globaal bedrag voorzien van 130 miljoen frank (75 miljoen fr. investeringen en 55 miljoen fr. **werkingskosten**).

Daarbij werden gelijktijdig twee doelstellingen nagestreefd :

- tegemoet komen aan de vragen van bedrijfsleven naar hooggekwalificeerde medewerkers, en naar mogelijkheden voor de permanente bijscholing van hun werknemers.

- afhankelijk van de samenstelling van de werkloosheid, een aangepast opleidingsaanbod doen aan die werkzoekenden die hun kwalificatieniveau moeten verhogen om hun tewerkstellingskansen te vergroten.

De diverse opleidingscentra in de nieuwe technologie beantwoorden aan een werkelijke opleidingsvraag van het bedrijfsleven. De grote meerderheid van de werkzoekenden heeft echter onvoldoende vooropleiding genoten.

In de reconversiegebieden wordt nu een volledig opleidingspakket aangeboden :

- opleidingen in de nieuwe technologie ;
- opleidingen in de klassieke beroepen (secundaire en tertiaire sector), maar aangepast aan de nieuwe technische ontwikkelingen ;
- schakelopleidingen.

Uiteraard werd bij het uitwerken van de concrete voorstellen rekening gehouden met de regionale behoeften en mogelijkheden.

De realisatie van de opleiding gebeurt vanuit bekende **principes**

- de opleidingen uit dezelfde sector worden samengebracht in gecentraliseerde centra. Deze centra hebben een **supra-regionale** betekenis. Door de modulaire opbouw van het opleidingsprogramma kan een programma-op maat worden aangeboden (op vraag van de werkzoekenden, of van een bedrijf).

- initiatiecursussen kunnen gedecentraliseerd worden, zodat de opname van de werkzoekende gemakkelijker wordt ;

- voor bijzondere doelgroepen zullen bijzondere opleidingen worden georganiseerd

bv. : – opleidingen voor migranten

- talen voor technici

- bijzondere programma's voor vrouwen ;

- waar mogelijk wordt samengewerkt met de bestaande opleidingsmogelijkheden (onderwijs, bedrijven). Daarbij is de inbreng van de paritair beheerde opleidingsfondsen van het grootste belang.

De procedure voor de uitwerking van nieuwe **beroepsopleidingen** verloopt als volgt : de technische diensten van de Beroepsopleiding onderzoeken, in samenspraak met al de betrokkenen, de noden en de mogelijkheden van een **subregio**.

De aldus geformuleerde voorstellen worden voorgelegd aan het Subregionaal Tewerkstellingscomité, en daarna voor beslissing voorgelegd aan het Beheerscomité van de R.V.A.

Tot slot, wat de resultaten betreft, zal in Limburg, na de uitvoering van de genomen beslissingen het opleidingsaanbod toenemen met 3.072 opleidingen per jaar, in de Kempen met 1.210 opleidingen per jaar, en in de Westhoek 708 opleidingen per jaar.

1.3. Beroepsopleiding voor mijnwerkers.

De herstructurering van de Kempense Steenkoolmijnen brengt een belangrijke, bijkomende belasting mee voor de beroepsopleiding in Limburg.

Van de meer dan 10.000 mijnwerkers die zullen afvloeien, zullen er bijna 6.000 opnieuw op de arbeidsmarkt terecht komen. Ongeveer 3.600 van hen zullen een beroep doen op of één of andere vorm van herscholing nodig hebben.

Ter zake werd door de Vlaamse Regering een tussenkomst gevraagd bij de E.G.K.S. in de opleidingskosten. De globale kosten van het programma worden geraamd op 920 miljoen frank. Hiervan kan 50 % of 460 miljoen frank worden betaald door de Europese Commissie. Met de E.G.K.S.-diensten werd hieromtrent een principieel akkoord bereikt dat binnenkort aan de Europese Commissie wordt voorgelegd.

De Vlaamse Regering heeft inzake opvang en begeleiding van de gewezen mijnwerkers enkele belangrijke initiatieven genomen. Deze initiatieven worden gecoördineerd door een begeleidingscommissie waarin alle partijen betrokken zijn.

1.4. Beroepsopleiding voor laaggeschoolde en structureel werklozen.

Beroepsopleiding is een geschikt instrument om de tewerkstellingskansen van werkzoekenden te verhogen. De Vlaamse Regering wil ook de opleidingskansen voor laaggeschoolde werklozen veilig stellen. Daarom wordt reeds meerdere jaren steun verleend aan opleidingsinitiatieven voor deze doelgroep.

De R.V.A. organiseert reeds verscheidene jaren **beroepsopleiding** voor laaggeschoolde werklozen. Ter zake werd in verscheidene initiatieven heel wat ervaring opgebouwd. In 1986 werden deze verschillende initiatieven inhoudelijk en naar vorm herdacht, tot de nu bestaande schakelprojecten. Momenteel functioneren er in Vlaanderen 28 **schakelprojecten**, samen goed voor bijna 4.000 opleidingen per jaar. Eén van deze projecten is in het bijzonder afgestemd op de opvang van werkloze migranten met beperkte kennis van taal.

De resultaten van deze opleiding mogen bemoedigend worden genoemd : méér dan de helft van de deelnemers vinden tijdens of na de opleiding werk, anderen volgen een voortgezette beroepsopleiding.

De R.V.A. zal bij komende inspanningen leveren om het aantal voortgezette opleidingen na de schakelprojecten te verhogen.

In 1987 kon voor de doelgroep van de jonge, langdurig werklozen gebruik worden gemaakt van een bijzonder krediet ingeschreven op de begroting van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid.

De Vlaamse Regering heeft in ruime mate gebruik gemaakt van dit krediet om de opleidingskansen voor laaggeschoolde, jonge werklozen te verhogen. Enerzijds werden de begeleiders van schakelprojecten van de R.V.A. uit dit krediet betaald (in totaal 205 tewergestelde werklozen) en anderzijds werd ook aan een aantal v.z.w.'s die op dit vlak actief waren, de mogelijkheid geboden hun werking te versterken. Deze v.z.w.'s mochten in 1987 in totaal 196 tewergestelde werklozen aanstellen. De loonkost van deze T.W.W.-ers valt voor 100 % ten laste van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid.

De werkingskosten werden gedragen door de Vlaamse Gemeenschap. De resultaten van deze actie worden op dit ogenblik geëvalueerd.

Ongeveer 2.000 jonge werklozen hebben op deze wijze de kans gekregen een opleiding te volgen. In 1987 werden eveneens voor het eerst bijzondere opleidingen georganiseerd voor structureel werklozen in elke Subregionale Tewerkstellingsdienst (S.T.D.) van de R.V.A. In Vlaanderen werden in totaal 40 verschillende opleidingen georganiseerd voor werkzoekenden tussen 25 en 40 jaar die minstens 2 jaar werkloos zijn.

Ongeveer 500 cursisten werden opgeleid, en dit in samenwerking met het onderwijs en het bedrijfsleven. De eerste resultaten op het vlak van de tewerkstelling zijn positief. Het experiment levert ook heel wat aanwijzingen op ter bijsturing van deze opleidingen. De Vlaamse Regering zal meer inspanningen doen voor de beroepsopleiding en tewerkstelling van de langdurig werklozen. Dit experiment heeft bewezen dat ook op dit vlak tastbare resultaten kunnen geboekt worden.

1.5. Jobclubs.

Verschillende onderzoeken wijzen uit dat de kansen op wedertewerkstelling afnemen naarmate de werkloosheidsduur toeneemt. In het bijzonder blijkt om diverse redenen het actief zoekgedrag beduidend te dalen na 1 jaar werkloosheid. Vandaar de idee om dit zoekgedrag opnieuw te stimuleren in groepsverband, clubverband. De jobclub is een soort zelfhulpgroep van werklozen die kampen met hetzelfde probleem.

Doelgroep.

Werkzoekenden die minsten één jaar werkloos zijn kunnen op vrijwillige basis toetreden tot de jobclubs, voor zover ze de Nederlandse taal machtig zijn en kunnen lezen en schrijven. De groep bestaat uit een 12- tot 15-tal leden en is heterogeen samengesteld (leeftijd - geslacht - studiepeil - beroepsgroep - beroepservaring - werkloosheidsduur) . Aldus gedefinieerd, staat de **jobclub** principieel open voor ongeveer 60 % van de werkzoekende bevolking.

Methodologie.

Jobclubs helpen de werkzoekenden een intensief persoonlijk arbeidsmarktonderzoek te doen. Daartoe begint men

met een training in zoekgedrag. Deze training duurt acht halve dagen. Vervolgens geeft de jobclub de werkzoekenden slechts de mogelijkheden en materialen die voor solliciteren nodig zijn. De jobclubleider is aanwezig om hen met raad en daad terzijde te staan.

De werkzoekenden die zich als „clublid” opgeven verplichten zich daarmee om vier halve dagen in de week aanwezig te zijn (de jobclubs zijn vijf halve dagen geopend, men kan dus één dag per week wegblijven). Na de trainingsperiode verplicht men zich om tenminste 10 sollicitaties per dag te verrichten : dat wil zeggen 40 sollicitaties per week, schriftelijk of telefonisch. Dat is hard werken maar tevens één van de grondslagen voor het succes. In de formele trainingsperiode wordt geleerd hoe men verborgen vacatures opspoorde : hoe men een curriculum vitae opstelt ; hoe sollicitatiebrieven opgesteld moeten worden ; hoe telefoongesprekken gevoerd moeten worden en met wie (de meeste mensen hebben een grote telefoonangst die overwonnen moet worden) ; hoe je kranten en bladen moet napluizen op afvertenties ; hoe je sollicitatiegesprekken voert.

Opnamecapaciteit.

De opnamecapaciteit van de jobclubs bedraagt momenteel 9.600 werklozen op jaarbasis.

Resultaten.

De eerste resultaten zijn erg bevredigend. Op dit ogenblik behaalt men een plaatsingsratio van zowat 50 %.

2. Middenstandsopleiding. (7)

Een aanvang werd gemaakt met een plan inzake totaalbegeleiding van (kandidaat-) zelfstandigen. De basisopleiding (leertijd en ondernemingsopleiding) kreeg meer kansen door de uitbreiding van de middelen voor meer cursussen (12.000 bijkomende cursussen) en voor meer uitrusting met een zekere prioriteit voor de erkende ontwikkelingszones. De leertijd werd opnieuw erkend in het kader van de deeltijdse leerplicht. In de leertijd werden experimenten mogelijk gemaakt om leerjongeren met leerachterstand een kans te geven om weer aan te pikken bij de gewone cursussen. Een aantal nieuwe opleidingen werden erkend voor de basisopleiding, zoals ondermeer technicus nieuwe energiewinning, technicus industriële hydraulica, glasinstrumentenmaker, beveiliging gebouwen, beleidsverantwoordelijke bejaardentehuizen. De mogelijkheden voor bijscholing, omscholing en herscholing werden gevoelig uitgebreid, met een bijzondere aandacht voor een verantwoorde invoering van automatisatieprocessen.

Een onderzoeksopdracht wordt verricht naar de gewijzigde vormingsbehoeften in de mijnstreek. Eindelijk werd een aanvang gemaakt met de individuele bijstand voor zelfstandigen via het consulentenexperiment voor (kandidaat-) starters van een kleinschalige onderneming. Om zowel de opleiding als begeleiding in de middenstandsopleiding meer kwalitatieve kansen te geven, werd het budget voor middenstandsopleiding met 30 % verhoogd ten opzichte van 1985. Noteren we ook een snellere uitbetaling van de toelage aan de lesgevers, een onderzoek naar de gebouwenproblematiek van de centra voor middenstandsopleiding, en een grondige bespreking rond de sociale situatie van cursisten en lesgevers.

(7) Zie bijlage 12, 13.

De Europese Structuurfondsen.

Meer dan voorgaande jaren werden in 1987 de mogelijkheden benut die geboden worden door de Europese Structuurfondsen.

1. Het Europees Sociaal Fonds (E.S.F.).

Het aantal aanvragen bij het Europees Sociaal Fonds uitgaande van Vlaamse privé-promotoren steeg in 1986 met 27 %. Deze stijgende trend zette zich in 1987 door, niettegenstaande de vermindering van het aantal prioritaire regio's in Vlaanderen : er werden ongeveer 20 % meer dossiers ingediend.

De Vlaamse Gemeenschap ontving in 1987 van het E.S.F. in totaal 436 miljoen fr. steun. Daarnaast mag niet uit het oog verloren worden dat Vlaanderen ook mee heeft genoten van de ongeveer 1 miljard fr. die België in 1987 als niet-splitsbare subsidie van het E.S.F. ontving.

2. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

In oktober van vorig jaar keurde de Commissie het EFRO-luik - ook nationaal programma van communautair belang genoemd - van het geïntegreerd actieprogramma voor Limburg goed. Voor de periode 1987-1991 reserveert het EFRO dientengevolge 1,397 miljard fr. voor Limburg.

Ook voor de Westhoek keurde de Commissie in oktober 1987 een nationaal programma van communautair belang goed. Het gaat hier om een steunbedrag van 500,6 miljoen fr. voor de periode 1987-1991.

Op grond van de erkenning als EG-ontwikkelingszone komen ook de Kempen (arrondissement Turnhout) voor een nationaal programma van communautair belang in aanmerking. De Vlaamse Regering diende op 15 december 1987 een dergelijk programma bij de Commissie in. Het impliceert een investering van circa 8 miljard fr. waarbij de EFRO-financiering ongeveer 447 miljoen fr. kan bedragen over een periode van 5 jaar. Verwacht wordt dat de Commissie dit programma in juli 1988 zal goedkeuren.

Gelet op de toekomstige grondige hervorming van de EG-structuurfondsen, die zich voor Vlaanderen niet zo gunstig aandient, krijgt de tijdige indiening door de Vlaamse Regering van de drie bovengemelde programma's een speciale betekenis.

Naast de hierboven genoemde programma's ontving Vlaanderen nog 367,7 miljoen fr. EFRO-steun : 253,6 miljoen fr. voor infrastructuurprojecten, 69 miljoen fr. voor industriële projecten en 45,1 miljoen fr. voor diverse projecten.

3. EGKS-Reconversieleningen.

Ten slotte dient te worden vermeld dat de Vlaamse Regering in 1987 een speciale inspanning gedaan heeft om het mechanisme van de EGKS-leningen te reactiveren, opdat in de toekomst Limburgse bedrijven met gunstige tewerkstellingsperspectieven hierop meer en meer een beroep zouden kunnen doen.

4. Geïntegreerd Actieprogramma voor Limburg (G.A. P.).

Voor Limburg werd de samenwerking met Europa geconcretiseerd in de goedkeuring van een geïntegreerd actieprogramma. In dit actieprogramma zijn voor 9 miljard fr. projecten en acties opgenomen die in aanmerking komen voor subsidiëring door één van de Europese structuurfondsen. (Europees Sociaal Fonds, Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw).

Het programma loopt over een periode van 5 jaar en omvat volgende krachtlijnen :

- bevordering van nieuwe en van bestaande K.M.O.'s ;
- het aantrekken van buitenlandse projecten ;
- de uitbreiding van de mogelijkheden voor Onderwijs, Vorming en Beroepsopleiding ;
- initiatieven in de land- en tuinbouw ;
- de uitbouw van de **infrastructure** met bijzondere aandacht voor de spoorwegen en de industrieterreinen.

Specifiek voor Limburg werd samenwerking tussen de diverse overheden en de Europese Commissie vastgelegd in de ondertekening van het toekomstcontract. In dit contract verbinden de Vlaamse Regering, de Nationale Regering, de Limburgse Overheid en de Europese Commissie zich ertoe samen te werken voor de realisatie van een aantal doelstellingen waarvan de belangrijkste is : de werkloosheid in Limburg over een periode van 10 jaar op het peil van de rest van Vlaanderen brengen.

Informatie en sensibilisatie.

Campagne „Vorming Werkt”.

Op 17 december 1987 stemde de Vlaamse Regering in met een algemene voorlichtingscampagne rond het aanbod van vorming en beroepsopleiding in Vlaanderen.

Het budget van de Campagne werd aangerekend op het Fonds voor Onderwijs en Vorming van de begroting '87, en bedroeg 30.031.801 BF. (inclusief B.T.W.).

De campagne werd uitbesteed aan een adviesbureau. De bedoeling van „Vorming Werkt” is de beroepsopleiding in het algemeen in Vlaanderen bekend te maken en er een positief klimaat rond te creëren in de publieke opinie. De campagne valt uiteen in 3 delen :

1ste stap

Objectief : kenbaar maken dat er een aanbod is, het publiek sensibiliseren.

Doelgroep : het brede publiek.

Middelen : logo, motto.

Media : TV, radio, kranten stempelvlag.

2de stap

Via selectieve doelgroepsgerichte magazines.

3de stap

Direct-mail via het SIMONA-bestand van de R.V.A. De eerste stap werd ondersteund door de aanmaak en de verspreiding van een infofolder (500.000 exemplaren) en een affichette (700.000 exemplaren).

De folder werd verspreid via gemeentehuizen, middenstandsorganisaties, landbouworganisaties, sociale organisaties, (A.C.V. en A.B.V.V.) en migrantenorganisaties.

Een stuurgroep wordt eerlang opgericht om een grondige evaluatie te maken van het verloop van de campagne.

Krachtlijnen van het tewerkstellingsbeleid in Vlaanderen voor 1988.

1. De creatie van meer nieuwe arbeidsplaatsen in industrie en diensten is de eerste en onontbeerlijke pijler van een werkgelegenheidsbeleid in Vlaanderen.

Het bedrijfsleven zelf en het overleg tussen de sociale gesprekspartners zullen hiervoor blijvende inspanning moeten leveren.

De Vlaamse Regering zal haar stimuleringsbeleid, ter zake aanpassen en operationaliseren.

2. Het specifiek en aanvullend tewerkstellingsbeleid van de Vlaamse Regering zal prioritair gericht zijn op de langdurig werklozen. Een voorstel van actieprogramma ter zake zal aan het sociaal overleg worden voorgelegd.

3. De opleidingsinspanningen dienen te worden verhoogd en zullen prioritair arbeidsmarktgericht zijn. De aanvullende inspanningen van de overheid zullen bovendien bij prioriteit gericht zijn op langdurig werklozen.

De bijdrage van de Vlaamse Regering in de **arbeidsmarkts-**gerichte opleiding zal dan ook verhoogd worden evenwel

- via de bestaande instellingen (V.D.A.B. en I.V.V.M.)
- mits coördinatie van de diverse bestaande initiatieven ;
- mits gelijkwaardige bijkomende inspanningen vanwege het bedrijfsleven in uitvoering van sociale akkoorden.

4. De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en **Be-**roepsopleiding moet dringend worden uitgebouwd tot een moderne en efficiënte hefboom voor een Vlaams **tewerkstel-**lings- en opleidingsbeleid.

5. De diverse initiatieven dienen meer gecoördineerd ; bepaalde maatregelen en mogelijkheden dienen meer gestimuleerd. De subregionale tewerkstellingscomités dienen aldus een meer slagkrachtige impuls te geven aan het regionaal **tewerkstellings-** en opleidingsbeleid. De Vlaamse Regering zal deze comités hervormen en versterken inzake opdrachten, bevoegdheden en werkingsmiddelen.

BIJLAGE 1

Evolutie R.S.Z.-Tewerkstelling.

	30 juni 1983 – 1984		30 juni 1984 – 1985		30 juni 1985 – 1986	
	Absoluut	%	Absoluut	%	Absoluut	%
Vlaanderen	+ 18.951	+ 1,3	+ 27.315	+ 1,8	+ 19.941	+ 1,3
Wallonië	- 9.039	- 1,2	- 7.796	- 1	- 4.556	- 0,6
Brussel	- 3.708	- 0,7	+ 1.118	+ 0,2	+ 2.719	+ 0,5
Het Rijk	+ 6.204	+ 0,2	+ 20.637	+ 0,7	+ 18.104	+ 0,6

R.S.Z.-Tewerkstelling 1973 – 1986.

	1973	1986	Vershil	%
Vlaanderen	1.496.760	1.553.566	+ 56.806	+ 3,8
Wallonië	844.587	757.594	- 86.993	- 10,3
Brussel	606.351	549.925	- 56.426	- 9,3
Totaal	2.947.698	2.861.085	- 86.613	- 2,9

Evolutie R.S.Z.-tewerkstelling 1973 – 1986.

Arr. Diksmuide	+ 1.642	+ 25,2 %
Arr. Veurne	+ 1.873	+ 17,6 %
Arr. Hasselt	+ 16.906	+ 16,0 %
Arr. Ieper	+ 2.886	+ 14,8 %
Arr. Maaseik	+ 4.509	+ 12,6 %
Arr. Tongeren	+ 2.817	+ 9,9 %
Arr. Turnhout	+ 6.288	+ 7,0 %
Vlaanderen	+ 56.806	+ 3,8 %

Tabel 1 – R.S.Z.-werknemers per gewest 1973-1986.

	Vlaamse gewest	Waalse gewest	Brussel-Hoofdstad	Het Rijk
1973	1.496.760 (100.0)	844.587 (100.0)	606.351 (100.0)	2.947.698 (100.0)
1974	1.539.351 (102.8)	858.629 (101.7)	614.618 (101.4)	3.012.598 (102.2)
1975	1.526.878 (102.0)	847.801 (100.4)	602.067 (99.3)	2.976.746 (101.0)
1976	1.535.474 (102.6)	841.240 (99.6)	588.991 (97.1)	2.965.705 (100.6)
1977	1.535.287 (102.6)	837.194 (99.1)	588.484 (97.0)	2.960.965 (100.4)
1978	1.539.164 (102.8)	830.831 (98.4)	588.523 (97.1)	2.958.518 (100.4)
1979	1.559.366 (104.2)	843.589 (99.9)	587.229 (96.8)	2.990.184 (101.4)
1980	1.563.588 (104.5)	840.239 (99.5)	584.758 (96.4)	2.988.585 (101.4)
1981	1.526.977 (102.0)	811.262 (96.1)	570.253 (94.0)	2.908.492 (98.7)
1982	1.503.974 (100.5)	799.951 (94.7)	561.206 (92.6)	2.865.131 (97.2)
1983	1.487.359 (99.4)	778.985 (92.2)	549.796 (90.7)	2.816.140 (95.5)
1984	1.506.310 (100.6)	769.946 (91.1)	546.088 (90.0)	2.822.344 (95.7)
1985	1.533.625 (102.5)	762.150 (90.2)	547.206 (90.2)	2.842.981 (96.4)
1986	1.533.566 (103.8)	757.594 (89.7)	549.925 (90.7)	2.861.085 (97.1)

Bron : Jaarverslagen R.S.Z.-Planbureau.

Tabel IV – Indeling van werknemers naar grote sectoren 1973-1986.

Brussel-Hoofdstad						
1973			1986			
Handarb .	Hoofdarb .	Totaal	Handarb.	Hoofdarb .	Totaal	
Primaire sector	308	35	343 (0,1)	175	197 (0,04)	
Secundaire sector	107.860	58.083	165.943 (27,4)	49.970	39.222 (16,22)	
Tertiaire sector	100.934	339.131	440.065 (72,5)	81.024	379.421 (83,74)	
Totaal	209.102	397.249	606.351 (100.0)	131.269	418.656	549.925 (100.00)
Waalse gewest						
1973			1986			
Handarb .	Hoofdarb.	Totaal	Handarb .	Hoofdarb.	Totaal	
Primaire sector	4.036	218	4.254 (0,5)	3.149	230	3.379 (0,45)
Secundaire sector	347.970	78.433	426.403 (50,5)	181.076	63.334	244.410 (32,26)
Tertiaire sector	126.244	287.686	413.930 (49,0)	129.482	380.323	509.805 (67,29)
Totaal	478.250	366.337	844.587 (100.0)	313.707	443.887	757.594 (100.00)
Vlaamse gewest						
1973			1986			
Handarb.	Hoofdarb.	Totaal	Handarb .	Hoofdarb.	Totaal	
Primaire sector	6.810	568	7.378 (0,5)	8.282	594	8.876 (0,57)
Secundaire sector	674.159	134.591	808.750 (54,0)	477.715	140.513	618.228 (39,79)
Tertiaire sector	211.637	468.995	680.632 (45,5)	270.995	655.467	926.462 (59,63)
Totaal	892.606	604.154	1.496.760 (100.0)	756.992	796.574	1.533.566 (100.00)
Het Rijk						
1973			1986			
Handarb .	Hoofdarb .	Totaal	Handarb.	Hoofdarb.	Totaal	
Primaire sector	11.154	821	11.975 (0,7)	11.606	846	12.452 (0,44)
Secundaire sector	1.129.989	271.107	1.401.096 (47,5)	708.761	243.060	951.821 (33,30)
Tertiaire sector	438.815	1.095.812	1.534.627 (52,1)	481.601	1.415.211	1.896.812 (66,45)
Totaal	1.579.958	1.367.740	2.947.698 (100,0)	1.201.968	1.659.117	2.861.085 (100,00)

Primaire sector : land- en bosbouw, visserij
 Secundaire sector : alle nijverheden inbegrepen bouwnijverheid
 Tertiaire sector : handel, hotel- en restauratiebedrijven ; vervoer en
 verkeer ; bank-, krediet- en verzekeringswezen ; verhuur ; overige
 dienstverlening

Bron : Jaarverslagen R.S.Z.-Planbureau.

BIJLAGE 2

Uitkeringsgerechtigde volledige werklozen (oudere werklozen inbegrepen)

Jaargemiddelde 1974-1987

Jaar	Vlaanderen	Verschil %	Wallonië	Verschil %	Brussel	Verschil %	Het Rijk	Verschil %
1974	51.494	—	43.910	—	9.316	—	104.720	—
1975	94.168	+ 82,8 %	65.334	+ 48,8 %	17.865	+ 90,8 %	177.367	+ 69,4 %
1976	120.898	+ 28,4 %	82.450	+ 26,2 %	25.189	+ 40,9 %	228.537	+ 28,8 %
1977	141.837	+ 17,3 %	94.206	+ 24,2 %	28.242	+ 12,1 %	264.285	+ 15,6 %
1978	152.311	+ 7,4 %	100.250	+ 6,2 %	29.603	+ 4,8 %	282.164	+ 6,8 %
1979	160.887	+ 5,6 %	103.363	+ 3,1 %	30.166	+ 1,9 %	294.416	+ 4,3 %
1980	177.407	+ 10,3 %	111.814	+ 8,1 %	32.674	+ 8,3 %	321.895	+ 9,3 %
1981	218.201	+ 22,9 %	133.101	+ 19,0 %	40.482	+ 23,9 %	391.784	+ 21,7 %
1982	258.255	+ 18,3 %	150.258	+ 12,9 %	48.064	+ 18,7 %	456.577	+ 16,5 %
1983	285.145	+ 10,4 %	164.948	+ 9,8 %	54.869	+ 14,2 %	504.962	+ 10,6 %
1984	285.157	—	173.876	+ 5,4 %	53.367	— 2,7 %	512.400	+ 1,5 %
1985	273.148	— 4,2 %	179.836	+ 3,4 %	56.061	+ 5,0 %	509.045	— 0,7 %
1986	262.613	+ 3,9 %	182.949	+ 1,7 %	55.354	— 1,3 %	500.916	— 1,6 %
1987	261.536	— 0,4 %	187.694	+ 2,6 %	51.452	— 7,0 %	500.682	—

BIJLAGE 3

U.V.W. (ingeschreven als werkzoekende) : verdeling volgens leeftijd, geslacht, inactiviteitsduur en arbeidsgeschiktheid (Maandelijks Bulletin R.V.A.)

Toestand op 30 juni 1987.

1. Vlaams Gewest

	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	— 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	— 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	— 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal
— 25 jaar	13.879	2.616	16.495	26.348	11.942	38.290	40.227	14.558	54.785
*	13.529	2.391	15.920	25.700	11.356	37.056	39.229	13.747	52.976
25 — 40 jaar	16.042	11.212	27.254	26.643	48.228	74.871	42.685	59.440	102.125
*	15.064	9.467	24.531	25.276	44.885	70.161	40.340	54.352	94.692
+ 40 jaar	13.782	15.721	29.503	8.400	16.875	25.275	22.182	32.596	54.778
*	11.706	11.615	23.321	7.382	14.177	21.559	19.088	25.792	44.880
Totaal	43.703	29.549	73.252	61.391	77.045	138.436	105.094	106.594	211.688
*	40.299	23.473	63.772	58.358	70.418	128.776	98.657	93.891	192.548

* waarvan normaal geschikt.

II. Waals Gewest

	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	— 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	— 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	— 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal
— 25 jaar	16.015	4.527	20.542	19.273	10.076	29.349	35.288	14.603	49.891
*	15.779	4.368	20.147	18.810	9.766	28.576	34.589	14.134	48.723
25 — 40 jaar	16.911	17.009	33.920	15.951	29.717	45.668	32.862	46.726	79.588
*	16.198	15.510	31.708	15.321	28.117	43.438	31.519	43.627	75.146
+ 40 jaar	9.127	13.206	22.333	4.404	10.759	15.163	13.531	23.965	37.496
*	8.253	10.794	19.047	3.963	9.199	13.162	12.216	19.993	32.209
Totaal	42.053	34.742	76.795	39.628	50.552	90.180	81.681	85.294	166.975
*	40.230	30.672	70.902	38.094	47.082	85.176	78.324	77.754	156.078

* waarvan normaal geschikt.

III. Brussels Gewest

	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal
– 25 jaar	2.992	683	3.675	3.298	1.206	4.504	6.290	1.889	8.179
*	2.982	679	3.661	3.261	1.193	4.454	6.243	1.872	8.115
25 – 40 jaar	5.157	4.965	10.122	5.075	6.441	11.516	10.232	11.406	21.638
*	5.120	4.902	10.022	4.986	6.290	11.276	10.106	11.192	21.298
+ 40 jaar	3.105	6.095	9.200	2.296	4.414	6.710	5.401	10.509	15.910
*	2.989	5.805	8.794	2.161	4.100	6.261	5.150	9.905	15.055
Totaal	11.254	11.743	22.997	10.669	12.061	22.730	21.923	23.804	45.727
*	11.091	11.386	22.477	10.408	11.583	21.991	21.499	22.969	44.468

* waarvan normaal geschikt.

IV. Het Rijk

	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal
– 25 jaar	32.886	7.826	40.712	48.919	23.224	72.143	81.805	31.050	112.855
*	32.290	7.438	39.728	47.771	22.315	70.086	80.061	29.753	109.814
25 – 40 jaar	38.110	33.186	71.296	47.669	84.386	132.055	85.779	117.572	203.351
*	36.382	29.879	66.261	45.583	79.292	124.875	81.965	109.171	191.136
+ 40 jaar	26.014	35.022	61.036	15.100	32.048	47.148	41.114	67.070	108.184
*	22.948	28.214	51.162	13.506	27.476	40.982	36.454	55.690	92.144
Totaal	97.010	76.034	173.044	111.688	139.658	251.346	208.698	215.692	424.390
*	91.620	65.531	157.151	106.860	129.083	235.943	198.480	194.614	393.094

* waarvan normaal geschikt.

U.V.W. (ingeschreven als werkzoekende) : indeling volgens inactiviteitsduur, arrondissement en geslacht (*)

Toestand op 30 juni 1987

I. Vlaams Gewest

Arrondissementen	Mannen			Vrouwen			Mannen + Vrouwen		
	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal
Antwerpen	7.222	6.116	13.338	8.017	8.588	16.605	15.239	14.704	29.943
Mechelen	2.703	1.794	4.497	3.529	3.946	7.475	6.232	5.740	11.972
Turnhout	3.058	2.217	5.275	5.342	10.299	15.641	8.400	12.516	20.916
Prov. Antwerpen	12.983	10.127	23.110	16.888	22.833	39.721	29.871	32.960	62.831
Halle-Vilvoorde	3.200	1.639	4.839	4.253	3.588	7.841	7.453	5.227	12.680
Leuven	2.863	1.818	4.681	4.558	5.236	9.794	7.421	7.054	14.475
Vl. Brabant	6.063	3.457	9.520	8.811	8.824	17.635	14.874	12.281	27.155
Brugge	2.329	1.250	3.579	2.542	2.351	4.893	4.871	3.601	8.472
Diksmuide	325	204	529	428	379	807	753	583	1.336
Ieper	688	455	1.143	1.052	908	1.960	1.740	1.363	3.103
Kortrijk	1.416	784	2.200	2.498	2.738	5.236	3.914	3.522	7.436
Oostende	1.329	778	2.107	1.446	1.255	2.701	2.775	2.033	4.808
Roeselare	648	433	1.081	1.152	1.354	2.506	1.800	1.787	3.587
Tielt	302	206	508	614	617	1.231	916	823	1.739
Veurne	402	222	624	423	233	656	825	455	1.280
Prov. W.-Vlaanderen	7.439	4.332	11.771	10.155	9.835	19.990	17.594	14.167	31.761
Aalst	2.159	1.511	3.670	3.206	3.500	6.706	5.365	5.011	10.376
Dendermonde	1.719	1.153	2.872	2.125	2.180	4.305	3.844	3.333	7.177
Eeklo	632	460	1.092	886	1.076	1.962	1.518	1.536	3.054
Gent	4.056	3.033	7.089	4.943	5.699	10.642	8.999	8.732	17.731
Oudenaarde	723	428	1.151	1.059	781	1.840	1.782	1.209	2.991
St.-Niklaas	1.878	1.091	2.969	2.139	1.952	4.091	4.017	3.043	7.060
Prov. O.-Vlaanderen	11.167	7.676	18.843	14.358	15.188	29.546	25.525	22.864	48.389
Hasselt	3.151	1.938	5.089	5.634	9.603	15.237	8.785	11.541	20.326
Maaseik	1.288	772	2.060	3.001	6.613	9.614	4.289	7.385	11.674
Tongeren	1.612	1.247	2.859	2.544	4.149	6.693	4.156	5.396	9.552
Prov. Limburg	6.051	3.957	10.008	11.179	20.365	31.544	17.230	24.322	41.552
Vlaams Gewest	43.703	29.549	73.252	61.391	77.045	138.436	105.094	106.594	211.688

(*) Bron : R.V.A. – statistiek SSUV0112

II. Waals Gewest

Arrondissementen				Vrouwen			Mannen + Vrouwen		
Provincies	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal
Waals Brabant	2.644	1.691	4.335	2.996	2.877	5.837	5.640	4.568	10.208
Aat	976	640	1.616	989	852	1.841	1.965	1.492	3.457
Charleroi	6.349	6.884	13.233	5.270	7.696	12.966	11.619	14.580	26.199
Bergen	3.289	3.780	7.069	3.110	5.796	8.906	6.399	9.576	15.975
Moeskroen	970	647	1.617	965	1.082	2.047	1.935	1.729	3.664
Zinnik	2.333	2.286	4.619	2.180	2.902	5.082	4.513	5.188	9.701
Thuin	2.078	2.106	4.184	1.770	2.618	4.388	3.848	4.724	8.572
Doornik	2.148	1.492	3.640	1.786	1.379	3.165	3.934	2.871	6.805
Prov. Henegouws	18.143	17.835	35.978	16.070	22.325	38.395	34.213	40.160	74.373
Hoei	1.253	761	2.014	1.130	1.179	2.309	2.383	1.940	4.323
Luik	9.259	6.622	15.881	8.073	12.658	20.731	17.332	19.280	36.612
Verviers	2.463	1.696	4.159	3.076	3.372	6.448	5.539	5.068	10.607
Borgworm	731	403	1.134	786	755	1.541	1.517	1.158	2.675
Prov. Luik	13.706	9.482	23.188	13.065	17.964	31.029	26.771	27.446	54.217
Aarlen	472	260	732	553	546	1.099	1.025	806	1.831
Bastenaken	370	169	539	458	271	729	828	440	1.268
Marche-en-Famenne	464	278	742	503	400	903	967	678	1.645
Neufchâteau	511	264	775	523	381	904	1.034	645	1.679
Virton	440	304	744	521	355	876	961	659	1.620
Prov. Luxemburg.	2.257	1.275	3.532	2.558	1.953	4.511	4.815	3.228	8.043
Dinant	1.150	713	1.863	1.067	1.009	2.076	2.217	1.722	3.939
Namen	3.341	3.113	6.454	3.100	3.562	6.662	6.441	6.675	13.116
Philippeville	810	633	1.443	772	862	1.634	1.582	1.495	3.077
Prov. Namen	5.301	4.459	9.760	4.939	5.433	10.372	10.240	9.892	20.132
Waals Gewest	42.051	34.742	76.793	39.628	50.552	90.180	81.679	85.294	166.973

Bron : R.V.A. – statistiek SSUV0112

III. Gewesten + Het land

Mannen				Vrouwen			Mannen + Vrouwen		
	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal	– 2 jaar werkloos	+ 2 jaar werkloos	totaal
Vlaams Gewest	43.703	29.549	73.252	61.391	77.045	138.436	105.094	106.594	211.688
Waals Gewest	42.051	34.742	76.793	39.628	50.552	90.180	81.679	85.294	166.973
Brussels Gewest	11.254	11.743	22.997	10.669	12.061	22.730	21.923	23.804	45.727
Het land	97.008	76.034	173.042	111.688	139.658	251.346	208.696	215.692	424.388

Bron : R.V.A. – statistiek SSUV0112

BIJLAGE 4

Evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (oudere werklozen inbegrepen)
Jaargemiddelden Vlaanderen
Verdeling volgens geslacht

	Mannen	Verschil	Vrouwen	Verschil	Totaal	Verschil
1981	87.875	+ 43,9 %	130.326	+ 11,9 %	218.201	+ 22,9 %
1982	112.451	+ 27,9 %	145.804	+ 11,8 %	258.255	+ 18,3 %
1983	127.258	+ 13,1 %	157.887	+ 8,2 %	285.145	+ 10,4 %
1984	124.275	– 2,3 %	160.882	+ 1,8 %	285.157	
1985	115.112	– 7,3 %	158.035	– 1,7 %	273.147	– 4,2 %
1986	106.803	– 7,2 %	155.809	– 1,4 %	262.612	– 3,9 %
1987	106.366	– 0,4 %	155.170	– 0,4 %	261.536	– 0,4 %

BIJLAGE 5

Evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen
(oudere werklozen inbegrepen) – Vlaanderen
Verdeling volgens geslacht

	Mannen	Verschil (Aantal)	Verschil (%)	Vrouwen	Verschil (Aantal)	Verschil (%)
1981	87.875		—	130.326	—	—
1987	106.366	+ 18.491	+ 21 %	155.170	+ 24.844	+ 19 %
	Mannen	Verschil (Aantal)	Verschil (%)	Vrouwen	Verschil (Aantal)	Verschil (%)
1982	112.451	—	—	145.804	—	—
1987	106.366	– 6.085	– 5,4 %	155.170	+ 9.366	+ 6,4 %
	Mannen	Verschil (Aantal)	Verschil (%)	Vrouwen	Verschil (Aantal)	Verschil (%)
1983	127.258	—	—	157.887	—	—
1987	106.366	– 20.892	– 16,4 %	155.170	– 2.717	– 1,7 %

BIJLAGE 6

Jeugdwerkloosheid (-25 jaar)
Jaargemiddelden 1975-1987

Jaar	Vlaanderen		Wallonië		Brussel		Het Rijk	
1975	35.230	—	21.649		4.264		61.143	
1976	44.300	+ 25,7 %	28.475	+ 31,5 %	6.250	+ 45,6 %	79.025	+ 29,2 %
1977	50.609	+ 14,2 %	32.470	+ 14,0 %	6.539	+ 4,6 %	89.618	+ 13,4 %
1978	54.347	+ 7,4 %	34.731	+ 7,0 %	6.998	+ 7,0 %	96.076	+ 7,2 %
1979	55.504	+ 2,1 %	35.344	+ 1,8 %	7.025	+ 0,4 %	97.873	+ 1,9 %
1980	60.695	+ 9,4 %	38.733	+ 9,6 %	7.586	+ 8,0 %	107.014	+ 9,3 %
1981	75.130	+ 23,8 %	45.801	+ 18,2 %	9.661	+ 27,4 %	130.592	+ 22,0 %
1982	88.497	+ 17,8 %	50.636	+ 10,6 %	11.233	+ 16,3 %	150.366	+ 15,1 %
1983	94.386	+ 6,7 %	54.146	+ 6,9 %	12.152	+ 8,2 %	160.684	+ 6,9 %
1984	88.265	– 6,5 %	53.604	– 1,0 %	10.873	– 10,5 %	152.742	– 4,9 %
1985	76.646	– 13,2 %	53.021	– 1,1 %	10.879	+ 0,1 %	140.547	– 8,0 %
1986	65.299	– 14,8 %	52.492	– 1,0 %	9.671	– 11,1 %	127.462	– 9,3 %
1987	58.799	– 9,9 %	51.132	– 2,6 %	8.010	– 17,2 %	117.941	– 7,5 %

BIJLAGE 7

Evolutie van de tewerkstelling in de opslorplingsprogramma's in Vlaanderen – (jaargemiddelden)

Jaar	TWW	BTK	DAC ₄₈	KB 123	GECO	Totaal	Stagiairs	Alg. totaal
1982	16.846	12.479	4.085	—	—	29.373	16.211	45.584
1983	15.451	7.657			—	27.193	22.197	49.390
1984	15.942	6.894	11.314	57	—	34.207	26.064	60.271
1985	18.105	8.344	15.122	353	—	41.924	25.291	67.215
1986	20.643	6.870	18.501	518		46.532	25.635	72.167
1987	7.933	3.060	9.801	384	19.481	40.659	23.252	63.911

BIJLAGE 8

Tewerkstelling in de opslorplingsprogramma's t.o.v.
 - de werklozen
 - de werkloosheid

1. Toestand op 31 december 1987

	Tot. werkzoekenden	Tot. wklh	TWW (1)	BTK (2)	DAC (3)	GESCO (4)	Tot. 1 + 2 + 3 + 4
Vlaams Gewest	354.755	257.683	7.072	3.052	8.572	21.651	40.347
Waals Gewest	254.670	181.914	6.168	2.335	9.166	11.455	29.124
Brussels Gewest	66.388	50.686	1.404	559	2.137	1.219	5.310
Het Rijk	675.813	490.283	14.644	5.937	19.875	34.325	74.781

2. Verhouding t.o.v. het Rijk

	Tot. werkzoekenden	Tot. wklh	TWW (1)	BTK (2)	DAC (3)	GESCO (4)	Tot. 1 + 2 + 3 + 4
Vlaams Gewest	32.5	32.5	48.3	39.3	48.1	63	54
Waals Gewest	9.8	10.4	9.6	9.3	10.8	33.4	38.9
Brussels Gewest	9.8	10.4	9.6	9.3	10.8	3.6	7.1
Het Rijk	100	100	100	100	100	100	100

BIJLAGE 9

Beroepsopleiding Vlaamse Gemeenschap

	Totaal van de uitgaven	Gemeenschaps- toelagen	Aantal gerealiseerde opleidingen
1983	1.275.000	1.524.000	19.435
1984	1.422.000	1.484.000	23.280
1985	1.697.000	1.189.000	27.239
1986	1.897.099	1.572.700	31.651
1987	2.061.242	1.818.400	37.384
1988	(2.235.875)	(1.880.000)	—

BIJLAGE 10

R.V.A. Beroepsopleiding Vlaamse Gemeenschap

	1986	1987
Aantal beëindigde opleidingen		
1. Beroepsopleiding in de eigen centra	25.419	28.841
- Beroepsopleidingen in samenwerking met de ondernemingen	726	405
- Opleiding N.C.P.O.S.	1.307	1.451
2. Beroepsopleiding gesubsidieerd door de R.V.A.		
- erkende centra	1.124	1.085
- individuele opleidingen in de ondernemingen	2.994	3.530
in technisch onderwijs	89	148
3. Hulp bij oprichting en uitbreiding van ondernemingen	1.299	1.924
Totaal :	31.651	37.384
Actie profielbepaling	9.933	9.680

BIJLAGE 11

Overzicht van de nieuwe opleidingsmogelijkheden per reconversiezone die in het kader van het reconversiebeleid werden uitgebouwd in 1987

Aard van de opleiding	Limburg	Kempen	Westhoek
1. Secundaire sector			
1. Basistechnieken ruwbouw	Hasselt-Eisden	Turnhout	Ieper
2. Basistechnieken afwerking-bouw	Hasselt-Eisden		
3. Ruwbouw	Eisden	Oevel	
4. Ruwbouw polyvalentie en vloerenlegger			Ieper-Diksmuide
5. Polyvalente wegebouwers		Oevel	
6. Ruwbouw ploegbaas		Oevel	
7. Ruwbouw wegebouw			
8. Stukadoor	Eisden		
9. Dakbedekking	Eisden		
10. Basistechnieken hout	Tongeren-Eisden		
11. Basistechnieken metaal	Peer-Genk	Herentals	
12. Brandertechnieken	Hasselt		
13. Schilder + industr. schildertechnieken	Eisden	Oevel	Ieper-Diksmuide
14. Produktiegericht draaien	Hasselt	Herentals	
15. Produktiegericht frezen	Hasselt	Herentals	
16. (Constructie) lassen	Peer-Eisden		Veurne
17. CNC-draaien	Hasselt	Herentals	
18. CNC-frezen	Hasselt	Herentals	
19. CNC-werkvoorbereiding	Hasselt		
20. Koetswerk	Leopoldsburg		
21. Mechaniek zware vrachtwagens	Leopoldsburg		
22. Bestuurder zware vrachtwagens	Leopoldsburg		
23. Autocarbestuurder	Leopoldsburg		
24. Confectie-stikster	Hasselt	Turnhout	Ieper
25. Horeca zaalpersoneel + keukenpersoneel	Lommel		Ieper-Koksijde
26. Koeltechnieken			Poperinge
27. Automatisatie		Herentals	
28. Informatica Bouw	Hasselt		
29. Tekenaar-Werkstations	Hasselt		
II. Tertiaire sector			
1. Kantoorautomatisatie	Tongeren-Peer	Herentals	
	Hasselt		
2. Taalopleiding (Doelgroepen : Horeca, Verkoop, Bedienden)	Tongeren-Peer	Ieper-Veurne	
	Leopoldsburg-Neeroeteren	Koksijde	
3. Beheer KMO	Hasselt	Veurne	
4. Initiatie informatica		Diksmuide	
5. Technische Com. Afgev.	Hasselt		
6. Expeditiebediende	Peer		
7. Toeristische Assistent	Alternierend per centrum		

BIJLAGE 12

Evolutie activiteiten middenstandsopleiding

1. Basisopleiding (aantal cursisten)

	Leertijd		Ondernemersopleiding		
	Algemene kennis	Beroeps-kennis	Bedrijfs-beheer	Beroeps-kennis	Taal
1980-1981	11.392	11.077	8.782	10.321	5.174
1981-1982	11.354	11.105	8.873	10.952	5.475
1982-1983	10.582	10.647	8.853	10.986	5.032
1983-1984	10.381	10.321	9.656	11.562	4.062
1984-1985	11.844	11.328	10.267	12.670	4.062
1985-1986	12.057	11.825	11.186	13.605	4.484
1986-1987	11.853	12.011	12.238	14.206	4.700
1987-1988	11.845	11.460	11.811	14.176	

II. Vervolmaking

Jaar	Lezingen (zittingen)	Studiedagen Seminaries (zittingen)	Bijscholing (Uren)
1980	519	4.961	6.282
1981	563	5.973	7.219
1982	426	5.988	7.494
1983	453	6.703	9.674
1984	494	6.817	10.543
1985	427	7.276	10.364
1986	350	8.250	11.350
1987	224	1.257	

BIJLAGE 13

Overheidstussenkomst voor middenstandsopleiding (in miljoenen frank)

	Titel 1	Titel II	Totaal	Index (totaal kredieten) 1980 = 100
1980	601,5	—	601,5	100
1981	645,7	—	645,7	107,3
1982	739,7	—	739,7	122,9
1983	766,6	—		127,9
1984	805,6	19,0	824,6	137,0
1985	881,0	19,5	900,5	149,7
1986	925,5	21,7	947,2	157,4
1987	983,3	111,7	1.095,0	182,0
1988 (ontwerp)	1.013,6	83,0	1.096,6	182,3

B. Bespreking

De leden feliciteren de Gemeenschapsminister met de omvangrijke en gedetailleerde toelichting van zijn beleid.

Van verschillende zijden werd aangedrongen op nog meer statistische gegevens. Deze werden door de **Gemeenschaps**minister verstrekt. In de mate van het mogelijke werden zij in bijlage van het verslag opgenomen. Van sommige statistische gegevens worden enkel de tendensen weergegeven. De volledige documentatie ligt ter inzage op het Secretariaat.

In bijlage bevindt zich de evolutie van de RSZ tewerkstelling per arrondissement 1973-1986, alsook de **maandgemiddelden** van de ontvangen, voldane en lopende **werkaanbiedingen** in 1986 en 1987 (indeling naar gewest en categorie).

Evolutie R.S.Z. – Tewerkstelling
per arrondissement 1973 – 1986
R.S.Z.-werknemers per arrondissement 1973-1986

Arrondissementen	1973 (100)	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	86/85 abs. get. (85=100)
Antwerpen	338.247	344.406 (101.8)	341.675 (101.0)	342.609 (101.3)	342.555 (101.3)	342.363 (101.2)	343.463 (101.5)	344.666 (101.9)	338.532 (100.1)	330.965 (97.8)	326.145 (96.4)	325.675 (96.2)	327.522 (96.8)	327.930 (96.9)	+ 408 (100.1)
Mechelen	71.398	73.735 (103.3)	72.131 (101.0)	72.462 (101.5)	72.413 (101.4)	72.919 (102.1)	73.660 (103.2)	73.296 (102.7)	71.451 (100.1)	71.255 (99.8)	70.480 (98.7)	71.399 (100.0)	72.339 (101.3)	72.770 (101.9)	+ 431 (100.6)
Turnhout	90.333	93.073 (103.0)	92.396 (102.3)	92.384 (102.3)	91.441 (101.2)	93.299 (103.3)	96.111 (106.4)	96.306 (106.6)	93.956 (104.0)	92.519 (102.4)	91.856 (101.7)	92.851 (102.8)	94.805 (105.0)	96.621 (107.0)	+ 1.816 (101.9)
Antwerpen	499.978	511.214 (102.2)	506.202 (101.2)	507.455 (101.5)	506.409 (101.3)	508.581 (101.7)	513.234 (102.7)	514.268 (102.9)	503.939 (100.8)	494.739 (98.9)	488.481 (97.7)	489.925 (98.0)	494.666 (98.9)	497.321 (99.5)	+ 2.655 (100.5)
Halle-Vilvoorde	122.818	125.764 (102.4)	125.148 (101.9)	126.692 (103.1)	125.838 (102.5)	126.545 (103.0)	128.309 (104.5)	129.609 (105.5)	126.402 (102.9)	123.169 (100.3)	120.932 (98.5)	123.305 (100.4)	126.071 (102.6)	127.026 (103.4)	+ 955 (100.8)
Leuven	84.802	88.244 (104.1)	88.181 (104.0)	88.711 (104.6)	88.422 (104.3)	88.577 (104.5)	90.190 (106.4)	90.985 (107.3)	90.029 (106.2)	90.100 (106.2)	88.283 (104.2)	89.998 (105.1)	92.720 (109.3)	95.682 (112.8)	+ 2.962 (103.2)
Vlaams Brabant	207.620	214.008 (103.1)	213.329 (102.7)	215.403 (103.7)	214.260 (103.2)	215.122 (103.6)	218.499 (105.2)	220.594 (106.2)	216.431 (104.2)	213.269 (102.7)	209.215 (100.8)	213.303 (102.7)	218.791 (105.4)	222.708 (107.3)	+ 3.917 (101.8)
Aalst	51.314	51.990 (101.3)	51.625 (100.6)	51.648 (100.6)	51.548 (100.5)	50.841 (99.1)	51.569 (100.5)	51.902 (101.1)	50.885 (99.2)	49.991 (97.4)	49.636 (96.7)	50.407 (98.2)	51.961 (101.3)	52.731 (102.8)	+ 770 (101.5)
Oudenaarde	28.266	29.209 (103.3)	27.989 (99.0)	27.828 (98.4)	27.661 (97.9)	27.173 (92.8)	27.251 (96.4)	26.891 (95.1)	25.944 (91.8)	25.494 (90.2)	25.775 (91.2)	26.209 (92.7)	26.955 (95.4)	27.646 (97.8)	+ 691 (102.6)
Dendermonde	37.253	38.650 (103.8)	37.769 (101.4)	37.143 (99.7)	37.050 (99.5)	37.185 (99.8)	37.639 (101.0)	37.690 (101.2)	36.547 (98.1)	35.334 (94.8)	34.618 (92.9)	35.658 (95.7)	36.346 (97.6)	36.889 (99.0)	+ 543 (101.5)
Eeklo	13.907	14.348 (103.2)	13.930 (100.2)	14.308 (102.9)	13.298 (95.6)	13.549 (97.4)	13.740 (98.8)	14.532 (104.5)	13.841 (99.5)	13.686 (98.4)	13.588 (97.7)	13.625 (98.0)	13.975 (100.5)	14.430 (103.8)	+ 455 (101.3)
Gent	151.442	155.480 (102.7)	152.202 (100.5)	151.417 (100.0)	153.336 (101.3)	150.899 (99.6)	153.951 (101.7)	152.664 (100.8)	149.140 (98.5)	148.288 (97.9)	148.292 (97.9)	150.221 (99.2)	152.372 (100.6)	153.908 (101.6)	+ 1.536 (101.0)
St.-Niklaas	47.718	48.907 (102.5)	48.844 (102.4)	49.180 (103.1)	49.697 (104.1)	49.863 (104.5)	50.552 (105.9)	50.774 (106.4)	49.220 (103.2)	48.040 (100.7)	47.013 (98.5)	48.053 (100.7)	48.213 (101.0)	48.604 (101.9)	+ 391 (100.8)
Oost-Vlaanderen	329.900	338.584 (102.6)	332.359 (100.7)	331.524 (100.5)	332.590 (100.8)	329.510 (99.9)	334.702 (101.5)	334.453 (101.4)	325.577 (98.7)	320.833 (97.3)	318.922 (96.7)	324.173 (98.3)	329.822 (100.0)	334.208 (101.3)	+ 4.386 (101.3)

Evolutie R.S.Z. - Tewerkstelling
per arrondissement 1973 - 1986

R.S.Z.-werknemers per arrondissement 1973-1986

Arrondissementen	1973 (100)	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	86/85 abs. get. (85=100)
Brugge	72.993	75.849 (103.9)	75.734 (103.8)	75.162 (103.0)	75.055 (102.8)	76.087 (104.2)	77.246 (105.8)	78.222 (107.2)	76.751 (105.1)	76.010 (104.2)	75.466 (103.4)	76.860 (105.3)	79.039 (108.3)	79.667 (109.1)	+ 628 (100.8)
Diksmuide	6.525	6.974 (106.9)	7.063 (108.2)	7.288 (111.7)	7.483 (114.7)	7.716 (118.3)	7.678 (117.7)	7.840 (120.2)	7.553 (115.8)	7.744 (118.7)	7.708 (118.1)	7.790 (119.4)	7.989 (122.4)	8.167 (125.2)	+ 178 (102.2)
Ieper	19.497	20.945 (107.4)	21.258 (109.0)	21.916 (112.4)	21.968 (112.7)	21.909 (112.4)	22.236 (114.0)	22.287 (114.3)	21.718 (111.4)	21.235 (108.9)	21.183 (108.6)	21.338 (109.4)	21.651 (111.0)	22.383 (114.8)	+ 732 (103.4)
Kortrijk	89.015	91.705 (103.0)	89.385 (100.4)	89.595 (100.6)	88.586 (99.5)	87.937 (98.8)	87.060 (97.8)	86.752 (97.5)	84.408 (94.8)	82.847 (93.1)	82.394 (92.6)	84.664 (95.1)	86.566 (97.2)	87.768 (98.6)	+ 1.202 (101.4)
Oostende	32.681	33.322 (102.0)	33.602 (102.8)	33.961 (103.9)	33.697 (103.1)	33.700 (103.1)	34.382 (105.2)	34.371 (105.2)	32.997 (101.0)	32.616 (99.8)	31.462 (96.3)	32.270 (98.7)	32.516 (99.5)	32.530 (99.5)	+ 14 (100.0)
Roeselare	41.728	42.992 (103.0)	42.714 (102.4)	42.219 (101.2)	41.269 (98.9)	41.022 (98.3)	41.332 (99.1)	41.604 (99.7)	41.148 (98.6)	40.192 (96.3)	39.881 (95.6)	40.480 (97.0)	41.264 (98.9)	41.834 (100.3)	+ 570 (101.4)
Tielt	16.772	17.525 (104.5)	17.050 (101.7)	17.097 (101.9)	18.717 (111.6)	18.858 (112.4)	19.091 (113.8)	19.727 (117.6)	19.513 (116.3)	19.366 (115.5)	19.551 (116.6)	19.737 (117.7)	20.600 (122.8)	20.824 (124.2)	+ 224 (101.1)
Veurne	10.613	11.084 (104.4)	11.302 (106.5)	12.055 (113.6)	12.503 (117.8)	12.441 (117.2)	12.488 (117.7)	12.104 (114.0)	11.672 (110.0)	11.964 (112.7)	12.021 (113.3)	12.061 (113.6)	12.197 (114.9)	12.486 (117.6)	+ 289 (102.4)
West-Vlaanderen	289.824	300.396 (103.6)	298.108 (103.0)	299.293 (103.3)	299.278 (103.5)	299.670 (103.4)	301.513 (104.0)	302.907 (104.5)	295.760 (102.0)	291.974 (100.7)	289.666 (99.9)	295.200 (101.8)	301.822 (104.1)	305.659 (105.5)	+ 3.837 (101.3)
Hasselt	105.419	108.534 (103.0)	109.755 (104.1)	114.144 (108.3)	115.804 (109.9)	118.218 (112.1)	121.125 (114.9)	121.139 (114.9)	117.446 (111.4)	116.040 (110.2)	114.723 (108.8)	116.245 (110.3)	118.910 (112.8)	122.325 (116.0)	+ 3.415 (102.9)
Maaseik	35.654	37.292 (104.6)	37.746 (105.9)	38.155 (107.0)	37.460 (105.1)	38.035 (106.7)	39.043 (109.5)	38.930 (109.2)	38.115 (106.9)	37.936 (106.4)	37.636 (105.6)	38.228 (107.2)	39.396 (110.5)	40.163 (112.6)	+ 767 (101.9)
Tongeren	28.365	29.323 (103.4)	29.379 (103.6)	29.500 (104.0)	29.486 (104.0)	30.028 (105.9)	31.250 (110.2)	31.297 (110.3)	29.709 (104.7)	29.183 (102.9)	28.716 (101.2)	29.236 (103.0)	30.218 (106.5)	31.182 (109.9)	+ 964 (103.2)
Limburg	169.438	175.149 (103.3)	176.880 (104.4)	181.799 (107.3)	182.750 (107.9)	186.281 (109.9)	191.418 (113.0)	191.366 (112.9)	185.270 (109.3)	183.159 (108.1)	181.075 (106.9)	183.709 (108.4)	188.524 (111.3)	193.670 (114.3)	+ 5.146 (102.7)
Vlaamse Gewest	1.496.760	1.539.351 (102.8)	1.526.878 (102.0)	1.535.474 (102.6)	1.535.287 (102.6)	1.539.164 (102.8)	1.559.366 (104.2)	1.563.588 (104.5)	1.526.977 (102.0)	11.503.974 (100.5)	1.487.359 (99.4)	1.506.310 (100.6)	1.533.625 (102.5)	1.553.566 (103.8)	+ 19.941 (101.3)

Bron : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid - Planbureau.

b) 1987 maandgemiddelden

Gewesten	2. Werkaanbiedingen ingevolge bepaalde maatregelen inzake de tewerkstellingspolitiek													
	1. Gew. werkaanbiedingen													
	Totaal 1	Wr. ond Horeca	B.T.K.	D.A.C.	Stage	Lpbond	Rustp.	T.W.W.	K.M.O.	GESCO	I.B.F.	Brugg.	Totaal 2	Algen. 1 + 2
Vlaams Gewest	6.307	775	148	195	820	98	48	194	23	146	103	11	1.794	8.101
Waals Gewest	2.474	229	155	77	456	105	38	203	10	12	3	1	1.281	3.755
Brussels Gewest	895	1.07	110	428	294	51	110	108	56	273	135		776	1.671
Land	9.676		413		1.570	254	196	505				21	3.851	13.527
Voldane werkaanbiedingen tijdens de maand														
Verdeling volgens gewest en categorie														
Vlaams Gewest	4.788	752	104	171	655	81	39	157	19	118	21	11	1.421	6.209
Waals Gewest	1.655	37	78	68	328	90	32	145	6	9	1	1	982	2.637
Brussels Gewest	339	980	323	362	110	209	75	378		219	88		391	730
Land	6.782				1.093				31			16	2.794	9.576
Lopende werkaanbiedingen op het einde van de maand														
Verdeling volgens gewest en categorie														
Vlaams Gewest	6.217	55	230	272	1.094	105	56	499	11	159	218	24	2.769	8.986
Waals Gewest	1.884	64	100	169	457	66	21	102	76	85	6	1	1.488	3.079
Land	9.238	160	553	613	2.318	238	134	872	42	24	251	26	5.502	14.740

Een lid verklaard de indruk te hebben dat de Gemeenschapsminister op wat eenzijdige wijze „werk” wil maken van de tewerkstelling. Hij mag niet uit het oog verliezen dat de tewerkstelling gecreëerd of opgebouwd wordt via welbepaalde economische hefbomen, zoals b.v. de economische expansiewetgeving. De voordelen van deze wet moeten worden aangewend daar waar zij het meest tewerkstellingsbevorderend zijn, met name in de KMO. De cijfers tonen aan dat men in de KMO met driemaal minder middelen, driemaal meer tewerkstelling kan realiseren dan in de grote bedrijven.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat hij geenszins het belang van de KMO voor de tewerkstelling onderschat. De rol van de overheid inzake tewerkstelling is inderdaad complementair. Als Gemeenschapsminister van Tewerkstelling behoort het tot zijn bevoegdheid deze complementaire zaak zo creatief mogelijk te vervullen.

Hetzelfde lid ontwikkelt de stelling dat de diverse stelsels van opgelegde tewerkstelling in de ondernemingen niet zeer efficiënt zijn als blijvende tewerkstelling. Dat „het bedrijfsleven zelf blijvende inspanningen moet leveren (voor de creatie van meer nieuwe arbeidsplaatsen)” zoals de Gemeenschapsminister als eerste krachtlijn stelt, kan niet afgedwongen worden. Dit is vooral afhankelijk van gunstige omgevingsfactoren.

Hierop antwoordt de Gemeenschapsminister dat „moet” in deze context moet gelezen worden als een sterke suggestie naar het bedrijfsleven toe. Binnen VESOC kunnen ter zake afspraken gemaakt worden, wellicht kan dit via raamcontracten per sector.

Een lid vraagt hoe de RSZ tewerkstellingscijfers zijn geëvolueerd als men rekening houdt met de deeltijdse tewerkgestelden om te ontsnappen aan de werkloosheid. Bij wijze van voorbeeld citeert hij dat deze groep in 1980 10.000 bedroeg, in 1988 zou zij zijn opgelopen tot 140.000.

Een lid stelt dat bij het toekennen van expansievoordelen rekening wordt gehouden met vermeerderde tewerkstelling. Hebben expansievoordelen steeds een tewerkstellingsbevorderend effect ? Zijn de investeringen niet vaak arbeidsvernietigend ? Dit kan enkel gecontroleerd worden aan de hand van RSZ-cijfers per onderneming.

Verschillende leden wijzen erop dat de werkloosheidscijfers van het Vlaamse Gewest vergeleken met die van het Waalse Gewest en Brussel vrij gunstig uitvallen. Een van hen vraagt zich echter af of hetzelfde triomfalisme nu op zijn plaats zou zijn bij een vergelijking van onze werkloosheidscijfers met deze van de regio's over onze grenzen heen. Wellicht zou deze vergelijking tot andere conclusies kunnen leiden.

De Gemeenschapsminister legt de leden een statistiek voor met de evolutie van de werkloosheid in een aantal EEG-landen. Hieruit blijkt onder meer dat de werkloosheid in België vanaf 1985 is gedaald, terwijl zij in andere landen hetzij gelijk blijft hetzij stijgt. Men moet zich hier wel de vraag stellen of de cijfers gebaseerd zijn op dezelfde basisgegevens.

EVOLUTIE VAN DE WERKLOOSHEID IN EEN AANTAL E.E.G.-LANDEN

Tabel 1

Evolutie van de geregistreeerde werkloosheid : — totalen(jaargemiddelden)
 — het aandeel van de werklozen in de burgerlijke beroepsbevolking (werkloosheidsgraad)

	België		B.R.D		Frankrijk		Ierland		Italië		Nederland		Verenigd Koninkrijk	
	Totaal x 1000	Werkloos- heidsgraad	Totaal x 1000	Werkloos- heidsgraad	Totaal x 1000	Werkloos- heidsgraad	Totaal x 1000	Werkloos- heidsgraad	Totaal x 1000	Werkloos- heidsgraad	Totaal x 1000	Werkloos- heidsgraad	Totaal x 1000	Werkloos- heidsgraad
1981	454	11,1	1.296	4,8	1.773	7,7	128	10,2	1.790	8,0	480	8,8	2.415	9,2
1982	535	13,0	1.885	6,9	2.008	8,7	157	12,3	2.163	9,7	655	11,8	2.792	10,6
1983	589	14,3	2.263	8,4	2.068	8,9	193	14,9	2.475	10,9	801	14,3	3.047	11,6
1984	595	14,4	2.265	8,4	2.340	10,0	214	16,6	2.720	11,9	822	14,5	3.160	11,8
1985	557	13,6	2.305	8,4	2.458	10,5	231	18,0	2.959	12,9	761	13,3	3.271	12,0
1986	517	12,6	2.223	8,1	2.517	10,8	236	18,4	3.173	13,8	711	12,4	3.289	12,1

Bron : Eurostat, Werkgelegenheid en Werkloosheid 1987

Tabel 2

Aandeel van de werklozen in de burgerlijke beroepsbevolking. (Eurostat 1987)

	België	Denem.	B.R.D.	Fr.	Ierl.	It.	Lux.	Nl.	UK.	EUR.
1976	6,5	5,2	4,0	4,2	9,3	5,6	0,3	5,6	4,9	4,8
1977	7,5	6,3	4,0	4,8	9,1	5,4	0,5	5,4	5,3	5,0
1978	8,1	7,1	3,8	5,2	8,3	6,1	0,8	5,4	5,1	5,2
1979	8,4	5,8	3,3	6,0	7,4	6,7	0,7	5,5	4,7	5,2
1980	9,1	6,7	3,4	6,4	8,2	7,2	0,7	6,2	6,0	5,8
1981	11,1	8,7	4,8	7,7	10,2	8,0	1,0	8,8	9,2	7,6
1982	13,0	9,3	6,9	8,7	12,3	9,7	1,3	11,8	10,6	9,3
1983	14,3	10,1	8,4	8,9	14,9	10,9	1,6	14,3	11,6	10,4
1984	14,4	9,9	8,4	10,0	16,6	11,9	1,8	14,5	11,8	10,9
1985	13,6	8,7	8,4	10,5	18,0	12,9	1,7	13,3	12,0	11,1
1986	12,6	7,6	8,1	10,8	18,4	13,8	1,5	12,4	12,1	11,2

Tabel 3a

Geregistreeerde werkloosheid jonger dan 25 jaar (x 1.000-jaargemiddelden) + aandeel in totale werkloosheid

	België				Denemarken				B.R.D.				Frankrijk			
	M	V	T	%	M	V	T	%	M	V	T	%	M	V	T	%
1975																
1976	39	64	103	40,0					111	140	251	23,8	147	245	393	42,1
1977	42	74	116	39,1					108	151	260	25,2	165	286	450	42,0
1978	46	79	125	38,8					100	151	251	25,3	170	295	464	39,8
1979	47	85	131	38,6	27	16	43	28,5	87	132	220	25,2	207	354	561	41,5
1980	51	89	140	38,0	30	23	53	30,2	95	130	225	25,0	222	388	610	42,1
1981	72	104	176	38,8	36	33	68	29,0	146	159	304	23,5	306	447	753	42,5
1982	88	119	206	38,6	38	33	71	28,0	242	213	455	24,6	364	487	852	42,4
1983	94	125	219	37,2	41	34	75	27,1	293	265	559	24,7	381	479	860	41,6
1984	87	121	208	35,0	41	29	70	25,7	294	276	570	25,2	451	522	973	41,6
1985	80	114	195	34,9	37	23	60	24,7	288	274	562	24,4	435	509	944	38,4
1986	71	104	176	34,0	31	19	50	23,6	255	259	514	23,1	411	483	894	35,5

Bron : Eurostat : Werkgelegenheid — Werkloosheid 1987

Tabel 3 b
Geregistreerde werkloosheid jonger dan 25 jaar (x 1000-jaargemiddelden) + aandeel in totale werkloosheid

	Ierland				Italië				Luxemburg				Nederland			
	M	V	T	%	M	V	T	%	M	V	T	%	M	V	T	%
1975																34,4
1976													62	37	99	35,6
1977									0,2	0,1	0,3	36,4	56	42	99	36,4
1978					358	259	617	47,2	0,3	0,3	0,6	52,7	54	50	104	38,0
1979					381	305	686	47,3	0,2	0,3	0,5	49,4	52	57	109	38,9
1980	16	8	24	23,7	360	385	746	47,2	0,2	0,3	0,5	48,3	64	64	128	39,4
1981	23	11	34	26,9	417	478	895	50,0	0,3	0,5	0,8	49,3	108	90	198	41,3
1982	30	16	46	29,2	496	573	1.070	49,4	0,4	0,5	0,9	46,5	150	119	269	41,2
1983	38	21	59	30,7	558	630	1.188	48,0	0,5	0,7	1,2	47,9	177	143	320	40,0
1984	42	24	67	31,1	617	691	1.308	48,1	0,5	0,7	1,3	47,0	172	147	319	38,8
1985	45	27	72	31,0	669	717	1.386	46,8	0,6	0,7	1,2	47,4	150	136	286	37,6
1986	46	28	74	31,0	729	773	1.502	47,3	0,5	0,5	1,0	44,6	127	121	249	35,0

Bron : Eurostat : Werkgelegenheid — Werkloosheid 1987

Tabel c
Geregistreerde werkloosheid jonger dan 25 jaar (x 100 — jaargemiddelden) + aandeel in totale werkloosheid

	Verenigd Koninkrijk				Europa											
	M	V	T	%	M	V	T	%	M	V	T	%	M	V	T	%
1975																
1976																
1977																
1978																
1979	276	208	484	39,0												
1980	388	276	663	41,7	1.220	1.374	2.594	39,9								
1981	600	374	975	40,4	1.707	1.703	3.409	39,7								
1982	697	425	1.123	40,2	2.106	1.996	4.101	39,3								
1983	749	463	1.212	39,8	2.334	2.178	4.512	38,4								
1984	754	478	1.232	39,0	2.459	2.313	4.772	38,3								
1985	761	475	1.236	37,8	2.467	2.304	4.771	37,1								
1986	718	453	1.171	35,6	2.390	2.269	4.660	36,0								

Bron : Eurostat : Werkgelegenheid — Werkloosheid 1987

— Regionalisering

Verschillende leden stellen met aandrang dat een efficiënt tewerkstellingsbeleid onmogelijk is zolang de **werkloosheids**-controle nationaal wordt geregeld en de arbeidsbemiddeling regionaal. Indien men regionaal ook bevoegd was voor de werkloosheidscontrole dan zou men bijvoorbeeld het niet willen volgen van een bepaald **omschakelings**- of **vormings**-programma kunnen sanctioneren met uitsluiting.

De Gemeenschapsminister verklaart dat prioritair de **regionalisering** van de VDAB moet doorgevoerd worden. Verder hoopt hij dat in een nabije toekomst ook de **werkloosheids**controle zal worden geregionaliseerd om zodoende een efficiënt tewerkstellingsbeleid te kunnen ontwikkelen.

— Subregionale tewerkstellingscomités

Verschillende leden wijzen op het belang van de STC's die een sleutelpositie innemen in het tewerkstellingsbeleid. Hun bevoegdheden moeten worden geherwaardeerd.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat eerstdaags een ontwerpbesluit wordt voorgelegd aan VESOC waarin de nieuwe opdrachten van de STC's worden omschreven. De STC's zullen inderdaad het knooppunt zijn van vraag en aanbod inzake de **terwerkstelling**, en van de opleiding. Zij zullen hun contacten met het bedrijfsleven beter kunnen uitbouwen. Hiertoe zal vanuit de RVA meer en gespecialiseerd personeel ter beschikking worden gesteld. Het nieuwe concept gaat uit van een herwaardering van de STC's die voortaan beslissingsbevoegdheid zullen krijgen inzake het organiseren van opleiding in de ondernemingen.

In permanente werkgroepen zal het overleg tussen het onderwijs en het bedrijfsleven tot stand worden gebracht zodat de beslissingen met betrekking tot de te organiseren opleidingen met kennis van zaken kunnen worden genomen.

— Tewerkstellingsprogramma's

Een lid verneemt via de pers dat, als de bevoegdheid over de tewerkstellingsprogramma's zou worden overgedragen naar de Gewesten, de Vlaamse Executieve zou instemmen met de verdeling van nationale kredieten volgens het aantal werklozen in een gewest.

Dan zouden naar schatting 50 % van deze middelen naar Vlaanderen gaan, 40 % naar Wallonië en 10 % naar Brussel, terwijl thans in Vlaanderen 54 % van de kredieten worden besteed, in Wallonië 39 % en in Brussel 7 %. Dit zou een verlies van 1,2 miljard voor Vlaanderen betekenen of ongeveer 3.000 jobs. Is dit aanvaardbaar ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat bij een **regionalisering** van de tewerkstellingsprogramma's van twee hypothesen kan uitgegaan worden. Ofwel **neemt** men het principe van de solidariteit en dan hanteert men een verdeelsleutel op basis van „de behoeften” nl. het aantal werkzoekenden of langdurig werklozen in een gewest ; ofwel hanteert men de sleutel gebaseerd op de „**rijkdom**” van het gewest, de opbrengt van de personenbelasting nl. de restorno-sleutel. Deze laatste is aanzienlijk gunstiger voor Vlaanderen.

— SIMONA

Een lid betreurt dat in sommige plaatsingkantoren of centra voor beroepsopleiding in het Vlaamse land de **niet-uitkeeringsgerechtigde** werkzoekenden geen beroep kunnen doen op de gegevens van SIMONA.

De Gemeenschapsminister zal dit laten onderzoeken en eventueel bemerkingen maken bij de betrokken **tewerkstellingscomités**.

— Plaatselijk tewerkstellings- en werkzoekendenbeleid

Verschillende leden betreuren dat de op 20 oktober 1986 door de Raad goedgekeurde resoluties betreffende de bevordering van een plaatselijk tewerkstellings- en **werkzoekendenbeleid** zo weinig inspirerend heeft gewerkt. Vooral op het niveau van de plaatselijke initiatieven bevat deze resolutie vele interessante ideeën.

De Gemeenschapsminister beaamt dit en verwacht **concre-**

te suggesties. Ook hoopt hij dat via het overleg met de sociale partners in VESOC dit aspect ter sprake zal komen. Inmiddels zijn er op provinciaal niveau informatiedagen georganiseerd.

Ook van de problematiek inzake selectie en aanwerving dient dringend werk te worden gemaakt. Een lid betreurd dat de CAO 38 zo traag uit de startblokken komt.

De Gemeenschapsminister verklaart het parlementair initiatief tot regeling van de selectie en aanwerving alleszins gunstig gezind te zijn.

— Plaatselijke tewerkstellingsagentschappen

Een lid vraagt statistieken over de door de nationale minister voor Tewerkstelling en Arbeid opgestarte plaatselijke tewerkstellingsagentschappen, die op gemeentelijk niveau de langdurige werklozen allerlei klusjes laten opknappen.

Wordt de Vlaamse Executieve bij dit nationaal initiatief betrokken? Een ander lid is van oordeel dat deze plaatselijke tewerkstellingsagentschappen tot de bevoegdheid van de gewesten behoort. De Gemeenschapsminister bezorgt uitgebreide statistieken over de plaatselijke tewerkstellingsagentschappen (functionerende, erkende).

De Gemeenschapsminister verklaart dat de bevoegdheid inzake de tewerkstellingsagentschappen inderdaad een betwiste materie is die aan het overlegcomité moet worden voorgelegd.

De nationale Minister voor Tewerkstelling en Arbeid legt blijkbaar het accent op de „plaatsing”, de „tewerkstelling” van de werklozen in de tewerkstellingsagentschappen om hieruit te besluiten dat hij bevoegd is. De Vlaamse Executieve ziet de plaatselijke tewerkstellingsagentschappen veeleer als een vorm van arbeidsbemiddeling en derhalve als een geregionaliseerde materie.

Op vraag van een lid of er een vraag tot vernietiging bij het Arbitragehof werd aanhangig gemaakt antwoordt de Gemeenschapsminister negatief.

PLAATSELIJKE TEWERKSTELLINGSAGENTSCHAPPEN

Funktionerende Plaatselijke Tewerkstellingsagentschappen (toestand op eind februari 1988) *

Vlaams Gewest

Gemeente	Aantal ingeschreven werklozen		Aantal ge- presteerde uren	
	M	V	T	
Ardoioe	1	9	10	70 u
Maaseik	3	23	26	164 u
Oosterzele	—	—	—	3 u
Brasschaat	1	6	7	94 u
Herselt	0	29	29	12 u
Meeuwen-Gruitrode	0	1	1	23 u
Meulebeke	2	7	9	64 u
totaal	7	75	82	430 u

Opmerking : Aantal ingeschreven werklozen → januari

* Aantal ingeschreven werklozen geregistreerd op 31.01.88

Funktionierende Plaatselijke Tewerkstellingsagentschap-
pen (toestand op eind februari 1988) *

Waals Gewest

Gemeente	Aantal ingeschreven werklozen		Aantal ge- presteerde uren	
	M	V		
Walhain	1	4	5	60 u
Moeskroen	17	56	73	2.810 u
Vielsalm	10	19	29	330 u
Quaregnon	9	8	17	21 u
Leuze-en-Hainaut	5	3	8	182 u
Ramillies	3	5	8	57 u
Theux	3	7	10	178 u
Wanze	23	33	56	396 u
Wasseiges		4	5	56 u
Mettet	2	11	13	78 u
Hastière	4	5	9	28 u
Tubeke	—	—	—	58 u
Dison	6	4	10	3 u
Verviers	4	11	25	111 u
Komen- Waasten	—	—	—	20 u
Spa	—	—	—	34 u
Totaal	88	170	268	4.372 u

Opmerking : Aantal ingeschreven werklozen → januari.

* Aantal ingeschreven werklozen geregistreerd op
31.01.88.

Funktionierende Plaatselijke Tewerkstellingsagentschap-
pen (toestand op eind februari 1988) *

Brussels Gewest

Gemeente	Aantal ingeschreven werklozen*		Aantal ge- presteerde uren	
	M	V		
St. Joost-ten-Node	2	7	9	175 u
Brussel	—	3	3	14 u
St. Pieters- Woluwe	—	3	3	9 u
Totaal	2	13	15	198 u

Land

Aantal gemeenten	Aantal ingeschreven werklozen		Aantal ge- presteerde uren	
	M	V		
26	97	258	337	5.000 u

Opmerking : Aantal ingeschreven werklozen → januari

* Aantal ingeschreven werklozen geregistreerdpp 31.01.88

Door het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid erkende maar (nog) niet-funktionerende plaatselijke **tewerkstellings-**agentschappen (toestand eind februari 1988).

1. Vlaams Gewest
Vlaams Brabant
Tielt-Winge
Lubbeek
Opwijk
Ternat
Zemst
Boutersem

West-Vlaanderen
Diksmuide
Jabbeke
Damme

Limburg
Lanaken
Dilsen
Bilzen
Lommel
Leopoldsburg
Kinrooi

Antwerpen
Puurs
Geel
Heist-op-den-Berg

Oost-Vlaanderen
Waarschot
Sint-Gillis-Waas
Haaltert

II. Waals Gewest 54

III. Brussel 5

— Niet ingevulde werkaanbiedingen

Een lid vraagt of van niet opgevulde werkaanbiedingen statistieken worden bijgehouden.

De Gemeenschapsminister bezorgt de leden een **trimeste-**rieel overzicht van het aantal niet-voldane werkaanbiedingen in 1987, ingedeeld per beroepsgroep. Deze gegevens zijn beschikbaar op het secretariaat.

De verschillende leden dringen aan op een vergelijking van de niet ingevulde werkaanbiedingen met de werklozen per beroepscategorie en per STD.

— Reconversiegebieden

Een lid wijst erop dat ondanks het teruglopen van de werkloosheidscijfers in de reconversiegebieden deze cijfers relatief gezien nog steeds vrij hoog liggen in vergelijking met andere streken.

Andere leden wijzen op hun beurt op het feit dat arrondissementen met vrij goede tewerkstellingscijfers soms kantons bevatten die inzake tewerkstellingscijfers zeer slecht scoren. Zij genieten bovendien niet van de bijzondere maatregelen die m.b. t . de reconversiegebieden worden genomen.

Verschillende leden pleiten zeer sterk voor de Westhoek. Er is weliswaar een terugval in de werkloosheidscijfers maar toch zijn ze in absolute termen nog vrij hoog.

De Gemeenschapsminister verwacht dat hetgeïntegreerd actieplan voor de Westhoek en het nationaal programma van communautair belang snel hun vruchten zullen afwerpen.

— Eigen administratie

Op vraag van een lid welk tewerstellingsbeleid de Vlaamse Executieve in de Vlaamse administratie ontwikkelt, antwoordt de Gemeenschapsminister dat de Voorzitter van de Executieve verantwoordelijk is voor het personeelsbeleid van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

— Jongeren in wachttijd

Een lid wijst op een lacune in de wetgeving inzake de arbeidsbemiddeling. De schoolverlaters moeten a.h.w. eerst door het „vagevuur” van de wachttijd alvorens te kunnen worden betrokken bij de diverse initiatieven die inzake arbeidsbemiddeling en opleiding worden ontplooid. Op die manier gaat voor de jongeren soms kostbare tijd verloren.

Op verzoek van een lid bezorgt de Gemeenschapsminister een overzicht van de evolutie van de jongeren in wachttijd 1987-1988 met indeling naar geslacht en gewest.

EVOLUTIE JONGEREN IN WACHTTIJD
(VAN JANUARI 1987 TOT MAART 1988)
INDELING NAAR GESLACHT EN GEWEST

Jongeren in wachttijd
voor het land

	1987	mannen	vrouwen	totaal
1		18.387	17.534	35.921
2		11.850	11.121	22.971
3		7.273	6.414	13.687
4		5.387	4.676	10.063
5		4.777	4.168	8.945
6		6.573	6.706	13.279
7		22.505	26.141	48.646
8		27.735	32.342	60.077
9		29.733	33.314	63.047
10		27.952	30.687	58.639
11		25.280	28.071	53.351
12		22.112	25.262	47.374
Gem.		17.464	18.870	36.333

Jongeren in wachttijd
voor het land

	1988	mannen	vrouwen	totaal
1		16.348	16.424	32.772
2		10.374	9.809	20.183
3		5.838	5.432	11.270

Jongeren in wachtijd
in het Vlaamse Gewest

1987	mannen	vouwen	totaal
1	8.386	7.622	16.008
2	4.844	4.443	9.287
3	2.772	2.412	5.184
4	2.183	1.881	4.064
5	1.912	1.690	3.602
6	3.860	4.352	8.212
7	15.335	18.176	33.511
8	17.462	20.655	38.117
9	17.031	19.309	36.340
10	14.865	16.654	31.519
11	12.775	14.697	27.472
12	10.756	12.819	23.575
Gem.	9.348	10.393	19.741

Jongeren in wachtijd
voor het Vlaamse Gewest

1988	mannen	vouwen	totaal
1	7.291	7.189	14.480
2	4.063	3.733	7.796
3	2.234	2.156	4.390

Jongeren in hun wachtijd
voor het Waalse Gewest

1987	mannen	vouwen	totaal
1	7.816	7.901	15.717
2	5.431	5.247	10.678
3	3.402	3.088	6.490
4	2.508	2.191	4.699
5	2.264	1.935	4.199
6	2.286	1.948	4.234
7	6.275	6.906	13.181
8	9.007	10.204	19.211
9	11.109	12.245	23.354
10	11.166	12.046	23.212
11	10.480	11.356	21.836
12	9.523	10.623	20.146
Gem.	6.772	7.141	13.913

Jongeren in hun wachtijd
voor het Waalse Gewest

1987	mannen	vouwen	totaal
1	7.401	7.531	14.932
2	5.145	4.991	10.136
3	2.949	2.656	5.605

Jongeren in hun wachtijd
voor het Brusselse Gewest

1987	mannen	vrouwen	totaal
1	2.185	2.011	4.196
2	1.575	1.431	3.006
3	1.099	914	2.013
4	696	604	1.300
5	601	543	1.144
6	427	406	833
7	895	1.059	1.954
8	1.266	1.483	2.749
9	1.593	1.760	3.353
10	1.921	1.987	3.908
11	2.025	2.018	4.043
12	1.833	1.820	3.653
Gem.	1.343	1.336	2.679

Jongeren in hun wachtijd
voor het Brusselse Gewest

1988	mannen	vrouwen	totaal
1	1.656	1.704	3.360
2	1.166	1.085	2.251
3	655	620	1.275

— Jeugdwerkloosheid

Een lid stelt vast ‘dat de jeugdwerkloosheid gevoelig is afgenomen. Een kwalitatieve analyse naar opleiding en werkloosheidsduur zou zeer waardevol kunnen zijn voor de professionele oriëntatie van de toekomstige jeugdige werknemers.

De Gemeenschapsminister bezorgt een uitgebreide documentatie „Kwalitatieve analyse van de Jeugdwerkloosheid”. Deze is ter beschikking op het Secretariaat. In bijlage worden de essentiële cijfers verstrekt.

Een lid kreeg graag cijfers van de evolutie van de jeugdwerkloosheid per geslacht en per STD.

Het tewerkstellingsbeleid heeft, aldus een lid, een te curatief karakter. Men zou betere tewerkstellingsresultaten bereiken mits het treffen van preventieve maatregelen.

Nog te veel jongeren worden ab initio reeds geschoold in richtingen die zo goed als zeker geen uitzicht geven op een job. Zij zijn aldus reeds bij voorbaat aangewezen op herscholingsprogramma's. Hieraan kan alleen verholpen worden via de uitbouw van informatiekkanalen tussen het onderwijs, PMS, het bedrijfsleven en de administratie.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de hervorming van de STC's voor gevolg zal hebben dat de opleidingen nauwer aansluiten bij de noden van het bedrijfsleven.

Het lid repliceert dat de STC's geen band hebben met het traditioneel onderwijs. Het is precies daar dat men fundamenteel verkeerde keuzen maakt. Er is behoefte aan jonge afgestudeerden uit de technische richtingen. Thans zijn de meeste werkloze jongeren afgestudeerden uit het algemeen secundair onderwijs .

De Gemeenschapsminister beaamt dat de **STC's** niet rechtstreeks het traditioneel onderwijs kunnen beïnvloeden. Zij spelen wel een rol bij het invoeren van nieuwe afdelingen in het onderwijs voor sociale promotie. Vanuit de Vlaamse Gemeenschap kan men vooralsnog niet ingrijpen op de nationale onderwijsprogrammatie. De enige oplossing bestaat erin plaatselijk zoveel mogelijk informatie te verspreiden over niet opgevolde werkaanbiedingen. Misschien kan men denken aan een taakverruiming van de PMS-centra. Aan de hand van de via SIMONA verspreide exacte gegevens inzake vraag en aanbod op de arbeidsmarkt kan ook aan dit aspect in het bepalen van de studiekeuze meer ruimte gegeven worden.

Tenslotte blijft de vraag in hoeverre men beleidsmatig kan wegen op een strikt individuele aangelegenheid als de studiekeuze. Kan men echter zover gaan om bepaalde studiekeuzen te sancioneren met de uitsluiting van werkloosheidsvergoeding?

Een ander lid is van oordeel dat een deel van het probleem van de werkloosheid, en zeker van de jeugdwerkloosheid en de vrouwenwerkloosheid, gelegen is in het gebrek aan flexibiliteit in de vormingsmogelijkheden en aan mobiliteit van de personen. (Dit laatste hangt samen met het gebrekkige openbaar vervoer). Het is ondenkbaar dat men in elke gemeente alle mogelijke vormingskansen inricht.

De Gemeenschapsminister beaamt dat, uitgezonderd voor het regulier onderwijs, de flexibiliteit van de vormingsmogelijkheid moet bevorderd worden. Enkele leden waarschuwen dan weer voor het verhogen van de toegangsdrempel waardoor de vormingskansen voor veel werkzoekenden bemoeilijkt wordt.

De Gemeenschapsminister verklaart dat men in dezen een onderscheid moet maken tussen de drie verschillende opleidingsniveaus van beroepsopleiding. De opleidingen in de nieuwe technologie zijn uiteraard gecentraliseerd, vb. **Roboticentrum** te Vilvoorde. De basisopleidingen dienen meer verspreid te zijn. Tenslotte zijn er de schakelopleidingen die door meer gerichtheid op specifieke doelgroepen als het ware „**wandelende**” projecten zijn.

Tot slot doet een lid opmerken dat uit de grote **subregionale** verschillen in de werkloosheidscijfers blijkt dat er bij de bevolking geen grote mobiliteit naar het werk toe aanwezig is.

KWALITATIEVE ANALYSE VAN DE JEUGDWERKLOOSHEID

Tabel 1 en 2

Zowel uit tabel 1 als uit tabel 2 blijkt dat tot 1983 de jeugdwerkloosheid (UVW — 25 jaar) een ononderbroken stijging kende. (UVW staat voor uitkeringsgerechtigde werklozen)

Vanaf 1984 merkt men echter voor de eerste maal een daling, die zich tot op heden heeft voortgezet.

Indien we zowel voor het land als voor de Gewesten het jeugdwerkloosheidscijfer in 1980 gelijk stellen aan **100**, dan evolueerde dit gedurende de periode 1980-1987 als volgt.

	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Gewest
1980	100	100	100	100
1983	171	184	162	187
1987	126	113	152	121

Hieruit blijkt dat zowel het Vlaamse als het Brusselse Gewest zich in 1983 boven het nationaal niveau bevonden, maar dat beide Gewesten tijdens de periode 1983-1987 tot onder het nationaal niveau zijn gedaald.

De jeugdwerkloosheid kent in het Waalse Gewest echter een verloop dat sterk verschilt van de andere Gewesten.

Enerzijds kende de jeugdwerkloosheid in het Waalse Gewest een minder sterke groei tijdens de periode 1980 - 1983 ; anderzijds is de daling van de jeugdwerkloosheid na 1983 ook veel minder uitgesproken.

Wat de verdeling van de jeugdwerkloosheid naar geslacht betreft, merken we duidelijke verschillen.

Zo kan gesteld worden dat het aandeel van de vrouwen in de jeugdwerkloosheid steeds dat van de mannen overtreft en dit zowel op Belgisch als op Gewestelijk vlak.

Voor verdere analyse wordt verwezen naar de volledige documentatie.

Land			
Evolutie jeugdwerkloosheid (UVW — 25 jaar)			
per geslacht — per 30 juni			
	M	V	T
1980	27.054	62.468	89.522
1981	46.559	75.310	121.869
1982	57.488	85.002	142.490
1983	62.873	90.905	153.778
1984	56.396	86.863	143.259
1985	50.508	83.472	133.980
1986	44.411	77.343	121.754
1987	40.712	72.143	112.855

Bron : RVA

Vlaams Gewest			
Evolutie jeugdwerkloosheid (UVW — 25 j. per geslacht			
— per 30 juni			
	M	V	T
1980	11.976	36.177	48.153
1981	24.477	44.465	68.942
1982	31.990	51.039	83.029
1983	33.993	54.915	88.908
1984	29.217	51.377	80.594
1985	23.398	47.337	70.735
1986	18.306	41.586	59.892
1987	16.495	38.290	54.785

Bron : RVA

Waals Gewest

Evolutie jeugdwerkloosheid (UVW — 25 j) per geslacht
— per 30 juni

	M	V	T
1980	10.075	22.374	32.449
1981	17.615	26.061	43.676
1982	20.125	28.361	48.486
1983	22.927	29.881	52.808
1984	22.047	33.012	55.059
1985	21.909	30.458	52.367
1986	21.543	30.383	51.926
1987	20.542	29.349	49.891

Bron : RVA

Brussels Gewest

Evolutie jeugdwerkloosheid (UVW — 25 j.) per geslacht —
per 30 juni

	M	V	T
1980	3.034	3.723	6.757
1981	4.467	4.784	9.251
1982	5.373	5.602	10.975
1983	5.953	6.109	12.062
1984	5.132	5.504	120.636
1985	5.201	5.677	10.878
1986	4.556	5.374	9.930
1987	3.675	4.504	8.179

Bron : RVA

Tabel 2

Evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen van minder dan 25 jaar
(maandgemiddelden : 1970 – 1984)

	Mannen				Vrouwen				Totaal	
	Aantal	(1)		Aantal	(1)		Aantal	(1)		
		A.W.	%		A.W.	%		A.W.	%	
1970	3.134	—	—	7.323	—	—	10.457	—	—	
1971	4.601	+ 1.467	+ 46,8	7.598	+ 275	+ 3,8	12.199	+ 1.742	+ 16,7	
1972	7.887	+ 3.286	+ 71,4	10.049	+ 2.451	+ 32,3	17.936	+ 5.737	+ 47,0	
1973	6.473	— 1.414	— 17,9	13.321	+ 3.272	+ 32,6	19.794	+ 1.858	+ 10,4	
1974	7.877	+ 1.404	+ 21,7	19.110	+ 5.789	+ 43,5	26.987	+ 7.193	+ 36,3	
1975	23.624	+ 15.747	+ 199,9	37.519	+ 18.409	+ 96,3	61.143	+ 34.156	+ 126,6	
1976	27.190	+ 3.566	+ 15,1	51.835	+ 14.316	+ 38,2	79.025	+ 17.882	+ 29,2	
1977	29.050	+ 1.860	+ 6,8	60.568	+ 8.733	+ 16,8	89.618	+ 10.593	+ 13,4	
1978	32.325	+ 3.275	+ 11,3	63.751	+ 3.183	+ 5,3	96.076	+ 6.458	+ 7,2	
1979	31.457	— 868	— 2,7	66.416	+ 2.665	+ 4,2	97.873	+ 1.797	+ 1,9	
1980	35.640	+ 4.183	+ 13,3	71.374	+ 4.958	+ 7,5	107.014	+ 9.141	+ 9,3	
1981	53.024	+ 15.384	+ 43,2	79.568	+ 8.194	+ 11,5	130.592	+ 23.578	+ 22,0	
1982	61.620	+ 10.596	+ 20,8	88.746	+ 9.178	+ 11,5	150.366	+ 19.774	+ 15,1	
1983	68.683	+ 5.063	+ 8,2	94.001	+ 5.255	+ 5,9	160.684	+ 10.318	+ 6,9	
1984	61.140	— 5.543	— 8,3	91.602	— 2.399	— 2,6	152.742	— 7.942	— 4,9	

(1) Verschillen in vergelijking met het vorige jaar.

— Langdurig werklozen

De langdurige werklozen, 56 % van de totale werkloosheid in 1987, vormen de prioritaire bekommernis van de Gemeenschapsminister. De leden hopen dat het in de regeringsverklaring aangekondigde programma van maatregelen om de langdurige werkloosheid - vooral bij vrouwen - te verminderen door VESOC snel zal worden goedgekeurd.

Zij betreuren eveneens dat in de begroting 1988 nog geen werk kan worden gemaakt van het besteden van bijkomende middelen voor de langdurige werklozen, het selectiever toepassen van de arbeidsplaatspremies, zoals eveneens aangekondigd in het regeerprogramma.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat men de reeds genomen verbintenissen voor de arbeidsplaatspremies moet nakomen. Het selectiever toekennen van de arbeidsplaatspremies zal eventueel tot begrotingsaanpassingen kunnen leiden via het bijblad 1988.

De Gemeenschapsminister legt de leden een overzicht voor „Evolutie van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen met een inactiviteitsduur van meer dan 2 jaar (indeling naar geslacht en gewest).” Hieruit blijkt dat het aantal langdurig werklozen systematisch toeneemt.

Evolutie van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (oudere werklozen inbegrepen vanaf april 1985)
met een inactiviteitsduur van 2 jaar en meer, per geslacht en per gewest
(maandgemiddelden van 1982 tot 1987)

	Vlaams Gewest				Waals Gewest			Brussels Gewest			Totaal land	
1982	24.981	66.583	91.564	18.175	40.361	58.536	8.105	9.462	17.567	51.261	116.406	167.667
1983	39.885	77.494	117.377	26.169	44.677	70.846	11.969	11.997	23.966	78.021	134.169	212.190
1984	50.465	85.439	135.904	33.132	48.610	81.742	13.517	12.063	25.580	97.113	146.112	243.225
1985	56.436	90.854	147.290	39.745	52.933	92.678	16.089	13.973	30.062	112.269	157.761	270.030
1986	58.188	93.160	151.348	43.202	55.988	99.190	16.814	14.698	31.512	118.205	163.846	282.051
1987	57.965	90.916	148.881	45.977	57.510	103.487	15.515	13.945	29.460	119.456	162.372	281.828

Enkele leden zijn van oordeel dat deze groep onvoldoende wordt geholpen door de RVA. Deze houdt zicht wel intens bezig met de opleiding en de selectie doch dit in onvoldoende mate naar de langdurige werklozen toe.

Als verklaring voor de langdurige werkloosheid geldt het zeer lage opleidingsniveau van de betrokkenen. Er zijn derhalve specifieke maatregelen nodig voor deze groep.

De Gemeenschapsminister verklaart vooreerst dat het er naar uitziet dat een beperkt aantal langdurige werklozen wellicht nooit meer zal kunnen worden geplaatst.

Dit neemt niet weg dat de Vlaamse regering conform haar regeringsverklaring bijzondere maatregelen zal nemen voor de tewerkstelling en de opleiding van langdurig werklozen. Er ligt een T.O.P. plan ter tafel dat eerstdaags met VESOC wordt besproken. De Gemeenschapsminister nodigt de Commissieleden uit om dit plan in de Commissie te bespreken. Dat de RVA zich minder met deze groep heeft ingelaten vloeit voort uit het feit dat de arbeidsbemiddeling thans vooral draait rond het opleiden van de geschikte mensen waaraan het bedrijfsleven behoefte heeft.

Als specifieke beleidsmaatregelen voor de langdurige werklozen citeert de Gemeenschapsminister de schakelprojecten en de jobclubs die gericht zijn op het bewerkstelligen van een psychologisch effect, nl. de sociale weerbaarheid.

Op vraag van een lid welke de participatiegraad is van de werklozen in de jobclubs antwoordt de Gemeenschapsminister dat deze zeer laag is.

Op vraag van een lid hoe de Gemeenschapsminister de schakelprojecten voor laaggeschoolde werklozen, die in 1987 werden gefinancierd via een bijzonder krediet op de begroting van Tewerkstelling en Arbeid, zal bestendigen, antwoordt deze dat de betoelaging van de diverse VZW tot juni verzekerd is. Het is zeer zeker zijn bedoeling mits de middelen voorhanden zijn de werking van deze VZW's veilig te stellen. De Gemeenschapsminister wil mettertijd het statuut van de TWW die in deze VZW's werkzaam zijn vervangen door een statuut gelijkwaardig aan dat van de GECO's.

— Informatie en sensibilisatie

Op vraag van een lid waarom naast het ACV en het ABVV het ACLVB niet bij de uitbouw van de campagne „Vorming werkt” werd betrokken, antwoordt de Gemeenschapsminister dat hij dit zal laten onderzoeken. Het spreekt vanzelf dat ook het ACLVB bij deze werking wordt betrokken.

— Wet van 13 juli 1983

Kan de Gemeenschapsminister een overzicht geven van de evolutie in Vlaanderen van de toepassing van de wet op het industrieel leerlingwezen.

De Gemeenschapsminister verstrekt statistieken met de lijst van die paritaire leercomités die operationeel zijn.

INDUSTRIEEL LEERLINGENWEZEN -
SITUATIE VAN DE PARITAIRE LEERCOMITES
OP 29 FEBRUARI 1988.

De aangekruiste paritaire leercomités op de lijst in bijlage zijn de enige die operationeel zijn in het kader van de wet van 13 juli 1983 op het leerlingwezen. Deze paritaire leercomités hebben reeds leerlingen in dienst. Deze leerlingen worden opgeleid voor de beroepen die voorkomen in de kolom „lijst van de beroepen goedgekeurd door K.B.“. De niet-aangekruiste paritaire leercomités zijn nog niet operationeel.

Het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid beschikt op dit ogenblik niet over statistieken met betrekking tot het aantal leerlingen. Bovendien zouden geen cijfers opgesplitst naar Gewest kunnen gegeven worden aangezien het hier gaat om nationale paritaire leercomités.

Nr. van het P.L.C.	Benoeming van het P.L.C.	Vaststelling van het aantal leden van het P.L.C.	Benoeming van de leden en van de secretaris van het P.L.C.	Benoeming van de vertegenwoordigers van het onderwĳs	K.B. beroepen : Data	Lĳst van de beroepen goedgekeurd door K.B.	Beroep : experiment beroepen of in voorbereiding	K.B. Vergoedingen Data	Vergoedingen vastgesteld bij K.B.	Vergoedingen in voorbereiding
101	Nationaal Gemengd p.l.c. van de Mijnen	M.B. 21.04.86 B.S. 30.04.86	M.B. 12.06.86 B.S. 24.06.86			Ondergrondse mijnwerker (2 jaar)				
104	P.L.C. voor de ijzernĳverheid	M.B. 17.02.86 B.S. 2802.86	M.B. 06.03.86 B.S. 15.03.86							
105	P.L.C. voor de non-ferrometalen	M.B. 26.11.87 B.S. 09.12.87	M.B. 02.02.88 B.S. 11.02.88							
X109	P.L.C. voor het kleding- en confectiebedrijf	M.B. 11.09.84 B.S. 03.1084	M.B. 26.0984 B.S. 19.1084 Wĳzigingen : M.B. 13.02.86 B.S. 25.01.86 M.B. 18.06.86	M.B. 05.06.85 B.S. 15.08.85	M.B. 05.06.86 B.S. 28.06.86	• Operator en operatrice in de stikafdeling • operator en operatrice in de snĳafdeling	• Retoucheerder • Retoucheester (1 jaar) • Borduurder • Borduurster	M.B. 05.06.86 B.S. 26.06.86	(1)	
			B.S. 23.12.86 M.B. 17.03.87 B.S. 24.03.87 M.B. 22.07.87 B.S. 01.08.87			operatrice in de strijk- en persafdeling				
110	P.L.C. voor het wasserĳ ; ververĳ en ontvettingsbedrijf	M.B. 16.04.85 B.S. 30.05.85	M.B. 13.02.86 B.S. 25.02.86 Wĳzigingen : M.B. 02.12.86 B.S. 06.01.87 M.B. 22.07.87 B.S. 01.08.87	M.B. 01.08.85 B.S. 19.11.85	M.B. 20.11.87 B.S. 09.12.87	• patronenmaker-gradueerder en patronenmaakster-gradueerdster		K.B. 20.11.87 B.S. 25.12.87	(2)	
						• Persen (1 jaar) (wasserĳ) • Strĳken-plooien (1 jaar) • Wassen (1 jaar) (wasserĳ) • Sorteren (1 jaar) (wasserĳ) • Inpakken (1 jaar) (wasserĳ) • Persen-strĳken (ververĳ- en ontvettingsbe-drijf) (1 jaar) • Inpakken (verve-rij- en ontvet-tingsbedrijf) (1 jaar) • Onderhoudswerken (2 jaar)				
x111	P.L.C. voor de metaal-, machine- en elektrische bouw	M.S. 16.01.85 B.S. 02.03.85	M.S. 05.06.85 B.S. 12.09.85 Wĳzigingen : M.S. 20.06.86 BS. 10.07.86 M.S. 18.09.86 B.S. 02.10.86 M.S. 15.02.86 BS. 01.01.87 M.B. 13.01.88 B.S. 26.01.88	M.B. 01.08.85 B.S. 19.11.85	M.B. 13.06.86 B.S. 02.07.86	• onderhouderwerker - (2 jaar) • wapenbewerker (2 jaar) • goederenbehan-elaar (2 jaar) • draadbewerker (1 jaar)	• Produktie-operator • aluminium schĳnwerker • lasser-monteerder • kandidaat-gereedschapsmaker • bediener van werktuigmachines • metaaldraad-constructeur • sCheepsmontereerder lasser	M.S. 11.06.86 BS. 02.07.86	(3)	

Nr. van het P.L.C.	Benoeming van het P.L.C.	Vaststelling van het aantal leden van het P.L.C.	Benoeming van de leden en van de secretaris van het P.L.C.	Benoeming van de vertegenwoordigers van het onderwijs	K.B. beroepen : Data	Lijst van de beroepen goedgekeurd door K.B.	Beroep : experiment beropen of in voorbereiding	K.B. Vergoedingen Data	Vergoedingen vastgesteld bij K.B.	Vergoedingen in voorbereiding
							• half-automatisch-lasser-machine • bediener • bandwerker-monteerder • kenneker in gietelij • bediener werktuigmachinesmonteerder • lasser • machinebewerker			
112	P.L.C. voor het garage-bedrijf	M.B. 2502.86 B.S. 18.03.86	M.B. 11.03.86 B.S. 18.03.86	M.B. 01.08.85 B.S. 19.11.85						
114	P.L.C. voor de steenbakkerij	M.B. 17.12.84 B.S. 02.03.85	M.B. 17.01.85 B.S. 16.03.85							
X116	P.L.C. voor de scheikundige nijverheid	M.B. 22.07.87 B.S. 04.08.87	M.B. 22.07.87 B.S. 14.08.87				• arbeider in de chemische sector (10 maanden)			(4)
X118	P.L.C. voor de voedingsnijverheid	M.B. 12.12.84 B.S. 02.03.85	M.B. 12.09.86 B.S. 23.09.86 Wijzigingen : M.B. 22.07.87 B.S. 01.08.87 M.B. 22.07.87 B.S. 14.08.87 M.B. 05.02.88 B.S. 17.02.88	M.B. 01.08.85 B.S. 19.11.85			• polyvalent onderhoudsman (1 jaar) • goederenbehandelaar (1 jaar)			
119	P.L.C. voor de handel in voedingswaren	M.B. 17.12.84 B.S. 02.03.85	M.B. 11.02.86 B.S. 21.02.86 Wijzigingen : M.B. 22.07.86 B.S. 13.08.86	M.B. 01.08.85 B.S. 19.11.85			• slager (2 jaren) • vleeseterslager (2 jaren meer)			geen overeenkomst
x120	P.L.C. voor de textielnijverheid en het breiwerk	M.B. 16.07.85 BS. 19.10.85	M.B. 05.11.85 B.S. 19.11.85 Wijzigingen : M.B. 02.12.86 B.S. 23.12.86 M.B. 03.09.87 B.S. 22.09.87 M.B. 16.12.87 B.S. 19.01.88	M.B. 01.08.85 B.S. 27.02.86	K.B. 24.12.87 B.S. 02.02.88		Subsektor weven : • hulpweven • hulppappen • weefselzicht Subsektor spinnen : • spinnen-aftrekken • operator kaarden • onderhoudsman kaarden Subsektor breigoed-afwerking : • kousenbreien + afwerking • snijden • operator afwerking Subsektor weven-veredelen : • vervetrij-hulp	M.B. 17.11.86 B.S. 25.11.86	(5)	

Nr. van het P.L.C.	Benoeming van het P.L.C.	Vaststelling van het aantal leden van het P.L.C.	Benoeming van de leden en van de secretaris van het P.L.C.	Benoeming van de vertegen- woordigers van het onderwijs	K.B. beroepen : Data	Lijst van de beroepen goedgekeurd door K.B.	Beroep : experiment beroepen of in voorbereiding	K.B. Vergoedingen Data	Vergoedin- gen vasige- steld bij K.B.	Vergoedingen in voorbereiding
123	P.L.C. voor de textielnij- verheid uit het administra- tief arrondissement Verviers	M.B. 03.06.86 B.S. 28.06.86	M.B. 23.06.86 B.S. 03.07.86				• het sorteren van wol • personeel van wasplaatsen		(6)	
124	P.L.C. voor het bouwbedrijf	M.B. 03.09.87 B.S. 22.09.87	M.B. 03.02.88 B.S. 11.02.88							
X126	P.L.C. voor de stoffering en de houtbewerking	M.B. 30.09.87 B.S. 13.10.87	M.B. 30.09.87 B.S. 27.10.87							
128.1	P.L.C. voor de leerlooierij	M.B. 16.01.85 BS. 06.03.85	M.B. 18.04.85 B.S. 29.05.85 Wijzigingen : M.B. 26.02.87 B.S. 10.03.87 M.B. 03.09.87 B.S. 22.09.87	M.B. 01.08.85 B.S. 19.11.85						
128.2	P.L.C. voor de schoeisel- industrie, de laarzenmakers en de maatwerkers	M.B. 10.01.85 B.S. 02.03.85	M.B. 16.04.85 B.S. 29.05.85 Wijzigingen : M.B. 26.02.87 B.S. 10.03.87	M.B. 01.08.85 B.S. 19.11.85						
128.3	P.L.C. voor het marokijnwerk	M.B. 16.01.85 B.S. 06.03.85 Erratum : B.S. 29.05.85	M.B. 18.04.85 B.S. 29.05.85 Wijzigingen : M.B. 12.06.86 B.S. 22.06.86 M.B. 03.09.87 B.S. 22.09.87	M.B. 01.08.85 B.S. 19.11.85						
128.4	P.L.C. voor de handschoen- nijverheid	M.B. 10.01.85 B.S. 02.03.85	M.B. 16.04.85 B.S. 29.05.85 Wijzigingen : M.B. 03.09.87 B.S. 22.09.87	M.B. 01.08.85 B.S. 19.11.85						
128.6	P.L.C. voor de orthope- dische schoefels	M.B. 19.06.85 B.S. 17.09.85	M.B. 19.06.85 BS. 17.09.85 Wijzigingen : M.B. 13.03.86 B.S. 22.03.86 M.B. 03.09.87 B.S. 22.09.87	M.B. 06.10.86			Dept. Schoenen : • schoenmaker- hersteller Dept. Orthopedie : • bekleder • gips- en plas- tiëkbewerker (modelage-moulage) • bewerker van metaal + arbeider in de mechaniek Dept. Prothesen : • gips- en plas- tiëkbewerker (modelage-moulage) • monteerder en af- werker + arbeider in de mechaniek Dept. Bandagisterie • stof- en bandage	(7)		

Nr. van het P.L.C.	Benoeming van het P.L.C.	Vaststelling van het aantal leden van het P.L.C.	Benoeming van de leden en van de secretaris van het P.L.C.	Benoeming van de vertegen- woordigers van het onderwijs	K.B. beroeven : Data	Lijst van de beroepen goedgekeurd door K.B.	Beroep : experiment beroeven of in voorbereiding	K.B. Vergoedingen Data	Vergoedin- gen vasge- sield bij K.B.	Vergoedingen in voorbereiding
129	P.L.C. voor de voortbrenging van papierpap, papier en karton	M.B. 17.11.87 B.S. 01.12.87	M.B. 17.11.87 B.S. 15.12.87	M.B. 17.11.87 B.S. 15.12.87						
139	P.L.C. voor de binnen- scheepvaart	M.B. 11.09.84 B.S. 03.10.84	M.B. 26.09.84 B.S. 19.10.84 Wijzigingen : M.B. 02.05.86 B.S. 06.06.86	M.B. 05.06.85 B.S. 15.08.85						
142	P.L.C. voor de ondernemingen waar teruggewonnen grond- stoffen opnieuw ter waarde worden gebracht	M.B. 06.03.86 B.S. 11.03.86	M.B. 02.04.86 B.S. 25.04.86 Wijzigingen : M.B. 08.09.87 B.S. 22.09.87 M.B. 16.12.97 BS. 19.01.88	M.B. 02.04.86 B.S. 25.04.86 Wijzigingen : M.B. 08.09.87 B.S. 22.09.87 M.B. 16.12.97 BS. 19.01.88						
149	P.L.C. voor de sektors die aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn	M.B. 13.04.87 B.S. 13.05.87	M.B. 16.11.87 B.S. 17.02.88	M.B. 16.11.87 B.S. 17.02.88						
207	P.L.C. voor de bedienden uit de scheikundige nijverheid	M.B. 26.11.87 B.S. 09.12.87	M.B. 18.12.87 B.S. 06.01.88	M.B. 18.12.87 B.S. 06.01.88						
209	P.L.C. voor de bedienden der metaalfabriekennijverheid	M.B. 22.01.88 B.S. 11.02.88								
302	P.L.C. voor het hotelbedrijf	M.B. 23.12.85 B.S. 17.01.86	M.B. 20.01.86 B.S. 04.02.86 Wijzigingen : M.B. 02.05.86 B.S. 06.06.86 M.B. 12.06.86 B.S. 24.06.86 M.B. 26.02.87 B.S. 10.03.87	M.B. 20.01.86 B.S. 04.02.86 Wijzigingen : M.B. 02.05.86 B.S. 06.06.86 M.B. 12.06.86 B.S. 24.06.86 M.B. 26.02.87 B.S. 10.03.87						
310	P.L.C. voor de banken	M.B. 16.04.85 B.S. 30.05.85	M.B. 16.04.85 B.S. 30.05.85	M.B. 01.08.85 B.S. 19.11.85						
X316	P.L.C. voor de koopvaardij	M.B. 01.10.86 B.S. 15.10.86	M.B. 01.10.86 B.S. 15.10.86 M.B. 07.12.87 B.S. 29.12.87 (8)	M.B. 02.07.86 B.S. 08.07.86						
X324	P.L.C. voor de diamant- nijverheid en -handel	M.B. 11.09.84 B.S. 03.10.84	M.B. 26.09.84 B.S. 19.10.84 Erratum : B.S. 05.12.84	M.B. 05.06.85 B.S. 15.08.05 Erratum : B.S. 24.04.86						
	P.L.C. van de Nationale Arbeidsraad	M.B. 17.12.84 B.S. 02.03.85	M.B. 16.04.85 B.S. 29.05.85 Wijzigingen : M.B. 29.01.87 B.S. 10.02.87 M.B. 03.09.87 B.S. 22.09.87 M.B. 04.02.88 B.S. 12.02.88	M.B. 16.10.86						

• Polyvalent
administratieve bediende

• licht matroos

— Centra beroepsopleiding van de RVA

Op verzoek van de leden verschaft de **Gemeenschapsminister** een overzicht van het aantal opleidingsuren RVA in 1987 ingedeeld per sector, STD en geslacht.

Aantal opleidingsuren 1987 — secundaire sector

STD	Mannen	Vrouwen	Werklozen	Werknemers	Weekdagopl.	Zaterdagopl.	Totaal
Antwerpen	168.668	12.190	145.991	34.867	180.778	80	180.858
Mechelen	54.008	4.606	57.817	797	58.614	0	58.614
Turnhout	229.600	24.101	241.239	12.462	251.533	2.168	253.701
Boom	0	0	0	0	0	0	0
Brussel	95.889	23.517	117.198	2.208	119.406	0	119.406
Leuven	111.640	408	105.971	6.077	112.048	0	112.048
Vilvoorde	87.221	1.136	72.362	15.995	87.101	1.256	88.357
Brugge	153.975	10.298	125.028	39.245	157.841	6.432	164.273
Ieper	30.118	23.288	53.406	0	53.166	240	53.406
Kortrijk	71.839	5.130	63.620	13.349	75.901	1.068	76.969
Oostende	178.520	25.915	202.161	2.274	203.459	976	204.435
Roeselare	183.024	4.535	173.577	13.982	178.931	8.628	187.559
Aalst	98.634	23.301	114.443	7.492	120.514	1.421	121.935
Dendermonde	109.850	18.182	127.345	687	127.416	616	128.032
Gent	238.889	9.966	227.235	21.620	246.152	2.703	248.855
Oudenaarde	17.178	45.600	58.304	4.474	62.778	0	62.778
Sint-Niklaas	90.492	43.319	132.738	1.073	133.811	0	133.811
Hasselt	369.842	70.657	394.864	45.635	431.091	9.408	440.499
Tongeren	40.790	4.318	45.108	0	45.108	0	45.108
Totaal	2.330.177	350.467	2.458.407	222.237	2.645.648	34.996	2.680.644

Aantal opleidingsuren 1987 — Tertiaire sector

STD	Mannen	Vrouwen	Werklozen	Werknemers	Weekdagopl.	Zaterdagopl.	Totaal
Antwerpen	124.367	181.955	231.368	74.954	254.467	51.855	306.322
Mechelen	732	2.176	2.908	0	2.908	0	2.908
Turnhout	22.265	74.987	84.557	12.695	94.028	3.224	97.252
Boom	0	0	0	0	0	0	0
Brussel	210.702	238.103	410.401	38.404	430.223	18.582	448.805
Leuven	42.158	97.027	114.224	24.961	119.610	19.575	139.185
Vilvoorde	30.563	71.404	98.914	3.053	101.967	0	101.967
Brugge	0	0	0	0	0	0	0
Ieper	0	4.169	4.169	0	4.169	0	4.169
Kortrijk	32.332	27.852	30.925	29.259	47.051	13.133	60.184
Oostende	28.494	87.969	109.632	6.831	116.229	234	116.463
Roeselare	16.539	62.808	77.802	1.545	79.347	0	79.347
Aalst	0	0	0	0	0	0	0
Dendermonde	41.151	54.180	67.093	28.238	80.045	15.286	95.331
Gent	49.738	132.743	165.713	16.768	165.125	17.356	182.481
Oudenaarde	0	0	0	0	0	0	0
Sint-Niklaas	19.293	91.168	106.923	3.538	110.461	0	110.461
Hasselt	75.439	203.859	259.485	19.813	270.596	8.702	279.298
Tongeren	10.755	46.079	56.472	362	56.571	263	56.834
Totaal	704.528	1.376.479	1.820.586	260.421	1.932.797	148.210	2.081.007

Aantal opleidingsuren 1987 — specifieke opleidingsprojecten

STD	Mannen	Vrouwen	Werklozen	Werknemers	Weekdagopl.	Zaterdagopl.	Totaal
Antwerpen	4.300	16.637	20.937	0	20.937	0	20.937
Mechelen	15.924	16.627	32.551	0	32.551	0	32.551
Turnhout	20.176	39.303	59.479	0	59.479	0	59.479
Boom	10.185	16.495	23.680	0	23.680	0	23.680
Brussel	758	1.367	2.125	0	2.125	0	2.125
Leuven	9.985	23.096	33.081	0	33.081	0	33.081
Vilvoorde	4.638	28.372	33.010	0	33.010	0	33.010
Brugge	12.530	27.437	39.967	0	39.967	0	39.967
Ieper	14.683	21.531	36.214	0	36.214	0	36.214
Kortrijk	7.000	24.372	31.372	0	31.372	0	31.372
Oostende	24.994	26.774	51.768	0	51.768	0	51.768
Roeselare	6.301	31.286	37.587	0	37.587	0	37.487
Aalst	10.431	23.108	33.539	0	33.539	0	33.539
Dendermonde	5.190	26.706	31.896	0	31.896	0	31.896
Gent	11.912	24.198	36.110	0	36.110	0	36.110
Oudenaarde	5.992	22.105	28.097	0	28.097	0	28.097
Sint-Niklaas	10.750	24.895	35.645	0	35.645	0	35.645
Hasselt	92.101	158.635	250.736	0	250.736	0	250.736
Tongeren	13.632	42.082	55.714	0	55.714	0	55.714
Totaal	2.781.482	592.026	873.508	0	873.508	0	873.508

Een lid vraagt welke de reden is van de lange wachttijden voor de omscholingsprojecten in de RVA-centra. Is het niet mogelijk op soepele en snelle wijze in te spelen op de noden van het bedrijfsleven ?

De Gemeenschapsminister bezorgt een overzicht van de gemiddelde wachttijd van de opleiding, ingedeeld per sector.

Beroepsopleiding RVA

Overzicht gemiddelde wachttijd per opleiding
(Indeling naar sector)

Secundaire sector	
Metselaar	4 maand
Bekister	2 maand
Wegenbouwarbeider	1 maand
Dakdekker	6 maand
Torenkraanbestuurder	1 maand
Bouwplaatsmachinist	3 maand
Vloerenlegger	2 maand
Stukadoor	3 maand
Schilder — behanger	4 maand
Installateur sanitair	0 maand
Verwarmingstechnieken	1,5 maand
Installateur centrale verwarming	2 maand
Houtbewerking	3 maand
Residentieel installateur	6 maand
Industrieel installateur	4 maand
Heftruckbestuurder	4 maand
Zwaar Vervoer	6 maand
ADR-opleiding	3 maand
Bus-chauffeur	15 maand

Metaal CNC-opleiding	4 maand
Bediener werktuigmachines	2 maand
Bankwerker	4 maand
Plaatslager-koetswerk	6 maand
Industrieel Plaatbewerker	3 maand
Lasser	5 maand
Automecanicien	7 maand
Pistoolschilder	1 maand
Robotica	1 maand
CAD/CAM	2 maand
Automatisatie	2 maand
Elektronica	2 maand
Diamantopleiding	2 maand
Afwerking — boek	2 maand
Drukvoorbereiding en offsetdruk	4 maand
Stikster	1,5 maand
Stylist	3 maand
Snijdster	4 maand
Breier	5 maand
Maasster	5 maand
Patroonmaakster	10 maand
Hersteller stikmachines	1 maand
Textielopleiding	4 maand
Horeca-opleiding	3 maand
Uitvoeringstekenaar	2 maand
Tertiaire sector	
Secretariaat	4 maand
Boekhouding	3 maand
Talen	4 maand
Burotica	2 maand
Tekstverwerking	2 maand
Ondernemingsbeleid	3 maand
Informatica	5 maand

Wachttijden tot 3 maanden zijn als normaal te beschouwen ; zij zijn het gevolg van hetzij organisatorische redenen hetzij van nog niet voltooide selectieprocedures.

Wat de wachttijden voor opname voor de Provincie Limburg betreft, belopen deze voor de meeste beroepen aanzienlijk langer en dan vooral voor vloerenlegger, schilder, installateur sanitair, houtbewerking, zwaar vervoer, **automecanicien**, industrieel plaatwerker en uitvoeringstekenaar, o.m. ingevolge de talrijke kandidaturen van de ex-werknemers van de Steenkoolmijnen. Hieraan, zal echter worden verholpen door uitbreiding van de secties en aanwerving van bijkomend instructiepersoneel.

Een lid verklaart niet te begrijpen waarom slechts enkele tienduizenden werklozen de vormingsprogramma's van de RVA volgen terwijl er zoveel werklozen zijn.

Indien dit het gevolg is van een gebrek aan middelen dan moet men de werklozen oriënteren naar andere **vormingsinitiatieven**. Kan men ook hier de lokale besturen niet inschakelen. Meestal is er op dit echelon wel de wil aanwezig om initiatieven te nemen en wordt er ook reeds wat gedaan. Het lid citeert hier zijn eigen gemeente als voorbeeld. De belangrijkste troef voor de opneming in het arbeidsproces is de aanscherping van de „**sociale weerbaarheid**”.

Een ander lid is van oordeel dat men de mogelijkheden tot het volgen van een aangepaste beroepsopleiding moet uitbreiden en dan vooral naar de vrouwen toe. Vaak zijn deze vormingscentra voor de werklozen zeer ver van huis

gelegen, en moeilijk met het openbaar vervoer bereikbaar. Hetzelfde lid kreeg graag statistieken over het aandeel van de vrouwen in de beroepsopleiding, welke opleiding, welke regio's, waaraan is er behoefte ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat hij gaarne bereid is om de vormingsmogelijkheden in het kader van de beroepsopleiding uit te breiden. Vermits de middelen daartoe niet voorhanden zijn, moet alles in het werk worden gesteld om het opleidingsaanbod maximaal te coördineren om dubbel gebruik te vermijden. Deze coördinatie moet gebeuren via overlegplatforms die in het kader van de STC's structureel worden ingebouwd.

Dit neemt niet weg dat op gemeentelijk vlak ook vormingsinitiatieven kunnen genomen worden. Ook hier moet met overleg worden tewerk gegaan om wildgroei en overlappen met andere opleidingen te vermijden.

— Centra voor Middenstandsopleiding

Een lid betreurt dat aan de Middenstandsopleiding slechts één 'bladzijde wordt besteed in de beleidsnota van de Gemeenschapsminister. De centra voor middenstandsopleiding vervullen nochtans een hefboomfunctie in de tewerkstelling. Zij spelen immers in op de reële noden van de arbeidsmarkt wat wordt bewezen door het feit dat de afgestudeerden snel werk vinden.

Het lid pleit daarom voor meer middelen voor CMO en meer bepaald voor die vervolmakingscursussen waaraan grote behoefte bestaat.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het budget voor de middenstandsopleiding t.o.v. 1985 reeds met 30 % werd verhoogd.

Hij heeft alle lof voor deze dynamische sector. Toch moet men voor ogen hebben dat bij de middenstandsopleiding prioriteit moet verleend worden aan de ondernemingsopleiding. Taalcursussen en informatiecursussen die ook door de CMO worden georganiseerd worden niet uitsluitend door zelfstandigen of kandidaat zelfstandigen gevolgd.

Men moet vermijden dat te veel middelen voor vorming versnipperd worden. Een gecoördineerde samenwerking tussen de CMO en de RVA - beroepsopleidingscentra is absoluut noodzakelijk om te beletten dat in beide centra parallelle vormingspakketten worden aangeboden.

Een lid betreurt dat voor de beroepsvervolmaking in de CMO alleszins te weinig middelen voorhanden zijn.

— Consulantenexperimenten

Via de consulantenexperimenten wil men de kandidaat-starters van een kleine onderneming individuele bijstand verlenen. Een lid is van oordeel dat dit initiatief dubbel gebruik uitmaakt met tal van andere initiatieven in het kader van de middenstandsorganisaties, de GOM's, de Economische Raad voor Oost-Vlaanderen. Hebben de consulantenexperimenten dan nog veel zin ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de middenstandskringen zeer enthousiast zijn over het initiatief van de consulantenexperimenten. Dat er overlapping zou zijn met andere initiatieven ziet de Gemeenschapsminister niet zo goed. Het gaat hier om individuele bijstand die overigens uitdovend is.

— Europese structuurfondsen

Kan de Gemeenschapsminister een overzicht geven van

wat gedurende de laatste 5 jaar vanuit de Europese structuurfondsen aan Vlaanderen en Wallonië is besteed ? Welke is de opbrengt van de Europese structuurfondsen pro capita ?

De Gemeenschapsminister verstrekt een overzicht van het aandeel van de gewesten in de tussenkomsten van de Europese structuurfondsen over 1983-1987.

Aandeel van de Gewesten in de tussenkomsten
van de Europese structuurfondsen (1)

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (E.F.R.O.)

	Vlaamse Gewest	Waals Gewest	Brussels Gewest (2)
1983	282,020	125,484	—
1984	176,016	1.314,694	—
1985	1.079,780	15,460	—
1986	335,217	491,435	—
1987	569,492	445,291	—
Totaal :	2.442,525	2.392,364	—

Europees Oriëntatie- en Garantiefonds
voor de Landbouw (E.O.G.F.L.)
afdeling Oriëntatie (3)

	Vlaamse Gewest	Waals Gewest	Brussels Gewest
1983	214,440	42,778	—
1984	217,915	46,540	4,294
1985	210,873	113,029	42,448
1986	158,658	74,942	—
1987	327,135	122,306	29,685
Totaal :	1.129,021	399,595	76,427

(1) Alle bedragen in miljoen frank.

(2) Geen tussenkomst van het E.F.R.O. mogelijk, aangezien het hoofdstedelijk gebied niet bij de ontwikkelingszones ingedeeld werd.

(3) Naast de afdeling Oriëntatie omvat het E.O.G.F.L. ook de afdeling Garantie. De afdeling Garantie staat in voor het realiseren van de doelstellingen op korte termijn van het **gemeenschappelijk** landbouwbeleid (met als hoofddoel de landbouwers een zeker **prijsspeil per produkt** te garanderen), terwijl de afdeling Oriëntatie **zich** richt op de verbetering van de structuren (door de subsidiëring van investeringen) ; alhoewel de tussenkomsten van de afdeling Garantie veel hoger liggen dan deze van de afdeling Oriëntatie past enkel deze laatste in een overzicht van de structuurfondsen.

Het Europees Sociaal Fonds (E.S.F.)

Het is niet mogelijk de tussenkomsten van het E.S.F. op te splitsen per gewest.

Tussen 1984 en 1986 hanteerde de Commissie van de Europese Gemeenschappen de Provincies als territoriale omschrijving voor de gebieden die prioritair in aanmerking komen wegens hoge en langdurige werkloosheid en/of wegens een industriële of sectoriële herstructurering.

In het jaar 1984 en 1985 waren alle provincies prioritair, zodat een opsplitsing van de toegekende steun per provincie mogelijk is.

Voor het jaar 1986 werd de provincie West-Vlaanderen niet langer als prioritair weerhouden. Hierdoor werd een deel van de aanvragen ingediend onder rubrieken die niet onderworpen zijn aan territoriale prioriteiten.

Vanaf 1987 hanteerde de Commissie de arrondissementen als territoriale omschrijving voor gebieden die prioritair in aanmerking komen. Er waren nog 32 arrondissementen **prioritair**. Dit heeft voor gevolg dat de cijfers voor 1987 niet per gewest beschikbaar zijn.

Evolutie van de toegekende steun uit het
Europees Sociaal Fonds per provincie,
in miljoen B.F. — 1984 — 1986

Provincies	1984	1985	1986
Antwerpen	407,65	457,55	63,34
Brabant	666,40	839,86	200,06
Henegouwen	778,51	740,23	226,98
Luik	614,04	605,17	162,65
Limburg	259,67	322,93	45,02
Luxemburg	167,64	123,33	42,27
Namen	241,75	264,70	39,08
Oost-Vlaanderen	447,91	526,98	8,85
West-Vlaanderen	355,28	392,52	60,22
Niet regionaal gesplitste kredieten			420,89
	3.938,85	4.273,27	1.268,76

Belgische aanvragen om bijstand van het
Europees Sociaal Fonds
(in miljoen B.fr.)

	1983	1984	1985	1986	1987
Aanvragen					
Aantal dossiers	69	223	270	298	353
Bedrag	2,834	5,942	7,681	3,002	3,940
Goedkeuringen					
Aantal dossiers	31	197	231	209	296
Bedrag	1,408	3,938	4,273	1,268	2,373
Verantwoorde (1)		3,198	3,051	921	(worden pas ingediend in de loop van 1988)
Bedragen					
Aantal dossiers in terugbetaling (2)		46	83	49	
Terugbetaald bedrag (3)	0,095	31,683	37,605	14,359	

(1) Deze bedragen werden door de Belgische overheden voorgesteld aan de diensten van het Europees Sociaal Fonds bij de afrekening van de dossiers. Er werd geen rekening gehouden met de meerjaren-projecten.

(2) Voorlopige cijfers. Niet alle dossiers werden reeds behandeld door de Commissie. Anderzijds maken een aantal van de betrokken dossiers nog het voorwerp uit van betwistingen tussen de Commissie en de Belgische overheden.

(3) Per 21.03.1988.

C. Stemming

De commissie heeft de haar toegewezen artikelen en secties behorend tot de bevoegdheid van de **Gemeenschapsminister** voor Tewerkstelling goedgekeurd met acht stemmen bij 1 onthouding.

**B.3. Verslag namens de Commissie voor Huisvesting
en Stadsvernieuwing
uitgebracht door de heer J. De Seranno**

Het verslag over de bespreking van de begrotingsartikelen die tot de bevoegdheid van de Commissie voor Huisvesting en Stadsvernieuwing behoren valt uiteen in twee delen :

1. Huisvesting, materie die tot bevoegdheid behoort van de heer P. Breyne, Gemeenschapsminister van Huisvesting ;

II. Stadsvernieuwing, materie die tot de bevoegdheid behoort van de heer E. Beysen, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening.

De materie huisvesting werd behandeld op 29 maart, 26 april en 18 mei.

De materie stadsvernieuwing werd behandeld op 18 mei.

1. HUISVESTING

A. Beleidsnota van de heer P. Breyne, Gemeenschapsminister van Huisvesting

INHOUD

Blz.

1.	Inleiding	
2.	Regeerprogramma	
3.	Zeven krachtlijnen	
1.	Basisvoorwaarden en algemene doelstellingen	
1.	Huisvestingsonderzoek -en planning	
2.	Inbreiding	
3.	Kleinschalige uitbreiding	
4.	Harmonisering	
II.	Prioriteiten inzake investeringen	
1.	Sanering	
2.	Ontwikkelingszones	
3.	Mijnstreek	
4.	Stelsel van de huurcompensaties	
III.	Prioritaire ondersteuning van de zwakkere bevolkings- groepen en de kinderrijke gezinnen	
1.	Het verwerven of bouwen van een Woning	
2.	Saneren van een woning	
3.	Aandacht voor grote gezinnen	
4.	Functionele aanpassing van woningen'	
5.	Huren van een woning	
6.	Verzekering tegen inkomensverlies	
IV.	Financiering	
1.	Lasten van het verleden	
2.	Fiscaliteit	
3.	Nieuwe financieringsvormen	
V.	Regionalisering nationale maatschappijen	
VI.	Kostprijsbeheersing en kostprijsberekening	
VII.	Opvang acute probleemsituaties	
VIII.	Actief beheer patrimonium openbare bouwmaatschap- pijen	
IX.	Voorlichting	
X.	Een Vlaamse Raad voor de sociale huisvesting	

1. Inleiding

De overheid blijft een zeer belangrijke rol spelen in de sociale woningbouw. De periode van wederopbouw ten gevolge van de Tweede Wereldoorlog is weliswaar achter de rug, maar toch blijft er ook in het Vlaamse Gewest een duidelijke, zij het gedifferentieerde vraag naar sociale woningen.

De demografische evolutie, m.n. de verhoging van de leeftijd, naast de verlaging van de huwelijksleeftijd, het groeiend aantal alleenstaande woningzoekers en steeds meer bejaarden die zo lang als mogelijk in een „eigen”, zo mogelijk aangepaste woning, wensen te blijven, bieden nieuwe uitdagingen.

Huisvesting behoort naast voeding en kleding tot de elementaire levensbehoeften van elke mens. Elke burger, elk gezin, moet de ruimte krijgen en gestimuleerd worden om voor de eigen woningbehoefte te zorgen. De gezinswoning vormt daarbij een eerste en onvervangbaar element, naast de zorg voor de woonkwaliteit en een uitdrukkelijke woonomgevingsbenadering. De overheid heeft de plicht in die levensbehoefte te voorzien voor hen die dit niet zelf kunnen.

Vandaar dat het regeerprogramma prioriteit geeft aan de kinderrijke gezinnen en de zwakkere bevolkingsgroepen zoals bejaarden, gehandicapten, migranten, daklozen en krotbewoners.

De voorliggende beleidsnota bespreekt de instrumenten die deze objectieven moeten helpen realiseren. Wetenschappelijk behoeftenonderzoek, inbreiding, kleinschalige uitbreiding en harmonisering binnen herwaarderingsgebieden zijn belangrijke sporen waarlangs het beleid kan worden gerealiseerd. Het vrijwaren van de open ruimten is daarbij richtinggevend.

Het verfijnen van diverse ondersteuningsmaatregelen, de financiering van het huisvestingsbeleid, de regionalisering van de maatschappijen, de kostprijsbeheersing en -bewustmaking, de opvang van acute probleemsituaties, een actief beheer van het patrimonium en het verzorgen van een intens efficiënt voorlichtingsbeleid zijn evenzoveel opdrachten voor al wie in het Vlaamse Gewest betrokken en geëngageerd is in het sociaal huisvestingsbeleid.

Deze beleidsnota wil een leidraad zijn om onze maatschappelijk ke opdracht geëngageerd te vervullen.

2. Regeerprogramma huisvesting

De Vlaamse Regering zal een dynamisch sociaal huisvestingsbeleid voeren dat prioritair de zwakkere bevolkingsgroepen en de kinderrijke gezinnen ondersteunt. Dit moet zowel tot uiting komen bij het verwerven of saneren als bij het huren van een woning.

Dit beleid moet worden gebaseerd op een permanente opvolging van de woonbehoeften en moet tevens kaderen in de ruimtelijke beleidsopties inzake inbreiding en vrijwaring van de open ruimten.

Het is derhalve van wezenlijk belang de stads- en dorpsvernieuwing en het grond- en pandenbeleid te harmoniseren met het huisvestingsbeleid.

Op basis van het eindverslag van de concertatiecommissie zal een definitieve en rationele structuur voor de sociale huisvesting tot stand worden gebracht.

Het pakket van de openbare investeringen zal worden toegewezen op basis van de kwantitatieve toestand van het woonpatrimonium met **inachtneming** van de bijzondere huisvestingsbehoeften in bepaalde subgebieden of van bepaalde bevolkingsgroepen.

Speciale aandacht zal worden besteed aan de **kostprijsverlaging** bij nieuwbouw en vernieuwbouw.

Om te komen tot een evenwichtig bevolkingspatroon in herwaarderingsgebieden zal een belangrijke rol aan de sociale huisvesting worden toebedeeld.

Het nodige zal worden gedaan ter voorkoming of opvang van acute probleemsituaties ingevolge herstructurering of afbouw van economische activiteiten.

De stelsels van verhuis-, huur- en installatietoelagen worden geactualiseerd, aangepast en beter afgestemd op zwakkere bevolkingsgroepen zoals de bejaarden, de gehandicapten, de migranten, de daklozen en de krotbewoners.

Het sociaal huurstelsel zal worden aangepast en vereenvoudigd. Ten behoeve van de minstbehoeden kunnen vormen van **huurhulp** of huurcompensatie hierbij een nuttige rol spelen.

De leningsvoorwaarden bij de verwerving van een sociale woning zullen worden geharmoniseerd in functie van sociale criteria.

De nodige middelen zullen worden voorzien voor het verzekeren van een volwaardig sociaal huisvestingsbeleid en dit met bijzondere aandacht voor de stadsvernieuwing. Bij de opstelling van het investeringsprogramma van de Vlaamse Gemeenschap zal hiermede rekening worden gehouden.

De sociale bouwmaatschappijen zullen aangespoord worden tot een actief en verantwoord beheer van hun onroerend patrimonium. Aansluitend hieraan zal de regeling inzake heraanwending van reserves van de sociale bouwmaatschappijen - o.m. gerealiseerd ingevolge verkoop van woningen en ongebruikte gronden - worden herzien.

Mede om budgettaire redenen moet een grotere rol aan rechtstreekse, individueel gerichte steunvormen worden toebedeeld (b.v. sociale leningen, huurhulp).

Wat de problematiek van de vroegere huisvestingslasten betreft, zal de Vlaamse Regering vasthouden aan de stipte uitvoering - door alle betrokken **parijen** - van de met de Nationale Overheid en de Executieven gesloten overeenkomsten.

3. Krachtlijnen

Onderstaande krachtlijnen zal men - expliciet om impliciet - terugvinden bij zowat alle voorstellen in deze beleidsnota. Voor alle duidelijkheid worden ze vooropgezet.

1. De middelenschaarste die ook de **volkshuisvestingssector** domineert, vereist een zeer selectief sanerings-, **verwerings-** en huurwoningenbeleid gericht op **mindervermogen-**

den, grote gezinnen, mindervaliden, bejaarden, migranten en daklozen. Voor de kansarme medeburgers moet, bij ontstentenis van woningsverwervingsmogelijkheden, de huurwoningensector van de erkende bouwmaatschappijen prioritair aangewend en, via specifieke maatregelen, worden geoptimaliseerd. De bijzonder huisvestingsbehoeften in bepaalde subgebieden moeten daarbij in acht worden genomen,

2. De grootschalige ruimteopslorpande uitbreidingsvisie van de zestiger jaren - met zeer omvangrijke bouwinvesteringen - dient in het laatste decennium van deze twintigste eeuw effectief verder omgebogen tot kleinschalige inbreidingsprojecten met uitdrukkelijke aandacht voor de woonkwaliteit en de open ruimten van het bestaande patrimonium, eerder dan een verdere kwantitatieve groei.

3. Nieuwe huisvestingsprojecten moeten geconcipieerd worden vanuit een woonomgevingsbenadering, ruimer dan een benadering die het verschaffen van individuele woongelegenheden beoogt. Wonen is immers meer dan het innemen van een fysische ruimte, maar heeft een sociale ontmoetingsfunctie in en rond de woning.

4. Het promoveren van vernieuwbouw en vervangende nieuwbouw dringt zich ook en uitermate op in de landelijke dorpen. De leegstand die er is gaat bijna steeds gepaard met meervoudige en zware gebreken inzake woonkwaliteit. Leegstand in de dorpen vertoont een verspreid karakter, in tegenstelling tot sommige oude stadskernen waar deze geconcentreerd is - samen met verkrotting - in relatief goed omlijnbare buurten. Behoud van de leefbaarheid van de dorpen vergt dan ook specifieke maatregelen voor geïsoleerde en individuele projecten.

5. Het vereenvoudigen en doorzichtiger maken van het premie- en toelagenstelsel is een vijfde krachtlijn. Via efficiënte multi-mediale voorlichtingsacties moet het huisvestingsbeleid toegankelijker worden voor het publiek. De nieuw gevormde huisvestingsambtenaren zullen er mee voor instaan dat de gemeenten naast de erkende bouw- en kredietmaatschappijen een belangrijke en directere betrokkenheid hebben bij het adviseren en begeleiden van de huisvestingsdossiers in hun gemeente.

6. Rechtstreekse individueel gerichte steunvormen moeten een grotere rol worden toebedeeld en dienen verruimd te worden naar specifieke groepen o.a. bejaarden, gehandicapten.

7. Initiatieven inzake kostprijsbeheersing en -bewustmaking, zowel in de sector van de sociale woningbouw als van het premiegerechtigd bouwpubliek, zullen genomen en/of gestimuleerd worden. Bij de sociale bouwmaatschappijen zal alles in het werk worden gesteld om een huisvesting te verzekeren binnen een optimale prijs/kwaliteitsverhouding. Daarnaast zullen initiatieven in samenwerking met de privé-sector genomen, aangemoedigd en onderzocht worden om de kandidaat-bouwers prijs/kwaliteit bewust te maken.

1. BASISVOORWAARDEN EN ALGEMENE DOELSTELLINGEN

1.1. Huisvestingsonderzoek en planning

Het draagvlak van een beleid moet worden gevormd door

wetenschappelijk onderzoek. Vooral planning van de huisvesting moet op objectieve gegevens berusten. De Administratie voor de Huisvesting vervult hierin een belangrijke coördinerende, onderzoekende en analyserende functie.

Woonbehoeftenstudie in de sector van de sociale huisvesting, inventarisatie van de beschikbare percelen, toetsing tot op het niveau van de statistische kernsectoren, ouderdom en kwaliteit van de woningen, leegstand, sociale en economische indicatoren zoals demografische factoren, rentepeil, bouwkosten, huren, gezinsbudget, analyses van de investeringsprogramma's, uitzuiveren en definiëren van gehanteerde begrippen, zijn alle belangrijke en veelal periodiek te onderzoeken elementen bij het plannen van het huisvestingsbeleid.

De tienjaarlijkse peilingsenquête (steekproef van 8000 woningen) naar de kwaliteit van het woningenpark dient voorbereid in 1988-89. Gegevens tot op het lokaal niveau m.b.t. gezinsgrootte, migranten, bejaarden kunnen de basis bieden voor (sub)regionale differentiatie. De woonstructuur kan sterk verschillen, zelfs in aaneengrenzende gemeenten en dorpen, en kan aanleiding geven tot het leggen van accenten voor het beleid.

1.2. Inbreiding

Het accent van het beleid inzake sociale huisvesting ligt op inbreiding. Het hoog aantal leegstaande panden - ook individuele panden en industriële complexen - en **braakliggende** terreinen in de bestaande bebouwing moet ons aanzetten meer aan sanering en vervangende nieuwbouw te doen. De sociale bouwmaatschappijen hebben hier een bijzondere grote opdracht te vervullen.

1.2.1. Middelen tot inbreiding

- stimuleren van een op inbreiding gericht grond- en pandenbeleid ;
- aanmoedigen van vernieuwbouw van goed gekozen panden ;
- aanmoedigen van vervangende nieuwbouw ;
- bevorderen van sanering in de particulier sector ;

1.2.2. Stimuleringsbeleid

1.2.2.1. Aanpassen van de Huisvestingscode

Het is niet logisch het slopen te betoelagen zonder er tevens de sociale huisvesting mogelijk te maken. Momenteel voorziet de huisvestingscode in art. 94 en 95 dat het Vlaamse gewest toelagen kan verlenen aan de gemeenten, de sociale huisvestingsmaatschappijen, en de **intercommunales** die overgaan tot aankoop of onteigening van bebouwde panden in het kader van de herwaardering van de bestaande woonomgeving ; deze tussenkomst heeft betrekking op het **verweringsbedrag** van het betrokken pand.

Deze artikelen moeten herzien worden teneinde, naast een versnelde en vereenvoudigde procedure, het **toepassingsgebied** uit te breiden naar kleinschalige inbreidingsgerichte projecten binnen de bestaande bebouwing, vervanging van niet-residentiële gebouwen en sanering van het verouderde patrimonium van de bouwmaatschappijen.

Ook het art. 80 dient in deze optiek te worden herzien. Dit artikel voorziet dat het Vlaamse Gewest tot max. 100 %

kosten ten laste kan nemen ingeval de gemeenten, de sociale huisvestingsmaatschappijen, de OCMW's en de intercommunales werken uitvoeren voor de aanleg van het openbaar domein, zoals wegen, rioleringen, openbare verlichting, watervoorzieningen, omgevingswerken, voetpaden, beplantingen, parkings, speelvelden.

Teneinde kleinschalige projecten al dan niet in landelijke kernen mogelijk te maken moet worden afgestapt van de minimale omvang (25 resp. 15 woningen/percelen) van de woonwijk die nu als voorwaarde wordt gesteld.

Tevens kan worden bepaald dat het Vlaamse Gewest toelagen kan verstrekken aan hogergenoemde instellingen om het terrein (bij versnipperde ligging) of terreinen te verwerven en bouwrijp te maken. Kosten die in aanmerking kunnen komen : ondergrondse garages en parkeerruimten, afbraak van gebouwen op bebouwde panden, verwijderen van kelders en funderingen, effenen en voorbereiden tot bebouwbaar maken van terreinen.

1.2.2.2. Probleem van uitzaaiing

Nieuwbouw in uitbreidingsgebieden is soms aantrekkelijker dan het aanvatten van (ver)nieuwbouw binnen inbreidingsgebieden. De vraag kan gesteld worden of het premiestelsel al dan niet gedeeltelijk grondgebonden (gradueel, al naar gelang de ligging van het pand) gedifferentieerd kan worden. Deze problematiek heeft vele uitzichten, onder meer de band met de herwaarderingsgebieden.

1.3. Kleinschalige uitbreiding

Het accent op inbreiding houdt niet in dat uitbreidingprojecten onmogelijk worden gemaakt. De duidelijk vast te stellen verschillen die uit het wetenschappelijk onderzoek naar voor komen vergen een gedifferentieerde aanpak tot op het niveau van dorpen en zelfs wijken in grotere steden. De beperkte financiële mogelijkheden vereisen evenwel een goed afgewogen keuze die meebepaald moet zijn door de mate van kleinschaligheid van elk voorgesteld project.

1.4. Harmonisering binnen herwaarderingsgebieden

Het geldende regeerakkoord beoogt in herwaarderingsgebieden te komen tot een evenwichtig bevolkingspatroon. Aan de sociale huisvesting wordt daartoe een belangrijke rol toebedeeld. Zwakkeren mogen niet weg-gerenoveerd worden uit stads- en dorpkernhernieuwingsprojecten. Daartoe moeten particulieren aangezet worden tot sanering en vervangen van nieuwbouw. Een systematisch aankoopbeleid van de bouwmaatschappijen in herwaarderingsgebieden en een onmiddellijk aanwending van die panden en gronden kan een stimulans zijn voor aanpalenden.

De aan te leggen en uit te bouwen gemeenschapsvoorzieningen moeten in functie van de leeftijdsevolutie en van de opbouw van de woonwijk multifunctioneel en flexibel worden georganiseerd.

Bij de programmatie en toewijzing van investeringsprogramma's zal rekening worden gehouden met deze opties.

II. PRIORITEITEN INZAKE INVESTERINGEN

2.1. Sanering

De bepalingen vervat in de artikelen 81 en 82 van de Huisvestingscode waarbij aan de Nationale Landmaatschappij, de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en het Vlaams Woningfonds worden opgelegd om minstens 30 % van de hun toegestane leningen te besteden aan sanering, verbetering en de aanpassing van ongezone of onaangepaste woningen zal meer dan ooit strikt worden nageleefd.

De financiële middelen moeten prioritair op sanering en opwaardering van ons bestaand woningpatrimonium zijn gericht.

De voornoemde instellingen zullen bij het opstellen van hun investeringsprogramma's hiermee duidelijk rekening moeten houden en hun programma's in die zin opsplitsen.

2.2. Ontwikkelingszones

Binnen de subregio's die door de Vlaamse Executieve als ontwikkelingszone zijn aanvaard, zal in het kader van de sociale huisvesting bijzondere aandacht worden geschonken aan de hun eigen woonbehoeften en woningtekorten.

Ook in deze subregio's zullen vooraf de mogelijkheden van inbreiding en sanering van het bestaande woningpatrimonium onderzocht zijn vooraleer nieuwe terreinen in functie van sociale huisvesting of sociale verkaveling worden aangesneden.

Ook hier mag niet uit het oog worden verloren dat één van de belangrijkste randvoorwaarden vervat in de globale beleidsvoering van de Vlaamse Executieve namelijk het vrijwaren van de open ruimten, in acht dient te worden genomen.

Dit betekent dat bij de terreinkeuze in functie van nieuwe sociale woonwijken veel aandacht zal worden geschonken aan de sociale aspecten eigen aan het wonen. Er zal worden geopteerd voor kleinschalige uitbreidingsprojecten die onmiddellijk aansluiten of aanleunen bij een bestaande, goed uitgeruste woonkern.

2.3. Mijnstreek

Gezien de specifieke behoefte van de mijnstreek en in functie van de reconversie ervan zullen regelmatig contacten met de betrokken bouwmaatschappijen en de door hen erkende vennootschappen worden onderhouden. Het ligt in de bedoeling op deze wijze het administratieve verloop eigen aan elk dossier aanzienlijk te verkorten zodanig dat in een versneld tempo de toegewezen programma's kunnen worden uitgevoerd en geen enkele vertraging kan worden opgelopen.

2.4. Stelstel van de huurcompensatie

Het stelsel van de huurcompensatie, ingesteld bij besluit van de Vlaamse Executieve van 19 mei 1987, bestaat erin dat de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, de Nationale Landmaatschappij, de door hun erkende bouwmaat-

schappijen en het Vlaamse Woningfonds van de Grote Gezinnen leegstaande woningen in huur nemen en deze na verbeterings- en aanpassingswerken opnieuw verhuren bij voorrang aan kandidaat-huurders met een maximum inkomen van 400.000 F.

Het Vlaamse Gewest verleent aan die **huisvestingsmaatschappijen** een huurcompensatie die het mogelijk maakt de woningen te huren tegen een sociale huurprijs.

Het doel van dit stelsel is enerzijds de bestrijding van de leegstand en de verbetering van het woningpatrimonium en anderzijds de huisvesting van de laagste inkomensgroepen te verzekeren binnen het bestaande woonweefsel in de onmiddellijke nabijheid van socio-culturele en commerciële voorzieningen.

Een **15-tal** projecten (48 woongelegenheden) zijn reeds goedgekeurd. Aan de hand van de opgedane ervaring met een voldoende aantal projecten zal het stelsel worden geëvalueerd en desnoods worden bijgestuurd.

III. PRIORITAIRE ONDERSTEUNING VAN DE ZWAKKERE BEVOLKINGSGROEPEN EN DE KINDERRIJKE GEZINNEN

3.1. Verwerven op bouwen van een woning

De voorrang voor de minderbegoeden en de kinderrijke gezinnen werd tijdens de vorige legislatuur reeds voor een groot deel verwezenlijkt. Het inkomstenplafond voor de verichtingen bouw en aankoop in de openbare sector werd eenvormig teruggebracht tot 850.000 F met toeslagen voor gehuwden en per kind ten laste. Vooral echter werd het premiebedrag omgekeerd evenredig gemaakt met het inkomen en werden de premietoelagen per kind gevoelig opgetrokken.

T.a.v. deze reglementeringen luidt nu de opdracht de procedure grondig te vereenvoudigen en doorzichtig te maken, opdat de aanvragers op snelle en eenvoudige wijze het voor hen bestemde premievoordeel zouden kunnen bekomen.

3.2. Saneren van een woning

Naast de zich opdringende vereenvoudiging, zoals voor de andere verrichtingen gegroepeerd in de „**huisvestingspremie**”, moet de gezondmaking van bestaande woningen ook een financiële revalorisatie ondergaan.

De premie voor saneringsverrichtingen moet dus niet alleen in functie worden gesteld van de kostprijs van de investering, doch moet ook rekening houden met de **inkomenssituatie** van de aanvrager. Op die wijze zal de voorrang voor de zwakkere bevolkingsgroepen beter worden gehonoreerd, zoals trouwens ook door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen werd onderstreept in zijn advies van 12 december 1987 inzake de armoedeproblematiek.

In het kader van de beleidsoptie meer efficiënte rechtstreekse en individueel gerichte steunvormen te ontwikkelen zal tevens worden onderzocht of het niet aangewezen is opnieuw een premie voor de aankoop van bestaande woningen in de privé-sector, gekoppeld aan werken tot sanering of functionele aanpassing van de woning, in te stellen.

3.3. Aandacht voor grote gezinnen

Het Vlaamse Woningfonds van de grote gezinnen zal verder financiële ondersteuning blijven genieten zodat hun activiteiten inzake leningen een vlot verloop blijven kennen. Er zal naar gestreefd worden het Vlaamse Woningfonds in de gelegenheid te stellen aan grote gezinnen steeds een lening aan een gunstige rentevoet te laten uitschrijven. Verhuis- en **installatietoelagen** zullen dermate worden aangepast dat grote gezinnen in functie van hun inkomen en gezinslast van een meer gespreide toelage kunnen genieten zodat hun een betere woonzekerheid over langere termijn kan worden geboden.

3.4. Functionele aanpassing van woningen, inzonderheid voor bejaarden, gehandicapten en grote gezinnen

Ten behoeve van de bejaarden en de gehandicapten zal tevens worden nagegaan welke stimulans kan worden gegeven aan de aanpassing van de woning gericht op de opvang van of de thuiszorg voor bejaarden of voor gehandicapten, al dan niet gepaard gaande met een verhuizing (functionele aanpassing in stelsel sanering of verhuis-, huur- en **installatietoelagen**). De mogelijkheid zal worden onderzocht aan grote gezinnen wiens woning te klein is geworden in verhouding tot het aantal kinderen de nodige stimulans te geven om hun eigen woning aan te passen.

3.5 Huren van een woning

1. In de diverse stelsels van premies en toelagen moet m.b.t. begrippen en normen nu nog werk worden gemaakt van de aanpassing van de verhuis-, huur- en **installatietoelagen** voor bejaarden en voor bewoners van ongezonde **woningen**. Deze 2 koninklijke besluiten dateren van 1976 en moeten dringend worden geactualiseerd en tevens afgestemd op de huisvestingspremie. Ook zal hier een verruiming worden nagestreefd ten behoeve van de gehandicapten, migranten en daklozen.

2. Het sociaal **huurstel** (13 besluiten) moet worden vereenvoudigd en nog beter worden afgestemd op de **minderbegoeden**. Het geldend huurstelsel is op het eerste gezicht wel sociaal - toelatingsplafond is 583.334 F + 20.000 F per kind ten laste-, doch de huurders die achteraf een veel hoger inkomen verwerven, betalen wellicht te weinig huur, terwijl de laagste inkomens een te hoge huur moeten betalen. Daarom werd voor de laagste inkomens (400.000 F) een overgangsmaatregel genomen voor 1987, inmiddels verlengd voor 1988, waarbij de huurprijs van 1986 met maximaal 15 % of 1.500 F per maand mag stijgen. Dergelijk overgangsmaatregelen kunnen dan weer het financieel evenwicht van de bouwvennootschappen in gevaar brengen.

Samen met de aanpassing van het huidige stelsel zal ook de probleemsituatie van groepen als migranten en daklozen worden bekeken alsmede de toepassing van de bij decreet opgelegde verkoopverplichting van sociale huurwoningen aan kandidaten, die aan de voorwaarden voldoen.

Hoofdbekommernis moet zijn de echt sociale en maatschappelijke doelstellingen van de huur in de openbare sector te vrijwaren zonder het financieel evenwicht van de vennootschappen op de helling te zetten. Het zoeken naar zo'n verantwoord evenwicht en het daarbij wegwerken van tal van anomalieën zal niet eenvoudig zijn. Daarom is het **aangewe-**

zen de ontwerpteksten houdende wijziging in brede kring ter discussie te leggen.

3.6. Verzekering tegen inkomensverlies

De verzekering tegen inkomensverlies ten voordele van loontrekkende en zelfstandige begunstigden van de huisvestingspremie wordt gehandhaafd. Aangezien het huidige contract tot 31 maart 1988 loopt, werd een nieuwe opdracht uitgeschreven bij wijze van beperkte offerte aanvraag. In dit verband zal tevens een onderzoek worden ingesteld naar mogelijkheden om deze verzekering op termijn te vervangen door een waarborg van het Gewest m.b.t. de door de premiebegunstigden te betalen leninglast.

IV. FINANCIERING VAN DE HUISVESTING

1. Lasten van het verleden

Wat betreft de problematiek van de vroegere huisvestingslasten wordt vastgehouden aan de stipte uitvoering van de reeds met de nationale overheid en de Executieven van andere Gewesten gesloten overeenkomsten.

Het financieel voordeel veroorzaakt door de vrijstelling van roerende voorheffing i.v.m. de herfinancieringsleningen ten gunste van de Gewesten - zoals voorzien in art. 48 en 49 van de wet van 4 augustus 1986 houdende fiscale bepalingen - dient in elk geval te worden vrijwaard.

2. Fiscaliteit

2.1. Geïstitutionaliseerd overleg met de nationale overheid moet op gang worden gebracht om bepaalde aspecten van de fiscale wetgeving en de huurwetgeving voor de privé-sector beter af te stemmen op het sociaal huisvestingsbeleid.

2.2. Een fiscale terugvloeit van het eigen investeringsprogramma voor de sociale huisvesting moet (onder de vorm van *ristorno's*) integraal ten goede komen aan de Vlaamse Gemeenschap. De problematiek inzake het behoud van de B.T.W.-neutralisatie ten gunste van de sociaal huisvestingssector dient in deze context te worden geregeld.

3. Nieuwe financieringsvormen

Nieuwe financieringsbronnen en/of technieken die de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, ook op middellange en lange termijn minder belasten, moeten worden onderzocht en op punt gesteld.

3.1. In dit kader zal onder meer het stelsel van de huurcompensatie tot verdere ontplooiing worden gebracht.

3.2. De regeling inzake heraanwending van reserves van de sociale bouwmaatschappijen o.m. gerealiseerd ingevolge verkoop van woningen is aan herziening toe.

3.3. De techniek van de prefinanciering van de uitgaven zal stapsgewijze worden afgebouwd en maximaal worden vervangen dooreen rechtstreekse budgettaire financiering.

Daarom werd in de ontwerp-begroting voor 1988 een krediet van 400 miljoen frank voorzien.

In het ontwerp van het begrotingsdecreet werd tevens een artikel ingelast als waarborg voor deze budgettaire financiering van de premies vermits de leningsmachtiging slechts budgettair niet kunnen worden betaald.

3.4. Mede om budgettaire redenen moet worden nagegaan in hoeverre een grotere rol kan worden toebedeeld aanrechtstreekse, individueel gerichte steunvormen met name sociale leningen, individuele huurpremies enz.

3.5. Een harmonisatie van de leningsvoorwaarden (o.m. maximumbedragen, aanpassing rentevoeten) bij de verwerving van een sociale woning zal worden doorgevoerd bij alle instanties die op dit vlak actief zijn.

V. REGIONALISERING NATIONALE ERKENDE MAATSCHAPPIJEN

De bijzondere wet van 8 augustus 1980 en de gewone wet van 9 augustus 1980, hebben de materies „huisvesting” regionaliseerd. De wet van 28 december 1984 tot afschaffing of herstructurering van sommige instellingen van openbaar nut voorziet in de afschaffing van o.a. de N.M.H. en de N.L.M. en in de overdracht aan de Gewesten van hun taken, goederen, personeelsleden, rechten en verplichtingen.

Met het oog op deze overname werden bij decreet van 1 juli 1987, voor een duurtijd eindigend op 31.12.1988, op 2.10.1987 de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en de Vlaamse Landmaatschappij opgericht. Hun statuten werden goedgekeurd bij besluit van de Vlaamse Executieve van 15.7.1987. Naast de oprichting van deze twee maatschappijen, voorziet voormelde decreet van 1 juli 1987 in de oprichting van een adviserend orgaan, met name de Vlaamse Concertatiecommissie voor de Sociale Huisvesting.

Het is de taak van deze commissie, vóór 30 juni 1988 en op basis van o.m. een doorlichting van de activiteiten van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en van de Vlaamse Landmaatschappij aan de Vlaamse Executieve en aan de Vlaamse Raad gemotiveerd advies uit te brengen en concrete voorstellen te formuleren nopens een reorganisatie, geheel of gedeeltelijk, van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en van de Vlaamse Landmaatschappij.

Op basis van dit advies zal zo vlug mogelijk moeten worden overgegaan tot het nemen van de beslissingen met het oog op de eventuele reorganisatie en de daaruitvolgende operationalisering.

VI. KOSTPRIJSBEHEERSING EN KOSTPRIJSBEWUSTMAKING

6.1. In de sector van de sociale woningbouw (zowel koop- als huurwoningen), gaat speciale aandacht naar kostenbeheersende maatregelen bij zowel renovatie als bij (vervangende) nieuwbouwprojecten, zonder afbreuk te doen aan de woonkwaliteit.

Zo dient zowel voor de bewoner als voor de sociale bouwmaatschappijen te worden gestreefd naar een verdere optimalisatie van de bouw-, onderhouds- en exploitatiekosten. Uitgaande van de beleidsdoelstellingen zal worden gestreefd naar een beheersing van de kostenfactoren van een bouwproject zowel vanaf de programmatie als in de fase van ontwerp, vergunning, uitvoering en bewoning.

Hiertoe wordt gestreefd naar rationele opvattingen van sociale woningbouw. Louter architecturale aspecten zullen verder worden aangevuld met een verantwoorde functionele ruimtelijke indeling en onderhoudsplanning.

De technische mogelijkheden inzake bouwmaterialen en -procédés, die momenteel in de privé bouwsector gebruikt worden, moeten worden verruimd naar de sociale woningbouwsector. Daarom wordt verder werk gemaakt van de herziening **vande** type-bestekken van de Nationale Landmaatschappij en de Nationale Maatschappij voor Huisvesting, dit in het kader van het VBOC-overleg.

Verder zal nagegaan worden hoe de bestaande administratieve en juridische reglementeringen moeten worden omgebogen in functie van een optimaal bouwproces. Zo ook zullen met behulp van architectuurwedstrijden nieuwe ideeën en concepten worden gezocht om het begrip „sociale woning” te verruimen binnen kleinschalige projecten (sanering, **invul**-bouw,...). Aldus zal het brede (architecten-) publiek worden uitgenodigd mee te zoeken naar een goede en betaalbare woningbouw in een leefbare woonomgeving.

6.2. Voor het premiegerechtigd bouwpubliek zullen samen met de privé-sector initiatieven inzake **kostprijsbewust**making worden genomen. Specifiek wordt gedacht aan het ondersteunen van informatieoverdracht via de **huisvestingsambtenaren**, de woon- en bouwbeurzen, brochures, enz.. . Daarnaast zullen de specifieke privé-initiatieven, als bijvoorbeeld het opzetten van kijkdorpen, worden aangemoedigd.

VII.OPVANG VAN ACUTE PROBLEEMSITUATIES INGEVOLGE HERSTRUCTURERING KEMPISCHE STEENKOOLMIJNEN

Tot nu toe genoten de mijnwerkers in actieve dienst een belangrijke tegemoetkoming in de rentelast van hun leningen voor bouw of aankoop van een woning. Niet enkel het feit dat de geldende bepalingen nog steunen op wetten en besluiten daterend van 1971 en 1973, doch vooral de inmiddels aangevatte herstructurering van de Kempische steenkoolmijnen heeft hier tal van sociale, juridische en administratieve problemen doen ontstaan t.a.v. de voorwaarden en verbintenissen verbonden aan deze mijnwerkersleningen o.m. de woning blijven bewonen, in dienst blijven als mijnwerker, enz.. .

Om die problemen op te vangen werd een ontwerp van decreet opgemaakt dat op 27 mei 1987 werd goedgekeurd door de Vlaamse Executieve en vervolgens werd onderworpen aan het advies van de Raad van State. Het advies van de Raad van State mag eerstdaags worden verwacht, waarna het ontwerp van decreet ten spoedigste bij de Vlaamse Raad zal worden neergelegd.

Na de goedkeuring van het decreet door de Vlaamse Raad moet nog een uitvoeringsbesluit worden getroffen om de probleemsituatie volledig weg te werken.

Andere knelpunten, voortvloeiend uit de herstructurering, doen zich voor op het vlak van de toepassing van het sociaal huurstelsel, de definitie en evolutie van het netto-belastbaar inkomen van de gewezen mijnwerkers enz...

De opvang van deze prangende probleemsituatie zal **alles**-zins met absolute voorrang worden aangepakt.

VIII. ACTIEF BEHEER PATRIMONIUM OPENBARE BOUWMAATSCHAPPIJEN

8.1. Grondreserves

Aan de sociale bouwmaatschappijen zal opdracht worden gegeven binnen de kortst mogelijke tijd een totale inventaris op te maken van hun onbebouwde eigendommen. Uit deze inventaris moet duidelijk de oppervlakte, de ligging en de aard van uitrusting van betrokken terreinen naar voor komen.

Mede aan de hand van deze inventaris zal een verder beleid van grondaankoop worden uitgestippeld.

Bij de programmatie van de sociale woningbouw zal in de eerste plaats rekening worden gehouden met de reeds aanwezige grondreserves in eigendom van de Nationale Maatschappij voor Huisvesting resp. de Nationale Landmaatschappij en hun erkende vennootschappen, **intercommunales** en andere openbare besturen.

De sociale bouwmaatschappijen zullen worden aangezet om hun grondreserves die niet zijn opgenomen in een concreet meerjaren-bouwprogramma gedeeltelijk als sociale kavels te koop te stellen aan premiegerechtigde particuliere kopers.

8.2. Huurwoningen

Om naar de toekomst toe een efficiënt beheer en onderhoud van deze woningen na te streven zal een globale inventarisatie door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting in samenwerking met haar erkende vennootschappen worden opgesteld.

Deze inventaris moet naast het bouwjaar en de ligging van de woningen een overzicht geven van de bouwfysische kwaliteit en toestand van deze panden.

Op grond van deze gegevens zal het voor de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting mogelijk zijn een gericht saneringsprogramma van het eigen patrimonium, gespreid over meerdere jaren, voor te stellen. Deze exacte inventaris zal ons ook een beeld geven over de spreiding van het **wonin**-genbestand dat in de sociale huursector aanwezig is.

IX. VOORLICHTING

9.1. Publicaties

In samenspraak en samenwerking met de **provinciebestu**-ren en de Administratie voor Huisvesting zal worden gezorgd voor een regelmatige verspreiding van ge vulgariseerde informatie inzake premies, toelagen en leningen uitgaande van de Vlaamse Gemeenschap of onder diens voogdij, waarop de burger een beroep kan doen.

Alle gemeentebesturen zullen bij **deze** informatie worden betrokken en de mogelijkheid zal hen worden geboden hun eigen accenten toe te voegen aan brochures verspreiden door de Administratie voor de Huisvesting.

Naar kwaliteit en bouwkost, gericht op **huisvestingspremie**-gerechtigde wervingen, zal in samenwerking met het W.T.C.B. de nodige informatie naar de burger toe worden verspreid. Het ligt in onze bedoeling de bouwers en **verbou**-wers die op enige steun vanwege het Vlaamse Gewest een beroep doen te informeren over gezond wonen, goedkoop bouwen en verbouwen en dit gesteund op wetenschappelijke ervaring.

9.2. Huisvestingsambtenaren

— Opleiding

Naar informatie aan de burger toe is het van kapitaal belang dat de opleiding van de huisvestingsambtenaren uit gemeenten, provincies, sociale bouwmaatschappijen en **inter-communales** verder wordt gezet.

In samenwerking met de provincie en Administratie voor de Huisvesting zullen de opleidingscursussen die tot op heden met veel succes werden gevolgd, worden verder gezet. Deze cursussen zullen worden hernomen zodat opfrissingen, bijscholing en opleiding van nieuwe kandidaten mogelijk wordt.

— Taak

De taak van de gemeentelijke huisvestingsambtenaren zal in samenspraak met de Vereniging van Steden en Gemeenten en Provincies nader worden onderzocht met de bedoeling deze gespecialiseerde mensen ruimere informatie te laten geven aan kandidaat-bouwer en -verbouwer, betere begeleiding te verzekeren aan de burger bij procedures van **huisvestingspremies**, leningen en betere informatie te bezorgen over bouw- of verbouwingsmogelijkheden.

9.3. Deconcentratie

Deze huisvestingsambtenaren van de gemeenten zullen in de toekomst nauwer worden betrokken bij de werking van de Administratie voor de Huisvesting. Nadat de deconcentratie van de Administratie van de Huisvesting Huisvesting in elke provincie is doorgevoerd zal de samenwerking tussen de gemeentelijk huisvestingsambtenaren en de ambtenaren van de Administratie voor de Huisvesting, werkzaam in elke provincie, worden geactiveerd. De bedoeling is om naast informatie de administratieve afhandeling van de particuliere en gemeentelijke dossiers inzake huisvesting vlotter te laten verlopen.

Sinds begin maart heeft de concrete deconcentratie van de Administratie voor de Huisvesting reeds een aanvang genomen in de provincie Brabant. Systematisch zal dit ook in de andere provincies worden uitgebouwd.

X. EEN VLAAMSE HOGE RAAD VOOR DE SOCIALE HUISVESTING

Het is van wezenlijk belang dat het huisvestingsbeleid kan steunen op een permanente wisselwerking tussen de beleidsverantwoordelijken en alle representatieve organen of groeperingen, die bij de uitvoering-te-velde betrokken zijn. Terzelfder tijd moeten hier de vereisten inzake informatie, openheid, inspraak en doorstroming worden waargemaakt.

Daartoe lijkt het aangewezen een initiatief te nemen tot oprichting van een overlegstructuur, die een forum moet zijn waar alle ervaring en inzet, en dit voor alle belangrijke **deelfacette** van de sociale huisvesting, aan bod komen.

Op deze wijze kunnen alle categorieën van de bevolking die betrokken zijn bij de brede problematiek van de huisvesting op een representatieve manier betrokken worden bij het concipiëren van het huisvestingsbeleid. De opportuniteit en de concrete modaliteiten van deze raad zijn ter studie.

B. Toelichting van de Gemeenschapsminister bij de begroting 1988

1. Investeringsprogramma

(in miljoen frank)

	1985 Werkelijke vastleg- gingen	1986 Werkelijke vastleg- gingen	1987 Aangepaste begro- ting	1987 Werkelijke vastleg- gingen	1988 Ontwerp
N.M.H.	2.000,0	1.800,0	2.400,0	2.400,0	2.000,0
N.L.M.	3.253,0	2.238,0	2.238,0	2.238,0	2.238,0
Woningfonds	3.843,0	4.100,0	4.100,0	4.100,0	4.000,0
Brunfaut	1.000,0	1.000,0	1.263,8	1.263,8	900,0
Totalen	10.096,6	9.138,0	10.001,8	10.001,8	9.138,0

De kredieten 1988 zijn vermeld in artikel 56 van het ontwerp van decreet wat de NMH, NLM en Woningfonds betreft en in Titel II, Sectie 80, artikel 51.06.03 wat de wet Brunfaut betreft. De Gemeenschapsminister verstrekt hierbij volgende uitleg.

Het investeringsprogramma voor de sector Huisvesting bedraagt 9.138,0 miljoen dit is 42,95 % van het totaal investeringsprogramma (21.274,0 miljoen) van de Vlaamse Gemeenschap.

Daarmee bekleedt deze sector zeer afgetekend de eerste plaats bij de verdeling van de investeringskredieten. Het feit dat het investeringsprogramma t.o.v. 1987 gedaald is, heeft te maken met de algemene krappe budgettaire situatie waardoor de Vlaamse Gemeenschap moet roeien met de beperkte middelen waarover zij beschikt.

De sector Huisvesting heeft nochtans zijn **eersterangspositie** in het globaal investeringsprogramma weten te handhaven dit niettegenstaande de algemene begrotingsproblematiek. Er is zelfs een relatieve stijging van 42,5 % naar 42,95 %.

Het investeringsprogramma zal vooral worden aangewend voor inbreidingsprojecten, bestrijding van de leegstand en de aangepaste huisvesting van de meest kansarmen en de grote gezinnen, en dit zowel wat betreft huurwoningen als wat betreft de bevordering van de eigendomsverwerving.

Binnen het investeringsprogramma worden een aantal prioritaire beleidsopties gelegd nl. :

1.2. Aandacht voor de ontwikkelingsgebieden

Net zoals in de voorbije jaren zal ook in 1988 binnen het investeringsprogramma bijzondere aandacht worden besteed aan de ontwikkelingszones.

In 1986 werd 31,6 % van het totale investeringsprogramma besteed in de drie ontwikkelingsgebieden (Limburg, Kempen en Westhoek) met bijzondere huisvestingsproblemen.

Voor het begrotingsjaar 1987 werden per **ontwikkelingszone** volgende streefpercentages vooropgesteld :

Limburg : 18,5 % , Kempen : 7,5 % , Westhoek : 5,9 %
(Samen 31,9 %)

Gedurende het vorige begrotingsjaar bereikte men zelfs 36 %.

Voor 1988 wordt opnieuw gestreefd naar 36 % van het globale investeringsprogramma ten voordele van de ontwikkelingsgebieden.

1.3. Accent op inbreiding

O.m. door het streven naar meer inbreidingsprojecten kan het relatief beperkt krediet (900 miljoen voorzien op artikel 51.06.03) volstaan voor 1988 vermits inbreidingsprojecten meestal gerealiseerd worden in stads- of dorpskernen waar infrastructuur reeds aanwezig is.

Artikel 80 van de Huisvestingscode dient in deze optiek gedeeltelijk te worden herzien. Teneinde kleinschalige projecten, al dan niet in landelijke kernen, mogelijk te maken moet immers worden afgestapt van de minimale omvang (25 resp. 15 **woningen/percelen**) van de woonwijk die nu als voorwaarde wordt gesteld.

1.4. Operationeel maken van het systeem van huurcompensaties

Zie onder : 4.7

1.5 Herwaardering van het eigen patrimonium van de NMH

In 1986 werd 38 % van het vastgelegd programma besteed aan de herwaardering van het patrimonium van de NMH.

Afgezien van de werken uitgevoerd met eigen middelen, hebben de bouwmaatschappijen, erkend door de Nationale Maatschappij, in 1987 17 % (398.299.000) van het totale investeringsprogramma aangewend voor de instandhouding van hun eigen patrimonium (huurwoningen). Dit is merklijk lager dan in 1986 omdat toen het accent van de activiteiten nog grotendeels lag op de renovatie, terwijl in 1987 een groot gedeelte van de investeringskredieten worden opgeslorpt, ook voor nieuwbouwprojecten, in de door de Vlaamse Executieve erkende ontwikkelingszones.

Omdat in 1988 ook prioritair een relatief groot gedeelte van de kredieten zal aangewend worden voor de **woonbehoeften** (ook nieuwbouw) in de ontwikkelingszones zal de resterende begrotingsruimte voor instandhoudingswerken ook in 1988 beperkt zijn.

2. Machtigingen premiestelsel

(in miljoen frank)

	1985 Werkelijke aanrekeningen	1986 Werkelijke aanrekeningen	1987 Aangepaste begroting	1987 Werkelijke aanrekeningen	1988 Ontwerp
Art. 13 begrotings-decreet (prefinanciering)	3.900,4	3.799,9	3.800,0	3.800,0	3.400,0
Verdeling over -bouwpremies	3.029,6	2.624,1	—	2.572,2	2.172,5
• saneringspremies	812,6	1.037,7	—	1.155,6	1.208,5 (indicatief)
Art. 52.02.03 rechtstreekse budgettaire financiering			350,0	350,0	400,0
Verdeling over -bouwpremies			—	236,9	210,0
• saneringspremies			—	106,5	167,5
Totalen	3.900,4	3.799,9	4.150,0	4.150,0	3.800,0

Twee begrotingsposten moeten hierbij samen worden bekeken nl.

- artikel 13 van het begrotingsdecreet en
- begrotingsartikel 52.02.03 Sectie 80 Titel II

Artikel 13 voorziet een machtiging t.b.v. 3,4 miljard om verbintenissen aan te gaan in het kader van de prefinanciering van bouw- en saneringspremies.

De jarenlange toepassing van de prefinancieringstechniek heeft gemaakt dat vanaf 1988 de financiële lasten voor de Vlaamse Gemeenschap zelfs hoger liggen dan het bedrag aan toe te kennen premies (cfr. 4.025 miljoen op art. 41.65.03 en art. 61.62.03 samen). Daarom werd vanaf het bijblad 1987 een aanvang genomen met de afbouw van het prefinancieringsstelsel door rechtstreekse budgettaire financiering van de premies.

Voor het begrotingsjaar 1987 werd een bedrag van 350 miljoen voorzien (compensatie werd hiervoor gevonden op de ordonnanceringskredieten voorzien op art. 51.06.03). Voor het begrotingsjaar is 400 miljoen aan rechtstreekse budgettaire financiering voorzien.

De machtiging voor 1988 is identiek aan die van 1986 en 1987 t.b.v. 3,8 miljard (exclusief bijblad 1987). Deze 3,8 miljard is verdeeld over twee posten nl. 3,4 miljard machtigingen en 400 miljoen budgettaire premies. In 1987 werden 33.731 premies aangevraagd nl.

18.781 saneringspremies, 12.400 werden uitbetaald voor een bedrag van 1.262,1,- miljoen,

13.642 bouwpremies, 13.394 werden uitbetaald voor een bedrag van 2.809,1,- miljoen.

Voor 1988 worden 16.000 aanvragen van saneringspremies, en 13.500 aanvragen van bouwpremies verwacht.

Mochten deze aanvragen hoger liggen, zal een oplossing worden gezocht via het bijblad.

3. Kabinetskredieten

	. (in miljoen frank)				
	1985 Werkelijke aanreke- ningen	1986 Werkelijke aanreke- ningen	1987 Aangepaste begroting	1987 Werkelijke aanreke- ningen	1988 Ontwerp
Totale kabinets- kredieten (titel 1 + II)	72,5	76,4	74,8	74,5	77,0
waarvan loonkos- ten (art. 11.02)	49,0	49,6	50,6	50,6	50,8
Werkingskosten + eerste inrichting (art. 12.07 en 12.19)	8,1	9,3	7,8	7,8	8,3
Huur en lasten (art. 12.06)	13,2	13,8	13,8	13,8	14,0

Er zijn geen fundamentele wijzigingen t.o.v., vorige jaren. Enkel werd zoals voor de andere kabinetten van de Gemeenschapsminister een bijzonder krediet voor 1988 voorzien voor de eerste inrichtingskosten van het kabinet. Op art. 12.07.01 werd hiervoor een krediet van 1 miljoen frank ingeschreven.

4. Andere belangrijke kredieten i.v.m. huisvesting

Rubriek	Omschrijving en artikel nummers	1985 Werkelijke aanrekeningen (Titels 1, II en IV)	1986 Aangepaste begroting (Titel 1 + II)	1986 Werkelijke aanrekeningen (Titels 1, II en IV)	1987 Aangepaste begroting (Titel 1 + II)	1987 Werkelijke aanrekeningen (Titels 1, II en IV)	1988 Ontwerp decreet
4.1.	Studies, informatie, werkingskosten Concertatiecommissie (art. 12.60.03)	1,5	6,5	6,4	17,0	17,0	12,0
4.2.	Intrest en kapitaal NMH en NLM (art. 41.61.03, 61.90.03 en 61.91.03)	7.740,7	4.452,3	4.499,2	750,0	10,8(1)	1.456,7
4.3.	Rentevermindering mijnwerkers, verhuisinstallatie en huurtoelage (art. 41.62.03)	724,1	515,9	523,6	580,0	530,3	730,4
4.4.	Lasten Woningfonds (art. 41.63.03)	1.950,2	2.146,1	2.121,1	2.230,0	2.137,5	2.208,7
4.5.	Lasten premiestelsel : bouw, sanering kooppremie (art. 41.65.03 en 61.62.03)	3.056,5	3.179,5	3.208,6	3.578,8	3.615,7	4.025,0
4.6.	Inkomstenverzekering (art. 41.67.03)	95,5	128,5	90,9	152,0	164,1	153,9
4.7.	Huurcompensaties (art. 41.69.03)	—	100,0(2)	100,0(2)	(VK300,0)	(45,0)(3)	(VK400,0)
4.8.	Betalingskredieten Brunfaut (art. 51.06.03)	1.316,8	1.410,0	1.166,5	944,0	1.088,1(4)	1.092,7
4.9.	Krotopruiming NMH en NLM (art. 61.61.03) en gemeenten (art. 61.92.03)	85,4	76,0	67,8	84,4	104,5(5)	70,9
4.10	Premies bij de aankoop van een-gezinswoningen (art. 41.64.03)	44,2	4,0	10,0	6,0	4,0	4,0
4.11.	Amortisatiefonds (art. 41.70.03)	—	—	—	—	—	15,0
4.12.	Bijkomende premies (art. 61.60.03)	16,8	—	—	—	1,1(6)	2,0
	Totalen NGK en OK	15.001,7	12.018,8	11.694,1	8.342,2	7.673,1	9.771,3
	Totalen VK				(VK 300,0)	(VK 45)	(VK 400,0)

(1) saldo art. 60.21 Sectie 80 Titel IV : 2.018,8

(2) openstaand ordonnanceringskrediet

(3) vastgelegd op 31/12/87 : 45 miljoen

(4) deels gefinancierd via overdracht ordonnanceringskredieten vorige jaren : 264,3

(5) deels gefinancierd via saldo vorige jaren op titel IV

(6) gefinancierd door eigen ontvangsten op het Fonds.

4.1. Studies, informatie, werkingskosten Concertatiecommissie (art. 12.60.03)

Wetenschappelijk onderzoek moet de basis vormen van het huisvestingsbeleid. Behoeften en beschikbare middelen - in casu geschikte huur of koopwoningen - moeten op wetenschappelijk wijze worden geïnventariseerd. Daarnaast komen op dit artikel tevens de kredieten voor m.b.t. **informatiecampagnes** en brochures die bij het grote publiek kunnen verspreid worden.

4.2. Intrest en kapitaal NMH en NLM (art. 41.61.03, 61.90.03 en 61.91.03)

Het bedrag van 1.456,7 miljoen opgenomen onder artikelen 41.61.03 en 61.91.03 dient om de lasten te dekken voortvloeiend uit de herfinanciering van het aandeel in de schuldenlast van de sociale huisvesting overeenkomstig het akkoord op 25 november 1986 afgesloten tussen de nationale Regering en de Executieven.

Vorig jaar bedroeg dit 750 miljoen. Aan deze 1.456,7 miljoen in de begroting '88 voorzien moeten echter de saldi van de fondsen worden toegevoegd die worden **geliquideerd**.

Het krediet '87 is momenteel nog steeds beschikbaar op de afzonderlijke sectie aangezien de afspraken voorzien in het akkoord van 25 november 1986 niet integraal werden uitgevoerd. Er was immers afgesproken dat de herfinancieringsleningen zouden doorgaan met staatswaarborg en tegen verminderd tarief door de vrijstelling van roerende voorheffing en vennootschapsbelasting zoals bepaald in art. 48 en 49 van de wet van 4 augustus 1986 houdende fiscale bepalingen.

De financiële instellingen blijken echter geringe belangstelling te tonen voor dit type van leningen waaraan fiscale vrijstelling is verbonden zodat sinds eind 1987 wordt gefinancierd tegen 8 % t.o.v. circa 5 % met vrijstelling van roerende voorheffing. De diensten van de thesaurie van het Ministerie van Financiën onderzoeken thans andere mogelijkheden (o.m. pensioenkassen). Deze problematiek is zeker een agendapunt voor een bijeenkomst van het Overlegcomité.

Een consolidatie van de globale schuldenlast m.b.t. de lasten van het verleden over een periode van bv. 40 jaar zou een oplossing kunnen betekenen. Deze problematiek wordt momenteel grondig onderzocht.

4.3. Rentevermindering mijnwerkers, verhuis-, installatie- en huurtoelage (art. 41.62.03)

Een bijzondere inspanning wordt geleverd i.v.m. de sociale leningen ten behoeve van de mijnwerkers, de huurverminderingen ten gunste van de grote gezinnen en de verhuis-, installatie- en huurtoelage.

De kredieten hiervoor worden van 580 (slechts 530 miljoen werd besteed) miljoen (cijfer '87) op 730,4 miljoen gebracht, zodat supplementaire uitgaven m.b.t. het decreet (ontwerp bij Raad van State) reeds budgettair ondervangen zijn.

4.4. Lasten Woningfonds (art. 41.63.03)

Op dit krediet is de intrestsubsidie ten laste van de Vlaamse Gemeenschap voorzien. Deze tegemoetkoming in de **rentelast** is gelijk aan het verschil tussen de marktrente en de eigen bijdrage in de intrest door het Woningfonds (momenteel 3,5 %)

4.5. Lasten premiestelsel : bouw, sanering en kooppremie (art. 41.6503 en 61.62.03)

Het krediet voorzien op beide artikels voor een bedrag 4.025 miljoen dient als dekking van de lasten (intresten en aflossing) van de diverse premiestelsels en is het gevolg van de prefinanciering die voor het betalen van de diverse premies jaren terug werd ingevoerd.

Op termijn bij volgehouden partiële budgettaire betaling van de premies (cfr. art. 51.06.06 - zie sub 2 premiestelsel) - zal dit krediet stelselmatig kunnen worden afgebouwd.

4.6. Inkomstenverzekering (art. 41.67.03)

Het voorgestelde krediet bestemd voor loontrekkende en zelfstandige begunstigden is bijna **constant** gebleven, nochtans is het aantal aanvragen nog steeds in stijgende lijn.

Er zijn sinds vorige week echter concrete aanwijzingen dat de nieuwe offertevraag bij een aantal verzekeringsmaatschappijen voordeliger verzekeringspremies zullen opleveren waardoor het krediet op termijn zal kunnen verminderd worden.

4.7. Huurcompensaties (art. 41.68.03)

Het stelsel van huurcompensatie, ingesteld bij besluit van de Vlaamse Executieve van 19 mei 1987, bestaat erin dat de NMH en de NLM, de door hun erkende bouwmaatschappijen en het Vlaams Woningfonds leegstaande woningen in huur nemen en deze na verbeteringswerken opnieuw verhuren bij voorrang aan kandidaat-huurders met een maximum inkomen van 400.000 frank. Het krediet t.b.v. 400 miljoen maakt mogelijk de woningen te huren tegen een sociale huurprijs. Aangezien het project pas in 1987 is gestart, is slechts een beperkt ordonnanceringskrediet nodig voor de vastgelegde werken : 60 miljoen in ordonnanceringskredieten werden voorzien.

Het stelsel is in een aanvangsfase. Er zijn thans 15 projecten voor 48 woningen. Een evaluatie met eventuele bijpassing zal gebeuren.

4.8. Betalingskredieten Brunfaut (art. 51.06.03)

Op basis van het schema opgesteld door de Algemene Technische Diensten zal het ingeschreven krediet t.b.v. 1.092,7 dat samengevoegd wordt met de overgedragen ordonnanceringskredieten volstaan om alle in 1988 te verrichten betalingen uit te voeren.

4.9. Krotopruiming NMH en NLM (art. 61.61.03) en Gemeenten (art. 61.92.03)

Het is niet logisch het slopen te betoelagen zonder er tevens sociale huisvesting mogelijk te maken. Op basis van art. 94 en 95 van de Huisvestingscode kunnen in dit verband toelagen worden verleend. In het kader van de algemene inbreidingsgedachte zou de tekst van beide artikels verruimd worden naar kleinschalige inbreidinggerichte projecten binnen de bestaande bebouwing en sanering van het verouderd patrimonium van de bouwmaatschappijen.

4.10 Premies bij aankoop van eensgezinswoningen (art. 41.64.03)

Het betreffen premies in uitvoering van het KB van 25 augustus 1980 dat opgeheven werd bij besluit van de Vlaamse Executieve van 28 april 1982. In 1988 zullen nog enkele premiesupplementen te betalen zijn voor de gevallen waar binnen de 5 jaar na de toezegging van de verwervingspremie, een saneringspremie voorlopig wordt toegezegd. Een honderdtal premiesupplementen voor een totaal bedrag 4 miljoen wordt geraamd.

Het gaat hier om een uitdovend artikel.

4.11. Amortisatiefonds (art. 41.70.03) nieuw artikel

In uitvoering van de overeenkomst Regering-Executieven van 4 mei 1987 betreffende de regeling van de schulden van het verleden betreft het hier en aandeel van de Vlaamse Gemeenschap.

Dit fonds met het statuut van een instelling van openbaar nut is nog niet operationeel. Het werd opgericht ter bevordering van de samenwerking tussen de Staat en de Gewesten ten einde op langere termijn het probleem van de schulden van het verleden op te lossen.

4.12. Bijkomende premies (art. 61.60.03)

Het betreft hier een uitdovend artikel.

Voorheen kon de ordonnancering voor bijkomende premies gebeuren op basis van de overgedragen saldi (art. 60.20.03 - Titel IV) en de ontvangsten via de terugvordering op uitgekeerde premies. Vermits deze reserves bijna uitgeput zijn is er een nieuwe imputatie van 2 miljoen noodzakelijk.

5. Instellingen van openbaar nut (Sectie 96)

	1987	1988 Begroting ontwerp
Vlaamse Landmaatschappij (art. 02.15.03)	2,5	6,0
Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (art. 02.16.03)	2,5	6,0
Totalen	5,0	12,0

Voor beide maatschappijen is voor het begrotingsjaar 1988 een krediet van 6 miljoen voorzien. Deze kredieten zijn bestemd voor de specifieke kosten van de Raad van Bestuur en de algemene werkingskosten van de nieuwe instellingen.

Bij een effectieve onderheveling die voor gevolg zou hebben overdracht van taken, personeel, goederen, enz. zal een aangepaste begroting door de maatschappijen opgesteld worden.

Voor 30 juni van dit jaar dient de Vlaamse Concertatiecommissie ingevolge art. 13 van het decreet van 1 juli 1987 een advies uit te brengen omtrent de structuur waarbinnen de operationalisering best gebeurt.

Onmiddellijk nadien zal werk worden gemaakt van de operationalisering van de Vlaamse maatschappij of maatschappijen.

Slotbeschouwingen

Concluderend bij de begroting 1988 kan worden gesteld :

1. dat het investeringprogramma 1988 op hetzelfde niveau van 1986 werd behouden nl. op 9 miljard 138 miljoen ;
2. dat een ernstige aanzet werd genomen om het systeem van prefinanciering van de premies af te bouwen ;
3. wat de overige huisvestingskredieten betreft zijn op de begroting 1988 meer kredieten voorzien dan in 1987. Men mag hierbij in tabel 4 immers niet uit het oog verliezen dat op artikel 60.21.03 van Titel IV een saldo (niet betaald krediet) van meer dan 2 miljard beschikbaar blijft om een deel van de schulden van het verleden mee te financieren.
4. En tenslotte is het eveneens zeer belangrijk te wijzen op hoofdstuk III van de beleidsnota waarin gepleit wordt voor een grondig onderzoek naar nieuwe financiële technieken om de huisvestingslasten te spreiden in de tijd, om ze zo draaglijker te maken.

Bij de centrale overheid zullen daarenboven de nodige stappen worden gezet om op het vlak van de fiscaliteit tot een open dialoog te komen.

C. Bespreking

Om redenen van logische opstelling en praktische aard zullen de opmerkingen en de vragen van de leden en de antwoorden van de Minister m.b.t. de beleidsnota en de desbetreffende begrotingsartikelen gegroepeerd worden per besproken deelmaterie.

— Algemeen

De Gemeenschapsminister wordt door verschillende leden gefeliciteerd met zijn zeer volledige, evenwichtige en vernieuwende benadering van het huisvestingsbeleid.

Men anticipeert reeds op een aantal vragen en bedenkingen die de leden wensten te stellen of te formuleren.

Een lid merkt op dat het op één lijn stellen van „migranten, bejaarden, gehandicapten en daklozen” m.b.t. de sociale huisvesting toch moet genuanceerd worden. Niet alle bejaarden en gehandicapten zijn immers kansarm of onbemiddeld.

Een lid is van oordeel dat het totaal bedrag aan investeringskredieten die de Gemeenschapsminister ter beschikking heeft veel te laag is. Zowel de VLM, de VHM als het Vlaams Woningfonds voor de Grote Gezinnen willen immers hun taak ter harte nemen. Dit is in het kader van de hun toegemeten kredieten niet mogelijk. Kan er niets gedaan worden om de investeringskredieten voor de sector Huisvesting die bijzonder laag liggen, op te trekken ?

De Minister verwijst naar zijn toelichting bij de begroting 1988 (zie supra onder B ,1).

Ondervraagd in welke mate de financiële middelen voorhanden zijn om alle aangekondigde initiatieven ten laste te nemen, antwoordt de Minister dat de accenten (sanering, inbreiding) veeleer accentverschuivingen zijn dan dat zij bijkomende kosten inhouden. De uitbreiding van art. 94 en 95 van de Huisvestingscode zal kleinschalige projecten mogelijk maken. Dit werkt kostenbesparend voor bepaalde uitgaven (wet-Brunfaut). Op andere vlakken (grondverwerving) zullen de kosten stijgen.

Er zullen zich problemen kunnen voordoen i.v.m. de traditionele begrotingsartikelen (huurpremies) in de loop van het jaar. Bij bijblad moeten dan de nodige correcties worden doorgevoerd.

Een lid wijst op het gebrek aan coherentie tussen het beleid inzake ruimtelijke ordening en het huisvestingsbeleid. De beschikbare ruimte is beperkt. Open ruimten moeten worden beschermd. Welk deel van de kredieten 1986 en 1987 is vastgelegd om beslag te leggen op open ruimten ? De Minister antwoordt dat er bij de **opdeling** van geïnvesteerde kredieten inzake de sociale huisvesting onderscheid dient gemaakt tussen enerzijds het bouwen van sociale woningen binnen het bestaande woonweefsel van stad of dorp (zo kan gesteld worden dat alle investeringen binnen de **herwaarderingsgebieden** 100 % als inbreiding dienen beschouwd) en anderzijds het bouwen van nieuwe sociale woningen langs bestaande, reeds vroeger, met de wet-Brunfaut uitgeruste wegen.

Als uitbreidingsprojecten kunnen naar het oordeel van de Minister enkel deze worden beschouwd waarvoor wegen werden aangelegd in de woonuitbreidingsgebieden van de **ge-westplannen**.

In deze optiek moeten, uitgezonderd één **herwaarderingsproject**, alle projecten van de Nationale Landmaatschappij

in 1986 en 1987 als uitbreiding, als opvulling van de ruimte, langs nieuwe aangelegde wegen worden beschouwd.

Wat de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting betreft, ligt zulks uiteraard omwille van haar statutaire doelstellingen anders :

Totale investeringspakket	aandeel nieuwbouw in woonuitbreidingsgebieden langs bestaande wegen ;
1986 : 1.800 miljoen fr.	512,3 miljoen fr.
1987 : 2.400 miljoen fr.	1.337,1 miljoen fr.

Wat de sociale verkavelingen van gemeenten en **intercommunales** betreft, waarvan de infrastructuur werd aangelegd in toepassing van artikel 80 van de huisvestingscode zijn er voor zover kon worden nagegaan, in de jaren 1986 en 1987 geen infrastructuurwerken verwezenlijkt in de open ruimten. Voor zover bekend waren alle verkavelingen gelegen in een woongebied (hetzij effectief woongebied, woongebied met landelijk karakter of woonuitbreidingsgebied) van het gewestplan.

Omtrent de ligging van de sociale verkavelingen m.b.t. de **zonering** van het gewestplan zijn geen statistieken beschikbaar.

Wel is het zo, dat bij de beoordeling van elk voorstel van verkaveling afzonderlijk in het kader van de toepassing van artikel 80 van de huisvestingscode, 'naast andere criteria zoals leegstand er ook rekening wordt gehouden met de ligging en dat aandacht wordt geschonken aan het aspect „inbreiding of uitbreiding”.

– Relatie huisvesting — Ruimtelijke ordening

Een lid meent dat men niet alleen over stadsvlucht, maar ook over dorpsvlucht (van de kern naar de rand) moet spreken.

Het niet rendabel zijn van het openbaar vervoer, de **ochtendfiles**, alles heeft te maken met de behoefte aan een meer planmatige ruimtelijke ordening.

De Minister antwoordt hierop dat wat de nieuwe woonwijken betreft, als norm geldt dat moet rekening worden gehouden met de mogelijkheden van het openbaar vervoer.

Er wordt geïnformeerd naar gegevens m.b.t. de leegstand en de graad van verkrotting van het woonbestand in de Vlaamse provincies.

De Minister verwijst naar de in de brochure „**Woonbehoeften in Vlaanderen 1985-90, 1990-95**” die een beeld geeft van de regionaal gespreide leegstand per arrondissement (bijlage 1).

De Administratie voor Huisvesting zal deze cijfers nog verder verfijnen en vooral de kwaliteit van de leegstaande woningen in de toekomst onderzoeken.

In bijlage 2 worden de cijfers van het NIS betreffende de leegstand in Vlaanderen per gemeente weergegeven voor 1981. Een nieuwe studie is voor 1988 gepland (ingeschreven in de begroting).

Luidens de beschikbare statistieken waren er 89.048 onbewoonde particuliere woningen in het Vlaamse Gewest (NIS, Volks- en woningtelling van 1981).

Een lid stelt verder dat de huidige verhouding van de verdeling van de kredieten tussen de beide nationale huisvestingsmaatschappijen en het Woningfonds niet aanvaardbaar is. Er wordt een valse discussie gevoerd : door de schaarste aan een globaal krediet worden verschuivingen doorgevoerd, waardoor geen nieuwe projecten kunnen worden gefinancierd.

De Minister deelt de mening dat de kredieten die ter beschikking staan van de sociale huisvesting onvoldoende zijn om aan de onmiddellijke behoeften te voldoen. In de nabije toekomst zullen trouwens honderden miljoenen moeten worden gevonden om het patrimonium van de sociale bouwmaatschappijen te saneren.

Vandaar dat het opmaken van een inventaris naar ouderdom en kwaliteit een noodzaak is en de basis zal vormen voor een gespreide saneringsplanning. Op de vraag waarom het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen niet hoeft in te leveren, antwoordt de Minister dat het onze plicht is voor gezinnen in ons vergrijzend Vlaanderen een bijzondere inspanning te leveren, temeer daar het hier gaat om een hulp in de vorm van lage rentvoeten aan gezinnen die kopen, kopen en verbouwen, of bouwen.

Uit de tabel in bijlage 3 blijkt bovendien dat niettegenstaande de verhoging van de investeringskredieten in 1986 en 1987 nog steeds honderden leningsaanvragen van het ene jaar naar het andere dienen verschoven. De Minister is ervan overtuigd dat deze investeringen verantwoord worden toegekend en het steeds om investeringen gaat die de eigendomsverwerving mogelijk maken voor grote gezinnen die het financieel best kunnen gebruiken.

Een lid is verder voorstander van sociale verkavelingen. Hij is van mening dat er alle begrip (goedkopere kredieten) moet zijn voor diegenen die zelf een huis willen bouwen binnen de woongebieden en woonuitbreidingsgebieden.

Wat de privé-inbreng betreft, heeft de algemene confederatie van het bouwbedrijf, op eigen verzoek, een aanbod gedaan om te zoeken naar alternatieve financieringsvoorwaarden. Er zijn ook contacten met de ASLK om naar een betere financiering van bepaalde stelsels te zoeken, namelijk overbruggingskredieten bij de bouw van een woning mits belofte van aankoop.

Een lid meent dat een zekere verhouding tussen sociale en privé-verkavelingen nodig is.

Een lid stelt dat de maatschappijen hun werking moeten richten op diegenen die niet in de mogelijkheid zijn een woning te verwerven. De wachtlijsten blijven nog groot. Betreurd wordt dat aan sommige maatschappijen reeds sedert jaren geen kredieten meer toegekend worden.

Een lid stelt dat de kredieten niet volstaan noch voor de sanering noch voor de nieuwe woonbehoeften. Hij stelt dat vooral Oost-Vlaanderen gediscrimineerd wordt. Thans is er behoefte aan 13.000 nieuwe woningen en wachten 15.000 woningen op sanering. Gesteld wordt dat de kredieten op basis van meer objectieve criteria over de verschillende gebieden in Vlaanderen moeten verdeeld worden.

De Minister meent dat nog meer dan voorheen de middelen volgens woonbehoeften dienen toebedeeld te worden. Op die wijze zullen meer initiatieven, ook in Oost-Vlaanderen, kunnen worden gefinancierd.

Op de vraag van een lid naar de achterstand van de uitbetaling van de prijzen m.b.t. de architectuurwedstrijd, ant-

woordt de Minister dat die opdracht tot betaling door het Rekenhof werd gevisieerd op 26.4.1988.

– Premiestelsels

Verschillende leden vragen hoe de Minister het doorzichtiger maken van het premiestelsel voor het verwerven of bouwen van een woning precies zal aanpakken. Zij pleiten sterk voor een echte vereenvoudiging van het bestaande stelsel en zien liever niet het zoveelste nieuwe stelsel ontstaan.

Het lijkt voor een lid niet zeer doeltreffend dat alle werken door facturen dienen te worden gestaafd. Waarom kan, in het kader van de sanering, het „doe-het-zelf” niet worden gehonoreerd.

Hij betreurt de lange procedure die moet doorlopen worden alvorens de voorschotten kunnen worden verstrekt.

De eventuele herinvoering van een aankooppremie voor bestaande woningen in de privé-sector gekoppeld aan saneringswerken of functionele aanpassing, zoals de Gemeenschapsminister voorstelt, is wellicht een bijkomend middel om dreigende verkrotting tegen te gaan.

Mede in het kader van de accentuering van de vernieuwbouw, zal deze zaak worden geëvalueerd op grond van de combinatie aankoop en verbeteringswerken.

Een lid doet opmerken dat er vooral achterstand is bij de uitbetaling van de saneringspremies.

Verder stelt het lid dat de doelstelling van de deconcentratie deze is van de beslissing en afhandeling van een dossier dichterbij de mensen te brengen. Thans worden de beslissingen echter niet meer in het gewestelijk bureau genomen.

Wat de afhandeling van de dossiers-huisvestingspremie aangaat, erkent de Minister dat er inderdaad een achterstand is voor de verrichtingen „saneringen”. Binnen de Administratie voor Huisvesting werden daarom bepaalde tijdelijke personeelsherschikkingen doorgevoerd om de achterstand binnen korte tijd in te lopen.

De deconcentratie van de Administratie, die reeds werd op gang gebracht voor Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen, is nog in een overgangsfase. Zodra de personeelstransfer is voltooid en een aangepast delegatiebesluit is genomen, zal de behandeling van de dossiers vlotter en doorzichtiger kunnen verlopen.

Een lid stelt dat de kooppremies moeten worden verhoogd opdat de maatschappijen niet langer aan de drang van de aanvragers zouden weerstaan. Door te hoge prijzen voorop te stellen, wordt het kopen van een woning onmogelijk gemaakt door sommige erkende maatschappijen voor sociale huisvesting.

De Minister antwoordt hierop dat de kooppremies reeds in 1987 werden verhoogd, nl. 60 % van het bedrag van de bouwpremie. Aangezien de aankoop in de openbare sector nog gepaard gaat met tussenkomst in de infrastructuur en met verminderde registratierechten en notariskosten, lijkt het niet aangewezen de verhouding bouwpremie-kooppremie nog te wijzigen. Hij lanceert de idee dat een **aankoopverplichting** zou gecreëerd worden zodra het inkomen van de bewoners boven een bepaald niveau stijgt. Zij zouden de keuze krijgen te kiezen tussen ofwel de woning verlaten ofwel de woning tegen marktvoorwaarden aankopen.

Een lid is van oordeel dat het inkomensplafond voor het krijgen van een bouwpremie, nl. 850.000 frank, te laag is. Met dit inkomen kunnen de gezinnen moeilijk de leningslast dragen. Hij pleit voor een verhoging van het **inkomensplafond** naar 1.250.000 frank.

De Minister antwoordt dat vermits de budgettaire middelen beperkt zijn, aan de sociale objectieven voorrang moeten worden gegeven.

De vraagsteller repliceert dat enerzijds de inkomensgrens in een twee-inkomensgezin zeer vlug bereikt is, maar beneden die inkomensgrens is het praktisch onmogelijk de leningslasten te dragen.

De Minister antwoordt dat een gezinsquotiënt moet worden toegepast, bijvoorbeeld m.b.t. het sociaal huurstelsel. Een absoluut optrekken van de inkomensgrens kan niet.

Een lid vraagt naar de reden waarom de procedure i.v. de bouwpremie gewijzigd werd in die zin dat pas achteraf het bedrag meegedeeld wordt aan de aanvrager. De Minister antwoordt dat dit het gevolg is van het stelsel van de nieuwe verzekeringspolis i.v. m. de inkomensverzekering.

– Concertatiecommissie

(zie ook regionalisering VHM, VLM)

Een lid formuleert enkele bedenkingen rond de werking van deze commissie.

Destijds werden bij de samenstelling van de **Concertatiecommissie** de politici geweerd alsook de personen die zitting hadden in de erkende maatschappijen. Het gevolg hiervan is dat in hoofde van sommige leden van deze commissie er een gebrek aan dossierkennis is betreffende deze zeer ingewikkelde materie.

Verder zijn er spanningen aanwezig tussen de leden van de concertatiecommissie die de VLM vertegenwoordigen en deze die de VHM vertegenwoordigen.

Een lid stelt dat de werking van de Concertatiecommissie zeker niet optimaal is. De leden hebben meerdere belangen te dienen en kennen van de concrete problematiek weinig af. De Minister antwoordt dat de samenstelling van de **Concertatiecommissie** grotendeels bepaald is in artikel 6 van het decreet van 1 juli 1987. De beide maatschappijen zijn vertegenwoordigd in de Concertatiecommissie door hun **directeur-generaal** zodat er toch voldoende garanties zijn dat de commissie tot een gefundeerd advies zal kunnen komen.

Welk zijn de kredieten voor de werking van de **Concertatiecommissie**.

De Minister antwoordt dat de kosten op 2 miljoen frank geraamd zijn (artikel 12.60.03). De bij decreet van 1 juli 1987 opgerichte concertatiecommissie zal tegen 30 juni 1988 een advies moeten uitbrengen over de reorganisatie van de VHM en de VLM, dit op basis van een doorlichting van hun activiteiten.

De Minister heeft bij de Voorzitter van de Commissie aangedrongen om het gevraagde advies vóór 30 juni a.s. te ontvangen.

Een lid vraagt zich af of de Concertatiecommissie zich een voldoende beeld kan vormen van de reële werking van de erkende maatschappijen van VLM en VHM. Hij vreest voor nieuwe concepten die worden uitgedokterd vanuit een bureau, op basis van beperkte enquêtes. Tot welke conclusies

zal de Concertatiecommissie komen ? Zou het niet zinvol zijn dat deze commissie een bezoek zou brengen aan goed functionerende erkende bouwmaatschappijen ?

De Minister antwoordt dat het niet mogelijk is nu reeds te voorspellen tot welke conclusies de Concertatiecommissie zal komen inzake haar opdracht i.v.m. een gehele of gedeeltelijke organisatie van de VHM en van de VLM.

Niettegenstaande de uiterst korte termijn waarover de Commissie beschikt, is de Minister van mening dat tegen de voorziene datum van 30 juni 1988 een voorstel betreffende een optimale reorganisatie van de huisvestingsactiviteiten zal worden voorgelegd. Op dit ogenblik wordt echter nog gewacht op de resultaten van een doorlichting die bij de twee nationale maatschappijen werd gedaan.

Het voorstel i.v.m. een bezoek van de Commissieleden aan goed functionerende erkende bouwmaatschappijen zal voorgelegd worden op de e.k. vergadering van de **Concertatiecommissie**.

Alhoewel de Minister de mening is toegedaan dat **plaatsbezoeken** steeds hun nut hebben, kan hij niet vooruitlopen op de beslissing die de Concertatiecommissie in dat verband zal nemen.

Een lid betwijfeld de mogelijkheid voor de Vlaamse **Concertatiecommissie** om tegen 30 juni 1988 een advies klaar te hebben.

Een lid vraagt naar het aantal vergaderingen die de **Concertatiecommissie** heeft gehouden.

De Minister antwoordt dat de Concertatiecommissie tot nog toe reeds acht maal heeft vergaderd, nl. op :

16 oktober 1987
25 november 1987
23 december 1987
27 januari 1988
24 februari 1988
23 maart 1988
7 april 1988
27 april 1988

Nog minstens 5 vergaderingen worden vóór 30 juni e.k. gepland.

Een lid wil weten of de Minister zal rekening houden met de voorstellen die in principe tegen 30 juni 1988 door de Vlaamse Concertatiecommissie zullen worden geformuleerd.

De Minister herinnert eraan dat het decreet van 1 juli 1987 voorziet dat de adviezen en voorstellen van de Vlaamse **Concertatiecommissie** moeten worden gericht aan de Vlaamse Executieve en aan de Vlaamse Raad.

Het is bijgevolg aan deze organen om te beslissen in hoeverre zij zich met het verstrekte advies akkoord kunnen verklaren.

De uitvoering van de door hen getroffen beslissing komt dan de Minister toe.

Welke opties neemt de Minister i.v.m. de samenvoeging van de erkende vennootschappen.

Volgens de Minister is dat de problematiek van de erkende vennootschappen een belangrijke aangelegenheid die nadat de Concertatiecommissie advies zal hebben uitgebracht, bij het concipiëren van de definitieve structuur van de sociale huisvestingssector niet uit het oog kan worden verloren.

De Minister wijst er evenwel op dat de fusie van erkende bouwmaatschappijen en de overdracht van het patrimonium

in principe tot de uitsluitende bevoegdheid behoort van de algemene vergadering der aandeelhouders van de betrokken vennootschappen. Hij stelt dat het niet de bedoeling is in te grijpen van bovenaf.

De methode die de NMH toepast, de „traag - maar - zeker -” methode gesteund op overleg en vrijwilligheid, heeft de jongste jaren ook haar vruchten afgeworpen.

Normen inzake rationalisatie van het werkgebied, fusieering van erkende vennootschappen moeten met de meeste omzichtigheid gehanteerd worden. Bijvoorbeeld, een regel zoals „per gemeente slechts één vennootschap” (geen **overlapping**) kan bezwaarlijk worden doorgetrokken naar grote stedelijke agglomeraties. Ook het aantal woningen dat de vennootschappen beheren mag als criterium niet blindelings worden toegepast. Kleine maar goed beheerde maatschappijen dienen niet noodzakelijk te verdwijnen. Volgens een lid zijn maatschappijen met minder dan 300 woningen niet leefbaar omwille van de hoge beheerskosten.

– Regionalisering NMH en NLM

(Zie ook Concertatiecommissie)

Een lid acht het onmogelijk de liquidatie van de NHM en NLM en het in de plaats treden van VHM en VLM tegen eind 1988 te realiseren, zoals geregeld in het decreet van 1 juli 1987.

Wellicht zal deze termijn moeten worden verlengd. Het lid raadt de Gemeenschapsminister aan hiermee niet te lang te wachten omwille van de **continuïteit** in de werking van deze instellingen.

Wat zal er gebeuren wanneer blijkt dat de termijnen voorzien in het decreet niet haalbaar blijken? Hoe gaat men de juridische problemen oplossen wanneer eind '88 de maatschappijen geliquideerd worden? Is het niet aangewezen een ontwerp van verlengingsdecreet in te dienen? De Minister antwoordt dat de Concertatiecommissie uitdrukkelijk werd verzocht om binnen de bij het decreet gestelde termijn haar advies en voorstellen uit te brengen nopens de reorganisatie, geheel of gedeeltelijk, van de Vlaamse **Huisvestingsmaatschappij** en van de Vlaamse Landmaatschappij.

N.a.v. voormeld advies zal een beslissing getroffen worden over de organisatie van de nieuwe maatschappij of maatschappijen die **moet(en)** worden opgericht om na de vereffening van de bij het decreet van 1 juli 1987 opgerichte instellingen de taken hiervan over te nemen.

– Huurcompensatie

Verschillende leden wensen een evaluatie van dit nieuw ingevoerde stelsel. Kan men reeds besluiten trekken uit de beperkte toepassing ervan?

De Minister antwoordt dat het stelsel van de huurcompensatie inderdaad vooralsnog niet het verhoopte resultaat heeft opgeleverd.

Momenteel is slechts een 15-tal projecten (48 wooneenheden) goedgekeurd waarvan er één in aanbesteding is gegeven. Geen enkele woning is reeds bewoond. Daarom zal zodra mogelijk aan de hand van de opgedane ervaring met een voldoende aantal projecten het stelsel worde geëvalueerd en desnoods worden bijgestuurd. Alle facetten ervan, ook de mogelijke rol van de gemeenten en **OCMW's**, zullen hierbij worden belicht (bijlage 4). Gevraagd naar de datum

van effectieve ingebruikname antwoordt de Minister dat dit te Hasselt zal gebeuren eind 1988. Een tweede project dat bijna klaar is, bevindt zich te Blankenberge.

Een lid wijst op een anti-sociaal nevengevolg van het stelsel van de huurcompensatie. Het inkomensplafond van de sociale huurder is vrij laag gesteld, nl. 400.000 frank. Dit heeft voor gevolg dat vele personen uit de derde leeftijd, wier inkomen hoger ligt dan dit plafond en vaak nood hebben aan een aangepaste woning, hiervoor niet in aanmerking komen. Is het niet mogelijk de inkomensgrens op te trekken.

Hoeveel gegadigden worden thans in het stelsel van de **huurcompensatie** geholpen ? Welk is de actuele kostprijs ? Zijn er plannen tot uitbreiding van het stelsel ?

De Minister antwoordt dat de toewijzing van de aangepaste woningen in het kader van het stelsel van huurcompensatie geschiedt volgens de chronologische volgorde van de inschrijving in het register met prioriteit voor :

1. kandidaat-huurders met een inkomen tot 250.000 fr ;
2. kandidaat-huurders met een inkomen van 250.000 fr. tot **350.000** fr. ;
3. kandidaat-huurders met een inkomen van 350.000 fr. tot **400.000** fr.

Het betreft hier ongeveer 739.027 gezinnen ; raming van het aantal potentiële gegadigden dat gebaseerd is op het aanslagjaar '86 (inkomsten '85)

inkomens tot 250.000 fr.	306.386 gezinnen
inkomens van 250.001 fr. tot 350.000 fr.	255.626 gezinnen
inkomens van 350.001 fr. tot 400.000 fr.	177.015 gezinnen

TOTAAL 739.027 gezinnen

Een lid stelt dat van de 1000 woningen die binnen een termijn van anderhalf jaar zouden worden gesaneerd zeer weinig werd gerealiseerd. Alle risico berust in dit systeem bij de erkende maatschappijen. Indien de huurder verdwijnt, blijft de eigenaar de huur opstrijken en de maatschappij blijft zitten met de lasten.

Hetzelfde lid doet de suggestie dat ondergeschikte besturen zouden gestimuleerd worden om panden te verwerven onder meer door erfpachtcontracten via de erkende maatschappij. Aldus wordt en de rechtszekerheid groter en kan de bescherming van de onvrijwillige leegstand worden ingebouwd.

Een lid vraagt meer armslag voor de Erkende Vennootschappen om de problemen i.v.m. de uitdrijvingen in de privé huursector op te vangen.

De Minister antwoordt dat meer armslag voor de sociale bouwmaatschappijen uiteraard betekent dat er meer **financiële** middelen moeten zijn. Er mag niet worden vergeten dat door een beter toepassen van de huurcompensatie, het kopen en saneren van oude en lege woningen door de erkende **venootschappen** meer mogelijkheden kan bieden om bijkomende sociale huurwoningen te creëren, zodat gezinnen die het slachtoffer zijn van uitdrijvingen in de privé **huursector** hierdoor beter kunnen opgevangen worden door de sociale bouwmaatschappijen.

– Huisvestingscode

De door de Gemeenschapsminister gesuggereerde aanpassing van de artikelen 80, 94 en 95 van het HVC teneinde kleinschalige uitbreidingsprojecten te stimuleren, wordt gunstig onthaald.

- Stadsvernieuwing

De leden nemen met voldoening kennis van het tussen de Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en van Huisvesting gesloten protocol tot samenwerking betreffende de werking van de NMH en NLM binnen herwaarderingsgebieden voorzien in het besluit van de Vlaamse Executieve van 30 maart 1983 (bijlage 5). Zij hopen dat het protocol door beide Gemeenschapsministers stipt zal worden nageleefd.

- Actief beheer patrimonium

Een lid verklaart niet helemaal de visie van de Gemeenschapsminister ter zake te delen. Er moeten inderdaad geen enorme grondreserves worden aangehouden. Voor de inbreidingsgebieden echter zijn de omstandigheden anders. Wil men hier projecten realiseren dan moeten de erkende maatschappijen, gezien de beperkte kredieten hier voldoende terreinen kunnen verwerven.

De Minister antwoordt dat beperkte grondreserves in inbreidingsgebieden ten volle verantwoord zijn. De inventarisatie die dienaangaande is aangevat, wijst trouwens reeds uit dat sommige erkende vennootschappen bijkomende goedgekozen verwervingen ten volle kunnen verantwoorden.

Anderzijds liggen in verscheidene arrondissementen vele hectaren sinds jaren onbenut, wat toch wel vragen doet rijzen op het vlak van financiering en actief beheer. In die gevallen waar het dikwijls om vele tientallen kavels gaat, dringt zich een onderzoek op of de onmiddellijke tegeldemaking in de vorm van bv. sociale verkavelingen niet is aangewezen.

Een lid verbaast er zich over dat de inventarisatie van de grondreserves en huurwoningen van de openbare bouwmaatschappijen nog niet is gebeurd. Dit is inderdaad een onmisbaar beleidsinstrument dat dringend moet worden opgestart.

Wat de globale inventarisatie van de huurwoningen betreft, deze acht het lid nuttig maar tegelijk gevaarlijk. Hij vreest dat het resultaat van de studie zwart op wit zal bewijzen dat alle middelen die de Gemeenschapsminister ter beschikking staan, niet zullen volstaan om de dringende werken van onderhoud te laten uitvoeren. De reden waarom de erkende maatschappijen slechts node overgaan tot het verzilveren van hun woningen ligt wellicht besloten in het feit dat de opbrengst van deze operatie vooral aan de nationale maatschappij ten goede komt en niet voor de eigen programmatie van de erkende maatschappij.

Beschikt men over een geactualiseerde inventaris van bouwgronden van de erkende bouwmaatschappijen ? De Minister antwoordt dat de Nationale Maatschappij voor Huisvesting en de Nationale Landmaatschappij uiteraard over een geactualiseerde inventaris beschikken, ook in plan gebracht, van de beschikbare gronden van hun erkende vennootschappen met gegevens omtrent de bestaande infrastructuur.

De Minister zal die gegevens beschikbaar stellen (ter inzage bij het secretariaat van de Vlaamse Raad) en antwoordt dat een degelijke beleidsvoering voor een degelijke inventarisatie moet worden onderbouwd. Het nemen van de juiste maatregelen onderstelt toch een gedegen inzicht in de bestaande toestand met al zijn knelpunten en mogelijkheden. De besteding van de middelen moet toch haar verantwoording vinden in de werkelijke situatie van de sector.

Een lid vraagt in welke mate de 30 % regel in verband met

het aandeel van de investeringen in het kader van de sanering van het eigen patrimonium door de huisvestingsmaatschappijen wordt gerespecteerd ?

De Minister verwijst naar zijn toelichting bij de begroting (zie supra onder B1.5)

Een lid vraagt welke de oplossing is voor het instandhouden van het woningpatrimonium van de maatschappijen. De Minister antwoordt dat dit enkel kan mits zware renovatiewerken. Het gaat thans voornamelijk om appartementsgebouwen en het is nodig een nauwkeurige inventaris op te maken van de toestand.

Op de vraag of het probleem i.v.m. de aftakeling van het bestaand patrimonium kan worden opgelost door verkoop ervan, antwoordt de Minister dat gezien de vraag naar sociale huurwoningen het niet aangewezen is de minder goede woningen te gaan verkopen om op die wijze aan verdere sanering te kunnen verzaken. Zeker de verkoop van appartementen stelt een heleboel specifieke problemen van juridische, budgettaire en technische aard.

Het is onze plicht ons huidig patrimonium in stand te houden en het als een goede huisvader te beheren zodat op een sociaal verantwoorde wijze aan de minder gegoede gezinnen de kans geboden blijft een huurwoning ter beschikking te hebben.

Een ander lid repliceert hierop dat de conclusie moet zijn in de toekomst geen torenhoge appartementsgebouwen meer te bouwen, te meer daar hij verneemt dat de materialen van sommige dezer flatgebouwen al te snel degraderen.

– Kostprijsbeheersing sociale woningen

Verschillende leden zijn van oordeel dat er werk moet gemaakt worden van het drukken van de kostprijs van de sociale woningen. Dit neemt niet weg dat de kwaliteit niet in de verdrukking mag komen. Waakzaamheid is hier alleszins geboden.

Een lid vraagt welke redenen aan de basis liggen van het feit dat de kostprijs van de particulier gebouwde woningen 20 à 25 % lager ligt van deze van de woningen die worden opgericht op basis van een aanbesteding georganiseerd door de VHM of de VLM.

De Minister antwoordt dat voor zover bekend, er geen vergelijkende prijsanalyse bestaat van de woningen gebouwd in de particuliere sector enerzijds en de woningen gebouwd door erkende bouwmaatschappijen anderzijds. Om de prijzen te kunnen vergelijken en de oorzaken van mogelijke prijsverschillen te kunnen analyseren, moet men kunnen beschikken over de kostprijzen van eenzelfde woning met dezelfde karakteristieken, volume en afwerkingsniveau, enerzijds gebouwd door de particulieren, anderzijds door een bouwmaatschappij voor sociale woningen. Dergelijke gegevens zijn echter niet beschikbaar. Bij gebrek aan dergelijke gegevens moet men zich noodzakelijkerwijs beperken tot enkele bedenkingen. Bij deze appreciatie kunnen volgende beschouwingen in overweging worden genomen.

De particulieren beschikken over heel wat meer soepelheid en vrijheid dan de overheid. Particulieren kunnen zelf hun aannemer kiezen, met hen voorwaarden overeenkomen en de voor hen gepaste oplossing verwezenlijken. Zij kunnen de materialen met merknaam zelf bepalen, alsmede de firma's aanwijzen die ze zullen leveren. Dit stelt hen in staat met de firma's te onderhandelen om de meest gunstige voorwaarden te bedingen. Op deze wijze kunnen particulieren de voor hen financieel voordeligste oplossing realiseren, re-

kening houdend met de gewenste kwaliteit. Bovendien voeren sommige privébouwers zelf werken uit, hetgeen uiteraard sterk kostenbesparend is.

De overheid of de daaronder ressorterende bouwmaatschappijen beschikken niet over deze soepelheid en vrijheid. Zij zijn gebonden aan de wet op de overheidsopdrachten.

Het is de bouwmaatschappijen niet mogelijk rechtstreeks een aannemer te kiezen, met hem te onderhandelen of de goedkoopste oplossing, rekening houdend met de kwaliteit, te bedingen.

De bouwmaatschappijen dienen een aanbestedingsprocedure te volgen aan de hand van een gedetailleerd bouwplan en een lastenboek dat bovendien refereert aan een algemeen lastenboek, normen en voorschriften.

Met het oog op een soepelere toepassing bij de aanbestedingen en om beter te kunnen rekening houden met de talrijke mogelijkheden die op het technische vlak in de bouwwereld thans geopend worden zoals nieuwe constructiemethodes, technieken, bouwmaterialen e.d., wordt momenteel de laatste hand gelegd aan een algemeen typelastenboek.

De opvatting van dit nieuwe lastenboek voor de bouwmaatschappijen is gesteund op prestatievoorschriften i.p.v. omvangrijke beschrijvingen van de materialen en bouwtechnieken.

Andere aspecten die een rol kunnen spelen bij de prijsbepaling in de sector van de sociale woningbouw zijn

- het feit dat de aannemers bij hun inschrijvingen ermee rekening houden dat proeven kunnen uitgevoerd worden, wat bijkomende kosten kan meebrengen ;

- in de aanbestedingen wordt rekening gehouden met de prijsaanpassingen, hetgeen in sommige gevallen leidt tot prijsherziening en prijsvermeerdering ;

- de aanbestedingsprocedure zelf, die voor gevolg heeft dat het tijdstip waarop de werken zullen aanvangen niet op voorhand met nauwkeurigheid en zekerheid kan bepaald worden ;

Particulieren daarentegen beschikken overde mogelijkheid met de aannemer het tijdstip van de aanvang der werken samen vaststellen, of een aannemer te kiezen die op het geschikte ogenblik de mogelijkheid heeft het werk te verwezenlijken.

Ook in de beleidsnota werd deze problematiek inzake kostprijsbeheersing omstandig besproken.

- Prioriteiten inzake investering

Een lid neemt met genoegen kennis van de door de Gemeenschapsminister gestelde prioriteiten inzake investering, nl. de sanering, de ontwikkelingszones en de mijnstreek.

Hij is echter eveneens van oordeel dat men bij het bepalen van de prioriteiten twee sporen moet volgen. Er zijn ten eerste de gebieden met een sterke demografische ontwikkeling, bv. Limburg, de Kempen. Hier is nogeen geredelijke nieuwbouw nodig. Ten tweede zijn er gebieden waar renovatie het hoofddaccent moet krijgen, namelijk sommige streken en stadsgedeelten met een verouderd woningpatrimonium.

Verder zou het al of niet aanwezig zijn van een goede verbinding met het openbaar vervoer decisief kunnen zijn voor de inplantingsplaats van een deel van de 20.000 nieuwe sociale woningen die per jaar nog zouden moeten worden

gebouwd. Dit in het kader van het structuurplan voor Vlaanderen.

De Minister antwoordt dat zoals reeds meermaals onderlijnd, zijn beleid gericht is op inbreiding. Dit houdt in dat de door de Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening afgebakende woonzones worden gerespecteerd en versterkt. Inbreiding zal zeker het herwaarderen van het wonen in stad en dorp ten goede komen.

Het is bekend dat het overgrote deel van onze huidige wooncentra door het openbaar vervoer goed ontsloten zijn en voorzien van de nodige nutsvoorzieningen eigen aan hun niveau. Inbreidingsgerichte sociale huisvesting onder vorm van sanering, nieuwbouw of vervangende nieuwbouw zal op het vlak van openbaar vervoer en openbare **nutsvoorzieningen** een goede inplantingskeuze inhouden.

Wat de uitbreidingsgerichte sociale huisvesting betreft die in beperkte mate en enkel in sommige regio's nog toelaatbaar is zal met zorg worden nagegaan dat deze nieuwe kleinschalige wijken aansluiten aan bestaande wijken waar de nodige openbare nutsvoorzieningen aanwezig zijn.

– Financiering van de sociale woningbouw

Een lid vraagt hoever het onderzoek is gevorderd i.v.m. de analyse van de financiering van de sociale huisvesting ? Wat wordt in dit verband gedaan om een einde te stellen aan het afvloeien van Vlaams geld naar Wallonië ? Hetzelfde lid vraagt hoever het staat met de door de voorganger van de Minister aangekondigde audit m.b.t. het probleem dat meer middelen door Wallonië worden opgenomen.

De Minister antwoordt dat er inderdaad een **tegensprekelijk** audit bevolen werd om de respectieve aandelen van **nationale** regering en Gewesten in de schulden te bepalen. Op basis van de resultaten van deze audit zal een beslissing kunnen worden genomen over de consolidatie van de lokale schuldenlast.

Een lid stelt dat de nationale overheid veel afroomt van het investeringsprogramma.

De Minister acht het noodzakelijk dat met het oog op de problemen inzake fiscaliteit (neutralisatie BTW) overleg met de nationale overheid plaatsvindt.

De Minister verwijst eveneens naar de tekst goedgekeurd door de Vlaamse Executieve als voorbereiding van de vergadering van het Overlegcomité Nationale **Regering/Executieve** en citeert rubriek II.3 : „Een fiscale terugvloei van het eigen investeringsprogramma van de sociale huisvesting moet (onder de vorm van *ristorno's*) integraal ten goede komen aan de Vlaamse Gemeenschap. De problematiek inzake het behoud van de BTW-neutralisatie ten gunste van de sociale huisvestingssector dient in deze context te worden geregeld.”

– Lasten verleden

Een lid wenst een overzicht van wat er aan lasten uit het verleden nog uitstaat en wat de afspraken hierover met de andere gewesten inhouden.

De Minister licht deze problematiek uitvoerig toe en geeft een overzicht van de uitvoering van de akkoorden van 25 november 1986 gesloten tussen de Gewesten en Gemeenschappen enerzijds en de staat anderzijds - i.v.m. de lasten van het verleden inzake huisvesting ;

1. Inhoud van het akkoord

1.1. de lasten van het verleden inzake huisvesting (de NMH en de NLM samen) ;

1.2. de deelneming van de Gewesten en Gemeenschappen aan de op Hertoginnedal gevraagde inspanning;

1.3. de uitvoering van de wet van 1984 op de regionalisering of communautarisering van een aantal parastatalen ;

1.4. de overheveling van Gewesten en Gemeenschappen van kredieten door de Staat aan het boekjaar gebonden, van regionale bevoegdheden.

2. Basisprincipes van het akkoord

2.1. De jaarlijkse netto-last (=brutolast verschuldigd aan de intekenaars min de annuïteit verschuldigd aan het Nationaal Fonds voor de Huisvesting) wordt volgens de principes van de wet van 5 maart 1984 opgesplitst tussen de Staat enerzijds en de Gewesten anderzijds.

2.2. Ten aanzien van de lasten die de Staat moet dragen gedurende de eerste jaren en ten aanzien van de verwachte ontvangsten in de daaropvolgende jaren gelden volgende regels :

— de Staat financiert de totaliteit van de lasten die hij moet dragen

— terwijl hij aan de Gewesten afstand doet van de annuïteitsaandelen die hem toekomen op basis van de wet van 5 maart 1984.

2.3. De netto-lasten van de Gewesten zullen in de komende jaren worden geherfinancierd door een Nationaal Amortisatiefonds door middel van leningen terug te betalen na 8 jaar tegen een preferentiële rente van circa 5,625 % (vrijstelling van roerende voorheffing).

De Gewesten zullen alleen de opgelopen rente op de herfinancieringsleningen dragen verminderd met de hen verschuldigde ontvangsten uit annuïteiten en met de tussenkomst van de Staat via de afstand van zijn annuïteitenaandeel.

Opmerkingen

2.3.1. Het betreft hier de toepassing van de afvlakkings-techniek die erin bestaat de huidige zeer zware schulden te financieren door middel van zg. herfinancieringsleningen gedekt door op termijn voorzienbare ontvangsten. Met de toekomstige mensualiteiten van de hypothecaire schuldenaar zullen de lasten van de aangegane leningen worden gefinancierd.

2.3.2. Uit cijfers gelicht uit de modelrekeningen opge maakt door de Schatkist blijkt dat het saldo ten laste van de Gewesten een debetsaldo zal blijven tot in 1991 en nadien een creditsaldo zal worden .

2.4. Een beslissing i.v.m. een interregionale verdeling moet nog worden getroffen. Van 1975 tot 1983 werd de dotatiesleutel gehanteerd. Van 1984 af werd geopteerd voor de sleutel van de investeringen, verricht in elk Gewest. Het Vlaamse Gewest heeft een gedeelte van haar schuld terugbetaald volgens deze laatste formule.

De berekening van de interregionale verdeelsleutel moet in eerste aanleg gebaseerd zijn op de jaarlijkse investeringsuitgaven voor elk gewest.

Daarnaast dienen de betalingsachterstallen van de Gewes-

ten berekend te worden. Tenslotte moeten nog correcties worden uitgevoerd voor terugvloeï van middelen (o.m. correctie voor verkopen zonder uitstel van betalen)

2.5. De Staat heeft aan de Gewesten een inspanning gevraagd van 12 miljard (d.w.z. 4 miljard per jaar gedurende 3 jaar) in het kader van de gezondmaking van de overheidsfinanciën.

Na onderhandelingen werd alleen de rente van de 12 miljard gevoegd bij de herfinanciering van de netto-saldi ten laste van de Gewesten.

Aan te stippen valt dat de lasten van de sociale huisvesting geglobaliseerd zijn voor de NMH en de NLM. De gevraagde inspanning kadert in de herfinanciering van de totale schuld van de 2 maatschappijen zonder verdeling.

2.6. De Sint-Catharina-akkoorden regelen het probleem van de lasten per 31 december 1985. De na deze datum gedane investeringen worden geacht uitsluitend ten laste te zijn genomen door de Gewesten.

3. Actuele problemen i.v.m. de uitvoering van het akkoord

3.1. Problematiek omtrent de interregionale verdeling van de lasten. Er is nog geen volledige duidelijkheid omtrent bepaalde bestanddelen van de te treffen regeling.

De regionalisering van de NLM en NMH hangt nauw samen met het definitief bepalen van de respectieve aandelen van de Staat en de drie Gewesten in de schuldenlast van elke maatschappij. Deze operatie is zeer ingewikkeld omdat ook rekening moet worden gehouden met de herfinancieringsleningen die dienden afgesloten te worden omdat sommige gewesten hun verplichtingen niet nagekomen zijn. Hiertoe werd een tegensprekelijke audit bevolen om de respectieve aandelen van nationale regering en gewesten in de schulden te bepalen. Op basis van de resultaten van deze audit zal een beslissing kunnen worden genomen over de consolidatie van de totale schuldenlast. Uit voorlopige cijfers blijkt dat voor het totaal uitstaand kapitaal van de verdeling ongeveer als volgt is :

Vlaams Gewest 49 %

Brussels Gewest 10 %

Waals Gewest 41 %

Dit zijn slechts voorlopige percentages die door een definitieve audit nog zouden moeten worden bevestigd.

3.2. Herfinancieringsproblematiek

Het akkoord Nationale Regering-Executieven van 25 november 1986 voorziet in de herfinanciering van de lasten van de sociale huisvesting voortvloeiend uit verbintenissen waarvan de vastlegging dateert van vóór 1 januari 1986. Uitdrukkelijk is voorzien dat deze herfinanciering mogelijk is met leningen onder staatswaarborg en met vrijstelling van roerende voorheffing, hetgeen de intrestlasten met 25 % drukt.

De vrijstelling van belastingen is bedoeld om de Gewesten een renteverlaging te bezorgen wanneer mettertijd de NLM en NMH geregionaliseerd worden. Door de vrijstelling van voorheffing kan de lening immers aan een lager tarief verstrekt worden.

Gezien de noodzakelijkheid om in 1988 35 miljard frank te lenen, en gezien de geringe belangstelling die de financiële instellingen tonen voor deze types leningen, waaraan fiscale vrijstellingen verbonden zijn, blijkt dat naar nieuwe leningsformules moet gezocht worden die met zekerheid de uitgifte van de leningen in 1988 kunnen verzekeren.

Om precies te weten welke de supplementaire budgettaire weerslag is tussen de oorspronkelijke ramingen ter gelegenheid van het Sint-Catharina-akkoord van 25 november 1986 en de reële cijfers in de wetenschap dat de herfinanciering door middel van leningen met vrijstelling van voorheffing geen succes wordt, zal eerstdaags door het Ministerie van Financiën een gedetailleerde herberekening worden opgesteld. Bij het overleg tussen de Nationale Regering/Executieven moet er in elk geval voor gepleit worden opdat het financiële voordeel veroorzaakt door de fiscale vrijstelling ten gunste van de Gewesten kan gevrijwaard worden.

3.3. Amortisatiefonds

Het Amortisatiefonds van de leningen voor het sociale huisvesting verkreeg rechtspersoonlijkheid op basis van het KB nr. 518 tot bekrachtiging van de overeenkomst tussen de Regering en de Executieven.

Momenteel is dit fonds nog niet operationeel. De Raad van Bestuur is paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van de Staat en de drie Gewesten.

Het personeel werd nog niet aangeworven of overgeplaatst. (bij voorkeur personeel afkomstig van NLM of NMH).

Een personeelsstatuut om deze wervingen of overplaatsingen mogelijk te maken werd nog niet goedgekeurd. Voorlopig worden de financiële activiteiten nog verricht door de Nationale Thesaurie van het Ministerie van Financiën.

3.4. Operationeel maken van de Vlaamse Maatschappijen

De wet van 28 december 1984 tot afschaffing of herstructurering van sommige instellingen van openbaar nut, voorziet in de afschaffing van o.a. de NMH en de NLM en in de opdracht van de Gewesten van hun taken, goederen, personeelsleden, rechten en verplichtingen.

De juridische basis is gecreëerd om de VLM en VHM op korte tijd operationeel te maken.

Een eerste stap van de overdracht van het personeel van de NMH zal erin bestaan de personeelsformatie van de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij samen te stellen die vastgelegd werd bij KB van 9 augustus 1985. Een volledige procedure i.v.m. de overdracht naar de Brusselse Maatschappij is voorzien, maar moet nog worden uitgevoerd.

Voor een overzicht van de herfinanciering van de schulden van de sociale huisvesting (NMH en NLM) en de verdeling van de lasten der leningen (in miljoen frank) gelicht vóór 31.12.1985 hierin begrepen de inspanning tot gezondmaking van de overheidsfinanciën, wordt verwezen naar bijlage 6.

– Statistieken

Een lid kreeg graag statistieken over de inkomens van de personen die een sociale woning verwierven en zij die een sociale woning huren.

– Verzekering tegen inkomensverlies

Een lid vraagt of er cijfers bekend zijn inzake de verzekeringen tegen inkomensverlies. Hoeveel polissen zijn er afgesloten ? Hoeveel bedraagt het verzekerde bedrag ? Hoeveel sinisters hebben zich reeds voorgedaan ? Een ander lid stelt de vraag naar de hoegrootheid van de betaalde vergoedingen.

De Minister antwoordt dat de verzekering tegen **inkomensverlies** werd afgesloten in 1983 met de **vezekeringsmaatschap**-**pij OMOB**. Volledige cijfers wat betreft de afgesloten verzekeringen, kunnen slechts gegeven worden :

a) Voor vier dekkingsjaren wat betreft de dossiers geopend tussen 1 april 1983 en 31 maart 1984 :

- 2.680 verzekerde dossiers
- jaarlijks verzekerd bedrag (afgerond) 446 miljoen fr.
voor loontrekkenden en 34 miljoen fr.
voor zelfstandigen
- betaalde premies per jaar (afgerond) 17,8 miljoen fr.
voor loontrekkenden en 0,43 miljoen fr.
voor zelfstandigen
- totaal betaalde premies voor vier dekkingsjaren : 73.112.644 fr.

b) Voor drie dekkingsjaren wat betreft de dossiers geopend tussen 1 april 1984 en 31 maart 1985 :

- 6449 verzekerde dossiers
- jaarlijks verzekerd bedrag (afgerond) 1.090 miljoen fr.
voor loontrekkenden en 106,5 miljoen fr.
voor zelfstandigen
- betaalde premies voor drie dekkingsjaren : 134.874.393 fr.

c) Voor twee dekkingsjaren wat betreft de dossiers geopend tussen 1 april 1985 en 31 maart 1986 :

- 7.355 verzekerde dossiers
- jaarlijks verzekerd bedrag (afgerond) 1.252 miljoen fr.
voor loontrekkenden en 110 miljoen fr.
voor zelfstandigen
- betaalde premies per jaar (afgerond) 50 miljoen fr.
voor loontrekkenden en 1,4 miljoen fr.
voor zelfstandigen
- betaalde premies voor twee dekkingsjaren : 102.914.212 fr.

d) Voor één dekkingsjaar wat betreft de dossiers geopend tussen 1 april 1986 en 31 maart 1987 :

- 6650 verzekerde dossiers
- verzekerd bedrag (afgerond) 1.042 miljoen fr.
voor loontrekkenden en 90,5 miljoen fr.
zelfstandigen
- betaalde premies (afgerond) 41,7 miljoen fr.
voor loontrekkenden en 1,1 miljoen fr.
voor zelfstandigen
- totaal betaalde premies voor het eerste dekkingsjaar : 42.811.614 fr.

Het totaal bedrag van de betaalde premies voor de periode 1 april 1983 tot 31 maart 1987 bedraagt 353.712.863 fr. voor 23.034 dossiers. Daarentegen werd als winstdeelname 1984-1985 en 1985-1986 door OMOB tot op heden een bedrag van 66.509.368 fr. terugbetaald (de winstdeelname 1986-1987 wordt slechts in 1988 uitbetaald en is nog niet bekend).

Wat de schadedossiers betreft, werd voor de periode 1 april 1983 tot 31 maart 1986 door OMOB een totaal bedrag uitbetaald van 8.277.425 fr. aan loontrekkenden en van 256.918 fr. aan zelfstandigen. De gegevens voor het vierde dekkingsjaar (1986-1987), kunnen slechts worden medege-
deeld in functie van de berekening van de winstdeelname over dezelfde periode.

Inmiddels is het contract met OMOB beëindigd (behalve voor de lopende dossiers) en vanaf 1 april 1988 vervangen door een nieuw contract met de verzekeringsmaatschappij AG-1830.

Het oorspronkelijk verzekeringscontract met OMOB voorzag premievoeten, ten laste van het Vlaamse Gewest, berekend op de jaarlijkse lasten (het verzekerd bedrag) van 4 % voor loontrekkenden en 1,25 % voor zelfstandigen.

Deze premievoeten werden met ingang van 1 januari 1987 teruggebracht tot respectievelijk 3,5 % en 1 %.

De premievoeten in het nieuw contract (met AG-1830) bedragen respectievelijk 1,4 % en 0,7 %.

Huurstelsel sociale woningen

Een lid meent te weten dat er een zeer grote achterstand is bij het innen van de huren m.b.t. de sociale woningen van de NMH : deze zou 750 miljoen bedragen. Is dit cijfer juist ? Hoe zal de Gemeenschapsminister hieraan verhelpen ?

De Minister antwoordt dat op 31 december 1986 de achterstanden bij de NMH voor de sector Vlaamse Gewest 146,2 miljoen (t.o.v. 395,6 miljoen Waals Gewest) bedroegen.

De huurachterstallingscoëfficiënt bedroeg op 31 december 1986 : 1,97 %.

– Voorlichting

Een lid vraagt of men ook in 1988 op provinciaal niveau wooninfodagen zal inrichten ondanks de geringe belangstelling.

De Minister antwoordt dat wat de maandelijkse wooninfodagen betreft in de provincies er inderdaad sprake is van een tanende belangstelling. Momenteel wordt onderzocht, in overleg met de administratie, of er alternatieve formules voorhanden zijn ten einde de informatie van het grote publiek en de bereikbaarheid van de administratie op een efficiëntere manier te verwezenlijken. In dit verband dient trouwens gewezen op het feit dat zopas een aanvraag werd gemaakt met een voorlopige deconcentratie van sommige diensten van de administratie (huisvestingspremies) naar Gent en Leuven, ten einde ter zake de nodige ervaring op te doen.

– VLM

Een lid doet de Gemeenschapsminister opmerken dat de rente waartegen de VLM leningen ter beschikking stelt thans hoger ligt dan degene die de Staat in de privé-sector betaalt.

Het lid stelt dat een poging dient gedaan om tegen een redelijke intrest leningen aan te gaan. Er mag geen indirecte financiering gebeuren. Er dient een budgettaire orthodoxie te worden gevolgd.

De Minister antwoordt hierop dat een eerste stap in die zin gebeurt via rechtstreekse budgettering van de premies.

Een lid vraagt hoe het staat met de oorspronkelijke renteverlaging. Welke maatregelen zullen getroffen worden om de NLM opnieuw concurrentieel te maken wat de gehanteerde rentevoeten betreft ?

De Minister antwoordt dat het zo is dat de NLM kredieten verstrekt aan de door haar erkende vennootschappen met

het oog op de grondaankoop en bouw van sociale woningen. Deze eigendommen worden ter beschikking gesteld van personen met een bescheiden inkomen, die eigenaar kunnen worden door middel van leningen tegen een verlaagde rentevoet (tussenkost van het Gewest).

De rentevoeten die momenteel door de NLM worden aangerekend liggen echter boven de marktrente en worden dus niet meer als sociaal ervaren.

Ze bedragen momenteel, afhankelijk van het maximum inkomen (d.i. het barema huisvestingspremie nl. belastbaar inkomen te vermeerderen met 40.000 frank voor gehuwden en met 40.000 frank per persoon ten laste) :

Max. inkomen	Rente-percentage individuele bouw	Rente-percentage groepsbouw
550.000	6,50 %	5,50 %
700.000	6,75 %	6,50 %
850.000	7,50 %	7,50 %

De door de Minister aan de Vlaamse Executieve voorgestelde en op 4 mei goedgekeurde vermindering van percentages bedragen :

Max. inkomen	Rente-percentage individuele bouw	Rente-percentage groepsbouw
550.000	6,00 %	5,50 %
700.000	6,50 %	6,00 %
850.000	6,75 %	6,50 %

– Kredieten maatschappijen

Een lid vraagt waarom de kredieten van de Nationale Landmaatschappij de voorbije jaren nagenoeg constant bleven en deze van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting een stijging vertonen.

De Minister antwoordt dat dit omwille van de toename van de dossiers bij de NMH is.

– Huisvestingsmaatschappijen

Een lid stelt de vraag in welke mate de directeur-generaal van de NMH in een publikatie van de NMH een politieke stellingname mag innemen zonder daarvoor gedekt te zijn door de Raad van Bestuur. Bovendien zou deze stellingname afwijken van het door de Minister gevoerde beleid.

Hetzelfde lid vraagt in welke mate de VLEM (Vlaamse vereniging van erkende maatschappijen) vermeld in een publikatie van de NLM, onder auspiciën van de Minister, de administratie of de NLM, staat. Ook wenst het lid te weten wie de publikatie van de VLEM betaalt heeft.

De Minister antwoordt dat het artikel van bedoelde directeur-generaal waarvan het geachte lid gewaagt het editoriaal is in het informatieblad van de NMH van maart waarin hij een aantal waardevolle overwegingen „ten beste geeft” omtrent de voogdijrelatie NMH en haar erkende vennootschappen. Deze overwegingen zijn de reflectie van een jarenlange ervaring ter zake van zijn instelling met de vennootschappen, dezelfde waarmee in de toekomst de VHM haar taak zal moeten waarmaken.

Deze overwegingen moeten in hun juiste context geplaatst

worden, m.n. het overleg dat momenteel op verzoek van de **Minster** gestart is omtrent de toekomstige **erkenning**svoorwaarden van de VHM en de VLM.

Zonder vooruit te willen lopen op het advies van de **Concertatiecommissie** en de beslissing omtrent de definitieve structuur van de sociale huisvestingssector heeft de Minister het wenselijk geacht nu reeds de nodige aandacht te besteden en het overleg omtrent de erkenningvoorwaarden, in het algemeen de voogdijrelatie VHM, VLM en hun erkende vennootschappen op gang te brengen.

Naar aanleiding van het verzoek van de Minister is in de schoot van de NMH een werkgroep aan de slag gegaan en werd de problematiek ook aan de orde gesteld van een **werkvergadering** met de erkende vennootschappen. Het resultaat ervan, verwerkt in een ontwerp van advies, zal op 10 mei a.s. aan de Raad van Bestuur van de NMH worden voorgelegd.

Zodra de adviezen en suggesties van de NMH en de NLM in het bezit van de Minister zijn, zal deze kwestie uiteraard worden voorgelegd aan de raden van bestuur van de VHM en de VLM.

Het feit dat, in een eerste concertatieronde naar aanleiding van een verzoek om advies van de Minister en vooraleer er enige beleidsopatie ter zake is genomen, betrokkenen met ervaring, een directeur-generaal, een zaakvoerder of voorzitter van een erkende vennootschap hun ervaringen, overwegingen en suggesties te kennen geven lijkt geenszins bezwaarlijk, integendeel, het kan alleen maar leiden tot een goede voor alle betrokken partijen aanvaardbare beleidsbeslissing.

De vraagsteller repliceert dat het hem uitsluitend te doen is om het principe m.n. de deontologie van de ambtenaar.

Wat de VLEM betreft, antwoordt dat de Minister de VLEM een vereniging is zonder rechtspersoonlijkheid en dat zijn Kabinet hierbij op geen enkele wijze betrokken is en dat de zaakvoerders van de erkende vennootschappen van de Nationale Landmaatschappij zich op eigen initiatief verenigd hebben in de VLEM, dit om hun activiteiten en desiderata geregeld naar buiten te brengen. Aangezien de overgrote meerderheid van de zaakvoerders van **meetaf** deelnam aan de werking van de vereniging, werd aan dit initiatief enige aandacht besteed in het maandblad „**Landeigendom**”.

De Minister antwoordt dat blijkens inlichtingen verstrekt door de Nationale Landmaatschappij bedoelde publikatie gedrukt werd door een privé-drukkerij in Brugge en ze betaald werd met een deel van de lidgelden, bijeengebracht door de leden van de vereniging.

Een lid vraagt welke affectatie het personeel van de gewestelijke comités heeft gekregen na afschaffing van het Nationaal Instituut voor de Huisvesting.

De Minister antwoordt dat het personeel van het NIH van de Nederlandse **taalrol** (50) voor het grootste deel werd overgedragen naar het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Een deel van het personeel was voordien reeds **gereffecteerd** bij andere overheidsdiensten (o.m. provinciale besturen, nationale, nationale ministeries, parastatalen, e.a.).

Het gespecialiseerd personeel van de gewestelijke comités werd binnen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ingeschakeld in de Administratie van de Huisvesting die sinds de afschaffing van het NIH trouwens ook een aantal taken van dit genoemd Instituut heeft overgenomen.

Een lid wenst te cijfers te kennen van de representatiekosten van de door de NLM en NMH erkende maatschappijen over het laatste boekjaar.

De Minister verklaart de nodige informatie te zullen opvragen via de NLM en de NMH, en deze aan de leden te bezorgen via het Secretariaat van de Vlaamse Raad.

– Rentevermindering (gewezen) mijnwerkers

Een lid vraagt hoever het staat met de ontstane heibel rond de mijnwerkersleningen. De Minister meent dat de meest geschikt oplossing erin bestaat veeleer via individuele beslissingen beroep te doen op saneringspremies en goedkope rentevermindering eerder dan collectieve oplossingen voor te stellen. Aan de eigenaar van huurwoningen werd bovendien gevraagd enig respijt (en dit tot 1989) te willen hebben.

Een ander lid repliceert hierop dat de vraag voor andere industrieën nooit werd gesteld.

– Krotwoningen — leegstand

Een lid stelt het probleem van de overbevolking (*gastarbeidersgezinnen met veel kinderen*) in kleine woningen. Deze woningen vervallen omwille van de enge ruimte vlug in krotwoningen.

Hetzelfde lid vraagt naar de mogelijkheid 'menswaardige woningen ter beschikking te stellen via kredieten van het Europees Sociaal Fonds.

Hetzelfde lid meent dat de gemeenten leegstaande woningen zouden kunnen verwerven en dan de nodige investeringen doen.

De Minister antwoordt dat er formeel gesteld voor geen enkel project inzake huisvesting financiële ondersteuning mogelijk is door het Europees Sociaal Fonds (wel in EGKS-verband). Wel bestaat de mogelijkheid om in het kader van opleidings- of herscholingsprojecten voor langdurig werklozen de praktijklessen te combineren met concrete en bestaande bouwprojecten i.p.v. oefensituaties in een schoolse omgeving. De impact van deze realisaties op de **huisvestingsproblematiek** is echter van zeer beperkte aard.

– Sociaal grondbeleid

Een lid vraagt waarom het artikel i.v.m. sociaal **grondbeleid** dat op de begroting staat ingeschreven sedert 1974, niet wordt hernomen. Hij stelt dat er geen sociaal **huisvestingsbeleid** zonder grondbeleid mogelijk is. De Executieve moet het betreffend decreet gestemd in de Vlaamse Raad uitvoeren.

De Minister kan zich hierbij aansluiten. Aan de sociale bouwmaatschappijen wordt permanent met aandrang gevraagd een deel van hun uitgeruste panden sociale kavels te koop te stellen. Dit is een vorm van grondbeleid waar heel wat gezinnen de mogelijkheid wordt geboden zelf te bouwen.

– Sociale verkavelingen

Een lid stelt dat de term „sociale verkaveling” niet langer de inhoud dekt. Na bebouwing is er van verkaveling met sociale inslag nauwelijks sprake. Het lid stelt dat dit te wijten is aan de zeer beperkte criteria.

Het lid vraagt de Minister naar het aantal woningen die zijn opgericht door premiegerechtigden tijdens de jongste jaren.

Een ander lid stelt dat de beperkte voorwaarden bij besluit van de Executieve zijn vastgesteld.

De Minister antwoordt dat indien sociale verkavelingen worden verwezenlijkt met een Gewesttussenkomst in de infrastructuur, alle kandidaat-kopers en kandidaat-bouwers moeten voldoen aan de voorwaarde gesteld voor het bekomen van een huisvestingspremie. De vaststelling hiervan geschiedt op het ogenblik dat de verkoopverbintenis wordt ondertekend. De statistieken betreffende de premies geven tot nog toe geen aanwijzing betreffende de premies verleend in sociale verkavelingen. Naarmate de informatica-systemen zullen kunnen worden uitgebouwd, zal de Administratie voor Huisvesting hieraan wel aandacht besteden.

D. Stemming

De Voorzitter legt het amendement van de heer De Loor c.s. bij art. 56 van het ontwerp van decreet - uitgaven 1988 - voor. Dit luidt als volgt : „Op de zevende regel het onder Nationale Maatschappij voor de Huisvesting aangegeven bedrag ”2.000.000.000 frank,, en op de laatste regel het onder Vlaams Woningfonds voor de Grote Gezinnen aangegeven bedrag ”4.000.000.000 frank,, respectievelijk brengen op ”2.500.000.000,, (verhoging met 500,0 miljoen frank) en ”3.500.000.000 frank,, (vermindering met 500,0 frank).”

De heer De Loor licht het amendement als volgt toe :

Bedoeling van het amendement is een evenwichtige verdeling na te streven, nu het evenwicht totaal verstoord is. De Minister vraagt het amendement niet goed te keuren om reden dat in de regeerverklaring van de Vlaamse Executieve prioriteit wordt gegeven aan een aantal categorieën, o.m. de grote gezinnen. De handhaving van dit bedrag ligt in de lijn van het prioriteitenbeginsel. Bovendien is het een vorm van ondersteuning die interessant is voor het Vlaamse Gewest. De Minister wijst erop dat ondanks het feit dat de investeringskredieten sedert 1981 4 miljard bedragen, er nog steeds dossiers dienen te worden overgedragen. De behoeften blijven m.a.w. bestaan. De Voorzitter legt het amendement ter stemming. Drie leden stemmen voor, 7 tegen, 1 lid onthoudt zich.

De artikelen uit de begrotingstabellen die tot de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister voor Huisvesting behoren, worden ter stemming gelegd.

De artikelen 13, 50, 56 en 57 van de decreetbepalingen worden aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 1 onthouding, evenals sectie 80 (lopende en kapitaaluitgaven).

Bijlagen

1. Overzicht van de leegstand in het Vlaamse Gewest per arrondissement
2. Overzicht van de leegstand in het Vlaamse Gewest per gemeente
3. Overzicht van de investeringskredieten en overdrachten in 1980-1987
4. Projecten in toepassing van het stelsel van de **huurcompensatie**
5. Protocol tot samenwerking tussen de heren E. Beysen, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening en P. Breynne, **Gemeenschapsminister** van Huisvesting betreffende de werking van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en de Nationale **Landmaatschappij** binnen herwaarderingsgebieden voorzien in het besluit van de Vlaamse Executieve van 30 maart 1983.
6. Overzicht van de herfinanciering van de schulden van de sociale huisvesting (NMH + NLM) en verdeling (in miljoenen F) van de lasten der leningen gelicht vóór 31.12.1985 hierin begrepen de inspanning tot gezondmaking van de **overheidsfinanciën**

BIJLAGE 1

BROCHURE „WOONBEHOEFTE IN VLAANDEREN
1985-1990, 1990-1995” blz. 21

LEEGSTAND IN HET VLAAMSE GEWEST

Arrondissementen	geraamde leegstand vold. kwal. einde 85 (1)	Bovenmatige leegstand vold. kwal. 31.12.1985 (2)	leegstand vold. kwal. einde 81 (3)	Evolutie 81-85 (4)	leegstand van onvold. kwaliteit 81 (5)	totale leegstand 81 (6)	aandeel leegstand vold. kwal. (7)	Bovenmatige leegstand indien 2 % (8)
Antwerpen	11.651	576	13.673	2.022	2.740	16.413	83	4.268
Mechelen	3.847	1.139	3.634	213	925	4.559	80	1.680
Turnhout	3.187	26	3.379	192	685	4.064	83	657
Halle-Vilvoorde	5.753	32	5.829	76	589	6.418	91	1.896
Leuven	2.636	2.115	4.441	1.805	500	4.941	90	531
Hasselt	108	3.614	3.644	3.536	475	4.119	88	2.373
Maaseik	0	1.557	1.612	1.612	250	1.862	87	1.261
Tongeren	427	1.102	1.348	921	287	1.635	82	796
Aalst	3.159	326	2.540	619	999	3.539	72	1.270
Dendermonde	2.320	366	1.974	346	836	2.810	70	1.017
Eeklo	783	58	925	142	384	1.309	71	203
Gent	11.812	6.346	8.028	3.784	3.295	11.323	71	8.167
Oudenaarde	1.937	916	1.205	732	658	1.863	65	1.120
Sint-Niklaas	2.133	207	2.334	201	873	3.207	73	592
Brugge	3.400	477	4.380	980	1.126	5.506	80	1.451
Diksmuide	691	280	501	190	177	678	74	362
Ieper	1.539	623	1.240	299	275	1.515	82	806
Kortrijk	1.470	519	3.126	656	948	4.074	77	478
Oostende	1.850	274	2.072	222	402	2.474	84	799
Roeselare	809	422	1.445	636	434	1.879	77	176
Tielt	496	243	908	412	375	1.283	71	95
Veurne	600	53	623	23	200	823	76	236
Vlaams Gewest	61.608	2.043	68.861	7.253	17.433	86.294	80	19.770

(1) geraamd door de G.O.M. einde '85

(5) G.O.M.-cijfers '81

(2) G.O.M.-cijfers

(6) (3) + (5)

(3) G.O.M.-cijfers '81

(7) [(3):(6)]x100

(4) (1) (3)

(8) Simulatie door de Administratie voor Huisvesting
indien de woningmutatiereserve berekend werd op 2 % .

BIJLAGE 2

Overzicht van de leegstand (1981)

Provincie Antwerpen		Provincie Brabant	
Arr. Antwerpen		Arr. Halle-Vilvoorde	
Aartselaar	135	Affligem	164
Antwerpen	6.234	Asse	561
Berchem	1.044	Beersel	258
Boechout	228	Bever	14
Boom	442	Dilbeek	278
Borgerhout	1.284	Drogenbos	66
Borsbeek	138	Galmaarden	125
Brasschaat	344	Gooik	64
Brecht	189	Grimbergen	439
Deurne	761	Halle	717
Edegem	207	Herne	81
Ekeren	453	Hoeilaart	193
Essen	142	Kampenhout	150
Hemiksem	107	Kapelle-op-den-Bos	71
Hoboken	257	Kraainem	122
Hove	62	Lennik	55
Kalmthout	201	Liedekerke	203
Kapellen	245	Linkebeek	126
Kontich	220	Londerzeel	183
Lint	84	Machelen	216
Malle	182	Meise	104
Merksem	743	Merchtem	200
Mortsel	186	Opwijk	132
Niel	203	Overijse	286
Ranst	102	Pepingen	33
Rumst	297	Roosdaal	89
Schelle	69	Sint-Genesius-Rode	186
Schilde	133	Sint-Pieters-Leeuw	278
Schoten	415	Steenokkerzeel	113
Stabroek	270	Ternat	137
Wijnegem	78	Vilvoorde	768
Wilrijk	331	Wemmel	180
Wommelgem	170	Wezembeek-Oppem	261
Wuustwezel	140	Zaventem	380
Zandhoven	74	Zemst	235
Zoersel	91		
Zwijndrecht	152		
Provincie Antwerpen		Provincie Brabant	
Arr. Mechelen		Arr. Leuven	
Berlaar	120	Aarschot	886
Bonheiden	114	Begijnendijk	74
Bornem	164	Bekkevoort	17
Duffel	191	Bertem	70
Heist-op-den-Berg	540	Bierbeek	80
Lier	508	Boortmeerbeek	159
Mechelen	1.762	Boutersem	96
Nijlen	152	Diest	284
Putte	170	Geetbets	49

Sint-Amands	55	Haacht	2
Sint-Katelijne-Waver	228	Herent	208
Willebroek	325	Hoegaarden	127
		Holsbeek	89
Arr. Turnhout		Huldenberg	11
		Keerbergen	167
		Kortenaken	66
Arendonk	162	Kortenbergh	267
Baarle-Hertog	35	Landen	364
Balen	188	Leuven	1.598
Beerse	168	Linter	65
Dessel	50	Lubbeek	72
Geel	316	Oud-Heverlee	82
Grobbendonk	67	Rotselaar	14
Herentals	345	Scherpenheuvel-Zichem	447
Herenthout	29	Tervuren	267
Herselt	132	Tielt-Winge	161
Hoogstraten	96	Tienen	646
Hulsthout	65	Tremelo	100
Kasterlee	136	Zoutleeuw	131
Laakdal	134		
Lille	87		
Meerhout	52		
Merksplas	46		
Mol	384		
Olen	94		
Oud-Turnhout	16		
Ravels	66		
Retie	78		
Rijkevorsel	64		
Turnhout	816		
Vorselaar	133		
Vosselaar	82		
Wester10	223		
Provincie Limburg		Provincie Oost-Vlaanderen	
Arr. Hasselt		Arr. Aalst	
As	64	Aalst	1.024
Beringen	301	Denderleeuw	121
Diepenbeek	141	Erpe-Mere	248
Genk	491	Geraardsbergen	643
Gingelom	160	Haaltert	207
Halen	65	Herzele	190
Ham	64	Lede	205
Hasselt	1.260	Ninove	706
Herk-de-stad	26	Sint-Lievens-Houtem	64
Heusden-Zolder	133	Zottegem	131
Leopoldsburg	259		
Lummen	123	Arr. Dendermonde	
Nieuwerkerken	107		
Opglabbeek	44	Berlare	170
Sint-Truiden	446	Buggenhout	109
Tessenderlo	215	Dendermonde	786
Zonhoven	186	Hamme	381
Zutendaal	34	Laarne	124
		Lebbeke	331

Arr. Maaseik		Waasmunster	129
		Wetteren	425
Bocholt	70	Wichelen	179
Bree	233	Zeie	177
Dilsen	159		
Hamont-Achel	205	Arr. Eeklo	
Hechtel-Eksel	136		
Houthalen-Helchteren	154	Assenede	229
Kinrooi	45	Eeklo	375
Lommel	365	Kaprijke	55
Maaseik	125	Maldegem	237
Meeuwen-Gruitrode	77	Sint-Laureins	146
Neerpelt	159	Zelzate	267
Overpelt	37		
Peer	97	Arr. Gent	
Arr. Tongeren		Aalter	140
Alken	72	Deinze	331
Bilzen	204	De Pinte	74
Borgloon	90	Destelbergen	151
Heers	133	Evergem	242
Hoeselt	107	Gavere	106
Kortesseem	57	Gent	8.689
Lanaken	126	Knesselare	54
Maasmechelen	192	Lochristi	148
Riemst	175	Lovendegem	75
Tongeren	352	Melle	88
Voeren	67	Merelbeke	267
Wellen	60	Moerbeke	79
		Nazareth	105
Provincie West-Vlaanderen		Nevele	119
Arr. Brugge		Oosterzele	126
Beernem	160	Sint-Martens-Latem	61
Blankenberge	577	Waarschoot	128
Brugge	3.347	Wachtebeke	60
Damme	142	Zomergem	105
Jabbeke	85	Zulte	174
Knokke-Heist	536		
Oostkamp	176		
Torhout	273		
Zedelgem	185		
Zuierenkerke	25	Provincie Oost-Vlaanderen	
Arr. Diksmuide		Arr. Oudenaarde	
		Brake1	164
Diksmuide	221	Horebeke	32
Houthulst	167	Kluisbergen	90
Koekelare	103	Kruishoutem	106
Kortemark	126	Lierde	66
Lo-Reninge	61	Maarkedal	94
		Oudenaarde	239
Arr. Ieper		Ronse	801
Heuvelland	202	Wortegem-Petegem	138
Ieper	403	Zingem	79
Langemark-Poelkapelle	109	Zwalm	54
Mesen	15		
Poperinge	179	Arr. Sint-Niklaas	
Vleteren	41	Beveren	510
Wervik	393	Kruibeke	237
Zonnebeke	173	Lokeren	708

Arr. Kortijk		Sint-Gillis-Waas	256
Anzegem	213	Sint-Niklaas	847
Avelgem	51	Stekene	207
Deerlijk	88	Temse	441
Harelbeke	290		
Kortrijk	1.731		
Kuurne	146		
Lendelede	49		
Menen	639		
Spiere-Helkijn	54		
Waregem	397		
Wevelgem	112		
Zwevegem	304		
Arr. Oostende			
Bredene	222		
De Haan	294		
Gistel	143		
Ichtegem	165		
Middelkerke	223		
Oostende	1.335		
Oudenburg	92		
Arr. Roeselare			
Hooglede	61		
Ingelmunster	123		
Izegem	481		
Ledegem	111		
Lichtervelde	69		
Moorslede	108		
Roeselare	823		
Staden	103		
Arr. Tielt			
Ardoos	73		
Dentergem	232		
Meulebeke	134		
Oostrozebeke	108		
Pittem	111		
Ruiselede	73		
Tielt	231		
Wielsbeke	103		
Wingene	218		
Arr. Veurne			
Alveringem	132		
De Panne	251		
Koksijde	208		
Nieuwpoort	84		
Veurne	148		

BIJLAGE 3

Investeringskredieten en overdrachten 1980-1987

Jaar	Investerings- krediet	Overdrachten	
		Aantal	Bedrag
1980	2.723.600.000	1.512	2.272.004.669
1981	4.000.000.000	1.172	1.885.000.000
1982	3.570.000.000	706	1.163.000.000
1983	3.800.000.000	598	1.058.240.484
1984	3.230.000.000	1.387	2.425.136.332
1985	3.843.000.000	1.428	2.539.608.040
1986	4.100.000.000	387	650.226.790
1987	4.100.000.000	456	821.047.260

BIJLAGE 4
Huurcompensatie

Dossiernr .	Huisvestingsmaatschappij	Eigenaar	Adres woning	door de Gemeen- schapsminister van Huisvesting
SOIVII	S.M. „Het Lindenhof” te Blankenberge	Particulier	De Smet de Naeyerlaan 155, 8370 Blankenberge	19/08/87
80/V/2	Hasseltse Huisvestingsmaatschappij te Hasselt	Stad Hasselt	Kapellekensbampdstraat 30, 3500 Hasselt	22/12/1987
80/V/3	Hasseltse Huisvestingsmaatschappij te Hasselt	Particulier	St. Truidersteenweg 266 3500 Hasselt	1/2/1988
80/V/4	Hasseltse Huisvestingsmaatschappij te Hasselt	Stad Hasselt	Genkersteenweg 138, 3500 Hasselt	22/12/1987
80/V-5-6-7-8	Hasseltse Huisvestingsmaatschappij te Hasselt	O.C.M.W Hasselt	Stadsomvaart 105, 3500 Hasselt	22/12/1987
80/V/9	Hasseltse Huisvestingsmaatschappij te Hasselt	O.C.M.W. Hasselt	Stadsomvaart 97 tot 103, 3500 Hasselt	22/12/1987
80/V/10	S.M. „Het Lindenhof” te Blankenberge	Particulier	Leopold II laan 15, 8410 Wenduine	23/12/1987
80/V/11	CV „Sociale Woningen van Landen” te Landen	Particulier	Hoogstraat 32, 3400 Landen	17/02/1988
80/V/12	Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen	Stad Hasselt	Oude Statiestraat 9, 3500 Hasselt	17/03/1988
80/V/13	Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen	Stad Hasselt	Oude Statiestraat 10, 3500 Hasselt	17/03/1988
80/V/14	Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen	Stad Hasselt	Oude Statiestraat 11, 3500 Hasselt	17/03/1988
80/V/15	Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen	Stad Hasselt	Oude Statiestraat 12, 3500 Hasselt	17/03/1988
80/V/16	Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen	Stad Hasselt	Oude Statiestraat 13, 3500 Hasselt	17/03/1988
80/V/17	Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen	Stad Hasselt	Vredestraat 30, 3500 Hasselt	17/03/1988
80/V/18	Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen	Stad Hasselt	Vredestraat 32, 3500 Hasselt	17/03/1988
80/V/19	CV „Sociale Woningen van Landen” te Landen	Particulier	Gordelstraat 59, 3400 Landen	wordt eerstdaags overgemaakt aan het Kabinet
	Geelse Bouwmaatschappij Geel	Particulieren (onverdeeldheid)	Laar 64, Geel	Plenaire vergade- ring op 31/1/1987 : gunstig advies-nog niet ingediend
	De Goede Woning Antwerpen	N.V. CLAVER, Bredabaan 346-348	Bredabaan 346-348, Antwerpen	Plenaire vergade- dering op 6/4/1988 gunstig advies-nog niet ingediend
	Kantonnale Bouwmaatschappij van Beringen	Particuliere eigenaars	Beringen : – Posthoornstraat 40, – Diestersteenweg 2, – Olmensteenweg 74, Kwaadmechelen : Vestjen 8 en 9	Plenaire vergade- ring 21/4/1988 gunstig advies-nog niet ingediend

BIJLAGE 5

Protocol tot samenwerking tussen de heren E. Beysen, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening en P. Breyne, Gemeenschapsminister van Huisvesting betreffende de werking van de Nationale maatschappij voor de Huisvesting en de Nationale Landmaatschappij binnen herwaarderingsgebieden voorzien in het besluit van de Vlaamse Executieve van 30 maart 1983.

Gelet op de bevoegdheden van de heer E. Beysen, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening en de Heer P. Breyne, Gemeenschapsminister van Huisvesting, zoals vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Executieve van 4 februari 1988 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Executieve ;

zijn de Heren E. Beysen, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening en P. Breyne, Gemeenschapsminister van Huisvesting, overeengekomen wat volgt, betreffende de betoelaging van huisvestingsprojecten van de erkende bouwmaatschappijen van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en de Nationale Landmaatschappij binnen de herwaarderingsgebieden.

1. Betoelaging van sociale huisvestingsprojecten binnen herwaarderingsgebieden.

1.1. Projecten te betoelagen door de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening.

1.1.1. Deze projecten dienen kleinschalig te zijn en erop gericht het stads- en dorpsbeeld te herstellen of te verbeteren.

1.1.2. Volgende projecten komen in aanmerking voor betoelaging volgens punt 1.1.1. :

- kleinschalige projecten voor renovatie van bestaande **w**oningen tot huur of koopwoningen ;
- beperkte vervangingsbouw na krotopruiming ;
- kleinschalige invulbouw voor het herstellen van de straat- of pleinwand ;
- projecten voor het realiseren van sociale verkavelingen.

1.2. Projecten te betoelagen door de Gemeenschapsminister van Huisvesting.

1.2.1. De in punt 1.1. voorziene projecten zullen voor de resterende 60 % via leningsmachtiging door de Gemeenschapsminister van Huisvesting gedekt worden.

1.2.2. De in punt 1.1. voorziene verwervingen en slopingen worden voor de resterende 40 % betoelaagd zoals voorzien in punt 1.2.1.

1.2.3. De projecten waarvoor de verwervingen werden betoelaagd via vaste beloften van toelage, na ondertekening van dit protocol, en die niet vallen onder punt 1.1. zullen voor 100 % worden gedekt via leningsmachtiging zoals voorzien in punt 1.2.1.

1.2.4. De Gemeenschapsminister van Huisvesting verleent prioriteit aan sociale huisvestingsprojecten binnen herwaarderingsgebieden.

2. Procedure

2.1. Procedure bij beloften van toelage.

2.1.1. Op basis van een jaarlijkse op te stellen lijst van projecten samengesteld in overleg tussen de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening en de Gemeenschapsminister van Huisvesting zullen de projecten voorzien in punt 1.1. en 1.2. betoelaagd worden.

2.1.2. Deze lijst bestaat uit de geplande werken en verwervingen met het geraamde bedrag van toelage voor de principiële beloften van toelage en de bedragen voor de vastleggingen voor de vaste beloften van toelage. Deze lijst zal door de beide Gemeenschapsministers ondertekend worden.

2.1.3. Deze lijst van projecten zal na zes maanden geëvalueerd worden naar het verloop van de dossiers en eventueel gewijzigd of aangevuld.

2.1.4. De dossiers voor vast beloften van toelage voor werken, en principiële beloften van toelage voor verwervingen, dienen ter ondertekening overgemaakt te worden aan de bevoegde Gemeenschapsminister vóór 1 november van elk jaar.

2.1.5. Voor dossiers welke na 1 november worden overgemaakt zijn de bevoegde Gemeenschapsminister niet meer gebonden door de in punt 2.1.1. genoemde lijst.

2.1.6. Bij de samenstelling van de in punt 2.1.1. genoemde lijst zullen de bevoegde Gemeenschapsministers bijzondere aandacht besteden aan de specifieke behoeften van de reconversiegebieden en de grote agglomeraties.

2.2. Procedure bij de behandeling van nieuwe herwaarderingsgebieden met sociale huisvestingsprojecten.

2.2.1. De projecten voor sociale huisvesting, van de VLM en VMH voorzien in deeloperaties van nieuwe herwaarderingsgebieden zullen, vooraleer het Besluit tot erkenning aan de Executieve zal worden voorgelegd, overgemaakt worden aan de Gemeenschapsminister bevoegd voor de Huisvesting.

Wanneer de Gemeenschapsminister van Huisvesting beslist, deze projecten niet te betoelagen met leningsmactiging, zal hij de Gemeenschapsminister bevoegd voor de stadsvernieuwing hiervan op de hoogte stellen.

***De Gemeenschapsminister van Binnenlandse
Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening,***

E. BEYSEN

De Gemeenschapsminister van Huisvesting,

P. BREYNE

BIJLAGE 6

Herfinanciering van de schulden van de sociale huisvesting (NMH + NLM) en verdeling (in miljoenen F) van de lasten der leningen gelicht vóór 31.12.1985 hierin begrepen de inspanning tot gezondmaking van de overheidsfinanciën

Jaren	a Nettolasten (+ teken) en ontvangsten (- teken)	b Verdeling lasten (+ teken) en ontvangsten (- teken) tussen		d Herfinanciering Gewestlasten	e Rentelasten (5,625%) van de herfinanciering	f Begrotings- lasten van de herfinanciering	g Tussenkost Staat via afstand ontvangsten	h Totale Gewest- lasten
		Staat	Gewesten					
1986	43.963,7	18.405,3	25.558,4	25.558,4	1.437,66	—	—	—
1987	50.349,5 + 4.000,0		35.157,3 + 4.000,0	35.157,3 + 4.000,0				
	54.349,5	15.192,2	39.157,3	39.157,3	2.202,60	1.437,66	—	= 1.437,66
1988	24.332,8 + 4.000,0		20.150,6 + 4.000,0	20.150,6 + 4.000,0		1.437,66 + 2.202,60	—	= 3.640,26
	28.332,8	4.182,2	24.150,6	24.150,6	1.358,47	3.640,26	—	= 3.640,26
1989	20.626,6 + 4.000,0		9.536,5 + 4.000,0	9.536,5 + 4.000,0		3.640,26 + 1.358,50	—	= 4.998,76
	24.626,6	11.090,1	13.536,5	13.536,5	761,43	4.998,76	—	= 4.998,76
1990	46.741,8	— 1.888,7	48.630,5	48.630,5	2.735,47	4.998,76 + 761,40		
						5.760,16	— 1.887,7	= 3.872,46
1991	16.747,6	— 307,9	17.055,5	17.055,5	959,37	5.760,16 + 2.735,47		
						8.495,63	— 307,9	= 8.187,73
1992	— 2.386,0	— 356,9	— 2.029,1	—	—	8.495,63 + 959,37		
						9.455,00	— 356,9	= 9.098,10
1993	— 6.369,6	— 2.576,6	— 3.793,0	—	—	9.455,00	— 2.576,6	= 6.878,40
1994	— 8.853,4	— 3.703,6	— 5.149,8	25.558,4 — 2.029,1 — 3.793,0 — 5.149,8				
				14.586,5	820,49	9.455,00	— 3.703,6	= 5.751,40
1995	— 8.941,8	— 4.098,3	— 4.843,5	39.157,3 — 4.843,5				
				34.313,8	1.930,15	9.455,00 — 1.437,66 + 820,49		
						8.837,83	4.098,3	= 4.739,53
1996	— 9.818,0	— 4.111,7	— 5.706,3	24.150,6 — 5.706,3		8.837,83 — 2.202,60 + 1.930,15		
				18.444,3	1.037,49	+ 8.565,38	4.111,7	= 4.453,68
1997	— 10.437,7	— 4.137,3	— 6.300,4	13.536,5 — 6.300,4				
				7.236,1	407,03	8.565,38 — 1.358,50 + 1.037,49	— 4.137,3	= 4.107,17
						8.244,47		
1998	— 10.660,8	— 4.156,6	— 6.504,2	48.630,5 — 6.504,2				
				42.126,3	2.369,60	8.244,47 — 761,43 + 407,03	— 4.156,6	= 3.733,50
						7.890,10		
1999	— 11.151,0	— 4.178,8	— 6.972,2	17.055,5 — 6.972,2				
				10.083,3	567,19	7.890,10 — 2.735,47 + 2.369,60	4.178,8	= 3.345,43
						7.524,23		
2000	— 11.394,3	— 4.192,8	— 7.201,5	—	—	7.524,23 — 959,37 + 567,19	4.192,8	= 2.939,25
						7.132,05		

Jaren	a Nettolasten (+ teken) en ontvangsten (- teken)	b Verdeling lasten (+ teken) en ontvangsten (- teken) tussen		d Herfinanciering Gewestlasten	e Rentelasten (5,625 %) van de herfinanciering	f Begrotings- lasten van de herfinanciering	g Tussenkost Staat via afstand ontvangsten	h Totale Gewest- lasten
		Staat	Gewesten					
2001	– 11.200,9	– 4.201,7	– 6.999,2	–	–	7.132,05	– 4.201,7	= 2.930,35
2002	– 11.072,5	– 4.153,7	– 6.918,8	14.586,5 – 7.201,5 – 6.999,2 – 6.918,8 – 6.533,0	–	7.132,05	– 4.153,7	= 2.978,35
2003	– 10.675,2	– 4.125,1	– 6.550,1	34.313,8 – 6.533,0 – 6.550,1 21.230,7	1.194,22	7.132,05 – 820,49 6.311,56	– 4.125,1	= 2.186,46
2004	– 10.297,5	– 4.115,2	– 6.182,3	18.444,3 – 6.182,3 12.262,0	689,73	6.311,56 – 1.930,15 + 1.194,22 5.575,63	– 4.115,2	= 1.460,43
2005	– 9.839,2	– 4.080,0	– 5.759,2	7.236,1 – 5.759,2 1.476,9	83,08	5.575,63 – 1.037,49 + 689,73 5.227,87	– 4.080,0	= 1.147,87
2006	– 9.511,3	– 3.975,3	– 5.536,0	42.126,3 – 5.536,0 36.590,3	2.058,20	5.227,87 – 407,03 + 83,08 4.903,92	– 3.975,3	= 928,62
2007	– 9.288,5	– 3.968,9	– 5.319,6	10.083,3 – 5.319,6 4.763,7	267,96	4.903,92 – 2.369,60 + 2.058,20 4.592,52	– 3.968,9	= 623,62
2008	– 9.012,9	– 3.444,3	– 5.568,6	–	–	4.592,52 – 567,19 + 267,96 4.293,29	– 3.444,3	= 848,99
2009	– 8.654,3	– 3.359,0	– 5.295,3	–	–	4.293,29	– 3.359,0	= 934,29
2010	– 8.298,8	– 3.083,7	– 5.215,1	–	–	4.293,29	– 3.083,7	= 1.209,59
2011	– 7.937,7	– 3.103,9	– 4.833,8	21.230,7 – 5.568,6 – 5.295,3 – 5.215,1 – 4.833,8 317,9	17,88	4.293,29	– 3.103,9	= 1.189,39
2012	– 7.694,9	– 3.124,0	– 4.570,9	12.262,0 – 4.570,9 7.691,1	432,62	4.293,29 – 1.194,22 + 17,88 3.116,95	– 3.124,0	= – 7,05
2013	– 7.439,0	– 3.142,1	– 4.296,9	1.476,9 – 4.296,9 – 2.820,0	–	3.116,95 – 689,73 + 432,62 2.859,84	– 3.142,1	= – 282,26
2014	– 7.167,2	– 3.162,0	– 4.005,2	36.590,3 – 2.820,0 – 4.005,2 29.765,1	1.674,29	2.859,84 – 83,08 2.776,76	– 3.162,0	= – 385,24

Jaren	a	b	c	d	e	f	g	h
	Nettolasten (+ teken) en ontvangsten (- teken)	Verdeling lasten (+ teken) en ontvangsten (- teken) tussen		Herfinanciering Gewestlasten	Rentelasten (5,625 %) van de herfinanciering	Begrotings- lasten van de herfinanciering	Tussenkost Staat via afstand ontvangsten	Totale Gewest- lasten
		Staat	Gewesten					
2015	– 6.875,4	– 3.164,5	– 3.710,9	4.763,7 – 3.710,9 1.052,8	59,22	2.776,76 – 2.058,20 + 1.674,29 2.392,85	– 3.164,5	= – 771,65
Lasten	214.762,0	48.868,8	168.088,8					83.621,29
Ontvang- sten	– 214.977,9	– 87.911,6	– 129.261,9					– 1.446,20
Saldi	– 215,9	– 39.042,8	38.826,9	410.029,6	23.064,18	170.086,69	87.911,60	82.175,09

II. STADSVERNIEUWING

**A. Uiteenzetting van de heer E. Beysen,
Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden
en Ruimtelijke Ordening**

Stads- en dorpsherwaardering

De bescherming van de open ruimten is een optie die niet los kan en mag gezien worden van de revalorisatie van de bestaande kernen. Veeleer dan de schaarse open ruimten te laten inpalmen lijkt het zinvoller het beleid te richten op de herbevolking van de steden en de dorpen.

Deze optie werd in beginsel reeds vastgelegd in het Regeerakkoord dat voorziet in de aanpassing van het Besluit van 30 maart 1983 tot regeling van de tegemoetkoming van het Vlaamse Gewest voor de uitvoering van stads- of dorps-herwaarderingsoperaties.

Vijf jaar na de toepassing ervan is het gepast het besluit opnieuw onder de loupe te nemen en de realisaties die eruit voortgevloeid zijn aan het vooropgezette doel te toetsen teneinde de stadsvernieuwing een vernieuwde aanpak te geven.

Om echter te voorkomen dat de gemeentebesturen de procedure voor nieuwe herwaarderingsgebieden opstarten, terwijl ondertussen een nieuw Besluit met eventueel andere mogelijkheden zou goedgekeurd worden in de Executieve, kan in overweging genomen worden voor een bepaalde periode een herwaarderingsstop in te voeren, mits de gemeentebesturen hierover tijdig te informeren. Door de Vlaamse Executieve werden reeds 134 herwaarderingsgebieden goedgekeurd.

Met mijn Collega bevoegd voor de huisvesting werd opnieuw een protocol afgesloten teneinde tot een gecoördineerd beleid te komen voor de sociale huisvesting in herwaarderingsgebieden (zie bijlage 1 Huisvesting).

a) Functievermenging

De onderliggende idee waarop mijn hernieuwingspolitiek inzake stadsrenovatie zal gebaseerd zijn is het streven om opnieuw te komen tot een multifunctionaliteit van wijken en buurten.

De gewestplannen zorgden voor een nette **opdeling** van de bodem in woonzones, ambachtelijke en industriezones ; de menselijke activiteiten — wonen, werken, recreatie — werden derhalve mee in zones ingedeeld hetgeen een enorme infrastructuur tussen de verschillende gebieden noodzakelijk maakte. Die verbindingsaders maakten op hun beurt het ontstaan mogelijk van de zogenaamde winkelautostrades ; tal van ambachtelijke en industriële bedrijfjes en grote middenstandszaken vestigden zich hier terwijl de stad leeg liep en verkrotte.

Mijn beleid zal daarom gelijktijdig toegespitst worden op de renovatie van gebouwen en op het bevorderen van de functievermenging binnen de kernen.

b. Beleidsinstrumenten

1° Aktie Pit in de Kern

Deze aktie rond het thema stads- en **dorpskernherwaarde-**

ring werd reeds door mijn voorganger opgestart en had de bedoeling ideeën aan te brengen ter verbetering van de kwaliteit van infrastructuur en woningbouw. Tal van gemeentebesturen, architecten en bouwmaatschappijen hebben inmiddels hun projecten ingediend. Het resultaat ervan zal mede de richting aantonen in **dewelke** ik dit beleid concreet gestalte zal geven. Bovendien zal rond de bekroonde projecten een reizende tentoonstelling worden georganiseerd die als doel heeft om een zo ruim mogelijk publiek een visueel idee te geven van de talrijke mogelijkheden die er inzake renovatie te verwezenlijken zijn.

2° Subsidieerbare werken

In mijn beleidsverklaring inzake Binnenlandse Aangelegenheden heb ik reeds aangekondigd dat het subsidiebeleid voor werken die door regionale of lokale besturen uitgevoerd worden zeer grondig moet herdacht worden.

Ik heb terzake het voorstel gedaan tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 juli 1981 en gesteld dat de vernieuwde aanpak ondermeer zal steunen op een herziening van de percentages van de subsidie in functie van de accenten die men in het beleid wil doorvoeren.

Wat de hier besproken materie betreft wil dit concreet zeggen dat bijzondere aandacht zal besteed worden aan fiets- en voetpaden, pleinaanleg, enz., teneinde een kwaliteitsvolle aanleg van het openbaar domein te bekomen.

3° Vernieuwing van afgedankte bedrijfsruimten

Het huidige koninklijk besluit van 12 september 1984 voorziet in de betoelaging van de aanleg van nieuwe industrieterreinen. Het voorafgaandelijk slopen van gebouwen wordt niet betoelaagd zodat menig industrieterrein eerder de kwalificatie van industrieel archeologisch museum verdient ; de meeste liggen er desolaat bij.

In het kader van een hernieuwde functievermenging binnen de kernen zal onderzocht worden in hoeverre een wijziging van dit besluit kan bijdragen tot projecten van stedelijke vernieuwing.

Een eventuele herziening zou het moeten mogelijk maken een renovatiebeleid te voeren waarin de woon- en **industrie**-functie kunnen verzoend worden ; zowel in deze thans verloederde gebieden, als binnen de kernen moet het mogelijk zijn om ambachtelijke en niet-vervuilende industrie te laten samengaan met wonen.

Er moet nagegaan worden in hoeverre de wijziging van dit besluit kan kaderen in de herziening van het besluit inzake stads- en dorpsherwaarderingsoperaties.

4° Ontwikkelingsplanning — Public Private Partnerships of publiek-privaat samenwerkingsverband

Het is de bedoeling om de nieuwe aanpak rond de **stads**-kernvernieuwing in nauwe samenwerking met de privé-sector te realiseren. Ontwikkelingsplanning komt erop neer dat de overheid slechts middelen zal vrijmaken tot aanleg van collectieve infrastructuur indien zij vanwege, de privé-sector de garantie bekomt tot concrete invulling van een „**ontwikkelingsgebied**”.

Doelstelling daarvan is te komen tot een **investerings**verhouding tussen de publieke en de private sector van 1 op 10.

Met andere woorden, iedere frank overheidssubsidie moet het tienvoudige aan investeringen door de privé-sector genereren.

Het gaat dus om een vorm van Public Private Partnership waarbij de overheid en de privé-sector op contractuele basis (ontwikkelingscontracten) samenwerken om stadsvernieuwingsprojecten concreet gestalte te geven.

Zo zal niet alleen de overheid haar middelen marktgericht moeten aanwenden maar wordt tevens een ongeordende inplanting vanwege de gebruikerssector vermeden.

5° Fiscale stimuli

Het is mijn overtuiging dat ook de steden en gemeenten zelf een inspanning dienen te leveren in het promoten en uitwerken van renovatieprojecten.

Ik zal meer bepaald door mijn Administratie de mogelijkheid laten onderzoeken om een systeem uit te werken waarbij het mogelijk wordt om prioriteit te verlenen aan projecten in steden en gemeenten die bereid zijn om langs fiscale weg een extra-stimulus aan het renovatiebeleid te geven.

Onderzocht zal worden hoe en in hoeverre er extra-middelen kunnen aangetrokken worden om renovatievriendelijke lokale overheden te steunen indien ze bereid zijn maatregelen te nemen die gaan in de richting van afschaffing van eigendomsvriendelijke belastingen of toekenning van gemeentelijke of stedelijke bouwpremies.

– Toelichting bij de begrotingsartikelen

Het stads- en dorpsvernieuwingsbeleid wordt budgettair vertaald in twee artikelen van sectie 75 van de **kapitaaluitgaven** :

Art. 52.01.03 : Premies aan particulieren voor stads- en dorpsvernieuwing : 160 miljoen vastleggingskredieten.

Art. 63.15.03 : Toelage aan de lagere overheden voor stadsvernieuwing : 450 miljoen vastleggingskredieten.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat deze middelen uiteraard ontoereikend zijn als men ze vergelijkt met het aantal erkende herwaarderingsgebieden, namelijk 143.

De engagementen die sedert het invoeren van het stads- en dorpsherwaarderingsbesluit door de overheid zijn opgenomen worden geraamd op 25 miljard frank aan subsidies berekend tegen 60 procent.

Dit is uiteraard budgettair niet haalbaar. Men zal dus moeten overgaan tot een herwaarderingsstop en een zeer omzichtige valorisatie van de reeds opgenomen engagementen.

– Informatie

De Gemeenschapsminister stelt de publicatie en verspreiding van een informatiebrochure betreffende de stads- en dorpsrenovatiepremie ten behoeve van de particulieren in het vooruitzicht.

B. Bespreking

Verschillende leden formuleren suggesties om met de beschikbare middelen die de Gemeenschapsminister ter beschikking staan toch een maximum aan resultaat inzake stads- en dorpsherwaardering te bereiken.

Men kan vooreerst prioriteiten leggen en slechts die projecten, die aan een noodsituatie moeten verhelpen, bespoedigen.

Verder kan men zeer ruim opgevatte projecten in fases uitvoeren. De plaatselijke besturen en bouwmaatschappijen moeten in dezen op creatieve wijze hun verantwoordelijkheid opnemen en financiële inspanningen doen.

Enkele leden geven ter overweging het subsidiepercentage van 60 procent naar 30 te verlagen. Hun inziens moet de toelage beantwoorden aan de „handicap” die het voor geïnteresseerden betekent om te investeren in een minder aantrekkelijk gebied. Door deze verlaging kunnen tweemaal zoveel projecten worden gefinancierd.

De Gemeenschapsminister wijst de leden erop dat het aantal herwaarderingsgebieden in Vlaanderen erg hoog ligt. De gemeenten hebben gretig ingespeeld op dit nieuwe instrument. Nadien pas bleek dat de middelen, ook op gemeentelijk vlak niet in die ruime mate hiervoor beschikbaar waren. Er is dringend nood aan nieuwe criteria. In afwachting geldt er een herwaarderingsstop.

De door de Gemeenschapsminister ontwikkelde visie met betrekking tot de multifunctionaliteit van de kernen wordt in de Commissie goed onthaald. Immers het wezen van de stad is haar bedrijvigheid. Dit werd de jongste decennia veronachtzaamd. Men heeft om verkeerstechnische, fiscale en andere reden de stedelijke functies opgesplitst en verlegd. Enkele leden waarschuwen ervoor nu niet in het andere uiterste te vervallen. Voor bepaalde ambachtelijke bedrijvigheden moet men immers bedacht zijn op de nood aan uitbreiding die zich na enkele jaren kan manifesteren.

Een lid waarschuwt in dit verband voor een te ruime interpretatie van het minidecreet. De uitbreiding van bouwwerken in zonevreemde gebieden moet de uitzondering blijven. Hij herinnert eraan dat art. 79 van de Stedebouwwet stelt „dit alles op voorwaarde dat de goede ruimtelijke ordening niet wordt geschaad”.

De Gemeenschapsminister verklaart dat hij het **mini-decreet** zeer behoedzaam toepast. Hij laat zich hierbij zeker leiden door de „goede ruimtelijke ordening”. Dit neemt niet weg dat ook andere facetten als bv. de graad van investering van een bedrijf moeten in ogenschouw worden genomen om een gepaste wettelijke oplossing uit te werken.

Een lid wijst op een nefast neveneffect van de huidige procedure inzake stads- en dorpsherwaardering. Eens een herwaarderingsgebied is erkend en in afwachting dat de plannen concrete gestalte krijgen wordt men bij de uitvoering ervan steevast geconfronteerd met prijsstijgingen van de panden die men wil verwerven of onteigenen. De overheidssubsidies verdwijnen op die manier rechtstreeks in de zakken van de eigenaars van de panden.

De door de minister in het vooruitzicht gestelde nieuwe regeling zou alvast moeten bepalen dat de prijs van de betrokken panden moet worden vastgesteld op het ogenblik dat de aanvraag tot erkenning van het herwaarderingsgebied wordt ingediend.

De Gemeenschapsminister is zich van deze problematiek bewust. Ook dit is een element dat de daadwerkelijke uitvoering van de projecten vertraagt. De oorspronkelijke begroting van de kosten is onmiddellijk achterhaald. De subsidie zou inderdaad moeten gebeuren op basis van de prijs op het ogenblik van de erkenning als herwaarderingsgebied.

Een ander lid heeft een slechte ervaring met de loodzware procedure die het inschakelen van de erkende bouwmaatschappijen in stads- en dorpsherwaarderingsprojecten zeer bemoeilijkt. Het gebeurt niet zelden dat dossiers worden

voorbereid, plannen gemaakt, — wat handenvol geld kost — en dat men na enkele jaren bij gebrek aan fondsen nog niet kan starten. Dit werkt ontmoedigend op de interesse die de erkende maatschappijen aanvankelijk voor de stads- en dorps herwaardering hebben betoond.

De Gemeenschapsminister is zich bewust van het ontmoedigend karakter van de zware procedure. Hij ziet echter ook in dat dereguleren in deze materie niet zo eenvoudig is.

Een lid neemt kennis van de verhouding van de kosten die door de private sector en de publieke sector moeten worden gedragen in het publiek-private samenwerkingsverband dat de Gemeenschapsminister voorstelt. Deze verhouding zou zijn 10 procent overheid, 90 procent privé-sector. Deze 10 procent volstaan nauwelijks voor de infrastructuur.

Het lid is van oordeel dat de overheid ten minste dat aandeel zou moeten voor haar rekening nemen dat zij via BTW, registratierechten en dergelijke ontvangt ; rechten die ruimschoots een vijfde van de **bouwkost** bereiken !

Met de nakende overdracht aan bevoegdheden en middelen naar de gewesten en gemeenschappen bieden zich nieuwe mogelijkheden aan om binnen het gewest het principe van de „juiste retour” toe te passen.

De Gemeenschapsminister dankt het lid voor de interessante suggestie. Ten gronde heeft hij gelijk.

Op verzoek van een lid verschijnt als bijlage de stand van zaken inzake de herwaarderingsgebieden per provincie.

C. Stemming

Ter stemming gelegd worden de artikelen uit de begrotingstabel die **tot** de bevoegdheid van de **Gemeenschapsminister** behoren overgenomen met 8 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding.

**B.4. Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu,
Landinrichting en Natuurbehoud
uitgebracht door de heer Jos Bosmans**

De Commissie voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud heeft op haar vergaderingen van 15 en 29 maart en van 26 april jongstleden een algemene en artikelsgewijze bespreking gewijd aan de haar toegewezen artikelen en secties van het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De bespreking werd voorafgegaan door een toelichting van de algemene beleidsvisies door de **Gemeenschapsminister** bevoegd voor Leefmilieu en Natuurbehoud. Deze toelichting alsmede de bespreking daarover zijn verwerkt in het deel van de algemene bespreking.

A. ALGEMENE BESPREKING

**1. Toelichting van het beleid door de heer Jos Dupré,
Gemeenschapsminister van Leefmilieu en KMO-beleid.**

1. Inleiding

Een samenhangend leefmilieubeleid moet worden gevoerd uitgaande van **preciese** kwaliteitsdoelstellingen, waar aan het leefmilieu of een gedeelte ervan op een gegeven ogenblik, nu of in de toekomst moet voldoen. Zulke kwaliteitsdoelstellingen of immissienormen worden veelal geformuleerd met het oog op de bescherming van het leefmilieu tegen verontreiniging, maar ook bij het milieubeheer is het noodzakelijk doelstellingen te formuleren in verband met de kwaliteit, de hoeveelheid en de bestemming van de natuurgoederen, zoals water, lucht, bodem, enzovoort. Eens de kwaliteitsdoelstellingen zijn bepaald, moet een samenhangend geheel van maatregelen worden uitgewerkt om deze objectieven optimaal te verwezenlijken. En een preventieve aanpak krijgt hierbij de voorrang. Daarbij kan men gebruik maken van een reeks uiteenlopende technieken :

Op de eerste plaats moet men controle uitoefenen op de activiteiten van producenten en consumenten om te vermijden dat deze oorzaak zouden zijn van een verontreiniging of van een onaanvaardbaar gebruik van de natuurgoederen en grondstoffen.

Technische maatregelen zijn nodig om niet-vermijdbare verontreiniging te neutraliseren en te compenseren en om de voorraden aan natuurgoederen te behouden, te vergroten of om de kwaliteit ervan te verbeteren.

Tenslotte is het ook nodig verontreiniging van het leefmilieu en verspilling en uitputting van de natuurgoederen en grondstoffen zoveel mogelijk te voorkomen door tijdig nieuwe activiteiten of nieuwe technologieën op hun weerslag op het leefmilieu te onderzoeken.

Van uit die wezenlijke benadering wil de **Gemeenschapsminister** zijn beleid op volgende twee domeinen uitzetten :

1. De bescherming van het leefmilieu
2. Het beheer van het leefmilieu,

beide gezien in de meest ruime betekenis.

A. Bevoegdheid

Op basis van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot

hervorming van de instellingen behoren een aantal aspecten van het leefmilieubeleid (het leefmilieu, de landinrichting en het natuurbehoud) tot de bevoegdheid van de Gewesten.

1) Het domein van de bescherming van het leefmilieu met :

a) de politie op de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op de arbeidsbescherming.

Aan de basis ervan liggen :

— de wet van 5 mei 1888 betreffende het toezicht op de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke inrichtingen en op de stoomtuigen en stoomketels met als uitvoeringsbesluit Titel 1 van het Algemeen Reglement op de Arbeidsbescherming ;

— het decreet van 28 juni 1985 betreffende de **milieuver-**gunning.

b) de bescherming van het leefmilieu met de eerbiediging van de wettelijke algemene sectoriële normen.

Aan de basis hiervan liggen :

— de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging ;

— de wet van 18 juli 1973 betreffende de bestrijding van de geluidshinder ;

— de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewaters tegen verontreiniging ;

— het decreet van 24 januari 1984 inzake het **grondwater-**beheer ;

— de wet van 22 juli 1974 op de giftige afval ;

— het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen.

2. Het domein van het beheer van het leefmilieu met :

a) het economisch beleid, met de exploitatie van de **natuur-**goederen en grondstoffen ; meer speciaal het grondwater met aan de basis het decreet van 24 januari 1984 inzake het grondwaterbeheer en de wet van 10 januari 1977 houdende de regeling van schadeloosstelling voor schade veroorzaakt door het winnen en het pompen van grondwater.

b) het waterbeleid met de drinkwaterproduktie en de drinkwatervoorziening enerzijds en de zuivering van de **afval-**waters anderzijds. Dit laatste steunt op de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewaters tegen verontreiniging.

c) de landinrichting met onder meer :

— de ruilverkaveling van de landeigendommen en de landinrichting op basis van de onderscheiden wetten van 22 juli 1970 — 12 juli 1976 — 10 januari 1978 — 11 augustus 1978 op de ruilverkaveling ;

— de landbouwhydraulica en het beheer van de onbevaarbare waterlopen op basis van de wet van 22 december 1967 ;

— de ontwatering van de gronden met wateroverlast ;

— het beheer van Polders en Wateringen, met uitzondering van de dijken op basis van de wetten van 3 juni 1957 — 5 juli 1956 op respectievelijk de Polders en de Wateringen.

d) het natuurbeheer met het natuurbehoud, het beheer van groengebieden, parkgebieden en groene ruimten, de bossen, de jacht, de vogelvangst, de visvangst en de **industriali-**

sering van de visvangst. Een aantal aspecten vinden hun wettelijke basis in de wet op het Natuurbehoud van 12 juli 1973.

B. Regeerakkoord

De zorg voor de eigen fysische leefruimte in Vlaanderen verklaart de aandacht die wordt besteed aan de ruimtelijke ordening, het leefmilieu, het natuurbeheer en de landinrichting.

1. Leefmilieu

De eerste en belangrijkste doelstelling van het leefmilieubeleid van de Vlaamse Regering blijft het voorkomen van milieuhinder en milieuschade, met het oog op het vrijwaren en het verbeteren van de kwaliteit van het leefmilieu.

Essentiële uitgangspunten hierbij vormen :

- een geïntegreerde aanpak, gericht op een milieukwaliteitsbeheer ;
- een interne samenhang en eenheid in de milieuwetgeving ;
- een preventief optreden ;
- de toepassing van het principe „de vervuiler betaalt”.

Een preventief leefmilieubeleid dient mede gebaseerd te zijn op de eigen verantwoordelijkheid van eenieder. Ten aanzien van de bedrijven zal worden aangestuurd op interne zelfdiscipline. Door informatie, educatie, sensibilisering, openheid van bestuur en overleg zullen de burgers, de bedrijven en de instellingen meer bij dit beleid worden betrokken. De instrumenten inzake milieubeleid zullen verder op hun doelmatigheid en haalbaarheid worden onderzocht. Een essentieel element in de preventieve aanpak is een degelijk vergunningsbeleid. Het toezicht, de inspectie en de controle op de naleving van de milieuwetgeving zullen doelmatiger worden georganiseerd.

2. Natuurbehoud (beheer)

Het beleid van de Vlaamse Regering inzake natuurbehoud zal gericht zijn op de instandhouding en op de verbetering van de bestaande natuur- en landschapswaarden.

De nog resterende natuurgebieden moeten een optimale bescherming krijgen met prioritaire aandacht voor de meest bedreigde gebieden. Hiertoe zullen, indien mogelijk, deze gebieden door de overheid worden aangekocht of zal hun aankoop worden gesubsidieerd. Een formule van **mede-aankoop** en mede-eigendom ter vervanging van subsidies voor aankoop van natuurgebieden door lokale besturen zal worden onderzocht.

Het beleid inzake natuureducatie zal worden verder gezet, via de uitbouw van natuureducatieve centra en de ondersteuning van particuliere sensibiliseringsacties.

Landbouwactiviteiten en natuurbehoud zullen in agrarische gebieden met ecologische waarde beter op elkaar worden afgestemd.

3. Landinrichting

De Vlaamse Regering zal de functies van het platteland meer gestalte geven door het op elkaar afstemmen van de wetgeving van de verschillende sectoren.

De wetgeving op de ruilverkaveling, de onbevaarbare waterlopen en de polders en de wateringen zullen worden onderzocht op hun doelmatigheid.

De **landinrichting** zal in het raam van diverse Europese

maatregelen er mede worden op gericht de concurrentiepositie en de reconversiemogelijkheden van de agrarische en de para-agrarische sektor te bevorderen.

Teneinde tot de grootst mogelijke efficiëntie op het vlak van technische uitvoering te komen zal de Vlaamse Regering het initiatief nemen tot inrichting van het meest aangepaste instrument.

C. Beleidsopties 1988

Uitgaande van wat een leefmilieubeleid moet inhouden enerzijds en van de omschrijving van de wettelijke bevoegdheden en het Regeerakkoord en de Regeringsverklaring anderzijds zal het beleid van de Gemeenschapsminister de reeds vermelde twee terreinen beslaan van de bescherming van het leefmilieu en het milieubeheer.

1) De bescherming van het leefmilieu

a) Om voorrang te geven aan een preventieve aanpak is het noodzakelijk een degelijk vergunningsbeleid uit te bouwen. Het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning legt de basis voor een vernieuwde en geëigende vergunningsreglementering voor de als hinderlijk ingedeelde inrichtingen. Daarenboven realiseert het de integratie van de vroegere exploitatie- en lozingsvergunning in één milieuvergunning, waardoor ook de bouwvergunning voor een industrieel gebouw pas uitwerking krijgt nadat de milieuvergunning is afgeleverd en vice versa. Een ontwerp van uitvoeringsbesluit werd op 2 juli 1986 principieel door de Vlaamse Executieve goedgekeurd en op 4 juli 1986 voor advies aan de Raad van State voorgelegd. Bij prioriteit werd aangedrongen om dit advies te ontvangen, zodat bedoeld besluit, indien nodig, kan worden aangepast en snel worden uitgevoerd. Het legt meteen de verplichting op voor belangrijke industriële vestigingen een Milieu-effectrapport en/of een Veiligheidsrapport op te stellen in uitvoering van de EG-richtlijnen van 27 juni 1985 betreffende het Milieueffectrapport en van 24 juni 1982 betreffende het Veiligheidsrapport. Dit besluit bevordert tevens de rechtszekerheid van de ondernemingen en van de burgers, omdat de vergunningsprocedure voorziet in een termijn waarbinnen de definitieve afhandeling van de vergunningsaanvraag wordt gewaarborgd. Tenslotte regelt het besluit ook de nodige informatie en inspraak voor de burgers. Binnen de milieuvergunning zullen voorwaarden worden bepaald inzake de toegelaten vloeibare en gasvormige emissies, de geluidshinder en het waarborgen van de externe veiligheid.

b) Om een zo groot mogelijke éénvormigheid te bewerkstelligen in de op de hinderlijke inrichtingen van toepassing zijnde milieuvergunningsvoorwaarden, zullen voor bepaalde categorieën van inrichtingen (bedrijfsfactoren) **algemene-milieuvergunningsvoorwaarden** worden uitgevaardigd. Het ligt in de bedoeling van de Gemeenschapsminister de voorontwerpen van deze uitvoeringsbesluiten vooraf voor advies aan de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu voor te leggen en zo tot een breed overleg hieromtrent tussen alle betrokken partijen in deze Raad te komen.

Bedoelde algemene voorwaarden kunnen in de individuele milieuvergunning weliswaar nog door bijzondere voorwaarden worden aangevuld, maar ze zullen alleszins het milieuvergunningsbeleid zowel voor de bedrijfswereld als voor de burger meer doorzichtig maken.

Met het oog op een harmonisering van de **vergunningswetgeving** in de diverse deelsectoren van het leefmilieubeleid, zal nagegaan worden hoe meer éénvormigheid kan worden

gerealiseerd in onder meer de aanvraagprocedure, de afleveringsprocedure, de beroepsprocedure, de strafbepalingen en de termijnen, ingebouwd in de verschillende vergunningen (milieuvergunning, afvalstoffenvergunning, **grondwaterwinningsvergunning**).

c) De basiswetgeving ter bescherming van de **oppervlaktewateren** tegen verontreiniging blijkt verouderd. Zij zal worden aangepast met het oog op het adequaat aanpakken van ondertussen gewijzigde of nieuwe problemen.

Het waterzuiveringsbeleid is er op gericht het natuurlijk evenwicht in de waterlopen te handhaven of te herstellen, zodat de hinder verdwijnt en er zich bijvoorbeeld opnieuw een visbestand kan ontwikkelen. Voor het hele Vlaamse Gewest werden bij Besluit van de Vlaamse Executieve van 21 oktober 1987 algemene basiskwaliteitsdoelstellingen voor het oppervlaktewater vastgelegd. Deze kwaliteitseisen (**immissienormen**) moeten worden bereikt op uiterlijk 1 juli 1995. Ook bijzondere kwaliteitsnormen voor sommige waterlopen moeten worden gerespecteerd.

Door de EG worden reeds kwaliteitsnormen uitgevaardigd voor vier categorieën, namelijk voor vis- en voor **schelpdierwater**, voor drinkwater en voor zwemwater. De Vlaamse Executieve heeft in haar hoger genoemd besluit de waterlopen of delen ervan ingedeeld in één van de vermelde klassen.

De verontreiniging van de waterlopen en de bodem door agrarische activiteiten moet drastisch worden beperkt onder meer door de oprichting van mestbanken. Het ontwerp decreet dat zich thans bij de Raad van State bevindt, zal zo snel mogelijk bij de Vlaamse Raad worden ingediend.

Ter bescherming van grondwaterwinningen voor **drinkwater**productie moet de procedure tot afbakening van beschermzones verder worden ingeleid (thans is reeds één gebied afgebakend namelijk Heusden-Zolder) en moeten in 1988 een tiental beschermingszones worden afgebakend. Maatregelen ter bescherming van het grondwater onder meer in verband met de opslag van koolwaterstoffen zullen worden uitgevaardigd, conform het grondwaterdecreet.

d) Ter voorkoming van het ontstaan van industriële afvalstoffen zullen de bedrijven sectorieel worden geïnformeerd en gesensibiliseerd om hen, in eerste instantie op vrijwillige basis, er toe aan te zetten maatregelen te treffen om minder en minder problematisch afval te produceren. Er zal worden gepoogd om tot sectoriële overeenkomsten terzake te komen.

Met betrekking tot de milieueffingen op afvalstoffen zullen, in functie van de resultaten van de inningen voor het jaar 1987 en rekening houdend met de beleidsaccenten, de tarieven worden herzien met het oog op de indiening van het financiëndecreet in het najaar 1988 voor het jaar 1989.

Inzake huisvuilvoorkoming zal de bevolking via geëigende kanalen en middelen worden gesensibiliseerd om een afvalvoorkomend koop- en consumptiegedrag aan te nemen. De recyclage en het hergebruik van afvalstoffen zullen worden bevorderd via selectieve inzameling, inrichting en **containerparken**, sortering aan de bron, afvalselectie en ondersteuning van de ontwikkeling van nieuwe processen en technologieën voor recyclage van afvalstoffen of het benutten van **bulkafvalstoffen**.

e) De opsporing en de identificatie van „**historische**” door afval verontreinigde sites (zogenaamde black points) zal worden verder gezet en de sanering ervan zal, zo nodig, ambtshalve worden afgedwongen.

De sanering van de bodems verontreinigd door zware metalen zal in eerste orde en bij wijze van experiment (dus op beperkte schaal) worden voorbereid en uitgevoerd. Prioriteit krijgen de zogenaamde „cadmium-bodems” in het noorden van de Kempen. Het advies van de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu hierover wordt eerstdaags verwacht.

f) Op het wetgevend vlak zullen initiatieven worden genomen om de wetgeving op giftig afval in het afvalstoffendecreet te integreren. Het afvalstoffendecreet zal verder worden uitgevoerd door het uitvaardigen van algemene regels inzake de verwijdering van bijzondere afvalstoffen. Tenslotte zal ook het afvalstoffendecreet zelf aan een evaluatie worden onderworpen en indien nodig zal een wijzigingsontwerp worden ingediend. Thans wordt het bodembeleid sectorieel gevoerd in de context van diverse wetten en decreten. Op basis van de resultaten van het lopend onderzoek zal worden geoordeeld of een nieuw decreet voor de bescherming van de bodem noodzakelijk is.

g) Om het toezicht, de inspectie en de controle op de naleving van de nieuwe milieuwetgeving doeltreffender te maken, zullen aan provinciale en gemeentelijke ambtenaren, onder bepaalde voorwaarden, vaststellingsbevoegdheden worden gegeven. In die gevallen waar gemeentelijke ambtenaren en politieagenten reeds een toezichtsbevoegdheid hebben, zal de bestrijding van de miliehinder (bijvoorbeeld geluidshinder) hoofdzakelijk en het meest doeltreffend op gemeentelijk vlak worden georganiseerd.

h) Meetnetten

— Voor de controle van de luchtkwaliteit in Vlaanderen zal, naast het door de Nationale Overheid uitgebouwd meetnet, het reeds bestaand Vlaams Regionaal meetnet verder worden geëxploiteerd en daar waar nodig uitgebreid. Teneinde de evolutie te kennen van de globale emissies in Vlaanderen, in het bijzonder van zwaveldioxyde (SO_2) en Stikstofdioxyden (NO_x), zal het project „Emissie Inventaris Vlaamse Regio” worden verder gezet. De mogelijkheid zal worden onderzocht om in het raam van het milieuvergunningendecreet, de betrokken bedrijven te verplichten een leefmilieujaarverslag in te dienen, met gegevens over de luchtverontreinigende componenten die worden uitgestoten.

— Het meetnet voor de controle van het Vlaams grondwater zal verder worden uitgebouwd. Om, tot een degelijk en verantwoord grondwaterbeheer te komen, moeten voldoende gegevens beschikbaar zijn zowel over de kwaliteit als over de kwantiteit van het grondwater. In de provincie Limburg is dit meetnet reeds operationeel. In de provincie Antwerpen en Brabant wordt het dit jaar nog gestart en in 1989 in West- en Oost-Vlaanderen. De bodemvervuiling zal systematisch worden geïnventariseerd en omschreven teneinde saneringsplannen te kunnen ontwerpen en uitvoeren.

2. Het beheer van het leefmilieu

a) Vanuit het oogpunt van de exploitatie van onze natuurlijke goederen en meer speciaal van het grondwater heeft men, zoals vroeger aangehaald, reeds 1 beschermingszone afgebakend. Tien andere zullen volgen in de loop van 1988, met het oog op enerzijds een controle op de vervuiling maar anderzijds ook op een verantwoord beheer van deze grondwaterlagen. Voor de wetenschappelijke ondersteuning van het grondwaterbeleid werden zogeheten „kwetsbaarheidskaarten” voor gans het Vlaamse Gewest opgesteld. Tenslotte is het belangrijk dat alle gegevens van het grondwatermeetnet, evenals alle gegevens van de afgeleverde vergunningen voor winning van grondwater, zorgvuldig worden opgeslagen in een databank van de bevoegde administratie.

b) Het drinkwaterbeleid heeft als objectief aan de bevolking van het Vlaamse Gewest steeds voldoende drinkwater te leveren van een onberispelijke kwaliteit en tegen een zo voordelig mogelijke prijs. Daartoe moet een infrastructuur voor drinkwaterproductie en -distributie verder worden uitgebouwd. De investeringsprogramma's voor 1988 van de verschillende drinkwatermaatschappijen werden reeds goedgekeurd, na bespreking ervan in het „Vlaams Wateroverleg”. Via dit overleg wordt aan waterbeheer gedaan en wordt het beleid van de verschillende drinkwatermaatschappijen gecoördineerd met het oog op een grotere Vlaamse autonomie inzake drinkwatervoorziening. De richtnota „**Drinkwater**voorziening in Vlaanderen,” werd zopas herzien. Zij geeft onder meer het indicatief meerjarenprogramma 1987-1997 voor de nodige infrastructuurwerken in functie van de ontwikkeling van de behoeften en rekening houdend met randvoorwaarden als bedrijfszekerheid, kwaliteit, kostprijs, graad van afhankelijkheid en ecologische gevolgen.

c) De doelstellingen van het waterzuiveringsbeleid zijn erop gericht om het natuurlijk evenwicht van de waterlopen te handhaven of te herstellen, uitgaande van kwaliteitseisen. Om aan al deze kwaliteitseisen te voldoen moeten de nog uit te voeren investeringen in de zuiveringsinfrastructuur in versneld tempo worden uitgevoerd, en dit in het raam van een Algemeen Waterzuiveringsprogramma voor Vlaanderen. De investeringsprogramma's van de twee **waterzuiverings**maatschappijen werden begin 1988 reeds goedgekeurd. Ook kleinschalige zuiveringsprojecten blijven verder gestimuleerd. Prioritair in het beheer van de kwaliteit van de **opper**vlachtewaters staat de stopzetting van de vervuiling van de **Zenne** en van de Schelde door de Brusselse agglomeratie. Daartoe moet de geplande voorzuiveringsinstallatie ten noorden van Brussel onmiddellijk worden gebouwd. De vergevorderde onderhandelingen tussen het Vlaamse Gewest en het Staatssecretariaat voor het Brusselse Gewest over de financiering van dit project moeten nu snel worden afgerond in een protocol.

Het waterzuiveringsbeleid in Vlaanderen zal nog beter worden gecoördineerd en efficiënter worden georganiseerd. Daarom is het nodig dat het bij de Vlaamse Raad reeds ingediende ontwerp-decreet tot oprichting van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering spoedig wordt goedgekeurd. Daardoor zal onder meer de discriminatie worden opgeheven, die bestaat ten aanzien van de ondernemingen, die hun bijdragen in de werkingskosten van de **waterzuiverings**maatschappijen moeten betalen, op basis van een erg verschillend tarief. Het is eveneens wenselijk om de bevoegdheden inzake waterzuiveringsbeleid tussen de Nationale en de Regionale Overheid, zo nauwkeurig mogelijk af te bakenen in een protocol. Tenslotte moet het rioleringsbeleid van de gemeenten volledig worden afgestemd op het **investerings**beleid inzake de waterzuivering. De uitbouw van **gemeente**lijke rioleringsstelsels is immers de noodzakelijke voorwaarde voor het bereiken van optimale resultaten in de sector van de waterzuivering. Ofschoon haar middelen beperkt zijn, wil de Vlaamse Regering via subsidiëring en technische ondersteuning de gemeenten helpen bij het uitbouwen van hun rioleringsnet.

d) In functie van het beheer van de afvalstoffen zullen de vroeger aangehaalde initiatieven en maatregelen worden getoetst aan en worden ingepast in het Afvalstoffenplan 1986-1990. Er zal naar gestreefd worden de in het Plan voorziene verordenende bepalingen te realiseren voor het einde van de planperiode.

e) In overeenstemming met de door de ruimtelijke- orde-

ning gegeven bestemmingen, geeft het **landschapsinrichtingsbeleid** gestalte aan de diverse functies van het platteland.

- Landinrichtingsbeleid, gericht op het platteland in al zijn functies

Er zal rekening worden gehouden met de diverse graden van landelijkheid op basis van een karakterisering van het platteland met inbegrip van de semi- en peri-urbane gebieden.

Omwille van de verwevenheid van diverse functies in een aantal gebieden zullen de sectoriële wetgevingen op hun doelmatigheid worden onderzocht en op elkaar worden afgestemd. Een decreet op de Landinrichting zal ondermeer de coördinatie van het beleid, de planning, de uitvoering en de financiering van de diverse sectoren uitwerken en het intersectorieel overleg regelen.

De sensibiliseringscampagne van het Europese Jaar van het Platteland zal worden onderschreven en de initiatieven ondersteund.

- Landinrichting als instrument ten behoeve van het landbouwbeleid

De Europese socio-structurele maatregelen in de landbouw zullen in het Vlaams Gewest op een geordende en aangepaste wijze worden omgezet in beleids- en uitvoeringsmaatregelen voor de externe landbouwstructuren.

Deze externe landbouwstructuren zullen verder worden verbeterd om de concurrentiepositie van onze land- en tuinbouwbedrijven te versterken, de produktiekosten te verlagen en de reconversie- en diversificatiemogelijkheden te verhogen.

f) De waterbeheersing, de ruilverkaveling en de voorkoming van wateroverlast van bebouwde- en cultuurgronden zullen een nieuwe impuls krijgen.

Belangrijk daartoe is de verdere coördinatie van de acties van al diegenen die belast zijn met de waterbeheersing. Een besluit tot aanpassing en activering van de Provinciale Coördinatiecommissie voor de Waterbeheersing zal spoedig worden getroffen.

De wetgeving op polders en wateringen, in samenhang met de wet op de onbevaarbare waterlopen, worden aangepast om een efficiënte en geïntegreerde waterbeheersing per hydrografisch bekken te realiseren.

Uiteraard zullen de diverse waterbeheersingsprojecten passen binnen de opgestelde waterbeheersingsplanning.

Na inventarisatie, evaluatie en confrontatie van de desiderata van alle betrokken sectoren worden de mogelijke scenario's aan mij voorgelegd. Elk scenario zal bovendien op zijn financieel-economische haalbaarheid worden onderzocht.

De ruilverkaveling van de landbouwgronden zal na een grondige evaluatie van de prioriteiten, de intensiteit en de omvang van de projecten worden verder gezet. De procedures van voorbereiding, uitvoering en opvolging van de projecten worden verder georiënteerd naar een volwaardig geïntegreerd instrument van Landinrichting. Ter voorbereiding van een aanpassing van de wetgeving terzake zal een nieuwe aangepaste procedure op multidisciplinaire wijze op twee concrete projecten worden uitgetest.

Wanneer infrastructuurprojecten dienstig zijn voor meerdere sectoren, zal de budgettaire weerslag ervan gespreid worden over al deze sectoren.

Een billijke vergoeding kan worden voorzien voor de economische schade ingevolge het opleggen van natuur- of milieudienstbaarheden die de volwaardige realisatie van de aan het gebied gegeven bestemming vermindert.

g) Het beleid inzake het natuurbehoud wordt prioritair gericht op het vrijwaren van een zo groot mogelijke genetische en biologische diversiteit, met instandhouding van de ecologische processen en het duurzaam gebruik van grondstoffen en een verantwoorde exploitatie van natuurlijke systemen en organismen (conform de World Conservation Strategy — UNESCO).

De wet op het natuurbehoud van 12 juli 1973 vormt de algemene wettelijke basis. Een aantal bepalingen van deze wet werden vertaald in een uitgebreide reglementering, terwijl andere mogelijkheden in deze wet evenwel tot nu toe nog onvoldoende werden benut. Sommige bestaande nationale wetten zullen, conform de nieuwe staatsstructuur, in de Vlaamse wetgeving worden ingepast. Tevens zal werk worden gemaakt van een verdere toepassing van de internationale overeenkomsten.

De steeds toegenomen maatschappelijke druk op natuur en landschap heeft geleid tot het steeds kleiner worden van de oppervlakte van natuurgebieden en tot een grotere versnippering ervan. Door de sterk utilitaristische houding (natuur als gebruiksgoed) is nog weinig gespaard gebleven. De maatschappelijke erkenning van de „natuurfunctie” impliceert een verdere natuurvriendelijke mentaliteitsverandering.

De louter sectoriële benadering van het tradionele natuurbehoud kan geen antwoord bieden op deze evolutie. Het beleid zal zich, naast het beschermen van de waardevolle natuurgebieden, vooral moeten richten op het herstellen en ontwikkelen van ecologische functies. Dit impliceert het creëren van grotere landschappelijke eenheden waarin de diverse vormen van grondgebruik in harmonie kunnen worden gebracht met de doelstellingen van het natuurbehoud.

Het invoeren van een specifiek op natuurbehoudsnoden afgestemd luik bij het opstellen van een MER betekent een stap in de goede richting.

Het bosdecreet blijft een prioriteit voor de verwezenlijking van het bosbeleid in Vlaanderen. Het zal het voorbijgestreefde boswetboek van 1854 vervangen en op zowel de openbare bossen als op het privé-bos van toepassing zijn.

De aankoop van bossen zal op selectieve wijze gebeuren, gericht op de wegwerking van bosesclaves, de uitbreiding van bestaande openbare boscomplexen en de vergroting van het areaal openbaar bos in streken met een lage bosindex.

De overdracht van de onroerende eigendommen (parken en groengebieden) van de nationale overheid naar het Vlaams Gewest dient dringend en volledig te worden geregeld, overeenkomstig de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Voor groengebieden en parken van het Gewestdomein, zal worden voorzien in een passende beheersregeling door ondermeer samenwerking met lokale besturen en privé-verenigingen.

Het beleid inzake jacht- en vogelbescherming past in het raam van goedgekeurde internationale overeenkomsten en richtlijnen, die verder zullen worden uitgevoerd.

— het jachtexamen wordt uitgebreid met een praktisch

gedeelte, waardoor de onderlinge erkenning van de jachtex-
mens in de Benelux wordt gerealiseerd.

— het probleem van de minimale oppervlakte van jachtter-
reinen zal worden onderzocht met het oog op de vorming
van adequate wildbeheerseenheden.

— ook voor de wildschade zal in een aangepaste regeling
worden voorzien.

De wet op de riviervisserij van 1954 tenslotte zal op zijn
huidige doelmatigheid worden onderzocht.

II. Bespreking

Over deze beleidsnota wordt bij wijze van inleiding op het
debat rond de eigenlijke begroting grondig van gedachten
gewisseld en worden er zeer diverse vragen gesteld.

We hebben deze vragen met de erbij horende antwoorden
per onderwerp gerubriceerd.

1. Algemene problematiek

Een lid stelt dat er sprake is van een samenhangend leef-
milieubeleid waarbij dan een geïntegreerde benadering nodig
is. Dwarsverbanden met verkeer, openbaar vervoer, wonen
en werken, tewerkstelling en dergelijke komen in het voorgestelde
beleid niet of onvoldoende aan bod.

Een multidisciplinaire aanpak lijkt ook niet sterk aanwezig.
Welke initiatieven zal men nemen en hoe zal gewerkt worden
met de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu ?

Een lid voegt eraan toe dat in verband met de dwarsver-
banden de Gemeenschapsministers eigenlijk zouden kunnen
werken met inspecteurs in alle kabinetten, waar leefmilieu-
problemen aan bod komen.

Volgens de Gemeenschapsministers maakt het leefmilieu
inderdaad een integrerend deel uit van het welzijn van de
mens en is als dusdanig ook nauw verbonden met de door
het lid geciteerde deeldomeinen zoals verkeer, openbaar ver-
voer, wonen en werken, tewerkstelling en dergelijke. Zonder
dit belangrijk aspect uit het oog te verliezen, dient de Minis-
ter zich evenwel te beperken tot die aangelegenheden die
tot zijn bevoegdheid behoren.

Dit betekent evenwel niet, dat in het uitgestippelde beleid
geen rekening zou worden gehouden met de andere deeldo-
meinen uit onze samenleving. De door het lid reeds geciteer-
de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu, opgericht bij Konink-
lijk Besluit van 16 december 1981 en in januari 1988 recent
hersamengesteld, lijkt de Minister in dit verband een instru-
ment bij uitstek. In deze Raad zetelen immers naast vertegen-
woordigers van de verschillende bevoegde Vlaamse over-
heidsdiensten, provincies, de vereniging van steden en ge-
meenten en deskundigen ook vertegenwoordigers zowel van
de leefmilieugroeperingen als van de verschillende belangen-
groepen (werknemers, werkgevers, landbouwkundigen). In
de schoot van deze Raad kunnen leefmilieubeleidslijnen en
allerhande leefmilieuaangelegenheden multidisciplinair wor-
den getoetst. Het is de bedoeling deze Vlaamse Raad voor
het Leefmilieu als adviesinstrument nauw in zijn beleid te
betrekken. Zeer concreet zal de Gemeenschapsminister aldus
bijvoorbeeld eerlang de voorontwerpen van Executievebe-
sluiten houdende vaststelling van milieuvergunningsvoor-
waarden voor bepaalde categorieën van hinderlijke inrichtin-
gen, die in toepassing van artikel 20 van het decreet van 28
juni 1985 betreffende de milieuvergunning zullen worden uit-
gevaardigd, voor voorafgaand advies aan deze Raad voorleg-
gen.

Hetzelfde lid leest in de beleidsnota dat het bedrijfsleven op een vrijwillige basis zal betrokken worden (op basis van goede wil) bij het preventief milieubeleid. Is dat niet in tegenstelling met de vaststelling dat thans veel overtredingen worden genoteerd. Kan het beleid van de Minister daarin een oplossing brengen ?

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat, wat de waterzuiveringssector betreft, het preventieve beleid reeds een alledaagse realiteit is. Door de lozingsvergunningen die afgeleverd worden door de VWZ en de WZK zijn normen opgelegd die in de meeste gevallen heel wat strenger zijn dan de nationaal geldende sectoriële voorwaarden (minder streng optreden is verboden door het KB dd. 03.08.1976 houdende algemeen lozingsreglement). De bedrijven gebruiken de meest moderne middelen en produktietechnieken om het ontstaan van afvalwater te beletten of te beperken.

Per 31 december 1987 waren 3.120 vergunningen afgeleverd aan de 3.526 vergunningsplichtige bedrijven in Vlaanderen. In 1987 werden 251 proces-verbalen opgesteld dit wil zeggen 8 % der bedrijven is een of meermaals in overtreding geweest ten opzichte van de afgeleverde vergunning.

Nog steeds hetzelfde lid vindt dat de werknemers meer moeten betrokken worden bij het leefmilieubeleid onder andere via de Comités voor Veiligheid, Gezondheid en Verfraaiing van de werkplaatsen. Daarin kunnen de effecten van hinder en invloed op het leefmilieu besproken worden. (cf. vroegere voorstellen daarover gedaan in de Vlaamse Raad). In moeilijke regio's (bij voorbeeld Tessenderlo) zouden deze comités via een overkoepeling kunnen samenwerken. Op die wijze vullen ze mekaar aan en ontstaat een dialoog.

De Gemeenschapsminister kan zich bij de bekommernis aansluiten om ook de werknemers te betrekken bij het leefmilieubeleid. Zoals reeds toegelicht naar aanleiding van zijn vorige vraag, biedt de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu hiervoor een gepast forum.

In zones met ernstige leefmilieuproblemen kan het inderdaad wenselijk zijn een coördinerende werkgroep op te richten, samengesteld naar analogie met de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu, uit vertegenwoordigers van de onderscheiden overheidsbesturen, gemeenten, deskundigen, leefmilieugroepen maar ook van de belangengroepen. Een concreet voorbeeld hiervan is inderdaad de coördinerende werkgroep Tessenderlo die reeds meerdere jaren werkzaam is.

Wat de verwijzing naar de Comités voor Veiligheid, Gezondheid en Verfraaiing van de werkplaatsen betreft, wijst de Gemeenschapsminister erop dat de opdrachten toevertrouwd aan en de werking van deze comités een aangelegenheid betreft die tot de bevoegdheid van de nationale overheid (Minister van Tewerkstelling en Arbeid) behoort.

Een lid stelt dat de invoering van een gemeentelijke controle inzake leefmilieuproblemen, qua opzet, lovenswaardig is. Op die wijze sensibiliseert men de bevolking en doet men een belangrijke stap in de richting van een geïntegreerd beleid naar de bevolking toe. De vraag is evenwel of het kan dat controle wordt gedaan op het niveau van gemeentelijke ambtenaren, gezien meerdere wetgevingen daarover andere eisen stellen.

Het is dus nuttig daarvan een overzicht te maken. Daarenboven hebben gemeenten niet steeds een inzicht in alle opgelegde voorwaarden, vervat in diverse vergunningen. In dat kader stelt dan ook de opleiding van die ambtenaren en daaraan gekoppeld de financiële weerslag. Subsidies bestaan

voor sportfunctionarissen en bibliothecarissen maar niet voor de opleiding van milieu-ambtenaren.

De Gemeenschapsminister bevestigt graag dat het zijn bedoeling is vaststellingsbevoegdheden te verlenen aan gemeentelijke ambtenaren ten einde het toezicht, de inspectie en de controle op de naleving van de reglementering inzake leefmilieureglementeringen doelmatiger te maken. Met betrekking tot de vraag van het lid of dergelijke bevoegdheid aan gemeentelijke ambtenaren kan worden verleend, gezien de verschillende basiswetgevingen, deelt de Gemeenschapsminister mee dat hij de mogelijkheid onderzoekt deze bevoegdheid zoals die nu is toegekend op het vlak van de geluidshinder (op basis van het besluit van de Vlaamse Exe-cutieve van 7 november 1984 tot aanwijzing, voor het Vlaamse Gewest, van ambtenaren die bevoegd zijn voor het opsporen en vaststellen van de inbreuken op de regelen ter bestrijding van de geluidshinder) te veralgemenen. Uiteraard is het in het kader van de huidige wetgeving niet mogelijk de gemeenten de verplichting op te leggen dergelijke gemeentelijke leefmilieuambtenaren aan te stellen, laat staan dat de oplegging van een dergelijke verplichting opportuun zou zijn.

Evenmin is een subsidiëring voor de opleiding van dergelijke ambtenaren voorzien. Gelet op de diversiteit en eigenheid van de verschillende gemeenten evenals van de leefmilieuproblemen waarmee zij worden geconfronteerd, wenst de Gemeenschapsminister zich — zonder nader onderzoek — vandaag niet uit te spreken over het nut en de al of niet wenselijkheid van een dergelijke betoelaging. Het is evenmin een gegeven dat zeker nader onderzocht.

Een ander lid sluit zich hier bij aan. Er is te weinig controle, vandaar dat dringend maatregelen moeten genomen worden (cf. de recente verklaringen over de kwaliteit van het Maaswater). Aanpassingen in verband met mankracht en de budgettaire middelen zijn nodig. Hoe zal de Minister deze problemen aanpakken ?

Dat er in Vlaanderen aldus de Gemeenschapsminister te weinig controle plaatsvindt is een foutieve bewering en is ongegrond. Wallonië kan op dit vlak geen vergelijking doorstaan met Vlaanderen, de recente verklaringen over de Maaskwaliteit zijn daarvan het beste bewijs.

Via de lozingsvergunningen wordt aan elk bedrijf in Vlaanderen een individueel lozingscontrole-systeem opgelegd.

Voor bedrijven met representatieve vuilvracht, worden automatische monsternametoestellen geëist, waardoor permanente controle wordt gerealiseerd.

Daarnaast beschikt de VWZ over 22 en de WZK over 8 amtenaren die belast zijn met inspectieopdrachten en toezicht ter plaatse over de naleving van de voorwaarden van de lozingsvergunningen. Zoals reeds gesteld ten aanzien van de vraag van een ander lid, dient een nog uitgebreidere structuur gebouwd te worden via een inschakeling van gemeentelijke verantwoordelijken, met een aangepaste opleiding.

Het probleem van ogenblikkelijke vaststelling van kleinere ongeoorloofde lozingen ter plaatse is een kwestie van verspreide mankracht.

Deze problematiek is gekend in zijn juiste dimensies en aan mogelijke oplossingen wordt gewerkt.

Verskillende leden stellen vragen over de vroeger doorgevoerde milieuscanning. Zal men de bedrijven, die in gebreke blijven, interpellieren en zal men juridisch optreden ?

De Gemeenschapsminister geeft hierop het volgende ant-

woord : In opdracht van de vorige Minister voor Leefmilieu werd in 1987 overgegaan tot een milieuscanning van de risicovolle bedrijven gevestigd in de Gentse Kanaalzone, het Antwerps havengebied en in het Vilvoordse industriegebied. Deze „milieuscanning”, had tot doel de naleving van de vergunningsvoorwaarden (zowel inzake luchtvervuiling, geluid, afvalverwerking en afvalwaterlozing) streng te controleren en in functie van de reële risico's voor mens en milieu te onderzoeken.

In de Gentse Kanaalzone werden aldus 26 bedrijven aan een dergelijk onderzoek onderworpen. In niet minder dan 17 bedrijven, hetzij dus in 65 % der gevallen werden één of meerdere overtredingen geverbaliseerd.

In het Antwerps havengebied werden 22 bedrijven onderzocht. Uit de resultaten blijkt dat er in 8 van deze 22, hetzij in 36 % der gevallen, één of meerdere overtredingen werden geverbaliseerd.

In het Vilvoords industriegebied werden 6 bedrijven aan een gecoördineerd onderzoek onderworpen. In elk van deze bedrijven werden overtredingen vastgesteld waarvoor door één of meerdere inspectiediensten processen-verbaal van overtreding werden opgesteld.

Met betrekking tot de follow-up van deze in opdracht van de vorige Minister uitgevoerde milieuscanningen, neemt de Minister zich voor aan de bevoegde Vlaamse Inspectiediensten (Bestuur voor Leefmilieu van AROL, OVAM en VWZ) opdracht te geven een nieuwe scanning door te voeren.

Het is de bedoeling een evaluatie te kunnen maken van het gevolg dat de onderscheiden bedrijven inmiddels hebben gegeven aan de tijdens de eerste uitgevoerde scanning gemaakte bemerkingen. Verder wenst de **Gemeenschapsminister** hierbij tevens klemtoon te leggen op de industriële activiteiten die onder toepassing vallen van de wet van 21 januari 1987 inzake de risico's van zware ongevallen bij bepaalde industriële activiteiten zoals gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 1 oktober 1987 en waaraan intussen uitvoering werd gegeven onder meer door het Koninklijk Besluit van 6 november 1987 betreffende de kennisgeving van bepaalde industriële activiteiten die aanleiding kunnen geven tot zware ongevallen.

Antwoordend op de vraag van een lid met betrekking tot de financiering van de saneringsmaatregelen, kan worden gesteld dat de kosten die de betrokken ondernemingen dienen te maken ter uitvoering van maatregelen om de vastgestelde tekorten te verhelpen, uiteraard ten hunnen laste vallen.

2. Stand van zaken in verband met de wetgeving

Een lid heeft vragen over het langdurig uitblijven van de uitvoeringsbesluiten in verband met het decreet houdende de milieuvergunning van 28 juni 1985.

De aanpak van de milieuvergunning verdient inderdaad alle prioriteit. Vandaar dat wordt gesteld dat de Raad van State moet aangezet worden tot het geven van het gevraagde advies.

Samen met het lid stelt de Gemeenschapsminister vast dat er inderdaad nog geen uitvoering kon gegeven worden aan het decreet van 28 juni 1985 betreffende de **milieuvergunning**. Met het oog op de uitvoering van dit decreet werd nochtans reeds tijdens de vorige legislatuur, en met name op 2 juli 1986, op initiatief van de vorige Minister van Leefmilieu een ontwerp van uitvoeringsbesluit door de Vlaamse Executieve principieel goedgekeurd.

Op 4 juli 1986 werd bedoeld ontwerp van Executievebesluit voor advies voorgelegd aan de Raad van State. Dit advies wordt op dit ogenblik nog steeds ingewacht. Inmiddels werd aan de Raad van State bevestigd dat het advies over het tijdens de vorige legislatuur voorgelegd ontwerp, dat vrij omvangrijk is (58 bladzijden getikte tekst) prioritair wordt ingewacht.

De Gemeenschapsminister wil spoedig uitvoering geven aan bedoeld milieuvergunningsdecreet. Deze dringende uitvoering is overigens expliciet opgenomen in het huidige regeerakkoord. Zodra het advies van de Raad van State wordt bekomen, zal onmiddellijk werk worden gemaakt van de effectieve uitvoering van het decreet.

Verschillende leden willen meer informatie over de evaluatie van de inning van de milieuheffing. Veelal betaalt de overheid (onder andere de intercommunale) de heffing, de vraag is evenwel, aldus een lid, hoeveel de privé-sector betaalt. Misschien kunnen, gelet op de oorsprong van de geïnde gelden, een deel van de middelen van de milieuheffing aangewend worden voor de opleiding van milieuableidingen. Zo komen de middelen terug naar de plaats van oorsprong.

Hierop geeft de Gemeenschapsminister het volgende antwoord : er dient onderscheid te worden gemaakt tussen de bijdragen in verband met de lozingen van afvalwater, deze zijn retributies, in tegenstelling met de milieuheffingen, die belastingen zijn geheven in hoofde van het storten en verwerken van afval.

In functie van watervervuiling en lozingscontrole kunnen, op basis van de bepalingen opgenomen in de wet van 26 maart 1971 houdende bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, de gemeentelijke gemachtigde ambtenaren een controlerende taak met volle bevoegdheid waarnemen.

Een passende opleiding in functie van het nemen van waterstalen, het identificeren van lozingen enz.. . , dient nog georganiseerd te worden. Een organisatie per provincie in coördinatie met de waterzuiveringsmaatschappijen lijkt de meest aangewezen weg. De financiering ervan mag daarbij geen hinderpaal vormen, daar zoals het lid aangeeft, deze kan geput worden uit de retributies betaald door de bijdrageplichtigen van de waterzuiveringsmaatschappijen als deelname in de werkingskosten. De aandeelhouders zijn bepaald in artikel 9 § 2 van de hoger vermelde wet. In artikel 20 van dezelfde wet worden de bijdrageplichtigen vastgesteld.

Voor 1987 was de verdeelsleutel :

	VWZ	WZK
Provincies ;	693,3 miljoen frank	257,7 miljoen frank
Industrie :	175,3 miljoen frank	99,1 miljoen frank
	1.243,4 miljoen frank = totaal der te betalen bijdragen.	

Wat nu de vragen betreft in verband met de milieuheffing met betrekking tot de vaste afvalstoffen, deelt de Gemeenschapsminister de volgende gegevens mee.

Op 15 maart 1988 was de stand van zaken met betrekking tot de inning van de milieuheffingen bij de vergunningshouders voor het verwijderen van afvalstoffen de volgende :

— voor het eerste semester van 1987 was het totaal aangiftebedrag 75,2 miljoen frank en daarvan werd reeds 59,6 miljoen frank betaald.

— voor het tweede semester van 1987 was het totaal aan-

giftebedrag 80,4 miljoen frank en daarvan werd reeds 64,8 miljoen frank betaald.

Onderverdeeld naar private en openbare heffingsplichtigen levert dit volgende cijfers op :

	particuliere	openbare sector
1e semester 1987		
— betaald		
(miljoen frank)	37,9	21,7
— nog niet betaald	5,5	10,1
2e semester 1987		
— betaald		
(miljoen frank)	41,4	23,3
— nog niet betaald	6,0	9,6

83 heffingsplichtigen deden nog geen aangifte voor het eerste semester 1987 en 139 ontbreken nog voor het tweede semester 1987. Het merendeel van de niet-aangiften situeert zich in de sector schroot- en autowrakkenopslag. Ook werden reeds enkele bezwaarschriften ingediend bij de geschillencommissie. Ook de ingediende aangiften worden nog op hun juistheid onderzocht. Rekening houdend met het voorgaande kan gesteld worden dat het globale inningsbedrag voor het jaar 1987 het vooropgestelde cijfer van 275 miljoen frank zal benaderen.

Een lid vraagt of het schadefonds voorzien bij decreet van 24 januari 1984, dat de tussenkomst regelt bij mogelijke schadegevallen tengevolge van ondergrondse waterwinning, reeds operationeel is. Volgens de Minister is het Schadefonds weliswaar operationeel maar is het nog steeds een „Nationaal” fonds, daar het nog niet werd overgedragen aan het Vlaamse Gewest. Het wordt gefinancierd via vastgestelde mechanismen bij iedere grondwaterwinning.

Een lid vraagt wat men doet met de wetenschappelijke vaststelling dat er een onzalige **opdeling** bestaat van de verantwoordelijkheden tussen het Gewest en de Nationale overheid en dat bovendien de uitvoering van de EG-richtlijnen bijkomende bevoegdheidsproblemen stellen, daar de EG enkele nationale staten erkent, terwijl deze uitvoering zowel een nationale normering als een gewestelijke uitvoering **ö**nderstellen. Wat is daar de aanpak die door de Vlaamse Executieve wordt voorgesteld om hiervoor een oplossing te brengen ?

Wat de bevoegdheidsverdeling betreft tussen de Nationale overheid en het Gewest wijst de Gemeenschapsminister erop dat de Vlaamse Executieve op 23 maart jongstleden haar standpunt heeft bepaald omtrent de verdere uitvoering van de staatshervorming van 1980, dit in het kader van de huidige grondwet en de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980.

Als algemeen principe wordt daarin gesteld dat de uitvoering van de bestaande bijzondere wet op de hervorming der instellingen moet uitgaan van de wil om de gewesten en de gemeenschappen meer samenhangende exclusieve bevoegdheden toe te kennen, gekoppeld aan een maximale financiële autonomie en verantwoordelijkheid.

Wat meer in het bijzonder het leefmilieubeleid aangaat wordt gestreefd naar een volledige valorisatie van het gewestelijk milieubeleid ter zake. Het was onbetwistbaar de bedoeling van de bijzondere wetgever in 1980 om het **leefmilieubeleid** integraal over te hevelen naar de gewesten. De enige uitzondering hierop vormde de vaststelling van **algeme-**

ne normen, vermits de Europese wetgeving hier van doorslaggevende betekenis is. Het is de bedoeling van de Vlaamse Regering de stevig geargumenteerde nota ter zake onmiddellijk te bespreken in het overlegcomité Regering-Executieven van zodra deze opnieuw is samengesteld. Een grondiger opdeling van de bevoegdheden tussen de Nationale Regering en het Gewest maken thans het voorwerp uit van het politiek formatieberaad.

3. Natuurbehoud

Verschillende leden stellen vragen over de aankoop van natuurgebieden.

Een lid meent dat de formule van aankoop van bossen in functie van het natuurbehoud moet afgewogen worden ten opzichte van de formule van bescherming. Gezien deze laatste minder zware financiële gevolgen kent, vraagt het lid deze aanpak te overwegen.

Een ander lid meent dat in functie van natuurbeheer de aankoop van natuurgebieden prioritair ligt. Het is evenwel belangrijk omwille van de financiële aspecten de andere vormen van verwerving te onderzoeken (cf. Regeerakkoord met mede-aankoop en mede-eigendom). Welke formules zullen worden uitgewerkt ?

De Gemeenschapsminister repliceert dat ondanks de goede intenties van de wetgever het in de praktijk blijkt dat reeds veel ecologische waardevolle gebieden verloren zijn gegaan. Zelfs in natuur- en reservaatgebieden, op de gewestplannen aangeduid als „bestemd voor het behoud, de bescherming en het herstel van de natuurlijk milieu”, kunnen handelingen toegelaten worden met nefaste invloed op de biologische rijkdom van het gebied (door gebrek aan vergunningsplicht voor onder meer reliëfwijziging, vegetatiewijziging, in uitvoering van de Wet op de Stedebouw en de Ruimtelijke Ordening). Gelet op de beperkingen van begrotingskredieten zal het aankoopbeleid door het Vlaamse Gewest geen grote verwervingen mogelijk maken en selectief verlopen. De verwerving met eigen middelen zal gericht zijn -op de uitbreiding van bestaande complexen en de aankoop van enclaves met het oog op het behoud en beheer van samenhangende grotere gehelen. Hiermee rekening houdend zal de verwerving van ecologisch waardevolle gebieden door de ondergeschikte besturen via een formule van mede-aankoop worden gestimuleerd. Hiertoe worden momenteel door de diensten een aantal mogelijke formules onderzocht.

Een lid vraagt of de riviervisserij, omwille van zijn specifieke toestand, niet eerder moet worden ondergebracht onder „bescherming” dan onder „beheer”.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat het riviervisserijbeleid in zijn totaliteit zowel op de bescherming als op het beheer is gericht. Zuiver water met een grote biologische draagkracht is een vereiste voor gezond viswater. **Kwaliteits**-beheer gestoeld op ecologische inzichten zal een **gediversi**fieerde visstand in onze Vlaamse binnenwateren ten goede komen en zoetwatervisserij bevorderen.

4. Waterzuivering

Een lid meent dat in verband met de afvalwaterzuivering aandacht besteed moet worden aan de slibverwerking. Daar het ontstane slib veelal giftig of gevaarlijke is, zou moeten uitgezien worden naar een aanpak van de verwerking aan de bron zowel privé als industrieel. Ten aanzien van **privé**-activiteiten, kan de afvalwaterzuivering op het niveau van de particulieren aangepakt, door verplichtingen op te leggen in de bouwvergunning.

De werking van waterzuiveringsinstallaties brengt een bepaalde slibproductie met zich mee, aldus de **Gemeenschapsminister**. Het is steeds de betrachting, zoveel mogelijk slib te recyclen door aanwending als rechtstreekse afzet in de landbouw :

- zwarte grond (=grondmengsel slib met ander zand)
- compost

Het te onderscheiden gebruik is afhankelijk van de kwaliteit van het slib dat dient te beantwoorden aan de **EG-richtlijnen** ter zake (6 parameters worden in de richtlijnen opgenomen). Indien de recyclage onmogelijk is, wordt het slib gestort (klasse 1 of II) of verbrand (Antwerpen — Brugge)

Een cijfervoorbeeld : in Vlaanderen werd in 1985 ongeveer 16.500 ton droge stof geproduceerd. 32,1 % hiervan werd gerecycleerd, 29,9 % gestort en 38 % verbrand.

Uiteraard is het de eerste betrachting van het beleid een sanering aan de bron op te leggen. Dit kan via de beperkingen per parameter opgenomen in de lozingsvergunningen van de bedrijven. Ten aanzien van de privé-activiteiten ligt de preventieve aanpak heel wat moeilijker indien we verder willen gaan dan wat het KB de dato 3 augustus 1976 houdende „Algemeen lozingsreglement” voorschrijft.

De bepaling van de concentraties per verontreinigde parameter afkomstig van de dagelijkse menselijke activiteiten is zeer complex en is het voorwerp van talrijke studies. In relatie tot de bouwvergunning wordt deze problematiek herleid tot eventuele maatregelen, bij voorbeeld tot een algemene verplichting van de aanleg van een bezinkings- en sterfput.

Contacten in dit verband zullen gelegd worden met de ter zake bevoegde Gemeenschapsminister.

Een lid vindt dat de aanduiding van de vier categorieën in verband met de oppervlaktewateren, gelet op de kwaliteit van deze waters en dus wellicht op dit moment de afwezigheid van dergelijke wateren, eigenaardig overkomt. Is daarvoor een verklaring ?

De Gemeenschapsminister deelt mee dat het Vlaamse Gewest bij Executievebesluit dd. 21 oktober 1987 (BS 06.01.1988) waterlopen of delen van waterlopen heeft aangeduid welke in aanmerking komen om ingedeeld te worden in de respectievelijke klassen van drink-, zwem-, vis- en schelpdierwater. Dit wil zeggen dat die aangeduide waterlopen of delen ervan effectief vandaag beantwoorden aan de immissienormen gesteld in overeenkomstige **KB's**.

Hetzelfde lid wil weten of het **meetnet** voor het grondwater permanent is en waar de resultaten ter inzage liggen.

De Gemeenschapsminister verklaart dat, eens een **meetnet** of een gedeelte ervan volledig is uitgebouwd, het permanent wordt geëxploiteerd daar de resultaten ervan belangrijk zijn in functie van beschermende beleidsmaatregelen ten opzichte van bemonsterde gebieden.

De resultaten worden opgeslagen in de databank van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Landinrichting (AROL), Bestuur Water- en Bodembeleid.

Een lid vindt het inpassen van een rioleringsbeleid in het algemeen waterzuiveringsbeleid meer dan verantwoord. Evenwel stelt zich de vraag naar de financiële middelen bij de gemeenten. Hoe zal men subsidiëren om de gemeenten daartoe aan te sporen ?

De realisatie van het Algemeen Waterprogramma (AWP) — Totale rioleringsplannen (TRP) die gelegd wordt via het vernieuwde functionele rioleringsbeleid (omzendbrieven AW 88/1-2-3), zal aan de Minister de garantie geven dat de uitbouw van de gemeentelijke rioleringsstelsels optimaal zal gebeuren in functie van de te behalen effecten van de waterzuivering op de kwaliteit van de oppervlaktewateren.

De zekerheid dat de beperkte financiële middelen van de Vlaamse Regering echter maximaal gebruikt zullen worden via de screening van elk voorgelegd project, door de **kern**-groep onder leiding van AROL, mag hierbij geruststellend genoemd worden. De toelagen gaan alzo bij prioriteit naar rendements-rioleringen in functie van lokale **waterzuiverings**-doelstellingen.

Een aantal leden stellen een reeks vragen over de verontreiniging van de Laak te Tessenderlo, en het daarmee samenhangend gebrek van de afvalcollector naar Antwerpen. De Gemeenschapsminister geeft hierover omstandig uitleg. De problematiek kwam uitvoerig aan bod in de artikelsgewijze bespreking, waar de Minister de meest recente gegevens meedeelde. We verwijzen dus voor dit punt naar de **artikels**-gewijze bespreking.

5. Lawaaihinder

Een lid meent dat de lawaaihinder onvoldoende aan bod komt, gezien de wetgeving beperkt is en daarenboven de aanpak naar privé-personen evengoed als naar ondernemingen toe ontoereikend is, moeten acties worden genomen. Welke ? Het gaat immers om een belangrijk maatschappelijk **probleem** dat tevens de gezondheid raakt.

De Gemeenschapsminister geeft hierop het volgende omstandige antwoord : in het kader van de bescherming van het leefmilieu verdient de geluidshinder inderdaad zeker een belangrijke aandacht.

De Gemeenschapsminister meent evenwel niet dat de wetgeving naar de ondernemingen toe ontoereikend zou zijn. Het is immers zo dat de exploitatie van de als hinderlijk ingedeelde inrichtingen in toepassing van de reglementering ad hoc (titel 1 van het ARAB) onderworpen is aan een vergunning. In deze exploitatievergunning kunnen en worden de gepast geachte voorwaarden opgelegd ook ter beperking van de geluidshinder. Op basis van artikel 20 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning zullen verder door de Executieve milieuvergunningsvoorwaarden voor bepaalde categorieën van hinderlijke inrichtingen kunnen worden verplicht gesteld. Hieronder zullen ook voorwaarden ter beperking aan de geluidshinder kunnen worden opgenomen. De industriële geluidshinder kan op deze wijze derhalve gepast worden gereglementeerd.

De geluidshinder, andere dan deze veroorzaakt door de industrie is gereglementeerd op basis van de wet van 18 juni 1973 betreffende de bestrijding van de geluidshinder. In uitvoering van deze wet werden bijvoorbeeld de organisatie van wedstrijden, test- en oefenritten met motorvoertuigen (KB van 10 juni 1976) evenals het geluid voortgebracht door muziek in openbare en private inrichtingen (bijvoorbeeld in dancings) (KB van 24 februari 1977) gereglementeerd. Overeenkomstig artikel 6, 1, II, 10 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen behoort de vaststelling van algemene en sectoriële geluidsnormen tot de bevoegdheid van de nationale overheid. De controle evenwel is een gewestelijke aangelegenheid. In dit verband wil de Gemeenschapsminister specifiek verwijzen naar de mogelijkheden tot controle door de gemeente zelf.

Overeenkomstig het Besluit van de Vlaamse Executieve van 7 november 1984 tot aanwijzing voor het Vlaamse Gewest, van ambtenaren die bevoegd zijn voor het opsporen en vaststellen van de inbreuken op de regelen ter bestrijding van de geluidshinder (BS van 2 februari 1985) zijn immers ook de agenten van de gemeentelijke politie, de technische ambtenaren van de gemeenten en de provincie die de voorgeschreven opleiding hebben genoten, bevoegd om inbreuken op de regels ter bestrijding van de geluidshinder op te sporen en vast te stellen.

De volgende instellingen zijn op dit ogenblik erkend om dergelijke opleiding te verstrekken

— de Provinciale Dienst voor de Bescherming van het Leefmilieu, Gouvernementstraat 1, 9000 Gent (Besluit dd. 25 september 1987) ;

— het Politie-Opleidingscentrum van de stad Antwerpen, Noorderlaan 500, 2030 Antwerpen (Besluit dd. 25 september 1987) ;

— de VZW Westvlaamse Politieschool, Burg 4, 8000 Brugge (Besluit dd. 25 september 1987) ;

— het Provinciaal Veiligheidscomité van Limburg, Dr. Willemstraat 23, 3500 Hasselt (Besluit dd. 1 oktober 1987).

Wat de geluidshinder veroorzaakt door het verkeer betreft, behoort het vaststellen van de technische eisen waaraan voertuigen ter beperking van de geluidshinder moeten voldoen tot de bevoegdheid van de nationale overheid. Gelet op zijn bevoegdheden ter zake zal de Gemeenschapsminister in zijn beleid dan ook — zoals reeds eerder toegelicht — de klemtoon leggen op de verdere bestrijding van de industriële geluidshinder en op het bevorderen van de efficiëntie van de controles op plaatselijk vlak door het stimuleren (via informatieverstrekking) van de inschakeling van gemeentelijke technische ambtenaren en politieagenten op basis van het eerder geciteerd besluit van de Vlaamse Executieve van 7 november 1984. Het betoelagingssysteem voor de aankoop van sonometers door provincies en gemeenten blijft tenslotte onverminderd behouden.

6. Afvalstoffen

Verschillende leden stellen vragen in verband met de behandeling van de dossiers voor aanvraag van een bouwvergunning en een exploitatievergunning voor intensieve veehouderij (varkenshouderij). Gezien er nog geen koppeling is van beide vergunningen en gezien de richtlijnen tot „stop” aan nieuwe bedrijven, is een moeilijke toestand ontstaan. Beneden 1000 dieren in de landbouwzone is geen vergunning nodig. Ligt men daarentegen op een afstand van 300 meter van een bepaalde woonzone, dan valt men wel onder de klasse-indeling en wordt een vergunning afgeleverd. Die toestand kan niet langer. Het gaat om een grove onrechtvaardigheid die moet weggewerkt worden, aldus deze leden. Men vraagt een evaluatie en een rechtvaardige aanpak.

Een lid vraagt aansluitend hiermee hoe „tijdelijk” de vergunningstop op de varkenshouderijen is. Wat zal ter zake het beleid van de Gemeenschapsminister zijn ? Hierop geeft de Gemeenschapsminister volgend uitgebreid antwoord .

Geconfronteerd met het probleem van mestoverschotten in sommige gemeenten en/of arrondissementen van Vlaanderen en in afwachting van het in voege treden van een nieuwe reglementering ad hoc, werden door de vorige Minister interne richtlijnen aan het Bestuur voor Leefmilieu verstrekt voor de behandeling van exploitatievergunningsaanvragen met be-

trekking tot nieuwe aanvragen voor en uitbreidingen van mestvarkens- en mestkalverenstallen.

Op dit ogenblik zijn de onderrichtingen dd. 18 februari 1987, zoals op 11 december 1987 door de vorige Minister gewijzigd, nog steeds onverminderd geldig.

De bevoegde administratie werd gelast met een evaluatie van deze tijdelijke maatregel. Op basis van de resultaten van deze evaluatie zal de Gemeenschapsminister, indien dit opportuun zou blijken, overgaan tot enige aanpassing van de uitgevaardigde onderrichtingen. Gelet op de omvang van het leefmilieuprobleem kan naar zijn mening evenwel vooralsnog geen intrekking van deze onderrichtingen in overweging worden genomen.

Ten slotte overweegt de Minister ook voor deze categorie van hinderlijke inrichtingen de uitvaardiging van sectoriële milieuvergunningsvoorwaarden op basis van artikel 20 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de **milieuvergunning**.

Met betrekking tot het door het betrokken lid aangehaalde probleem dat bepaalde varkensfokkerijen, afhankelijk van de ligging, wel en andere niet onderworpen zijn aan een exploitatievergunning, **weze** opgemerkt dat dit voortvloeit uit de criteria volgens **dewelke** inrichtingen als hinderlijk zijn indeeld.

Rubriek nummer 10 van de ARAB-indelingslijst B, zoals vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 17 september 1976, hanteert inderdaad naast het aantal dieren ook een aantal criteria die met de inplantingsplaats te maken hebben (bijvoorbeeld in een agrarisch gebied op minder dan 300 meter van een woongebied).

De eerder geciteerde onderrichtingen aan het Bestuur voor Leefmilieu kunnen vanzelfsprekend uitsluitend op de varkensfokkerijen en de mestkalverenstallen waarvoor een exploitatievergunning is vereist, een impact hebben.

Een lid wil weten welke maatregelen zullen genomen worden in verband met de verwerking van baggerspecie, vermits daaraan de bouw van een afvaleiland kan gekoppeld worden ?

Door het feit dat Nederland en het Belgisch Ministerie van Openbare Werken op termijn problemen ontwaren met betrekking tot het verwijderen van baggerspecie uit de **Zeeschelde** en de Westerschelde vooral op Nederlands Grondgebied, heeft de Vlaamse Executieve een werkgroep „ad hoc” opgericht die de problematiek onderzoekt.

De OVAM maakt van deze werkgroep deel uit en zal de bepalingen in het Plan die op de verwijdering van baggerspecie betrekking hebben versneld uitvoeren.

De Executieve werkgroep zal zo spoedig mogelijk een beleidsvoorstel formuleren dat zowel met de ruimtelijke problemen als met de milieuhygiënische aspecten van de baggerspecieverwijdering dient rekening te houden. Het voorstel zal in ieder geval de milieugrensnormen bepalen waarbinnen de baggerspeciesverwijdering kan plaatsvinden.

Het Vlaamse Gewest is in geen geval betrokken partij met betrekking tot de eventuele bouw en exploitatie van het afvaleiland omdat enerzijds een dergelijk eiland zich buiten het Vlaams Gewest zal situeren en anderzijds de bevoegdheid voor het onderhouden van bevaarbare waterlopen en de toegangswegen tot de havens, bij het Nationale Ministerie van Openbare Werken ligt.

Een lid werpt het probleem op van de opslag van giftig afval. In afwachting van een verwerking in het buitenland zullen geen vergunde opslagplaatsen aanwezig zijn voor giftig chemisch afval. Is dat zo ? Wie houdt de toestand en de evolutie in het oog ? Welke nieuwe maatregelen zijn er te nemen ?

Overeenkomstig een recente internationale overeenkomst (Londen, 1987) zal de verbranding op zee tegen 1995 afgebouwd worden.

Betrokkenen hebben dus tijd voor het zoeken naar **alternatieven**.

In de Antwerpse haven zijn enkele opslagtanks vergund en voor andere is een aanvraagprocedure lopende.

De OVAM houdt toezicht op de opslagactiviteiten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest.

7. Landinrichting

Een lid stelt vast dat landinrichting en ruilverkaveling worden besproken in hun relatie tot elkaar, evenals landbouw en natuurbehoud. Moet men daaraan niet toevoegen de relatie werken-wonen binnen het bovenvermeld verband (onder andere in correlatie met de verenigbaarheid binnen de gewestplannen) ?

De Gemeenschapsminister verwijst naar zijn beleidsnota op pagina 8 (puntje c van „**Het** beheer van het leefmilieu”) en het citaat dat luidt : „geeft het landinrichtingsbeleid gestalte aan de diverse functies van het platteland, in overeenstemming met de door de ruimtelijke ordening gegeven bestemmingen”.

De diverse functies waarnaar verwezen wordt zijn de economische, sociale en ecologische functie of anders gezegd het werken, wonen en leven op het platteland.

Deze functies zijn op het platteland meestal in **verwevenheid** met elkaar en komen derhalve in meer of mindere mate in interactie. Deze interactie van of correlatie met verschillende bestemmingen op de gewestplannen zijn integreerbaar bij de concrete beleidsuitoefening of bij de uitwerking van concrete dossiers.

Inzake de ruilverkaveling en de waterbeheersprojecten is de relatie en correlatie tussen de verschillende functies thans steeds ingebouwd door een toenemende inspraak van de diverse sectoren bij de voorbereidende plannings- en besluitvormingsfase.

Deze toenemende integratie van de diverse **aanspraakmakende** sectoren (landschappen, natuurbehoud, recreatie) leidt ertoe dat de verschillende functies van het platteland gestalte krijgen.

Wel moet opgemerkt worden dat de landinrichting veelal door de andere sectoren niet tijdig (van in het begin) op voldoende wijze wordt betrokken bij hun planningsproces. Dit bemoeilijkt ten eerste een geïntegreerd **plattelandsbeleid**. Hij meent dat de vraag moet gesteld worden of bij de realisatie van de werk- en leef functie van het platteland door de economische, sociale en culturele sectoren wel voldoende de relatie gelegd wordt met de landinrichting.

Deze problematiek blijkt eigen te zijn aan alle landelijke gebieden in Europa en zelfs in de Verenigde Staten. Zoals uit recente studies en eigen bevindingen blijkt, zal mijns inziens de relatie tussen alle functies van het platteland en de realisatie van deze alleen optimaal kunnen gebeuren wan-

neer een landinrichtingsdecreet de coördinatie en de integratie tussen de verschillende functies laat geschieden door één enkele voor het platteland in al zijn functies bevoegde beleidsinstantie.

Een lid stelt vast dat er sprake is van twee tests (proeven) inzake ruilverkaveling. De vraag is naar meer informatie daarover en hoe men dat vergoedt ?

Hierop wordt volgend omstandig antwoord gegeven.

Zoals bepaald in het Regeerakkoord zal de landinrichting gestalte geven aan alle functies van het platteland, daartoe moet de doelmatigheid van de wetgeving op de ruilverkaveling onderzocht worden.

In voorbereiding van de aanpassing van de wetgeving op de ruilverkaveling worden daartoe thans twee (nieuwe) ruilverkavelingsprojecten in onderzoek genomen.

Deze projecten zullen gevoerd worden volgens een nieuwe aangepaste procedure, gebaseerd op de multisectoriële methode, waarna de resultaten zullen getoetst worden op hun doelmatigheid, het is te zeggen op de realisatie van (al) de diverse functies van het platteland, waaruit dan een wetsaanpassing zou kunnen resulteren.

De klemtoon bij deze nieuwe procedure ligt tijdens het onderzoek naar het nut van de ruilverkaveling volledig op de grondiger voorstudies die worden uitgevoerd.

Deze voorstudies die zich over het ganse gebied uitstrekken, kunnen slaan op volgende aspecten :

1. het natuurbehoud en de landschapszorg ;

na inventarisatie en evaluatie van de **landschaps-** en ecologische elementen zal een structuurplan en een **landschapsontwikkelingsplan** worden opgemaakt.

2. de waterbeheersing ;

zowel de maximale als de minimale opties worden voorgelegd en onderzocht.

3. de ontsluiting der percelen en erven ;

eveneens de minimum- en maximumopties ;

4. de herverkaveling,

waarbij de mogelijkheid en de noodzaak van desgevallend een summier of een doorgedreven herverkaveling naast elkaar wordt geplaatst en afgewogen ;

5. de (landbouw) economische gegevens,

evenals de socio-culturele impact voor de betrokken leefgemeenschap, met voor- en nadelen, toekomstplannen en ontwikkelingsmogelijkheden ;

6. de haalbaarheidsstudie,

waarbij naast de theoretisch goed becijferbare gegevens eveneens de niet-kwantificeerbare of moeilijk becijferbare impact op een aantal materies zoals landschap, fauna en flora worden onderzocht ;

7. de toetsing aan de ruimtelijke ordening in de brede zin van het woord met de bestemmingsplannen als basis referentiekader.

8. het rendement van de ruilverkaveling voor alle sectoren, de plaatselijke gemeenschap en het multiplicatoreffect.

Belangrijk daarbij is dat al deze aspecten afzonderlijk maar

ook in hun totaliteit en samenhang geïnventariseerd, geanalyseerd, geëvalueerd en geconfronteerd worden — in deze volgorde — en diverse scenario's worden opgesteld en beoordeeld vooraleer de bevoegde minister de beslissing neemt om én met de ruilverkaveling door te gaan én om de inhoud van de ruilverkaveling vast te leggen.

Aangezien een ruilverkaveling een landinrichtingsproject is waarbij de betrokkenheid van de burger zeer intens is, wordt de plaatselijke overheid betrokken van bij de voorbereiding van iedere nieuwe procedure. Het bereiken van een consensus ondermeer met de plaatselijke besturen over de uiteindelijke aard en inhoud van de ruilverkaveling is een belangrijk element om het verder verloop vlot en in de uitvoeringsfase op een minimum van tijd te laten gebeuren.

Een lid vraagt ten slotte wat men bedoelt met „de graden van landelijkheid” en wat het gevolg daarvan is naar het globale beleid toe.

De Gemeenschapsminister geeft hierop volgend uitgebreid antwoord.

A) De gewestplannen geven aan het platteland verschillende bestemmingen.

Bijvoorbeeld :

- de agrarische gebieden,
- de landschappelijk waardevolle (agrarische) gebieden,
- de agrarische gebieden met ecologische waarde,
- valleigebieden,
- bosgronden — natuurgebieden,
- reservaatgebieden,
- parkgebieden,
- landelijk woongebied,
- landelijke woonuitbreidingsgebieden,
- ontginningsgebieden,
- recreatiegebieden, enzovoort.

Het is evident dat het landinrichtingsbeleid anders zal zijn voor al deze verschillende bestemmingsgebieden. Zo zullen waterbeheersingswerken anders worden opgevat wanneer zij alleen de waterafvoer voor en geschiktmaking van landbouwgrond beogen dan wanneer de waterbeheersing gericht is op de waterbeheersing ten voordele van een natuur- en/of reservaatgebied.

Bovendien zijn de voornoemde bestemmingsgebieden die in gans het Vlaamse Gewest voorkomen niet overal identiek of gelijkwaardig. Verschillen kunnen voortkomen uit fysische gegevens zoals :

- grondsoorten
- vochtgevoeligheid,
- reliëf.

Verschillen in de bestemmingsgebieden komen ook voor ingevolge hun diverse graden van landelijkheid die als dusdanig uiteraard niet op de gewestplannen terug te vinden zijn (agrarisch gebied in de Polders van West-Vlaanderen is op dezelfde wijze aangeduid als agrarisch gebied in de Kempen).

Deze graden van landelijkheid worden bepaald en beïnvloed door allerlei factoren van economische, sociale, ecologische en ruimtelijke aard die alle leefbaarheid van het platteland bepalen.

Deze economische, sociale, ecologische en ruimtelijke factoren moeten daarom onderzocht en vastgesteld worden om te komen tot een typologie van het platteland. Om tot deze typologie te komen moeten volgende factoren onderzocht worden :

- bevolkingsdichtheid,
- samenstelling van de bevolking,
- tewerkstelling in de diverse sectoren op het platteland (bij voorbeeld overwegend landbouwactiviteit of overwegend slaapdorp van forenzen),
- toekomstkansen (bijvoorbeeld bedrijfsopvolgers) voor land- en tuinbouw,
- verstedelijking- en recreatiedruk,
- invloed van toeleverings- en verwerkingsnijverheid gebonden aan de land- en tuinbouw (bijvoorbeeld aanwezigheid van fruit-groenten verwerkingsindustrie, landbouwscholen, veilingen, enzovoort)
- socio-culturele infrastructuur,

Het reeds bestaand „structuurschema landbouw” en de „Plattelandsatlas” van de vzw Plattelandsstichting zijn hiervoor de basisinformatie waarover wij thans reeds beschikken.

Grosso modo leidt deze typologie tot de conclusie dat wij kunnen spreken van diverse graden van landelijkheid gaande van typisch agrarisch platteland over de gemengde gebieden naar verstedelijkt platteland.

Het beschikken over deze typologie die een overzicht geeft van de verschillende graden van landelijkheid moet het beleid toelaten een gedifferentieerd landinrichtingsbeleid te voeren.

Zo zal dit gedifferentieerd beleid :

A. In de overwegend agrarische gebieden een geïntegreerd beleid zijn, bepaald vanuit de agrarische sector.

B. In de verstedelijkte agrarische gebieden — rekening houdend met de eerbiediging van de bestemmingsplannen van de ruimtelijke ordening — gevoerd worden volgens een proces van landinrichting dat bestaat uit twee fasen.

Fase 1 :

Het organiseren en voeren van multisectorieel overleg en planning. Dit veronderstelt :

- een positieve medewerking van alle betrokken sectoren,
- een positieve medewerking van alle lokale besturen,
- een gedegen informatie van de burger op objectieve wijze,
- de inrichtingen en werking van een goed uitgerust multisectorieel werkinstrument of orgaan vertrouwd met de plattelandsproblematiek.

De werkwijze van dit multisectorieel overleg zou als volgt kunnen gebuieren :

- de inventaris van de bestaande toestand,
- de inventaris van de behoeften,
- de analyse en evaluatie van de toestand en de behoeften,
- de afweging :
 - a. door toetsing van de plannen van ruimtelijke ordening,
 - b. door toetsing van de sectoren aan elkaar en de wederzijdse randvoorwaarde.

Fase 2 :

De planmatige geprogrammeerde sectoriële uitvoering door de eigen organen.

De Gemeenschapsminister erkent dat in Vlaanderen tot op heden nog onvoldoende aandacht werd besteed aan een geïntegreerd plattelandsbeleid.

Het weze duidelijk gesteld dat een gedifferentieerd landin-

richtingsbeleid niet alleen de bedoeling heeft de randvoorwaarden van de andere sectoren te kennen, naast deze van de eigen sector, maar ertoe strekt de doelstellingen van de andere sectoren mee te helpen verwezenlijken of hun verwezenlijking mogelijk maakt en ook een gevoelige kostenbesparing voor de verschillende sectorbegrotingen betekent.

De conclusie op heden van dit alles is dat een pure sectaire sectoriële aanpak een dure aanpak is en zeker de levenskwaliteit van het platteland vermindert.

B. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

1. Technische toelichting bij het ontwerp van decreet houdende de begroting voor 1988 door de Gemeenschapsminister

A. Algemeen overzicht

Tijdens de vergadering van deze Commissie op 15 maart 1988 heeft de Gemeenschapsminister reeds de gelegenheid gehad een toelichting te verschaffen bij het beleid dat de Vlaamse Executieve wenst te voeren op basis van het door de Vlaamse Raad goedgekeurde regeerakkoord.

Onder andere in de loop van deze vergadering is er over die beleidsnota nader van gedachten gewisseld en werden suggesties en vragen behandeld.

De begroting is een belangrijk instrument tot concretisering van het beleid.

De Gemeenschapsminister meent bijgevolg dat het passend is om een overzicht te verstrekken van de globale begroting voor de sector Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud, om daarna de belangrijkste elementen van die begroting voor elke sector van zijn bevoegdheidspakket te bespreken.

Vooraf wenst hij de nodige uitleg te verschaffen bij de begroting van zijn kabinet, te vinden onder sectie 16.

De lopende uitgaven zijn voor een totaal van 75,7 miljoen frank, het belangrijkste onderdeel en omvatten 50,6 miljoen frank loonkosten (artikel 11.02) en 14,8 miljoen frank huur en huurkosten (artikel 12.06). De eigenlijke werkingskosten van het kabinet bevinden zich, ten belope van 8,3 miljoen frank, onder artikel 12.19 en deze kredieten zijn strikt beperkt tot de algemeen geldende norm, te weten 190.000 frank per personeelslid. Hierbij kan de Minister aanstippen dat de personeelsbezetting, op één opdrachtgever na, welke in dienst is genomen ter opvolging van het fusiedossier van de Waterzuiveringsmaatschappijen, beperkt is tot de aantallen voorzien in het besluit van de Vlaamse Executieve van 4 februari 1988 betreffende de samenstelling van de kabinetten. Dit besluit voorziet in een staf van 7 ambtenaren van het eerste niveau en 30 personeelsleden aangesteld op het tweede en lagere niveaus, uitgezonderd de telefonisten en het onderhoudspersoneel. Om toch de strikt noodzakelijke kosten te dragen van vernieuwing die nodig is bij de installatie van de nieuwe kabinetten is op artikel 12.07 een krediet gevraagd van 0,3 miljoen frank en van 0,6 miljoen frank in artikel 74.40 in titel II. De kredieten voor vermogensuitgaven onder artikel 74.01 zouden in totaal 2,2 miljoen frank belopen en zijn voorzien voor de vervanging van uitrusting waarover het kabinet beschikt, en waarvan bijvoorbeeld het grootste gedeelte van het meubilair 15 tot 20 jaar in dienst is.

Wat het eigenlijke bevoegdheidspakket betreft, zijn de kredieten inzake Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud, ingedeeld in de volgende secties :

sectie 74 : landbouw
 sectie 76 : leefmilieu
 sectie 77 : jacht, visvangst, bossen, natuurbehoud en groen-
 voorziening
 sectie 79 : instituut van natuurbehoud

Voor elk van deze sectoren die in een eigen sectie zijn ingedeeld wordt in de hiernavolgende tabel de globale evolutie weergegeven van de globale uitgave-kredieten, bestaande uit de niet-gesplitste kredieten en de **ordonnanceringskredieten** en dit voor de lopende en de kapitaaluitgaven samen.

Telkens wordt :

- het globale cijfer weergegeven zoals vervat in de **voorgeliggende ontwerp-begroting 1988** (kol. 1) ;
- het totale bedrag van de aangepaste kredieten (kol. 2.) ;
- het werkelijke uitgaven-totaal eveneens voor het **begrotingsjaar 1987** (kol. 3) en vervolgens ook voor 1986 (kol. 4).

Deze informatie zal toelaten een inzicht te verwerven in de evolutie van de financiële inspanning welke de Vlaamse Gemeenschap zich getroost ten aanzien van de **beleidsbekkommernissen** voor het Leefmilieu, de Landinrichting en het Natuurbehoud. Bij deze cijfers is nog geen rekening gehouden met eigen ontvangsten van de instellingen van openbaar nut, zoals de VWZ, de WZK en de Maatschappij voor Waterzuivering welke de beleidsbekkommernissen van de Vlaamse Gemeenschap toch ook ten goede moeten komen. Ook het Visserijfonds (inkomsten en uitgaven = ca. 30 miljoen frank) zou bij de globale cijfers kunnen worden opgeteld.

Globale evolutie uitgavenpakket (in mln)

Sectie	Sector	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 werkelijke uitgaven	1986
74	Landbouw	1.043,4	1.187,4	1.105,2	1.360,1
76	Leefmilieu	5.576,2	6.080,4	5.234,3	5.543,9
77	Natuurbehoud, jacht, visvangst, bossen en groen- voorziening	684,0	512,7	279,0	260,7
79	Instituut voor Natuurbehoud	26,6	18,0	13,9	12,3
Totaal leefmilieu Landinrichting en natuurbehoud		7.330,2	7.798,5	6.632,4	7.177,0

Wanneer men deze totaalcijfers in relatie brengt met de begroting van de Vlaamse Gemeenschap in zijn globaliteit, dan stellen wij vast dat bijna 8 % van de totale middelen van de Vlaamse Gemeenschap besteed wordt aan de sector leefmilieu, landinrichting en natuurbehoud.* Of om het belang van deze cijfers nog beter te situeren ; het is meer dan de helft van hetgeen in totaal uitgegeven wordt ter stimulering van onze economie en werkgelegenheid en, op enkele procenten na, de helft van de totale inspanning voor gezin en welzijnszorg, dit om maar een paar vergelijkingspunten aan te geven waaraan in de Vlaamse Gemeenschap toch ook groot belang wordt gehecht.

Deze cijfers leiden ook tot de vaststelling dat, gelet op de reële uitgaven in 1986 en 1987 de totale inspanningen in 1988

zeker niet verminderd worden ten opzichte van de vorige jaren. Het totaal aan vooropgestelde uitgaven is 2 % hoger dan het werkelijk uitgegeven pakket in 1986 en beduidend hoger dan hetgeen in 1987 werd besteed.

Bekijken we dit nu nader per sector, dan kan hierbij nog het volgende aangestipt worden :

1° voor de sector landbouw

* de werkelijke uitgaven 1987 liggen ruim 250 miljoen frank lager dan in 1986. Hierbij dient echter aangestipt dat in 1986 een laatste schijf op een eenmalige uitgave werd vereffend in verband met de afbouw van een kredietlijn bij het Gemeentekrediet. Deze vereffening bedroeg 200 miljoen fr.

* door de afbouw van deze kredietlijn worden de **intrest**-lasten in 1987 en 1988 gedrukt, hetgeen uiteraard in mindering komt op de uitgaven.

2° voor de sector leefmilieu

* deze sector van de begroting vertegenwoordigt de grote brok maar toch dient ermede rekening gehouden dat een belangrijk gedeelte te maken heeft met correlatieve kredieten, dit wil zeggen betalingen op vroeger geprefinancierde uitgaven. Deze prefinancieringen werden stopgezet zodat die correlatieve kredieten geleidelijk verminderen. Deze kredieten komen later in deze inleiding nog aan de orde. Rekening houdend met de factor correlatieve kredieten zal blijken dat de reële inspanning voor leefmilieu meer dan op peil blijft.

3° voor de sector natuurbehoud en het Instituut voor Natuurbehoud

valt de stijging op ten aanzien van de reële uitgaven 1987. Hierbij dient gesteld dat dit fenomeen deels verband houdt met vereffeningen van vroegere dossiers waarmee in 1987 een vertraging is ontstaan. Toch zal het mogelijk zijn in 1988 ook ten aanzien van het natuurbehoud een reële inspanning te doen welke aan belang zal kunnen winnen.

B. Evolutie van het investeringsprogramma

Het betreft hier uiteraard vastleggingskredieten en de reële aanrekeningen voor 1987 en 1986 betreffende de werkelijke vastgelegde verbintenissen in de vorm van toelagen, eigen investeringen, enzovoort.

Globale evolutie investeringsprogramma (in mln)

Sectie	Sector	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 werkelijke	1986 aanrekeningen
74	Landbouw	985,0	971,3	970,8	882,5
76	Leefmilieu	2.690,2	2.685,8	2.455,4	2.413,8
77	Natuurbehoud, jacht, visvangst, bossen en groen- voorziening	238,0	300,0	270,3	114,8
79	Instituut voor Natuurbehoud	p.m.	p.m.	—	—
	Totaal leefmilieu Landinrichting en natuurbehoud	3.913,2	3.957,1	3.696,5	3.411,1

Ook in deze tabel blijkt dat, wellicht in tegenstelling met een heersende indruk, de reële inspanning gehandhaafd en zelfs versterkt wordt. Er is namelijk :

* een bijna status quo ten opzichte van de aangepaste begroting voor 1987,

* een globale stijging ten opzichte van het jaar 1987 (werkelijke aanrekeningen) met 5,9 % en een grotere stijging ten opzichte van 1986,

* een lichte daling van de nieuwe vastleggingen in de sector natuurbeschoud ten opzichte van 1987 (maar stijging ten opzichte van 1986) doch dit is projectgebonden (in casu Houtsaegersduinen aan de Kust).

In vergelijking met het totale investeringsprogramma van de Vlaamse Gemeenschap stijgt het globale aandeel van de sector van 16,7 % in 1987 naar 18,4 % in 1988. Om de investeringsinspanning in de sector die ons bezighoudt nog beter te situeren, kan de Gemeenschapsminister vermelden dat zij hoger is dan hetgeen vastgelegd wordt voor het investeringsprogramma van gesubsidieerde werken en ruimtelijke ordening **tesamen** en, vergelijkbaar is met de globale investeringsinspanningen voor Volksgezondheid, Welzijn en Gezin.

Deze m.i. positieve aspecten nemen natuurlijk niet het algemeen probleem weg, dat in casu ten aanzien van het investeringsprogramma van de Vlaamse Gemeenschap in zijn geheel, een ruimer plafond zou moeten beschikbaar zijn. Dit hangt uiteraard nauw samen met de problematiek van de al te beperkende financiële middelen van de gemeenschappen en gewesten. Het is evenwel niet de taak van deze Commissie dit probleem uit te diepen, ook niet in het kader van deze bespreking.

C. Overzicht van de secties

1. Sectie 74 : Landbouw

Wat betreft de begroting 1988 blijven de bijzondere decreetsbepalingen voor deze sector gehandhaafd. Artikel 18 is noodzakelijk om de nog resterende vereffeningen uit te voeren die verband houden met de vastleggingen welke destijds voor deze sector op de sectie 75 werden genomen. De artikelen van de sectie Landbouw bevonden zich immers tot en met het begrotingsjaar 1986 op de sectie 75 (Ruimtelijke Ordening en Landinrichting).

Artikel 46 houdt verband met de opdracht van de NLM, verleend door de wetten op de ruilverkaveling tot het tijdelijk verwerven van gronden in ruilverkavelingsgebieden (uitoefenen recht van voorkoop).

Hiertoe worden in 1988 geen nieuwe financiële middelen gevraagd maar de vroeger verleende middelen moeten kunnen herbruikt worden in het bestaand en daartoe bestemde fonds.

Ook artikel 47 dient gehandhaafd gezien de bijstand van de EG krachtens de EG-voorschriften, specifiek voor de betoelagde sector dienen herbruikt.

Artikel 65 ten slotte houdt verband met een explicitering van het onderhoud, meer bepaald van de pompstations op de onbevaarbare waterlopen : in de desbetreffende wet van 28 december 1967 inzake de onbevaarbare waterlopen is bijvoorbeeld niet uitdrukkelijk voorzien dat het energieverbruik van de pompstations voor de waterleiding van eerste categorie, **lastens** het Gewest zijn.

Overzicht begroting sectie 74 (in milj)

	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 werkelijke	1986 aanrekeningen
Lopende uitgaven	183,1	176,8	163,6	124,4
Kapitaaluitgaven	1.010,6	941,6	1.235,7	
(t.II) 860,3				
Totale kredieten	1.043,4	1.187,4	1.105,2	1.360,1
Investeringsprogramma (art. 61.03 + 63.19 + 63.20 ;	985,0	971,3	970,8	882,5

Wat de voorgestelde kredieten betreft, blijkt uit het overzicht dat hierboven verstrekt wordt dat de begroting voor lopende uitgaven 3,6 % hoger is dan de begroting 1987 en 11,9 % hoger dan de werkelijke uitgaven voor 1987.

Deze kredieten worden vooral aangewend voor de waterbeheersing op de onbevaarbare waterlopen en met name ten behoeve van de landbouwgronden. Een speciale inspanning zal gedaan worden voor een betere bescherming van de dijken in verband met het overstromingsgevaar.

In de sectie 74 is op artikel 12.33 ook een extra krediet uitgetrokken voor de campagne rond het Jaar van het Platteland. Het betreffende krediet dat voornamelijk voor informatie en sensibilisering zal gebruikt worden, werd van 3,6 op 8,6 miljoen frank gebracht.

De kapitaaluitgaven op deze sectie houden uitsluitend verband met realisatie van het investeringsprogramma. De vermindering met ca. 5 % ten opzichte van de reële uitgaven 1987 heeft vooral te maken met de intrestlasten van de kredietlijn bij het Gemeentekrediet en ook met de weerslag van de bezuiniging, welke in 1984-1985 als algemene maatregel door de Vlaamse Executieve werd doorgevoerd op het investeringsprogramma.

In de kapitaaluitgaven wordt een nieuw krediet opgenomen onder artikel 63.19 teneinde aan de besturen van polders en wateringen een tegemoetkoming te kunnen verstrekken voor de realisatie van een administratief lokaal. Deze subsidiëring zou gebeuren tot beloop van 30 % overeenkomstig hetgeen reeds geldt voor de gemeenten en andere lagere besturen, zoals voorzien in het KB van 23 juli 1981 betreffende de gesubsidieerde werken. Dit krediet is opgenomen in het investeringsprogramma dat, zoals ten andere reeds aangestipt, op peil blijft en zelfs lichtjes toeneemt ten opzichte van 1987, namelijk met 1,5 %. Deze vaststelling moet gezien worden tegen de achtergrond van de algemene maatregelen van de Vlaamse Executieve tot vermindering met 10 % in 1988 van het investeringsprogramma om budgettaire redenen.

2. Sectie 76 : Leefmilieu

Ook voor deze sector zijn in het decreet enkele bepalingen voorzien die niet nieuw zijn maar wel verder dienen te worden behouden voor het begrotingsjaar 1988.

De artikelen 14 en 62 zijn noodzakelijk om ten aanzien van de waterzuivering, respectievelijk de drinkwatervoorziening, de financiering van de nodige ontwerpen en studies te kunnen verzekeren. De kostprijs van deze prestaties komt uiteraard in meer van de subsidies welke aan de betrokken maatschappijen worden verstrekt, subsidies die ten aanzien van de waterzuivering tot 100 % kunnen gaan, overeenkomstig de geldende reglementering.

Artikel 18 heeft onder meer betrekking op sectie 76 en houdt verband met de afbouw van de fondsen van de afzonderlijke sectie voor deze uitgaven en de vervanging ervan door rechtstreekse begrotingskredieten. Om de continuïteit te verzekeren diende voorzien in een overgangsbepaling ter financiering van de vroeger op de betrokken fondsen genomen vastleggingen.

In artikel 68 wordt de machtiging gevraagd om namens het Vlaamse Gewest en in toepassing van het financieringsmechanisme van de Vlaamse Maatschappij voor de Waterzuivering, zoals is vooropgesteld in het oprichtingsdecreet van 28 juni 1983, een bedrag van 200 miljoen frank te onderschrijven in het kapitaal van de Maatschappij. Een gelijkaardig (pre)financieringsmechanisme was voorzien ten aanzien van de vroegere nationale instelling.

Een identieke bepaling is trouwens opgenomen in artikel 7 van de aanpassing van de begroting voor 1987, eveneens ten belope van 200 miljoen, frank, zodat tijdens 1988 in totaal voor 400 miljoen frank zal zijn onderschreven.

Artikel 71 behelst de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest, waarvan de begroting ingevolge de bepalingen van de wet van 16 maart 1954 en het statuut van deze Maatschappij (behorend tot categorie A) ter goedkeuring aan de Vlaamse Raad wordt voorgelegd.

Vooraleer omtrent deze begroting nadere toelichting te verstrekken, wenst hij eerst het overzicht toe te lichten van de globale kredieten welke zijn voorzien voor de sectie 76.

Overzicht begroting sectie 76 — Leefmilieu (in mln)

	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 werkelijke uitgaven	1986
Lopende uitgaven (t. I)	1.695,0	1.863,8	1.826,4	1.883,6
Kapitaaluitgaven (t. II)	3.881,2	4.216,6	3.407,8	3.660,3
Totale kredieten	5.576,2	6.080,4	5.234,3	5.543,9
Investeringen (gspro- gramma 6 art. 51.80 + 51.82 3.11 + 63.21 + 63.22 + 73.81 + 73.82)	2.690,2	2.685,8	2.455,4	2.413,8

* Evolutie correlatieve kredieten

* Totalen begroting (uitgaven)

1) OVAM	434,2	510,4	271,0	375,6
2) vwz	3.211,1	2.840,4		2.458,7
3. WZK	1.738,2	1.301,9		1.065,0
4) VMW	6.944,5	—	—	—

In dit overzicht merkt men een daling van de lopende uitgaven van 1.826,4 miljoen frank in 1987 naar 1.695,0 miljoen frank in 1988, hetzij een vermindering met 131,4 milj fr. Deze vermindering komt echter volledig voor rekening van de zogenaamde correlatieve kredieten, dit wil zeggen de uitgaven nodig tot dekking van de lasten voortvloeiend uit de vroeger geprefinancierde vastleggingsmachtigingen. Op artikel 31.30 en 43.30 **tesamen** (vroeger **financieringsmecha-**
nisme van de investeringen voor waterzuiveringen van de privé, respectievelijk de openbare sector) doet zich een vermindering voor van 1.648,5 miljoen frank, hetzij 161,5 miljoen frank. Isoleren wij deze factor uit het totaalbeeld, dan blijkt dat het overblijvende kredietenpakket vrijwel gehandhaafd blijft op het niveau van 1987 (hierbij ook rekening houdend met de post 41.01, dit is een nieuw artikel waarop

de intrestlasten zijn voorzien — 36,4 miljoen frank — van het financieringsmechanisme ten aanzien van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening).

Behoudens dit nieuwe artikel zijn in de lopende uitgaven op sectie 76 geen belangrijke verschuivingen te noteren.

Wel merkt de Gemeenschapsminister op dat de hergroepe-ring van de uitgave-kredieten bestemd voor de vaststelling, de voorkoming en de studie van de bestrijding van de diverse vormen van mogelijke milieuverontreiniging (lucht, water, bodem, plus geluidshinder) in een enkel artikel, namelijk artikel 12.59 als samenvatting van de artikelen 12.54 en 12.55 een bewuste optie is van de Vlaamse Regering welke kadert in het streven naar een geïntegreerde en preventieve aanpak.

Bovendien laat het samenbrengen van de uitgaven voor de verschillende deelaspecten in een enkel artikel een veel grotere soepelheid van werken toe, wat een efficiënt gebruik ervan merkkelijk in de hand zal werken. Dit wordt ook bevorderd door het gebruik van de techniek van de gesplitste kredieten voor deze uitgaven, waardoor een meerjarenplan-ning in de hand wordt gewerkt.

Dit artikel zal dan ook instaan voor de volgende benodigde uitgaven :

- a) de studies nodig in het kader van het leefmilieubeleid ;
- b) de kosten verbonden aan het Vlaams regionale meetnet (Luchtverontreiniging) in exploitatie bij het IHE. Het gaat hier in hoofdzaak om onderhoudsuitgaven waarvoor contracten lopen. Deze kosten kunnen worden geraamd op 3 miljoen frank.
- c) dringende onderzoeken onder meer in verband met „black-points” en bijvoorbeeld de cadmiumproblematiek,
- d) juridische en andere expertises in verband met leefmilieu-dossiers,
- e) diverse uitgaven ingeval van deelname van het bestuur aan bijeenkomsten in verband met milieuproblematiek.

De uitgaven op titel II nemen toe van 3.407,8 miljoen frank in 1987 (werkelijke uitgaven) tot 3.881,2 miljoen frank in 1988.

Indien de correlatieve en ordonnanceringskredieten uit deze pakketten worden afgezonderd, bekomt men respectieve-lijk 298,9 aan reële uitgaven 1987 ten opzichte van 348,6 miljoen frank in de ontwerp-begroting 1988.

Bij een verdere analyse en rekening houdend met een accidentele factor zoals het inschrijven van een krediet van 30 miljoen frank voor het naleven van rechterlijke vonnissen in verband met de collector van het Albertkanaal, blijkt een netto-toename van ongeveer 6,9 %.

Bij een artikelsgewijze benadering blijken geen belangrijke accentverschuivingen tussen 1987 en 1988 bij deze uitgaven.

Het nieuwe artikel 63.24 houdt verband met het volgende.

Bij behandeling van verschillende afrekeningsdossiers be-treffende collectorwerken werd door het Rekenhof opge-merkt dat bepaalde afvoerleidingen, voorgesteld als subsi-dieerbaar aan 100 % als zijnde collector, in feite door het Hof niet als kollektor in aanmerking kunnen worden geno-men om betoelaagd te worden aan 100 %.

De voorgestelde ordonnanties werden dan geannuleerd. Dit brengt met zich mede dat de gemeente de subsidie welke door de bevoegde minister toegekend werd, niet krijgt.

Het is normaal dat de gemeente, welke in feite niets verkeerd gedaan heeft, die subsidie zou bekomen die haar gegund werd. Wanneer blijkt dat bepaalde afvoerleidingen niet als kollektor in aanmerking genomen wordt, zijn het zeker rioleringen waarvoor een subsidie van 60 % kan verkregen worden.

Daar de werken reeds zijn uitgevoerd, is het tevens niet mogelijk hiervoor de kredieten aan te wenden voorzien op decreetsartikel 58 (machtiging gesubsidieerde werken). Daarom werd een nieuw artikel 63.24.03 voorzien met 110 miljoen frank ordonnanceringskredieten.

Deze kredieten worden betaald aan VWZ of WZK die het geld op haar beurt doorstorten naar de betrokken gemeente.

Ook wat het investeringsprogramma betreft, blijft de inspanning in de deelsectoren van het Leefmilieu op peil.

Wel dient hier melding gemaakt van de interne herschikking welke tijdens het jaar 1987 werd doorgevoerd in het investeringsprogramma van Leefmilieu en Natuurbehoud, waardoor onder andere het investeringsprogramma voor de watervoorziening werd opgetrokken van 360 miljoen frank naar 390 miljoen frank (artikel 51.80), terwijl op de dotatie aan het investeringsfonds van OVAM een vermindering werd doorgevoerd met 15,3 miljoen frank (artikel 51.82). Ook op artikel 63.21 kon een vermindering worden doorgevoerd in functie van de reële vastleggingsbehoeften. Er werd 1.658,0 miljoen frank vastgelegd op een aangepast **investeringsprogramma** van 1.737,6 miljoen frank voor deze sector (artikel 63.21) welke **daarmede** veruit de belangrijkste post blijft uitmaken in de investeringsinspanningen van de sector Leefmilieu, gevolgd door de drinkwatervoorziening (artikel 51.80), waarop in totaal 389,8 miljoen frank (te vermeerderen met 200 miljoen kapitaalonderschrijving VMW) werd vastgelegd en de toelage voor afvalverwijderingsinstallaties (artikel 63.11) waarop 304,9 miljoen frank werd toegekend.

3. Sectie 77 : Jacht, visvangst, bossen, natuurbehoud en groenvoorziening

Vooreerst geeft de Minister enige toelichting in verband met de bijzondere decreetsbepaling voor de sector natuurbehoud zoals vervat in het voorliggend document 8A (BZ 1988) — Nr. 1.

Deze beide decreetsbepalingen zijn niet nieuw. Zij werden reeds enkele jaren geleden voorgesteld aan en goedgekeurd door de Vlaamse Raad.

Artikel 63 is noodzakelijk, gezien de wens van het Rekenhof dat de toekennen van een toelage voor de aankoop van groene ruimten, zou stoelen op een organieke bepaling. Er is inmiddels gewerkt aan een meer uitgewerkte organieke toelage-regeling welke thans toch nog dient heronderzocht, onder meer ingevolge de bepaling in het regeerakkoord waarbij dient gestreefd naar formules van medeëigendom. Inmiddels dient artikel 63 gehandhaafd om de continuïteit te verzekeren.

Artikel 64 voorziet in de mogelijkheid om groene zones die onder de Vlaamse Gemeenschap ressorteren, voor een bepaalde duur te beschermen voor gebruik door onder meer natuurminnende verenigingen.

Deze verenigingen staan dan ook voor het dagelijks beheer en onderhoud van de betrokken goederen en leveren aldus een belangrijke bijdrage in het onderhoud en in de middelen welke daartoe nodig zijn, en die in hoofdte van de Vlaamse Gemeenschap ook zeer beperkt zijn, bijvoorbeeld op het

stuk van de personeelseffectieven. Het is dan ook ten volle verantwoord deze bepaling te handhaven.

Wat betreft de budgettaire middelen voor de sector natuurbehoud, geldt volgend overzicht, met dien verstande dat in navolgende cijfergegevens niet begrepen zijn :

— het Instituut voor natuurbehoud, waaromtrent hierna een korte afzonderlijke toelichting wordt gegeven onder punt 4 (sectie 79),

— het Visserijfonds aangezien dit met eigen inkomsten wordt gespijsd en zich bevindt in de afzonderlijke sectie (titel IV) van de begroting,

— het Fonds voor reconstitutie en rationalisatie van het Bospatrimonium dat enkel wordt gespijsd bij vervreemding door onteigening van bossen die eigendom zijn van de Vlaamse Gemeenschap. Op dit Fonds is een beschikbaar saldo van 29,0 miljoen frank dat dient aangewend inzonderheid om nieuwe verwervingen van bossen te realiseren in plaats van eventueel onteigende oppervlakten.

Overzicht begroting

Sectie 77 : Natuurbehoud, jacht, visvangst, bossen (in mln)

	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 werkelijke	1986 aanrekeningen
Loopende uitgaven (T. I)	144,7	141,8	123,0	108,4
Kapitaaluitgaven (T. II)	539,3	370,9	156,0	152,3
Totale kredieten	684,0	512,7	279,0	260,7
Investeringsprogramma's (3.61 + 71.61 + 73.61, blz. 161)	238,0	300,0 (200,0)	270,3	114,8

De gevraagde uitgaven op titel 1 belopen in totaal 144,7 miljoen frank voor 1988, wat een groei betekent van 2 % ten opzichte van de begroting 1987. Vergeleken met de werkelijke uitgaven 1987 is de stijging aanzienlijk hoger. Houdt men rekening met de accidentele factoren, bedraagt deze toename ca. 8 %. Dit groeicijfer moet het mogelijk maken het onderhoud en de valorisatie van het openbare bos- en groeipatrimonium waartoe deze uitgaven hoofdzakelijk worden gebruikt, op peil te houden en geleidelijk te verbeteren. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat enkel reeds het bospatrimonium in zijn globaliteit actueel 17.000 ha bedraagt, en gelet op de bestendige toename van dit areaal is een minstens evenredige groei van het budget voor beheer en onderhoud ten volle verantwoord.

In de sector van de kapitaaluitgaven wordt de investeringsinspanning grosso modo gehandhaafd op het peil van 1987, met dien verstande dat in dat jaar de procedure op gang werd gebracht voor de verwerving van sommige bedreigde duingebieden aan onze kust. Een aanpassing van het kredieten voor de verwerving van bossen en duingebieden (artikel 71.61) was dan ook noodzakelijk in functie van de realisatie van die projecten.

Voor 1988 worden hiertoe dan ook de nodige ordonnanceskredieten ter afwerking van de verwervingsprocedures voorzien, onder meer waardoor de stijging te verklaren is in de sector kapitaaluitgaven.

In 1988 wordt ook de tegemoetkoming verdergezet ten

aanzien van de natuurverenigingen als hulp van de Vlaamse Gemeenschap bij de verwerving van natuurgebieden in casu door de Belgische Natuur- en Vogelreservaten en door de Wielewaal. Deze inspanning wordt onverminderd gehouden en zal in 1988 in totaliteit 11,0 miljoen frank kunnen belopen.

Het visserijfonds (artikel 66.04, titel IV) bevindt zich in een afzonderlijke rubriek vermits het thuishoort op titel IV van de begroting, afzonderlijke sectie en gespijsd wordt met de eigen ontvangsten voortkomend van de verkoop van vis-verloven. De opbrengst hiervan wordt voor 1988 op 30 miljoen frank geraamd. Dit bedrag wordt, zoals U weet, integraal aangewend ten behoeve van de riviervisserij, dit voornamelijk voor het weer uitzetten van vis („herbepoting” van de waters — in 1988 wordt hiervoor 3 miljoen frank méér uitgetrokken dan het vorig jaar) en verbeteringswerken. Voor 1988 wordt voor het eerst ook een bedrag uitgetrokken voor publikaties ten behoeve van een betere publieke voorlichting.

4. Sectie 79 : Instituut voor Natuurbehoud

De uitgaven van het Instituut zijn sedert het operationeel worden begin 1986, ondergebracht in een geëigend en afzonderlijk sectienummer op de begroting.

Globaal kenden de uitgaven van het Instituut in de huidige opstartfase ervan het volgende verloop :

Overzicht begroting sectie 79 :
Instituut voor Natuurbehoud (in mln)

	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 werkelijke	1986 aanrekeningen
Lopende uitgaven (t. I)	11,6	6,0	5,3	4,8
Kapitaaluitgaven (t. II)	15,0	12,0	8,6	7,5
Totale kredieten	26,6	18,0	13,9	12,3

Hierbij dient aangestipt dat de loonkosten en de gewone werkingskosten van de personeelsbezetting van het Instituut niet aangerekend worden op deze sectie maar wel op sectie 20, waarin de personeelskosten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in zijn geheel zijn ondergebracht.

In de onderhavige sectie 79 worden enkel de specifieke kosten voor de werkings- en uitrustingskosten van het Instituut gefinancierd.

Hoewel deze kredieten in vergelijking met andere begrotingssecties in absolute bedragen heelwat kleiner zijn, onderstreept de Gemeenschapsminister dat ten aanzien van de reële uitgaven voor 1987 een quasi verdubbeling wordt bereikt in 1988. De begroting 1987, welke niet volledig werd uitgeput, is, naar hij meent, voor dat jaar dan ook als toereikend gebleken.

Hij meent dat in globo deze cijfers toch aantonen dat het Instituut voor Natuurbehoud over reële kansen tot welslagen en verder ontplooiing beschikt.

In de begroting 1988 van het Instituut is verder ook een nieuw artikel opgenomen, namelijk artikel 12.42, met een bedrag van 4,5 miljoen frank. Hiermede wordt beoogd het Instituut soepeler te kunnen laten opereren onder meer door gemakkelijker een beroep te doen op de inbreng van externe deskundigen aanzienlijk.

2. Algemene bespreking bij de begrotingscijfers

Een lid dankt de Gemeenschapsminister voor het goed gedocumenteerde overzicht. Hij dringt aan om nog meer aandacht te verlenen aan de preventie. Kan dit aspect in de begroting cijfermatig worden toegelicht ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit over vele pos-ten is verspreid in de begrotingscijfers. Hij verwijst ook naar de hergroepering van deze posten (artikelen 12.27, 12.53, 12.54, 12.55 en 12.56) in artikel 12.59 van sectie 76, titel 1 van de begroting. Dit is een bewuste optie van de Vlaamse Regering die kadert in het streven naar een geïntegreerde en preventieve aanpak.

Een lid stelt vervolgens dat blijkens verstrekte informatie de begrotingscijfers niet erg overeenstemmen met een studie van de SERV dd. oktober 1987. Daaruit zou blijken dat de middelen voor ruimtelijke ordening en leefmilieu samen met 10 % zijn verminderd, en de machtigingen voor 1987 in deze sector zouden 25 % lager liggen. Kan de Minister hierover meer uitleg verstrekken.

De Gemeenschapsminister verstrekt hierop het volgende uitgebreide antwoord :

Uit de naar voor gebrachte cijfersgegevens in de inleidende technische toelichting blijkt dat het procentuele aandeel voor wat betreft 1988 zich zeer behoorlijk situeert ten opzichte van de overeenkomstige cijfers voor wat betreft 1987 en 1986. Zo is het aandeel van het investeringsprogramma voor leefmilieu, landinrichting en natuurbehoud gestegen van 16,7 % in 1987 naar 18,4 % in 1988 ten opzichte van het globale investeringsprogramma voor de Vlaamse Gemeenschap.

Tijdens de bepreking van hogergenoemde nota werd de vraag gesteld of deze gegevens niet strijdig zijn met deze naar voren gebracht in de studie van de SERV („Technische analyse ter voorbereiding van het begrotingsadvies van de SERV”).

Volgens de SERV zouden de machtigingen in 1987 voor de sector ruimtelijke ordening en leefmilieu 25 % lager liggen dan in 1982.

Een aantal elementen dienen evenwel, aldus de Gemeen-schapsminister, in **achte** genomen bij vergelijking met de SERV-nota, waaronder de volgende punten :

1. de cijfers van de SERV dienen in relatie gebracht tot de algemene beperking van het investeringsprogramma wegens de budgettaire imperatieven. De SERV-studie concludeert op blz. 19 dat de globale enveloppe voor ruimtelijke ordening en leefmilieu verminderd is met 25 % in 1987 ten opzichte van 1982, maar uit de cijfers op blz. 9 van deze nota blijkt dat het investeringsprogramma voor het geheel van de Vlaamse Gemeenschap in 1987 slechts 73,7 % bereikte van het in 1982 vrijgegeven programma, hetzij 26,3 % minder.

2. Er dient tevens rekening gehouden met het feit dat in de sector leefmilieu in 1982 nog in belangrijke mate gebruik werd gemaakt van de prefiancieringstechniek. Wegens de bewuste afbouw van deze toekomstbelastende **financierings**-vorm is het normaal dat de bijhorende machtigingen ook zijn verminderd en geleidelijk vervangen door minder dure en minder hoge rechtstreekse begrotingskredieten.

3. Het is belangrijk aan te stippen dat de SERV-studie enkel werkt met het begrip machtigingen-plafond, dit wil zeggen het maximum van de voor vastleggingen beschikbare kredieten, prefinancieringsmachtigingen enzovoort inbegrepen.

Hierbij werd evenwel geen rekening gehouden met de werkelijk verrichte imputaties op de begroting en met de werkelijk aangegane vastleggingen.

Deze gegevens zijn nochtans niet onbelangrijk. Bij wijze van illustratie hiervan kan verwezen worden naar het artikel 63.21 waarop in 1983 een beschikbaar machtigings-plafond was toegestaan van 3.780 mln fr. (dit cijfer wordt gebruikt voor de SERV-studie als vergelijkingspunt met 1987), terwijl de werkelijke aangegane vastleggingen in dat jaar 2.836,9 mln belopen (zie vergelijkende tabel van de uitgaven bij de begroting 1985), hetzij een reële aanwending van 75 % daar waar de SERV-nota vertrekt van 100 % (maximaal plafond). In 1987 daarentegen werd het beschikbaar krediet voor 95,5 % effectief benuttigd.

In de technische toelichting bij de begroting die aan de Commissie werd verstrekt wordt bij de vergelijking in de periode 1986-1988 daarom wel rekening gehouden met de effectieve vastleggingen aangezien zij het dichtst de werkelijkheid benaderen.

In verband met de uitvoeringsbesluiten van het milieuvergunningensdecreet vindt een lid het ontoelaatbaar dat deze zaak zo'n vertraging oploopt door het achterblijven van het advies van de Raad van State. Het betrokken lid wil de stand van zaken kennen van de achtergebleven adviezen bij de Raad van State.

De Gemeenschapsminister geeft een overzicht van de adviesvragen ingediend bij de Raad van State — afdeling Wetgeving.

1. Ontwerp-besluit van de Vlaamse Executieve houdende nadere regelen betreffende de milieuvergunning.
Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu.

2. Voorontwerp van decreet betreffende de maatregelen inzake het gebruik van dierlijk mest en de afvoer van mestoverschotten.
Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu.

3. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Executieve houdende het verbod op spuitbussen met freonen als drijfgas.
Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu.

4. Voorontwerp van bosdecreet.

Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud.

5. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Executieve tot wijziging van het Koninklijk Besluit houdende vaststelling van de statuten van de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest dd. 30 juli 1981.
Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu.

6. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Executieve ter bevordering van de tewerkstelling van minder-validen bij de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij.
Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu.

7. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Executieve houdende regeling van de instelling en de werking van provinciale coördinatiecommissies voor de waterbeheersing.
Gemeenschapsminister van Externe Betrekkingen.

Verschillende leden hebben nog vragen over de experimenten in verband met de Laak, de functie van de moerriool en haar mogelijkheden, en de inspanning van de industrie rond dit experiment. Gaat de industrie vooreerst de acceptabele normen doorvoeren, en zal de Minister garanties kunnen

geven voor de kwaliteit van het Scheldewater als de **moerriool** wordt ingeschakeld ?

De Gemeenschapsminister geeft hierop volgend uitgebreid antwoord.

Het oplossen van de problematiek van de verontreiniging van de Laak omvat 2 belangrijke aspecten namelijk het ruimen van het vervuild slib en de eliminatie van vervuilende industriële lozingen.

1. De slibuiming

Onbevaarbare waterlopen worden regelmatig geruimd vooral ter voorkoming van overstromingen. De **ruimingsspecie**, indien niet vervuild, wordt daarbij op de oevers en de aangelanden uitgespreid. Het slib van de Laak stroomafwaarts van de lozingspunten van de bedrijvengroep „Tessenderlo Chemie” is echter zodanig gecontamineerd dat een uitspreiding zonder meer op het land niet meer kan omwille van mogelijke bodemvervuiling en grondwatervervuiling. Het slib dient derhalve als afval verwijderd te worden. Het industrieel experiment dat thans in uitvoering is heeft tot doel middels een hydrocycloon het slib te scheiden in 2 fracties waarbij de contaminanten zoals cadmium en kwik **opgeconcentreerd** worden in de fijne fractie en waarbij een relatief schone grove fractie overblijft.

De fijne fractie wordt dan ontwaterd in een pers en de resterende filterkoek dient dan gestort op een geschikte stortplaats. Indien het experiment lukt worden volgende positieve effecten vooropgesteld :

- grote bezinkingsbekkens worden overbodig
- de gecontamineerde fractie is in volume sterk beperkt waardoor de verwijdering ervan goedkoper zal zijn ;
- voor de schone fractie kan een goedkopere **verwijderingswijze** toegepast worden.
- het ruimingsprobleem wordt in één tijd opgelost.

2. Voorkomen van nieuwe verontreiniging

Uiteraard hebben al deze inspanningen maar zin indien we er tegelijk in slagen de Laak voor toekomstige vervuiling te behoeden. De bedrijvengroep „Tessenderlo Chemie” kreeg daartoe strenge lozingsnormen opgelegd (**lozingsvergunning** van 15.9.86 aangevuld met twee wijzigingsbesluiten dd. 14.11.86, en nogmaals aangevuld met twee **wijzigingsbesluiten** dd. 28.12.87). Over de toepassing ervan wordt eerstdaags een evaluatierapport ingewacht. Bovendien kan door de ingebruikname van de collector ook de verzilting van het Laak- en Netewater voorkomen worden. Dit mag uiteraard niet tot gevolg hebben dat het Scheldewater bijkomend vervuild wordt. Welnu, uit studies blijkt dat thans de Schelde evenveel radioactiviteit ontvangt, zij het dan via Laak en Nete. Vermits daarenboven strenge lozingsnormen zullen nageleefd worden, kan de ingebruikname van de collector onmogelijk de Schelde meer belasten, het tegendeel is waar.

De collector is dan niet langer een zogenaamde smeerpip, maar een ondergrondse afvoerpijp waardoor gezuiverd afvalwater zal stromen. Na de slibuiming en het elimineren van vervuilende lozingen zal de Laak zuiver zijn en ook blijven. Er zal van slibuiming en gebruik van de collector geen sprake zijn, aldus de Minister, als niet 100 % is voldaan aan de strenge lozingsnormen voor Tessenderlo Chemie.

Een lid dringt erop aan dat de Gemeenschapsminister vlug werk maakt van de MER-plicht, conform de **EG-richtlijnen**.

De Gemeenschapsminister meent dat wij binnen onze bevoegdheid deze kwestie normerend kunnen regelen via een decreet.

Vervolgens stelt hetzelfde lid het probleem van de interne coördinatie binnen de Vlaamse Executieve, tussen de bevoegdheden van Leefmilieu en Ruimtelijke ordening. De Gemeenschapsminister bevestigt dat het probleem van de coördinatie zich inderdaad stelt en dat dit via concertatie dient aangepakt. Idealiter zouden de bevoegdheidspakketten van Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening volledig dienen te worden geïntegreerd.

Hetzelfde lid stelt dat bij de eerste raming van de milieuheffing, tot zijn voldoening, door OVAM een bedrag van circa 2 miljard frank werd vooropgesteld. Dat had een motief moeten zijn, opdat de industriële sector zelf wat zou doen in verband met eigen installaties voor afvalverwijdering en recyclage.

Daarna werd, door lagere heffingsvoeten, een streefcijfer van 250 miljoen frank vooropgesteld (1986).

Verder is de voorzitter van de geschillencommissie pas nu benoemd, en er zijn ook bij OVAM slechts 2 ambtenaren die zich bezighouden met de heffingen. Tot 1 januari 1988 was er in verband met de heffingsplicht geen controle, aldus steeds hetzelfde lid. Er werd slechts voor een bedrag van 130 miljoen fr geïnd en het lid wil weten hoeveel hiervan de industrie betaalt.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het totaal van de niet betaalde bedragen niet volstaat om het vooropgestelde totaal bedrag van de heffingen te bereiken. Immers, er wordt soms in het geheel geen melding gemaakt en dit ondanks de aanvullende instructies. Ter verontschuldiging van OVAM voert de Gemeenschapsminister aan, dat de uitvoering in verband met de heffing pas echt is gestart vanaf juli 1987. Er is een afspraak met OVAM om de zaak te bespoedigen en de Minister vraagt dus enig respijt.

Hetzelfde lid heeft zijn twijfels of de kwaliteitsnorm die inzake de kwaliteit van de oppervlaktewaters tegen half 1995 vooropgesteld, wel zullen gehaald worden. In verband met de mestbanken bijvoorbeeld moet men weten waarover het gaat : heeft men bijvoorbeeld een juiste informatie over de hoeveelheid drijfmest die te verwerken valt.

De Gemeenschapsminister verwijst naar het algemeen waterzuiveringsprogramma dat thans volop in uitvoering is.

Een lid repliceert dat dit type waterzuiveringsstations alleen huishoudelijk afvalwater zuiveren : de zware metalen bijvoorbeeld en alle andere chemische afvalstoffen blijven in onze rivieren terecht komen.

Een lid stelt dat de lozings- en de exploitatievoorwaarden niet openbaar zijn en nochtans wordt de openbaarheid precies door de milieubeweging gevraagd.

De Gemeenschapsminister bevestigt dat de lozings- en exploitatienormen te zeer geïndividualiseerd moeten worden naargelang de aard en de produktiewijze van het bedrijf, en wel zodanig, dat openbaarheid van die normen industriële geheimen kan blootleggen. De sectoriële normen, aldus de Gemeenschapsminister, zijn wel publiek. Wat de drijfmest betreft, is er aldus de Minister, conform met de wens van vorige leden, dringend nood aan een wettelijke regeling.

Hij voegt er in verband met de varkenshouderijen nogmaals aan toe dat de tijdelijke regeling door zijn voorganger in verband met de opschorting van vergunningen in geen

geval zal worden versoepeld, tenzij voor die op dat ogenblik houders waren van een bouwvergunning.

Een lid spreekt zijn ongeduld uit over de trage gang van zaken in verband met de opruiming van de „black points”, dit wil zeggen oude stortplaatsen, vooral van bedrijven, die een ernstige milieuhinder kunnen veroorzaken, tengevolge van de vaak giftige afval die er jarenlang werd gedeponeerd. Sommige bedrijven zijn ondertussen verdwenen ; dit stelt uiteraard een probleem inzake de juridische verantwoordelijkheid. Het opruimen van deze sites zal zware financiële inspanningen vergen. Wanneer gaat men met de sanering beginnen ?

De Minister antwoordt op deze bemerkingen dat hij zich ter **dege** bewust is van de ernst en de omvang van het probleem. Op dit ogenblik worden onder leiding van AROL en OVAM proeven ondernomen om na te gaan of men via een vereenvoudigde technische methode, via bacteriële en chemische methodes de zware metalen in deze storten kan „fixeren”.

De vroegere voorgestelde aanpak met name het afgraven van de verontreinigde grondlagen is onbetaalbaar en stelt overigens nieuwe problemen voor de verwijdering van deze massa. Zodra de uitslag van de proeven gekend is, zal de Minister de nodige concrete maatregelen voorstellen. Op de begroting werd voor de ambtshalve verwijdering een bedrag van 100 miljoen voorzien. Men weet door de vele studies dat er een cadmium-probleem is.

De Gemeenschapsminister deelt de juiste inventaris mee van het cadmium-probleem en van de daartoe gedane uitgaven (zie bijlage 1).

3. Artikelsgewijze bespreking

Bij de decreetsbepalingen zijn er verschillende amendementen. De heer E. Gryp wil aan artikel 14 een paragraaf toevoegen luidend als volgt : „De kosten voor de verwijdering van verontreinigd slib uit onbevaarbare waterlopen kunnen verhaald worden op de personen wiens **acitiviteiten** oorzaak zijn van de verontreiniging van de onderwaterbodem en hiervoor dus objectief verantwoordelijk zijn.” Hij verantwoordt zijn amendement als volgt. Uitgaande van het algemeen aanvaard principe : “de vervuiler betaalt,, lijkt deze toevoeging volstrekt aangewezen. Bovendien werd tijdens de bespreking van dit ontwerp van decreet door de heer Gemeenschapsminister voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud, in de bevoegde commissie van de Vlaamse Raad, zelf verklaard dat “de bedrijven kunnen voldaan hebben aan de opgelegde exploitatievoorwaarden en toch aansprakelijk kunnen gesteld worden voor de veroorzaakte vervuiling,,. Er werd tenslotte nog op gewezen dat het artikel 8 van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen een mogelijkheid biedt tot verhaal op de gebruikers van de waterloop en dat deze toevoeging volledig in overeenstemming is met de wet van 22 juli 1974 op het giftig afval en met het decreet van 2 jui 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen.

De Gemeenschapsminister vestigt naar aanleiding van dit amendement de aandacht op een juridisch probleem van aansprakelijkheid. Nergens in de voorbereidende werkzaamheden van de door de auteur vermelde wet van 28 december 1967, is vermeld dat wie afvalwater loost in een waterloop, noodzakelijkerwijze een gebruiker is. De Minister verzoekt om die reden aan de auteur het amendement in te trekken.

De indiener van het amendement wil dit wel intrekken op voorwaarde dat de Gemeenschapsminister telkens optreedt

bij de vaststelling van overtredingen. Principieel reageert de Gemeenschapsminister hierop positief en het amendement wordt ingetrokken.

In verband met het in het amendement opgenomen principe “de vervuiler betaalt, vraagt een lid in verband met de vervuiling van de Laak dat Tessenderlo Chemie niet alleen de kosten van zuivering moet betalen, maar ook de andere verbruikers stroomopwaarts van Tessenderlo-Chemie.

De Gemeenschapsminister zal dit onderzoeken maar verduidelijkt dat voor de thans aan de gang zijnde experimentele fase er niets moet betaald worden, omdat het een onderzoek betreft in voorbereiding op de later te gebruiken zuiveringsmethode.

Bij artikel 18 van de decreetsbepalingen is er een amendement van de Vlaamse Executieve, (Stuk 8-A (BZ 1988) – Nr. 3,) ertoe strekkend aan artikel 18, een nieuw lid toe te voegen luidend als volgt : „De vastleggingen aangegaan voor 1 januari 1988 op artikel 63.21.03, sectie 76, titel II met betrekking tot de aangelegenheden bedoeld bij artikel 63.24.03 mogen vereffend wordt op het artikel 63.24.03, sectie 76, titel II.”

De Gemeenschapsminister licht dit amendement als volgt toe. Bij de behandeling van verschillende afrekeningsdossiers betreffende collectorwerken werd door het Rekenhof opgemerkt dat bepaalde afvoerleidingen, voorgesteld als subsidieerbaar aan 100 % als zijnde collector, in feite door het Hof niet als collector in aanmerking kunnen worden genomen om betoelaagd te worden aan 100 %.

De voorgestelde ordonnanties werden dan geannuleerd.

Het amendement alsook het geamendeerde artikel wordt aangenomen met 7 stemmen bij 6 onthoudingen. De decreetsbepalingen worden aangenomen met 7 stemmen bij 6 onthoudingen.

Sectie 16 : Kabinetsuitgaven

Hier zijn geen opmerkingen en deze sectie wordt aangenomen met 7 stemmen voor bij 6 onthoudingen.

Sectie 74 : Landbouw

Een lid merkt op dat de uitgave van 160 miljoen frank in verband met de onbevaarbare waterlopen (artikel 12.28.03) vrij laag is.

De Gemeenschapsminister repliceert dat in 1986 reeds 104 miljoen frank werkelijke uitgaven te noteren vielen. De vrij hoge raming ligt hem volgens de Minister in het feit dat men bij deze posten meer en meer rekening dient te houden met ecologische en milieuhygiënische elementen. Soms kan het slib niet meer op de aangelanden worden gedeponeerd, en dient elders gestort of verwerkt. Ook in de ruilverkaveling houdt men daar rekening mee, wat een langere voorstudie vereist en vandaar ook deze verhoogde raming op dit artikel.

Het in artikel 12.23.03 voorziene bedrag van 8,6 miljoen frank is volgens hetzelfde lid, voor de gekozen doelstelling een vrij beperkt krediet.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat het thema “Jaar van het Platteland, niet kan vergeleken worden met het veel grootschaliger opgevatte “Jaar van het Leefmilieu,“. Het krediet zal derhalve ruimschoots volstaan voor de geplande doelstellingen. Mocht er tekort zijn dan kan dit bijgestuurd worden via de aanpassing van de begroting.

Een lid merkt op dat bij de ruiming van onbevaarbare

waterlopen er zich twee soorten problemen stellen met name de oplopende ruimingskosten tengevolge het overtreden van de non-aedificandiregel (in de 5 meter zone langs onbevaarbare waterlopen mag niet gebouwd worden doch het Vlaamse Gewest geeft soms zelf een vergunning om op 3 meter afstand van de oever constructies op te richten) en het storten van het slib op de aangelanden (het schadelijke ruimingsslib dient effectief geruimd doch hiervoor zijn te weinig kredieten voorzien). Tevens verwijst het lid naar het probleem tengevolge het gebrek aan coördinatie tussen de gewestelijke verantwoordelijken en het Departement Openbare Werken, waardoor bijvoorbeeld bij werken aan de rijkswegen men geen rekening houdt met het probleem van de afwatering. Bij de realisatie van grote infrastructuurwerken moet er een MER worden voorzien. De Minister antwoordt hierop dat de non-aedificandiregel strikt dient toegepast ten einde de kosten van de **ruiming** niet nodeloos op te drijven. Wat betreft de kredieten voor het onderhoud van de onbevaarbare waterlopen kan men een ernstige stijging vaststellen : in 1986 waren 104 miljoen voorzien, in '87 157 miljoen en in 1988 werd het bedrag op 160 miljoen fr vastgesteld. Er stelt zich hier wel een bevoegdheidsprobleem.

De bescherming van de dijken is een nationale bevoegdheid (hierbij dient onder meer het probleem van de **dijkbescherming** tegen de **muscusrat** worden vermeld). Er dient dus een betere coördinatie tussen de nationale departementen (Openbare werken, Landbouw) gerealiseerd. Ook bij de verwezenlijking van grote infrastructuurwerken (onder meer wegeninfrastructuur) moet er een overleg worden georganiseerd en zou het Gewest de voorwaarden van de MER moeten opleggen.

Hetzelfde lid pleit ook voor overleg op lagere echelons. Zo blijft de voltooiing van een aantal fietspaden uit omdat men moet wachten op de voltooiing van de rioleringen. Verder is er het probleem van de waterzuiveringsstations, die met zeer laag rendement werken omdat er te weinig voltooide rioleringsnetten naartoe lopen. Men moet zoveel mogelijk trachten af te werken wat begonnen is aldus dit lid. Hetzelfde lid vraagt tenslotte nog cijfers die voor het fysische programma in de Kempen zijn voorzien. De Gemeenschapsminister verwijst voor het fysisch programma in de Kempen naar de cijfergegevens meegedeeld in bijlage 2.

Verschillende leden vragen de precieze cijfers van het investeringsprogramma voor 1988 in de ontwikkelingsgebieden in verband met de landinrichting en het leefmilieu. Deze cijfers worden door de Gemeenschapsminister meegedeeld (zie bijlage 2).

Een lid wijst in verband met de ruilverkaveling op de ter zake sinds een halve eeuw volgehouden inspanningen van Nederland, waar de activiteiten en investeringen 10 tot 15 maal groter zijn dan in ons land. De resultaten van die 50-jarige inspanning zijn te merken : niet alleen is er de daaruit volgende tewerkstelling en de modernisering van de land- en tuinbouw, maar de Nederlandse tuinbouw maakt gebruik van de geothermie en ziet vooruit : ze bouwt thans serres in IJsland, waar het water in overvloed is.

Het betrokken lid vraagt zich af wat Vlaanderen met slechts 300 miljoen fr kredieten op deze begrotingspost vermogen;

Hierin gesteund door meerdere leden vraagt hij aandacht voor het gebruik van de voor handen zijnde geothermie in de Kempische ondergrond.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de exploitatie van de natuurlijke rijkdommen een regionale materie is, in-

clusief de lokaliseerbare energiebronnen zoals de **warmwaterlagen** in de Kempen.

Het project Beerse-Merkplas werd gerealiseerd met steun van de EG, de GOM-Antwerpen, het Vlaamse Gewest en met de technische medewerking van de Belgische Geologische Dienst.

Het “geothermisch doublet,, te Beerse-Merksplas, is nu eigendom van de NV ATEC, die de exploitatie verzorgt en afnemers van energie zoekt.

Hierbij wordt geopteerd voor serreverwarming (tuinbouw) omwille van de hoge toegevoegde waarde en grotere **tewerkstellingseffecten**. Viskweek wordt aldus tot op heden niet gevisieerd.

Wel is er een privé-initiatief (Firma Smet) dat beoogt het warmwater uit de boring “Meer,, te gebruiken voor viskweek.

De subsidiëring van de tuinbouw behoort tot de bevoegdheid van de nationale overheid.

De enige “promotie,, voor het gebruik van aardwarmte te Beerse-Merksplas lijkt te liggen in de “expansiewetgeving,, waarbij milieuvriendelijke projecten extra aanmoediging kunnen krijgen.

Sectie 74 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 6 **onthoudingen**.

Sectie 75 : Ruimtelijke ordening

De aan deze commissie toegewezen artikelen 12.27.03, 12.28.03, 12.33.03, 12.34.03 en 14.05.03, worden zonder vragen of opmerkingen aangenomen met 7 stemmen bij 6 **onthoudingen**.

Sectie 76 : Leefmilieu

Een lid stelt nogmaals een vraag over de afvalcollector. Hoe gaat die functioneren, wat zijn de gevolgen voor Antwerpen en de Schelde, waar de collector uitkomt en wat is het aandeel van de industrie ?

De Gemeenschapsminister herhaalt dat het concept van de collector van in het begin verkeerd zat : men moest vooraf beter hebben bestudeerd wat er geloosd werd en wat er samenkomt in de collector om vervolgens aan het eind ervan een aangepast zuiveringsstation te bouwen.

Het is thans het voorgezuiverde, zoute afvalwater van de enige vervuiler (Tessenderlo-Chemie) gravitair (zonder pompen) naar de Schelde te laten lopen. Een studie bureau heeft daartoe de nodige testen gedaan. Daarom hoeft men te Antwerpen geen vrees meer te hebben voor de kwaliteit van het Scheldewater. De collector is bijgevolg geen “smeerpip,, meer, aldus de Minister.

Een lid meent dat voor het bereiken van de vooropgestelde kwaliteitsnormen onder meer voor het Scheldebekken de noodzaak zal duidelijk worden dat een en ander qua bevoegdheden zal moeten herschikt worden.

Hetzelfde lid stelt het probleem van de waterverontreiniging aan de Scheldebekken, dat, onder meer door de sterke verontreiniging vanuit Brussel, voor het Vlaamse Gewest toch belangrijke gevolgen heeft. Hierop antwoordt de Minister dat het Vlaams Gewest een protocol sluit met de Brusselse Gewestexecutieve om een zuiveringsinstallatie ten Noorden van Brussel te bouwen. Via een belangrijke **terugdringing** van de verontreiniging van de **Zenne**, zou een grote stap worden gezet naar de reductie van de vervuiling van de

Schelde. Aan de bouw van deze installatie zal daarom prioriteit worden gegeven.

Een ander lid meent dat men strenge normen moet opleggen en ze ook doen eerbiedigen.

Hoe ziet de Minister de controle daarop met zijn beperkt personeel.

De Gemeenschapsminister deelt in verband met de controle volgende gegevens mee.

Aantal monsternames + analyses in 1987

a) bedrijfscontroles	2.555	1.771
b) kwaliteitscontroles waterlopen monsternames	4.380	7.226

Door de Vlaamse Executieve wordt bij sectie 76 een amendement ingediend, ertoe strekkende bij titel 1, lopende uitgaven, hoofdstuk IV, inkomensoverdrachten binnen de sector overheid, een nieuw artikel 43.29.03 (nieuw) Dotatie aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (Niet gesplitst krediet : 225,8 miljoen frank)

Ditzelfde bedrag wordt via een amendement van de Vlaamse Executieve bij titel II, Hoofdstuk VIII, Kredietverleningen binnen de sector overheid bij artikel 84.03.03 weggelaten.

Het amendement wordt door de Gemeenschapsminister als volgt verantwoord :

Het gaat netto, en begrotings-technisch gezien, om een nuloperatie.

In de Commissie Financiën en Begroting werd door de vertegenwoordiger van het Rekenhof gevraagd dat deze overheveling van artikel 84.03 naar artikel 43.29 bij amendement zou doorgevoerd worden.

Deze vraag werd door het Rekenhof gesteld om begrotingstechnische redenen. Ingevolge de systematiek van de economische classificatie van de uitgaven dient een dotatie inderdaad opgenomen in de rubriek inkomensoverdrachten van de begroting (artikel 43.29). Onder artikel 84.03.. horen enkel terug te vorderen voorschotten thuis. Aanvankelijk werd OVAM gefinancierd door terugvorderbare voorschotten, dit in afwachting van de volledige operationalisering van de milieuheffing. Het amendement van de Executieve wordt eenparig aangenomen.

Sectie 76 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 6 onthoudingen.

Sectie 77 : Jacht, visvangst, bossen, natuurbehoud en groenvoorziening.

Op vraag van een lid wordt door de Gemeenschapsminister een overzicht gegeven van de aankoop door de overheid van bossen, in de periode 1980-1987 (bijlage 3).

Hetzelfde lid heeft dan nog een aantal opmerkingen over de bosbouw. Het bospatrimonium dient volgens dit lid conform de Europese richtlijnen goed te worden beheerd. Maar het is grotendeels particuliere eigendom. Hoe moet dat in ons land met de beheersing van bosbranden (brandwegen) de renovatie, de nieuwe aanplantingen enzovoort.

Volgens het lid moet men ofwel toezien op een goed beheer, ofwel de onteigening bevorderen. Dit kan volgens het lid door een ingreep in het stelsel van de erfenisrechten, waardoor bossen makkelijker staatsbezit zouden worden.

De Gemeenschapsminister repliceert dat de erfenisrechten tot de nationale bevoegdheid behoren.

Het is echter wel zo dat voor het ogenblik de beseigenaars in feite aan hun patrimonium alleen nog maar verliezen lijden. In overleg met de voorzitter van de Vlaamse Hoge **Bosraad** blijkt dat er twee grote middelenpakketten zijn om aan dit probleem te verhelpen en dat zijn fiscale maatregelen enerzijds en gestructureerde maatregelen anderzijds. Deze laatste vindt men hoofdzakelijk in het bosdecreet terug. De Gemeenschapsminister neemt zich voor dat decreet zo spoedig mogelijk in de Commissie te brengen.

Op vraag van een lid bevestigt de Gemeenschapsminister dat in 1987 212 miljoen frank werd uitgetrokken voor de aankoop van bossen en natuurgebieden. Het betrokken krediet van 112 miljoen werd met 100 miljoen frank verhoogd voor de aankoop van duingebieden, waaronder de **Houtsaegerduinen** in De Panne. Het voorziene krediet voor 1988 op dezelfde post bedraagt 150 miljoen frank.

De Sectie 77 wordt vervolgens aangenomen met 7 stemmen en 6 onthoudingen.

Sectie 79 : Instituut voor Natuurbehoud

Hier zijn geen opmerkingen en deze sectie wordt aangenomen met 7 stemmen bij 6 onthoudingen.

Sectie 96 : Instellingen van openbaar nut

Een lid wil hier bij artikel 02.14.03 (dotatie aan het Studiecentrum voor Kernenergie) weten wat de stand van zaken is.

De Gemeenschapsminister deelt mee dat het algemeen contract in verband met leefmilieu-onderzoek met het SCK blijft lopen.

Sectie **96** wordt aangenomen met 7 stemmen bij 6 onthoudingen.

Titel VII : OVAM

Bij de begroting van de Openbare **Afvalstoffenmaatschappij** van het Vlaamse Gewest, merkt een lid op dat de op rubriek 845.18 (artikel 43.31.03) voorziene ontvangsten voor ambtshalve verwijdering zeer beperkt schijnen in verhouding met de zo talrijke „black points”. Het lid plaatst ook vraagtekens bij de overdracht van het investeringsfonds (rubriek 845.17, artikel 51.82.03). Dat alles lijkt zeer ontoereikend, vergeleken bijvoorbeeld met Nederland, waar men over 54 miljard frank beschikt.

Het zal, aldus dit lid, onvermijdelijk zijn de **milieueffingen** te verhogen.

Alleszins is het totaal bedrag van de ontvangsten van 405 miljoen frank totaal ontoereikend om het te voeren beleid te kunnen financieren.

De Gemeenschapsminister beaamt dat vergeleken met Nederland de voorziene kredieten aan de lage kant liggen. Allezins is de Gemeenschapsminister van plan de politieke wil op te brengen kordaat in te grijpen waar overtredingen worden vastgesteld.

Wat de huidige stand van het onderzoek betreft durft de Minister stellen dat we hier ter zake verder staan dan in Nederland. Wat het optreden en de verwijdering betreft heeft Nederland te kampen met hoge afgravingskosten op veel plaatsen, wat de hoge kredieten aldaar verklaart.

De Minister is ervan overtuigd in de toekomst meer **mid-**

delen nodig te hebben. Gebeurlijk kunnen die ook via verhoogde milieuheffingen worden bekomen.

Vervolgens wordt titel VII (OVAM-begroting) aangenomen met 7 stemmen bij 6 onthoudingen.

Het geheel van de aan de Commissie voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud toegewezen artikelen en secties wordt aangenomen met 7 stemmen en 5 onthoudingen.

BIJLAGE 1

Inventaris cadmiumprobleemgebieden

Ingevolge de studie van de afvalstoffen-black points maakt Cadmium in een variabele mate deel uit van de verontreinigingsvracht in volgende gebieden :

- stortplaats NV **Campinc** te Beerse ;
- fabrieksterrein van de voormalige zinkfabriek SA de **Rothem** te Dilsen-Rotem ;
- fabrieksterrein van „**La Floridienne**” te Gent ;
- fabrieksterrein van „**Atochem**” te Gent ;
- stortterrein „**Klaverken**” te Gentbrugge ;
- stortplaats en slibbekken van TC-LVM te Tessenderlo en Ham ;
- fabrieksterrein „**Produits Chimiques de Nieuport**” te Nieuwpoort ;
- bekkens van de NV Fabelta te Zwijnaarde.

BIJLAGE 2

Overzicht evolutie investeringsprogramma
(exclusief rioleringen)

(in mln.)

Sectie	Sector	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 werkelijke vastleg- gingen	1986 werkelijke vastleg- gingen
74	Landinrichting	985,0	971,3	970,8	882,5
76	Leefmilieu	2.690,2	2.685,8 (3.021,1)	2.455,4	2.413,8
77	Bossen en na- tuurbehoud	238,0	300,0 (200,0)	270,3	114,8
79	Instituut voor natuurbehoud (pro memorie)	p.m.	p.m.	---	
		3.913,2	3.957,1 (4.192,4)	3.696,5	3.411,1

() = initieel — investeringsprogramma 1987

Gemeenschapsminister van **Leefmilieu**, Landinrichting en KMO-beleid
Overzicht investeringsprogramma

	(in mln.)			
	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 Werkelijke vastleggingen	1986 Werkelijke vastleggingen
SECTIE 74 (LANDINRICHTING)				
Art. 61.03 Bijdrage v/h Gewest in de technische uitgaven m.b.t. de toepassing van de wet- ten van 22.7.70, 12.7.76 en 10.1.78 op de ruilverkaveling	408,0	350,0	350,0	307,8
Art. 63.19 Toelagen polders en wateringen voor infrastructuurwerken in het bijzonder met betrekking tot administratieve gebouwen	2,0	—	—	—
Art. 63.20 Toelagen voor de verbetering van de onbevaarbare waterlopen, de waterhuishou- ding en de landbouwwegen	275,0	270,0	269,6	299,9
Art. 73.20 Uitgaven m.b.t. de werkzaamheden uitgevoerd door het Gewest betreffende de on- bevaarbare waterlopen, polders en wateringen	300,0	351,3	351,2	274,8
Totaal voor Landinrichting (sectie 74)	985,0	971,3	970,8	882,5
SECTIE 76 (LEEFMILIEU)				
Art. 51.80 Subsidies voor studies en uitvoering van waterleidingen en watervoorzieningsin- stallaties	360,0	390,0 (360,0)	389,8	340,0
Art. 51.82 OVAM : dotatie aan het investeringsfonds	80,0	64,7 (80,0)	64,7	90,0
Art. 63.11 Subsidies lag. besturen voor bouw en uitrusting van afvalverwijderingsinrichting .	278,2	327,5	304,9	166,1
Art. 63.21 Subsidies aan de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij en de Waterzuiverings- maatschappij voor het Kustbekken	1.812,0	1.737,6 (2.087,6)	1.658,0	1.800,0
Art. 63.22 Toelage lagere overheden voor sanering stortplaatsen	150,0	151,0	32,9	14,2
Art. 73.81 Bouwen van een moerriool voor nijverheidswater langs Albertkanaal	5,0	10,0	0,3	0,5
Art. 73.82 Kosten aanleg, uitrusting, instandhouding van een kwantitatief grondwatermeet- net m.i.v. grondaankoop en terreinuitrusting	5,0	5,0	4,8	3,0
Totaal voor Leefmilieu (sectie 76)	2.690,2	2.685,8 (3.021,1)	2.455,4	2.413,8
SECTIE 77 (BOSSEN EN NATUURBEHOUD)				
Art. 63.60 Toelagen aan ondergeschikte besturen voor bosbouwkundige werken (pro memorie)	—	—	—	
Art. 63.61 Toelagen aan de ondergeschikte besturen : a. voor de aankoop van groengebieden en van terreinen bestemd voor de aanleg van openbare groene ruimten ; b. voor beplantingswerken, aanleg van groene ruimten en verrichtingen inzake bos- bouw en natuurbehoud krachtens art. 4, 16° tot en met 19° van het KB van 23.7.1981	50,0	50,0	30,1	6,1
Art. 71.60 Verwerving van bossen, duinen (pro memorie)	—	—	—	—
Art. 71.61 Verwervingen van bossen, groengebieden, natuurgebieden, viswaters en gronden voor de aanleg van openbare groene ruimten	150,0	212,0 (112,0)	212,0	90,0
Art. 73.60 Investerings voor produktievermeerdering van bossen (pro memorie)	—	—	—	—

(in mln.)

	1988 ontwerp	1987 aangepast	1987 Werkelijke vastleggingen	1986 Werkelijke vastleggingen
Art. 73.61 Investeringsuitgaven van alle aard in verband met de aanleg, de instandhouding en de verbetering van openbare groene ruimten, bossen, groengebieden, natuurreservaten en viswaters van het Gewest en in verband met tot deze domeinen behorende inrichtingen en constructies	38,0	38,0	28,2	18,7
Totaal voor Bossen en Natuurbehoud (sectie 77)	238,0	300,0	270,3	114,8
Totaal Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Landinrichting en KMO-beleid	3.913,2	3.957,1 (4.192,4)	3.696,5	3.411,1

() = initieel — investeringsprogramma 1987.

Investeringsprogramma 1988
Streefcijfers ontwikkelingszones

(in mln.)

Sectie en art.	Globaal pro- gramma 1988	Aandeel ontwikkelingszones			
		Limburg	Turnhout	Westhoek	Totaal ontwik- kelingszones
SECTIE 74 (LANDINRICHTING)					
Art. 61.03 Bijdrage van het Gewest in de technische uitgaven m.b.t. de toepassing van de wetten van 22.7.70, 12.7.76 en 10.1.78 op de ruilverkaveling	408,0	125,5	9,9	57,0	192,4
Art. 63.20 Toelagen voor de verbetering van de onbevaarbare waterlopen, de waterhuis- houding en de landbouwwegen	275,0	106,5	3,0	50,6	160,1
Art. 73.20 Uitgaven m.b.t. de werkzaamheden uitgevoerd door het Gewest betreffende de onbevaarbare waterlopen, polders en wateringen	300,0	58,7	—	147,3	206,0
Totaal Landinrichting	983,0	290,7	12,9	254,9	558,5
SECTIE 76 (LEEFMILIEU)					
Art. 51.80 Subsidies voor studies en uitvoering van waterleidingen en watervoorzieningsin- stallaties	360,0	175,0	115,0	15,0	305,0
Art. 51.82 OVAM : dotatie aan het investeringsfonds	80,0	25,0	—	—	25,0
Art. 63.11 Subsidies lagere besturen voor bouw en uitrusting van afvalverwijderingsin- richting	278,2	140,0	22,5	5,0	167,5
Art. 63.21 Subsidies aan de VWZ en de WZK	1.812,0	150,0	205,0	160,0	515,0
Art. 63.22 Toelage lagere overheden voor sanering stortplaatsen	150,0	14,5	—	—	14,5
Totaal Leefmilieu	2.680,2	504,5	342,5	180,0	1.027,0
SECTIE 85					
Art. 58 Begrotingsdecreet : rioleringswerken		200,0	75,0	75,0	350,0
ALGEMEEN TOTAAL		995,2	430,4	509,9	1.935,5

BIJLAGE 3

Aankoop van bossen

Overzicht van de vastleggingen per houtvesterij
(‘83 – ‘84 – ‘85 – ‘86 – ‘87)

Houtvesterij	Boscomplex	Totale oppervl.	Totaal bedrag
Antwerpen	Kalmthoutse Heide De Inslag Herebossen Mark-Gronden Wildertse Duintjes De Buizerd Blaasveld broek Volharding De Moeren Spiegeldriesbos	192 ha	84.209.998
Bree	Kraanberg Terhaag doornheide Beverbeek Galgenberg De Grote Heide Dorperheide Pecsteen Grootbroek Oudsberg	139 ha	79.460.146
Brugge	Wijnendale Rooyveld Zonnebeke Moen IJzermending Vijverbos Rijckvelde Het Blarewater Doevevallei Vloetenveld Houtsaegersduinen Smisjesbos	365 ha	249.160.600
Gent	Oude Leiearm Kluisbos ‘t Enamebos Berlarebroek Hooggoed Buggenhoutbos Scheldearm „Meilegem” Raspaillebos Neigembos Nerenbos Bos Ter Rijst Mesure Put Op ‘t Stort Koningsbos Kravaalbos Speelbos	239 ha	128.127.633
Hasselt	Zonderik De Teut Klein Hengelhof De Koeyeweide Lanklaarderbos Bellevuebos Asbroek Petersheim Mechelse Heide Schoonbeek Stelebos Klein Homo Het Holland Galgenberg Heiwijk Cockerill	323 ha	143.439.850

Houtves- terij	Boscomplex	Totale oppervl.	Totaal bedrag
Groenendaal	Zoniënwoud	3 ha	2.017.454
Hechte1	Pijnven In de Brand Vieversel Tessenderlo	16 ha	7.248.000
Leuven	Walebos De Bergplaats Huldenberg	73 ha	48.150.080
Turnhout	Hoge Vijvers Elsakker Het Goorken De Zegge Ravels	52 ha	22.109.170
Bosbouw- fonds		5 ha 24 a Kosten	3.200.000 1.208.391

**BS. Verslag uitgebracht namens de Commissie
voor ruimtelijke ordening
door de heer J. Beerden**

1. BELEIDSOPTIES VAN GEMEENSCHAPSMINISTER
WARD BEYSEN
INZAKE RUIMTELIJKE ORDENING
EN STEDEBOUW

INHOUD

Hoofdstuk 1 :

Het Vlaams Regeerakkoord inzake Ruimtelijke Ordening en Stedebouw.

Hoofdstuk II :

Toelichting bij de beleidsopties van Gemeenschapsminister Ward Beysen inzake Ruimtelijke Ordening en Stedebouw.

1. Vlaanderen morgen : open ruimten en leefbare kernen.
 1. Bescherming van de open ruimten
 - a) Woonuitbreidingsgebieden
 - 1° Gezinsevolutie
 - 2° Leegstand
 - 3° Geraamde beschikbare bouwgronden
 - b) Golfterreinen
 2. Stads- en dorpsherwaardering
 - a) Functievermening
 - b) Beleidsinstrumenten
 - 1° Actie „Pit in de Kern”
 - 2° Subsidieerbare Werken
 - 3° Vernieuwing van afgedankte bedrijfsruimten
 - 4° Ontwikkelingsplanning — Public Private Partnerships
 - 5° Fiscale stimuli
- II. Globaal Kader Ruimtelijke Beleid
 1. Gewestplannen
 2. Industriezones
 3. Planschade
 4. Groene Gordel
- III. Herziening van de wet van 29 maart 1962 houdende de organisatie van de Ruimtelijke Ordening en Stedebouw.
 1. Stedebouwwet
 - a) Een effectieve decentralisatie van bevoegdheden
 - b) De vereenvoudiging en eenvormigheid van de diverse administratieve procedures
 - c) Reclamereglementering
 2. Het mini-decreet.

Hoofdstuk 1

Het Vlaams regeerakkoord inzake
Ruimtelijke Ordening en Stedebouw

De Vlaamse Regering wil een optimaal mens- en natuurvriendelijk beleid voeren. Dit beleid is gesteund op volgende krachtlijnen :

- de gewestplannen, die alleszins moeten geëerbiedigd blijven ;
- de optimale leefomgeving voor de mens ;

- de revalorisatie van de bestaande kernen ;
- de bescherming van het natuurlijk patrimonium ;
- de vrijwaring van de open ruimte zoals de agrarische en bosgebieden ;
- de zorg voor ecologische waarden.

Dit beleid wordt geformuleerd in een globaal dynamisch beleidsplan (verwerkt in een beleidsnota) dat bepalend is voor het door de Vlaamse Regering te voeren beleid. Het zal tevens bepalen op welke wijze het intermediair niveau hierbij zal betrokken worden. De lokale besturen zullen aangemoedigd worden om een beleidsplan (verwerkt in een beleidsnota) op te stellen waarin het gemeentelijk ruimtelijk beleid wordt uitgestippeld, dat dient te kaderen in het globaal beleidsplan. De Vlaamse Regering zal in deze zin een doelmatige decentralisatie doorvoeren.

Voor projecten die een belangrijke ruimtelijke weerslag hebben moet vooraf een onderzoek worden ingesteld, waarbij zowel economische, sociale en culturele als ecologische en ruimtelijke factoren worden betrokken en tegen elkaar afgewogen.

De Vlaamse Regering neemt de nodige initiatieven tot herziening van de wet van 29 maart 1962 betreffende de stedenbouw en de ruimtelijke ordening. Hierbij wordt onder meer vertrokken van volgende uitgangspunten :

- het opstellen van een beleidsplan verwerkt in een beleidsnota ;
- een duidelijke hiërarchie van de aanlegplannen ;
- de **decentralisatie** van de individuele beslissingen ;
- meer bevoegdheden voor de lokale besturen met betrekking tot het vergunningsstelsel ;
- de vereenvoudiging van zowel de procedures voor de goedkeuring als de inhoud van de aanlegplannen ;
- een informatieverplichting bij de totstandkoming van de plannen, evenals de mogelijkheid tot het inrichten van openbare hoorzittingen ;
- de mogelijkheid voor natuurlijke en rechtspersonen om een procedure voor een aanlegplan bij de bevoegde overheid in te leiden ;
- een efficiënte beteugeling en preventie van **bouwmisdrijven** en het invoeren van een aangepaste verjaringstermijn ;
- een herziening van de beroepsprocedure met het oog op een onbevooroordeelde behandeling van de appellant ;
- de toepassing van de Europese richtlijn betreffende de milieu-effectenbeoordeling voor grote infrastructuurwerken.

Wat de planschadedossiers betreft, moet binnen een redelijke termijn overgegaan worden tot de uitvoering van de vonnissen en arresten die in kracht van gewijsde zijn getreden.

Het besluit inzake de uitvoering van de stads- en **dorps** herwaarderingsoperatie zal worden aangepast om, naast de woonfunctie de ontwikkeling van ambachtelijke en **midden**-standsvestigingen die verenigbaar zijn met de stedelijk milieu mogelijk te maken.

Onderzoek zal worden op welke wijze bij decreet de bestaande wetten op het natuurbehoud en de landschapszorg kunnen ingepast worden in het kader van de ruimtelijke ordening.

Hoofdstuk II

Toelichting bij de beleidsopties van gemeenschapsminister Ward Beysen inzake Ruimtelijke Ordening en Stedebouw

1. Vlaanderen morgen : open ruimten en leefbare kernen.

Het is de Minister, onder meer bevoegd voor de **Ruimtelijke Ordening** zijn persoonlijke overtuiging dat Vlaanderen dringend nood heeft aan een beleid waarin aan de zorg voor het behoud van de open ruimten een bredere aandacht wordt besteed.

De noodzaak daartoe is ingegeven door drie vaststellingen :

— enerzijds is er een steeds verdergaande aantasting van de bestaande open ruimten zoals agrarische en bosgebieden ; aan de vraag naar verkavelingen gelegen in het groen werd in het verleden immers al te gretig voldaan, hetgeen een zeer verspreide en tegelijk zeer versnipperde bebouwing tot gevolg had.

— anderzijds, en mede als gevolg van het voorgaande, stellen we vast dat tal van stedelijke centra meer en meer verglijden naar louter „werkplaatsen”, overbevolkt overdag maar leeg en verlaten na de kantooruren en in de week-ends.

— tenslotte is er het vaststaand gegeven dat Vlaanderen nu eenmaal beperkt in ruimte is. In een klein gebied kan het gewoon niet meer dat zo maar om het even waar, woningen worden gebouwd of inplantingen gebeuren die niet kaderen in een globaal ordenend beleid.

De bekommernis om het behoud van de zo noodzakelijke open ruimten, gekoppeld aan de vaststelling dat de **woonfunctie** binnen de bestaande kernen meer en meer verloedert, impliceert dan ook een beleid dat prioriteit verleent aan de revalorisatie van de bestaande kernen. Onze steden en dorpen moeten derhalve opnieuw leefbaarder en aantrekkelijker gemaakt worden.

De instrumenten waarmee dit concreet gestalte zal gegeven worden, wil de Minister hieronder graag toelichten. De Administratie voor Ruimtelijke Ordening zal bij de uitwerking ervan nauw betrokken worden. Rekening houdende met het feit dat zijn Administratie in het verleden reeds afgeslankt werd ten voordele van andere besturen zal de Minister niet nalaten de nodige inspanningen te doen om een versnelde invoering van de informatica binnen AROL mogelijk te maken zodat een betere serviceverlening naar het publiek toe kan gegarandeerd worden.

1. De bescherming van de open ruimten.

Vanuit verschillende invalshoeken staan de open ruimten in Vlaanderen meer en meer onder druk. De **Gemeenschapsminister** wenst dan ook een beleid te voeren dat deze ruimten maximaal beschermt evewel mits inachtnaam van de filosofie die in artikel 1 van de stedebouwwet werd verwoord en waarbij werd beklemtoond dat de ruimtelijke ordening wordt ontworpen zowel uit economische, sociaal en esthetisch oogpunt als met het doel „s lands natuurschoon ongeschonden te bewaren.”

a) Woonuitbreidingsgebieden

Het is een verheugende vaststelling dat er een duidelijk relance in de bouwsector wordt genoteerd. De vraag tot versoepeling van de aansnijding van de **woonuitbreidingsgebieden** wordt daardoor meer en meer aktueel.

Nochtans moet van **meetaf** aan gesteld worden dat deze trend met de nodige voorzichtigheid moet beoordeeld worden.

Deze voorzichtigheid spruit voort uit de analyse van een aantal cijfergegevens. In 1987 werd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een studie van de Administratie voor Huisvesting gepubliceerd waarin de woningbehoeften in Vlaanderen voor de periode 1985-90 en 1990-95 grondig geanalyseerd werden. Overlopen we de belangrijkste vaststellingen en conclusies.

1° Gezinsevolutie

Voor de periode 1985-90 wordt een aangroei met meer dan 100.000 gezinnen verwacht. De aangroei van het aantal gezinnen kan echter niet automatisch vertaald worden in nieuwbouwbehoeften. De cijfers tonen aan dat vooral de bestaande leegstand een groot gedeelte van de behoeften kan dekken.

2° Leegstand

Eind 1985 stonden er in Vlaanderen meer dan 61.000 leegstaande woningen van voldoende kwaliteit. Wanneer men aanneemt dat de leegstand die nodig is om de **fluctaties** op de markt op te vangen, de zogenaamde functie- of **fRICTIELEEG**stand, 2 % mag bedragen, dan waren er einde 1985 ongeveer 20.000 woningen van goede kwaliteit beschikbaar. Daarnaast dienen er in Vlaanderen per vijfjaarlijkse periode meer dan 85.000 woningen hetzij vervangen, hetzij gesaneerd te worden :

- 21 % daarvan is bewoond en moet vervangen worden ;
- 58,6 % daarvan is bewoond en moet gesaneerd worden ;
- 20,4 % daarvan staat leeg en is van onvoldoende kwaliteit.

3° Geraamde beschikbare bouwgronden

De studie becijferde niet alleen de uitbreidings- en **vervangings**behoeften (voor de periode 1985-90 geraamd op ongeveer 114.000 woningen) maar vergeleek ze bovendien met de nog beschikbare onbebouwde percelen. Die vergelijking leerde dat het aantal nog beschikbare bouwpercelen in Vlaanderen acht keer groter is dan de voorziene uitbreidingsbehoeften. Dit cijfer dient evenwel met de nodige **terughoud**heid geïnterpreteerd te worden aangezien talrijke bouwgronden niet werkelijk op de vastgoedmarkt beschikbaar zijn. Ik refereer hier naar de veel voorkomende situatie waarin ouders hun spaargelden beleggen in zoveel bouwgronden als zij kinderen hebben. Deze weliswaar gegronde nuancering van het overschot aan bouwgronden doet in geen enkel geval afbreuk aan de overduidelijke conclusie van de studie namelijk dat het beleid zich in eerste instantie dient toe te spitsen op het benutten van het bestaande woningbestand vooraleer aan nieuwbouw kan gedacht worden. Met betrekking tot de woonuitbreidingsgebieden wil dit concreet zeggen dat de mogelijkheden tot ontwikkeling en aansnijding van nieuwe gebieden meer selectief en restrictief dient gehanteerd te worden.

Door zijn voorganger werd reeds een ontwerp van omzendbrief uitgewerkt, waarbij aan de streekcommissies voor advies inzake ruimtelijke ordeing de bevoegdheid wordt gegeven te oordelen over de wenselijkheid tot aansnijding van een woonuitbreidingsgebied.

In overleg met mijn Administratie zal de **Gemeenschaps**minister deze omzendbrief aan de gewijzigde opties doen aanpassen. De klemtoon zal daarbij komen te liggen op het zoveel mogelijk sparen van open ruimten ; Inderdaad „zoveel mogelijk” want er moet steeds rekening mee gehouden wor-

den dat de woonuitbreidingsgebieden door de **Gewestplan**-nen als „**mogelijke**” bouwgronden werden bestemd, namelijk inzoverre de reële woonbehoeften een verdere ordening van een welbepaald gebied noodzakelijk maken. In de praktijk zullen de „**tot** bouwgrond bestemde gronden” van een woonuitbreidingsgebied slechts effectief als volwaardige bouwgrond kunnen gebruikt worden indien ook de nodige infrastructuur aanwezig is : wegen en nutsvoorzieningen (water, gas, elektriciteit) dienen aangelegd te worden, de nodige diensten als post en huisvuilophaling moeten georganiseerd worden en ook de sociaal-culturele infrastructuur mag niet ontbreken. Thans stelt de overheid deze infrastructuur ofwel gratis ter beschikking (verkeersaders) ofwel via zware subsidies (postbedeling, openbaar vervoer), of nog via **monopolie**-verleningen (gas, water, electriciteit). De bijdrage die de kandidaat-eigenaars moeten betalen voor de installatie van deze infrastructuurwerken staat hoegenaamd niet in functie van de reël gemaakte kosten hetgeen onrechtvaardig en arbitrair is tegenover die burgers die in meer verstedelijkte en per inwoner dus veel „goedkopere” zones wonen. De Gemeenschapsminister zal zijn Administratie verzoeken om terzake een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid om deze sociale kosten voor alle diensten en aspecten van wonen op een meer selectieve manier in rekening te brengen ; De Gemeenschapsminister pleit hier niet voor een **lastenverhoging** van sommigen maar eerder voor het in overweging nemen van een systeem waarin de lasten voor bestaande kernen kunnen verminderd worden.

b) De golfterreinen

De laatste jaren is de golfsport in een ware stroomversnelling getreden. De vraag naar de aanleg van nieuwe terreinen kon dan ook niet uitblijven. Onmiddellijk ontstond de nodige deining in de pers waar de discussies tussen de verschillende belangengroepen soms tot ware polimieken werden opgeschroefd. Het lijkt belangrijk dit tumult tot zijn ware proporties te herleiden en enkele cijfers onder ogen te nemen.

Belangrijk is te weten dat er in Vlaanderen momenteel slechts 11 terreinen door de Koninklijke Belgische **Golffederatie** zijn erken. In de periode 86-87 werd voor de aanleg van 12 nieuwe terreinen toelating gegeven. Sommige ervan verkeren nog in de fase van planning, andere zijn reeds in aanleg en enkele zijn de afwerking nabij. Het betreft terreinen die een gunstig advies bekwamen hetzij van de Planologische Dienst van AROL, hetzij van het Kabinet. Op zichzelf kan de aanleg van een golfterrein niet als vergunningsplichtig werk worden beschouwd indien de realisatie ervan enkel een wijziging van het gebruik van de bodem betreft. Een bouwvergunning is slechts nodig indien de gebruikswijziging gepaard gaat met een andere specifiek vergunningsplichtige handeling zoals bijvoorbeeld een ontbossing of een aanzienlijke wijziging van het reliëf. Op dit ogenblik zijn er nog 17 aanvragen hangende. In de hypothetische veronderstelling dat alle vragen ook zouden goedgekeurd worden betekenen de bestaande, de in aanleg zijnde en de aangevraagde terreinen een grondinname van niet eens 2000 ha. Dit neemt niet weg dat een ongeordende inplanting van golfterreinen niet kan aanvaard worden.

De inplanting van nieuwe terreinen speelt anderzijds een niet onderschatten rol in het kader van de vrijwaring van open ruimten. Inderdaad, de benodigde oppervlakte en de noodzakelijke zware investeringen waarborgen als het ware een definitieve vrijwaring van gelangrijke aaneengesloten ruimten en sluit de heromschakeling naar landbouw niet uit. Er is trouwens een duidelijk signaal vanwege de Europese

Commissie om landbouwgronden onbenut te laten dit in het kader van de talrijke overproducties.

Voor concrete planologische, wetgevende of administratieve initiatieven zal de Gemeenschapsminister zich inspireren op de resultaten van een aan de gang zijnde pilootstudie. Het onderzoek daarin spitst zich toe op alle mogelijke effecten die de inplanting van een nieuw terrein in een beperkte regio kan sorteren. In casu werd de kuststreek onder de loupe genomen en de resultaten ervan zullen op korte termijn bekend zijn.

2. Stads- en dorpsherwaardering

De bescherming van de open ruimten is een optie die niet los kan en mag gezien worden van de revalorisatie van de bestaande kernen. Veeleer dan de schaarse open ruimten te laten inpalmen lijkt het zinvoller het beleid te richten op de herbevolking van de steden en de dorpen.

Deze optie werd in beginsel reeds vastgesteld in het Regeerakkoord dat voorziet in de aanpassing van het Besluit van 30 maart 1983 tot regeling van de tegemoetkoming van het Vlaamse Gewest voor de uitvoering van stads- of dorpsherwaarderingsoperaties.

Vijf jaar na de toepassing ervan is het gepast het besluit opnieuw onder de loupe te nemen en de realisaties die eruit voortgevloeid zijn aan het vooropgezette doel te toetsen teneinde de stadsvernieuwing een vernieuwde aanpak te geven.

Om echter te voorkomen dat de gemeentebesturen de procedure voor nieuwe herwaarderingsgebieden opstarten, terwijl ondertussen een nieuw Besluit met eventueel andere mogelijkheden zou goedgekeurd worden in de Executieve, kan in overweging genomen worden voor een bepaalde periode een herwaarderingsstop in te voeren, mits de gemeentebesturen hierover tijdig te informeren. Door de Vlaamse Executieve werden reeds 134 herwaarderingsgebieden goedgekeurd.

Met de Collega bevoegd voor de huisvesting werd opnieuw een protocol afgesloten worden teneinde tot een gecoördineerd beleid te komen voor de sociale huisvesting in herwaarderingsgebieden.

a) Functievermenging

De onderliggende idee waarop de hernieuwingspolitiek inzake stadsrenovatie zal gebaseerd zijn is het streven om opnieuw te komen tot een multifunctionaliteit van wijken en buurten. De gewestplannen zorgden voor een nette opdeling van de bodem in woonzones, ambachtelijke en industriezones ; de menselijke activiteiten — wonen, werken, recreatie — werden derhalve mee in zones ingedeeld hetgeen een enorme infrastructuur tussen de verschillende gebieden noodzakelijk maakte. Die verbindingsaders maakten op hun beurt het ontstaan mogelijk van de zogenaamde winkelautostrades ; tal van ambachtelijke en industriële bedrijfjes en grote middenstandszaken vestigen zich hier terwijl de stad leeg liep en verkrotte.

Het beleid zal daarom gelijktijdig toegespitst worden op de renovatie van gebouwen en op het bevorderen van de functievermenging binnen de kernen.

b) Beleidsinstrumenten

1° Aktie „Pit in de Kern”

Deze aktie rond het thema stads- en dorpskernherwaarde-

ring werd reeds door de vorige Minister voorganger opgestart en had de bedoeling ideeën aan te brengen ter verbetering van de kwaliteit van infrastructuur en woningbouw. Tal van gemeentebesturen, architecten en bouwmaatschappijen hebben inmiddels hun projecten ingediend. Het resultaat ervan zal mede de richting aantonen in dewelke dit beleid concreet gestalte wordt gegeven. Bovendien zal rond de bekroonde projecten een reizende tentoonstelling worden georganiseerd die als doel heeft om een zo ruim mogelijk publiek een visueel idee te geven van de talrijke mogelijkheden die er inzake renovatie te verwezenlijken zijn.

2° Subsidieerbare werken.

In zijn beleidsverklaring inzake Binnenlandse Aangelegenheden heeft de Gemeenschapsminister reeds aangekondigd dat het subsidiebeleid voor werken die door regionale of lokale besturen uitgevoerd worden zeer grondig moet her gedacht worden. Hij heeft terzake het voorstel gedaan tot wijziging van het KB van 23 juli 1981 en gesteld dat de vernieuwde aanpak ondermeer zal steunen op een herziening van de percentages van de subsidie in functie van de accenten die men in het beleid wil doorvoeren. Wat de hier besproken materie betreft wil dit concreet zeggen dat bijzondere aandacht zal besteed worden aan fiets- en voetpaden, pleinaanlegging, enzovoort, teneinde een kwaliteitsvolle aanleg van het openbaar domein te bekomen.

3° Vernieuwing van afgedankte bedrijfsruimten.

Het huidige KB van 12 september 1984 voorziet in de betoelaging van de aanleg van nieuwe industrieterreinen. Het voorafgaandelijk slopen van gebouwen wordt niet betoelaagd zodat menig industrieterrein eerder de kwalificatie van industrieel archeologisch museum verdient ; de meeste liggen er desolaat bij. In het kader van een hernieuwde **functievernien**ging binnen de kernen zal onderzocht worden in hoeverre een wijziging van dit besluit kan bijdragen tot projecten van stedelijke vernieuwing.

Een eventuele herziening zou het moeten mogelijk maken een renovatiebeleid te voeren waarin de woon- en **industrie**-functie kunnen verzoend worden ; zowel in deze thans verloederde gebieden, als binnen de kernen moet het mogelijk zijn om ambachtelijke en niet-vervuilende industrie te laten samengaan met wonen. Er moet nagegaan worden in hoeverre de wijziging van dit besluit kan kaderen in de herziening van het besluit inzake stads- en **dorps**herwaarderingsoperaties.

4° Ontwikkelingsplanning — Public Private Partnerships

Het is de bedoeling om de nieuwe aanpak rond de stads-kernvernieuwing in nauwe samenwerking met de privé-sector te realiseren. Ontwikkelingsplanning komt erop neer dat de overheid slechts middelen zal vrijmaken tot aanleg van collectieve infrastructuur indien zij vanwege, de privé-sector de garantie bekomt tot concrete invulling van een „ontwikkelingsgebied”. Doelstelling daarvan is te komen tot een investeringsverhouding tussen de publieke en de private sector van 1 op 10.

Met andere woorden iedere frank overheidssubsidie moet het tienvoudige aan investeringen door de privé-sector genereren. Het gaat dus om een vorm van Public Private Partnership waarbij de overheid en de privé-sector op contractuele basis (ontwikkelingscontracten) samenwerken om stadsvernieuwingsprojecten concreet gestalte te geven. Zo zal niet alleen de overheid haar middelen marktgericht moeten aanwenden maar wordt tevens een ongeordende inplanting vanwege de gebruikerssector vermeden.

5° Fiscale stimuli

De Gemeenschapsminister is ervan overtuigd dat ook de Steden en Gemeenten zelf een inspanning dienen te leveren in het promoten en uitwerken van renovatieprojecten. Hij zal meer bepaald door mijn Administratie de mogelijkheid laten onderzoeken om een systeem uit te werken waarbij het mogelijk wordt om prioriteit te verlenen aan projecten in steden en gemeenten die bereid zijn om langs fiscale weg een extra-stimulus aan het renovatiebeleid te geven. Onderzocht zal worden hoe en in hoeverre er extra middelen kunnen aangetrokken worden om renovatievriendelijke lokale overheden te steunen indien ze bereid zijn maatregelen te nemen die gaan in de richting van afschaffing van **eigendoms**-vriendelijke belastingen of toekenning van gemeentelijke of stedelijke bouwpremies.

II. Globaal kader ruimtelijke beleid

De vastlegging van de Gewestplannen was onmiskenbaar een belangrijke stap in de beleidsvoering inzake ruimtelijke ordening. De gewestplannen hebben evenwel het nadeel dat een lange termijnvisie van een welbepaald moment voor de toekomst bevroren wordt in een instrument dat slechts zeer moeilijk kan aangepast worden aan gewijzigde omstandigheden.

Het Regeerakkoord voorziet daarom in een nieuwe aanpak. Het beleid inzake Ruimtelijke Ordening zal geformuleerd worden in een globaal dynamisch beleidsplan, verwoord in een beleidsnota.

De nota zal opgevat worden als een document waarin aandacht besteed wordt aan de samenhang tussen het ruimtelijk, economisch en socio-cultureel beleid. De problematiek van de ruimtelijke evolutie zal aldus benaderd kunnen worden vanuit een globale visie op het niveau Vlaanderen.

1. Gewestplannen

De opmaak van een globaal dynamisch beleidsplan voor Vlaanderen impliceert geen radicale overboordzetting van de gewestplannen. Integendeel, zij zullen de uitgangsbasis van het ruimtelijk beleid blijven, met dien verstande dat er vlotter zal ingespeeld worden op nieuwe economische en sociale noden en factoren.

Een aantal vroeger weerhouden opties zijn thans achterhaald, nieuwe ontwikkelingen werden tot hiertoe fragmentarisch of pragmatisch behandeld.

Zo wordt ieder gewestplan geconfronteerd met een eigen ruimtelijke problematiek en eigen specifieke situaties, zoals de mijnsluitingen in Limburg, de grindproblematiek, sanering van de Rupelstreek, Groene Gordel, recreatie in de kustgemeenten.

Ook de onhoudbare toestand van de week-endverblijven schreeuwt om een oplossing. In die gebieden waar de gewestplannen onvoldoende recreatiezones ingebouwd hebben, kan gedacht worden aan een regularisatie wanneer tot een globale herordening van het gebied wordt overgegaan. Voor geïsoleerde gevallen zal een concrete oplossing worden uitgewerkt die gebaseerd zal zijn op een systeem van uitdovende rechten.

Al deze ontwikkelingen nopen de Minister ertoe de Administratie de opdracht te geven om per gewestplan een voorstel uit te werken dat rekening houdt met deze desiderata.

2. Industriezones

In de ontwerpbegroting 1988 is een initieel bedrag van 180 miljoen frank voorzien voor de aanleg van **infrastructuurwerken** in industriezones zoals bedoeld in het Besluit van de Vlaamse Executieve van 12 september 1984.

Het voorstel van programma, eind februari jongstleden ingediend door de Algemene Diensten, stemt overeen met een subsidieerbaar bedrag van 360 miljoen frank.

De vraag is bijgevolg tweemaal zo groot als het aanbod.

Vandaar dat het beleid ten aanzien van de industrieterreinen op volgende accenten zal berusten :

1. de reeds gedeeltelijke uitgeruste terreinen dienen volledig te worden afgewerkt door de aanleg van de **waterleidingswerken** en van de werken voor openbare verlichting. Op die manier moet het mogelijk zijn bedrijven definitief aan te trekken.

2. Wat betreft de uitrusting van nieuwe industriezones dient de aandacht in eerste instantie te gaan naar de terreinen die gelegen zijn in een van de drie EG-ontwikkelingszones die voor betoelaging uit het EFRO-Fonds in aanmerking komen, met name de Provincie Limburg, het Arrondissement Turnhout en de Westhoek. In elk geval dienen te grote projecten gefazeerd te worden, opdat iedere regio zoveel mogelijk aan bod zou komen.

Om al die redenen vind de Minister het aangewezen te werken met een prioriteitenlijst voor 1988, zowel bestaande uit aangehouden projecten als uit reservedossiers.

3. Planschade

De Regeringsverklaring bepaalt dat de Vlaamse Regering, binnen een redelijke termijn, zal overgaan tot de uitvoering van de vonnissen en arresten die in kracht van gewijsde zijn getreden en waarbij het Vlaamse Gewest veroordeeld wordt tot het betalen van schadevergoeding.

Deze bepaling uit het Vlaamse Regeerakkoord heeft tot doel één van de meeste elementaire principes, namelijk het eigendomsrecht, te beschermen en tevens de rechtszekerheid van de burger te waarborgen.

Voor de vorderingen die zijn ingesteld op grond van art. 37 van de Stedebouwwet zal geen afbraak worden gedaan aan de wettelijke voorziene mogelijkheid van herstel in natura.

4. Groene Gordel

Het bij Koninklijk Besluit van 7 maart 1977 vastgesteld gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse werd door een aantal arresten van de Raad van State gedeeltelijk vernietogd.

Met het oog op het doorvoeren van rechtsherstel kregen de administratieve diensten de opdracht de betrokken dossiers voor te leggen.

Gelet op het feit dat artikel 12 van de Stedebouwwet bepaalt dat het gewestplan de aanduiding van de bestaande toestand moet bevatten, werd geopteerd te werken met kleurfotoplanbladen op basis van luchtfoto's in plaats van met de klassieke topografische methodes.

Het lijkt de Minister niet opportuun het gehele gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse in herziening te stellen. Immers door de

enorme druk van diverse belangengroepen, inclusief de communautaire druk, zou ernstig aan de rechtszekerheid getornd worden.

Op basis van de informatie waarover de Minister thans beschikt, en rekening houdende met de optie van een maximale bescherming van de open ruimten lijkt het aangewezen de vernietigde gedeelten opnieuw de bestemming die een of andere vorm van residentiële bebouwing toelaat. (bijvoorbeeld Woonpark, woongebied met landelijk karakter).

De Minister zal voorstellen om binnen de Vlaamse Executieve een werkgroep ad hoc, bestaande uit de vertegenwoordigers van de leden van de Vlaamse Executieve, te belasten met het voorbereiden van de nodige voorstellen op basis van de documenten en adviezen opgemaakt door zijn diensten.

III. Herziening van de wet van 29 maart 1962 houdende de organisatie van de Ruimtelijke Ordening en Stedebouw

1. Stedebouwwet

In uitvoering van het Regeerakkoord dienen de nodige stappen ondernomen te worden tot herziening van de wet op de stedebouw. Het ligt niet in de bedoeling deze wet in haar globaliteit te herschrijven, maar er wordt veeleer beoogd een oplossing te bieden aan de knelpunten die in het verleden aan de orde zijn gekomen. Deze aanpassing zal gekenmerkt worden door de volgende krachtlijnen :

a) Een effectieve decentralisatie van bevoegdheden.

De hele organisatie van het vergunningsstelsel wordt gekenmerkt door een grote betrokkenheid vanwege de lokale besturen. Het is bij hun technische diensten dat de burger de eerste informatie omtrent zijn bouwdoossier komt inwinnen. De vlotte afhandeling van bouw- en verkavelingsaanvragen vereisen een eenvoudige procedure die zoveel mogelijk de afhandeling van één dossier door éénzelfde instantie moet toelaten. Het initiatief terzake zal neerkomen op een procedure die te vergelijken is met deze omschreven in artikel 46 van de Stedebouwwet.

De vergunning zou rechtstreeks door het betrokken college van burgemeester en schepenen worden afgeleverd. Hieraan zou ik een vorm van intrekings-, **schorsings-** of **vernietigings-**recht voor de hogere overheid verbinden, zodat de vergunningen getoetst kunnen worden aan de supra-gemeentelijke planologische voorzieningen en verordeningen.

b) De vereenvoudiging en eenvormigheid van de diverse administratieve procedures.

Naast de vereenvoudiging van bouw- en **verkavelingsaanvragen** dient ook de inhoud en de procedure voor het opmaken van de plannen van aanleg herbekeken te worden.

Een zeer belangrijke vernieuwing in die materie betreft het invoeren van de mogelijkheid voor natuurlijke en rechtspersonen om zelf de procedure voor een aanlegplan bij de overheid in te leiden. Een belangrijke **betrachting** zal erin bestaan om de eenvormigheid van de verschillende termijnen en het inbouwen van sancties op de naleving ervan, te verwezenlijken.

c. Reclamereglementering

Inzake de reglementering van het aanplakken van reclame

en de hieraan gekoppelde beteugeling is onduidelijkheid ontstaan met betrekking tot de respectievelijke bevoegdheid van de Nationale Regering en de Vlaamse Executieve. Om mogelijke wetgevende initiatieven te kunnen onderzoeken die ingepast kunnen worden in de hervorming van de wet op de Stedebouw zal de Minister een werkgroep installeren die voorafgaandelijk het bevoegdheidsprobleem moet uitklaren.

2. Het mini-decreet

In hun huidige vorm geven de artikelen 78 en 79 het decreet van 28 juni 1984 (het zogenaamde mini-decreet) aanleiding tot allerlei interpretaties en discussies.

De oorspronkelijke uitzonderingsregel, met als eerste bedoeling het bestaande gebouwpatrimonium, zowel industrieel als residentieel, te valoriseren lijkt uitgegroeid tot een verworven recht tot uitbreiding of nieuwbouw. De toepassing ervan is bovendien geenszins eenvormig. Naar aanleiding van de hierboven **toegelichts** wetswijziging zal een sluitende formulering opgesteld worden. Ondertussen zal de Minister het zogenaamde „vierde uitvoeringsbesluit” dat de gebieden bepaalt waarbinnen bepaalde afwijkingen inzake het uitbreiden, verbouwen en herbouwen van bestaande gebouwen niet kunnen plaatsvinden, spoedig aan de Vlaamse Executieve voorleggen.

Door dit besluit kunnen onmiddellijk de meest waardevolle open ruimten van verdere aantasting gevrijwaard worden.

1. BESPREKING

Werkend volgens het schema gevolgd in nota „**Beleidsopties** van Gemeenschapsminister Ward Beysen inzake ruimtelijke ordening en stedebouw”, kan de bespreking in de Commissie als volgt worden samengevat.

Hoofdstuk 1 — Het Vlaams regeerakkoord inzake Ruimtelijke Ordening en Stedebouw

In verband met de revalorisatie van de bestaande kernen voor stads- en dorpsherwaardering, merkt een lid op dat een deel van de materie van de Commissie voor Ruimtelijke Ordening behoort tot deze van de Commissie voor Huisvesting en Stadsvernieuwing en dat hij reeds eerder tegen deze gang van zaken had geprotesteerd. De Voorzitter bevestigt de juistheid van dat gezegde, waarop het lid mededeelt dat hij ook op dat terrein zal tussenkomen. De **Gemeenschapsminister** bevestigt zijnerzijds dat hij bereid is voor de Commissie de benaming „Stadsvernieuwing” aan te nemen. Er schijnen echter op dat stuk moeilijkheden geweest te zijn met de fractievoorzitter van het lid.

Op een vraag van een lid naar de motieven van de Minister waar deze zijn intentie uitdrukt om de lokale besturen aan te zetten tot het uitwerken van een beleidsplan voor het eigen ruimtelijk beleid, geeft deze als zijn overtuiging te kennen dat de lokale besturen het best geplaatst zijn om de plaatselijke wensen te kennen te geven : ruimtelijke ordening heeft niet slecht met het ecologische en esthetische te maken, maar ook met sociaal-economische motieven. Deze werkwijze zal dan ook leiden tot meer bevoegdheden voor de lokale besturen met betrekking tot het vergunningsstelsel en tot decentralisatie van de individuele beslissingen, — punten, waar het lid het eveneens over had.

Datzelfde lid verlangt ook uitleg over de mogelijkheid die aan rechtspersonen zou worden gegeven om een procedure voor een aanlegplan bij de bevoegde overheid in te leiden en maakt zich ongerust over de invoering van een aangepaste verjaringstermijn voor bouw misdrijven. Zouden immers ook bouwpromotoren van die nieuwe procedure gebruik kunnen maken ? En wat is een „aangepaste” verjaringstermijn ? Dit lid zou deze zaken nauwlettend volgen.

De Minister, zeggend dat de discussie over deze zaken feitelijk thuishoort in de bespreking van de ontwerpen van decreet die zouden volgen voegt hier niettemin aan toe dat de ontstentenis van een verjaringstermijn — zoals tot nu het geval was — leidde tot bouw misdrijven die eeuwigdurend waren, en dat ook geen oplossing was ; stelling die echter in commissie door alle leden wordt gedeeld.

Hoofdstuk II — Toelichting bij de beleidsopties

1. Open ruimten en leefbare kernen

1. De bescherming van de open ruimten

a) Woonuitbreidingsgebieden

Wanneer de Minister als zijn mening te kennen geeft dat het een verkeerd idee is om de woonuitbreidingsgebieden niet aan te snijden als woongebied — kinderen gaan immers van hun 18-19 jaar af apart wonen ; de gezinsgrootte is enorm verkleind ; en waar een jonge bevolking is, is er nood aan woongelegenheid — , wordt er hem door sommige leden niettemin op gewezen dat er in Zuid-Brabant een aantal landelijke gebieden zijn waar dit beter toch niet zou gebeuren : dat helpt immers Brussel leegzuigen en het Pajottenland verstedelijkt ; de bouw kavels **verkopen** aan Vlamingen helpt evenmin want deze verkopen ze dikwijls gebouwd of ongebouwd verder, al was het aan Franssprekenden. De **streek**-commissie moet betrokken worden bij beslissingen over de woonuitbreidingsgebieden.

b) Golfterreinen

Aan de hand van zijn beleidsnota bevestigt de Minister dat de aanleg van een golfterrein niet als vergunningsplichtig werk kan worden beschouwd indien de realisatie ervan enkel een wijziging van het gebruik van de bodem betreft. Een bouwvergunning is slechts nodig indien de gebruikswijziging enkel gepaard gaat met een andere specifiek **vergunningsplichtige** handeling, zoals bijvoorbeeld een ontbossing of een aanzienlijke wijziging van het reliëf. De Minister voegde hier aan toe dat hij er over nadenkt hoe hij moet tewerkgaan bij een nieuwe aanvraag ; hij zal zich laten leiden door de studie van zijn voorganger over de kuststreek en zal het resultaat ervan bespreken in de Commissie.

Verscheidene leden laten echter opmerken dat er ook nog het grondbeleid is : de bestemming kan worden gewijzigd door de aanleg van een golfterrein ; overigens is er ook een stedenbouwkundig attest nodig en dit wordt niet altijd zo gemakkelijk afgeleverd. Het openbaar bekendmaken dat er geen vergunning vereist is, zou het publiek doen opschrikken en ware een invitatie tot de aanleggers.

2. Stads- en dorps herwaardering

In verband hiermee vernam een lid graag hoeveel dossiers

er op ondertekening liggen te wachten. Onder de voorgaande Minister bestond er een prioriteitenlijst. Bij de nieuwe reeks die in december 1987 werd goedgekeurd, ging het meestal om bijkomende werken en uitbreidingen bij reeds goedgekeurde werken maar hoe staat het — vooral nu de kredieten werden gehalveerd — met nog niet goedgekeurde werken die nochtans met grote participatie van de bevolking zijn tot stand gekomen.

Er zijn 134 herwaarderingsgebieden, zegt de Minister ; zeer recent kwamen er daar nog 4 bij en nog een 50-tal aanvragen wachten op een beslissing. De kredieten die vorig jaar waren ingeschreven, volstonden ruimschoots om aan de aanvragen te voldoen, maar dit jaar zal men minder moeite hebben om ze te besteden.

Een ander lid drukt zijn vrees uit dat de aanvragers door de te lange procedure worden ontmoedigd en wenst dat, gelet op het tewerkstellingseffect, het budget voor deze projecten zou worden opgetrokken. Waarop de Minister ten antwoord geeft dat de procedure inderdaad zou moeten worden ingekort en dat hij bereid is te onderzoeken hoe het effect van de realisatie van een project sneller zou kunnen worden bereikt. Hij zal dit door zijn diensten laten onderzoeken. Ook onderschrijft hij de oproep om wat meer kredieten te krijgen ; dat zal gebeuren bij de discussie van de begroting 1989, maar het zal slechts om transfers gaan en niet om nieuwe kredieten, die er immers niet zijn.

Bezorgdheid komt tot uiting bij de vraag of de **huurwoningen**, na renovatie, nog wel betaalbaar zullen blijven ; de medewerking van een maatschappij voor sociale huisvesting is noodzakelijk ; men moet oog hebben voor de diversificatie en combinaties zoeken waarin verschillende mogelijkheden aan bod kunnen komen.

Nog andere leden hebben vragen bij het sociale aspect in die herwaarderingsoperaties : de daadwerkelijke sanering wordt over het hoofd gezien en de conclusies uit de studie van Prof. Anselin en Allaert zouden moeten worden toegepast.

De verwijzing naar deze studie is terecht, zegt de Minister, en zij zou aan de leden van de Commissie kunnen worden medegedeeld. Er zijn te veel herwaarderingsgebieden ; vergeleken met het buitenland is dat juist ; zo bijvoorbeeld zijn er 37 in Groot-Brittannië dat een veel groter land is. De vraag is of dat aantal moet blijven aangroeien zonder dat men de middelen heeft om de projecten te realiseren. Daarom wordt er gedacht aan een herwaarderingsstop die ingevoerd zou kunnen worden mits de gemeenten ruim vooraf worden op de hoogte gebracht en de realisatie van de aangevraagde projecten gebeuren kan, zeker daar waar de nood het hoogste is. Een eventuele stop werd onlangs in de Executieve besproken en de evolutie gaat wellicht in die richting. Er is thans één vierde van de goedgekeurde herwaarderingsgebieden in uitvoering.

3. Vernieuwing van afgedankte bedrijfsruimten

Een lid dat stelt dat er nog geen aanvragen tot bescherming van Limburgse mijnen werden ingediend, wenst te vernemen of er ook nog geen aanvragen tot sloping ervan werden ingediend. Volgens de pers zou dat wel het geval zijn, maar werden de aanvragen nog niet grondig onderzocht. Het lid heeft er geen bezwaar tegen dat gebouwen die geen functie meer vervullen kunnen, zouden worden afgebroken, maar vooraf zou toch moeten worden nagegaan of ze niet behouden kunnen worden. Kunnen voor Limburg de Europese

ationale fondsen niet worden aangesproken, zoals elders in de EG is gebeurd ? Oude gebouwen kunnen dikwijls voor moderne projecten worden gebruikt.

De Minister bevestigt dat er een slopingsaanvraag ingediend werd door de Kempische steenkoolmijnen maar dat er voor de rest nog niets is gebeurd ; het dossier is in behandeling bij AROL. De Werkgroep Limburg deed reeds een aantal voorstellen. Wanneer de Minister een advies van AROL bekomt, zal hij zich nog tot de Werkgroep richten, waarna hij beslissen zal. Er kan tot herbestemming overgegaan worden, zo dat kan op korte termijn.

4. Ontwikkelingsplanning

Op de vraag van een lid wat de „Public Private Partnerships” feitelijk betekent in de praktijk, antwoordt de Minister dat het gebeuren kan dat de overheid, wegens het tekort aan eigen middelen, een coöperatie aangaat met de privé-sector, — procedure die haar nut reeds bewees in het buitenland ; in die coöperatie heeft de overheid tot taak te zorgen voor de kwalitatieve benadering van het openbaar domein met inbreng van de privé-middelen ; de verhouding tussen de publieke en de privé-middelen belooft 1 frank tegenover 10 frank ; het is deze verhouding die in het buitenland wordt gehanteerd en die perfect uitvoerbaar is. Zo zijn er in vele Britse steden veel projecten (in Birmingham en Newcastle bijvoorbeeld) die vergelijkbaar zijn met onze toestanden in Vlaanderen ; het is een interessante manier om te zien hoe men aan stadsrenovatie kan doen op maat van onze steden.

Op de opmerking van een lid dat in Londen, waar ook op dergelijke wijze gewerkt wordt, niemand van de oorspronkelijk bewoners nog iets kopen kan, antwoordt de Minister dat men terecht oog moet hebben voor de autochtone bevolking en dat Londen, met zijn meer dan 8.000.000 inwoners, geen goed voorbeeld is voor Vlaanderen, des te minder overigens omdat ook de maatschappelijke verhoudingen er anders liggen. Bovendien is men te Londen te laat gestart, wat ons behoeden moet om in Vlaanderen dezelfde misstap te begaan. Wat, concreet, Antwerpen betreft, antwoordt de Minister dat het eerste dat er gebeuren moet, is : contact op te nemen met de bevolking om op de nieuwe perspectieven te wijzen, zo wat de woon- als de werkgelegenheid betreft. Want qua werk is inderdaad ook Antwerpen veranderd : waar er vroeger in de dokken talloze havenarbeiders waren, is hun aantal nu sterk ingekrompen en hebben de activiteiten zich verplaatst ; het is het ogenblik om aan de arbeiders te zeggen dat zij dank aan de nieuwe bestemming van het terrein, een nieuwe werkgelegenheid kunnen vinden en dat zij zich dienen te recyclen. De bezorgdheid van de Minister is geworteld in een aantal projecten die hij verkeerd heeft zien lopen en in de kommer om een nieuwe tewerkstelling van die mensen.

5. Fiscale stimuli

Na de Minister te hebben gefeliciteerd om zijn goede beleidsnota stelt een lid de vraag hoe de fiscale stimuli in de praktijk zullen werken, waarop de Minister antwoordt dat de uitvoering ervan moeilijk zal zijn, gelet op de bevoegdheidsverdeling.

II. Globaal kader voor het ruimtelijk beleid

1. Gewestplannen

Op de gewestplannen zijn afwijkingen volgens de in de wet voorziene procedures wijzigingen mogelijk, zegt een lid, maar de leden van de Commissie zouden geregeld in bezit moeten worden gesteld van de aangepaste plannen. Inderdaad, antwoordt hem de Minister, de gewestplannen worden **gewijzigd langs** een BPA om, maar daar zou paal en **perk** moeten worden aan gesteld ; het ligt in zijn bedoeling om, door bemiddeling van de provinciegouverneurs, aan de gemeentebesturen een richtnota op te vragen waarin de bestaande situatie wordt beschreven met een blik naar de toekomst toe, om aldus de gewestplannen te schragen met wat er groeit vanuit de basis ; maar alleszins, gelet op de talrijke aanvragen om herziening, moet de overheid ingrijpen om de oorspronkelijke visie te behouden maar met een nieuwe inhoud : er moet studiewerk gebeuren om binnen een globale visie de nodige herzieningen te doen ; er moet een **bovenstructuur** zijn om een coherente visie uit te werken en dat kan niet aan de gemeenten alleen worden overgelaten. Een structuurplan voor Vlaanderen moet de basis zijn bij de herziening van de gewestplannen ; men kan niet een fragmentarisch iets in herziening stellen bij een gebrek aan een totale visie.

Wat de campings in de vakantieverblijven betreft, merkt een lid op, kan de Minister geen echt beleid voeren omdat de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu (AROL) niet volgt en ook **niet** optreedt tegen onwettige campings ; het lid dringt aan om, in samenwerking met de Minister van Cultuur, dienaangaande tot een beleidsvoering over te gaan.

Op deze tussenkomst antwoordend, bevestigt de Minister dat het inderdaad zo is dat AROL niet volgt, en hij voegt er aan toe dat hij de gemachtigde ambtenaren er op gewezen heeft dat zij niet of **onvoldoende** optreden ; hij bevestigt ook dat de samenwerking met de Minister van Cultuur noodzakelijk is.

De weekendverblijven wil de Minister regulariseren daar waar dit verantwoord is ; voor de rest dient er naar een oplossing te worden gezocht ; voorzieningen moeten worden gemaakt waar men tot regularisatie wil overgaan.

2. Industriezones

Een lid stelt vast dat er in de beleidsnota een nieuwe aanpak van de industrieterreinen vooropstaat ; onder de voorgaande Minister werd er een prioriteitenlijst opgemaakt, maar hoeveel aanvragen liggen er nu nog ter goedkeuring voor ?

De Minister belooft aan dit lid een antwoord te bezorgen met uitsplitsing per provincie.

3. Planschade

Een lid stelt vast dat er in het regeerakkoord voorzien is dat de Vlaamse regering zal overgaan tot betaling van de schadevergoeding waartoe ze definitief veroordeeld werd. Hoe gaat die beslissing uitgevoerd worden ? Wat gaat dat kosten ? Wat is een „redelijke termijn” — zoals de **beleidsnota** het uitdrukt — voor de regeling van deze zaken ? **Hoe-**

veel zaken zijn er definitief geregeld ? De rechtszekerheid en het eigendomsrecht dienen alleszins gewaarborgd.

De Minister antwoordt dat er 136.000.000 frank voorzien is op de begroting ; de Executieve is overgegaan tot de uitbetaling van twee dossiers en heeft daarvoor, interestlasten inbegrepen, iets meer dan 30.000.000 frank betaald. Dit wijst op de kritieke toestand : er zullen heel wat middelen nodig zijn en de Executieve weet niet waar zij zal belanden. Op de vraag of de Executieve de planschade niet zal vergoeden in natura, antwoordt de Minister dat zij van mening is dat dit tot de mogelijkheden behoort, en het is slechts als alle middelen uitgeput zijn, dat de Executieve zal overgaan tot betaling in speciën.

Een ander lid wenst te vernemen of er nooit gedacht is geworden aan planwinst, waarop hem wordt geantwoord dat de meerwaarde op onroerende goederen die binnen een bepaalde termijn verkocht worden, belast is in de inkomstenbelastingen.

4. Groene Gordel

Op de vraag van een lid naar nieuws hierover, antwoordt de Minister dat er zich geen nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan behalve dat de werkgroep opnieuw werd samengesteld en dat hij het engagement genomen heeft om tegen einde mei met een beslissing naar de Executieve te gaan. Hij belooft de Commissie hierover op de hoogte te houden.

III. Herziening van de wet van 29 maart 1962 houdende de organisatie van de Ruimtelijke Ordeing en Stedebouw

Een lid is van mening dat de procedure voor de afhandeling van bouw- en verkavelingsaanvragen te omslachtig is en te lang duurt. De voorgaande Minister ging met hem op dit punt akkoord en het lid hoopt op hetzelfde begrip bij de huidige Minister.

Deze antwoordt hem dat hij er voorstander van is dat deze vergunningen op één niveau zouden worden afgeleverd, bij voorkeur het plaatselijke, doch dat veiligheidsnormen noodzakelijk zijn. Om hiertoe te komen, dient het decreet te worden gewijzigd. Dat vraagt tijd, zeker gelet op de basiswet en de nodige consultaties.

III. STEMMINGEN

Tot de stemming overgegaan, zo over de artikelen als over het geheel, wordt de begroting goedgekeurd met vijf stemmen voor en 5 onthoudingen.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Vooreerst wijst de Voorzitter erop dat bij de indicatieve stemmingen in de gespecialiseerde commissies uitsluitend de amendementen van de Vlaamse Executieve werden aangenomen.

Alle door de leden ingediende en in de deelcommissies behandelde amendementen werden verworpen, uitgezonderd het amendement van de heer J. Laverge C.S. op de tabel (Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 4) dat werd ingetrokken.

Stemmingen

Artikel 1

Op de tabel werd door de Vlaamse Executieve een amendement ingediend ertoe strekkend bij Titel 1 — Lopende uitgaven — Sectie 20 — Algemeen Bestuur Vlaamse Gemeenschap — Hoofdstuk 1 — Consumptieve bestedingen (Lopende uitgaven voor goederen en diensten) — § 1 — Lonen en sociale lasten — artikel 11.03.01 — Bezoldigingen van het actief en ter beschikking gesteld personeel (met inbegrip van de bezoldigingen of lonen van het hulppersoneel, de toelagen voor hogere en bijzondere functies, de vergoedingen voor arbeidsongevallen — inbegrepen de uitkering van deze vergoedingen aan leden van het gezin van het slachtoffer ingeval van overlijden — alsook de verminderde bezoldigingen of lonen van het tijdelijk of hulppersoneel, in dienst door werkongeval getroffen) het niet-gesplitst krediet „2.726,0 miljoen frank” te brengen op „2.710,9 miljoen frank”. Dit is een vermindering met 15,1 miljoen frank.

(Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 4)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement op de tabel aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

Tenslotte wordt op' het ontwerp van decreet door de Vlaamse Executieve een amendement ingediend ertoe strekkend het niet-gesplitste krediet van Titel 1 — Lopende Uitgaven „4.740,5 miljoen frank” te brengen op „4.725,4 miljoen frank”. Dit is een vermindering met 15,1 miljoen frank.

Ter stemming gelegd worden respectievelijk het amendement en het gewijzigd artikel 1 aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

Artikel 2

Op de tabel werden er bij dit artikel verschillende amendementen ingediend :

1) door de Vlaamse Executieve werden er bij Titel 1 — Sectie 30 — Algemeen Onderwijs — Hoofdstuk III — Inkomensoverdrachten aan andere sectoren — **Inkomensoverdrachten** aan gezinnen — artikel 33.24.02 — Toelagen voor de schoolsportbonden en bij Hoofdstuk 01 — Diversen — Niet-economisch verdeeld — artikel 01.03.02 — Overdracht naar het Fonds voor Onderwijs en Vorming (art. 60.01.02 A Sectie 30, Titel IV) amendementen ingediend ertoe strekkend telkenmale de kenletter „D” te vervangen door kenletter „J”.

Ter stemming gelegd werden deze amendementen respectievelijk aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

II) door de Vlaamse Executieve en ook door verschillende leden werden er bij Titel 1 — Lopende uitgaven, Sectie 40 — Volksontwikkeling, amendementen ingediend :

A. door de Vlaamse Executieve :

1. bij Hoofdstuk 1 — Consumptieve bestedingen (Lopende uitgaven voor goederen en diensten) — § 2. Aankoop van niet duurzame goederen en diensten, werden de hierna volgende artikelen als volgt geamendeerd :

a) bij artikel 12.02.02 — Verbruiksuitgaven in verband met het betrekken van lokalen — met uitsluiting van de uitgaven voor energie — en uitgaven voor onderhoud. Leveringen van goederen en diensten : kantoorkosten, vervoer, belastingen, vergoedingen, publikaties van het departement, beroepsopleiding, kledij en andere administratieve uitgaven, het niet-gesplitste krediet „17,0 miljoen frank” brengen op „16,9 miljoen frank”.
(Vermindering met 0,1 miljoen frank)

b) bij artikel 12.03.02 — Uitgaven voor energieverbruik : stookolie, gas, benzine, elektriciteit, kolen, het niet-gesplitste krediet „22,6 miljoen frank” brengen op „20,8 miljoen frank”.
(Vermindering met 1,8 miljoen frank)

c) bij artikel 12.35.02 — Organisatie van opvoedende manifestaties, vervolmakingscursussen, vormingsstages, allerhande uitgaven, het vastleggingskrediet „29,0 miljoen frank” en het ordonnanceringskrediet „29,0 miljoen frank” respectievelijk brengen op „28,5 miljoen frank”.
(Vermindering van het vastleggingskrediet en het ordonnanceringskrediet met 0,5 miljoen frank)

2. bij Hoofdstuk IV — Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid — Inkomensoverdrachten aan fondsen en aan openbare instellingen zonder bedrijfskarakter — artikel 41.01.02 — Overdracht naar het fonds voor internationale culturele betrekkingen (art. 70.09.02 A, Sectie 22, Titel IV) het niet-gesplitste krediet „12,3 miljoen frank” brengen op „6,3 miljoen frank”.
(Vermindering met 6,0 miljoen frank)

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 4)

Ter stemming gelegd worden de amendementen van de Vlaamse Executieve op Sectie 40 — Volksontwikkeling, respectievelijk aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

B) door verschillende leden :

1) een amendement van de heer J. Geysels c.s. bij Hoofdstuk 1 — Consumptieve bestedingen (Lopende uitgaven voor goederen en diensten) — § 2. Aankoop van niet-duurzame goederen en van diensten — Artikel 12.27.02 — Honoraria, studie-, expertise- en representatiekosten, publikatiekosten, kosten van allerhande aard voor organisatie en deelname aan bijeenkomsten met betrekking tot culturele materies, problematiek en vertegenwoordigingen, strekt ertoe het niet-gesplitste krediet „22,0 miljoen frank” te brengen op „12,0 miljoen frank”.
(Vermindering met 10,0 miljoen frank)

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 2)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement verworpen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

2) een amendement van de heer W. Seeuws c.s. bij Hoofd-

stuk III — Inkomensoverdrachten aan andere sectoren — Inkomensoverdrachten aan gezinnen — artikel 33.04.02 — Toelage aan de erkende koepelorganisaties voor beleidsvoorbereidend overleg in de sector van het sociaal-cultureel werk voor volwassenen (decreet van 23 januari 1976), strekt ertoe het niet-gesplitste krediet „48,2 miljoen frank” te brengen op „54,9 miljoen frank”.
(Verhoging met 6,7 miljoen frank)

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 2)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement verworpen met 9 stemmen tegen 3.

3) een amendement van de heer J. Geysels c.s. bij Hoofdstuk III — Inkomensoverdrachten aan andere sectoren — Inkomensoverdrachten aan gezinnen — Artikel 33.43.02 — Toelage aan de v.z.w. „Bond Beter Leefmilieu”, strekt ertoe het niet-gesplitste krediet „3,0 miljoen frank” te brengen op „5,0 miljoen frank”.
(Verhoging met 2,0 miljoen frank)

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 2)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement verworpen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

4) een amendement van de heer J. Geysels c.s. bij Hoofdstuk III — Inkomensoverdrachten aan andere sectoren — Inkomensoverdrachten aan gezinnen, strekt ertoe een nieuw artikel 33.61.02 in te voegen dat luidt als volgt : „Artikel 33.61.02 — Toelage experimenten basiseducatie. Niet-gesplitst krediet : 30,0 miljoen frank”.
(Invoeging van een krediet van 30,0 miljoen frank)

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 2)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement verworpen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

5) een amendement van de heer W. Seeuws c.s. bij Hoofdstuk III — Inkomensoverdrachten aan andere sectoren — Inkomensoverdrachten aan gezinnen, strekt ertoe een nieuw artikel 31.61.02 in te voegen dat luidt als volgt : „Artikel 31.61.02 — Basiseducatie. Niet-gesplitst krediet : 14,25 miljoen frank”.
(Invoeging van een krediet van 14,25 miljoen frank)

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 2)

Ter stemming gelegd wordt ook dit amendement verworpen met 9 stemmen tegen 4.

III) door de Vlaamse Executieve werd er bij Titel 1 — Lopende Uitgaven, Sectie 42 — Schone Kunsten een amendement ingediend ertoe strekkend in hoofdstuk IV — Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid — Inkomensoverdrachten aan provincies, gemeenten en daarmee gelijkgestelde lichamen, D. Diverse, artikel 43.05.02 — Intrestlast van de consolidatielening aangegaan ten behoeve van de Tussengemeentelijk ke Maatschappij Opera voor Vlaanderen (pro memorie), weg te laten. (Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 3)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement aangenomen met 9 stemmen tegen 4.

IV) door de Vlaamse Executieve werden er bij Titel 1 — Lopende Uitgaven, Sectie 96 — Instellingen van openbaar

nut — Hoofdstuk 01 — Diverse, amendementen ingediend ertoe strekkend :

a) bij artikel 02.05.02 — Dotatie aan het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme, het niet-gesplitste krediet „273,5 miljoen frank” te brengen op „280,3 miljoen frank”. Dit is een verhoging met 6,8 miljoen frank.

b) een nieuw artikel 02.17.02 in te voegen dat luidt als volgt :

„Artikel 02.17.02 (nieuw) — Dotatie aan het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme voor de werking van de Landcommanderij Alden Biesen — Niet-gesplitst krediet : 16,7 miljoen frank”.

Dit amendement veronderstelt de invoeging van een krediet van 16,7 miljoen frank.

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 4)

Ter stemming gelegd worden deze amendementen respectievelijk aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

V) door de Vlaamse Executieve werd er bij Titel 1, Lopende Uitgaven, Sectie 96 — Instellingen van Openbaar Nut — Hoofdstuk 01 — Diversen, een amendement ingediend ertoe strekkend bij artikel 02.02.02 — Dotatie aan de instituten van de Belgische Radio en Televisie : uitzendingen in de Nederlandse taal, het krediet van 4.440,2 miljoen frank te brengen op 4.505,2 miljoen frank (verhoging met 65 miljoen frank).

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 7)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement respectievelijk aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

VI) door de Vlaamse Executieve werd er bij Titel II — Kapitaaluitgaven, Sectie 42 — Schone Kunsten, Hoofdstuk V — Vermogensoverdrachten aan andere sectoren — Vermogensoverdrachten aan gezinnen, een amendement ingediend ertoe strekkend artikel 52.07.02 — Toelage aan de Opera voor Vlaanderen (pro memorie) te vervangen door wat volgt : „Artikel 52.07.02 — Toelage aan de Opera voor Vlaanderen — Niet-gesplitst krediet : 140,0 miljoen frank”. Dit veronderstelt een invoeging van 140,0 miljoen frank.

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 4)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

VII) door de Vlaamse Executieve werd er bij Titel II — Kapitaaluitgaven, Sectie 42 — Schone Kunsten, Hoofdstuk VI — Vermogensoverdrachten binnen de sector overheid — Vermogensoverdrachten aan provincies, gemeenten en daarmee gelijkgestelde lichamen — artikel 63.05.02 — Aflossingslast van de consolidatielening ten behoeve van de Tussenge-meentelijke Maatschappij Opera voor Vlaanderen (pro memorie), een amendement ingediend ertoe strekkend dit artikel weg te laten.

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 3)

Ter stemming gelegd werd dit amendement aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

VIII) eerst door mevrouw A. Duroi-Vanhelmont en vervolgens door de Vlaamse Executieve worden er bij Titel II — Sectie 58 — Zorg voor minder-validen — Hoofdstuk V — Vermogensoverdrachten aan andere sectoren — Vermogensoverdrachten aan bedrijven, amendementen ingediend ertoe strekkend artikel 51.01.02 te herlibelleren :

A) door mevrouw A. Duroi-Vanhelmont wordt een amendement ingediend ertoe strekkend de tekst van artikel 51.01.02 te vervangen door wat volgt :

„Bijdrage van de Gemeenschap aan de particuliere sector in de kosten voor het aankopen van bestaande gebouwen, met het oog op het bouwen, inrichten, uitbreiden, moderniseren en uitrusten van speciale inrichtingen voor intellectueel of fysiek gehandicapten, van tehuizen voor alleenstaande volwassen gehandicapten en van tehuizen voor kort verblijf van gehandicapten”.

Bij haar verantwoording legt de indiener van dit amendement de nadruk op het feit dat de kosten van het bouwen, inrichten, uitbreiden, moderniseren en uitrusten van voormelde inrichtingen, ingevolge de wet van 20 december 1963 op de ziekenhuizen, moeten worden gedragen door het Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen en Medisch-sociale Inrichtingen. De kosten voor het aankopen van bestaande gebouwen worden door voormelde wet uitgesloten en komen derhalve slechts in aanmerking voor rechtstreekse subsidiëring op artikel 51.01.02 van Sectie 58.

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 8)

De Gemeenschapsminister van Welzijn, Gezin en Volksgezondheid verklaart in te zien dat wat de libellering van artikel 51.01.02 betreft, men inderdaad beter van de kosten van het aankopen zou spreken dan van de kosten van het bouwen. Dergelijke aanpassing zou trouwens ook bij de realiteit aansluiten.

De Gemeenschapsminister is echter de mening toegedaan dat de meest precieze formulering van voormeld artikel 51.01.02 zou luiden als volgt :

„Bijdrage van de Gemeenschap aan de particuliere sector in de kosten voor het aankopen, inrichten, uitbreiden, moderniseren en uitrusten van bestaande gebouwen, dienstig voor instellingen voor intellectueel of fysisch gehandicapten, van tehuizen voor alleenstaande volwassen gehandicapten en van tehuizen voor kort verblijf van gehandicapten.”

B) Om deze redenen wordt door de Vlaamse Executieve de hierboven vermelde herlibellering van artikel 51.01.02 als amendement ingediend.

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 8)

Na nog een korte gedachtenwisseling is de commissie het eenparig eens met de formulering van de Vlaamse Executieve.

Ter stemming gelegd wordt het amendement van de Vlaamse Executieve eenparig aangenomen. Hierdoor wordt het amendement van mevrouw A. Duroi-Vanhelmont zonder voorwerp.

IX) door de Vlaamse Executieve werd er bij Titel IV — Afzonderlijke Sectie, Sectie 30 — Algemeen Onderwijs, Hoofdstuk 1 — Fondsen voornamelijk gestijfd door begrotingskredieten, een amendement ingediend ertoe strekkend bij artikel 60.01.02 — Fonds voor Onderwijs en Vorming (overdracht van art. 01.03.02, Sectie 30, Titel 1, overdracht van de kredietoverschotten van de artikelen 33.10.22 en 33.11.02 van Sectie 30, Titel 1, overdracht van het eventueel saldo van het aandeel „Onderwijs en Vorming” in artikel 01.02.02, van Sectie 22, Titel 1 en de ontvangsten bedoeld in artikel 54 van het decreet). (Met geldvoorschotten waarover de rekenplichtigen van het fonds voor Onderwijs en Vorming beschikken, kunnen worden betaald : de beurzen

voor de buitenlandse studenten, evenals de uitgaven van welk bedrag ook, voortvloeiend uit de uitwisseling van de personen en de organisatie van internationale manifestaties en ontmoetingen in het raam van de internationale betrekkingen, voor zover deze vallen onder de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt), de kenletter „D” te vervangen door kenletter „J” en in de tekst van het artikel op de laatste regel na de woorden „de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt” de woorden „en de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden” in te voegen.

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 3)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Ten slotte wordt op voorstel van de Vlaamse Executieve overgegaan tot de amendering van het ontwerp van decreet. Deze amendering is uiteraard het logisch gevolg van de op de tabel aangenomen artikelen.

(Zie Stukken 8-A (BZ 1988) — Nrs. 4 en 7)

Dit impliceert dat het niet-gesplitste krediet van Titel 1 — Lopende Uitgaven „40.942,5 miljoen frank”, het vastlegingskrediet van Titel 1 — Lopende Uitgaven „163,3 miljoen frank”, het ordonnanceringskrediet van Titel 1 — Lopende Uitgaven „158,5 miljoen frank” en het niet-gesplitste krediet van Titel II — Kapitaaluitgaven „4.709,7 miljoen frank” respectievelijk worden gebracht op „41.023,1 miljoen frank”, „162,8 miljoen frank”, „158,0 miljoen frank” en 4.849,7 miljoen frank.

Ter stemming gelegd wordt ook deze amendering van het ontwerp van decreet aangenomen met 9 stemmen tegen 4.

Ten slotte wordt het geamendeerd artikel 2 aangenomen met 9 stemmen tegen 3 bij 1 onthouding.

Artikel 3

Ook op dit artikel worden er bij de tabel verschillende amendementen ingediend :

1) door de Vlaamse Executieve wordt er bij Titel 1 — Lopende Uitgaven, Sectie 76 — Leefmilieu, Hoofdstuk IV — Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid, Inkomensoverdrachten aan provincies, gemeenten en daarmee gelijkgestelde lichamen, een amendement ingediend ertoe strekkend een nieuw artikel 43.29.03 in te voegen dat luidt als volgt : „**Artikel 43.29.03** (nieuw) — Dotatie aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij — Niet-gesplitst krediet : 225,8 miljoen frank”. Dit veronderstelt een invoeging van een krediet van 225,8 miljoen frank.

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 3)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement aangenomen met 9 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen.

II) door de Vlaamse Executieve wordt bij Titel II — Kapitaaluitgaven, Sectie 76 — Leefmilieu — Hoofdstuk VIII — Kredietverleningen en deelnemingen — Kredietverleningen binnen de sector overheid, een amendement ingediend ertoe strekkend artikel 84.03.03 — Dotatie aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij te vervangen door wat volgt : „**Artikel 84.03.03** — Dotatie aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (pro memorie)”. Dit impliceert de weglating van een krediet van 225,8 miljoen frank.

Ter stemming gelegd wordt dit amendement aangenomen met 9 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen.

Ten slotte wordt door de Vlaamse Executieve op het ontwerp van decreet een amendement ingediend ertoe strekkend het niet-gesplitste krediet van Titel 1 — Lopende Uitgaven „19.533,5 miljoen frank” en het niet-gesplitste krediet van Titel II — Kapitaaluitgaven „13.868,0 miljoen frank” respectievelijk te brengen op „19.759,3 miljoen frank” (vermeerdering met 225,8 miljoen frank) en „13.642,2 miljoen frank” (vermindering met 225,8 miljoen frank).

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 3)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement aangenomen met 9 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen.

Ten slotte wordt het geamendeerd artikel 3 aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikelen 4 tot 10

Deze artikelen worden zonder noemenswaardige opmerkingen ter stemming gelegd en respectievelijk aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 11

Bij dit artikel wordt er door mevrouw A. Duroi-Vanhelmont een amendement ingediend ertoe strekkend respectievelijk het eerste en laatste lid van dit artikel te vervangen :

a) het eerste lid als volgt :

„Door bemiddeling van de Gemeenschapsminister van Welzijn, Gezin en Volksgezondheid wordt het Vlaamse Fonds van de bouw van ziekenhuizen en medisch-sociale instellingen en/of rechtsvoorganger gemachtigd, ten laste van de artikelen 561.02.A, 20, en 561.05.A, 20 van zijn begroting 1988, een bedrag van 1.714.500.000 frank vast te leggen voor de per lot gesplitste vastleggingen in de sector volksgezondheid en 941.800.000 frank voor de per lot gesplitste vastleggingen in de welzijnssector.

Het Fonds wordt ertoe gemachtigd ten laste van de artikelen 561.02.B, 20 ; 561.05.B, 20 ; 533.03 en 561.04 in de sector volksgezondheid een bedrag te vereffenen van 1.760.100.000 frank en ten laste van de artikelen 561.02.B, 20 en 561.04.B, 20 en 561.04 in de welzijnssector een bedrag van 902.600.000 frank.”

b) het laatste lid als volgt :

„De verbintenissen afgesloten door de **Gemeenschapsminister** van Welzijn, Gezin en Volksgezondheid mogen in 1988 gaan tot een totaal bedrag aan leningen dat niet meer mag belopen dan 571.500.000 frank in de sector volksgezondheid en 410.000.000 frank in de welzijnssector.”

De indiener verantwoordt dit amendement als volgt :

„Teneinde een duidelijk onderscheid te maken tussen vastleggingsmachtigingen en de vereffeningskredieten bestemd enerzijds voor de bouw van ziekenhuizen, anderzijds voor de bouw van rustoorden voor bejaarden, dienen de bedragen afzonderlijk te worden vermeld. Ze geven een duidelijker inzicht en aflijning in de beleidsobjectieven inzake de bouw van ziekenhuizen en deze inzake de bouw van rustoorden.

De opsplitsing van de vastleggingsmachtigingen en de ver-

effeningskredieten voor de ziekenhuizen en de rustoorden, afzonderlijk, vormt een wettelijke grond voor de opsplitsing van de vastleggingskredieten zoals ze tot uiting komt in de begroting van het Vlaams Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen en Medisch Sociale Instellingen, gevoegd in onderhavig begrotingsdecreet 8-A (BZ 1988) — Nr. 1, p. 202”.

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 8)

De Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting antwoordt hierop het volgende :

a) het amendement wijzigt niets aan de bedragen ;

b) tot het begrotingsjaar 1987 waren die bedragen opgesplitst, aangezien het Fonds over twee ordonnancerende Ministers beschikte. Ook bij de zgn. proportionele Executieve waren er ter zake twee ordonnancerende Ministers. De opsplitsing van toen was louter functioneel. Thans echter is er slechts één Minister bevoegd.

Om voormelde redenen is het dan ook logisch dat beide vastleggingen één geheel vormen. Uiteraard belet niets dat de bevoegde Minister tot een interne opsplitsing overgaat.

De afgevaardigde van het Rekenhof verklaart dat, om reden van klaarheid, zijn voorkeur naar een opsplitsing zou gaan, zonder evenwel de libellering van artikel 11 fout te noemen.

De Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting verklaart met deze suggestie rekening te zullen houden bij het opstellen van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap van het begrotingsjaar 1989. Aangezien enerzijds het huidige artikel 11 juridisch correct is en anderzijds deze problematiek zowel in de bevoegde deelcommissie als in de Commissie voor Financiën en Begroting voldoende aan de orde is geweest en aldus het verslag, zo nodig, voor de eventuele verduidelijkingen zorgt, meent de Gemeenschapsminister op het voorstel tot amendering van het lid niet te moeten ingaan.

Vervolgens pleit ook de Gemeenschapsminister voor Welzijn, Gezin en Volksgezondheid voor de intrekking van dit amendement.

Om principiële redenen verklaart de indiener van het amendement hierop niet te kunnen ingaan.

Ter stemming gelegd wordt het amendement verworpen met 9 stemmen tegen 4.

Ten slotte wordt artikel 11 aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikelen 12 tot 17

Deze artikelen worden zonder noemenswaardige opmerkingen ter stemming gelegd en respectievelijk aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 18

Bij dit artikel wordt er door de Vlaamse Executieve een amendement ingediend ertoe strekkend bij dit artikel een nieuw lid toe te voegen dat luidt als volgt :

„De vastleggingen aangegaan vóór 1 januari 1988 op artikel 63.21.03, Sectie 76, Titel II met betrekking tot de aangelegenheden bedoeld bij artikel 63.21.03, mogen vereffend worden op het artikel 63.24.03, Sectie 76, Titel II.”

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 3)

Ter stemming gelegd worden respectievelijk het amendement en het aldus gewijzigd artikel 18 aangenomen met 9 stemmen tegen 4.

Artikelen 19 tot 21

Deze artikelen worden zonder verdere bespreking aangenomen met 9 stemmen tegen 4.

Artikel 21bis (nieuw)

Door de Vlaamse Executieve wordt een amendement ingediend dat ertoe strekt een nieuw artikel 21bis in te voegen dat luidt als volgt :

„Artikel 21bis

Het saldo op 31 december 1987 van de intendancerekening van de „Landcommanderij Alden Biesen”, samen met alle schulden en vorderingen die ontstaan zijn voor 1 januari 1988 en vereffend moeten worden langs deze rekening, komen ten goede aan het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme”.

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 4).

Ter stemming gelegd worden het amendement en aldus het nieuwe artikel aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 22 tot 32

Deze artikelen geven geen aanleiding meer tot opmerkingen.

Ter stemming gelegd worden deze artikelen respectievelijk aangenomen met 9 stemmen tegen 4.

Artikel 33

Bij dit artikel wordt door de heer A. Laridon c.s. een amendement ingediend ertoe strekkend dit artikel weg te laten.

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 6)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement verworpen met 9 stemmen tegen 4.

Ten slotte wordt artikel 33 aangenomen met 9 stemmen tegen 4.

Artikelen 34 tot 53

Ook deze artikelen geven geen aanleiding meer tot noemenswaardige opmerkingen.

Ter stemming gelegd worden zij respectievelijk aangenomen met 9 stemmen tegen 4.

Artikel 54

Bij dit artikel wordt door de Vlaamse Executieve een amendement ingediend ertoe strekkend artikel 54 te vervangen door wat volgt :

„Artikel 54

Met betrekking tot het artikel 60.01.02, Sectie 30, Titel IV, — „Fonds voor Onderwijs en Vorming” — worden de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt en de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden en/of respectieve rechtsvoorgangers gemachtigd, mits toestemming van de Vlaamse Executieve voor wat betreft bedragen groter dan 2.000.000 frank, te beschikken over de middelen van bedoeld fonds tot al wat dienen kan in het raam van het onderwijs- en vormingsbeleid van de Executieve, ongeacht de aard van de ten laste te nemen uitgaven.

Voor bedragen van 2.000.000 frank of kleiner, worden de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt en de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden en/of respectieve rechtsvoorgangers gemachtigd zelf te beschikken over de middelen van bedoeld fonds.

Wordt gestort op bedoeld fonds de bijzondere bijstand van de Europese Gemeenschappen, alsmede de bijzondere tussenkomsten van internationale of nationale publiekrechtelijke of privaatrechtelijke instanties, specifiek betreffende de door de Vlaamse Gemeenschap gedane uitgaven in verband met Onderwijs en Vorming.

Wat betreft bedoeld fonds wordt voor het jaar 1988 aan de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, Vorming en Openbaar Ambt en de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden en/of respectieve rechtsvoorgangers een vastleggingsmachtiging verleend ten belope van 325.000.000 frank.”

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) — Nr. 3)

Ter stemming gelegd wordt dit amendement aangenomen met 9 stemmen bij 4 onthoudingen.

Ten slotte wordt het geamendeerd artikel aangenomen met 9 stemmen tegen 4.

Artikel 55

Bij dit artikel vraagt een lid naar een oplossing voor de problemen inzake de financiering van het landbouwonderwijs.

De Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting wijst erop dat, zodra de Vlaamse Gemeenschap over de door het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGF) over te dragen gelden zal beschikken, deze zullen worden gebruikt om de achterstallen bij de financiering van het landbouwonderwijs aan te zuiveren.

Hij voegt er echter aan toe dat institutioneel ter zake niets is geregeld, zodanig dat **hic** et nunc de achterstallen niet kunnen worden aangezuiverd.

Het lid stelt dat dergelijke handelwijze voor de betrokkenen niets oplost. Hij stelt dan ook de vraag waarom de Vlaamse Executieve geen debettoestand zou aanvaarden tot de gelden haar door de Nationale Regering zouden zijn overgemaakt.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de Vlaamse Executieve geen financieringsbron is. Van de Nationale Regering moet ter zake de eerste stap uitgaan.

Ter stemming gelegd wordt dit artikel aangenomen met 7 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 56

Bij dit artikel wordt door de heer H. De Loor c.s. een amendement ingediend ertoe strekkend op de zevende regel het onder de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting aangegeven bedrag „2.000.000.000 frank” en op de laatste regel het onder het Vlaams Woningfonds voor de Grote Gezinnen aangegeven bedrag „4.000.000.000 frank” respectievelijk te brengen op „2.500.000.000” (verhoging met 500,0 miljoen frank) en „3.500.000.000 frank” (vermindering met 500,0 miljoen frank).

(Zie ook Stuk 8-A (BZ 1988) – Nr. 5).

Ter stemming gelegd wordt dit amendement verworpen met 9 stemmen tegen 3.

Ten slotte wordt ook artikel 56 aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

Artikelen 57 tot 73

Deze artikelen geven geen aanleiding meer tot noemenswaardige opmerkingen.

Ter stemming gelegd worden zij respectievelijk aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

IV. EINDSTEMMING

Vóór de eindstemming wenst een lid erop te wijzen dat, gezien de grondige amendering van het ontwerp van decreet, een tweede lezing tot de logica behoort.

Om praktische redenen wil hij van dit recht, waarin artikel 63 van het Reglement van Orde voorziet, afzien.

Ten slotte wordt het gehele geamendeerde ontwerp van decreet, samen met de geamendeerde tabel, aangenomen met 9 stemmen tegen 4.

De Verslaggever,

F. VERMEIREN

De Voorzitter,

J. PEDE

BIJLAGE

OPSPLITSING VAN DE UITGAVENBEGROTING VAN DE
VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1988
OVER DE DIVERSE GESPECIALISEERDE COMMISSIES

DECREETBEPALINGEN

Commissie voor Financiën en Begroting

artikelen 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 15, 22, 23, 24, 25, 26 (samen met onderwijs en vorming), 27, 29, 30, 60, 61, 66 (zie ook Besluit van de Vlaamse Executieve van 17 december 1987), 67 en 69.

Commissie voor Cultuur

artikelen 9, 10, 16 (samen met Sport en Toerisme), 17, 18 (samen met Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening), 19, 20 en 21.

Commissie voor de Media : Nihil.

Commissie voor Sport en Toerisme

artikel 16 (samen met Cultuur).

Commissie voor Onderwijs en Vorming

- Minister Weckx : artikelen 6, 12, 26 (samen met Financiën en Begroting), 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37 en 73.
- Minister Kelchtermans : artikelen 54 en 55.

Commissie voor Welzijn en Gezondheid

artikelen 11, 38, 51, 52, 53 en 72.

Commissie voor Ruimtelijke Ordening

artikelen 18 (samen met Leefmilieu en Cultuur), 48, 49 en 58 (samen met Leefmilieu) .

Commissie voor Huisvesting en Stadsvernieuwing

- Minister Breyne : artikelen 13, 50, 56 en 57.

Commissie voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud

artikelen 14, 18 (samen met Ruimtelijke Ordening en Cultuur), 46, 47, 58 (samen met Ruimtelijke Ordening), 59 (samen met Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreetgeving), 62, 63, 64, 65, 68 en 71.

Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie

- Ministers Geens en Dupré : artikelen 39, 40, 41 en 44.
- Minister Geens : artikelen 42, 43 en 45.

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreetgeving

artikel 59 (samen met Leefmilieu).

Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden

artikelen 31 en 70.

TITEL 1 — LOPENDE UITGAVEN

Commissie voor Financiën en Begroting

Secties 1, 10, 12 (Waltniel), 20 (uitgezonderd artikelen 12.20.01 en 33.02.01), 22 (Waltniel) en 98.

Commissie voor Cultuur

Secties 17, 20 (artikelen 12.20.01 en 33.02.01), 24 (behalve artikelen 12.21.01, 12.22.01, 33.03.02, 33.04.02 en 41.03.01), 39, 40, 41, 42, 45, 46, 47, 48, 78, 95 (samen met Onderwijs en Vorming — Weckx) en 96 (artikel 02.04.02, samen met Onderwijs en Vorming — Weckx).

Commissie voor de Media

Sectie 96 (artikelen 02.02.02 en 02.06.02).

Commissie voor Sport en Toerisme

Secties 49, 52, 53 en 96 (artikel 02.05.02).

Commissie voor Onderwijs en Vorming

- Gemeenschapsminister Weckx : Secties 14, 24 (artikelen 33.03.02 en 33.04.02), 30 (behalve artikelen 33.34.02 en 01.03.02), 31, 32, 33, 34, 36, 95 (samen met Cultuur — Dewael) en 96 (artikelen 02.04.02 — samen met Cultuur — Dewael).
- Gemeenschapsminister Kelchtermans : Secties 15 (samen met Tewerkstelling), 30 (artikelen 33.34.02 en 01.03.02), 35, 37, 38 en 96 (artikel 02.09.06).
- Gemeenschapsminister Lenssens : Sectie 60.

Commissie voor Welzijn en Gezondheid

Secties 19,23,55,56,57,58,59,65,66,67 en 96 (artikelen 02.07.02 en 02.08.02).

Commissie voor Ruimtelijke Ordening

Secties 18 (samen met Binnenlandse Aangelegenheden) en 75 (behalve artikelen 12.27.03, 12.28.03, 12.33.03, 12.34.03 en 14.05.03).

Commissie voor Huisvesting en Stadsvernieuwing

Secties 13, 80 en 96 (artikelen 02.10.03, 02.11.03, 02.15.03, 12.16.03 samen met Leefmilieu en Landinrichting — Dupré)

Commissie voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud

Secties 16 (zie ook Economie), 74, 75 (artikelen 12.27.03, 12.28.03, 12.33.03, 12.34.03 en 14.05.03), 76, 77, 79 en 96 (artikelen 02.11.03, 02.16.03 samen met Huisvesting — Breyne — en artikel 02.13.03).

Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie

- Gemeenschapsminister Geens : Secties 11, 24 (artikelen 12.21.01, 12.22.01 en 41.03.01), 70 (behalve artikelen 41.08.03 en 41.10.03), 71, 72 en 90 (behalve artikelen 12.25.01 en 33.13.03) en 96 (02.14.03).
- Gemeenschapsminister Kelchtermans : Secties 15 (samen met Onderwijs), 72 en 96 (artikel 02.12.03).
- Gemeenschapsminister Dupré : Secties 16 (samen met Leefmilieu), 70 (artikelen 41.08.03 en 41.10.03) en 90 (artikelen 12.25.01 en 33.13.03).

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreetgeving

Secties 18 (samen met Ruimtelijke Ordening) en 85.

Commissie voor Buitenlandse Aangelegenheden en Externe Betrekkingen

Secties 11, 20 (artikel 12.62.01), 90 (behalve artikelen 12.25.01 en 33.13.01) en 96 (artikel 02.01.02).

TITEL II — KAPITAALUITGAVEN

Commissie voor Financiën en Begroting

Secties 1, 10, 12, 20, 22 en 98.

Commissie voor Cultuur

Secties 17, 23 (uitgezonderd artikelen 61.32.02 en 61.80.02), 39, 40, 41, 42, 47, 48, 78 en 95 (samen met Onderwijs en Vorming).

Commissie voor de Media

Sectie 96 (artikelen 81.01.02 en 81.02.02).

Commissie voor Sport en Toerisme

Secties 49, 52, 53 en 96 (artikelen 61.01.02 en 81.03.02).

Commissie voor Onderwijs en Vorming

- Gemeenschapsminister Weckx : Secties 14, 30, 31, 33, 34 en 95 (samen met Cultuur).
- Gemeenschapsminister Kelchtermans : Secties 15 (samen met Economie, Tewerkstelling en Energie), 37, 38 en 96 (artikel 61.09.02).

Commissie voor Welzijn en Gezondheid

Secties 19, 23 (artikelen 61.32.02 en 61.80.02), 55, 56, 57, 58, 59, 65, 67 en 96 (artikelen 61.07.02 en 61.08.02).

Commissie voor Ruimtelijke Ordening

Secties 18 (samen met Binnenlandse Aangelegenheden en Huisvesting en Stadsvernieuwing) en 75 (artikel 61.02.03 en 74.01.03).

Commissie voor Huisvesting en Stadsvernieuwing

- Gemeenschapsminister Breyne : Secties 13, 80 en 96 (artikelen 61.10.03 en 61.11.03).
- Gemeenschapsminister Beysen : Secties 18 (samen met Ruimtelijke Ordening en Huisvesting), 75 (artikelen 52.01.03 en 63.15.03).

Commissie voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud

Secties 16, 74, 75 (behalve artikelen 52.01.03, 61.02.03, 74.01.03 en 63.15.03), 76, 77, 79 en 96 (artikelen 61.11.03 en 61.13.03).

Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie

- Gemeenschapsminister Geens : Secties 11, 24, 70 (behalve artikelen 61.07.03 en 61.09.03), 71 en 96 (artikel 61.14.03).
- Gemeenschapsminister Dupré : Secties 16 (met Leefmilieu) en 70 (artikelen 61.07.03 en 61.09.03).
- Gemeenschapsminister Kelchtermans : Secties 15 (samen met Onderwijs en Vorming) en 96 (artikel 61.12.03).

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreeetgeving

Secties 18 (samen met Ruimtelijke Ordening en met Huisvesting en Stadsvernieuwing) en 85.

Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden

Sectie 90.

TITEL IV — AFZONDERLIJKE SECTIE

Commissie voor Financiën en Begroting

Secties 20 en 22 (behalve artikel 70.09.02).

Commissie voor Cultuur

Secties 39, 40, 41, 42, 45, 48 en 78.

Commissie voor de Media : Nihil

Commissie voor Sport en Toerisme

Sectie 53

Commissie voor Onderwijs en Vorming

- Gemeenschapsminister Weckx : Secties 31 en 32.
- Gemeenschapsminister Kelchtermans : Secties 30 en 35.

Commissie voor Welzijn en Gezondheid

Secties 58, 59 en 66.

Commissie voor Ruimtelijke Ordening

Sectie 75

Commissie voor Huisvesting en Stadsvernieuwing

- Gemeenschapsminister Breyne : Sectie 80.

Commissie voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud

Secties 74, 76 en 77.

Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie

- Gemeenschapsminister Geens : Secties 70 (behalve artikelen 60.02.03, 60.04.03, 60.06.03, 60.08.03) en 71.

- Gemeenschapsminister Dupré : Sectie 70 (artikelen 60.02.03, 60.04.03, 60.06.03 en 60.08.03).

Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden

Secties 22 (artikel 70.09.02) en 90.

TITEL VII

Commissie voor Leefmilieu

Begroting OVAM

Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden

Begroting CGIS

Commissie voor Welzijn en Gezondheid

Begroting Vlaams Fonds voor de bouw van ziekenhuizen en medisch-sociale instellingen.
